

Ο ΞΙΟΣ ΤΗΣ

Σωτήριος Γ. Μάιπας

PUBLISHING
ONPODIUM.GR

Ο γιος της

Σωτήριος Γ. Μάιπας

Τίτλος έργου: Ο γιος της

Μυθιστόρημα ενηλίκων

Συγγραφέας: Σωτήριος Γ. Μάιπας

Εκδότης: Σωτήριος Γ. Μάιπας

publishing@onpodium.gr

<https://publishing.onpodium.gr/o-gios-tis/>

Επιμέλεια κειμένου και εξωφύλλου: Σωτήριος Γ. Μάιπας

Copyright: Σωτήριος Γ. Μάιπας

Αθήνα, 2018

e-pub ISBN 978-618-00-0041-2

PUBLISHING
ONPODIUM.GR

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή η διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη που είναι και ο συγγραφέας του έργου, στον οποίο ανήκει η αποκλειστική ιδιοκτησία, κυριότητα και εκμετάλλευση του παρόντος έργου σε εθνική και παγκόσμια κλίμακα και σε οποιαδήποτε γλώσσα (Νόμοι 2121/1993, 2557/1997 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα)

Ο Σωτήρης Μάιπας γεννήθηκε στην Αθήνα το 1987, μεγάλωσε στην Αίγινα, σπούδασε στο Τμήμα Φυσικής του ΑΠΘ (2005-2010) και συνέχισε με μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ (2011 έως σήμερα). Έχει εξειδικευτεί στην περιβαλλοντική υγεία και εργάζεται στο αντίστοιχο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (από το 2014 έως σήμερα). Είναι διαχειριστής και υπεύθυνος επικοινωνίας της ιστοσελίδας επιστημονικού, εκπαιδευτικού και πολιτισμικού περιεχομένου onpodium.gr-The art of sharing knowledge, η οποία λειτουργεί από το 2017. Έχει συγγράψει, μεταξύ άλλων, ένα σημαντικό αριθμό άρθρων, τα οποία περιλαμβάνουν άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, σε πρακτικά συνεδρίων και άρθρα διαδικτύου. Το έργο «Ο γιος της» είναι το πρώτο του μυθιστόρημα.

Website: <https://onpodium.gr/>

Facebook: <https://www.facebook.com/onpodium.gr/>

ΣΤΟΥΣ ΓΟΝΕΪΣ ΜΟΥ

1

«Πήγαινε στο δωμάτιό σου και κλείσε την πόρτα!»

«Μα, μαμά...»

«Πήγαινε είπα. Πήγαινε!»

Ο ήχος της κλειδαριάς με τρόμαξε. Διέκρινα το φόβο στα μάτια της μάνας μου και τρόμαξα ακόμα περισσότερο. Έτρεξα και πήγα στο δωμάτιό μου και έκλεισα την πόρτα χωρίς να κοιτάξω πίσω. Η γνωστή μυρωδιά του αλκοόλ πρόδιξε τι θα ακολουθούσε. Για μια ακόμα νύχτα η μάνα μου θα υπέφερε. Εκείνη τη νύχτα όμως, όλο το σπίτι μύρισε οινόπνευμα πολύ περισσότερο από κάθε άλλη φορά. Ήταν πάρα πολύ μεθυσμένος. Τα βήματά του ακούγονταν βαριά και καθώς προχωρούσε, παραπατούσε και έριχνε κάτω διάφορα μικροπράγματα βρίζοντας. Δεν κρατήθηκα και άνοιξα λίγο την πόρτα, γιατί ήθελα να βλέπω. Με είχε βάλει να της υποσχεθώ ότι ποτέ δε θα έμπαινα ανάμεσά τους όταν καυγάδιζαν και όφειλα να κρατήσω το λόγο μου, γιατί πάντα κρατούσα το λόγο μου. Είδα το θολωμένο και βρώμικο βλέμμα του να την κοιτάει. Εκείνος της μίλησε πρώτος.

«Εδώ είσαι;»

«Εδώ είμαι. Πάλι ήπιες;»

«Τι σε νοιάζει εσένα; Λογαριασμό θα σου δώσω;»

«Δεν αντέχω άλλο εδώ μέσα!»

«Και τι θα κάνεις;»

Παραπάτησε και σωριάστηκε κάτω.

«Έλα να με σηκώσεις! Τι περιμένεις;»

Πήγε να τον σηκώσει και εκείνος την έριξε κάτω. Οι δυο τους, πεσμένοι στο πάτωμα, άρχισαν να παλεύουν. Τη χτύπησε δυνατά στο πρόσωπο. Χρόνια είχε να τη χτυπήσει στο πρόσωπο. Προτιμούσε στο σώμα, γιατί, παρά τις θολούρες των τόσων μεθυσιών του, ήταν σε θέση να καταλαβαίνει ότι τα ρούχα έπρεπε να κρύβουν τα σημάδια. Η μάνα μου πήγε να σηκωθεί για να γλιτώσει, αλλά την άρπαξε από το πόδι και την έριξε πάλι κάτω. Κατάφερε να τον κλωτσήσει και εκείνος αγρίεψε περισσότερο. Δεν προλάβαινα να μετρήσω τα χτυπήματά του. Τη χτυπούσε παντού

και με δύναμη. Εγώ, κολλημένος στη χαραμάδα, ένωθα ανήμπορος και προσπαθούσα να με πείσω ότι ήμουν αιχμάλωτος της υπόσχεσης που της είχα δώσει. Δεν μπορούσα να κρατήσω τα δάκρυά μου. Είδα τη μάνα μου να με κοιτάει. Με τα μάτια μού έκανε νόημα να μην κάνω τίποτα. Κατάλαβα τι ήθελε. Έκλεισα την πόρτα, κλείδωσα και κρύφτηκα κάτω από το κρεβάτι. Φοβόμουν πολύ. Ίσως να μην ήταν η υπόσχεση ο μόνος λόγος που δε βγήκα από το δωμάτιο για να τον αντιμετωπίσω. Ίσως να μην ήμουν έτοιμος να τα βάλω μαζί του. Άκουγα τη μάνα μου να κλαίει μέχρι το ξημέρωμα. Έμεινα εκεί, κάτω από το κρεβάτι, περιμένοντας να έρθει το πρωί. Σκέφθηκα ότι κάποτε θα ερχόταν εκείνη η ημέρα που αυτός δε θα με φόβιζε, που θα μπορούσα να προστατεύσω τη μάνα μου. Αυτή η σκέψη μου για έναν πιο ικανό μελλοντικό μου εαυτό ήταν κάτι σαν καταφύγιο για μένα κάθε φορά που της συμπεριφερόταν άσχημα.

Ο Γιάννης ο μέθυσος ήταν το παρατσούκλι που του είχαν βγάλει και έτσι τον ήξεραν σε όλο το Νηροχώρι. Ήταν ψηλός, γεροδεμένος και με ένα πρόσωπο που όσο περνούσαν τα χρόνια αγρίευε. Τη μάνα μου την έλεγαν Δήμητρα και ήταν πέντε χρόνια μικρότερη απ' αυτόν. Ήταν ψηλή, μελαχρινή, μια πάρα πολύ ωραία γυναίκα. Με προξενιό είχαν παντρευτεί και δε νομίζω να αγαπήθηκαν ποτέ. Μένουμε στο σπίτι του πατέρα μου μαζί με τη μητέρα του, την κυρά Γεωργία, που ήταν μια γυναίκα τρομαχτική, με άγριο βλέμμα, που μισούσε τόσο τη μάνα μου όσο κι εμένα. Ειδικά μετά το χαμό και των δύο γονιών της μητέρας μου και με την αποκάλυψη ότι όλη η περιουσία που θα της άφηναν ήταν χρεωμένη, η γιαγιά μου δεν έχανε την παραμικρή ευκαιρία για να μας δείχνει το μίσος της. Σα σκλάβοι ζούσαμε και εκείνη με το γιο της σα βασιλιάδες. Από τότε που έμαθαν την αλήθεια για την περιουσία της μάνας μου, έδιωξαν μια γυναίκα που είχαν για οικιακή βοηθό και όλες τις δουλειές τις κάναμε εμείς. Αυτή ήταν η τιμωρία μας. Βέβαια, θα μπορούσαν οι γονείς της μητέρας μου να μην είχαν πει ψέματα και να μην είχε γίνει ποτέ αυτός ο γάμος. Δεν έχω αναμνήσεις από εκείνους. Κάτι μου λέει ότι δε θα ήταν και οι καλύτεροι άνθρωποι πάντως.

Οι καυγάδες είχαν γίνει μέρος της καθημερινότητάς μας, αλλά ποτέ δεν κατάφερα να τους συνηθίσω. Ήμασταν αναγκασμένοι να ανεχόμαστε τις προσβολές, το ξύλο, τις άσχημες συνήθειές τους και τους περίεργους συγγενείς τους. Εκείνο το βράδυ, η γιαγιά μου δεν ήταν εκεί. Θα ερχόταν την επόμενη ημέρα, μαζί με την αδερφή της, η οποία, αν και αρκετά μικρότερη, ήταν ίδια μ' αυτήν σα να ήταν δίδυμες. Θα ερχόταν για το

τραπέζι του Σαββάτου. Είχα τη γιορτή μου σε τέσσερις ημέρες. Κωστής, αυτό είναι το όνομά μου. Θα με γιόρταζαν όχι ανήμερα της γιορτής μου, αλλά την προηγούμενη ημέρα. Μεγάλη κοροϊδία να σε γιορτάζουν άνθρωποι που σε μισούν. Δώρο σπάνια μου έκαναν. Μαζεύονταν απλά για να φάνε, να μας χλευάσουν και να περάσουν καλά.

Όταν ξημέρωσε για τα καλά, βγήκα από κάτω απ' το κρεβάτι και πήγα προς την πόρτα. Δίσταζα να βγω απ' το δωμάτιο. Όμως, έπρεπε να το κάνω. Έπρεπε να δω σε τι κατάσταση βρισκόταν η μάνα μου. Ξεκλείδωσα και άνοιξα την πόρτα δειλά-δειλά. Ερχόταν θόρυβος από την κουζίνα. Κοίταξα το ρολόι στον τοίχο και ήταν λίγο πριν τις οχτώ. Μόνο η μάνα μου θα μπορούσε να ήταν εκεί τέτοια ώρα. Πήγα και τη βρήκα να ετοιμάζει το φαγητό. Κάτι έκοβε στον πάγκο της κουζίνας και μόλις γύρισε να με κοιτάξει με τα μάτια της τα βουρκωμένα, πάγωσα. Το πρόσωπό της ήταν πρησμένο και μελανιασμένο. Ήταν ολοφάνερο ότι πονούσε πολύ.

«Κάθισε», μου είπε με τρεμάμενη από τον πόνο φωνή.

«Ο μπαμπάς;»

«Έφυγε νωρίς το πρωί. Σε λίγο έρχεται η γιαγιά σου με την αδερφή της».

«Δεν τις θέλω, μαμά».

«Το ξέρω, παιδί μου. Το ξέρω... Σου υπόσχομαι ότι μια μέρα θ' αλλάξουν όλα. Να 'σαι σίγουρος. Τώρα θέλω να κάνεις γρήγορα, γιατί όπου να 'ναι έρχονται. Κάτσε στο τραπέζι να σου βάλω πρωινό».

Έτρωγα όσο πιο βιαστικά μπορούσα, αλλά πριν προλάβω να τελειώσω, ήδη βρίσκονταν μέσα στην κουζίνα οι δυο γυναίκες. Η γιαγιά μου κοίταξε τη μάνα μου στο πρόσωπο και όταν είδε τις μελανιές, πήρε ένα πολύ υποτιμητικό ύφος και γεμάτη αηδία για τη μάνα μου, της μίλησε με το γνωστό της τρόπο.

«Καλά, δεν μπορούσες να μακιγιαριστείς λίγο; Δεν ντρέπεσαι;»

«Δεν πρέπει να με χτυπάει».

«Έτσι είναι οι άντρες. Χώνεψε το!»

«Τέτοια που είναι, της αξίζει. Κώστα, σήκω να κάτσω εγώ εκεί. Δε με βολεύει αλλού».

Αυτά ήταν τα λόγια της αδερφής της γιαγιάς μου. Η μάνα μου δεν είπε κάτι άλλο κι εγώ σηκώθηκα και βγήκα γρήγορα απ' την κουζίνα. Η γιαγιά μου έτρεξε πίσω μου και μ' έπιασε από το μπράτσο. Με έστριψε με δύναμη, για να δει το πρόσωπό μου.

«Άκουσε να σου πω! Τι συμπεριφορά είναι αυτή; Κακομαθημένο! Πήγαινε να

χαιρετήσεις τη θεία σου».

«Άσε με!»

Με αγριοκοίταξε και ο ήχος του σκαμπιλιού πρέπει ν' ακούστηκε μέχρι έξω. Η μάνα μου ήρθε γρήγορα στο διάδρομο, για να με προστατεύσει απ' αυτήν που ακόμα με κρατούσε από το μπράτσο και ετοιμαζόταν να με χτυπήσει ξανά.

«Μην ξανασηκώσεις χέρι στο παιδί! Άκουσες;»

«Κάτσε κάτω εσύ. Κάτσε κάτω! Σπίτι μου είναι εδώ. Μην το ξεχνάς!»

«Δεν είμαι δούλα σου».

«Εσύ είσαι ό,τι θέλω εγώ να είσαι. Κατάλαβες; Όσο μένεις εδώ, μην τολμήσεις να μου ξαναμιλήσεις έτσι».

«Πήγαινε στο δωμάτιό σου και θα σε φωνάξω για μεσημεριανό», μου είπε η μάνα μου.

«Δε θα του πεις να ζητήσει συγγνώμη;»

«Δε σου έκανε κάτι».

«Καλά, καλά... Κάτσε να έρθει ο γιος μου και θα δεις. Παλιογύναικο!»

Πήγα και κλείστηκα στο δωμάτιό μου για ακόμα μια φορά. Εκείνες τις ημέρες στο σχολείο δε γίνονταν μαθήματα. Δε θυμάμαι το λόγο που δε λειτουργούσε το σχολείο. Πέμπτη, Παρασκευή και μετά για το σαββατοκύριακο. Τέσσερις ημέρες στο σπίτι δεν μπορούσαν να είναι κάτι άλλο εκτός από τέσσερις πολύ δύσκολες ημέρες. Δύο παραπάνω από μια συνηθισμένη εβδομάδα. Μισούσα τα σαββατοκύριακα και όλες εκείνες τις ημέρες που δεν είχαμε σχολείο. Στο σχολείο ξεχνιόμουν. Τα παιδιά δεν ήξεραν τι περνούσα στο σπίτι και απέφευγα να κάνω φίλους, γιατί αν ερχόταν κάποιος παιδί στο σπίτι, θα μάθαινε. Σίγουρα ήξεραν ότι ο πατέρας μου έπινε, αλλά λίγο πολύ όλοι οι πατεράδες έπιναν. Όμως, όλοι οι πατεράδες δεν έδερναν τις γυναίκες τους και οι περισσότερες γιαγιάδες ήταν καλές. Ντρεπόμουν πολύ για την οικογένειά μου. Ευτυχώς που μέναμε λίγο πιο έξω από το χωριό, γιατί αν μέναμε δίπλα στα άλλα σπίτια, όλοι θα ήξεραν τα μυστικά μας. Τα παιδιά με θεωρούσαν παράξενο και με έπαιζαν πολύ σπάνια. Ήξεραν ότι το ποδόσφαιρο μου άρεσε, αλλά, μόνο όταν τους το ζητούσε επίμονα ο δάσκαλος με διάλεγε κάποιος για να παίξω στην ομάδα του. Όμως, κάθε φορά που έβρεχε και δεν μπορούσαν να παίξουν με την μπάλα στην αυλή, έπαιζα μαζί τους τυφλόμυγα. Μου έδεναν τα μάτια μ' ένα πανί και προσπαθούσα να τους πιάσω. Συχνά, έπεφτα κι αυτοί γελούσαν. Κι εγώ γελούσα, στα ψέματα όμως.

Καταλάβαινα ότι με κορόιδευαν, αλλά δε με ένοιαζε, γιατί είχα συνηθίσει. Δέκα χρονών ήμουν. Έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε, αλλά όλα τα θυμάμαι σα να έγιναν χθές.

Οι στιγμές που καθόμασταν όλοι μαζί στο τραπέζι ήταν για μένα εφιάλτης. Μόνιμος φόβος και άγχος. Το μεσημέρι εκείνης της Πέμπτης, ο πατέρας μου δεν άργησε να επιστρέψει και, όπως κάθε πρώτη ημέρα όταν ερχόταν η θεία του, δεν είχε πει. Του το είχε ζητήσει η μάνα του και το έκανε, όπως καθετί που του ζητούσε. Φοβόμουν μη μάθαινε τίποτα για τα πρωινά και χτυπούσε πάλι τη μάνα μου. Ευτυχώς, η γιαγιά μου δεν του είπε τίποτα γι' αυτά, αλλά σχολίασε τα χτυπήματα στο πρόσωπο.

«Ρε Γιάννη, γιατί τη χτύπησες στο πρόσωπο;»

«Δεν το ήθελα. Συγγνώμη, αγάπη μου», είπε στη μάνα μου. «Είχα πιεί. Δεν το ήθελα».

«Τι θα πούμε μεθαύριο στον κόσμο που θα 'ρθει;»

«Ε... Δεν το ήθελα, ρε μάνα. Καλά... Μέχρι μεθαύριο... Δε θα φαίνεται πολύ».

«Τι να σου πω...»

«Δεν το ήθελα!»

«Μην τον πιέζεις», είπε η αδερφή της. «Μην τον πιέζεις. Πάει τώρα, έγινε. Θα βάλει μακιγιάζ. Σιγά, δεν έγινε και κάτι».

«Ε... Έγινε! Δε θέλω να μας συζητάνε».

«Καλά δεν έχεις άδικο, αλλά ποιος είναι αυτός που δε χτυπάει τη γυναίκα του; Κι εσένα δε σε χτυπούσε ο γέρο Κωστής;»

«Ε; Γιατί το είπες αυτό τώρα; Δε με χτύπαγε!»

«Σε χτύπαγε και αρκετά μάλιστα. Πόσες φορές σε είχα σώσει από τα χέρια του;»

«Ωραία! Κι εσένα που δε σε χτύπησε ποτέ κανένας, τι κατάλαβες; Μόνη σου έμεινες».

Οι δύο γυναίκες συνέχισαν τον έντονο διάλογο και αντάλλαξαν βαριές κουβέντες. Ευτυχώς, έτσι πέρασε η ώρα και δεν ασχολήθηκαν άλλο μαζί μας. Δεν ήταν η πρώτη φορά που μάλωναν τόσο πολύ. Σύντομα, τα βρήκαν πάλι και άρχισαν να βρίζουν εμάς ξανά για οποιονδήποτε λόγο μπορούσε να φανταστεί κανείς.

Νωρίς το απόγευμα, βγήκα έξω και ασχολήθηκα με τη Μαυρούκο, μια μικρή γάτα που τάζα κρυφά. Την έλεγα «Μαυρούκο», γιατί ήταν όλη μαύρη, εκτός από λίγες καφέ τρίχες σα σημάδι στο αριστερό μπροστινό πόδι της. Μου έδινε η μάνα μου ένα αλουμινόχαρτο με λίγο από το μεσημεριανό φαγητό και πήγαινα στην αποθήκη πίσω

από το σπίτι, τη φώναζα και ερχόταν μέσα στην αποθήκη για να την ταΐσω. Τα αλουμινόχαρτα τα έβαζα κάτω από ένα παλιό μπαούλο που είχε ξεμείνει εκεί. Δυσκολευόμουν πολύ να το σηκώσω, αλλά κάπου έπρεπε να τα κρύβω. Ήμασταν φίλοι τρεις μήνες και ήδη από τις πρώτες ημέρες είχε συνηθίσει το όνομά της. Την τάζα και μετά παίζαμε. Μόνο εγώ και η μάνα μου γνωρίζαμε γι' αυτήν. Αν μάθαιναν οι άλλοι για τη γάτα, μπορεί να την έδιωχναν ή να της έκαναν κακό. Είμαι σίγουρος ότι το μικρό γατάκι τους είχε καταλάβει. Μόνο σ' εμένα ερχόταν και τη φώναζα πάντα σιγανά. Η μάνα μου είχε προσπαθήσει αρκετές φορές να τη δει, αλλά δεν τα κατάφερε ποτέ. Τη φώναζε όσα πρωινά λείπαμε όλοι από το σπίτι, αλλά δεν εμφανιζόταν ούτε και σ' εκείνη.

Νύχτωνε και γύρισα πίσω στο σπίτι. Βρήκα τη μάνα μου να συγυρίζει ακόμα και φαινόταν εξαντλημένη. Κι εγώ κουρασμένος ένιωθα. Οι τρεις τους κάθονταν στο σαλόνι, έβλεπαν τηλεόραση και γελούσαν δυνατά. Μου έδωσε κάτι να φάω και με έστειλε στο δωμάτιό μου. Άλλαξα και κοιμήθηκα.

Το επόμενο πρωί, δεν ήθελα με τίποτα να βγω από το δωμάτιο. Ούτε καν τα μάτια μου δεν ήθελα ν' ανοίξω. Πάντα προτιμούσα την ηρεμία του σκοταδιού. Όταν αποφάσισα να σηκωθώ, είδα πάνω στο μικρό γραφείο ένα δίσκο με φαγητό. Η μάνα μου μου είχε φέρει πρωινό στο δωμάτιο. Μέσα στο δίσκο υπήρχε ένα σημείωμα πάνω σε μια χαρτοπετσέτα. Μου είχε γράψει: «Το ξέρω ότι περνάς δύσκολα. Πρέπει να κάνεις υπομονή και να είσαι ήρεμος αυτές τις μέρες. Η μανούλα σ' αγαπάει πολύ!»

Κάποια στιγμή, βγήκα από το δωμάτιό μου και πήγα στην κουζίνα. Μόνο ο πατέρας μου έλειπε. Οι δύο γυναίκες με είδαν πρώτα, αλλά δε μου είπαν τίποτα κι αυτό δε μου έκανε καθόλου εντύπωση. Η μάνα μου με κοίταξε και μου χαμογέλασε. Ανοιγόκλεισε το στόμα και μου είπε μια γλυκιά καλημέρα χωρίς να την ακούσουν. Με το βλέμμα της μου έκανε νόημα να πάω δίπλα της και, χωρίς να μας δουν, μου έδωσε ένα τυλιχτό σοκολατένιο γλυκό. Είχα μεγάλη αδυναμία στη σοκολάτα. Το έκρυψα στην μπλούζα μου και πήγα έξω. Βεβαιώθηκα ότι δε με έβλεπε κανένας και το έφαγα, εκτός από ένα μικρό κομματάκι που έκρυψα στην τσέπη μου. Θα το έδινα στη Μαυρούκο το μεσημέρι. Η μάνα μου μου είχε πει αρκετές φορές πως δεν κάνει να δίνουμε γλυκά στα ζώα, αλλά ήταν ένα τόσο μικρό κομματάκι κι εγώ ήθελα να κεράσω για τη γιορτή μου τη μοναδική φίλη που είχα. Όμως, η μάνα μου είχε δίκιο γι' αυτό που έλεγε. Είχε παλιά ένα σκυλάκι και του έδινε γλυκά κρυφά από τους δικούς της και το σκυλάκι

αρρώστησε και πέθανε.

Έκανα μια βόλτα γύρω από το σπίτι. Απομακρύνθηκα, αλλά είχα το νου μου μήπως ερχόταν ο πατέρας μου. Δεν ήθελα να με δει. Περπάτησα λίγο και κάθισα κάτω από ένα δέντρο και πέρασα αρκετές ώρες εκεί. Όταν κατάλαβα από τον ήλιο ότι είχε μεσημεριάσει, αποφάσισα να γυρίσω πίσω. Μόλις μπήκα μέσα, έριξα μια ματιά πίσω μου και είδα ότι ερχόταν ο πατέρας μου από μακριά. Το τραπέζι ήταν ήδη έτοιμο και μετά από λίγο, καθίσαμε και φάγαμε σχετικά ήσυχα. Με τρόπο, πάλι η μάνα μου μου έδωσε το γνωστό κομμάτι αλουμινόχαρτο με το λίγο φαγητό για τη Μαυρούκο. Πήγα στην αποθήκη για να τη φωνάξω. Είχα να της δώσω κι εκείνο το κομμάτι από το γλυκό. Τη φώναξα και ήρθε προσεχτικά. Κάθισε δίπλα μου, της έδωσα το φαγητό και μετά το γλυκό. Χάρηκε πολύ με το γλυκό! Δεν πρέπει να είχε φάει ξανά κάτι τόσο νόστιμο. Κατάλαβα ότι ήθελε κι άλλο, αλλά κι αυτό κακώς της το είχα δώσει. Τύλιξα το διάφανο περιτύλιγμα του γλυκού με το αλουμινόχαρτο και το έβαλα κάτω από παλιό μπαούλο για να το κρύψω. Παίζαμε για αρκετή ώρα, μέχρι που αποφάσισα να γυρίσω μέσα στο σπίτι, γιατί ήθελα να βεβαιωθώ ότι όλα πήγαιναν καλά. Μόλις άνοιξα την πόρτα, η αδερφή της γιαγιάς μου με μάλωσε που είχα καθίσει τόσες πολλές ώρες έξω εκείνη την ημέρα.

«Δε μου λες εσύ, γιατί είσαι τόσες ώρες έξω; Δε σ' αρέσει η παρέα μας;»

«Μα, δεν έκανα κάτι κακό».

«Άκουσε, αλητάκο, έπρεπε να είσαι εδώ. Πρέπει να βοηθάς τη μάνα σου στις δουλειές».

«Μπορώ και μόνη μου», είπε η μάνα μου.

«Δε σου μίλησα εσένα! Στον αλητάκο εδώ μιλάω».

«Συγγνώμη. Δεν είχα κάτι να κάνω... Γι' αυτό πήγα έξω».

«Αύριο που θα έρθει κόσμος, να είσαι εδώ. Δε γίνεται να τα προλαβαίνει όλα η μάνα σου. Κατάλαβες;»

«Καλά σου λέει», ακούστηκε η γιαγιά μου από το διπλανό δωμάτιο. «Να είσαι εδώ! Άντε, γιατί θα πω στον πατέρα σου να σε μαλώσει που ήσουν όλη μέρα έξω σήμερα».

«Κατάλαβες, νεαρέ; Εδώ θα είσαι!»

«Εντάξει, θεία».

Γεμάτος μίσος γι' αυτές και για τον πατέρα μου, πήγα στο δωμάτιό μου, ξάπλωσα και βυθίστηκα στις σκέψεις μου, μέχρι που με πήρε ο ύπνος. Με ξύπνησε η μάνα μου

το επόμενο πρωί, αφού έφερε το πρωινό στο δωμάτιό μου. Φορούσε τα καλά της και πάνω στην καρέκλα μου είχε ήδη αφήσει τα δικά μου καλά ρούχα, καθαρά και σιδερωμένα. Μου είχε βγάλει και τα καλά μου παπούτσια, που και δε μου άρεσαν και δεν ήταν και καθόλου άνετα κιόλας. Με πονούσαν στα δάχτυλα και δε μπορούσα να τρέξω όταν τα φορούσα.

«Σήκω, παιδί μου! Πρέπει να φας και να ντυθείς».

«Μα, μαμά...»

«Σήκω, βρε!»

Με το ζόρι με σήκωσε από το κρεβάτι.

«Να είσαι πολύ ευγενικός σήμερα, εντάξει; Κι αν σου ζητήσουν να κάνεις κάτι, να το κάνεις. Αν δεν μπορείς, να έρθεις να μου το πεις εμένα, για να το κάνω εγώ».

«Ναι...»

«Το υπόσχεσαι;»

«Το υπόσχομαι, βρε μαμά».

«Κι εγώ σου υπόσχομαι ότι όλα θα πάνε καλά. Θα φάνε, θα πιουν και δε θ' ασχοληθούν πολύ μαζί μας. Θα δεις!»

Για κάποιον περίεργο λόγο, ένιωθα αισιόδοξος εκείνο το πρωινό του Σαββάτου. Σηκώθηκα, ντύθηκα, έφαγα και μετά από λίγο βρέθηκα στην κουζίνα, έτοιμος να βοηθήσω τη μάνα μου. Ο πατέρας μου ήταν στο σπίτι. Και τραπέζι να μην είχαμε, στο σπίτι θα ήταν, γιατί δεν ήταν καθημερινή για να είναι στο σιδεράδικο που δούλευε ή Κυριακή για να είναι στο καφενείο. Κάθονταν οι τρεις τους στο τραπέζι και η μητέρα μου ήταν πάνω από το μεγάλο καζάνι. Η μυρωδιά του φαγητού είχε πλημμυρίσει το σπίτι. Μαγείρευε ένα από τα αγαπημένα μου φαγητά. Κοκκινιστό κρέας. Πολύ νόστιμο και πάντα το έκανε εξαιρετικό.

«Κάτσε στο τραπέζι», μου είπε ο πατέρας μου. «Γιορτάζεις σήμερα;»

«Αύριο...»

«Ε, σήμερα θα σε γιορτάσουμε. Θες να δεις το δώρο σου;»

«Μου πήρες δώρο;», αναρωτήθηκα και σα να χάρηκα κάπως.

«Ναι. Να το! Άνοιξε το!»

Ήταν ένα ορθογώνιο κουτί τυλιγμένο μ' ένα κόκκινο χαρτί. Έσκισα το χαρτί με γρήγορες κινήσεις. Το δώρο ήταν ένα αεροβόλο όπλο με αρκετές σιδερένιες μπίλιες. Θα μπορούσα να στοχεύω τα κουτάκια των αναφυκτικών. Όμως, ο πατέρας μου

ήθελε κάτι άλλο να κάνω και μου έδωσε αμέσως τη χαρά.

«Ξέρεις τι θέλω να κάνεις μ' αυτό;»

«Τι;»

«Όταν ήμουν στην ηλικία σου είχα ένα ολόιδιο. Ξέρεις πόσες γάτες είχα σκοτώσει; Πολλές! Οι σιδερένιες μπίλιες είναι καλές. Οι πλαστικές είναι για τα κοριτσάκια. Έχω δει να τριγυρνούν εδώ κάτι γάτες. Βρες τις και πέτυχέ τις πολλές φορές».

«Τώρα που το λες, ναι... Έχεις δίκιο. Κι εμένα έχει πάρει το μάτι μου καναδυό γάτες», είπε η γιαγιά μου.

«Μαζεύετε γιατί; Διώξτε τα! Είναι άτιμα ζώα», συμπλήρωσε η αδερφή της έχοντας πάρει ένα περίεργο ύφος.

«Θα πάμε μαζί με τον Κωστή το απόγευμα να τις βρούμε», συνέχισε ο πατέρας μου.

Εγώ καθόμουν και τους κοιτούσα. Δεν ήξερα τι να πω. Τόσο παλιάνθρωποι ήταν πια... Πήρα το όπλο μην μπορώντας να κάνω αλλιώς και πήγα στο δωμάτιό μου και έβαλα τα κλάματα. Μετά από λίγο, ήρθε η μάνα μου να με καθησυχάσει.

«Μην κλαις! Είναι ποτέ δυνατόν μετά το φαγητό να βγει να κυνηγήσει τη Μαουρούκο ή όποια άλλη γάτα; Θα έχει πει τόσο πολύ που δε θα μπορεί να πάρει τα πόδια του».

«Μα, το απόγευμα μου είπε, όχι το μεσημέρι...»

«Μέχρι το απόγευμα θα τρώνε και θα πίνουν. Δεν τους ξέρεις;»

«Ναι... Θα μου πει να πάμε άλλη μέρα τότε».

«Σιγά να μη σου πει. Κάνετε πολλές φορές πράγματα μαζί;»

«Κι αν μου πει;»

«Μέχρι το βράδυ θα το έχει ξεχάσει. Δε θα στο ξαναπει!»

«Μήπως να μην ταΐσω τη Μαουρούκο σήμερα;»

«Θα την ταΐσεις, όπως κάνεις πάντα. Μην ανησυχείς! Καλύτερα να καθίσεις εδώ μέχρι το μεσημέρι. Αν ρωτήσουν, αν σε ψάξουν για καμιά δουλειά δηλαδή, θα τους πω ότι δεν αισθανόσουν καλά και ξάπλωσες. Θα έρθω να σε φωνάξω εγώ όταν ετοιμαστεί το φαγητό. Μη βγεις πιο πριν όμως, γιατί αν σε δει, μπορεί να θελήσει να βγει εκείνη τη στιγμή για να βρει τη γάτα».

Πάλι κλείστηκα στο δωμάτιό μου. Άφησα το όπλο πάνω στο γραφείο μου, κάθισα στην καρέκλα και το κοιτούσα για πολλή ώρα, μέχρι που τα μάτια μου θόλωσαν από τα δάκρυα. Σκεφτόμουν τη Μαουρούκο και μου πέρασε από το μυαλό μήπως μπορούσα να το χαλάσω. Προσπάθησα να το σπάσω πετάγοντάς το κάτω, αλλά δεν

έσπασε. Δεν το ξαναπέταξα, γιατί φοβόμουν ότι θα με ακούσουν. Το άφησα κάτω και ξάπλωσα στο κρεβάτι. Έγεια προς τη μεριά του και το κοιτούσα πάλι. Δεν το ήθελα και ήταν το χειρότερο δώρο που μου είχαν κάνει ποτέ. Καλύτερα να με ξεχνούσε και να μη μου έπαιρνε κάτι, όπως είχε κάνει την προηγούμενη χρονιά. Δυο χρόνια πριν, μου είχε πάρει ένα κουτί κροτίδες. Πιο παλιά, μια σφεντόνα... Τέτοια δώρα μου έπαιρνε. Με τη σφεντόνα ήθελε να ρίχνω σε πουλιά. Είχα ρίξει μερικές φορές μπροστά του, αλλά πάντα αστοχούσα επίτηδες. Τις κροτίδες τις έριχνα τρεις-τρεις, για να τελειώσουν γρήγορα. Στα άλλα παιδιά, οι γονείς τους τους έπαιρναν επιτραπέζια, μπάλες, ποδήλατα και άλλα όμορφα πράγματα. Εμένα, ποτέ... Ήξερα πολλά παιδιά στο σχολείο που είχαν αεροβόλα και όλα αυτά τα παιδιά ήταν μεγαλύτερα. Τους έβαζαν πλαστικές μπίλιες, τα έφερναν στο σχολείο κρυφά και σημάδευαν όποιον ήθελαν να τον πειράξουν. Μερικές φορές είχαν ρίξει και σ' εμένα. Αν ήταν άλλος στη θέση μου, θα χαιρόταν πολύ με τις σιδερένιες μπίλιες που ήταν δυσεύρετες στα μαγαζιά. Εμένα δε μου άρεσαν αυτά όμως.

Το καλύτερο δώρο μου ήταν η Μαυρούκο κι αυτή είχε έρθει από μόνη της. Δε θα άντεχα να πάθαινε κάτι. Μου πέρασε ξανά από το μυαλό να μην την τάιζα το μεσημέρι. Αναρωτήθηκα ακόμα μήπως θα έπρεπε να τη φοβίσω και να τη διώξω, αλλά δε θα μπορούσα να κάνω κάτι τέτοιο ούτε στα ψέματα. Όλη αυτή η πίεση μου έφερε έναν πόνο στο στομάχι. Δεν αισθανόμουν καλά, φοβόμουν. Προσπάθησα να ξεχαστώ, χωρίς αποτέλεσμα όμως, γιατί ήδη ακούγονταν οι πρώτες φωνές από το σαλόνι. Σιγά-σιγά, μαζεύτηκε όλη η οικογένεια του πατέρα μου. Όλοι όσοι μισούσαν εμένα και τη μάνα μου ήταν εκεί. Όλοι όσοι μισούσα ήταν εκεί. Προσπαθούσα να καταλάβω τι έλεγαν, μα δεν τα κατάφερα. Ήθελα ν' ακούσω αν έλεγαν κάτι για το όπλο. Στο μεγάλο τραπέζι του σαλονιού κάθονταν και μετά από λίγο, όλες μαζί οι φωνές τους σχημάτιζαν ένα πολύ ενοχλητικό βουητό που θα έδινα ό,τι είχα και δεν είχα για να σταματούσε. Να σταματούσε για πάντα όμως. Δεν τους άντεχα. Ήξερα ότι σε λίγο θα βρισκόμουν στο ίδιο τραπέζι μ' αυτούς και το μόνο που ήθελα ήταν να περάσω απαρατήρητος.

Όταν βρέθηκα ανάμεσά τους, ευτυχώς δε μου μίλησαν, δε μου είπαν καν χρόνια πολλά. Αν και είχα συνηθίσει, πάντα μου έμενε μια πικρία. Είχα χαμηλωμένο το βλέμμα και με δυσκολία μέτρησα πόσοι ήταν. Μαζί με την αδερφή της γιαγιάς μου, οι επισκέπτες ήταν δεκαέξι και οι περισσότεροι ήταν άντρες. Δεν υπήρχε άλλο παιδί.

Κάποιοι είχαν παντρευτεί, αλλά δεν είχαν ακόμα παιδιά. Μπορεί να μην τα ήθελαν κιόλας. Η μάνα μου τους σερβίριζε και είχε κι εκείνη το βλέμμα της χαμηλωμένο. Η γιαγιά μου της έδινε εντολές μ' έναν τρόπο που της θύμιζε ποια ήταν η θέση της. Πριν καν τελειώσει με τα σερβιρίσματα, αυτοί είχαν φάει σχεδόν ό,τι είχε φέρει. Εγώ, με το στομάχι μου να με ενοχλεί ακόμα, περίμενα τη μάνα μου να καθίσει δίπλα μου και να μου βάλει φαγητό στο πιάτο μου. Δεν ήθελα να πάρω μόνος μου. Ευτυχώς, ήρθε γρήγορα και μου έβαλε φαγητό, αλλά για εκείνη δεν περίσσεψε. Την κοίταξα και τη θυμάμαι να μου ψιθυρίζει ότι δεν πεινούσε και ότι είχε ήδη φάει. Δεν την πίστεψα. Έφαγα λιγότερο από αυτό που ήθελα, για να μείνει κάτι και για εκείνη. Με ρώτησε γιατί δεν το έφαγα όλο και της απάντησα ότι δεν πεινούσα άλλο. Σηκώθηκε και πηγαίνοντας στην κουζίνα, με κοίταξε γνέφοντάς μου να την ακολουθήσω. Είχε φυλάξει μέσα στο φούρνο ένα αλουμινόχαρτο με φαγητό για τη Μαυρούκο.

«Να ταΐσεις τη Μαυρούκο μ' αυτό! Είναι πολύ φαγητό για μια γατούλα!»

«Ναι, μαμά! Θα καθίσω μαζί της αρκετή ώρα».

«Όσο θες. Μια μικρή γατούλα είναι. Θ' αργήσει να τα φάει όλα αυτά».

«Ναι! Θα χαρεί πάρα πολύ!»

«Θέλω να 'σαι προσεχτικός όμως. Να μη σε δουν. Εντάξει;»

«Εντάξει, μαμά!»

Έβαλα το αλουμινόχαρτο κάτω από την μπλούζα και πήγα έξω να βρω τη Μαυρούκο. Πήγα στη μικρή αποθήκη, τη φώναξα και εμφανίσθηκε στο μικρό, παλιό παραθυράκι. Με πλησίασε κουνώντας την ουρίτσα της πολύ-πολύ γρήγορα. Άφησα κάτω το αλουμινόχαρτο και άρχισε να τρώει. Τη χάιδευα στην πλάτη και εκείνη γουργούριζε από ευχαρίστηση. Έκανε σα να είχε να φάει μέρες και τα έφαγε όλα μέσα σε ούτε δυο λεπτά. Μάλλον θα της άρεσαν πολύ. Μόλις τελείωσε, άρχισε να γλύφει τα πατουσάκια της γεμάτη ευχαρίστηση. Μετά από λίγο, την είχα πάρει αγκαλιά και το γουργουρητό της είχε γίνει πιο έντονο. Κάποια στιγμή αποκοιμήθηκε.

Ένα δυνατό μπαμ ακούστηκε και μετά από λίγο, άλλο ένα πιο δυνατό από το προηγούμενο και η Μαυρούκο τρόμαξε τόσο που άρχισε να τρέχει μακριά. Μετά ακούστηκε κι άλλη μια έκρηξη. Το σπίτι είχε τυλιχτεί στις φλόγες και η φωτιά έβγαινε από τα παράθυρα με μανία και έφθανε μέχρι τα κεραμίδια. Όσο περνούσε η ώρα και δεν έβγαινε η μάνα μου έξω, φοβόμουν. Σκέφθηκα να πάω μέσα να την ψάξω, αλλά από όπου υπήρχε παράθυρο και πόρτα, έβγαιναν φλόγες.

«Μαμά, μαμά;»

Φώναζα συνέχεια, αλλά απάντηση δεν έπαιρνα. Όλα καίγονταν. Όλα! Αρκετή ώρα αργότερα, δυο μεγάλα πυροσβεστικά οχήματα έφθασαν και οι πυροσβέστες άρχισαν να ρίχνουν νερό. Με τραβούσαν μακριά από το σπίτι κι εγώ χτυπιόμουν και τους φώναζα να σώσουν τη μάνα μου. Με ρωτούσαν πόσοι ήταν μέσα και σε ποια δωμάτια ήταν. Δε με ένοιαζε για τους άλλους. Τη μάνα μου ήθελα μόνο. Όταν κόπασαν λίγο οι φλόγες, δυο πυροσβέστες μπήκαν μέσα στο σπίτι. Ήθελα να μπω κι εγώ, αλλά δε με άφηναν. Ένας αστυνομικός με κρατούσε τόσο σφιχτά που με πονούσε. Από μακριά ακούγονταν κι άλλες σειρήνες και δυο απ' αυτές ήταν από δυο ασθενοφόρα που όταν έφθασαν, σταμάτησαν απότομα δίπλα μας, σηκώνοντας υπερβολικά πολλή σκόνη.

Είχα καρφώσει το βλέμμα μου στην πόρτα του σπιτιού και παρακαλούσα το Θεό να βγουν με τη μάνα μου. Άκουσα από τον ασύρματο ότι ζητούσαν ένα φορείο. Ένας άλλος πυροσβέστης πήρε το φορείο που του έδωσαν από το ένα ασθενοφόρο και μπήκε κι αυτός μέσα στο σπίτι. Κάποιον θα έβγαζαν, αλλά ποιον; Μόλις είδα τους τρεις τους να βγαίνουν μαζί με το φορείο, ξεγλίστρησα από τα χέρια του αστυνομικού και έτρεξα να πάω να δω ποιον έβγαζαν. Στο φορείο δεν ήταν η μάνα μου. Η γιαγιά μου ήταν. Δεν μπορούσα να καταλάβω αν ήταν ζωντανή ή νεκρή, αλλά δε με ενδιέφερε. Τους παρακαλούσα να ξαναμπούν μέσα στο σπίτι για να βρουν τη μάνα μου.

«Είναι και η μητέρα μου μέσα! Πρέπει να τη βρείτε!»

«Σε ποιο δωμάτιο ήταν;»

«Στο σαλόνι ή στην κουζίνα».

«Στο σαλόνι δεν υπάρχει άλλος ζωντανός. Λυπάμαι, παιδί μου».

«Στην κουζίνα ψάξατε; Σας παρακαλώ! Φέρτε τη μάνα μου».

«Δε γίνεται να ξαναμπούμε μέσα, αγόρι μου. Καίγονται όλα! Καλύτερα να απομακρυνθούμε από 'δώ».

«Σας παρακαλώ! Σας παρακαλώ πολύ...», τους είπα κλαίγοντας.

Τότε, ένας άλλος πυροσβέστης τους είπε να απομακρυνθούν και ότι θα πήγαινε εκείνος μέσα στο σπίτι, για να ψάξει στην κουζίνα.

«Μια ευκαιρία έχουμε μόνο, παιδί μου. Μια ευκαιρία. Η κουζίνα προς τα πού είναι; Μόλις μπω, να πάω αριστερά ή δεξιά;»

«Αριστερά. Αριστερά στο βάθος είναι η κουζίνα. Εκεί θα είναι η μαμά μου. Φέρτε

την. Σας παρακαλώ!»

«Λοιπόν, μπαίνω! Εσύ φύγε μακριά! Μπορεί να γίνει καμιά έκρηξη. Ας τον απομακρύνει κάποιος επιτέλους!»

Ήρθε πάλι ο αστυνομικός που με κρατούσε πριν και με έσυρε μακριά. Είχαν φθάσει και άλλα δύο ασθενοφόρα και ένα απ' αυτά, χωρίς να σβήσει τη μηχανή, πήρε τη γιαγιά μου, για να την πάει στο νοσοκομείο. Ο πυροσβέστης αργούσε να βγει. Οι συνάδελφοί του τον καλούσαν από τον ασύρματο, αλλά απάντηση δεν έπαιρναν και είχα αρχίσει να πιστεύω ότι είχε σκοτωθεί. Όμως, ο ηρωικός πυροσβέστης βγήκε μέσα από τις φλόγες και κρατούσε τη μάνα μου στα χέρια του! Καταχάρηκα! Ήρθε τρέχοντας προς το μέρος μας και άφησε τη μάνα μου με προσοχή πάνω σ' ένα φορείο. Είπε ότι είχε σφυγμό.

«Λιπόθυμη είναι, παιδιά! Κάτι μικροεγκαύματα έχει και μερικές γρατζουνιές. Μη φοβάσαι, μικρέ! Όλα καλά θα πάνε!»

Έτρεξα πάνω από την αναίσθητη μάνα μου. Της φώναζα να ξυπνήσει, αλλά δε με άκουγε. Μου έλεγαν ξανά και ξανά ότι θα συνερχόταν γρήγορα. Οι γρατζουνιές, τα εγκαύματα και κάποια νέα χτυπήματα είχαν κρύψει τα σημάδια του πατέρα μου από πάνω της. Ήθελα να μπω μαζί της στο ασθενοφόρο. Δε με άφησαν και με το ζόρι με έβαλαν σ' ένα περιπολικό. Ξεκινήσαμε μαζί με το ασθενοφόρο για το νοσοκομείο στη Διρβένη.

Οι πυροσβέστες συνέχιζαν να ρίχνουν νερό, αλλά δεν υπήρχε σωτηρία για το σπίτι. Η φωτιά θα σταματούσε μόνο όταν έκαιγε και το τελευταίο εκατοστό αυτού του παλιόσπιτου.

2

Μέναμε λίγο έξω από τη Διρβένη και το νοσοκομείο ήταν στο κέντρο της πόλης. Αν και η απόσταση δεν ήταν πολύ μεγάλη, μου φάνηκε ότι πέρασα τη μισή μου ζωή μέσα σ' εκείνο το περιπολικό. Ανησυχούσα για τη μάνα μου και οι αστυνομικοί προσπαθούσαν να με ηρεμήσουν. Ανησυχούσα και για τη Μαυρούκο, αλλά δεν μπορούσα να πω κάτι. Έπρεπε να κρατήσω την ύπαρξή της μυστική, γιατί η γιαγιά

μου ήταν ζωντανή και δεν έπρεπε να μάθει. Και, παρόλο που μου είχαν πει ότι δε ζούσε κανένας άλλος, εγώ ακόμα φοβόμουν μήπως έβγαζαν και κάποιον άλλον από εκεί μέσα ζωντανό και όλοι τους, μα όλοι τους, μισούσαν τα ζώα. Βέβαια, περισσότερο ανησυχούσα μήπως έβγαζαν τον πατέρα μου. Το μόνο που ήθελα ήταν η μάνα μου να γινόταν γρήγορα καλά και να πηγαίναμε να μείνουμε κάπου αλλού μόνο οι δυο μας μαζί με τη Μαυρούκο.

Όταν φθάσαμε στο νοσοκομείο και έβγαλαν τη μάνα μου από το ασθενοφόρο, είχε αρχίσει να συνέρχεται. Έτρεξα να την αγκαλιάσω. Με όση δύναμη είχε, ανασηκώθηκε από το φορείο και με αγκάλιασε κι εκείνη.

«Μωρό μου; Μωρό μου, είσαι καλά;»

«Ναι, μαμά. Ανησύχησα πολύ!»

«Δεν πειράζει, αγόρι μου, όλα πέρασαν. Ο πατέρας σου; Η γιαγιά σου; Οι υπόλοιποι;»

«Μόνο εσένα έβγαλαν και λίγο πιο πριν τη γιαγιά».

«Μόνο; Κανέναν άλλον;»

«Μετά φύγαμε και δεν είδα να βγάζουν άλλον. Δεν πρέπει να είναι κάποιος άλλος ζωντανός».

«Το σπίτι;»

«Κάηκε τελείως. Τι θα κάνουμε τώρα, μαμά;»

«Θα δούμε, παιδί μου. Κάτσε να συνέλθει η γιαγιά σου και θα δούμε. Κάνε λίγο υπομονή και μη στενοχωριέσαι. Θα τα καταφέρουμε, όπως τα καταφέρνουμε πάντα».

Τα λόγια της μάνας μου με μπέρδεψαν. Δεν μπορούσα να καταλάβω αν ήθελε η γιαγιά μου να ζήσει ή να πεθάνει. Σκέφθηκα ότι ίσως φοβόταν για το τι θα κάναμε μόνοι μας χωρίς σπίτι και χωρίς τα χρήματα της γιαγιάς. Προβληματίστηκα κι εγώ, αλλά σίγουρα ήταν καλύτερα χωρίς αυτούς τους δύο τυράννους. Μετά από κάποιες εξετάσεις και αφού οι γιατροί βεβαιώθηκαν ότι η μητέρα μου δεν είχε κάτι σοβαρό, την άφησαν να σηκωθεί για λίγο από το κρεβάτι. Ήταν αδύναμη, αλλά ήταν καλά. Δεν έφυγα στιγμή από δίπλα της. Ρώτησε ένα γιατρό για τη γιαγιά μου και της είπε ότι ήταν σε πολύ άσχημη κατάσταση. Είχε εγκαύματα σε όλο της σώμα και, λόγω και της μεγάλης ηλικίας της, δεν μπορούσαν να πουν αν θα τα κατάφερνε. Ο γιατρός ρώτησε τη μάνα μου αν ήταν έτοιμη να δώσει κατάθεση στον αστυνομικό που βρισκόταν έξω από την πόρτα του δωματίου. Απάντησε καταφατικά. Κάθισα σε μια καρέκλα δίπλα

στο κρεβάτι και άκουγα κι εγώ μαζί με το γιατρό την κατάθεση της μάνας μου.

«Είχαμε τραπέζι για την αυριανή γιορτή του γιου μου. Είχε μαζευτεί όλη η οικογένεια και είμαστε αρκετά μεγάλη οικογένεια. Δεκαεννιά άτομα ήμασταν εκείνη τη στιγμή μέσα στο σπίτι».

«Όλοι στο σαλόνι;»

«Ναι, εκτός από μένα. Πηγαινοερχόμουν για να σε ρβίρω».

«Λυπάμαι που μόνο εσάς και την πεθερά σας καταφέραμε να βγάλουμε. Για τους άλλους, όταν φθάσαμε ήταν ήδη αργά».

«Ναι... Καταστραφήκαμε».

«Ήσασταν πολύ τυχερή που γλιτώσατε από τις εκρήξεις. Έσκασαν οι μπουκάλες του υγραερίου. Πολύ τυχερή!»

«Ευτυχώς. Τι θα γινόταν το παιδί μου μόνο του;»

«Αυτό είναι το σημαντικότερο αυτήν τη στιγμή. Πρέπει να φανείτε δυνατή».

«Πώς ξεκίνησε η φωτιά; Καταφέρατε να μάθετε;»

«Όχι, προς το παρόν. Το ερευνούμε. Πείτε μου τώρα κάποια πράγματα που μπορεί να μας φανούν χρήσιμα. Θα ήθελα να μάθω αν κάπνιζαν, αν είχε συμβεί κάτι προηγουμένως...»

«Όλοι οι άντρες κάπνιζαν, εκτός από τις γυναίκες. Έξι γυναίκες ήμασταν και καμιά μας δεν κάπνιζε».

«Είχαν πιεί;»

«Κοιτάξτε, όπως σε όλες τις οικογενειακές συγκεντρώσεις... Είχαν πει λίγο παραπάνω, αλλά δεν ξέφυγαν από τα συνηθισμένα».

«Μάλιστα. Καταλαβαίνω. Με συγχωρείτε, αλλά πρέπει να το ρωτήσω. Υπήρχε κάποιο άτομο με ψυχολογικά ή ψυχιατρικά προβλήματα, κάποιο άτομο που να έχει συνδεθεί με κάποιο προηγούμενο περιστατικό εμπρησμού ή με κάποιο βίαιο περιστατικό;»

«Όχι, όχι».

«Αυτά για την ώρα. Σας ευχαριστώ και εύχομαι καλή ανάρρωση σε σας και στην πεθερά σας».

Ο αστυνομικός χαιρέτησε μετά εμένα και το γιατρό ζητώντας του να τον ενημερώνει για την υγεία της γιαγιάς μου. Από την κατάθεση της παλιόγριας θα κρίνονταν όλα. Ξάπλωσα δίπλα στη μάνα μου και με πήρε αγκαλιά. Στο πρόσωπό της

είχε χαραχτεί ο φόβος και η αγωνία και δε μου φαινόταν καλά.

«Τι έχεις, μαμά;»

«Τίποτα, παιδί μου, τίποτα. Απλά ανησυχώ για τη γιαγιά σου».

«Μα, γιατί; Θέλουμε να ζήσει η γιαγιά μου;»

«Τι λες, παιδί μου; Ευτυχώς που δε σε άκουσε κανένας. Μην ξαναπείς κάτι τέτοιο. Τι θα κάνουμε χωρίς τη γιαγιά σου;»

«Ναι...»

«Είναι πολλά που πρέπει να σκεφθούμε. Μην ξαναπείς κάτι τέτοιο για τη γιαγιά σου».

«Εντάξει».

«Να είσαι προσεχτικός. Αυτά τα πράγματα δεν κάνει να τα λες. Ό,τι συμβαίνει στην οικογένειά μας, δεν πρέπει να το συζητάμε έξω από το σπίτι. Τα οικογενειακά προβλήματα πρέπει να μένουν μέσα στο σπίτι και να μην τα μαθαίνουν άλλοι. Κατάλαβες;»

«Κατάλαβα. Δε θα ξαναπώ τίποτα. Το υπόσχομαι».

«Κι αν σε ρωτήσουν οι αστυνομικοί, μην τους πεις τίποτα ούτε για τις δύσκολες στιγμές που περάσαμε και οι δυο μας εκεί μέσα. Για τους καυγάδες εννοώ. Ευτυχώς που δεν ξεχωρίζουν οι μελανιές που είχα από τα καινούργια τα σημάδια. Εντάξει, Κωστή μου;»

«Εντάξει».

«Τους έχεις πει τίποτα ως τώρα;»

«Όχι».

«Μπράβο, μωρό μου! Πρέπει να προσέχεις. Το θέμα είναι τώρα να γίνει καλά η γιαγιά σου και όλα τα άλλα θα τα βρούμε. Μέχρι να συνέλθει και να τους πει τι έγινε, πρέπει να ξέρεις ότι μάλλον θεωρούν εμένα υπεύθυνη για όλα αυτά».

«Εντάξει, μαμά. Μην ανησυχείς. Θα είμαι πολύ προσεχτικός. Όμως, θέλω να σου πω ότι δε λυπάμαι για τη γιαγιά».

«Τι είπαμε, Κωστή;»

Με κοίταξε σα να ήθελε να με μαλώσει. Κατάλαβα ότι δεν έπρεπε να ξαναπώ τίποτα για τη γιαγιά μου. Το σταμάτησα. Αγκάλιασα πιο σφιχτά τη μάνα μου και εκείνη με φίλησε τρυφερά στο κεφάλι. Η ανάσα της μύριζε ακόμα καπνό. Κρατιόμουν να μη βήξω, γιατί δεν ήθελα να την ταραξω. Χρόνια είχα να αποκοιμηθώ στην αγκαλιά

της μάνας μου.

Το επόμενο πρωί, με ξύπνησε με ένα τρυφερό φιλί και μου είπε «χρόνια πολλά». Ήταν Κυριακή και είχα τη γιορτή μου εκείνη την ημέρα. Δεν ήθελα να φύγω από την αγκαλιά της, αλλά έπρεπε. Έπρεπε να πάμε να δούμε τη γιαγιά μου. Βγήκαμε από το δωμάτιο και ρωτήσαμε μια νοσοκόμα. Δεν ήξερε να μας πει και μας οδήγησε στη γραμματεία. Εκεί μας είπαν ότι η γιαγιά μου ήταν στην εντατική στον τέταρτο όροφο, αλλά δεν μπορούσαμε να την επισκεφθούμε. Επέτρεπαν τις επισκέψεις μόνο για τρεις ώρες, από τις έντεκα ως τις δύο το μεσημέρι και ήταν ακόμα πολύ πρωί. Μας ενημέρωσαν κιόλας ότι σε λίγο θα ήταν έτοιμο το εξιτήριο της μητέρας μου.

Πήγαμε έξω από την εντατική και εκεί συναντήσαμε τον ίδιο αστυνομικό που είχε πάρει κατάθεση από τη μάνα μου την προηγούμενη ημέρα. Μας καλημέρισε και ρώτησε τη μάνα μου για την υγεία της. Ήξερε ότι γιόρταζα και μου ευχήθηκε κι αυτός για τη γιορτή μου. Δε μου έκανε εντύπωση που καθόταν εκεί και περίμενε. Ήμουν βέβαιος ότι θεωρούσε τη μάνα μου ύποπτη και αυτό με φόβιζε. Δεν έπρεπε να μου ξεφύγει τίποτα για τις σχέσεις μας με τη γιαγιά μου και με τον πατέρα μου. Δεν μπορούσα να κλάψω, γιατί δε με ένοιαζε γι' αυτούς. Όμως, έπρεπε να δείχνω στενοχωρημένος. Είχα ευθύνη να προστατέψω τη μάνα μου.

Μόλις πήγε έντεκα, μας άφησαν να μπούμε. Η γιαγιά μου κοιμόταν και το πρόσωπό της ήταν γεμάτο γάζες, όπως και τα χέρια της. Μάλλον όλο της το σώμα θα ήταν καλυμμένο με γάζες, αλλά ήταν σκεπασμένη και δε φαινόταν. Κανείς μας δεν έλεγε τίποτα και τη σιωπή έσπαγαν οι ήχοι των μηχανημάτων. «Μπιπ, μπιπ». Αυτοί οι ήχοι σήμαιναν ότι ήταν ακόμα ζωντανή. Ήταν τρομαχτικά εκεί μέσα και ήθελα να βγω. Ειδικά το καλυμμένο με γάζες πρόσωπό της, από το οποίο φαινόταν μόνο τα μάτια και το στόμα με τη μάσκα του οξυγόνου, με τρόμαζε πολύ. Φοβόμουν ότι κάποια στιγμή θα άνοιγε τα μάτια της. Τράβηξα τη μάνα μου από το χέρι και εκείνη κατάλαβε ότι αισθανόμουν άσχημα εκεί μέσα. Κάτι είπε ψιθυριστά στον αστυνομικό και οι τρεις μας βγήκαμε έξω.

«Πού θα περάσετε τη νύχτα; Έμαθα ότι παίρνετε εξιτήριο σήμερα», μας ρώτησε ο αστυνομικός.

«Εδώ θα μείνουμε, τουλάχιστον για σήμερα. Μήπως συνέλθει η πεθερά μου και θελήσει να μιλήσει σε κάποιον».

«Δε σας το συνιστώ. Δεν υπάρχει λόγος να ταλαιπωρηθείτε. Έτσι κι αλλιώς δεν

επιτρέπουν την παρουσία συγγενών στην εντατική για άλλες ώρες εκτός από τις προγραμματισμένες του επισκεπτηρίου, παρά μόνο σε πολύ ιδιαίτερες περιπτώσεις. Είναι και το παιδί βέβαια... Δεν έχετε κάπου να πάτε έστω για το βράδυ;»

«Όχι. Ούτε χρήματα έχω για κάποιο ξενοδοχείο».

«Κατάλαβα. Εδώ δεν μπορείτε να κοιμηθείτε ούτε για μια βραδιά, γιατί χρειάζονται τα κρεβάτια κιόλας. Έχει πολλή κίνηση το νοσοκομείο. Όμως, ίσως να μπορώ να σας βοηθήσω. Έχει ξανασυμβεί κάτι αντίστοιχο πριν λίγο καιρό και μας είχαν εξυπηρετήσει. Δώστε μου ένα λεπτό. Έρχομαι».

Απομακρύνθηκε και χρησιμοποίησε ένα τηλέφωνο που υπήρχε στο διάδρομο. Κι εγώ δεν ήθελα να μείνω άλλο στο νοσοκομείο, αλλά τη μάνα μου την έβλεπα σκεπτική. Δεν είχε ενθουσιαστεί με την ιδέα να κανονίσει αυτός το πού θα μέναμε. Δε μου είπε κάτι, αλλά ήταν ξεκάθαρο. Αν μέναμε όπου ήθελε αυτός, θα μπορούσε να μας ελέγχει καλύτερα. Όπως και να 'χε όμως, έπρεπε κάπου να περάσουμε το βράδυ, όπου κι αν ήταν αυτό. Άργησε να τελειώσει το τηλεφώνημά του, αλλά φάνηκε ικανοποιημένος από τη συζήτηση που έκανε. Μετά, έκανε άλλο ένα σύντομο τηλεφώνημα και ήρθε πάλι σ' εμάς.

«Εδώ κοντά υπάρχει ένα ξενοδοχείο. Το «Μπλε Άστρο». Θα σας πάει ένα περιπολικό που περιμένει έξω. Είναι πολύ κοντά και θα μπορείτε να έρχεστε εδώ όσο συχνά χρειάζεται».

«Ξέρετε, είναι λίγο δύσκολο να το πληρώσω», του είπε η μάνα μου.

«Μην ανησυχείτε. Είναι κανονισμένα. Θα μείνετε εκεί για λίγες μέρες. Αν και δεν ξέρω σε τι κατάσταση βρίσκονται τα οικονομικά σας, θα σας συνιστούσα κάποια στιγμή να δείτε για κάποιο επίδομα. Πρέπει να δίνει ένα βοήθημα η Πρόνοια σ' αυτές τις περιπτώσεις. Δεν είμαι σίγουρος. Να το ψάξετε πάντως».

«Σας ευχαριστώ πολύ. Δεν ξέρω τι να πω».

«Τίποτα. Μόνο να ξέρετε ότι θα είμαστε σε επαφή. Εγώ θα μείνω εδώ και σε λίγες ώρες θα με αντικαταστήσει ένας συνάδελφος. Αν συμβεί κάτι, θα σας βρούμε στο ξενοδοχείο. Γι' αυτό δε σας συνιστώ να φύγετε από το ξενοδοχείο».

Αυτό που είπε ήταν η απόδειξη του ότι ήμασταν ύποπτοι. Βέβαια, ο καθένας θα μας θεωρούσε υπόπτους, ειδικά εάν ήξερε τι τραβούσαμε εκεί μέσα, αλλά αυτοί δεν ήξεραν και, προφανώς, δεν έπρεπε να μάθουν ποτέ. Τον χαιρετήσαμε και φύγαμε. Αφού βγήκαμε από το νοσοκομείο, μπήκαμε στο περιπολικό και σε σχεδόν είκοσι

λεπτά ήμασταν έξω από το ξενοδοχείο «Μπλε Άστρο». Το ξενοδοχείο ήταν αρκετά καλό και οι υπάλληλοι ήταν πολύ φιλικοί μαζί μας. Όταν πήγαμε στο δωμάτιο μας, το 304, είδαμε ότι μας είχαν φαγητό πάνω στο τραπέζι που υπήρχε εκεί. Πεινούσα πολύ. Πιο μετά, κάναμε μπάνιο και ξαπλώσαμε αγκαλιά. Για ακόμη μια φορά, βρισκόμουν στην αγκαλιά της μάνας μου.

Αργά το απόγευμα, ενώ βλέπαμε μαζί τηλεόραση, μια καμαριέρα μάς έφερε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι. Χάρηκα πολύ! Παίζαμε μέχρι που τα μάτια μου άρχισαν να κλείνουν. Δε θυμάμαι αν κέρδισα εγώ ή μάνα μου.

Το επόμενο πρωί, κατά τις έντεκα, πήγαμε πάλι στο νοσοκομείο. Θα προτιμούσα να μην έμπαινα ξανά στην εντατική, αλλά με είχε δασκαλέψει η μάνα μου να μπω και να δείχνω πιο έντονο ενδιαφέρον για τη γιαγιά μου. Εκείνος ο αστυνομικός ήταν πάλι εκεί. Η γιαγιά μου δεν έδειχνε να έχει κάποια βελτίωση. Όμως, παρέμενε ζωντανή. Ένας γιατρός μάς ενημέρωσε για την κατάστασή της και μας είπε ότι ήταν αρκετά άσχημα και δε μπορούσαν να της δώσουν πολλές ελπίδες για να ζήσει. Μας είπε ότι περιμένουν να ξυπνήσει από αυτό το κώμα, αλλά το ότι θα ξύπναγε δε σήμαινε ότι θα ζούσε κιόλας. Όταν βγήκαμε από το δωμάτιο, ο αστυνομικός ζήτησε από τη μάνα μου να της μιλήσει χωρίς να τους ακούω εγώ. Κάθισα σε μια καρέκλα έξω από την εντατική και οι δυο τους πήγαν κοντά στο παράθυρο. Είδα τη μάνα μου να του γνέφει καταφατικά και μετά από λίγο, ήρθε βιαστικά να μου μιλήσει.

«Κωστή μου, θα έρθει τώρα ένας κύριος να σε πάει στο ξενοδοχείο. Θα μείνει μαζί σου μέχρι να επιστρέψω».

«Γιατί, μαμά; Πού θα σε πάνε;»

«Μη φοβάσαι! Απλά πρέπει να πάω κάπου με τον αστυνόμο. Να! Ήρθε ο κύριος. Μη φοβάσαι, βρε!»

«Πες μου, μαμά, πού θα πάς; Γιατί δε μου λες;»

«Κοίτα... Είσαι αρκετά μεγάλος και νομίζω ότι μπορούμε να συζητάμε για τέτοια θέματα. Ο πατέρας σου και όσοι ήταν μαζεμένοι προχθές στο σπίτι δε ζουν. Δεν τα κατάφεραν. Πρέπει να πάω να ρυθμίσω κάποιες λεπτομέρειες. Ξέρεις, για τις κηδείες τους, κάτι χαρτιά που χρειάζονται, κάτι υπογραφές και άλλα σχετικά. Μετά θα πρέπει να πάω στην τράπεζα, για να δω πώς θα μπορέσω να βγάλω χρήματα από τους λογαριασμούς του πατέρα σου και της γιαγιάς σου. Δεν έχουμε καθόλου χρήματα και πρέπει να βρω κάποιον τρόπο να πάρουμε μερικά από τις καταθέσεις τους.

Κατάλαβες;»

«Ναι... Θ' αργήσεις πολύ;»

«Ε, δε νομίζω, αγόρι μου. Εσύ μην ανησυχείς για τίποτα. Πήγαινε στο ξενοδοχείο και δες τηλεόραση. Λογικά θα έχουν πάλι φαγητό. Αν δεν έχουν και πεινάς, να το πεις στον κύριο. Ό,τι και να χρειαστείς, να του το πεις αμέσως!»

Είχα δει αρκετές αστυνομικές ταινίες και μου ήταν εύκολο να μαντέψω πού θα πήγαινε. Στο νεκροτομείο θα πήγαινε, για να αναγνωρίσει τα πτώματά τους. Μετά, θα έβρισκε κάποιον από αυτούς που θάβουν τους ανθρώπους και θα κανόνιζε τις κηδείες τους. Δεκαεφτά πτώματα ήταν πάρα πολλά, αλλά κάτι μου έλεγε ότι θα γινόταν μια τελετή και θα θάβονταν όλοι μαζί. Δεν υπήρχαν άλλοι συγγενείς τους που να ζούσαν, οπότε, όλα έπρεπε να τα κανονίσει η μάνα μου.

Ο αστυνομικός που με συνόδευσε στο ξενοδοχείο δεν έπρεπε να είχε πολύ καιρό στο σώμα. Ίσως γι' αυτό ανέθεσαν σ' εκείνον την αγγαρεία να με προσέχει. Ανεβήκαμε στο δωμάτιο και μου πρότεινε να παίξουμε με το επιτραπέζιο που είδε αφημένο πάνω στο κρεβάτι. Δέχθηκα, αλλά σύντομα το μετάνιωσα, γιατί με άφηνε να κερδίζω συνέχεια. Αυτό δε μου άρεσε καθόλου. Είχα μαλώσει πολλές φορές με τη μάνα μου για τον ίδιο ακριβώς λόγο. Προσπαθούσα να μη δείξω την ενόχλησή μου για να μην τον προσβάλλω. Απ' ότι φαινόταν κιόλας, του άρεσε να με βλέπει να κερδίζω. Ευτυχώς, κάποια στιγμή με ρώτησε αν ήθελα να φάω κάτι. Του είπα πως πεινούσα και τηλεφώνησε και μας έφεραν φαγητό. Φάγαμε μαζί κι εγώ προσπαθούσα να τρώω όσο πιο αργά γινόταν για να περάσει η ώρα.

«Πάντα τόσο αργά τρως;»

«Ναι. Η μαμά μου μου έχει πει να τρώω αργά και να μασάω καλά το φαγητό μου».

«Ναι. Αυτό είναι το σωστό. Καλά κάνεις. Μπράβο σου!»

«Ευχαριστώ. Πάντα έτσι κάνω». Ψέματα του είπα, αλλά δε με ένοιαζε.

«Μπράβο σου! Μπράβο, μπράβο! Για πες μου τώρα, τι θες να γίνεις όταν μεγαλώσεις;»

«Κτηνίατρος. Μ' αρέσουν τα ζώα. Πάρα πολύ!»

«Α, ναι; Έχεις κάποιο ζωάκι;»

«Όχι. Δεν έχω, αλλά θα ήθελα ένα».

Δεύτερο ψέμα. Για ακόμη μια φορά κράτησα μυστική την ύπαρξη της Μαυρούκος. Ανησυχούσα γι' αυτήν, αλλά δεν μπορούσα να κάνω κάτι εκείνη τη στιγμή. Το ότι

ήθελα να γίνω κτηνίατρος ήταν αλήθεια. Αυτό ήθελα. Αν το μάθαινε ο πατέρας μου, θα μου έριχνε πολύ ξύλο. Ευτυχώς δεν πρόλαβε να το μάθει. Η μάνα μου το ήξερε, αλλά μου είχε πει πως ήταν δύσκολο, αλλά αν το ήθελα πολύ, θα τα κατάφερνα. Ο ενοχλητικός αστυνομικός έφυγε αργά το μεσημέρι, αμέσως μόλις ήρθε η μάνα μου.

Οι προβλέψεις μου ήταν σωστές. Και στο νεκροτομείο είχε πάει και θα γινόταν και ομαδική κηδεία. Κανόνισαν να τους θάψουν και τους δεκαεφτά το μεσημέρι της επόμενης ημέρας. Κατάλαβα ότι τρώμαξε πολύ όταν είδε τα καμένα πρόσωπά τους. Είχε πάει και στην τράπεζα και τελικά, κατάφερε να βγάλει κάποια χρήματα. Μου είχε αγοράσει δυο αλλαξιές ρούχα και ένα ζευγάρι καινούργια παπούτσια, για να βγάλω αυτά που φορούσα και μ' ενοχλούσαν. Είχα μείνει με τα καλά μου. Δεν της είχα πει κάτι εκείνες τις ημέρες, αλλά θυμόταν ότι μ' ενοχλούσαν. Βέβαια, στην κηδεία τους θα έπρεπε να τα ξαναφορέσω. Σχεδόν πάντα μαζί μ' αυτούς ήμουν όταν τα φορούσα. Και στην κηδεία, κατά κάποιον τρόπο, πάλι μαζί τους θα ήμουν και πάλι θα τα φορούσα.

Η επόμενη ημέρα μάς έκρυβε αρκετές εκπλήξεις. Ενώ ετοιμαζόμασταν να φύγουμε για την κηδεία, χτύπησε το τηλέφωνο. Η μάνα μου ήταν στο μπάνιο και το σήκωσα εγώ. Πρώτη φορά μιλούσα σε τηλέφωνο. Ο αστυνομικός που είχαμε μπει μαζί στην εντατική ήταν και ήθελε να μιλήσει στη μάνα μου. Τον αναγνώρισα από τη φωνή. Ήταν βιαστικός και ακουγόταν ανήσυχος. Άφησα το ακουστικό κάτω και την περίμενα να έρθει να του μιλήσει. Από αυτά που του έλεγε, κατάλαβα ότι η γιαγιά μου είχε ξυπνήσει και ότι έπρεπε να πάμε γρήγορα στο νοσοκομείο.

Ούτε μισή ώρα δε μας πήρε μέχρι να φθάσουμε. Ο αστυνομικός μάς περίμενε έξω από την πόρτα της εντατικής. Ήταν ήδη περασμένες έντεκα και μπορούσαμε να μπούμε χωρίς κάποια ειδική άδεια. Μόλις είδα τη γιαγιά μου ν' ανοιγοκλείνει τα μάτια της, φοβήθηκα και κρύφτηκα πίσω από τη μάνα μου.

«Μαμά, ζεις; Πονάς;» τη ρώτησε η μάνα μου.

Απάντηση δεν πήρε. Ο αστυνομικός και μια νοσοκόμα της πρότειναν να μην την πιέσει να μιλήσει. Μας είπαν ότι όλα έδειχναν πως τελικά θα συνερχόταν. Πήγα κι εγώ δίπλα της και με είδε. Τότε έγινε κάτι τρομαχτικό. Άνοιξε μέχρι τέρμα το στόμα της και τα μάτια της και με κοιτούσε επίμονα. Την έπιασε μια ταραχή σε όλο της σώμα και το κρεβάτι της άρχισε να τρίζει. Τέντωσε όσο μπορούσε το χέρι της και με έδειξε. Πάγωσα από το φόβο. Η νοσοκόμα φώναξε τους γιατρούς και προσπαθούσε να τη συγκρατήσει, γιατί το τρέμουλο γινόταν όλο και πιο έντονο. Δεν τα κατάφερε. Τη

βοηθούσε και ο αστυνομικός, αλλά μάταια. Η παλιόγρια είχε τόση δύναμη που δεν μπορούσαν να την ελέγξουν. Κατάφερε και έβγαλε τη μάσκα του οξυγόνου και προσπαθούσε να πει κάτι, αλλά σα να πνιγόταν και δεν τα κατάφερνε. Η μάνα μου κοίταγε παγωμένη. Ήρθαν δυο γιατροί και ο ένας μας είπε να περάσουμε γρήγορα έξω. Αυτό κάναμε. Έκλαιγα τόσο δυνατά που πρέπει να με άκουσε όλο το νοσοκομείο. Μου πήρε πολλή ώρα να ηρεμήσω και σταμάτησα να κλαίω μόλις ο ένας γιατρός ήρθε και μας είπε ότι πέθανε. Με είχε τρομάξει τόσο πολύ που της άξιζε να πεθάνει! Από μέσα μου είχα ήδη αρχίσει να χαίρομαι και ο φόβος υποχωρούσε, αλλά δεν έπρεπε να το δείξω. Ο αστυνομικός και η μάνα μου μιλούσαν πάλι χωρίς να τους ακούω. Εκείνος φαινόταν πολύ προβληματισμένος και κάποια στιγμή, άκουσα τη μάνα μου να του μιλάει με έντονο ύφος.

«Σας παρακαλώ! Αυτό που μου λέτε είναι απαράδεκτο! Σας λέω ότι ο γιος μου ήταν έξω από το σπίτι. Ήταν έξω! Τι θέλετε να μου πείτε δηλαδή; Δεν μπορώ να πιστέψω ότι μου λέτε κάτι τέτοιο. Είστε απαράδεκτος! Τώρα, σας παρακαλώ πολύ, έχω να κηδέψω όλη την οικογένειά μου. Πρέπει να φύγουμε».

«Καταλαβαίνω ότι είστε σε μεγάλη ένταση, αλλά πρέπει να με καταλάβετε κι εσείς. Κατανοώ πλήρως την κατάστασή σας, αλλά προσπαθώ να κάνω τη δουλειά μου. Αυτή η φωτιά και ο θάνατος τόσων ανθρώπων είναι ένα μυστήριο. Ένα μυστήριο που πρέπει να λύσουμε. Πηγαίνετε τώρα όμως, για να μην αργήσετε στην κηδεία. Θα κανονίσω εγώ με το νοσοκομείο για την πεθερά σας. Πρέπει να φύγετε για να προλάβετε».

«Σας ζητώ συγνώμη που παρεκτράπηκα. Πραγματικά, σας ευχαριστώ για όλα όσα έχετε κάνει για μας. Με συγχωρείτε».

«Δεν υπάρχει θέμα, μα πρέπει να συνεργαστούμε. Σας παρακαλώ να με καταλάβετε. Τώρα, θα σας πάει ένα περιπολικό στην κηδεία. Θα μιλήσουμε μετά».

Η χαρά που ένιωθα μέσα μου σταμάτησε και έγινε φόβος. Με θεώρησαν υπεύθυνο για τη φωτιά; Ήταν ποτέ δυνατόν να πίστεψαν ότι ήθελα να κάνω κακό στη μάνα μου; Κι αν ήταν σίγουροι, τι θα μου έκαναν;

Στη διαδρομή δεν ανταλλάξαμε κάποια κουβέντα, γιατί θα μας άκουγαν ο αστυνομικός που οδηγούσε και ο συνοδηγός του. Συνέχισα τις σκέψεις μου στην αγκαλιά της μάνας μου και μετά σε όλη την κηδεία. Δε θυμάμαι πολλά από εκεί. Σίγουρα μια ομαδική κηδεία δεκαεφτά ανθρώπων θα είχε κάτι το ενδιαφέρον, αλλά

το μόνο που με απασχολούσε ήταν να συζητήσω με τη μάνα μου για τις υποψίες του αστυνομικού. Θυμάμαι μόνο ότι δεν είχαν μαζευτεί πολλά άτομα. Δηλαδή, αν εξαιρούσες εμάς και αυτούς που κουβαλούσαν τα φέρετρα, οι άλλοι ήταν μετρημένοι στα δάχτυλα. Κοιτούσα τη μάνα μου και προσπαθούσα να μπω στο μυαλό της. Έπρεπε να μου πει τι θα τους λέγαμε. Έπρεπε να σκεφθεί κάτι για να με προστατέψει. Μόλις τελείωσε η κηδεία, επιστρέψαμε στο ξενοδοχείο με ταξί. Τότε, μπορέσαμε επιτέλους να μιλήσουμε.

«Μαμά, με θεωρούν ύποπτο;»

«Μωρό μου, αστυνομικοί είναι και πρέπει να κάνουν τη δουλειά τους. Δε θεωρούν μόνο εσένα ύποπτο, αλλά κι εμένα. Γι' αυτό δεν πρέπει να λέμε ότι δεν τους αγαπούσαμε ή ότι μας φέρονταν άσχημα. Δεν πρέπει να πούμε τίποτα τέτοιο, γιατί μπορεί να μπλέξουμε».

«Δε θα πω τίποτα τέτοιο! Φοβάμαι όμως. Φοβάμαι πολύ».

«Το ξέρω, παιδί μου. Το ξέρω. Αν προσέχουμε, δε θα συμβεί κάτι. Εσύ ήσουν με τη Μαυρούκο. Δεν ήσουν μέσα στο σπίτι. Δεν μπορούν να αποδείξουν ότι έκανες κάτι. Δεν μπορούν να το αποδείξουν! Δουλειά τους είναι να μας υποπτεύονται, αλλά για να μας κατηγορήσουν, πρέπει να έχουν αποδείξεις. Δεν μπορούν να βρουν κάτι. Μη φοβάσαι! Το μόνο που πρέπει να προσέχεις είναι το τι θα λες. Μη σου ξεφύγει τίποτα για τις σχέσεις που είχαμε μ' αυτούς».

«Εντάξει, μαμά. Θα είμαι πολύ προσεχτικός».

«Θα ήταν καλό να μη φεύγεις από δίπλα μου. Αυτοί είναι πονηροί και μπορεί να προσπαθήσουν να σε μπερδέψουν για να μάθουν το οτιδήποτε. Θα μ' αφήνεις να τους μιλάω εγώ».

«Μαμά, εσύ με πιστεύεις ότι δεν έκανα κάτι κακό, ε;»

«Ναι, παιδί μου. Τι είναι αυτά που λες;»

Τη συζήτησή μας διέκοψε η καμαριέρα, όταν έφερε ένα δίσκο με φαγητό. Μας έδωσε κι ένα ιδιόχειρο σημείωμα του αστυνομικού που έγραφε «Σας παρακαλώ, όποτε σας είναι εύκολο, επικοινωνήστε μαζί μου στο παρακάτω τηλέφωνο» και από κάτω ήταν γραμμένος ένας αριθμός. Η μάνα μου ευχαρίστησε την καμαριέρα και πήγε να της δώσει ένα χαρτονόμισμα, αλλά εκείνη αρνήθηκε λέγοντας ευγενικά πως θα ήταν ντροπή της να μας πάρει χρήματα. Μετά το φαγητό, αφού καθίσαμε λίγο να ξεκουραστούμε, του τηλεφώνησε και φύγαμε. Πήγαμε στο νεκροτομείο για να

υπογράψει κάτι χαρτιά. Όσο ήμασταν εκεί, ήρθε ο νεκροθάφτης και πήρε το πτώμα της γιαγιάς. Χωρίς να το θέλω, είδα το πάνω μέρος του σώματός της. Καμένη σάρκα χωρίς τα περισσότερα μαλλιά της. Φρικιαστικό. Η μάνα μου κατάλαβε ότι την είδα και τους φώναξε να προσέχουν, γιατί ήμουν κι εγώ εκεί. Ο νεκροθάφτης ζήτησε συγνώμη, αν και σχολίασε ότι το νεκροτομείο δεν ήταν χώρος για παιδιά. Μετά, έκλεισε το καπάκι από το φέρετρο και σε λίγα λεπτά έφυγε. Η τελευταία συνάντηση μ' αυτήν την παλιόγρια θα ήταν στην κηδεία της.

«Η κηδεία είναι προγραμματισμένη για αύριο στις δώδεκα το μεσημέρι», είπε ο αστυνομικός στη μάνα μου.

«Τα κανονίσατε όλα; Σας ευχαριστώ πολύ».

«Υποχρέωσή μας να σας βοηθήσουμε. Κι αν μπορούμε να κάνουμε κάτι άλλο για να αισθανθείτε καλύτερα, να μου το πείτε».

«Κάνατε ήδη πάρα πολλά».

«Το μόνο που θέλουμε από εσάς είναι να μας βοηθήσετε να κλείσουμε την υπόθεση. Αύριο μετά την κηδεία, θα ήταν καλό να περάσετε από το τμήμα».

«Θα έρθω μετά την κηδεία τότε. Δεν υπάρχει πρόβλημα».

«Κοιτάξτε όμως. Μου έχουν ζητήσει κατάθεση και από το μικρό. Είναι υποχρεωτική η κατάθεσή του. Θα είστε και εσείς στην αίθουσα και τη διαδικασία θα την παρακολουθήσει και μια συνάδελφος από την εισαγγελία ανηλίκων».

«Το περίμενα μετά τα χθεσινά ότι θα μου ζητούσατε κάτι τέτοιο. Δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα. Κι εγώ θέλω να τελειώνω μ' αυτό. Πραγματικά, το θεωρώ απαράδεκτο να υποπτεύεστε το παιδί μου, αλλά κατανοώ ότι αυτός είναι ο τρόπος που κάνετε τη δουλειά σας».

«Σας ευχαριστώ πολύ για τη συνεργασία. Κουράγιο! Σας χρειάζεται. Να ξέρετε ότι θαυμάζω την αντοχή που έχετε δείξει αυτές τις λίγες μέρες που γνωριζόμαστε».

Είχε δίκιο. Αν ήταν άλλη στη θέση της, ίσως να είχε λυγίσει. Πάντως, εμένα με είχε κουράσει πολύ η αλληλουχία των γεγονότων. Χρειαζόμουν άμεσα ένα διάλειμμα από όλα αυτά. Όμως, αντί για λίγη ξεκούραση, είχαμε άλλη μια κηδεία, την κατάθεση αμέσως μετά και ένα άγνωστο μέλλον να μας περιμένει. Από εκείνη την κατάθεση θα κρίνονταν πολλά. Με είχαν επηρεάσει οι αστυνομικές ταινίες που είχα δει ως τότε. Τις βλέπαμε μαζί με τη μάνα μου όσα βράδια έλειπαν ο πατέρας μου με τη γιαγιά σε κάποια επίσκεψη. Η τηλεόραση ήταν στο σαλόνι και μόνο εκείνες τις βραδιές μάς

άφηναν να δούμε, γιατί δεν χρειάζονταν την τηλεόραση για να δουν κάτι εκείνοι. Τις περισσότερες φορές, οι ύποπτοι πήγαιναν στις καταθέσεις με κάποιο δικηγόρο. Οι αστυνομικοί γίνονται πάρα πολύ πειστικοί στις καταθέσεις και εύκολα μπερδεύουν τους υπόπτους και μαθαίνουν αυτά που θέλουν. Ρώτησα τη μάνα μου αν θα έπρεπε να βρούμε κι εμείς ένα δικηγόρο. Αρνήθηκε και μου είπε ότι δεν είχαμε να φοβηθούμε τίποτα. Με καθησύχασε λέγοντάς μου πως αν κάτι δεν πήγαινε καλά, θα βρίσκαμε αμέσως. Τότε ήταν νωρίς και ίσως κινούσαμε υποψίες, γιατί και στις ταινίες, οι ένοχοι ζητούν πάντα από την αρχή δικηγόρο. Επέμενε ότι δεν είχαμε να φοβηθούμε τίποτα και μου το έλεγε ξανά και ξανά. Δεν ξέρω αν το πίστευε ή αν το έλεγε για να το ακούει και η ίδια, σε μια προσπάθεια να βρει κι άλλο κουράγιο. Από την αγωνία μου δεν κοιμήθηκα καθόλου. Έκανα ότι κοιμόμουν και όταν άνοιγα τα μάτια μου, έβλεπα ότι ούτε και εκείνη κοιμόταν. Καθώς ξημέρωνε, ένιωθα το στομάχι μου να διαλύεται από το άγχος.

Δεν ήθελα να πάω στην κηδεία. Δεν ήθελα να πάω στην ανάκριση. Το μόνο που ήθελα ήταν να μας αφήσουν ήσυχους. Δεν μπορούσα να κάνω κάτι διαφορετικό όμως. Η κηδεία ήταν αδιάφορη και το φέρετρο έμεινε κλειστό. Έτσι κι αλλιώς, δε νομίζω να άντεχε κανείς να δει το καμένο πρόσωπό της. Πέθανε και έφυγε από τη ζωή μας και δεν μπορούσα να χαρώ αυτό το πρώτο χρήσιμο πράγμα που έκανε η παλιόγρια, γιατί σε λίγη ώρα έπρεπε να πάμε στο τμήμα για την κατάθεση. Γνωρίζαμε πολύ καλά ότι δε θα ήταν μια απλή κατάθεση. Ανάκριση θα ήταν.

3

Βρεθήκαμε σ' ένα υπόγειο δωμάτιο με λίγο φως, απέναντι σε δύο αστυνομικούς και στη γυναίκα από την εισαγγελία ανηλίκων. Ο ένας αστυνομικός ήταν ο γνωστός μας πια αστυνομικός, αλλά τον άλλον, τον βλέπαμε για πρώτη φορά. Ήταν μεγαλύτερος σε ηλικία και από τον τρόπο που του μιλούσαν, κατάλαβα ότι ήταν ανώτερός τους. Είχε αυστηρό ύφος και φάνηκε αμέσως ότι οι προθέσεις του δε θα ήταν και τόσο φιλικές. Αυτός ξεκίνησε την κουβέντα και οι άλλοι δύο παρακολουθούσαν χωρίς να μιλάνε και το μόνο που έκαναν ήταν να κρατούν σημειώσεις. Μετά από μερικές

τυπικές ερωτήσεις που έκανε στη μάνα μου, απευθύνθηκε σ' εμένα.

«Εσύ; Κωστής είπαμε, σωστά;»

«Ναι».

«Ήσουν πολύ τυχερός που ήσουν έξω από το σπίτι. Δεν μπήκες καθόλου μέσα;»

«Μετά το φαγητό δεν μπήκε καθόλου», απάντησε η μάνα μου.

«Μάλιστα. Έτσι είναι, μικρέ;»

«Ναι. Έξω ήμουν».

«Με προβληματίζει το ότι η γιαγιά σου σε κοιτούσε περίεργα. Τι έχεις να πεις γι' αυτό;»

«Δεν ξέρω. Δεν ξέρω γιατί με κοιτούσε».

«Εγώ λέω ότι η γιαγιά σου πέθανε πάνω στην προσπάθειά της να μας πει κάτι. Κάτι για σένα. Μήπως έχεις ιδέα τι ήθελε να μας πει;»

«Δεν ξέρω».

«Ακούστε, κύριε», του είπε η μάνα μου. «Το παιδί είναι κατατρομαγμένο».

«Δεν είπα το αντίθετο. Το θέμα είναι μήπως, έστω και κατά λάθος, έκανε κάτι και απ' αυτό ξεκίνησε η φωτιά».

«Έστω και κατά λάθος; Τι θέλετε να πείτε; Ότι μπορεί να το έκανε και επίτηδες;»

«Ακούστε, κυρία μου. Εγώ κάνω τις ερωτήσεις εδώ. Είναι πολλά τα πράγματα που δεν μπορώ να καταλάβω. Για παράδειγμα, μπορείτε εσείς να μου εξηγήσετε πώς ούτε ένας δεν κατάφερε να βγει από το σπίτι πριν η φωτιά γίνει μεγαλύτερη; Είναι αρκετά περίεργο αυτό. Αν δεν ήταν η αντίδραση της πεθεράς σας μόλις είδε το μικρό, εσείς θα ήσασταν η βασική ύποπτη. Τώρα είναι ο μικρός. Υπάρχει κάποιος να βεβαιώσει την παρουσία του παιδιού εκτός του σπιτιού τις ώρες αυτές;»

«Δε μένει κάποιος δίπλα μας», του είπε η μάνα μου.

«Και τι έκανε έξω από το σπίτι; Δεν αντιλήφθηκε ότι πήρε φωτιά το σπίτι, ώστε να καλέσει σε βοήθεια;»

«Εγώ τον είχα στείλει έξω, για να ταΐσει μια γάτα».

«Γάτα; Έχετε γάτα;»

«Ναι, έχουμε μία», του απάντησε η μάνα μου, αποκαλύπτοντας την ύπαρξη της Μαυρούκος.

«Και γιατί δεν κατάλαβες τη φωτιά, μικρέ;»

«Με είχε πάρει ο ύπνος. Οι εκρήξεις με ξύπνησαν».

«Μάλιστα...»

Ο αστυνομικός φαινόταν θυμωμένος και νευρίασε περισσότερο όταν τον διέκοψε ένας συνάδελφός του που είχε μπει στην αίθουσα. Κάτι του ψιθύρισε και βγήκαν έξω μαζί. Δεν άργησε να επιστρέψει.

«Δε μου λες, μικρέ, είναι αλήθεια ότι μας είχες πει ότι δεν έχεις κάποιο ζώο; Το είχες πει στον κύριο που ήταν μαζί σου στο ξενοδοχείο. Σωστά;»

«Ε... Ήταν μυστικό», του απάντησα.

«Μυστικό; Τι εννοείς;»

«Αφού η γιαγιά μου ζούσε, δεν ήθελα να μάθει για τη γάτα. Δε συμπαθούσε τα ζώα».

«Με τη γιαγιά σου δεν τα πήγαινες καλά δηλαδή; Μήπως ούτε και με τον πατέρα σου είχες καλές σχέσεις;»

«Καλές σχέσεις είχε και με τους δύο! Δεν καταλαβαίνω γιατί το ρωτάτε αυτό;» τον ρώτησε η μάνα μου.

«Εσείς γιατί λέτε; Ίσως να είχατε κάποιες διαφωνίες. Ακόμα και η ύπαρξη ενός ζώου είναι ένας λόγος για να ξεκινήσει μια διαμάχη. Τέλος πάντων. Δεν έχετε πάει αυτές τις μέρες να ψάξετε για το ζώο ή για να το ταΐσετε».

«Μας παρακολουθείτε;»

«Εσείς τι λέτε, κυρία μου; Υποπτοι είστε. Ξέρετε κάτι; Πολύ αμφιβάλλω ότι υπάρχει αυτή η γάτα».

«Υπάρχει! Τη λένε Μαυρούκο», του είπα εγώ.

«Μάλιστα... Ε, αφού υπάρχει, πάμε να τη βρούμε. Ας πάμε τώρα να μου τη δείξεις, μικρέ».

Φύγαμε από το τμήμα και πήγαμε μαζί με αρκετούς αστυνομικούς στο καμένο σπίτι. Ήταν η πρώτη φορά που το έβλεπα μετά τη φωτιά. Είχε καεί όλο και οι τοίχοι ήταν μισογκρεμισμένοι, μάλλον από τις εκρήξεις. Μόνο η αποθήκη ήταν σε σχετικά καλή κατάσταση. Άρχισα να φωνάζω τη Μαυρούκο ξανά και ξανά, μα δεν εμφανιζόταν από πουθενά. Μα πού είχε εξαφανιστεί; Δεν πεινούσε; Δύο ομάδες αστυνομικών έκαναν βόλτες γύρω από το σπίτι και πιο μακριά μήπως την έβλεπαν. Αναστατωμένος, μπαινόβγαινα στην αποθήκη και έτρεχα πάνω-κάτω, μέχρι που μου πέρασε από το μυαλό μήπως είχε πεθάνει από τη φωτιά. Μα, αφού την είχα δει να φεύγει μακριά... Δεν ήξερα τι να κάνω. Κοντοστάθηκα λίγο και μετά άρχισα να

περπατάω μέσα στα αποκαΐδια. Η μάνα μου μου φώναζε να βγω από εκεί, αλλά δεν την άκουγα. Συνέχισα να περπατάω πάνω στα καμένα, μέχρι που γλίστρησα και έπεσα, γιατί πάτησα ένα μικρό μεταλλικό αντικείμενο. Γύρισα και το κοίταξα. Ήταν αυτό το καταραμένο αεροβόλο όπλο. Πεσμένος μέσα στις στάχτες, το κλώτσησα να φύγει μακριά. Η μάνα μου έτρεξε να έρθει να με σηκώσει, αλλά τη σταμάτησε αυτός ο αυστηρός αστυνομικός που μας είχε ανακρίνει και ήρθε εκείνος να με βγάλει από εκεί μέσα. Με σήκωσε και με ρώτησε αν είχα χτυπήσει κάπου. Μου είπε να μην ξαναπατήσω εκεί και καθώς βγαίναμε από τις στάχτες, μου ζήτησε να του περιγράψω τη Μαυρούκο. Του την περιέγραψα όπως ακριβώς ήταν. Του είπα και για το καφέ χρώμα που είχε στο αριστερό μπροστινό πόδι της.

Μετά, θυμάμαι τη μάνα μου να με ξεσκονίζει από τις στάχτες. Με άφησε να απομακρυνθώ από κοντά της, για να συνεχίσω το ψάξιμο, αφού προηγουμένως της υποσχέθηκα ότι δε θα ξαναπήγαινα μέσα στο καμένο σπίτι. Απομακρύνθηκα αρκετά, αλλά χωρίς κάποιο αποτέλεσμα. Κοίταξα πίσω και είδα τη μάνα μου και τον αστυνομικό να μιλάνε έντονα. Πλησίασα όσο πιο γρήγορα μπορούσα. Τον άκουσα να φωνάζει στους υπόλοιπους αστυνομικούς ότι η έρευνα τελείωσε. Ήταν έξαλλος και είχε θυμώσει πολύ με τη μάνα μου.

«Κυρία μου, ακούστε! Άλλη περιγραφή της γάτας μου κάνατε εσείς, άλλη ο γιος σας. Δεν την έχετε δει αυτήν τη γάτα! Δεν την έχετε δει! Αλήθεια δε λέω;»

Κατάλαβα αμέσως τι είχα κάνει. Εγώ έφταιγα. Δεν έπρεπε να του πω για το καφέ χρώμα στο ένα πόδι της Μαυρούκος. Η μάνα μου δεν το ήξερε, αφού και δεν είχε δει τη γάτα ποτέ και ούτε της το είχα πει. Επίτηδες με είχε ρωτήσει, για να συγκρίνει την περιγραφή μου με αυτήν που θα του έδινε η μάνα μου. Μου την έφερε και μπέρδεψα τα πράγματα πολύ. Θυμήθηκα τ' αλουμινόχαρτα και του το είπα. Πήγαμε στην αποθήκη, του τα έδειξα, αλλά δεν έδωσε πολλή σημασία. Προφανώς, θεώρησε ότι εγώ έτρωγα το περιεχόμενό τους και ότι τα έκρυβα κάτω από το μπαούλο. Αυτοί μόνο εάν έβλεπαν την ίδια τη γάτα θα με πίστευαν.

Αργά το απόγευμα, επιστρέψαμε στο τμήμα και πήγαμε πάλι στο δωμάτιο της ανάκρισης. Περιμέναμε πολλή ώρα μόνοι μας εκεί. Επίτηδες μας άφησαν μόνους μας, μην τυχόν ξεχνιόμασταν και λέγαμε κάτι που θα μας ενοχοποιούσε. Η μάνα μου με αγκάλιασε και μου είπε ψιθυριστά να μη μιλάμε, γιατί μας παρακολουθούσαν. Κάποια στιγμή, μας έφεραν φαγητό και νερό και αφού φάγαμε, περιμέναμε πάλι χωρίς να

μιλάμε. Κάθε φορά που ξεχνιόμουν και πήγαινα να πω κάτι, η μάνα μου με σταματούσε αμέσως. Μάλλον επειδή κατάλαβαν ότι δεν υπήρχε περίπτωση να μιλήσουμε ή γιατί βαρέθηκαν να περιμένουν, ήρθε να μας μιλήσει ένας άλλος αστυνομικός που δεν τον είχαμε ξαναδεί μέχρι εκείνη τη στιγμή.

«Θα σας επιτρέψουμε να φύγετε. Τουλάχιστον γι' απόψε. Όμως, δύο συνάδελφοι θα έρθουν μαζί σας στο ξενοδοχείο και θα μείνουν εκεί. Μην προσπαθήσετε να φύγετε. Δε θα σας το συνιστούσα. Αύριο θα σας συνοδεύσουν πάλι εδώ. Θα έρθει μια ειδική ψυχολόγος για το μικρό. Θα εξετάσει η ψυχολόγος το παιδί και μετά θα ξαναμιλήσουμε. Θα σας επιτραπεί η παρακολούθηση της εξέτασης».

«Θέλετε να πείτε ότι θα εξετάσετε το παιδί για ψυχολογικά προβλήματα;»

«Ακούστε, κυρία μου. Θα έπρεπε ήδη να είχατε ανησυχήσει. Αυτή η φανταστική γάτα και το ότι δεν έτρεξε να πάει σε κάποιο άλλο σπίτι να ζητήσει βοήθεια, μας προβληματίζουν ιδιαίτερα. Θα μπορούσε να είχε φωνάξει κάποιον. Αν έβλεπαν τους καπνούς λίγο αργότερα, σίγουρα κι εσείς θα είχατε πεθάνει εκεί μέσα. Το ξέρω ότι σας προβληματίζουν κι εσάς, αλλά δε θέλετε να το δείξετε. Σας κατανοώ πλήρως».

«Η γάτα υπάρχει! Σας παρακαλώ, πιστέψτε με! Αλήθεια λέω», του είπα.

«Θα ξαναστείλουμε μια ομάδα αύριο πρωί-πρωί για να την ψάξει. Εάν πραγματικά υπάρχει, μικρέ, θα τη βρούμε. Πήγαινε τώρα στο ξενοδοχείο με τη μαμά σου και ξεκουράσου».

Μας συνόδευσε μέχρι έξω και μας έβαλε στο περιπολικό, χωρίς να μπει εκείνος. Μαζί μας ήταν οι δύο αστυνομικοί που θα κάθονταν στο ξενοδοχείο όλη τη νύχτα. Ο ένας έμεινε στην είσοδο και ο άλλος ανέβηκε πάνω και κάθισε έξω από την πόρτα του δωματίου. Για να μη μας ακούσει, συζητούσαμε ψιθυριστά.

«Φοβάμαι για αύριο, μαμά».

«Το ξέρω. Θέλω να σε ρωτήσω κάτι. Θέλω να μου απαντήσεις, αφού το σκεφθείς πολύ καλά όμως. Στ' αλήθεια υπάρχει αυτή η γάτα;»

«Ναι! Ναι! Μα, γιατί το λες αυτό; Δε με πιστεύεις;»

«Σε πιστεύω, μωρό μου. Σε πιστεύω! Όμως, μη φωνάζεις, γιατί θα μας ακούσει ο κύριος απ' έξω. Πιο σιγά! Τώρα, θέλω να μ' ακούσεις προσεχτικά. Ξέρεις ότι δεν πρέπει να τους πούμε ότι είχαμε κακές σχέσεις με τον πατέρα σου και τη γιαγιά σου. Θα μας θεωρήσουν υπεύθυνους, γιατί είχαμε κάθε λόγο να τους κάνουμε κακό. Θα τα καταφέρεις να μην αποκαλύψεις τίποτα στην ψυχολόγο;»

«Θα τα καταφέρω, μαμά. Θα της πω ψέματα».

«Ναι, αλλά πρέπει να σε πιστέψει! Αν δε σε πιστέψει, θα έχουμε μεγάλο πρόβλημα».

«Μαμά, αυτοί πιστεύουν ότι έκανα εγώ κάτι κακό, ε;»

«Ναι».

«Εσύ το πιστεύεις;»

«Όχι!»

«Αν πω κάτι που δεν πρέπει, μπορεί να με πάρουν μακριά σου;»

«Σε καμία περίπτωση!»

«Ναι, αλλά αυτοί είναι αστυνομικοί. Μπορούν. Δεν μπορούν;»

Μόλις τη ρώτησα αν υπήρχε περίπτωση να με έπαιρναν μακριά της, άρχισαν να τρέχουν δάκρυα από τα μάτια της. Έκλαιγε και δεν μπορούσε να συγκρατηθεί. Με έσφιξε όσο ποτέ άλλοτε στην αγκαλιά της. Είχαμε μείνει οι δυο μας. Πάντα οι δυο μας ήμασταν, αλλά ήταν διαφορετικά εκείνη τη φορά, γιατί έπρεπε να στηρίξουμε ο ένας τον άλλον περισσότερο από ποτέ. Αν με έπαιρναν μακριά της, θα την άφηνα μόνη της και δεν έπρεπε να το επιτρέψω αυτό. Εκείνη τη νύχτα, σταμάτησα να είμαι παιδί, γιατί η μάνα μου με είχε ανάγκη και δεν έπρεπε να την απογοητεύσω. Όλο το βράδυ σκεφτόμουν τρόπους για να καταφέρω να ξεγελάσω την ψυχολόγο.

Όταν κατάλαβα ότι ξημέρωσε, σηκώθηκα και ετοιμάστηκα μόνος μου. Με κοίταξα στον καθρέφτη και μπορώ να πω ότι εντυπωσιάστηκα. Ήμουν άψογος! Είχα έναν ρόλο να παίξω εκείνη την ημέρα και ένιωθα πανέτοιμος. Ξύπνησα τη μάνα μου και μόλις με είδε ντυμένο και χτενισμένο, εντυπωσιάστηκε κι εκείνη. Της είπα ότι όλα θα πήγαιναν καλά και την παρότρυνα να ετοιμαστεί, γιατί είχαμε μια δουλειά να κάνουμε. Με κοίταγε με θαυμασμό. Δεν ξέρω αν πίστευε ότι θα τα καταφέρναμε, αλλά ένιωσα να με εμπιστεύεται και αυτό μου έδινε τεράστια δύναμη. Τότε, για πρώτη φορά στη ζωή μου, ένιωσα δυνατός. Ο θάνατος αυτών των παλιανθρώπων ήταν ένα δώρο για τη γιορτή μου. Αυτό ήταν το δώρο μου. Έφυγαν από τη ζωή μου και μπορούσα πια να ζήσω ευτυχισμένος μαζί με τη μάνα μου. Αν μας χώριζαν οι αστυνομικοί, θα κατέστρεφαν τα όνειρά μου.

Πριν προλάβει να ντυθεί, ο αστυνομικός που καθόταν απ' έξω χτύπησε την πόρτα και μας ζήτησε να βιαστούμε. Του απάντησα εγώ και του είπα ότι σε λίγο θα ήμασταν έτοιμοι. Είπα και στη μάνα μου να κάνει πιο γρήγορα. Είχα φοβερή αυτοπεποίθηση. Ήμουν σίγουρος ότι θα τα κατάφερνα, γιατί έπρεπε να τα καταφέρω.

Όταν φθάσαμε στο τμήμα, μας πήγαν πάλι στο υπόγειο, αλλά σε άλλη αίθουσα εκείνη τη φορά. Ήταν περισσότερο ευρύχωρη και φωτεινή και ήδη μας περίμεναν εκεί η ψυχολόγος, οι δύο αστυνομικοί από την πρώτη ανάκριση και άλλος ένας άντρας με πολιτικά. Μας καλημέρισαν και μας υπέδειξαν πού να καθίσουμε. Εγώ απέναντι από την ψυχολόγο στο ένα τραπέζι και η μάνα μου από πίσω μου. Δεν ήθελαν να τη βλέπω για να μη με καθοδηγεί. Της είπαν πως αν οι αντιδράσεις της δεν επέτρεπαν την ομαλή διεξαγωγή της εξέτασής μου, θα την έστελναν έξω από την αίθουσα και θα παρακολουθούσε από το τζάμι. Οι τοίχοι ήταν όλοι το ίδιο χρώμα και δε θα μπορούσα να καταλάβω πού ήταν αυτό το τζάμι, αν δεν της έδειχναν πού θα πήγαινε. Απέναντί μου ήταν, ακριβώς πίσω από την ψυχολόγο. Ήμουν έτοιμος να δώσω μια τέλεια παράσταση. Η ψυχολόγος ήταν γύρω στα τριάντα. Φορούσε γυαλιά και μέσα στη φιλικότητά της, ήθελα να βλέπω μια απειλητική διάθεση. Έπρεπε να τη δω σαν τον εχθρό που έπρεπε να τον νικήσω. Άνοιξε ένα τετράδιο και ξεκίνησε την κουβέντα.

«Πώς είσαι, Κωστή; Πώς αισθάνεσαι;»

«Καλά είμαι, αλλά... Ξέρετε... Μου λείπει ο πατέρας μου», της είπα και απ' τα ήδη βουρκωμένα μάτια μου άρχισαν να τρέχουν δάκρυα.

«Το ξέρω, παιδί μου, το ξέρω. Τον αγαπούσες πολύ;»

«Πολύ. Πάρα πολύ. Μου λείπει. Τα σαββατοκύριακα παίζαμε».

«Τι παίζατε;»

«Ε... Μέσα στο σπίτι κυνηγητό, έξω με μια παλιά μπάλα...»

«Έχεις και μια γάτα. Τη Μαυρούκο, σωστά;»

«Ναι, τη Μαυρούκο! Ο πατέρας μου αγαπούσε πολύ τις γάτες».

«Η γιαγιά σου;»

«Ε... Η γιαγιά μου δεν τις ήθελε και τόσο πολύ τις γάτες και γι' αυτό δεν της είχαμε πει τίποτα για τη Μαυρούκο. Ο πατέρας μου με άφηγε να της δίνω λίγο φαγητό κάθε μέρα, κρυφά από τη γιαγιά μου και πάντα πολύ προσεχτικά, γιατί αν την έβλεπε η γιαγιά, μπορεί να της έκανε κακό».

«Η γιαγιά σου μπορεί να έκανε κακό στη γάτα δηλαδή;»

«Ναι! Είχε σκοτώσει πιο παλιά ένα γατάκι».

«Δεν την αγαπούσες τη γιαγιά, ε;»

«Ε... Την αγαπούσα. Μου έκανε και πολλά δώρα. Δε μου άρεσε που κυνηγούσε τα ζώακια όμως. Εκείνη δε με αγαπούσε...»

«Γιατί το λες αυτό;»

«Ε, έλεγε συχνά πως αν δεν ήμουν εγώ, θα πήγαινε να ζήσει στην πόλη. Έμενε εδώ για να βοηθάει τη μάνα μου στις δουλειές. Ήθελε να φύγει από το σπίτι και είχε πει ότι θα το έκανε. Πιο παλιά, έλεγε ότι θα έφευγε όταν μεγάλωνα, αλλά, πριν λίγο καιρό, είπε στον πατέρα μου ότι δεν άντεχε άλλο. Την άκουσα να του το λέει... Μόνο ο πατέρας μου κατάλαβε ότι τους άκουσα και όταν βγήκε η γιαγιά στην αυλή, ήρθε δίπλα μου και μου είπε ότι θα μπορούσαμε να φέρναμε τη Μαυρούκο μέσα στο σπίτι, αφού σύντομα θα έφευγε η γιαγιά μου για την πόλη».

«Ναι... Θέλω να μου πεις κάτι. Γιατί είπες ψέματα ότι δεν είχες κάποιο ζωάκι στον κύριο που σε είχε ρωτήσει;»

«Είχα υποσχεθεί στον πατέρα μου ότι δε θα έλεγα τίποτα και σε κανέναν για τη γάτα. Μόνο σ' εμένα ερχόταν όταν τη φώναζα έτσι κι αλλιώς. Η μάνα μου δεν την έχει δει ποτέ. Δεν ήθελα να του πω την αλήθεια. Μπορεί και να το μάθαινε η γιαγιά κιόλας. Μετά, όμως, είπα σε όλους για τη γάτα».

«Είχαν πάει πάλι να την ψάξουν σήμερα, αλλά δεν τη βρήκαν πουθενά. Γιατί εξαφανίστηκε τώρα;»

«Κοιμόμασταν όταν έπιασε η φωτιά και την είχα στα πόδια μου. Τρόμαξε με τις εκρήξεις και έφυγε τρέχοντας. Έφυγε μακριά. Την είδα που έτρεχε. Ένωσα μέσα μου τότε πως δε θα ξαναερχόταν. Είναι τρομαγμένη και αβοήθητη. Μακάρι να τη βρούμε. Αφού κάηκαν όλα, η Μαυρούκο είναι το μόνο που μου απέμεινε να μου θυμίζει τον πατέρα μου. Θα τη φέρναμε μέσα στο σπίτι!»

«Ναι. Σε καταλαβαίνω. Κι εμένα μ' αρέσουν πολύ τα ζωάκια. Δε μου λες τώρα κάτι άλλο, μόλις ξεκίνησε η φωτιά, γιατί δεν πήγες να φωνάξεις κάποιον;»

«Μα, κοιμόμουν και με ξύπνησαν οι εκρήξεις... Τα άλλα σπίτια είναι πολύ μακριά», της είπα και την κοίταξα στα μάτια. «Φώναζα τη μαμά μου».

«Εντάξει, δε θέλω να σε ταλαιπωρήσω άλλο. Πες μου μόνο τι θέλεις να κάνετε τώρα με τη μαμά σου».

«Θέλω να βρούμε τη Μαυρούκο και να πάμε να μείνουμε αλλού».

«Αν δεν ξανάρθει η Μαυρούκο;» με ρώτησε και την είδα να βουρκώνει. Την είχα ξεγελάσει.

«Θα ξανάρθει! Πρέπει να ξανάρθει».

«Θα τους πω να ξαναψάξουν σήμερα και όλη μέρα αύριο. Σου δίνω το λόγο μου.»

Είσαι πολύ καλό παιδί. Λυπάμαι που σου συνέβησαν όλα αυτά».

Η εξέτασή μου είχε τελειώσει και ένιωθα νικητής. Τη νίκησα. Δεν ήταν κακός άνθρωπος, αλλά έπρεπε να γίνει θύμα μου. Της είπα πράγματα που έμοιαζαν να είναι αλήθεια και που, όσο και να τα έψαχνε, δε θα μπορούσε να τα επιβεβαιώσει με τίποτα, γιατί ο πατέρας μου και η γιαγιά μου ήταν νεκροί. Ήταν πολύ απλό τελικά. Έμεινα καθισμένος και είδα την ψυχολόγο να πηγαίνει στους αστυνομικούς και να τους μιλά χαμηλόφωνα. Σίγουρα θα τους υπενθύμιζε να πάνε να ψάξουν ξανά για τη γάτα. Γύρισα και κοίταξα τη μάνα μου. Ήταν βουρκωμένη, αλλά μάλλον το έκανε κι αυτή στα ψέματα. Όλα πήγαιναν καλά. Ήμουν βέβαιος ότι σε λίγο θα ήμασταν ελεύθεροι να φύγουμε και θα ξεμπερδεύαμε μια και καλή απ' αυτούς.

Η ψυχολόγος χαιρέτησε εμένα και τη μάνα μου και έφυγε. Φαινόταν θυμωμένη με τους αστυνομικούς και, αν δεν κάνω λάθος, αντιμίλησε στον άγνωστο σε μας άντρα, σ' αυτόν που φορούσε πολιτικά δηλαδή. Μετά, ανταλλάξαμε θέσεις με τη μάνα μου. Εκείνη στο τραπέζι μπροστά κι εγώ από πίσω της. Απέναντί της κάθισε εκείνος ο άντρας με τα πολιτικά. Περίμενα και από τη μάνα μου να παίξει το ρόλο της. Δε σταμάτησα στιγμή να κλαίω και αυτό μάλλον ήταν λίγο ενοχλητικό για την εξέλιξη της ανάκρισης. Όμως, θα ήταν ανεπίτρεπτο να πουν σ' ένα παιδί που κλαίει για τον αδικοχαμένο πατέρα του να σταματήσει. Τι κορόιδα!

«Πραγματικά, θέλω να σας εκφράσω τα βαθύτατα συλλυπητήρια μου για τον άδικο χαμό των συγγενών σας. Πρέπει να σας ομολογήσω πως ο μικρός με συγκίνησε. Ωστόσο, υπάρχει ένα πράγμα που δεν μπορούμε να καταλάβουμε με τίποτα. Δέχομαι ότι η φωτιά ξεκίνησε χωρίς να τη βάλει κάποιος επίτηδες. Μπορείτε να μου πείτε για ποιο λόγο δε βγήκε έστω ένας από το σπίτι; Δεν είναι λογικό. Μπορείτε να μου δώσετε κάποια εξήγηση γι' αυτό; Παραμένετε κι εσείς ύποπτη, οφείλω να σας το πω. Δε σας κατηγορώ για τίποτα, απλά σας το υπενθυμίζω».

Καλή ερώτηση αυτή. Αν και την είχα ξανακούσει, δεν είχα σκεφθεί τι θα μπορούσαμε να τους πούμε. Τσαντίστηκα πολύ με τον εαυτό μου. Κρεμόμουν από τα χείλη της μάνας μου.

«Κοιτάξτε. Δεν ήθελα να μαθευτεί, αλλά αφού έφθασαν ως εδώ τα πράγματα, θα πρέπει να σας πω. Μια εξήγηση υπάρχει δηλαδή και αυτή είναι και η αλήθεια βέβαια».

Αναθάρρησα. Την άκουγα να τους μιλάει με αυτοπεποίθηση, γιατί είχε πάρει δύναμη από μένα. Δεν πίστευα στ' αυτιά μου όταν άκουσα την εξήγησή της. Αυτή ήταν

η μάνα μου! Η καλύτερη!

«Εγώ είπα στο μικρό να φύγει και να πάει έξω για να μη δει. Τώρα που το λέω θα μάθει, αλλά μάλλον πρέπει να μάθει. Δεν ήθελα να δει αυτό που έκαναν ο σύζυγός μου και οι περισσότεροι άντρες από την οικογένειά του. Έκαναν χρήση ναρκωτικών. Εγώ έφευγα και πήγαινα στην κουζίνα, γιατί δεν άντεχα τις μυρωδιές. Με πείραζε πολύ και ντρεπόμουν γι' αυτό που έκαναν. Εγώ καλά-καλά ούτε τον καπνό του τσιγάρου δεν αντέχω. Είχαν φέρει εκείνο το Σάββατο μαριχουάνα, αν δεν κάνω λάθος. Μόλις βγήκε ο μικρός από το σπίτι, άρχισαν να καπνίζουν. Από λάθος συνεννόηση είχαν φέρει περισσότερο απ' ότι συνήθως κιόλας. Δεν ήταν σε κατάσταση να περπατήσουν για να βγουν έξω. Είχαν πιεί κιόλας πολύ. Εγώ δεν κατάλαβα πώς βρέθηκα λιπόθυμη. Μάλλον από τους καπνούς».

«Μάλιστα. Νομίζω ότι η μαριχουάνα δεν ανιχνεύεται στο αίμα μετά από τόσες μέρες. Βέβαια, δεν μπορούμε ούτε και να επιβεβαιώσουμε την ιστορία ελέγχοντας καμένα πτώματα. Όμως, ίσως και να μπορούμε να εξετάσουμε... Μισό λεπτό να ρωτήσω στα εργαστήρια».

Κάποιον πήρε τηλέφωνο. Καλή η σκέψη της μάνας μου να τους πει για τα ναρκωτικά. Όμως, ρίσκαρε ή έλεγε όντως την αλήθεια;

«Πρέπει να κάνετε μια εξέταση ούρων», της είπε, αφού έκλεισε το τηλέφωνο. «Μπορεί να μη δείξει τίποτα βέβαια, αλλά πρέπει να γίνει αυτή η εξέταση. Ίσως να βρεθεί κάτι σε μικρές συγκεντρώσεις. Θέλουμε δείγμα ούρων λοιπόν. Συμφωνείτε;»

«Ναι, δεν υπάρχει πρόβλημα».

«Πείτε μου όποτε είστε έτοιμη».

«Και τώρα μπορώ. Θέλω να τελειώνουμε. Ντρέπομαι να μιλάω γι' αυτό».

«Σας καταλαβαίνω. Έχω δει πολλές γυναίκες που είναι και μητέρες να βρίσκονται σε παρόμοιες καταστάσεις. Δε σας πειράζει που άκουσε ο μικρός; Δεν ξέρω αν έπρεπε...»

«Αυτό ήταν το σωστό. Μας περιμένει μια ζωή γεμάτη δυσκολίες. Αυτό που έμαθε δεν είναι τίποτα μπροστά σ' αυτά που θα πρέπει να προσέχει από 'δώ και πέρα. Μας περιμένει μια πάρα πολύ δύσκολη ζωή. Πιστέψτε με! Είναι αρκετά μεγάλος τώρα πια».

«Θα μου επιτρέψετε να μη συμφωνήσω απόλυτα μαζί σας. Βέβαια, εσείς είστε η μητέρα του, εσείς γνωρίζετε καλύτερα».

Ξανατηλεφώνησε στα εργαστήρια και μετά από λίγο, ήρθε μια κυρία ντυμένη με μια λευκή ρόμπα κρατώντας έναν ουροσυλλέκτη. Μαζί της ήταν και μια γυναίκα

αστυνομικός. Οι δύο αυτές γυναίκες οδήγησαν τη μάνα μου στις τουαλέτες και μετά από περίπου ένα τέταρτο, η μάνα μου με την αστυνομικό επέστρεψαν στο δωμάτιο της ανάκρισης. Ήμουν μπερδεμένος και ήθελα να μάθω αν υπήρχε κάποια αλήθεια μέσα σ' αυτά που έλεγε. Παρά την αγωνία μου, δεν ξεχνούσα ότι έπρεπε να κλαίω. Η μάνα μου κάθισε δίπλα μου, με αγκάλιασε και έκανε πως με παρηγορούσε. Εκεί που μου χάιδευε το κεφάλι, μου είπε ψιθυριστά στο αυτί «Μπράβο σου. Μ' έκανες περήφανη! Σ' αγαπάω πολύ!» Την κοίταξα στα μάτια και την αγκάλιασα σφιχτά. Έριξα μια κλεφτή ματιά σε όσους βρίσκονταν στην αίθουσα. Κάτι μου έλεγε ότι τους περισσότερους εκεί μέσα τους είχαμε πείσει. Φαινόταν στα πρόσωπά τους.

Μετά από σχεδόν μισή ώρα, η κυρία που είχε πάρει το δείγμα με τα ούρα επέστρεψε κρατώντας το χαρτί με τα αποτελέσματα και το έδωσε στον άντρα με τα πολιτικά. Συζήτησαν για λίγο, η γυναίκα αυτή έφυγε και εκείνος ήρθε προς το μέρος μας.

«Εδώ έχω τα αποτελέσματα. Μπορώ να πω ότι οι εξετάσεις φαίνεται να επιβεβαιώνουν την ιστορία σας. Ανιχνεύθηκε μικρή συγκέντρωση του ναρκωτικού στα ούρα σας. Οι έρευνες θα συνεχιστούν όμως».

«Μπορούμε να φύγουμε δηλαδή;» τον ρώτησε η μάνα μου.

«Ναι, μπορείτε. Είστε ελεύθεροι να φύγετε. Σας τονίζω ότι οι έρευνες δε θα σταματήσουν! Αν προκύψει κάτι, ίσως αλλάξουν τα δεδομένα».

«Την αλήθεια σας την είπαμε και ο μικρός έχει πειστεί υπερβολικά. Βλέπετε ότι στιγμή δε σταμάτησε να κλαίει».

«Θέλω ακόμη να σας ενημερώσω για ορισμένα σημαντικά θέματα. Σηκώσατε ένα ποσό από το λογαριασμό που είναι στο όνομα του συζύγου σας και της πεθεράς σας. Το υπόλοιπο που έμεινε είναι μικρό. Πρόσβαση στον άλλο λογαριασμό που είναι στο όνομα μόνο της πεθεράς σας δε δικαιούστε να έχετε. Το άλλο που θέλω να σας πω μπορεί να το γνωρίζετε κιόλας βέβαια. Με διαθήκη που είχε συντάξει η πεθερά σας πριν από τρία χρόνια, σε περίπτωση που δε θα μπορούσε να την κληρονομήσει ο σύζυγός σας, άφηνε όλα τα χρήματα του συγκεκριμένου λογαριασμού σ' ένα μοναστήρι που βρίσκεται λίγο έξω από την πόλη, αλλά μαζί και με το σπίτι που κάηκε και με το οικόπεδο».

«Τι έκανε; Σοβαρά;»

«Λυπάμαι πολύ. Κατανοώ πλήρως τα οικονομικά προβλήματα που θα έχετε από

εδώ και στο εξής. Δε γνωρίζατε για τη διαθήκη δηλαδή;»

«Όχι. Από εσάς το ακούω για πρώτη φορά. Δε μας είχε πει κάτι. Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί το έκανε...»

«Μήπως υπάρχει κι άλλος λογαριασμός κάπου;»

«Όχι. Όχι απ' όσο ξέρω δηλαδή».

«Κάποια αποζημίωση; Εννοώ είχατε ασφαλίσει κάτι; Αν και το έχουμε ψάξει...»

«Όχι».

«Ναι... Πρέπει να δείτε για κάποιο επίδομα από την Πρόνοια. Δε γίνεται να ζήσετε για πολύ με τα λίγα χρήματα του άλλου λογαριασμού. Όχι ότι το σύνολο της περιουσίας ήταν κάτι το αρκετά αξιόλογο. Μόνο το σπίτι είχε κάποια σημαντική αξία και αυτό αν δεν καιγόταν βέβαια. Τουλάχιστον, τα χρήματά αυτά θα σας δοθούν κανονικά. Έχουμε συνεννοηθεί με την τράπεζα και θα τα πάρετε χωρίς πρόβλημα. Δε χρειάζεται κάποια άλλη διαδικασία».

«Πραγματικά, σας ευχαριστώ για ακόμα μια φορά για όσα έχετε κάνει για μας όλες αυτές τις μέρες».

Η παλιόγρια δεν είχε σκοπό ν' αφήσει τίποτα σ' εμένα και τη μάνα μου. Είχε προνοήσει ακόμα και για το τι θα γινόταν εάν πάθαινε κάτι ο γιος της. Τουλάχιστον, έφυγε από τη ζωή μας μια για πάντα. Και αυτή και ο γιος της. Ακόμα και το σπίτι της να μην καιγόταν, όλη της η περιουσία δεν αρκούσε για να δικαιολογήσει δεκαοχτώ φόνους. Όπως και να 'χε, η αλήθεια κάηκε μαζί με το σπίτι και τα αποκαΐδια δεν μπορούσαν να μιλήσουν. Και το να έβρισκαν ή όχι μια μαύρη γάτα, δε θα άλλαζε κάτι. Τόσες μαύρες γάτες υπήρχαν πια. Κι αν έβρισκαν μία, γιατί να ήταν αυτή η Μαυρούκο και όχι κάποια άλλη; Λόγω του καφέ σημαδιού; Και πάλι, στην τηλεόραση είχα δει πολλές μαύρες γάτες που δεν ήταν τελείως μαύρες. Δεν μπορούσαν με τίποτα να αποδείξουν τι ήταν αλήθεια και τι ψέματα. Άρα, όπως όλα έδειχναν, τελειώναμε μ' αυτούς.

Ο κύριος με τα πολιτικά μάς χαιρέτησε και έφυγε. Το ίδιο έκαναν και οι περισσότεροι στην αίθουσα και μετά από λίγα λεπτά, το ίδιο κάναμε κι εμείς. Μερικά βήματα πριν βγούμε από το κτήριο, μας σταμάτησαν ο πρώτος αστυνομικός που είχαμε γνωρίσει και η ψυχολόγος. Εκείνη μας φώναξε να σταματήσουμε.

«Θέλω να ξέρετε ότι αν θελήσετε κάποια βοήθεια, κάποια στήριξη ψυχολογική, κάποιες συμβουλές για τον Κωστή, μπορείτε να μου μιλήσετε», είπε δίνοντας την

κάρτα της στη μάνα μου.

«Ευχαριστώ. Είναι σημαντικό να ξέρεις ότι υπάρχει κάποιος εκεί για σένα στις δύσκολες ώρες».

«Τι σκέφτεστε να κάνετε τώρα;» τη ρώτησε η ψυχολόγος.

«Δεν ξέρω... Το μόνο που ξέρω είναι ότι θέλω να ηρεμήσουν τα πράγματα. Θέλουμε το χρόνο μας, για να θρηνησουμε και για να δούμε τι θα κάνουμε τελικά. Δεν είχα ακόμα το χρόνο να σκεφτώ. Δεν ξέρω».

«Εύχομαι να πάνε όλα καλά», είπε ο αστυνομικός και συνέχισε: «Κοιτάξτε τώρα, θα σας πω κάτι που μπορεί και να μην πρέπει να σας το πω σαν αστυνομικός. Σας άνθρωπος, όμως, αισθάνομαι την ανάγκη να βγάλω κάποιο άγχος από πάνω σας, γιατί αναγνωρίζω τις δυσκολίες που περάσατε και αυτές που έρχονται. Λοιπόν, δεν υπάρχουν αυτήν τη στιγμή στοιχεία που να σας ενοχοποιούν. Μπορείτε και πρέπει να συνεχίσετε τη ζωή σας. Θα σας συμβούλευα ν' αφήσετε όσο πιο σύντομα γίνεται το παρελθόν πίσω σας και να κάνετε μια καινούργια αρχή. Τώρα, υπάρχει και κάτι άλλο που πρέπει να σας πω. Δυστυχώς, η υπηρεσία δε θα δικαιολογεί για πολύ ακόμα το δωμάτιο στο ξενοδοχείο. Λυπάμαι πολύ, αλλά μέσα στις επόμενες μέρες, θα σας ζητηθεί να βρείτε κάποιο δικό σας διαμέρισμα. Πρέπει να το έχετε υπόψη σας αυτό. Ίσως το επίδομα της Πρόνοιας να είναι μια λύση. Μπορεί να καλύπτει κάποιο ενοίκιο κιόλας. Μην καθυστερήσετε τις διαδικασίες. Γενικά, μην καθυστερήσετε να κάνετε αυτήν την καινούργια αρχή, για το καλό του παιδιού πάνω απ' όλα».

«Το ξέρω ότι πρέπει να φύγουμε από το δωμάτιο. Το ξέρω. Αύριο κιόλας θα πάω στην Πρόνοια να ρωτήσω».

«Μακάρι να μπορούσαμε να αυξήσουμε τη διάρκεια της παραμονής σας στο ξενοδοχείο, αλλά είναι δεμένα τα χέρια μας», είπε ο αστυνομικός. «Θα σας ενημερώσω εγώ προσωπικά για το πότε θα πρέπει να πάτε κάπου αλλού. Εάν θέλετε όμως, μπορείτε να κάνετε κάποια συνεννόηση με τον ξενοδόχο... Βέβαια, δε σας συνιστώ με τίποτα να συνεχίσετε να μένετε σε ξενοδοχείο. Δε συμφέρει. Το ενοίκιο είναι η ιδανικότερη λύση».

«Σίγουρα, σίγουρα. Θα το σκεφθούμε πολύ με τον Κωστή και μαζί θ' αποφασίσουμε τι θα κάνουμε».

«Σας ξαναλέω, μη διστάσετε να μου τηλεφωνήσετε αν χρειαστείτε κάτι», της είπε πάλι η ψυχολόγος.

Η μάνα μου της υποσχέθηκε ότι θα το έκανε, αλλά ήμουν σίγουρος ότι δεν το εννοούσε. Δε νομίζω να ήθελε να ασχοληθούμε ξανά μαζί τους. Βιαζόμασταν να τους ξεφορτωθούμε και να μείνουμε επιτέλους μόνοι μας. Ήθελα να τη ρωτήσω για τα ναρκωτικά, αλλά προτίμησα να μην το κάνω. Ήθελα να μάθω, αλλά δεν ήθελα να μου πει. Δεν μπορώ να το εξηγήσω ακριβώς. Δε ρώτησα και αυτό είναι που έχει σημασία.

4

Πράγματι, δικαιούμασταν ένα μηνιαίο επίδομα από την Πρόνοια, το οποίο θα έμπαινε σ' έναν καινούργιο λογαριασμό που άνοιξε η μάνα μου στην τράπεζα. Εκεί έβαλε και τα χρήματα που πήρε από τον κοινό λογαριασμό της γιαγιάς μου και του πατέρα μου. Ήμασταν φτωχοί, αλλά δε με ένοιαζε, γιατί είχα ακριβώς αυτό που ήθελα. Είχα τη μάνα μου και είχαν φύγει από τη ζωή μου οι υπόλοιποι. Μου είπε ότι θα πήγαινα σε άλλη πόλη που βρισκόταν αρκετά μακριά από εκεί. Κι εγώ ήθελα να πάμε κάπου μακριά! Ήταν σίγουρη πως θα έβρισκε δουλειά και κάναμε πολλά όνειρα. Μου είπε ακόμη ότι την επόμενη χρονιά, θα πήγαινα σε καινούργιο σχολείο. Ήθελα να βρω φίλους, μετά το σχολείο να σπουδάσω και να ζήσω ευτυχισμένος. Αισθανόμουν ήρεμος για πρώτη φορά.

Την ημέρα πριν φύγουμε από το ξενοδοχείο, της ζήτησα να με αφήσει να κάνω μια βόλτα εκεί γύρω. Της είπα ψέματα όμως. Είχα αποφασίσει να ξαναπάω στο καμένο σπίτι. Προφανώς και δε μου είχε λείψει, αλλά έπρεπε να πάω. Της ζήτησα λίγα κέρματα, δήθεν για ν' αγοράσω μια τυρόπιτα και ένα νερό και εκείνη μου έδωσε περισσότερα απ' αυτά που χρειαζόμουν. Πήγα σ' ένα μπακάλικο και πήρα μια μικρή φρατζόλα ψωμί και ρώτησα την κυρία στο ταμείο αν ήξερε από πού περνούσε το λεωφορείο για το χωριό. Ήμουν τυχερός, γιατί και γνώριζε για το λεωφορείο και πουλούσε και εισιτήρια. Πήρα δύο για να έχω και για την επιστροφή και της είπα ότι το ένα ήταν για τη μητέρα μου, γιατί είχε αρχίσει να κάνει ερωτήσεις για το αν ήμουν μόνος μου. Στη στάση, αν και ένιωθα ότι όλοι με κοιτούσαν με περιέργεια, δεν ασχολήθηκε κανένας μαζί μου τελικά. Ίσως να μην πρόλαβαν κιόλας, γιατί το λεωφορείο ήρθε πολύ γρήγορα. Κάθισα μόνος μου, αλλά μετά από τρεις στάσεις,

ανέβηκε ένας κύριος με αρκετά κιλά, ξυρισμένο κεφάλι και πολύ άγριος στο πρόσωπο και κάθισε δίπλα μου. Φορούσε αμάνικο και στο δεξί του μπράτσο φαινόταν ένα τεράστιο τατουάζ με μια νεκροκεφαλή και κάτι γράμματα που δεν καταλάβαινα τι έλεγαν. Με κοίταξε περίεργα σα να ήθελε να μου μιλήσει. Φοβήθηκα πάρα πολύ τότε και ήθελα να γυρίσω πίσω. Τον ένιωθα να με ακουμπάει και είχα ιδρώσει σε όλο μου το σώμα. Με την παραμικρή κίνηση που έκανε, ένιωθα την καρδιά μου να χτυπάει πιο δυνατά και πιο δυνατά, μέχρι που νόμισα ότι θα έσκαγε μέσα μου. Δεν είχα ξαναιώσει έτσι.

«Πού πας, πιτσιρικά;» με ρώτησε ξαφνικά κοιτώντας με στα μάτια.

«Κατεβαίνω στην επόμενη στάση».

«Σε περιμένει κάποιος εκεί;»

«Ε... Ο μπαμπάς μου».

Κατάλαβε ότι του είπα ψέματα. Δεν έπρεπε να διστάσω να του απαντήσω. Αν δε σηκωνόμουν, ίσως να ήταν χειρότερα. Αποφάσισα να μη ζητήσω βοήθεια από τον οδηγό, γιατί τότε θα μάθαινε η μάνα μου τι είχα κάνει και πού βρισκόμουν. Έπρεπε να του ξεφύγω. Σηκώθηκα και πήγα στην μπροστινή πόρτα και ζήτησα από τον οδηγό να σταματήσει στην επόμενη στάση. Αυτός ερχόταν από πίσω μου και όταν σταμάτησα ν' ακούω τα βήματά του, αισθάνθηκα την ανάσα του. Η μυρωδιά του ήταν γνωστή. Αλκοόλ, όπως η ανάσα του πατέρα μου. Άλλος άνθρωπος, ίδια μυρωδιά. Σα να με είχε στοιχειώσει αυτή η μυρωδιά...

Το λεωφορείο σταμάτησε, κατέβηκα και κατέβηκε κι εκείνος. Σκέφθηκα να τρέξω όσο πιο μακριά μπορούσα, αλλά είδα ότι από την πίσω πόρτα του λεωφορείου, κατέβαινε αργά-αργά μια ηλικιωμένη κυρία με πράγματα. Η μπροστινή πόρτα έκλεισε, αλλά η πίσω ήταν ακόμα ανοιχτή. Έπρεπε να ξαναμπώ μέσα στο λεωφορείο. Προχώρησα προς το μέρος αυτής της κυρίας και μόλις κατέβασε όλα τα πράγματά της και η πόρτα άρχισε να κλείνει, μπήκα μέσα γρήγορα και παραλίγο να μου πιάσει η πόρτα το πόδι. Το λεωφορείο ξεκίνησε και είμαι σίγουρος ότι ο οδηγός δε με πρόσεξε που ξαναμπήκα μέσα. Εκείνος ο άντρας δεν έκανε τίποτα, ίσως γιατί φοβήθηκε ότι η κυρία θα φώναζε και θα τον καταλάβαινε ο οδηγός. Τον κοίταξα από το τζάμι και εκείνος με κοίταξε άγρια και, ψιθυρίζοντας κάτι, έφτυσε κάτω. Είχα γλιτώσει και αυτό με είχε γεμίσει με αυτοπεποίθηση και θάρρος. Δε φοβόμουν για το τι θα γινόταν μετά. Ας γινόταν ό,τι ήθελε. Δε φοβόμουν! Δε μου πέρασε τότε καθόλου από το μυαλό αν θα

έκανε κακό στην ηλικιωμένη κυρία. Ελπίζω να μην ασχολήθηκε μαζί της. Και δε θέλω να σκέφτομαι τι θα γινόταν αν δεν είχα ξαναμπεί στο λεωφορείο. Η απόφασή μου να μη μιλήσω στον οδηγό ήταν ένα τεράστιο λάθος που δεν το πλήρωσα.

Λίγες στάσεις πιο μετά, κατέβηκα με προσοχή και σκυφτός, για να μη δει το πρόσωπό μου ο οδηγός και παραξενευτεί που κατέβαινα για δεύτερη φορά. Σύντομα, βρέθηκα έξω από το καμένο σπίτι. Πήγα πρώτα στην παλιά αποθήκη, πήρα το ψωμί, το έκοψα υπομονετικά σε μικρά-μικρά κομμάτια και το άφησα εκεί, δίπλα στο μπαούλο. Φώναξα τη Μαυρούκο, αλλά δεν ήρθε. Τη σακούλα την τύλιξα και την έβαλα στην τσέπη μου. Βγήκα από την αποθήκη και έψαχνα τριγύρω για να βρω μια καλή μεγάλη πέτρα. Βρήκα μία που ήταν πολύ βαριά. Με δυσκολία τη σήκωνα. Τη μετέφερα σιγά-σιγά μέσα σ' ένα συγκεκριμένο σημείο στο σπίτι, εκεί που ήξερα ότι βρισκόταν το όπλο. Το έσπρωξα με το πόδι και πήγε σ' ένα καλύτερο σημείο. Σήκωσα την πέτρα και την έριξα πάνω του με δύναμη, κάνοντάς το χίλια κομμάτια. Το κατέστρεψα. Θα μπορούσα να είχα πάει το όπλο εκεί που ήταν η πέτρα, αλλά ήθελα να το σπάσω εκεί μέσα. Εκεί που μου το έδωσε. Μετά, πήγα την πέτρα στη θέση της. Δεν ήθελα να δει κανένας κάποια αλλαγή μέσα στα αποκαΐδια. Μια τόσο μεγάλη πέτρα από το πουθενά κι ένα σπασμένο όπλο από κάτω, ίσως δημιουργούσε πολλά ερωτηματικά. Ίσως και να μην έδινε κανείς σημασία, αλλά εγώ ήθελα να το κάνω και το έκανα.

Γύρισα πίσω μέσα στο καμένο σπίτι και πήγα στο δωμάτιο της γιαγιάς. Σπάνια έμπαινα εκεί και αυτό μόνο αν ήταν μέσα η μάνα μου και το καθάριζε. Ήθελα να βρω τη θήκη με τα κοσμήματα. Είχα δει τη γιαγιά μου μια φορά να την κρατάει και να βάζει μέσα κάτι σκουλαρίκια. Μεταλλική ήταν και προφανώς δε θα είχε καεί. Έψαχνα βιαστικά, γιατί είχα αργήσει και έπρεπε φύγω. Μου πέρασε από το μυαλό το ενδεχόμενο να την είχαν κλέψει και αγχώθηκα. Τη βρήκα! Την άνοιξα και μέσα ήταν τα χρυσά κοσμήματα. Δύο κολιέ, τέσσερα δαχτυλίδια και τρία ζευγάρια σκουλαρίκια, αλλά και καμιά δεκαριά λίρες. Έβγαλα την τσάντα από την τσέπη μου και τα έβαλα μέσα, άφησα το κουτί πάλι εκεί που το βρήκα και ξεκίνησα για τη στάση.

Είχαν ήδη περάσει σχεδόν δυο ώρες από τότε που έφυγα από το ξενοδοχείο. Μόλις μπήκα στο λεωφορείο, κάθισα δίπλα στον οδηγό, γιατί εκεί ένιωθα περισσότερο ασφαλής. Χωρίς να καταλάβω πώς έγινε, η σακούλα είχε σκιστεί σε μια μεριά. Έριξα μια ματιά μήπως έλειπε κάτι, αλλά, ευτυχώς, όλα ήταν στη θέση τους. Μετά από λίγο και αφού βεβαιώθηκα ότι δε με έβλεπε κανείς, μπόρεσα να βγάλω τα κοσμήματα από

τη σακούλα και να γεμίσω τις τσέπες μου μ' αυτά. Είχε κίνηση και φοβόμουν μήπως αργούσα να γυρίσω πίσω. Έπρεπε ν' αποφασίσω τι θα έλεγα στη μάνα μου. Σε κάτι περισσότερο από μισή ώρα, είχα φθάσει καταϊδρωμένος στο ξενοδοχείο. Χαιρέτησα ευγενικά τους υπαλλήλους που συνάντησα και πήγα στο δωμάτιό μας. Χτύπησα την πόρτα και η μάνα μου μου άνοιξε αναστατωμένη.

«Πού ήσουν τόσες ώρες; Ανησύχησα».

«Μαμά, δεν ήθελα να ανησυχήσεις».

«Πού ήσουν;»

«Στο πάρκο ήμουν και ξεχάστηκα».

«Γιατί έχεις ιδρώσει τόσο;»

«Έπαιζα μπάλα με κάτι παιδιά. Δεν κατάλαβα ότι πέρασε η ώρα».

«Μη μου το ξανακάνεις αυτό! Εντάξει, δεν πειράζει, αλλά κόντευα να πεθάνω από την αγωνία μου».

«Δε θα το ξανακάνω, μαμά. Το υπόσχομαι».

«Έλα ν' αλλάξεις τώρα. Θα πλύνω τα ρούχα σου και θα τ' απλώσω και αύριο πρωί-πρωί, θα τα περάσω με το σίδερο για να στεγνώσουν τελείως, για να τα βάλω στη βαλίτσα σου. Σχεδόν έτοιμη την έχω. Σου έχω αφήσει και μια αλλαξιά ρούχα έξω. Για αύριο ήταν, αλλά φόρα τα σήμερα. Μόνο μη λερωθείς».

Πήγε στο μπάνιο για λίγο και κατάφερα να κρύψω μέσα στη βαλίτσα μου τα κοσμήματα και τις λίρες χωρίς να με καταλάβει. Τα έβαλα πρώτα σε μια σακούλα απ' αυτές που είχε παρατήσει πάνω στο κρεβάτι. Σιγά να μην καταλάβαινε ότι έλειπε μια μπλε σακούλα από τις τόσες μπλε που ήταν εκεί. Δεν της είχα ξαναπεί ψέματα για κάτι τόσο σημαντικό, αλλά δεν έπρεπε να μάθει την αλήθεια τότε. Δεν ήταν η κατάλληλη στιγμή. Μου έκανε εντύπωση που δεν είχε αναφέρει τα κοσμήματα πάντως. Τουλάχιστον, εγώ ήμουν σίγουρος ότι έκανα το σωστό. Αν τα κατάφερα, μπορεί να τα πουλούσα χωρίς να το μάθαινε. Δεν ήθελα να τα ξέρει και όλα. Αν και ένιωθα τύψεις, έπρεπε να έχω κι εγώ τα μυστικά μου.

Όλο το απόγευμα το πέρασα ξαπλωμένος. Θυμάμαι ότι ήμουν πολύ κουρασμένος, αλλά δεν κατάφερα να κοιμηθώ από την αγωνία μου για την επόμενη ημέρα. Η μάνα μου δε βγήκε καθόλου από το δωμάτιο. Έκλεισα τα μάτια μου και άρχισα να φαντάζομαι τη νέα μας ζωή. Ξαφνικά, συνειδητοποίησα ότι δεν ήξερα ούτε πού θα πηγαίναμε, ούτε πού θα μέναμε, ούτε τίποτα άλλο για το ταξίδι μας, εκτός από το ότι

θα πηγαίναμε κάπου μακριά. Ένωσα σε όλο μου το σώμα έναν κρύο ιδρώτα. Πήγα να σηκωθώ και τελείως αυθόρμητα φώναξα τη μάνα μου.

«Μαμά;»

«Τι έγινε, Κωστή; Τι έπαθες;»

«Μαμά, πού θα πάμε αύριο;»

«Παιδί μου, γι' αυτό αναστατώθηκες; Έχουμε μεγάλο ταξίδι αύριο. Θα φύγουμε μακριά. Πολύ μακριά».

«Πού θα πάμε δηλαδή;»

«Στην Πυλωνίδα».

«Πού είναι αυτή;»

«Μακριά είπαμε! Να φύγουμε μια για πάντα από 'δώ. Θα πάμε με το τρένο. Θα σ' αρέσει εκεί. Θα δεις!»

«Και πού θα μείνουμε;»

«Μην αγχώνεσαι! Έχω ήδη νοικιάσει ένα μικρό διαμέρισμα. Έχω στείλει και χρήματα στη σπιτονοικοκυρά. Τώρα, αν δε μας αρέσει, θα βρούμε κάτι καλύτερο πιο μετά. Θα μείνουμε εκεί τουλάχιστον για κάποιους μήνες όμως. Δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς».

«Πότε τα κανόνισες όλα αυτά, βρε μαμά;»

«Εσύ τι νόμιζες ότι κάνω τόσες μέρες;» με ρώτησε γελώντας.

«Μαμά, σ' αγαπάω πολύ!»

«Κι εγώ, μωρό μου. Όλα καλά θα πάνε! Μου είπε κιόλας η σπιτονοικοκυρά ότι ξέρει κάποιον που μπορεί να μου δώσει δουλειά. Δεν είναι κάτι σίγουρο βέβαια... Κοιμήσου τώρα όμως, γιατί έχουμε μεγάλο ταξίδι αύριο. Μην ανησυχείς για τίποτα! Τα έχω σκεφθεί όλα!»

Όλα; Τα κοσμήματα και τις λίρες; Δεν μπορούσα να πιστέψω ότι τα είχε ξεχάσει. Σκέφθηκα ότι ίσως να μην τα ήθελε, γιατί ήταν της παλιόγριας. Όμως, ήταν αρκετά και μεγάλης αξίας. Τις μισές λίρες να πουλούσαμε μόνο, θα μας εξασφάλιζαν αρκετά χρήματα. Και είχαμε ανάγκη τα χρήματα! Είχα μπερδευτεί... Ξάπλωσα πάλι και έπεισα τον εαυτό μου να μην ασχοληθεί άλλο με τα κοσμήματα και μ' αυτές τις λίρες. Έκλεισα τα μάτια μου και στο μυαλό μου έρχονταν εικόνες από το παρελθόν. Εικόνες που ήθελα ν' αφήσω πίσω μου μια για πάντα.

Το πρωί, με ξύπνησε η μάνα μου πολύ απότομα. Ήταν έτοιμη να φύγουμε. Μου

έδωσε κάτι να φάω και μου είπε να βιαστώ γιατί είχαμε αργήσει. Ετοιμαστήκαμε όσο πιο γρήγορα μπορούσαμε και κρατώντας τις βαλίτσες μας, φύγαμε γρήγορα από το δωμάτιο. Στη ρεσεψιόν, η μάνα μου τους ευχαρίστησε όλους έναν προς έναν για όσα είχαν κάνει για εμάς εκείνες τις ημέρες. Ήθελε να δώσει από ένα μικρό φιλοδώρημα στον καθένα, αλλά όλοι τους το αρνήθηκαν. Έξω από το ξενοδοχείο, μας περίμενε ένα ταξί. Μπήκαμε μέσα, αλλά η μάνα μου δεν του είπε να πάμε στο σταθμό των τρένων. Του έδωσε τη διεύθυνση του παλιού μας σπιτιού. Αμέσως κατάλαβα γιατί ήθελε να πάει εκεί. Προφανώς και δε γινόταν να τα είχε ξεχάσει.

«Μαμά, γιατί πάμε πάλι εκεί;» τη ρώτησα κάνοντας τον ανήξερο.

«Θέλω να πάρω κάτι. Για τελευταία φορά θα πάμε. Δε θ' αργήσουμε».

«Τι θες να πάρουμε;»

«Θα δεις».

Με κοίταξε και με το βλέμμα της μου έκανε νόημα να σταματήσω. Δεν ήθελε να μας ακούει ο ταξιτζής. Καθώς περνούσαμε από το σημείο που είχα αφήσει εκείνον τον τρομαχτικό άντρα, κοίταξα δεξιά-αριστερά μήπως ήταν κάπου εκεί τριγύρω. Απίθανο να ήταν, αλλά για καλό και για κακό ήθελα να το επιβεβαιώσω. Αν με ξαναέβλεπε, ίσως να αντιδρούσε με τέτοιο τρόπο που θα πρόδιδε την επίσκεψη μου στο καμένο σπίτι. Όταν φθάσαμε εκεί, μου είπε να μη βγω από το ταξί. Από το κατεστραμμένο παράθυρο του δωματίου της γιαγιάς, την έβλεπα να περπατά πάνω στα αποκαΐδια και να ψάχνει για τη θήκη. Έψαχνε, έσκυβε, έσπρωχνε ό,τι καμένο έβλεπε μπροστά της. Δεν άργησε να τη βρει, αλλά μόλις την άνοιξε, τaráχτηκε και της έπεσε από τα χέρια. Επέστρεψε στο ταξί φανερά εκνευρισμένη. Παραμιλούσε, έλεγε και μερικές βρισιές πολύ χαμηλόφωνα και με δυσκολία κρατούσε τα δάκρυά της. Δε μου μίλησε καθόλου κι εγώ φοβόμουν να της πω κάτι. Μόνο στον ταξιτζή μίλησε κι αυτό για να του πει να μας πάει στο σταθμό των τρένων. Ευτυχώς που και ο σταθμός δεν ήταν μακριά και που ηρεμούσε όσο περνούσε η ώρα. Για το καλό μας ήθελε τα κοσμήματα κι αυτές τις λίγες λίρες και ξέρω ότι από μέσα της κατηγορούσε τον εαυτό της. Δεν μπορούσα να της πω ότι τα είχα στη βαλίτσα. Θα θύμωνε αν το μάθαινε και θα το θυμόταν κάθε φορά που θα της ζητούσα να πάω κάπου και δε θα με άφηνε. Δεν ήθελα να σταματήσει να με εμπιστεύεται.

Δεν είχα ξαναπάει ποτέ στο σταθμό των τρένων και εντυπωσιάστηκα από τον τόσο πολύ κόσμο. Υπήρχαν και αρκετοί αδέσποτοι σκύλοι που κοιμόντουσαν ή

τριγυρνούσαν ανάμεσα στους ανθρώπους χωρίς να ενοχλούν. Καθώς περιμέναμε στην ουρά για να βγάλουμε εισιτήρια για την Πυλωνίδα, είδα ένα τρένο να φεύγει και κάποιους αργοπορημένους να τρέχουν να προλάβουν να μπουν στο τρένο ενώ αυτό είχε ήδη ξεκινήσει, όπως σε κάποιες ταινίες στην τηλεόραση. Βγάλαμε εισιτήρια και πήγαμε στην αποβάθρα έξι. Εκεί ήταν ήδη το τρένο, αλλά οι πόρτες του ήταν κλειστές. Κάποιοι ηλικιωμένοι κύριοι με μαγκούρες, χτυπούσαν τη μία από τις δύο πόρτες του βαγονιού μας με τις μαγκούρες τους και φώναζαν να την ανοίξουν, αλλά οι υπεύθυνοι δεν τους έδιναν σημασία. Μόλις άνοιξαν οι πόρτες, μπήκαν πρώτοι και έβριζαν θαρρείς όποιον περνούσε από μπροστά τους, παρόλο που κάποιοι προσπαθούσαν υπομονετικά να τους βοηθήσουν με τα πράγματά τους. Σύντομα, ήμασταν κι εμείς στις θέσεις μας.

Ένα δυνατό σφύριγμα ακούστηκε και το τρένο ξεκίνησε. Στην αρχή, πήγαινε αρκετά αργά, αλλά μόλις απομακρύνθηκε από το σταθμό, άρχισε να τρέχει. Όχι πολύ, αλλά τουλάχιστον πηγαίναμε γρήγορα. Η Πυλωνίδα ήταν περίπου δέκα ώρες μακριά. Μισή μέρα ταξίδι δηλαδή. Καθόμουν από τη μεριά του παραθύρου και κοιτούσα συνέχεια έξω. Περάσαμε μέσα από πολλά πανέμορφα τοπία. Μόλις έβλεπα κάτι που μου άρεσε, έλεγα στη μάνα μου να το δει κι εκείνη. Σαν ζωγραφιές ήταν... Έχοντας αυτές τις εικόνες στα μάτια μου, αποκοιμήθηκα. Ένας ύπνος που ενώ ξεκίνησε μ' ένα πολύ όμορφο όνειρο, είχε άσχημο τέλος. Ήμουν ντυμένος στα λευκά και κρατούσα ένα χρυσό μαγικό ραβδί και μια μάλλον πάνινη κόκκινη καρδιά. Στο αριστερό χέρι την καρδιά και στο δεξί το ραβδί. Το κουνούσα με δύναμη στον αέρα και με πήγαινε από το ένα τοπίο στο άλλο. Τα τοπία ήταν ίδια με αυτά που είχα δει από το παράθυρο. Μια φορά πήγαινα στα βουνά, μια στα πράσινα λιβάδια, μια στο ποτάμι και ξαφνικά, η σκέψη μου άρχισε να ζωγραφίζει πανέμορφα τοπία με το βουνό που μου άρεσε περισσότερο μαζί με το ποτάμι και άλλους τέτοιους συνδυασμούς. Έτρεχα χαρούμενος και μπορούσα ακόμα και να πετάω. Πήγαινα πολύ ψηλά και αρκούσε ένα κούνημα του ραβδιού για να δημιουργήσω το επόμενο τοπίο και να προσγειωθώ σ' αυτό. Κάποια στιγμή όμως, ενώ ήμουν στον αέρα και κουνούσα το ραβδί, δεν μπορούσα να φτιάξω ένα καινούργιο τοπίο. Έπεφτα και δεν μπορούσα να πετάω πια... Με μανία κουνούσα το ραβδί μήπως κατάφερνα κάτι, αλλά μάταια. Από κάτω μου, το όμορφο τοπίο που είχα φτιάξει έδινε τη θέση του σ' ένα σκοτεινό μέρος. Ήταν σα μια μαύρη σκιά να καλύπτει σιγά-σιγά ό,τι πανέμορφο και πολύχρωμο υπήρχε

πριν. Έπεφτα και έπεφτα, μέχρι που προσγειώθηκα άτσαλα σ' ένα τελείως μαύρο μέρος. Μόνο το χρυσό ραβδί και η κόκκινη καρδιά ξεχώριζαν και είχαν πολύ έντονα χρώματα που φωσφόριζαν μέσα στο σκοτάδι. Δεν μπορούσα να δω τίποτα άλλο, παρά μόνα αυτά τα δύο που είχαν πέσει κιόλας από τα χέρια μου. Τα έπιασα ξανά και τα κράτησα όπως πριν. Πονούσα από την πτώση και με δυσκολία κουνιόμουν. Χωρίς να το ελέγχω, το δεξί μου χέρι με το ραβδί κινήθηκε με δύναμη και κάρφωσε την καρδιά στη μέση με μίσος. Παρόλο που η καρδιά δεν ήταν αληθινή, άρχισε να τρέχει από μέσα της κατακόκκινο αίμα που ήταν τόσο πολύ που έφτιαχνε ρυάκια πάνω στο μαύρο έδαφος που έσπαγαν τη μαυρίλα. Ξεκάρφωσα το ραβδί από την καρδιά και τότε, ακούστηκε μια δυνατή κραυγή και μου έφυγαν και τα δύο από τα χέρια και έκαναν τρελές κινήσεις στον αέρα. Προς τα πάνω πήγαιναν και ζωγράφιζαν κάτι περίεργες δίνες, οι μισές κόκκινες και οι άλλες μισές χρυσές. Οι δίνες έμειναν χαραγμένες, αλλά το ραβδί και η καρδιά χάθηκαν μακριά μέσα σ' αυτήν τη μαυρίλα. Μετά από λίγο, οι δίνες έσβησαν και η μαυρίλα τα κάλυψε όλα απ' άκρη σ' άκρη και μαζί τους κι εμένα. Μια δυνατή κραυγή ακούστηκε ξανά κι εγώ πετάχτηκα από το κάθισμα. Είχα ξυπνήσει μέσα στον ιδρώτα και ένιωθα ότι πονούσα ακόμη από την πτώση.

Γύρισα και κοίταξα τη μάνα μου. Κοιμόταν. Ευτυχώς, είχε αγοράσει ένα κουτί μπισκότα και νερό. Τρώγοντας, κοιτούσα πάλι έξω από το παράθυρο. Είχε αρχίσει να σκοτεινιάζει και απ' ό,τι κατάλαβα, είχαμε αφήσει πίσω μας πια τα όμορφα τοπία. Βλέπαμε μόνο μερικά σπίτια και κάποια φαίνονταν εγκαταλελειμμένα. Σιγά-σιγά, το σκοτάδι κάλυψε τα πάντα έξω και δεν μπορούσα να διακρίνω τίποτα. Έριξα μια ματιά στα διπλανά καθίσματα και από τα νέα πρόσωπα που είδα, κατάλαβα ότι είχαμε κάνει τουλάχιστον μία στάση. Η μάνα μου κοιμόταν ακόμη. Έκλεισα κι εγώ τα μάτια μου και ξανακοιμήθηκα. Δε θυμάμαι τι όνειρο είδα τότε.

5

Λίγο πριν φθάσουμε, με ξύπνησε χαϊδεύοντάς με στο κεφάλι. Με παρότρυνε να ετοιμαστώ γρήγορα για να βγούμε πρώτοι. Οι συνεπιβάτες μας είχαν ήδη αρχίσει να

ετοιμάζονται κι αυτοί. Θυμάμαι ότι όλοι τους είχαν μεγάλες βαλίτσες και ότι λίγοι ήταν εκείνοι που είχαν μόνο μία. Τα δικά μας υπάρχοντα χωρούσαν όλα μέσα σε δυο μικρές βαλίτσες. Η δική μου ήταν μικρότερη από της μάνας μου, αλλά μέσα της έκρυβε τα κοσμήματα και τις λίρες. Με το που τις κατεβάσαμε από το ράφι πάνω από τα καθίσματά μας, δεν ήθελα ούτε να την αγγίξει. Κι αν συνέβαινε κάτι και άνοιγε;

«Σίγουρα δε θες να σου κρατήσω τη βαλίτσα;» με ρώτησε για δεύτερη φορά.

«Όχι, βρε μαμά. Μπορώ. Δεν είναι βαριά».

«Μπράβο, αγόρι μου! Μπράβο! Έχεις γίνει ολόκληρος άντρας τώρα πια!»

«Μαμά, πού θα πάμε μόλις κατέβουμε;»

«Στο καινούργιο μας σπίτι βέβαια! Θα μας περιμένει η κυρία που έχει το σπίτι, για να μας δώσει τα κλειδιά. Να είσαι ευγενικός! Μου φάνηκε πάρα πολύ καλή κυρία».

Το τρένο άρχισε να κόβει ταχύτητα, μέχρι που σταμάτησε τελείως. Η πόρτα μπροστά μου άνοιξε και τότε ένιωσα κάτι να με κρατάει και να μη μ' αφήνει να κατέβω τα σκαλοπάτια. Κάποιοι φώναζαν και αναρωτιούνταν γιατί δεν κατέβαινε κανείς μπροστά τους. Το άγχος μου δε με άφηνε να κουνηθώ. Η μάνα μου με ακούμπησε στην πλάτη λέγοντάς μου να κατέβω προσεχτικά. Κατέβηκα και μετά κατέβηκε κι εκείνη. Κοντοστάθηκα πάλι, αλλά τότε ένιωθα τον κόσμο να με σπρώχνει και τις βαλίτσες τους να με χτυπούν. Άκουγα φωνές, σφυρίγματα και οτιδήποτε μπορούσε να φανταστεί κανείς. Αναζήτησα το χέρι της μάνας μου. Κι αυτή καθόταν ακίνητη και κοιτούσε γύρω της. Σύντομα, συνήλθε, μου 'πιασε το χέρι και περπατώντας αργά-αργά, ακολουθήσαμε τα βελάκια που έδειχναν την έξοδο. Όλοι φαίνονταν βιαστικοί και ενώ περπατούσαν κι αυτοί, αν τους κοιτούσες στο πρόσωπο, θα νόμιζες ότι έτρεχαν. Δεν τους ένοιαζε αν ενοχλούσαν με τις βαλίτσες τους, αν πατούσαν κάποιον μπροστινό τους ή τους διπλανούς τους. Θυμήθηκα εκείνα τα ντοκιμαντέρ που έβλεπα με τα κοπάδια των ζώων που έτρεχαν γρήγορα και πάντα απορούσα πώς τα κατάφερναν και δε χτυπούσαν το ένα το άλλο. Εντυπωσιακό και τρομαχτικό μαζί.

Όταν βγήκαμε από το σταθμό, αισθάνθηκα πολύ καλύτερα. Είχα ανάγκη το φρέσκο αέρα. Ο κόσμος ήταν πολύς, αλλά τώρα είχε απλωθεί στον ανοιχτό χώρο και δε μ' ενοχλούσε. Η μάνα μου μου έδειξε τα ταξί και πήγαμε προς αυτά. Οι ταξιτζήδες ήταν έξω από τα αυτοκίνητά τους και παρότρυναν τον κόσμο να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες τους. Ένας κύριος σχεδόν μας άρπαξε τις βαλίτσες και τις έβαλε στο χώρο

των αποσκευών. Μπήκαμε στο αυτοκίνητο και τότε, για πρώτη φορά, άκουσα τη διεύθυνση του νέου μας σπιτιού. «Ανταρίου 16».

Μεγάλοι δρόμοι, πολλά αυτοκίνητα και την περισσότερη ώρα το ταξί ήταν σταματημένο, παρά προχωρούσε. Τα φώτα στο δρόμο έκαναν τη νύχτα μέρα και κατάφερα να δω πολλές παρέες, με τους περισσότερους να είναι καλοντυμένοι και να δείχνουν ότι περνούσαν καλά. Αν και στο σταθμό είχα τρομάξει με τον τόσο πολύ κόσμο, κοιτάζοντας τότε από το παράθυρο του αυτοκινήτου, όλο αυτό που γινόταν έξω μου άρεσε. Η πόλη ήταν ζωντανή! Το νέο μας σπίτι δεν ήταν μακριά, αλλά χρειάστηκε αρκετή ώρα για να φθάσουμε. Μέσα σε κάτι στενά ήταν. Όσο προχωρούσαμε στα στενά και αφήναμε πίσω μας τη λεωφόρο, τα κτήρια γίνονταν όλο και λιγότερο φωτεινά. Κάποια στιγμή, ο ταξιτζής μάς έδειξε μια ταμπέλα που ήταν κολλημένη στη γωνία ενός σπιτιού. Ανταρίου έγραφε. Η καρδιά μου άρχισε να χτυπάει δυνατά. Το 16 ήταν πολύ κοντά και... Φθάσαμε! Κατεβήκαμε και εκείνος έβγαλε τα πράγματα από το αυτοκίνητο. Τα άφησε κάτω στο δρόμο, μπήκε πάλι μέσα στο ταξί και έφυγε γρήγορα-γρήγορα. Έτσι όπως έκαναν οι πίσω ρόδες του αυτοκινήτου, ένα χαλίκι πετάχτηκε με δύναμη πίσω και παραλίγο να με χτυπήσει στο πόδι. Η βιασύνη του για τον επόμενο πελάτη δεν άφηνε χώρο για περιττές ευγένειες.

Μπήκαμε μέσα στην πολυκατοικία και ανεβήκαμε στον πρώτο όροφο από τις σκάλες. Η μάνα μου ήξερε πού πηγαίναμε. Τρεις πόρτες είχε ο όροφος και η μία ήταν ανοιχτή. Από εκεί ερχόταν μια μυρωδιά ζεστού φαγητού και αυτή ήταν η δική μας πόρτα.

«Καλησπέρα! Είστε εδώ, κυρία Αργυρώ;» φώναξε η μάνα μου με το που μπήκαμε στο νέο μας σπίτι.

«Εδώ είμαι, κόρη μου, στην κουζίνα».

«Να είσαι ευγενικός», μου είπε η μάνα μου ψιθυριστά.

Δεν ήταν δύσκολο να καταλάβουμε ότι η κουζίνα ήταν στο βάθος. Η κυρία Αργυρώ μαγείρευε για μας! Άλλα δυο δωμάτια και ένα μπάνιο είχε το σπίτι. Μικρά δωμάτια, αλλά δε χρειαζόμασταν και κάτι άλλο. Το σπίτι είχε να βαφτεί χρόνια. Καθαρό ήταν βέβαια, αλλά οι τοίχοι σίγουρα ήθελαν βάψιμο. Ήταν λίγο σκοτεινά, γιατί τα περισσότερα φώτα ήταν σβηστά. Το σπίτι φωτιζόταν μόνο από το φως της κουζίνας και του διαδρόμου της πολυκατοικίας, το οποίο το είδαμε να σβήνει καθώς προχωρούσαμε προς την κουζίνα. Μόνο του! Είχε χρονοδιακόπτη και γι' αυτό

μπορούσε να σβήνει χωρίς κάποιος να πατάει πάλι το διακόπτη. Τότε, δεν ήξερα ότι υπήρχαν τέτοια φώτα. Μόλις έσβησε και σκοτείνιασε πίσω μας, καταλάβαμε ότι είχαμε αφήσει την πόρτα ανοιχτή. Η μάνα μου πήγε να την κλείσει κι εγώ την περίμενα. Δεν πήγα μόνος μου στην κουζίνα. Ντρεπόμουν.

Πάνω από μια κατσαρόλα στεκόταν μια κυρία τουλάχιστον εβδομήντα ετών. Φαινόταν πολύ γλυκιά με τα άσπρα της μαλλιά και το απλό της ντύσιμο. Ήταν πολύ ευγενική και κάτι θετικό έβγαине από αυτήν τη γυναίκα και πλημμύριζε όλο το δωμάτιο. Μια ευγένεια, μια καλοσύνη! Την είδα να ψαχουλεύει πάνω στον πάγκο και έπεσε το μάτι μου πάνω σ' ένα λευκό μπαστούνι. Το ήξερα αυτό το μπαστούνι. Το είχα δει πολλές φορές στην τηλεόραση. Η κυρία Αργυρώ ήταν τυφλή. Γι' αυτό δεν είχε αναμμένα φώτα. Γι' αυτό και οι τοίχοι ήταν άβαφτοι. Αυτά ήταν λεπτομέρειες όμως. Φαινόταν εξοικειωμένη με το πρόβλημά της και παρά τις αργές κινήσεις της, τα κατάφερνε μια χαρά. Καμία σχέση μ' εμένα όταν μου έδεναν τα μάτια για να παίξουμε τυφλόμυγα. Εδώ μας είχε μαγειρέψει κιόλας! Είχα απορροφηθεί κοιτώντας την όση ώρα μιλούσε με τη μάνα μου και ξαφνικά, η μάνα μου με χτύπησε στην πλάτη, για να με παρακινήσει να μιλήσω.

«Γεια σας, κυρία Αργυρώ», της είπα λίγο αμήχανα.

«Γεια σου, Κωστή! Τι κάνεις;»

«Καλά, κυρία Αργυρώ. Εσείς;»

«Καλά είμαι κι εγώ, παιδί μου. Μην ντρέπεσαι! Ρώτα με ό,τι θες. Σίγουρα θα σου κάνει εντύπωση που δε βλέπω, σωστά;»

«Ε...»

«Μην ντρέπεσαι, βρε! Μην ντρέπεσαι! Λες να μη σε καταλαβαίνω; Εγώ αγαπάω πολύ τα παιδιά. Ξέρω ότι θες να μάθεις. Καθίστε στο τραπέζι να σας σερβίρω και να γνωριστούμε. Καθίστε, καθίστε!»

«Θέλετε βοήθεια;» τη ρώτησε η μάνα μου.

«Όχι, κόρη μου. Σ' ευχαριστώ! Α, ξεχάστηκα. Το μπάνιο είναι η διπλανή πόρτα. Να πλύνετε τα χέρια σας και να ρίξετε λίγο νερό πάνω σας. Νιώστε άνετα. Εδώ είναι το σπίτι σας!»

Μόλις βγήκα από το μπάνιο, το τραπέζι ήταν σχεδόν έτοιμο. Τελικά, η μάνα μου την είχε βοηθήσει, αλλά ήμουν σίγουρος πως και μόνη της θα τα κατάφερνε μια χαρά. Κοκκινιστό κρέας με μακαρόνια είχε μαγειρέψει. Φαινόταν πολύ νόστιμο και τελικά,

ήταν φοβερό! Έτρωγα χωρίς να με πιέζει κανείς. Καμία σχέση με όταν αναγκαζόμουν να τρώω μαζί με τον πατέρα μου και τη γιαγιά μου. Πολύ καλή μαγείρισσα η κυρία Αργυρώ. Εξαιρετική! Δυο πιάτα άδειασα εκείνο το βράδυ καθώς μιλούσαν οι δυο τους. Κάποια στιγμή, με ρώτησε για το σχολείο.

«Κωστή, έχεις μέρες να πας σχολείο, έτσι δεν είναι;»

«Ναι».

«Τι τάξη πας;»

«Τετάρτη».

«Τετάρτη; Εσύ είσαι μεγάλος, βρε. Σου έχει λείψει καθόλου το σχολείο;»

«Ε...»

«Άσε! Ξέρω! Όχι και τόσο πολύ», απάντησε μόνη της και γέλασε.

«Ε... Τώρα θα κλείναμε για καλοκαίρι».

«Ναι. Από το Σεπτέμβρη αυτά τώρα. Το σχολείο είναι εδώ κοντά κιόλας. Είναι καλό σχολείο, θα σ' αρέσει! Τώρα, θες να μάθεις γιατί δεν μπορώ να δω; Πόσο σας καταλαβαίνω εσάς τα παιδιά!»

Όσο περνούσε η ώρα, τη συμπαθούσα ακόμα περισσότερο. Ήθελα να μάθω τα πάντα για εκείνη. Τα πάντα!

«Εγώ όταν ήμουν μικρή, Κωστή μου, έβλεπα. Μέχρι τα δεκαπέντε μου περίπου. Είχαμε ένα εξοχικό, μερικές ώρες από 'δώ. Στην αυλή, υπήρχε ένας μεγάλος πλάτανος και πάνω του είχαμε στερεώσει μια κούνια. Ο παππούς μου την είχε βάλει. Μια μέρα, όπως μάλλον θα κατάλαβες, έπεσα. Χτύπησα στο κεφάλι και έπαθα βλάβη στα μάτια που δε γινόταν να διορθωθεί. Με πήγαν σε πολλούς γιατρούς. Και στο εξωτερικό με πήγαν, γιατί είχαμε αρκετά λεφτά τότε. Πολλά λεφτά και τα περισσότερα έφυγαν άδικα, γιατί δεν καταφέραμε τίποτα. Ήταν αρκετά δύσκολο όλο αυτό για την οικογένειά μου».

«Πρέπει να είστε πολύ δυνατή. Καταλαβαίνω ότι έχετε περάσει πολλά», της είπε η μάνα μου.

«Τότε δεν ήμουν, κόρη μου. Είχα πάθει κατάθλιψη και χρειαζόμουν ψυχολογική στήριξη. Έκλαιγα μέρα-νύχτα. Ένιωθα πόνους στα μάτια μου που δεν υπήρχαν στ' αλήθεια, ένιωθα τα μάτια μου... Σταμάτησα το σχολείο και καθόμουν κλεισμένη μέσα. Δεν ήθελα να δω κανέναν. Άκου να δω... Ακόμα μου φαίνεται αστεία αυτή η λέξη. Έχασα τους φίλους μου, οι γονείς μου μάλωναν για την κούνια και το μόνο που

ήθελα ήταν να πεθάνω. Πραγματικά, ήθελα να βρισκόταν κάποιος να με σκότωνε, γιατί δεν είχα τη δύναμη ν' αυτοκτονήσω. Αντίθετα με τον παππού μου. Κατηγορούσε τον εαυτό του ασταμάτητα και προσπάθησε ν' αυτοκτονήσει, αλλά δεν τα κατάφερε. Έκοψε τις φλέβες του. Έλειπε η γιαγιά μου εκείνη τη στιγμή. Είχε φύγει για να πάει για ψώνια. Όμως, είχε ξεχάσει το πορτοφόλι της και γύρισε και τον είδε. Κάλεσε βοήθεια και ο παππούς σώθηκε. Μέρα παρά μέρα πήγαινε στο σουπερμάρκετ και περισσότερο για βόλτα πήγαινε τόσο συχνά. Μέχρι τότε, είχε πάει χιλιάδες φορές για ψώνια και δεν είχε ξεχάσει το πορτοφόλι της ποτέ, παρά μόνο εκείνη την ημέρα. Αυτό ήταν ένα σημάδι. Για κάποιο λόγο το ξέχασε. Κάποιος από πάνω αποφάσισε ότι ο παππούς μου έπρεπε να ζήσει. Είχα χάσει την πίστη μου, αλλά κατάλαβα ότι για κάποιο λόγο γίνονται όλα. Για κάποιο λόγο κι εγώ έπαθα αυτό που έπαθα. Σιγά-σιγά, συνήλθα. Δεν ήταν σωστό να κάνω την οικογένειά μου περισσότερο δυστυχημένη. Έπρεπε να ξαναβάλω τη ζωή μου σ' ένα ρυθμό φυσιολογικό. Μέχρι και σχολείο ξαναπήγα και ξαναβρήκα τους φίλους μου».

«Μπράβο σας! Πραγματικά, μπράβο σας! Σας αξίζουν συγχαρητήρια», της είπε η μάνα μου.

«Κόρη μου, τα συγχαρητήρια πρέπει να πάνε στην οικογένειά μου. Δεν ήμουν εγώ που κράτησα την οικογένεια ενωμένη. Όλοι προσπάθησαν και ήταν πάρα πολύ δύσκολο. Με τον καιρό, ορθοποδήσαμε ξανά και οικονομικά. Αγοράσαμε και δύο διαμερίσματα σ' αυτήν την πολυκατοικία. Αυτό που μένετε εσείς και το ακριβώς από κάτω που μένω εγώ. Από μικρή δεν έχω φύγει ποτέ από εδώ. Είναι λίγο παλιά η πολυκατοικία, αλλά κρατιέται μια χαρά. Οι ένοικοι δεν είναι πολλοί όμως. Στους δικούς μας ορόφους δε μένει κανείς άλλος και έχει ακόμα ένα κενό διαμέρισμα στον τρίτο όροφο».

«Έχετε κάποιους συγγενείς; Ίσως κάποιους φίλους που να μένουν κοντά σας;»

«Μια φίλη μου έχει απομείνει και έχει και το ίδιο όνομά μ' εσένα, κόρη μου. Συγγενείς δεν έχω, γιατί έχουν πεθάνει όλοι δυστυχώς. Πιο παλιά, η φίλη μου, η Δήμητρα, ερχόταν συχνά. Τώρα έρχεται συνήθως μια φορά τη βδομάδα. Ο άντρας της είναι άρρωστος και πρέπει να τον φροντίζει. Απ' ό,τι θυμάμαι, ούτε κι εσείς έχετε κάποιον συγγενή. Είναι δύσκολο αυτό. Εγώ είχα τότε όλη μου την οικογένεια να με στηρίζει. Κόρη μου, θα σας βοηθήσω όσο μπορώ! Και αύριο, πρωί-πρωί, να πας στο εστιατόριο «Το ζεστό τσουκάλι». Ο ιδιοκτήτης είναι ο μάγειρας και είναι κάθε μέρα

εκεί. Τον είχα βοηθήσει παλιά και μου χρωστάει μια χάρη. Ξέρω ότι ψάχνει για υπάλληλο κιόλας. Του έχω μιλήσει και θα σε πάρει στη δουλειά σίγουρα».

«Δεν ξέρω τι να πω. Σας ευχαριστώ μέσα από την καρδιά μου».

«Δε χρειάζεται να μ' ευχαριστείς! Κάνω αυτό που πρέπει. Πήγαινε εκεί αύριο το πρωί να τα συζητήσετε. Πάρε και τον Κωστή μαζί και κάντε και μια βόλτα στην πόλη. Είκοσι λεπτά περπάτημα από εδώ είναι το εστιατόριο. Θα σε βολέψει, κόρη μου».

Πόσο καλή γυναίκα ήταν! Χωρίς να μας ξέρει, μας βοήθησε όσο κανένας μέχρι τότε. Χαιρόταν πολύ και η ίδια και αυτό φώτιζε το βλέμμα της. Σηκώθηκε και άρχισε να μαζεύει τα πιάτα για να τα πλύνει. Η μάνα μου τη σταμάτησε και της είπε πως δεν υπήρχε περίπτωση να την αφήσει να το κάνει. Αρκετά είχε κάνει για μας. Σίγουρα θα μαγείρευε ώρες κιόλας.

«Μαμά, ποιο είναι το δωμάτιό μου;»

«Η αριστερή πόρτα στο διάδρομο», μου απάντησε η κυρία Αργυρώ. «Είναι ωραίο το δωμάτιο. Θα σ' αρέσει!»

«Να πάω και τη βαλίτσα μου;»

«Ναι, Κωστή μου. Πήγαινε την. Σε λίγο θα κάνεις μπάνιο όμως», μου είπε η μάνα μου. «Μη σε πάρει ο ύπνος».

Σηκώθηκα και πήγα στο δωμάτιό μου. Υπήρχε μια εκκρεμότητα που δεν ήταν άλλη από τα κοσμήματα και τις λίρες. Ήταν καλή ευκαιρία τότε. Έκλεισα την πόρτα πίσω μου και βρέθηκα σ' ένα δωμάτιο νοικοκυρεμένο, καθαρό, αλλά και εκεί οι τοίχοι ήθελαν ένα καλό βάψιμο. Τα έπιπλα ήταν παλιά, αλλά το δωμάτιο είχε τα πάντα μέσα, εκτός από μια βιβλιοθήκη. Δεν τη χρειαζόμουν κιόλας, μιας και όλα μου τα βιβλία είχαν καεί. Τα σχολικά της επόμενης χρονιάς μια χαρά θα τα βόλευα στο μικρό τραπεζάκι δίπλα στο παράθυρο.

Έπρεπε να βρω μια καλή κρυψώνα για τα κοσμήματα. Κάπου που δε θα έψαχνε ποτέ η μάνα μου. Η πρώτη μου σκέψη ήταν κάτω από το στρώμα, αλλά μετά σκέφθηκα ότι όταν θα άλλαζε τα σεντόνια, ίσως να έπεφταν και να τα έβρισκε. Ούτε στην ντουλάπα βόλευε, γιατί και εκεί θα τα έβρισκε σίγουρα. Τελικά, άδειασα τη βαλίτσα, ακούμπησα τα ρούχα στο μικρό τραπεζάκι και έβαλα την τσάντα με τα κοσμήματα σε μια μικρή θήκη σαν εσωτερική τσέπη που είχε η βαλίτσα. Τότε είδα αυτήν τη θήκη για πρώτη φορά, αλλιώς θα τα είχα βάλει εκεί από την αρχή. Μετά, έβαλα τη βαλίτσα μέσα στην ντουλάπα κάτω-κάτω. Είχε λίγες κρεμάστρες και

κρέμασα μερικά ρούχα, για να την πείσω ότι ήθελα να τα φτιάξω μόνος μου για να μην την κουράσω. Δεν ήξερα πώς να τα φτιάξω, αλλά όσα έφτιαξα πρέπει να ήταν εντάξει. Βαρέθηκα και δεν κάθισα πολλή ώρα στο δωμάτιο. Επιστρέφοντας στην κουζίνα, πριν καλά-καλά περάσω την πόρτα, η κυρία Αργυρώ με κατάλαβε. Εντυπωσιακό! Σχεδόν αθόρυβα περπατούσα, αλλά αυτή η γυναίκα με αισθάνθηκε. Πρώτα με κατάλαβε εκείνη και μετά γύρισε το κεφάλι της η μάνα μου.

«Όλα εντάξει, Κωστή;»

«Ναι, κυρία Αργυρώ».

«Σου άρεσε το δωμάτιό σου; Μικρό είναι, αλλά είναι αρκετά βολικό. Έτσι δεν είναι;»

«Ναι, κυρία Αργυρώ. Μια χαρά είναι».

«Ξέρω τι του λείπει. Μια βιβλιοθήκη... Δεν είχα, παιδί μου, αλλά μέχρι να ξεκινήσει πάλι το σχολείο, θα προσπαθήσω να σου βρω».

«Δε χρειάζεται να μπαίνετε σε έξοδα», της είπε η μάνα μου.

«Τι έξοδα, κόρη μου; Σιγά! Μη σας αγχώνουν αυτά. Κάπου θα βρούμε μια βιβλιοθήκη. Θα ρωτήσω και τη φίλη μου».

«Δεν ξέρω τι να πω... Εγώ και ο Κωστής σας ευχαριστούμε για όλα».

«Ναι, κυρία Αργυρώ. Σας ευχαριστούμε πολύ», της είπα κι εγώ.

«Κόρη μου, σου είπα, θα σας βοηθήσω όσο μπορώ. Και τα ενοίκια, δεν πειράζει αν δεν μου τα δίνετε στην ώρα τους. Και να καθυστερήσετε και δυο-τρεις μήνες, μην αγχωθείς. Όλα καλά θα πάνε. Τώρα, λέω να πηγαίνω, για να σας αφήσω μόνους σας. Πρέπει και να ξεκουραστείτε. Να, κόρη μου, πάρε τα κλειδιά. Στην τσέπη μου τα είχα τόση ώρα. Θα σου δώσω αύριο και το κλειδί για την αποθήκη στο υπόγειο. Αν σου χρειαστεί, να τη χρησιμοποιήσεις. Μη φοβάσαι, δεν τη χρησιμοποιεί άλλος. Δική μου είναι δηλαδή».

Σηκώθηκε από το τραπέζι, πήρε το άσπρο μπαστούνι της, μας χαιρέτησε και έφυγε. Την έβλεπα να κατεβαίνει τις σκάλες με ευκολία, παρά το πρόβλημα της. Μόλις η μάνα μου άκουσε την πόρτα του διαμερίσματός της να κλείνει, έκλεισε και τη δικιά μας.

«Πολύ καλή κυρία», μου είπε.

«Μαμά, δε βλέπει καθόλου, ε;»

«Ναι, αγόρι μου. Είδες πώς τα καταφέρνει όμως; Κρύβει απίστευτη δύναμη μέσα της. Χρειαζόταν κουράγιο για να τα καταφέρει στη ζωή της. Για πες μου εσύ τώρα, τι έκανες στο δωμάτιό σου;»

«Είπα ν' αδειάσω τη βαλίτσα και να φτιάξω τα πράγματά μου».

«Αλήθεια;»

«Ναι, μαμά. Δεν τα έβαλα όλα όμως μέσα στην ντουλάπα».

«Πάμε να μου δείξεις».

Τα υπόλοιπα ρούχα τα τακτοποίησε μόνη της. Δεν ασχολήθηκε καθόλου με τη βαλίτσα και σίγουρα δεν υπήρχε λόγος να ασχοληθεί μαζί της για αρκετό καιρό. Η κρυψώνα ήταν καλή. Αφού έριξε μια προσεχτική ματιά στο δωμάτιό μου, πήγαμε να δούμε και το δικό της υπνοδωμάτιο. Ήταν λίγο μεγαλύτερο από το δικό μου και είχε κι αυτό όλα τα βασικά. Όμως, εκείνη τη στιγμή δε με ενδιέφερε τι πράγματα είχε όχι μόνο το δωμάτιο της μάνας μου, αλλά και ολόκληρο το σπίτι. Το μόνο που ήθελα ήταν να κοιμηθώ, αλλά έπρεπε πρώτα να κάνω μπάνιο. Ευτυχώς, η μάνα μου είχε ανάψει το θερμοσίφωνα και είχε ζεστό νερό. Όση ώρα πλενόμουν, εκείνη έβγαλε τα δικά της ρούχα από τη βαλίτσα και τα τακτοποίησε. Μετά το μπάνιο, την καληνύχτισα γρήγορα και επιτέλους ξάπλωσα στο νέο μου κρεβάτι.

Το επόμενο πρωί, ξυπνήσαμε νωρίς, για να πάμε στο εστιατόριο «Το ζεστό τσουκάλι». Με ξύπνησε, με βοήθησε να ντυθώ και φύγαμε. Αν και ήταν μόλις λίγο μετά τις οχτώ το πρωί, έξω είχε πολύ κόσμος. Ρωτήσαμε έναν περαστικό για το πού ήταν το εστιατόριο. Αμέσως μας είπε και σχολίασε ότι είχε πάρα πολύ καλό φαγητό εκεί. Όση ώρα περπατούσαμε, μου κρατούσε σφιχτά το χέρι, αλλά σιγά-σιγά προσπαθούσα να την αφήσω, γιατί ντρεπόμουν. Λίγο η προσπάθειά μου, λίγο η αγωνία που την είχε πιάσει για τη συνάντηση για τη δουλειά, λίγο οι βιτρίνες με τα τόσα εντυπωσιακά πράγματα που σίγουρα της άρεσαν, ξεχάστηκε και σταμάτησε να μου κρατάει το χέρι. Μετά από ούτε ένα τέταρτο, φθάσαμε έξω από το εστιατόριο.

Στην πόρτα έγραφε «Κλειστό». Κοιτάξαμε από τη τζαμαρία μήπως βλέπαμε κάποιον μέσα, αλλά δε φαινόταν κανείς. Δοκίμασα ν' ανοίξω την πόρτα και τελικά, ήταν ανοιχτά. Με το που την άνοιξα, μου ήρθαν πολλές ωραίες μυρωδιές. Μαγείρευαν από τόσο πρωί! Ο χώρος ήταν πεντακάθαρος και τα πολλά τραπέζια που είχε ήταν στρωμένα με λευκά τραπεζομάντηλα. Οι τοίχοι ήταν γεμάτοι πίνακες και σ' ένα σημείο υπήρχαν μερικά μουσικά όργανα κι ένα μικρόφωνο. Έμαθα αργότερα ότι κάθε Παρασκευή και Σάββατο βράδυ είχε ζωντανή μουσική.

«Καλημέρα!» φώναξε η μάνα μου. «Είναι κάποιος εδώ;»

Βγήκε από την κουζίνα ένας άντρας γύρω στα εξήντα. Απ' αυτά που φορούσε,

κατάλαβα ότι ήταν ο μάγειρας και άρα και ο ιδιοκτήτης του εστιατορίου. Αν και είχε έντονα χαρακτηριστικά, φαινόταν ήρεμος άνθρωπος. Ήταν ψηλός και είχε μερικά κιλά παραπάνω. Αρκετά συμπαθητικός μου φάνηκε. Σκούπισε τα χέρια του με μια πετσέτα, την άφησε στον πάγκο δίπλα στην ταμειακή μηχανή και ήρθε προς το μέρος μας.

«Καλημέρα! Εσύ πρέπει να είσαι ο Κωστής κι εσύ η Δήμητρα».

«Καλημέρα! Ναι. Η κυρία Αργυρώ μάς έστειλε», του είπε η μάνα μου.

«Το ξέρω, το ξέρω. Σας περίμενα! Καλωσορίσατε στην πόλη μας! Εγώ είμαι ο Σταύρος που έχω το εστιατόριο. Μου έχει μιλήσει για εσάς και πρέπει να σου πω ότι είσαι πολύ τυχερή. Έχω ανάγκη από ένα ακόμα άτομο στην κουζίνα. Έχεις ξαναδουλέψει σε εστιατόριο;»

«Όχι...»

«Ε, εντάξει... Δεν έγινε και κάτι! Δεν είναι δα και τόσο δύσκολο. Είναι όπως όταν κάνεις τις δουλειές του σπιτιού, μόνο που ο χώρος είναι διαφορετικός και ότι χρειάζεται ταχύτητα. Έχει και πολλή λάντζα. Χρειαζόμαστε γρήγορο και καλό πλύσιμο και ειδικά το βράδυ πρέπει να ετοιμάζονται όλα γρήγορα. Μαζεύουμε αρκετό κόσμο το βράδυ και έχει αρκετή δουλειά. Δε θέλω να σε αγχώσω όμως. Μια χαρά θα τα πας! Και πιστεύω ότι θα προσαρμοστείς γρήγορα».

«Κι εγώ αυτό θέλω να πιστεύω! Πώς θα είναι το πρόγραμμά μου;»

«Κοίταξε, θέλω να είμαι δίκαιος. Έχω τέσσερις κοπέλες μαζί μ' εσένα. Θα δουλεύετε εναλλάξ. Τη μια βδομάδα θα είσαι πρωινή μαζί με την Έλενα και την άλλη βραδινή, για να δουλεύουν οι άλλες δύο κοπέλες πρωί. Όταν είσαι πρωινή, θέλω να έρχεσαι λίγο πριν τις οχτώ και όταν είσαι βραδινή, στις τέσσερις το απόγευμα. Σχεδόν δυο βδομάδες τώρα, η Έλενα δουλεύει μόνη της το βράδυ. Είναι εξαντλητικό και γι' αυτό χρειάζομαι επειγόντως μια ακόμα κοπέλα. Όχι ότι δεν έψαξα να βρω, αλλά... Τέλος πάντων, αυτό είναι άλλη ιστορία. Λοιπόν, είμαστε ανοιχτά όλες τις μέρες της βδομάδας, εκτός από Τρίτη βράδυ. Τώρα, κάποιες Κυριακές μπορεί να μην ανοίγουμε, αλλά αυτό είναι όπως προκύψει. Όλο και κάποιος γάμος γίνεται, βαφτίσια... Καταλαβαίνεις. Εξαρτάται από την ώρα που θα πρέπει να είμαστε ανοιχτά για το ποιες κοπέλες θα δουλέψουν και ποιες θα έχουν ρεπό. Είναι λίγο μπέρδεμα αυτό, αλλά μην ανησυχείς. Προσέχω και δεν αδικώ κανέναν. Εσύ πότε μπορείς να ξεκινήσεις;»

«Όποτε θέλετε. Δεν έχω πρόβλημα. Κάθε άλλο μάλιστα. Θέλω να ξεκινήσω για να

μπω σ' ένα πρόγραμμα και να συνηθίσω σιγά-σιγά».

«Κοίτα, σήμερα είναι Τρίτη και είμαστε κλειστά το βράδυ. Κάτσε και αύριο να κάνεις τις δουλειές σου με την ησυχία σου και από Πέμπτη βράδυ ξεκινάς κανονικά τότε. Είμαι σίγουρος ότι θα ταιριάζετε με την Έλενα, την κοπέλα που δουλεύει βράδυ αυτήν τη βδομάδα δηλαδή. Έχει κι αυτή ένα γιο στην ηλικία του Κωστή. Η Έλενα τα πήγαινε μια χαρά με την κυρία Ευαγγελία και συνεργάζονταν άψογα οι δυο τους. Τώρα που η κυρία Ευαγγελία βγήκε στη σύνταξη όμως, όλο το βάρος έπεσε πάνω στην Έλενα. Έψαχνα να βρω μια κοπέλα, αλλά μάταια. Είναι που θέλω άτομα που να μπορώ να τα εμπιστευτώ. Δεν μπορώ να δουλέψω αλλιώς. Και αγγελία είχα βάλει αρκετές μέρες πριν σταματήσει η κυρία Ευαγγελία, αλλά τίποτα. Ας τ' αφήσουμε αυτά τώρα. Ελάτε στην κουζίνα να σας κεράσω το γλυκό της ημέρας. Κανταΐφι! Εμένα μ' αρέσει πολύ. Εσένα, Κωστή;»

«Κι εμένα! Είναι από τα αγαπημένα μου».

«Ωραία λοιπόν! Πάμε στην κουζίνα!»

Εκεί, βρήκαμε τις δυο πρωινές κυρίες, δυο άντρες και άλλη μια γυναίκα λίγο προχωρημένης ηλικίας. Εκείνη μας κέρασε το κανταΐφι και δυο ποτήρια παγωμένο νερό. Ήταν εξαιρετικό και ήθελα και δεύτερο κομμάτι, αλλά ντρεπόμουν να το ζητήσω. Δεν καθίσαμε για πολλή ώρα, γιατί ήταν ολοφάνερο ότι τους καθυστερούσαμε. Προσπάθησαν να μας κρατήσουν εκεί κι άλλο βέβαια, αλλά μάλλον το έκαναν από ευγένεια. Ο κύριος Σταύρος μάς συνόδευσε στην έξοδο και λίγο πριν αφήσουμε πίσω μας αυτές τις υπέροχες μυρωδιές, έδωσε στη μάνα μου ένα φάκελο.

«Αυτό είναι το μισό μηνιάτικο. Θα στο δώσω τώρα».

«Μα, δεν είναι ανάγκη», του είπε η μάνα μου. «Δεν είναι σωστό».

«Στο τέλος του μήνα θα πάρεις άλλα τόσα και μετά, θα πληρώνεσαι στην ώρα σου. Δέξου τα. Πρέπει να ορθοποδήσεις. Απλά, στο τέλος του μήνα, θα πάρεις μόνο άλλα τόσα, αντί για ολόκληρο το μισθό σου. Μου έχει πει η κυρία Αργυρώ ότι κήκαν όλα τα υπάρχοντά σας. Πρέπει να πάτε για ψώνια! Τι; Θα περιμένεις μέχρι να περάσει ένας ολόκληρος μήνας;»

«Δεν ξέρω τι να πω... Και εσείς και η κυρία Αργυρώ μου φέρεστε σα να είμαι δικός σας άνθρωπος».

«Από τη στιγμή που ήρθες εδώ, είσαι δικός μου άνθρωπος. Θέλω να αισθάνεσαι άνετα και να ξέρεις ότι εδώ, έχεις κάποιους ανθρώπους που σε στηρίζουν. Η κυρία

Αργυρώ σας έχει συμπαθήσει πάρα πολύ. Με πήρε τηλέφωνο και σήμερα το πρωί».

«Αλήθεια; Είναι πολύ καλή».

«Πραγματικά, είναι πάρα πολύ αξιόλογος άνθρωπος. Κι εμένα με είχε στηρίξει όταν είχα κάτι προβλήματα με τα έξοδα του μαγαζιού. Τώρα είναι όλα καλά, αλλά χωρίς τη βοήθεια της κυρίας Αργυρώς, δε θα τα είχα καταφέρει. Λοιπόν, σας αφήνω τώρα να φύγετε, για να κάνετε και καμιά βόλτα να γνωρίσετε την πόλη μας».

Απομακρυνθήκαμε από το εστιατόριο και επιστρέψαμε στον κεντρικό δρόμο. Τα μαγαζιά είχαν ήδη αρχίσει να γεμίζουν με κόσμο. Συμφωνήσαμε να γυρίσουμε σπίτι αργά το απόγευμα και να φάμε μεσημεριανό έξω. Πριν το φαγητό, πήγαμε στα μαγαζιά με τα παιδικά ρούχα. Με έβαζε να δοκιμάζω πολλά ρούχα μέχρι ν' αποφασίσει ποια θα μου αγόραζε. Δεν το είχα ξανακάνει αυτό και μάλλον δε μου άρεσε και τόσο. Πήρα δυο παντελόνια, τέσσερα μπλουζάκια καλοκαιρινά, ένα φούτερ που ήταν σε προσφορά και ένα ζευγάρι αθλητικά παπούτσια. Για φαγητό, καθίσαμε σ' ένα εστιατόριο με χρωματιστές καρέκλες, αλλά όχι για πολλή ώρα, γιατί έπρεπε να συνεχίσουμε τα ψώνια μας. Έπρεπε και η μάνα μου να αγοράσει αρκετά ρούχα για τη δουλειά της και χρειαζόμασταν και πράγματα για το σπίτι. Όταν τελειώσαμε και μ' αυτά, με περίμενε μια έκπληξη.

«Ξέρεις πού θα πάμε τώρα; Θα πάμε σ' ένα μεγάλο κατάστημα παιχνιδιών. Νόμιζες ότι δε θα σου έπαιρνα κάτι να έχεις να παίζεις;»

«Α... Ναι! Να πάρουμε κάποιο επιτραπέζιο να παίζουμε!»

«Έχει εδώ κοντά ένα μαγαζί με παιχνίδια».

Δε μου είχε περάσει καθόλου από το μυαλό ότι δεν είχα ούτε ένα παιχνίδι. Εγώ δεν είχα δει κάποιο μαγαζί εκεί κοντά, αλλά μόλις σήκωσα το κεφάλι μου ψηλά, είδα κοντά μας μια μεγάλη ταμπέλα ενός καταστήματος παιχνιδιών. Πάντα χαμηλά κοιτούσα και ποτέ ψηλά. Από συνήθεια το έκανα. Σηκώνοντας, όμως, το βλέμμα μου ψηλά, είδα έναν άλλον κόσμο. Ψηλά κτήρια, ταμπέλες με χρώματα, καλώδια, όσο φαινόταν από τον μπλε ουρανό και κάποιους λίγους ανθρώπους που κάθονταν σε μπαλκόνια και κοιτούσαν κάτω. Είχα τόσο απορροφηθεί από αυτά που έβλεπα ψηλά που σταμάτησα να κοιτάω κάτω και παραπάτησα μερικές φορές. Άφηνα τη μάνα μου να με καθοδηγεί, μέχρι που φθάσαμε στην είσοδο του καταστήματος παιχνιδιών. Δεν είχα ποτέ ξαναμπει σ' ένα τέτοιο κατάστημα. Ένας τεράστιος χώρος με παιχνίδια, που για να τα μετρήσω όλα, θα ήθελα πολλά χρόνια. Θα μπορούσα να έμενα εκεί! Ήθελα

να ορμήσω πάνω τους, να τα κάνω δικά μου και να τ' ανοίξω ένα-ένα. Όμως, ήξερα καλά ότι δεν είχαμε χρήματα για πολλά έξοδα. Αν και ήθελα σχεδόν ό,τι έβλεπα, είπα στη μάνα μου ότι ήθελα μόνο μια μπάλα και δυο επιτραπέζια. Την μπάλα δε μου την πήρε, γιατί φοβόταν μην τυχόν έκανα καμιά ζημιά μέσα στο σπίτι, αλλά μου πήρε τρία επιτραπέζια. Τρία από αυτά που νομίζω ότι ακόμα και σήμερα παίζουν όλα τα παιδιά.

Όταν καθίσαμε στη σειρά για να πληρώσουμε, ένα δάκρυ ένωσα να τρέχει στο πρόσωπό μου. Στενοχωρήθηκα, γιατί τόσο στα ταμεία όσο και στο υπόλοιπο μαγαζί, έβλεπα τα άλλα παιδιά με τους δύο γονείς τους να ψωνίζουν και να δείχνουν πολύ ευτυχημένα. Δεν έβλεπα παιχνίδια γύρω μου πια. Έβλεπα μόνο οικογένειες και παιδιά που αγκάλιαζαν τον πατέρα τους, που του έπιαναν το χέρι, που γελούσαν μαζί του, που έπαιζαν μαζί του... Ο δικός μου πατέρας δεν ήταν σαν κι αυτούς. Το ξύλο που έτρωγα κι αυτός ο μόνιμος φόβος όταν ήμουν δίπλα του ήταν πράγματα που δεν μπορούσα να ξεχάσω. Όταν τον σκεφτόμουν, μου ερχόταν η μυρωδιά του αλκοόλ. Τα πνευμόνια μου είχαν ποτιστεί από τη βρωμιά του. Τον μίσησα ακόμα περισσότερο. Αυτός και η μάνα του έφταιγαν για όλα. Οι εικόνες που έβλεπα μπροστά μου με έκαναν να αισθανθώ αρκετά μειονεκτικά. Δεν είχα ξαναιώσει έτσι ποτέ. Ένωθα καλύτερα χωρίς το δικό μου πατέρα, αλλά σίγουρα θα ένιωθα πολύ καλύτερα με έναν πατέρα σαν κι αυτούς.

Βγήκαμε από το μαγαζί υπερβολικά φορτωμένοι, καθώς είχαμε και τις τσάντες με τα προηγούμενα ψώνια. Πιο βαριές από τις βαλίτσες μας ήταν. Η μάνα μου πήγε σ' ένα περίπτερο που ήταν λίγα μέτρα πιο πέρα, για να ρωτήσει για τα λεωφορεία. Ένα λεωφορείο μας βόλευε μόνο, το Χ34. Η στάση ήταν κοντά, αλλά μάταια πήγαμε εκεί και περιμέναμε. Πέρασαν δύο με αυτόν τον αριθμό, αλλά ήταν τόσο γεμάτα που δεν χωρούσαμε με τα πράγματα. Επειδή ήμασταν αρκετά κουρασμένοι, αποφασίσαμε να γυρίσουμε σπίτι με ταξί και να μην περιμένουμε άλλο λεωφορείο. Σταματήσαμε το πρώτο ταξί που πέρασε και σε ούτε δέκα λεπτά είχαμε φθάσει σπίτι. Μετά από λίγο, η μάνα μου έφυγε ξανά, για να πάει στο σουπερμάρκετ, αφού το ψυγείο μας ήταν σχεδόν άδειο. Όση ώρα έλειπε, έβγαλα ό,τι είχαμε αγοράσει από τις τσάντες και ασχολήθηκα περισσότερο με τα παιχνίδια. Έπρεπε να είχα πάει να τη βοηθήσω όμως.

Ήθελα να παίξουμε εκείνη τη νύχτα με τα καινούργια επιτραπέζια, αλλά δεν τόλμησα να της το ζητήσω. Αν και ήξερα ότι δε θα μου έλεγε όχι, φαινόταν τόσο πολύ εξαντλημένη που δε θα άντεχε. Τα πήρα στο δωμάτιό μου και τα άφησα πάνω σ'

εκείνο το τραπεζάκι. Αναγκαστικά, κοιμηθήκαμε νωρίς εκείνη την ημέρα. Λίγο πριν ξαπλώσουμε, η μάνα μου πήγε να καληνυχτίσει την κυρία Αργυρώ. Φοβόταν μήπως ερχόταν πιο μετά και μας ξυπνούσε και γι' αυτό πήγε εκείνη να της μιλήσει. Εμένα δε θα με πείραζε να την έβλεπα πάλι. Την είχα συμπαθήσει άλλωστε. Είχα την εντύπωση ότι θα γινόταν σιγά-σιγά η γιαγιά που δεν είχα ποτέ.

Την επόμενη ημέρα, με ξύπνησε μια γνωστή, ευχάριστη μυρωδιά. Η μάνα μου μαγείρευε κοτόπουλο με πατάτες στο φούρνο. Το αγαπημένο μου φαγητό! Μπορούσα να κάθομαι για ώρες στο κρεβάτι και να ταξιδεύω με τις μυρωδιές που έρχονταν από την κουζίνα. Όμως, μόλις άκουσα το κουδούνι και τη φωνή της κυρίας Αργυρώς, σηκώθηκα αμέσως. Πριν ανοίξω την πόρτα του δωματίου μου, άκουσα και άλλη μία γυναικεία φωνή. Κοντοστάθηκα. Αμέσως κατάλαβα ότι ήταν η φίλη της κυρίας Αργυρώς. Ντράπηκα να βγω και κάθισα στο κρεβάτι, μέχρι που αναγκάστηκα να πάω, γιατί με φώναξε η μάνα μου. Στην κουζίνα κάθονταν και με το που εμφανίστηκα στην πόρτα, η κυρία Αργυρώ με κατάλαβε. Αν και περπατούσα σχεδόν αθόρυβα, αν και στην κουζίνα μιλούσαν δυνατά, αν και ερχόταν θόρυβος απ' έξω, με κάποιο ανεξήγητο τρόπο αυτή η γυναίκα με αισθάνθηκε ξανά. Δεν έβλεπε τίποτα, αλλά ήταν σα να είχε μια άλλη αίσθηση πιο ισχυρή από την όραση, μια αίσθηση που δεν έχω ξαναδεί να έχει άλλος.

«Κωστή, καλημέρα! Τι κάνεις;»

«Καλά, κυρία Αργυρώ. Εσείς;»

«Καλά είμαι κι εγώ, παιδί μου. Σου έχω μια έκπληξη σήμερα. Να σου γνωρίσω την κυρία Δήμητρα. Τη φίλη μου που σου έλεγα. Τη θυμάσαι;»

«Ναι, κυρία Αργυρώ».

«Κωστής; Από το Κωνσταντίνος! Υπέροχο όνομα! Και τι όμορφο παιδί! Έχεις το ίδιο όνομα με τον αδερφό μου», μου είπε η κυρία Δήμητρα. «Κι εγώ το ίδιο όνομα με τη μητέρα σου. Τι σύμπτωση, ε;»

Είχα κοκκινίσει λίγο τότε και από την αμηχανία μου δεν ήξερα τι να πω. Καθόμουν και την κοιτούσα. Αμέσως με κατάλαβε η κυρία Αργυρώ.

«Μην κάνετε το παιδί να ντρέπεται! Αφήστε τον ήσυχο και του έχουμε και μια έκπληξη σήμερα. Αφήστε το παιδί να κάτσει με την ηρεμία του να φάει το πρωινό του».

Η μάνα μου ήρθε προς το μέρος μου, με αγκάλιασε και με φίλησε στο μέτωπο.

Καταλάβαινα ότι ένιωθε πολύ περήφανη για μένα.

«Είναι λίγο ντροπαλό το παιδί μου!»

«Νομίζω ότι ήρθε η ώρα να κατέβουμε κάτω. Πάμε;» ρώτησε η κυρία Δήμητρα τη μάνα μου.

«Ναι! Πάμε», της απάντησε. «Κωστή, να φας το πρωινό σου εσύ και να πιεις όλη την πορτοκαλάδα γρήγορα. Είναι φρεσκοστυμμένος ο χυμός και όσο μένει, χάνει τις βιταμίνες του. Τα έχουμε πει αυτά!»

Έφυγαν από το διαμέρισμα, αφήνοντας πίσω την κυρία Αργυρώ κι εμένα. Με ρώτησε για την προηγούμενη ημέρα και για τα ψώνια που κάναμε. Μου είπε ακόμα ότι και σε εκείνη άρεσαν τα επιτραπέζια όταν ήταν μικρή. Κατάλαβα ότι σταμάτησε να παίζει μετά το ατύχημα που είχε. Το «φιδάκι» ήταν ένα από τα αγαπημένα της παιχνίδια. Έπαιζε με τον πατέρα της. Το φιδάκι! Ήταν και το δικό μου αγαπημένο παιχνίδι και ήταν ένα από τα τρία επιτραπέζια που είχαμε αγοράσει. Υπήρχε από τόσο παλιά! Είχα ενθουσιαστεί και της είπα ότι θα μπορούσαμε να παίζαμε μαζί. Εκείνη θα έριχνε το ζάρι κι εγώ θα κινούσα το πιόνι της. Της υποσχέθηκα ότι δε θα την έκλεβα κι εκείνη μου είπε πως θα παίζαμε όση ώρα ήθελα. Της άρεσε πολύ η ιδέα μου.

Η μάνα μου με την κυρία Δήμητρα ακούστηκαν από το διάδρομο. Δεν άκουσα πόρτα ν' ανοίγει, άρα την είχαν αφήσει ανοιχτή. Αμέσως κατάλαβα ότι κάτι κουβαλούσαν. Σηκώθηκα από το τραπέζι και πήγα στο διάδρομο και τις είδα να κουβαλούν μια τηλεόραση. Την άφησαν στο τραπεζάκι που υπήρχε στο δωμάτιο της μάνας μου και μετά, η μάνα μου ξαναπήγε κάτω και γύρισε με μια κεραία απ' αυτές που βάζουν πάνω στις τηλεοράσεις. Στερέωσαν καλά την τηλεόραση, συνέδεσαν την κεραία και την άναψαν. Αν και η τηλεόραση φαινόταν αρκετά παλιά, έπαιζε μια χαρά. Τηλεκοντρόλ δεν είχε, αλλά δε με ένοιαζε. Τσαντίστηκα βέβαια λίγο, γιατί την ήθελα στο δωμάτιό μου.

Η κυρία Αργυρώ στεκόταν στην πόρτα του δωματίου. Αν δε μιλούσε, δε θα καταλαβαίναμε ότι είχε έρθει εκεί.

«Η Δήμητρα την έφερε, Κωστή μου».

«Σας ευχαριστούμε πολύ», της είπε η μάνα μου. «Σίγουρα δεν τη χρειάζεστε;»

«Σίγουρα! Και δε χρειάζεται να μ' ευχαριστείτε. Παλιά είναι. Δεν τη βλέπετε;» μας ρώτησε γελώντας. «Παλιά, αλλά δουλεύει ακόμα. Εγώ με τον άντρα μου έχουμε τρέλα με τις τηλεοράσεις. Βλέπουμε πολύ! Τρεις έχουμε στο σπίτι και μία είχαμε στην

αποθήκη. Αυτή σας έφερα, κόρη μου. Εσάς σας χρειάζεται».

«Μόλις πάρουμε μία δικιά μας, θα σας την επιστρέψουμε».

«Όχι, κόρη μου», της είπε. «Δώρο είναι. Δικιά σας είναι! Πολύ μεταχειρισμένη πάντως. Να μη σου πω ότι ντρεπόμουν να σας τη φέρω κιόλας».

«Εγώ την έπεισα. Εκείνη το πρότεινε, αλλά παραλίγο να το μετανιώσει», είπε η κυρία Αργυρώ. «Σου αρέσει εσένα, Κωστή;»

«Ναι, κυρία Αργυρώ. Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Δήμητρα».

«Τίποτα, παιδί μου. Είπαμε, όμως, ότι δε χρειάζεται να μ' ευχαριστείτε! Ελπίζω μόνο να μη χαλάσει γρήγορα».

Έτσι αποκτήσαμε και τηλεόραση. Η μάνα μου τους πρότεινε να καθίσουν για φαγητό, αλλά δεν μπορούσαν. Η κυρία Δήμητρα έπρεπε να πάει στο σύζυγό της και η κυρία Αργυρώ είχε ήδη έτοιμο φαγητό και περίμενε κιόλας κάποιον που της πλήρωνε τους λογαριασμούς και της έκανε και άλλες εξωτερικές δουλειές. Δε γινόταν να πηγαίνει εκείνη για ψώνια, σε τράπεζες και σε άλλα μέρη μακριά από το σπίτι και της τα τακτοποιούσε όλα ένας νεαρός άντρας. Δεν τον είχα δει έως τότε. Όμως, σύντομα θα τον έβλεπα κι αυτόν.

Από τη στιγμή που έφυγαν, η μάνα μου έκανε δουλειές όλη την ώρα και δεν ασχολήθηκε πολύ μαζί μου. Ήταν αρκετά αγχωμένη, ειδικά όταν σιδέρωνε τα ρούχα της για το επόμενο βράδυ που θα πήγαινε για πρώτη φορά στη δουλειά. Μια χαρά θα προλάβαινε να τα σιδερώσει το πρωί, αλλά έτσι είναι αυτά τα πράγματα. Όταν έχεις άγχος, θέλεις όλα να τα κάνεις όσο πιο γρήγορα μπορείς. Κάποιες στιγμές, μου έδινε την εντύπωση πως ξεχνούσε ότι βρισκόμουν κι εγώ σ' εκείνο το σπίτι. Σιδέρωνε, δοκίμαζε ρούχα και δεν έλεγε ούτε μια κουβέντα. Ευτυχώς που το απόγευμα μάς επισκέφθηκε η κυρία Αργυρώ. Ήπιαν καφέ με τη μάνα μου και μας μίλησε για εκείνον το νεαρό που μας είχε πει το πρωί. Ήταν υπάλληλος σ' ένα μαγαζί που μαγείρευε και έστελνε στα σπίτια φαγητό. Πήγαινε τις παραγγελίες με το μηχανάκι του. Είχε πάει πολλές φορές στο σπίτι της κυρίας Αργυρώς και δεν την είχε κλέψει ποτέ στα ρέστα και ούτε και έκλεβε από τα χρήματα που επίτηδες ξεχνούσε σε διάφορα σημεία όταν ερχόταν εκείνος. Είκοσι δύο χρονών ήταν και τον έλεγαν Παναγιώτη. Ο προηγούμενος που ήταν από ένα άλλο μαγαζί, την εκμεταλλεύτηκε που δεν έβλεπε και την είχε κλέψει δυο φορές μέχρι εκείνη να σταματήσει να παραγγέλνει από εκεί. Τον Παναγιώτη, αφού είχε πάει αρκετές φορές στο σπίτι της, τον εμπιστεύθηκε και του

ζήτησε να τη βοηθά στις εξωτερικές δουλειές, όπως στα ψώνια και στους λογαριασμούς. Όμως, παρόλο που τον εμπιστευόταν για τις δουλειές, δεν τον θεωρούσε καλό άνθρωπο. Μας είπε ότι ο νεαρός αυτός μισούσε τα ζώα και άρα δε γινόταν να είναι καλός άνθρωπος. Όμως, για τις δουλειές καλός ήταν και αυτό της αρκούσε. Ερχόταν μια φορά κάθε τρεις-τέσσερις ημέρες και του έδινε σίγουρα ένα καλό χαρτζιλίκι.

Ζήτησα από την κυρία Αργυρώ να παίζουμε, αλλά η μάνα μου επέμενε να την αφήσω να πάει να ξεκουραστεί. Εκείνη νομίζω ότι ήθελε, αλλά δεν επέμεινα και έφυγε. Έπαιξα με τη μάνα μου τρεις φορές με κάθε ένα επιτραπέζιο που είχαμε αγοράσει. Δεν είχαμε ξαναπαιξει ποτέ για τόση ώρα και ούτε ξαναπαίξαμε τόσο ποτέ. Εγώ άντεχα κι άλλο, αλλά εκείνη εξαντλήθηκε. Ας με άφηνε να παίζω με την κυρία Αργυρώ. Επίτηδες της είχα ζητήσει να συμφωνήσει να παίζουμε τόσο. Αστείο μου φαίνεται τώρα, αλλά είχα πειστώσει πολύ εκείνο το απόγευμα. Ήθελα να παίζω με την κυρία Αργυρώ, όχι με τη μάνα μου.

6

Δεν είχε καν ξημερώσει έξω. Ξύπνησα από ένα πιάτο που της έπεσε κάτω και έσπασε. Την άκουγα να σκουπίζει τα κομμάτια όσο πιο ήσυχα μπορούσε, αλλά είχα ήδη ξυπνήσει. Θα είχε σηκωθεί πολλή ώρα πιο πριν. Από το άγχος της δε νομίζω να την είχε πιάσει ύπνος κιόλας. Κάθισα στο κρεβάτι μέχρι να ξημερώσει και όταν σηκώθηκα και πήγα στην κουζίνα, με περίμενε μια έκπληξη. Καθόταν στην καρέκλα δίπλα στην μπαλκονόπορτα και κάπνιζε. Η μάνα μου; Η μάνα μου κάπνιζε; Δεν την είχα ξαναδεί ποτέ να καπνίζει. Δεν πίστευα στα μάτια μου. Ούτε μια φορά δεν έβηξε και όλο αυτό το έκανε με μια χαρακτηριστική φυσικότητα, σα να κάπνιζε χρόνια. Σταμάτησα στην πόρτα της κουζίνας και της μίλησα.

«Μαμά; Καπνίζεις;»

Έσβησε το τσιγάρο με μανία σ' ένα μικρό πιάτο που χρησιμοποιούσε για τασάκι και κούνησε τα χέρια της στον αέρα προσπαθώντας να διώξει τον καπνό έξω.

«Ε... Κωστή μου, τώρα τα αγόρασα. Κάπνιζα παλιά, αλλά ένιωσα την ανάγκη να

κάνω ένα τσιγάρο τώρα. Ένα τσιγάρο μόνο. Το είχα κόψει... Το έχω κόψει! Ένα τσιγάρο μόνο είπα να κάνω. Να...»

Πήρε το πακέτο και το πέταξε στα σκουπίδια. Άδειασε και τις στάχτες από το πιάτο και το έπλυνε αμέσως. Μετά, άνοιξε περισσότερο την μπαλκονόπορτα, για να μπει ακόμα περισσότερος φρέσκος αέρας.

«Δε θα ξανακαπνίσω. Στο υπόσχομαι! Ούτε κι εσύ να το ξεκινήσεις ποτέ. Μια κακιά στιγμή ξεκινάς και μετά το έχεις για μια ζωή. Δεν κόβεται εύκολα και κάνει μεγάλο κακό στην υγεία. Το άγχος τώρα, ξέρεις για το βράδυ... Προσπάθησα να το ελέγξω, αλλά δεν τα κατάφερα. Πήγα και αγόρασα ένα πακέτο πριν λίγο. Μήπως σε ξύπνησα όταν έκλεισα την πόρτα;»

«Όχι, μαμά. Δεν κατάλαβα καν ότι βγήκες έξω».

«Από το πιάτο που μου έπεσε ξύπνησες τότε, ε;»

«Πότε έπεσε;»

«Μόλις σηκώθηκα, έβαλα να φάω κάτι και μου έφυγε απ' τα χέρια».

«Δεν κατάλαβα τίποτα, μαμά. Μην ανησυχείς. Εγώ κοιμήθηκα μια χαρά».

«Ευτυχώς, Κωστή μου, γιατί ήμουν σίγουρη ότι σε είχα ξυπνήσει. Κάτσε να σου βάλω να φας κάτι».

«Κουρασμένη φαίνεσαι, μαμά».

«Δεν κοιμήθηκα καλά. Έχω αγχωθεί και γι' αυτό δεν μπόρεσα να αποφύγω το τσιγάρο. Είναι πολλά που με απασχολούν. Δεν είναι ότι δεν ξέρω να δουλεύω, να κάνω αυτές τις δουλειές δηλαδή. Σαν τις δουλειές του σπιτιού είναι. Απλά, δεν τις έχω ξανακάνει ποτέ σα δουλειά. Με λεφτά εννοώ, καταλαβαίνεις... Κακά τα ψέματα, σήμερα είναι η πρώτη μου φορά σε δουλειά».

«Μαμά, θα τα καταφέρεις μια χαρά. Μόνο να ξεκουραστείς λίγο. Να κοιμηθείς. Μου φαίνεσαι πολύ κουρασμένη. Πρέπει να ξεκουραστείς!»

«Θα προσπαθήσω να κοιμηθώ το μεσημέρι. Δίκιο έχεις. Δεν πρέπει να πάω κουρασμένη, γιατί η νύχτα θα είναι μεγάλη».

«Μα, μαμά, ξέρεις ότι καμιά μέρα και καμιά νύχτα δε γίνεται να είναι δυσκολότερη από τις μέρες και τις νύχτες στο παλιό μας σπίτι. Αφού τα κατάφερνες εκεί, εδώ θα τα πας μια χαρά».

«Καλά λες», μου είπε και γέλασε αμήχανα.

«Μην ανησυχείς, μανούλα».

«Πόσο ώριμος είσαι, Κωστή μου. Πόσο πολύ με βοηθάς... Είμαι περήφανη που είσαι τόσο ώριμος. Ξέρεις, σκεφτόμουν αν είναι σωστό να σε αφήνω μόνο σου τόσες ώρες και ειδικά όταν θα γυρίζω αργά το βράδυ. Κι αυτό με έχει αγχώσει».

«Δε χρειάζεται να αγχώνεσαι για μένα».

«Το βλέπω, αγόρι μου, το βλέπω. Θέλω μόνο να είσαι προσεχτικός. Μόνο στην κυρία Αργυρώ ν' ανοίγεις. Αν συμβεί κάτι, να της χτυπήσεις. Να είσαι πολύ προσεχτικός αν χρειαστεί να βγεις έξω από το διαμέρισμα και μην ξεχάσεις τα κλειδιά μέσα. Πάντα να κοιτάς καλά-καλά πριν κατέβεις τις σκάλες. Σήμερα που...»

«Μαμά! Ηρέμησε! Όλα θα πάνε μια χαρά. Τηλεόραση θα βλέπω στο δωμάτιό σου. Δε θα κάνω κάτι άλλο και ούτε πρόκειται να πάθω κάτι. Μην ανησυχείς είπαμε για τίποτα. Λίγη τηλεόραση θα δω και μετά θα κοιμηθώ».

«Καλά, βρε! Τώρα που στα είπα, ήδη αισθάνομαι καλύτερα. Θέλω μόνο να μου υποσχεθείς ότι αν συμβεί κάτι, θα τρέξεις αμέσως να μιλήσεις στην κυρία Αργυρώ. Όσο αργά και να είναι. Θα με πάρει τηλέφωνο στη δουλειά. Το υπόσχεσαι;»

«Ναι, μαμά. Κι εσύ υπόσχεσαι ότι θα ηρεμήσεις και ότι θα ξεκουραστείς; Έχεις πολλή ένταση. Δεν μπορείς να πας έτσι στη δουλειά».

«Ναι, Κωστή μου. Ναι! Μην ανησυχείς για μένα. Οι πρώτες φορές ίσως να είναι λίγο δύσκολες, αλλά θα συνηθίσουμε και οι δύο».

Είχα ανησυχήσει έτσι όπως την έβλεπα. Το να δουλεύεις απόγευμα και βράδυ είναι δύσκολο, ειδικά σε μια τέτοια δουλειά με πίεση, αφού το εστιατόριο, απ' ότι είχα καταλάβει, μάζευε πολύ κόσμο. Ευτυχώς που ήταν Πέμπτη και τα πράγματα θα ήταν λίγο πιο ήρεμα. Αν ξεκινούσε Παρασκευή ή Σάββατο απόγευμα, θα ήταν πιο δύσκολη η πρώτη φορά. Της ζήτησα να φάμε νωρίς και την πίεζα συνέχεια να ξαπλώσει, μέχρι που τελικά, την έπεισα και πήγε στο δωμάτιό της. Άνοιξε την τηλεόραση, αλλά γρήγορα την πήρε ο ύπνος. Δεν την άκουγα να στριφογυρίζει στο κρεβάτι και άνοιξα σιγά-σιγά την πόρτα για να δω αν είχε αποκοιμηθεί. Κοιμόταν ήρεμη και ήταν πολύ γλυκιά. Είχε αρχίσει το άγχος να σβήνεται από το πρόσωπό της. Έκλεισα την τηλεόραση και πριν βγω από το δωμάτιό της, την κοίταξα για άλλη μια φορά. Ακόμα θυμάμαι αυτό το αγγελικό πρόσωπο να κοιμάται τόσο ήρεμα.

Λίγο αργότερα, μας χτύπησε την πόρτα η κυρία Αργυρώ. Της άνοιξα και της ζήτησα να περάσει όσο πιο ήσυχα μπορούσε, για να μην ξυπνήσει τη μάνα μου. Μου είπε πως θα ήταν καλύτερο να έφευγε και να ερχόταν πιο μετά, αλλά της άλλαξα γνώμη.

Επιτέλους, θα περνούσα λίγο χρόνο μόνος μου μαζί της. Πριν καλά-καλά καθίσουμε στο τραπέζι της κουζίνας, τη ρώτησα αν ήθελε να παίξουμε φιδάκι.

«Το περίμενα ότι θα με ρωτούσες! Αν θέλω λέει; Πολύ!».

«Κι εγώ, κυρία Αργυρώ! Θέλω πολύ να παίξουμε μαζί!»

«Και να σου πω ένα μυστικό; Και την προηγούμενη φορά ήθελα να παίξουμε, αλλά δεν πειράζει. Θα παίξουμε τώρα! Μην ξεχαστούμε όμως. Η μαμά σου πρέπει να είναι το αργότερο στις τέσσερις στο εστιατόριο. Πρέπει να φύγει κατά τις τρεισήμισι από εδώ. Ε, κατά τις δύο και κάτι να την ξυπνήσουμε. Να το θυμηθείς, γιατί εγώ με την ώρα δεν τα πάω και τόσο καλά. Ξεχνιέμαι πολλές φορές. Έχω ένα ρολόι που το πατάς και σου λέει την ώρα, αλλά ξεχνιέμαι και δεν το παίρνω μαζί μου. Ούτε και τώρα το έχω. Αν και πολλές φορές που το φοράω, ξεχνάω να πατήσω αυτό το κουμπί που έχει. Να φανταστείς, Κωστή μου, ούτε όταν είμαι σπίτι το πατάω συχνά και, καμιά φορά, αργώ να ξαπλώσω γι' αυτόν το λόγο».

Η κυρία Αργυρώ έριχνε το ζάρι κι εγώ κινούσα το πιόνι της. Αποφασίσαμε να σταματήσουμε όταν κάποιος έφθανε πρώτος τις τρεις νίκες. Η αλήθεια είναι ότι δεν ήθελα να την κερδίσω, για να σιγουρευτώ ότι θα ήθελε να ξαναπαίξουμε. Βέβαια, εμένα μ' ενοχλούσε να με αφήνουν να κερδίζω. Μπορεί κι εκείνη να την ενοχλούσε, αλλά ήμουν σίγουρος ότι δε θα το καταλάβαινε. Με κέρδισε με μια νίκη διαφορά. Εννοείται ότι έχασα επίτηδες, γιατί, ενώ ήμασταν σε κοντινές θέσεις, είπα ψέματα ότι το ζάρι μ' έστειλε στο κεφάλι ενός φιδιού και κατέβηκα στο τέλος της ουράς του που ήταν αρκετές θέσεις πίσω. Δεν ξέρω αν ήταν σωστό αυτό που έκανα, αλλά ήθελα να την κάνω να χαρεί.

Είχε πάει ήδη δύο παρά. Καθίσαμε και μιλήσαμε λίγο ακόμα και μετά πήγα να ξυπνήσω τη μάνα μου. Άνοιξα προσεχτικά την πόρτα για να μην την ξυπνήσω απότομα. Κάθισα δίπλα της και την κοιτούσα. Ήταν πάρα πολύ όμορφη και όσο κοιμόταν, τόσο γλύκαινε το πρόσωπό της. Δε μου πήγαινε η καρδιά να την ξυπνήσω, αλλά έπρεπε. Τη σκούντηξα και σηκώθηκε σα να τη χτύπησε ρεύμα.

«Τι ώρα είναι;» φώναξε αμέσως και ακούστηκε μέχρι την κουζίνα.

«Με την ησυχία σου, κόρη μου», της είπε η κυρία Αργυρώ. «Νωρίς είναι. Προλαβαίνεις να ετοιμαστείς».

«Πρέπει να κοιμήθηκα πολύ...»

«Ναι, μαμά. Έπλυνες τα πιάτα και ξάπλωσες. Εγώ σου έκλεισα την τηλεόραση.

Κάθισα με την κυρία Αργυρώ και παίξαμε φιδάκι. Πέντε παιχνίδια παίξαμε, μαμά!»

«Ωχ! Ωχ... Θα την τρέλανεσ τη γυναίκα».

Σηκώθηκε από το κρεβάτι και πήγαμε μαζί στην κουζίνα. Έφτιαξε καφέ και μου είπε πως έπρεπε να είχα κεράσει κάτι την κυρία Αργυρώ. Της είπα να μου μάθει να φτιάχνω καφέ, αλλά το αρνήθηκε, γιατί δεν ήθελε ν' ασχολούμαι με τα ρεύματα και τις φωτιές. Τσαντίστηκα τότε, αλλά προφανώς είχε δίκιο. Η κυρία Αργυρώ πάντως δεν ήθελε να πιεί καφέ, γιατί το είχε παρακάνει, όπως μας είπε, με τους καφέδες εκείνες τις ημέρες. Την πείραζε λέει η καφεΐνη και δεν την άφηνε να κοιμηθεί. Ούτε να φάει ήθελε κάτι. Η μάνα μου ήπια τον καφέ της και ντύθηκε στα γρήγορα. Έγινε ακόμα πιο όμορφη και έπιασε τα μαλλιά της πίσω. Έτοιμη για δουλειά ήταν και δε φαινόταν καθόλου αγχωμένη. Ο ύπνος πράγματι της είχε κάνει καλό. Μου έφτιαξε δύο σάντουιτς και τα άφησε στο ψυγείο μήπως πεινούσα όσο θα έλειπε. Λίγο πριν φύγει η μάνα μου, η κυρία Αργυρώ μάς χαιρέτησε και πήγε στο διαμέρισμά της. Όμως, καθώς έβγαινε από την πόρτα, με άφησε έκπληκτο μ' αυτό που μου είπε.

«Κωστή μου, δεν είμαι τόσο σίγουρη ότι σε κέρδισα σήμερα. Θα είσαι απόλυτα δίκαιος όταν θα παίζουμε, εντάξει;»

«Ε... Ναι, κυρία Αργυρώ. Δεν έκανα τίποτα...»

Καλά, πώς με κατάλαβε; Τρεις πιθανές εξηγήσεις υπάρχουν. Ή θυμόταν από όταν έβλεπε πού ήταν τα κεφάλια των φιδιών και μέτραγε καλά τις ζαριές ή το είπε για καλό και για κακό ή έβλεπε... Μάλλον για καλό και για κακό θα το είπε. Μα, μήπως όντως έβλεπε; Με τίποτα. Δε μου φαινόταν για άνθρωπος που θα έκανε κάτι τέτοιο. Εκτός αν είχε αναλαμπές, εάν τα μάτια της έβλεπαν λίγο για κάποιες στιγμές δηλαδή και μετά χάνονταν πάλι στο σκοτάδι τους. Όπως και να 'χε, δεν το ξαναέκανα ποτέ. Έπαιζα ακριβώς αυτά που έλεγαν τα ζάρια.

Όταν έφυγε η μάνα μου, τότε έκλεισα την πόρτα. Από την έκπληξή μου, την είχα ξεχάσει ανοιχτή πριν. Η μάνα μου νευρίασε και μου είπε να μην ξανακάνω κάτι τέτοιο, γιατί ήταν επικίνδυνο. Με φίλησε και έφυγε, αφού βεβαιώθηκε ότι διπλοκλείδωσα. Μετά, πήρα τα σάντουιτς και άνοιξα την τηλεόραση. Μια παλιά ταινία είχε. Συνέχισα να βλέπω τηλεόραση για ώρες, μέχρι που αποκοιμήθηκα. Όταν ξύπνησα, βρισκόμουν μέσα στην αγκαλιά της μάνας μου. Δεν ήθελα να βγω από την αγκαλιά της, για να μην την κουνήσω και την ξυπνήσω. Περίμενα υπομονετικά και την κοιτούσα. Εξαντλημένη μου φαινόταν, αλλά από την έκφραση που είχε το πρόσωπό της, καταλάβαινες ότι

όλα είχαν πάει καλά. Αρκετή ώρα αργότερα, αποφάσισα να σηκωθώ, αλλά δεν ήταν καθόλου εύκολη υπόθεση! Με είχε σφίξει τόσο που έπρεπε να προσπαθήσω αρκετά για να σηκωθώ και τελικά, την ξύπνησα.

«Κωστή μου, καλημέρα! Ξημέρωσε, ε;»

«Ναι, μανούλα. Κάτσε να κοιμηθείς κι άλλο. Φαίνεσαι αρκετά κουρασμένη».

«Πρέπει να σηκωθώ. Πρέπει να προλάβω».

«Τι να προλάβεις, μαμά;»

«Έχω μια δουλειά να κάνω σήμερα. Θα λείψω για λίγο».

«Πού θα πας;»

«Θα σου πω. Τι ώρα να έχει πάει κιάλας; Άσε, άργησα να γυρίσω, γιατί πιάσαμε την κουβέντα. Μετά τη μία γύρισα. Δεν ήθελα να σε ξυπνήσω και ξάπλωσα δίπλα σου. Η τηλεόραση έπαιζε όμως. Θα χαλάσει αν την ξεχνάς αναμμένη».

«Ούτε κι εγώ ήθελα να σε ξυπνήσω. Θα προσέχω να μη με παίρνει ο ύπνος εδώ, για να κοιμάσαι όσο θες».

«Κωστή μου, νωρίς πρέπει να σηκώνομαι και, αν αισθάνομαι κουρασμένη, να ξαπλώνω πάλι το μεσημέρι. Πρέπει να βάλουμε ένα πρόγραμμα. Υπάρχει και κάτι άλλο που θέλω να προσέξεις. Καλά έκανες και είδες τηλεόραση, αλλά μη βλέπεις τόσες ώρες. Δεν κάνει καλό! Μη χαλάς τα μάτια σου και μη χάνεις τον ύπνο σου».

«Εντάξει, μαμά. Μια ταινία είδα ολόκληρη και μετά θυμάμαι ότι ξεκίνησε μια άλλη... Τότε ήταν που πρέπει να με πήρε ο ύπνος».

«Δεν πειράζει! Απλά θέλω να προσέχεις λίγο με την τηλεόραση. Πάμε τώρα να φάμε κάτι για πρωινό, να σου πω και για το προηγούμενο βράδυ. Σου έχω και μια έκπληξη».

«Έκπληξη; Τι έκπληξη; Μου πήρες κάτι;»

«Περίμενε! Θα σου πω. Αμέσως μου πήρες κάτι, βρε; Αμέσως;» με ρώτησε γελώντας και με φίλησε στο μέτωπο.

Πρώτα μου μίλησε για τη δουλειά και μετά μου είπε κάτι που με έκανε πολύ χαρούμενο. Η άλλη γυναίκα που δούλευε στο εστιατόριο τις ίδιες ώρες με τη μητέρα μου, η κυρία Έλενα, είχε ένα γιο που ήμασταν συνομήλικοι. Το θυμόμουν που μας το είχε πει ο κύριος Σταύρος. Τον έλεγαν Νίκο και πηγαίναμε στην ίδια τάξη. Θα μας επισκέπτονταν το Σάββατο! Για μένα το έκαναν, γιατί εκεί δε γνώριζα κανέναν. Ενθουσιάστηκα με την ιδέα πως θα κάναμε παρέα. Δε θα περνούσε με τίποτα το καλοκαίρι αν δεν έβρισκα κάποιον να έκανα παρέα. Ούτε στο παλιό μου σπίτι είχα

κάποιον, αλλά εκεί ήταν εξοχή. Στην πόλη, πού θα έβγαινα μόνος μου; Αναγκαστικά, θα καθόμουν όλη μέρα μέσα. Καλή η κυρία Αργυρώ, αλλά δεν μπορούσαμε να κάνουμε κάτι άλλο εκτός από το να παίζουμε επιτραπέζια. Ήταν πολύ μεγάλη και δεν έβγαινε συχνά έξω από το σπίτι της λόγω του προβλήματός της.

Μου είπε και πού ήθελε να πάει. Στο σχολείο, για να ρωτήσει τι θα γινόταν μ' εμένα. Ήθελε να δει πώς θα μπορούσα να μην έχανα τη χρονιά. Θα ήταν αδικία να την έχανα, αφού μόνο λίγες ημέρες είχαν απομείνει για να τελειώσει. Είχε κατά νου να πάει κάποια στιγμή πριν κλείσουν τα σχολεία, αλλά αυτή η Έλενα την παρότρυνε να πάει αμέσως. Μάλιστα, η κυρία Έλενα θα πήγαινε μαζί της για να πάρει τον έλεγχο του Νίκου. Την επόμενη εβδομάδα τους έδιναν κανονικά, αλλά μπορούσαν να κάνουν κάποιες εξαιρέσεις για όσους γονείς δε θα μπορούσαν να πάνε λόγω της δουλειάς τους. Η μάνα του θα δούλευε μαζί με τη μάνα μου πρωί και ο πατέρας του έλειπε σε ταξίδι, γιατί ήταν καπετάνιος σ' ένα μεγάλο καράβι.

Η επίσκεψη της μάνας μου στο σχολείο ήταν αρκετά σύντομη. Ο διευθυντής τής φάνηκε πάρα πολύ καλός και της πρότεινε την ιδανικότερη λύση. Θα πήγαινα στο σχολείο κανονικά από Σεπτέμβρη και στην επόμενη τάξη. Αυτό ήταν το λογικότερο κιόλας. Εγώ φοβόμουν μήπως με έβαζαν να δώσω τίποτα εξετάσεις, αλλά ευτυχώς δε χρειάστηκε κάτι τέτοιο. Αν και ήμουν καλός στο σχολείο, τα φοβόμουν πολύ τα διαγωνίσματα και ειδικά αυτά που γράφαμε στο τέλος της χρονιάς. Το μόνο που της είπε ήταν ότι θα ήταν καλό να έκανα μια επανάληψη στα μαθηματικά και στη γλώσσα. Μίλησε και με τη δασκάλα του Νίκου και εκείνη θα μου έστελνε κάποιες φωτοτυπίες με σημειώσεις και λυμένες ασκήσεις. Στο Νίκο θα τις έδινε και εκείνος σ' εμένα. Ο Νίκος είχε πάει απίστευτα καλά στα μαθήματα. Μόνο ένα εννιά είχε και στα υπόλοιπα, είχε σε όλα δέκα. Μου είπε η μάνα μου ότι άκουσε τη δασκάλα να λέει στη μητέρα του πόσο ικανοποιημένη ήταν. Μου ζήτησε να ακούσει κάτι τέτοιο και για μένα την επόμενη χρονιά.

Πολύ βαρετή ημέρα ήταν η Παρασκευή. Ακόμα θυμάμαι ότι δεν άντεχα να περιμένω το Σάββατο για να γνωρίσω το Νίκο. Έκανα συνέχεια βόλτες μέσα στο σπίτι ανήσυχος, τακτοποιούσα και ξανατακτοποιούσα το δωμάτιό μου, αλλάζοντας κάθε τόσο θέση στα κουτιά με τα επιτραπέζια. Ήθελα να πάρω και την τηλεόραση στο δωμάτιό μου, για να δείξω στο Νίκο ότι έχω αρκετά πράγματα, αλλά δεν το είπα στη μάνα μου, γιατί ήξερα ότι δε θα με άφηνε. Εκείνη μαγείρευε και είχε συντροφιά την κυρία Αργυρώ.

Φαινόταν πολύ χαρούμενη και πώς να μην ήταν άλλωστε; Αφού, από τη μια ημέρα στην άλλη, βρέθηκε με δυο φίλες. Την κυρία Αργυρώ και την κυρία Έλενα. Μόλις τελείωσε με το μαγείρεμα, έφτιαξε κι ένα γλυκό για τους καλεσμένους μας. Ένα γλυκό που λέγεται «κορμός» και που ήταν από τα αγαπημένα μου. Είχε πολλή σοκολάτα και κομματάκια από μπισκότα. Για να το φάμε, έπρεπε να παγώσει καλά-καλά πρώτα. Την επόμενη ημέρα που θα ερχόταν ο Νίκος, θα ήταν έτοιμο. Το μεσημέρι θα έρχονταν, για να φάμε μαζί. Δε γινόταν να έρθουν απόγευμα, γιατί στις τέσσερις οι μανάδες μας έπρεπε να είναι στη δουλειά τους. Ούτε την Κυριακή γινόταν να έρθουν, γιατί κάποιοι είχαν κανονίσει ένα απογευματινό τραπέζι στο μαγαζί. Μια εκδήλωση, κάτι τέτοιο αν θυμάμαι καλά.

Ευτυχώς, πριν φύγει για τη δουλειά, πρόλαβε να ξαπλώσει λίγο και να ξεκουραστεί. Όταν γύρισε, με βρήκε στην κουζίνα να φτιάχνω μόνος μου σάντουιτς. Μου φώναξε λίγο στην αρχή, γιατί είδε ότι χρησιμοποίησα το μεγάλο μαχαίρι. Φοβόταν μήπως κοπώ, αλλά τα δύο σάντουιτς που μου είχε πάλι αφήσει δε μου έφθασαν. Μου είπε πως από την επόμενη φορά που θα έφευγε για τη δουλειά, θα μου άφηνε περισσότερο έτοιμο φαγητό κι εγώ της υποσχέθηκα ότι δε θα ξαναχρησιμοποιούσα εκείνο το μαχαίρι. Δεν άργησε να της περάσει ο θυμός και, πολύ σύντομα, πήγαμε να ξαπλώσουμε. Σε λίγες ώρες ξημέρωνε κι εμείς έπρεπε να ξυπνήσουμε νωρίς.

7

Κατά τις δώδεκα το μεσημέρι, χτύπησε επιτέλους το κουδούνι. Ήρθε ο Νίκος! Ήμασταν στην κουζίνα, αλλά εγώ δίσταζα να πάω να τους ανοίξω και η μάνα μου με κοίταξε, χαμογέλασε και πήγε εκείνη. Άνοιξε την εξώπορτα της πολυκατοικίας με το κουμπί του θυροτηλεφώνου και τους περίμενε ν' ανέβουν τις σκάλες. Αφού μπήκαν, βγήκα διστακτικά από την κουζίνα και τους κοιτούσα, χωρίς να κάνω κάτι άλλο.

«Α! Εσύ πρέπει να είσαι ο Κωστής! Τι κάνεις, Κωστή;» με ρώτησε η μητέρα του Νίκου.

«Καλά είμαι. Εσείς;»

«Καλά κι εγώ. Έλα να σου γνωρίσω το Νίκο. Ε, λοιπόν... Από 'δώ ο Νίκος!»

«Γεια σου, Κωστή», μου είπε. «Αυτό είναι για σένα».

«Βρε; Πρώτα το δώρο δίνεις; Τις σημειώσεις; Α, αυτές δεν είναι και τόσο σημαντικές μπροστά στο δώρο», σχολίασε η μάνα του γελώντας.

«Μα, γιατί το κάνατε αυτό Έλενα; Δεν έπρεπε να φέρετε τίποτα», της είπε η μάνα μου.

«Δεν κάναμε τίποτα! Λοιπόν, πάρτε το δώρο και τις σημειώσεις και πηγαίνετε στο δωμάτιο του Κωστή να γνωριστείτε. Αρκετά με εμάς τις μεγάλες. Άσε τα παιδιά, Δήμητρα, να τα βρουν μεταξύ τους».

Πήγαμε στο δωμάτιό μου, καθίσαμε στο κρεβάτι και άνοιξα τη μεγάλη χάρτινη σακούλα με το δώρο. Μέσα της έκρυβε μια μπάλα! Δεν είχα ποτέ ξανά δική μου μπάλα και δε με είχε αφήσει η μάνα μου να πάρω μία μόλις πριν λίγες ημέρες. Την έριξα κάτω και αρχίσαμε να παίζουμε. Έτσι γνωριστήκαμε. Μου μίλησε για τον εαυτό του και την οικογένειά του κι εγώ του μίλησα για μένα λέγοντάς του, βέβαια, μόνο όσα λέγονταν. Μου είπε ότι του άρεσε το σχολείο και το ποδόσφαιρο. Αμέσως κατάλαβα ότι ήξερε να παίζει ποδόσφαιρο πάρα πολύ καλά. Μου είπε μάλιστα ότι πάντα τον διάλεγαν τα μεγαλύτερα παιδιά που έφτιαχναν ομάδες και έπαιζαν στα διαλείμματα. Τον έβλεπα να κάνει κάτι φοβερά κόλπα με την μπάλα και τον θαύμαζα. Την κλωτσούσε πότε με το ένα πόδι και πότε με το άλλο και δεν την αφήνε με τίποτα να πέσει κάτω. Ο πατέρας του του το είχε μάθει αυτό. Χαιρόμουν να τον βλέπω και τον ενθάρρυνα όσο μπορούσα, για να κρατήσει ακόμα περισσότερο την μπάλα στον αέρα. Σταμάτησε μόνο όταν η μπάλα χτύπησε το φως και τότε, βάλουμε τα γέλια και καθίσαμε κάτω.

«Ευτυχώς που δεν έσπασε», μου είπε. «Φαντάζεσαι να έσπαγε;»

«Θα ακουγόταν στην κουζίνα».

«Τη λάμπα στο δωμάτιό μου την έχω σπάσει τέσσερις φορές. Μια φορά είχα σπάσει ένα σερβίτσιο της μάνας μου. Κατά λάθος...»

«Σε μάλωσαν για το σερβίτσιο;»

«Ε, η αλήθεια είναι πως ναι. Είχα φάει κι ένα σκαμπίλι τότε. Η μάνα μου μου το έριξε, αλλά το μετάνιωσε. Να φανταστείς, εγώ σχεδόν δεν το ένιωσα, αλλά εκείνη έβαλε τα κλάματα. Δεν ήθελε να το κάνει μου έλεγε και τέτοια. Εγώ περίμενα ότι θα έτρωγα ξύλο και τελικά, ένα χαστούκι μόνο!»

«Δε σε είχε ξαναχαστουκίσει ποτέ;»

«Όχι! Το έχουμε σαν αρχή στην οικογένειά μας. Μου είχαν υποσχεθεί ότι δε θα

σήκωναν ποτέ χέρι πάνω μου. Τότε ήταν η πρώτη φορά και η μοναδική. Τιμωρία μόνο με βάζουν και αρκετές φορές κιόλας. Δε μ' αφήνουν να παίζω μπάλα έξω και τέτοια».

«Περισσότερο ο πατέρας σου σε βάζει τιμωρία ή μάνα σου;»

«Η μάνα μου! Ο πατέρας μου λείπει τον περισσότερο καιρό κι όταν έρχεται, παίζουμε μπάλα και δε δίνουμε πολλή σημασία στη μάνα μου», μου είπε γελώντας. «Κοίτα, η αλήθεια είναι ότι έχω βρει τον τρόπο να τους κάνω ό,τι θέλω. Υπάρχει ένα μυστικό γι' αυτό. Θες να σου το πω να το κάνεις κι εσύ;»

«Ναι! Πες μου!»

«Πρέπει να είσαι καλός μαθητής. Αν παίρνεις καλούς βαθμούς στο σχολείο, όλα σου τα συγχωρούν. Εγώ κάνω και κάτι άλλο. Λέω στον πατέρα μου ότι αν πάρω καλούς βαθμούς, θέλω να μου πάρει κάτι. Κάνω ό,τι μπορώ στο σχολείο, τα καταφέρνω και παίρνω και το δώρο μου. Αυτό που θέλω ακριβώς μου παίρνει. Κατάλαβες;»

«Ναι, αλλά πώς ξέρεις ότι θα πας καλά στο σχολείο;»

«Αφού διαβάζω και διαβάζω πολύ. Να φανταστείς, διαβάζω ακόμα και τα πρωινά πριν φύγω για το σχολείο. Ξυπνάω νωρίς που λες, τρώω κάτι και κάνω μια καλή επανάληψη στα μαθήματα, για να τα έχω φρέσκα και να τα θυμάμαι».

«Το σχολείο είναι εδώ κοντά;»

«Ναι, πολύ κοντά, αλλά δε μ' αφήνει η μάνα μου να πηγαίνω μόνος μου και συνήθως με πηγαίνει η θεία μου. Δε μ' άφηγε δηλαδή, γιατί μου έχει υποσχεθεί ότι από του χρόνου θα μ' αφήνει. Μπορούμε να πηγαίνουμε μαζί!»

«Ναι! Φίλους έχεις;»

«Έχω. Πολλούς, αλλά δε βρισκόμαστε συχνά. Τα καλοκαίρια δε βρισκόμαστε σχεδόν καθόλου. Πάνε στα εξοχικά τους και εμείς στο δικό μας».

«Έχεις κι εσύ εξοχικό δηλαδή;»

«Ναι. Έχουμε ένα μεγάλο σπίτι κοντά σ' ένα ποτάμι. Κάνουμε μπάνιο εκεί κάθε καλοκαίρι. Έχουμε και μια βάρκα, αλλά στη βάρκα μπαίνω μόνο όταν ο πατέρας μου είναι μαζί μας».

«Εκεί δεν έχει άλλα παιδιά;»

«Όχι. Είναι λίγο απομακρυσμένο το σπίτι. Εντάξει, πολλές φορές βαριέμαι, αλλά έχει πολλά πράγματα να κάνεις εκεί. Μ' αρέσει και το κολύμπι πολύ. Εσένα;»

«Ε, δεν ξέρω... Δεν έχω κολυμπήσει ποτέ μου».

«Αλήθεια; Ε, τότε να έρθεις στο σπίτι μας εκεί. Θα σου μάθω εγώ να κολυμπάς! Είναι

εύκολο. Θα δεις!»

«Πότε πηγαίνετε; Όλο το καλοκαίρι;»

«Όχι, αφού έχει τη δουλειά η μάνα μου. Το εστιατόριο κλείνει τον Αύγουστο. Τότε πάμε. Φέτος, δε θα έρθει ο πατέρας μου και έχω στενοχωρηθεί γι' αυτό. Πέρυσι και πρόπερσι ήταν μαζί μας».

«Κρίμα... Τώρα που είναι ο πατέρας σου;»

«Στη Βραζιλία είναι. Μιλήσαμε προχθές. Μια φορά τη βδομάδα μιλάμε».

«Εσύ έχεις ταξιδέψει ποτέ;»

«Όχι, αλλά μου έχει πει ότι όταν μεγαλώσω αρκετά, θα με πάρει σ' ένα ταξίδι μαζί του. Βέβαια, δε θέλει να κάνω αυτήν τη δουλειά. Θέλει να σπουδάσω. Κι εγώ να σπουδάσω θέλω».

«Τι θες να σπουδάσεις;»

«Δεν ξέρω ακόμα. Δεν το έχω σκεφθεί. Εσύ;»

«Ε, δεν ξέρω... Κτηνίατρος ίσως...»

«Σ' αρέσουν τα ζώα;»

«Ναι, πολύ. Εσένα;»

Τη συζήτησή μας διέκοψε απότομα η φωνή της μάνας μου, όταν μας φώναξε να πάμε για φαγητό. Είχα νιώσει λίγο αμήχανα, γιατί αυτός είχε τόσα πολλά να μου πει κι εγώ είχα μόνο την ιστορία μου από το προηγούμενό μου σπίτι, που δεν μπορούσα να του την πω και όλη. Τουλάχιστον, η παρέα μου του άρεσε και αυτό με έκανε πολύ χαρούμενο. Ήταν ξεκάθαρο πλέον πως είχα βρει ένα φίλο. Στο τραπέζι δε μιλήσαμε καθόλου μεταξύ μας. Τρώγαμε και οι δύο το ίδιο γρήγορα σα να το είχαμε συμφωνήσει από πριν, για να ξαναπάμε στο δωμάτιο όσο πιο γρήγορα γινόταν. Η μάνα του Νίκου τον μάλωσε.

«Νίκο! Τι έχουμε πει; Μην τρως τόσο γρήγορα! Δεν κάνει καλό».

«Κι εσύ, Κωστή! Μα καλά, γιατί τρώτε τόσο γρήγορα;» μας ρώτησε η μάνα μου.

«Για να πάνε να παίξουν. Μόνο όταν ακολουθεί διάβασμα ο Νίκος τρώει ανθρώπινα. Όταν είναι να παίξει, μπορεί να φάει πέντε πιάτα μέσα σ' ένα λεπτό».

«Εντάξει, βρε μαμά. Ξεχάστηκα», της είπε. «Να σου πω κάτι που θέλω;»

«Πες μου, παιδί μου».

«Να... Το καλοκαίρι να έρθει μαζί μας ο Κωστής στο εξοχικό;»

«Τι; Εμένα ρωτάς, βρε; Αν τον αφήσει η μητέρα του».

«Κυρία Δήμητρα, θα αφήσετε τον Κωστή να έρθει; Τον Αύγουστο θα πάμε».

«Ε... Θα δούμε μέχρι τον Αύγουστο. Δε γίνεται να υποσχεθώ κάτι από τώρα. Άντε, άντε τώρα... Πηγαίνετε να παίξετε».

«Πηγαίνετε, πηγαίνετε! Θα δούμε μέχρι τότε, Νίκο μου», είπε η μάνα του και με αυστηρό ύφος του έκανε νόημα να μη συνεχίσει.

Πήγαμε πίσω στο δωμάτιο. Δεν κλείσαμε την πόρτα τελείως, για να μπορούμε ν' ακούμε τι έλεγαν. Ήμασταν σίγουροι ότι θα συζητούσαν για τον Αύγουστο. Η μάνα μου είχε τις αντιρρήσεις της, αλλά η μητέρα του Νίκου σα να την έπεισε. Συμφώνησαν πως αν πήγαιναν όλα καλά, θα ερχόταν και η μάνα μου εκεί. Της είπε ότι θα πηγαίναμε για λίγο, αλλά ήμουν σίγουρος ότι αν πηγαίναμε, θα μπορούσα να την πείσω να καθίσουμε περισσότερο. Ένωθα απίστευτη χαρά και ο Νίκος ήταν κι αυτός ενθουσιασμένος. Βέβαια, μας συμπάθησαν τόσο μόλις μας γνώρισαν; Ίσως η βιασύνη του Νίκου να με καλέσει στο εξοχικό του να έφερε σε αμήχανη θέση τη μητέρα του και να μην μπορούσε να κάνει αλλιώς. Όπως και να 'χε, οι πιθανότητες να πάω στο εξοχικό του ήταν πολλές και ήμουν κατενθουσιασμένος! Κλείσαμε σιγανά την πόρτα για να μη μας καταλάβουν και αρχίσαμε να χοροπηδάμε μέσα στο δωμάτιο σαν παλαβοί. Παίζαμε με την μπάλα, ανεβοκατεβαίναμε στο κρεβάτι, κάναμε γκριμάτσες και γελούσαμε. Όταν η κυρία Έλενα φώναξε το Νίκο να ετοιμαστεί για να φύγουν, ήμασταν μέσα στον ιδρώτα και τόσο πολύ εξουθενωμένοι που δεν είχαμε δυνάμεις ούτε για να βγούμε από το δωμάτιο.

Όταν τον είδε η μάνα του, τού έβαλε τις φωνές. Δε γινόταν να φύγει με μια τόσο ιδρωμένη, κοντομάνικη κιόλας, μπλούζα. Είχε ζέστη έξω, αλλά δε νομίζω ότι ήταν ακόμα για να βγαίνεις με κοντομάνικο, πόσο μάλλον με ένα βρεγμένο κοντομάνικο. Η μάνα μου του έδωσε να φορέσει το φούτερ που είχαμε αγοράσει. Μ' αυτό έφυγε και το κοντομάνικό του το πήρε σε μια σακούλα απ' αυτές του σουπερμάρκετ. Μόλις έφυγαν και ξεκίνησε να μαζεύει το τραπέζι, τη ρώτησα για τον Αύγουστο.

«Μαμά, θα με αφήσεις να πάω με το Νίκο στο εξοχικό του;»

«Κωστή μου, έχουμε πάρα πολλές μέρες μπροστά μας μέχρι τότε. Έχουμε δυο μήνες ακόμα! Περίμενε να γνωριστείτε, να ταιριάξετε και μέχρι τον Αύγουστο βλέπουμε».

«Αν πάνε όλα καλά, θα μ' αφήσεις να πάω δηλαδή;»

«Να πας, λίγο δύσκολο. Να πάμε, μπορεί...»

«Θα πάμε δηλαδή;»

«Κωστή! Βιάζομαι να μαζέψω, γιατί πρέπει να φύγω κιόλας. Θ' αργήσω! Θα δούμε μέχρι τότε. Αν πάνε όλα καλά, θα πάμε. Όχι, όμως, για πολλές μέρες».

«Θα πάμε! Ευχαριστώ, μαμά!»

«Θα δούμε είπα! Μην ξεχνάς ότι πρέπει να διαβάσεις κιόλας. Έχεις πολλή δουλειά μπροστά σου».

«Μα, θα διαβάζω!»

«Καλά, καλά! Θα δούμε».

«Θα ξεκινήσω αύριο κιόλας!»

«Τόση προθυμία για διάβασμα; Το υπόσχεσαι ότι θα ξεκινήσεις διάβασμα από αύριο;»

«Ναι, μαμά»

«Ε, τότε, αν πάνε όλα καλά, θα πάμε τον Αύγουστο στο εξοχικό του Νίκου. Α... Κάτσε γιατί ξεχάστηκα. Μεγάλη προσοχή με την μπάλα. Μεγάλη προσοχή! Πήρες τελικά μπάλα που ήθελες, αλλά ελπίζω να μη με βάλεις σε τίποτα έξοδα. Μην κάνεις καμιά ζημιά, Κωστή! Όταν αποφασίσω για τον Αύγουστο, θα θυμηθώ τις ζημιές που μπορεί να έχεις κάνει. Πολύ μεγάλη προσοχή!»

«Θα προσέχω, μαμά. Θα προσέχω πολύ και θα διαβάζω. Σίγουρα!»

«Για να δούμε... Μακάρι να διαβάσεις. Πρέπει, αλλιώς θα έχεις πρόβλημα του χρόνου στο σχολείο. Θα σου βάζω και ασκήσεις σα διαγώνισμα. Θα σε εξετάζω, μικρέ! Από σένα εξαρτάται! Λοιπόν, άσε με τώρα να μαζέψω, γιατί δε θα προλάβω».

Δεν πρέπει να πίστεψε ότι θα διάβαζα, αλλά δεν της έλεγα ψέματα. Ήμουν αποφασισμένος να κάνω τα πάντα για να περάσω τον Αύγουστο μαζί με το Νίκο. Μόλις έμεινα μόνος μου, πήρα την μπάλα και άρχισα να την κλωτσάω και να τρέχω σε όλα τα δωμάτια. Κατά λάθος, χτύπησα το φως στο υπνοδωμάτιό της. Μια στραβοκλωτσιά και η μπάλα πήγε ψηλά, το χτύπησε κι αυτό άρχισε να κουνιέται με μανία κι εγώ το κοιτούσα τρομαγμένος. Ευτυχώς που δεν έσπασε. Καθώς ηρεμούσε, η καρδιά μου επέστρεψε στη θέση της. Θα έχανα τις διακοπές για μια στραβοκλωτσιά! Τυχερός ήμουν.

Πήγα στο δωμάτιό μου, ξάπλωσα στο κρεβάτι και κοιτούσα το ταβάνι. Το άσπρο ταβάνι ξαφνικά έμοιασε με μια τεράστια οθόνη τηλεόρασης. Έβλεπα τηλεόραση στο ταβάνι! Το κρεμαστό φως είχε εξαφανιστεί από μπροστά μου και όλο αυτό μου

φαινόταν ανεξήγητο, μαγικό. Ψευδαίσθηση προφανώς, αλλά ποιος νοιαζόταν; Ήταν εκπληκτικό! Έπλαθα εικόνες με τη φαντασία μου και τις έβλεπα μπροστά μου. Σα σινεμά ήταν, αν και δεν έχω πάει ποτέ για να ξέρω πώς ακριβώς είναι ένα σινεμά. Έβλεπα εμένα και το Νίκο να παίζουμε δίπλα σ' ένα ποτάμι, να κάνουμε μπάνιο και να γελάμε. Κάπως έτσι φανταζόμουν τις πρώτες μου διακοπές.

Το φως του ήλιου και ένα γλυκό σκούντημα από τη μάνα μου ήταν αρκετά για να με ξυπνήσουν το επόμενο πρωί. Είχε ρίξει από πάνω μου μια λεπτή κουβέρτα και μόνο τα παπούτσια μού είχε βγάλει. Πρέπει να ήμουν πολύ κουρασμένος για να μην την καταλάβω.

«Καλά ξυπνητούρια! Πώς κοιμήθηκες;»

«Μια χαρά, μαμά. Μια χαρά!»

«Για να δούμε τι είναι αυτά δίπλα σου».

Έσκυψε και σήκωσε από το πάτωμα τις σημειώσεις που είχαν πέσει και τις ξεφύλλισε.

«Κάτι είχες υποσχεθεί...»

«Ναι, μαμά. Από σήμερα κιόλας θα ξεκινήσω το διάβασμα!»

«Ωραία λοιπόν! Να σε δω! Σήκω τώρα για πρωινό».

«Μαμά, σήμερα πρέπει να πας πάλι στη δουλειά;»

«Ναι... Δεν άλλαξε κάτι. Το μεσημέρι θα φύγω».

«Θα φάμε πρώτα και μετά;»

«Ναι. Θα έρθει και η κυρία Αργυρώ να φάει μαζί μας. Δε μου λες, πώς και δεν πείραξες το κουτί με τα γλυκά;»

«Ποια γλυκά;»

«Ποια γλυκά; Ολόκληρο κουτί έφερε η γυναίκα εχθές. Ούτε καν το πρόσεξες, ε;»

Σηκώθηκα και πήγα μαζί της στην κουζίνα. Κάθισα στο τραπέζι και πήρα μπροστά μου το κουτί με τα γλυκά και καθώς έτρωγα, την έβλεπα να κάνει δουλειές. Μου έκανε εντύπωση που δε φαινόταν καθόλου κουρασμένη. Πρέπει να είχε συνηθίσει γρήγορα όλο αυτό με τη δουλειά. Κι εγώ είχα αρχίσει να προσαρμόζομαι. Αφήναμε πίσω μας το παρελθόν και μπαίναμε για τα καλά στη νέα μας ζωή. Μας βοήθησαν όλοι και περισσότερο απ' όλους η κυρία Αργυρώ, η νέα μου γιαγιά!

Όταν έφυγε η μάνα μου, η κυρία Αργυρώ έμεινε μαζί μου για λίγο ακόμα. Πέρασαμε πολύ ευχάριστα μαζί. Παίξαμε πάλι φινιάκι, μιλήσαμε και της τα είπα όλα για το Νίκο.

Χάρηκε που βρήκα ένα φίλο, αλλά με συμβούλεψε να προσέχω πολύ με τις γνωριμίες που κάνω και να μην ενθουσιάζομαι αμέσως, γιατί οι φιλίες θέλουν χρόνο για να στεριώσουν. Μου είπε πως για να μπορώ να λέω με σιγουριά ότι κάποιος είναι πραγματικός φίλος μου, θα πρέπει να τον γνωρίζω καλά πρώτα, να βλέπω αν ταιριάζουμε και μετά να βγάζω τα συμπεράσματά μου. Εγώ, όμως, για το Νίκο ήμουν σίγουρος. Το ένιωθα. Ήξερα, βέβαια, ότι γενικά είχε δίκιο η κυρία Αργυρώ, αλλά με το Νίκο ήταν διαφορετικά. Ήταν σα να γνωριζόμασταν χρόνια ολόκληρα.

Μόλις έφυγε και η κυρία Αργυρώ, πήγα στο δωμάτιό μου, ξάπλωσα και ξεκίνησα να διαβάζω. Οι σημειώσεις ήταν βασισμένες στα βιβλία των μαθηματικών και της γλώσσας και γρήγορα κατάλαβα ότι τα βιβλία ήταν απαραίτητα για να μπορέσω να διαβάσω. Όμως, τα δικά μου βιβλία είχαν καεί. Σκέφθηκα να ζητούσα από το Νίκο να μου έδινε τα δικά του για να βγάλω φωτοτυπίες, αλλά το μετάνιωσα. Δε μου άρεσαν οι φωτοτυπίες. Τα βιβλία ήταν πιο ωραία. Ήταν έγχρωμα, μικρότερα σε μέγεθος και πολλές φορές κιόλας, έχανα τις φωτοτυπίες που μας έδιναν στο παλιό σχολείο. Ούτε μπορούσα να του ζητήσω να μου δανείσει τα δικά του, γιατί μπορεί να τα χρειαζόταν. Οπότε, έπρεπε να πω στη μάνα μου να μου τα αγοράσει. Όταν επέστρεψε, της το είπα και εκείνη χάρηκε που είχα ασχοληθεί μ' αυτές τις σημειώσεις. Μου υποσχέθηκε πως την επόμενη ημέρα θα μου έφερνε τα βιβλία που χρειαζόμουν. Είχε δει ένα βιβλιοπωλείο κοντά στο εστιατόριο και θα πεταγόταν να τα πάρει σε κάποιο διάλειμμα που θα έκανε.

Τη Δευτέρα, πήγε στη δουλειά για πρώτη φορά πρωί. Όταν ξύπνησα, είχε ήδη φύγει. Ένιωσα μια περίεργη μοναξιά και άνοιξα την τηλεόραση για ν' ακούγονται φωνές μέσα στο σπίτι. Μετά, πήγα στην κουζίνα, έφαγα το πρωινό που μου είχε ετοιμάσει κι έβαλα τα πιάτα στο νεροχύτη. Επέστρεψα στο δωμάτιο της μάνας μου και κάθισα στο κρεβάτι, για να δω τηλεόραση, αλλά γρήγορα την έκλεισα. Έπρεπε να διαβάσω και να κρατήσω την υπόσχεση που είχα δώσει στον εαυτό μου και στη μάνα μου. Εγώ διακοπές θα πήγαινα στο εξοχικό του Νίκου οπωσδήποτε. Ακόμα κι αν χρειαζόταν να μην κοιμάμαι για να διαβάζω.

Όταν επέστρεψε, με βρήκε στο κρεβάτι μου να ξεφυλλίζω τις σημειώσεις. Ούτε που είχα καταλάβει ότι είχαν περάσει τόσες ώρες. Ακόμα θυμάμαι τον ενθουσιασμό της.

«Κωστή, διαβάζεις;»

«Ε... Ναι, μαμά. Κοιτάω αυτές τις σημειώσεις που μου έφερε ο Νίκος».

«Μπράβο, παιδί μου! Μπράβο! Θα διαβάζεις και από το Σεπτέμβρη όμως. Όχι μόνο τώρα για να πας διακοπές».

«Θα διαβάζω, μαμά».

«Κάποια μέρα θα σπουδάσεις... Μπορείς να τα καταφέρεις. Μπορείς!»

«Κι εγώ το θέλω. Θέλω να βρω μια καλή δουλειά και να μη χρειάζεται κι εσύ να δουλεύεις πολύ».

«Έχεις ακόμα πολλά χρόνια μπροστά σου. Μη σκέφτεσαι εμένα. Όλα καλά θα πάνε, αρκεί να το πιστέψεις και να διαβάζεις. Λοιπόν, σου έχω φέρει τα βιβλία που μου ζητήσες και κάτι διαγωνίσματα. Έχω και τις λύσεις, αλλά αυτές θα τις κρατήσω εγώ».

«Θα γράψω διαγώνισμα;»

«Μάλιστα, κύριε! Πώς νομίζετε ότι θα σας ελέγχω;» με ρώτησε γελώντας.

«Μα... Αφού διαβάζω...»

«Ναι, αλλά για να είναι δίκαιη η συμφωνία μας, κάπως θα πρέπει να σε ελέγξω. Στο είχα πει κιόλας. Άσε που έχουν περάσει τόσα χρόνια από τότε που τα έκανα εγώ στο σχολείο. Νομίζεις ότι θα θυμάμαι; Γι' αυτό πήρα και τα βιβλιαράκια με τις λύσεις, τα οποία θα τα κρύψω για να μην τα βρίσκεις. Όσο και να ψάξεις, δε θα τα βρεις, νεαρέ! Μόνος σου θα λύσεις τις ασκήσεις. Αν τα πας καλά, θα σκεφθώ πολύ σοβαρά το ενδεχόμενο να πας διακοπές. Αλλιώς...»

«Αλλιώς δε θα πάω;»

«Ακριβώς! Από εσάς εξαρτάται, κύριε!»

Άφησε τη σακούλα με τα βιβλία δίπλα μου και έφυγε απ' το δωμάτιο. Μέσα στη σακούλα ήταν και το φούτερ. Έβγαλα το βιβλίο των μαθηματικών και καθώς ξεφύλλιζα τις σελίδες, αποκτούσα ξανά τον παλιό μου ενθουσιασμό για τους αριθμούς και τα σχήματα. Ξαφνικά, πέρασαν από το μυαλό μου όλα εκείνα που είχα διδαχθεί στο παλιό μου σχολείο. Θυμήθηκα ακόμα και σε ποιες σελίδες είχα κάνει κάτι μουτζούρες. Κάτι περίεργα σχέδια που δεν μπορούσες να τα πεις ζωγραφιές, παρόλο που κάτι όμορφο είχα κατά νου να σχεδιάσω στην αρχή. Μπορεί να μην ήμουν καλός στη ζωγραφική, αλλά σε ένα πράγμα ήμουν απίστευτα καλός. Είχα φοβερή μνήμη κι αυτή με βοηθούσε στο σχολείο. Ακόμα και τώρα, θυμάμαι τα πάντα όπως ακριβώς έγιναν. Σα να βλέπω μπροστά μου τους δασκάλους να κάνουν το μάθημά τους και όχι μόνο τους δασκάλους... Ότι έγινε στη ζωή μου το θυμάμαι πεντακάθαρα. Έχω αναμνήσεις ακόμα και από τα πολύ παιδικά μου χρόνια. Αναμνήσεις που άλλοι

άνθρωποι δεν έχουν ή νομίζουν ότι δεν έχουν, μάλλον γιατί δεν μπορούν να ψάξουν βαθιά μέσα τους.

8

Τετάρτη είχε πάει και δεν είχα κανένα νεότερο από το Νίκο. Ήξερα ότι το σχολείο είχε τελειώσει και είχα αρχίσει να ανησυχώ μήπως του είχε συμβεί κάτι ή μήπως δεν ήθελε να με ξαναδεί. Φοβόμουν να ρωτήσω τη μάνα μου μήπως μου έλεγε κάτι που δε θα μου άρεσε. Άδικα ανησυχούσα όμως. Το επόμενο μεσημέρι, όταν επέστρεψε από τη δουλειά, μου είπε από μόνη της ότι ο Νίκος είχε αρρωστήσει. Ένα απλό κρύωμα, όχι κάτι το σοβαρό. Όμως, μέχρι να συνέλθει, η μητέρα του δεν τον άφηνε να βγαίνει από το σπίτι. Μου είπε και κάτι άλλο που με ενθουσίασε, αλλά και που με άγχωσε αρκετά. Την Κυριακή που ερχόταν, ήμασταν καλεσμένοι στο σπίτι του Νίκου. Θα πήγαινα σπίτι του! Με ήθελε σπίτι του! Θα πήγαινα κι εγώ στο δωμάτιό του!

Έπρεπε να του πάρω κι εγώ ένα δώρο, όπως μου είχε πάρει και εκείνος. Έπρεπε να σκεφθώ κάτι που θα του άρεσε. Εκείνος μου είχε πάρει μια μπάλα, δηλαδή κάτι που εγώ ήθελα, αλλά η μάνα μου δεν ήθελε. Αναρωτήθηκα μήπως θα μπορούσα να κάνω το ίδιο. Να του έπαιρνα κάτι που θα ήθελε εκείνος, αλλά η μάνα του δεν του το έπαιρνε. Δεν είχα ιδέα τι θα μπορούσε να ήταν αυτό όμως. Κι αν ήταν ακριβό; Σκέφθηκα μήπως πουλούσα κάποιο από τα κοσμήματα που είχα κρύψει στη βαλίτσα, αλλά δε γινόταν τότε. Σε ποιόν θα το πουλούσα και πώς θα φανέρωνα τα λεφτά; Μήπως ήξερα κιόλας πόσο άξιζαν αυτά τα κοσμήματα; Σκεφτόμουν, σκεφτόμουν και τελικά, το μόνο που κατάφερα ήταν να απογοητευτώ. Δε με άφηνε να κοιμηθώ αυτή η ανησυχία. Βράδυ Πέμπτης ήταν και άρα, έμεναν μόνο δυο ημέρες για την Κυριακή. Πήγα στο δωμάτιο της μάνας μου, για να της ζητήσω να με βοηθήσει.

«Τι σου είπε ότι του αρέσει;»

«Το ποδόσφαιρο του αρέσει, το κολύμπι...»

«Το κολύμπι, ε; Να του πάρουμε κάτι για το καλοκαίρι τότε».

«Ναι!»

«Ξέρεις τι λέω; Να πάμε αύριο το απόγευμα στο μαγαζί με τα παιχνίδια. Έχει και

πράγματα για το καλοκαίρι εκεί. Θα μπορούσαμε να του πάρουμε μια μάσκα για το νερό. Ξέρεις, απ' αυτές με τον αναπνευστήρα που μπορείς να βλέπεις μέσα στο νερό, όπως οι δύτες στην τηλεόραση».

«Ναι! Ναι! Είμαι σίγουρος ότι θα του αρέσει πολύ! Αλλά αν έχει ήδη;»

«Ε, εμείς θα του πάρουμε μια καινούργια. Τώρα, αν δεν του αρέσει, μπορεί να πάει στο μαγαζί να την αλλάξει με άλλη ή να πάρει κάτι άλλο».

«Να την αλλάξει;»

«Ναι, βρε! Τα δώρα μπορούμε να τα αλλάζουμε αν δε μας αρέσουν. Τα πηγαίνουμε στο ίδιο μαγαζί από όπου μας τ' αγόρασαν και μπορούμε να πάρουμε κάτι άλλο».

Αμέσως σκέφθηκα τα δώρα που μου είχε πάρει ο πατέρας μου. Όλα του τα δώρα τα σιχαινόμουν. Θα μπορούσαμε να τα είχαμε αλλάξει με άλλα. Τι θα του λέγαμε όμως; Βέβαια, μπορεί να μην το πρόσεχε καν... Πήγα στο δωμάτιό μου και προσπάθησα να κοιμηθώ. Έκλεισα τα μάτια μου, αλλά πάλι μ' έπιασε μια έντονη ανησυχία. Αυτήν τη φορά για το αν θα βρίσκαμε μάσκα στο μαγαζί με τα παιχνίδια. Πήγα να σηκωθώ για να πάω να τη ρωτήσω, αλλά το μετάνιωσα. Δεν ήταν σωστό να την ξυπνήσω. Τελικά, όταν ηρέμησα, σκέφθηκα το προφανές, ότι δηλαδή η πόλη είχε τόσα πολλά μαγαζιά που σε κάποιο θα βρίσκαμε μια μάσκα. Τώρα, φέρνω στο μυαλό μου πώς έκανα εκείνες τις ημέρες που πρωτογνώρισα το Νίκο και μου φαίνομαι πολύ αστείος.

Λίγο μετά το μεσημεριανό φαγητό της Παρασκευής, πήγαμε στο μαγαζί, όπως μου είχε πει. Πριν φύγουμε, με είχε βάλει να της υποσχεθώ πως δε θα ζητούσα κάτι για μένα, γιατί τα λεφτά μας ήταν πολύ λίγα. Περπατώντας στους διαδρόμους, προσπαθούσα να μην κοιτάω στα ράφια και αυτό ήταν ακατόρθωτο για ένα παιδί στην ηλικία που ήμουν τότε. Μακάρι να είχαμε έστω λίγα χρήματα παραπάνω, για να μπορούσα να πάρω κι εγώ κάτι... Τελικά, το μαγαζί είχε πάρα πολλά πράγματα για το καλοκαίρι. Ένας χώρος ολόκληρος είχε μόνο τέτοια προϊόντα. Μάσκες, βατραχοπέδιλα, μπάλες για τη θάλασσα, κάτι φουσκωτά στρώματα, απόχες και ό,τι άλλο μπορούσε να φανταστεί κανείς. Δε δυσκολευτήκαμε να βρούμε μια μάσκα για το Νίκο. Αφού δεν ήταν ακριβή, της ζήτησα να μου πάρει κι εμένα κάτι, αλλά μου είπε να κάνω υπομονή. Μου υποσχέθηκε πως αν πηγαίναμε στο εξοχικό του Νίκου, θα ψωνίζαμε αρκετά πράγματα από αυτά που βλέπαμε εκεί. Δε γινόταν διαφορετικά έτσι κι αλλιώς, γιατί δεν είχαμε τίποτα καλοκαιρινό, εκτός από μερικά ρούχα.

Όταν επιστρέψαμε στην πολυκατοικία, συναντήσαμε αυτόν τον Παναγιώτη που έκανε τις δουλειές της κυρίας Αργυρώς. Έβγαине από την εξώπορτα και μας χαιρέτησε πρώτος. Ήταν ολοφάνερο ότι είχαν ήδη γνωριστεί με τη μάνα μου. Τις προηγούμενες ημέρες δεν είχε έρθει στο σπίτι μας η κυρία Αργυρώ και όταν τον ρώτησε για την υγεία της, κατάλαβα ότι κάτι δεν πήγαινε καλά.

«Πώς είναι σήμερα;»

«Καλύτερα, αρκετά καλύτερα», της απάντησε. «Δεν είχε κάτι σοβαρό, απλά έχουν πιάσει ζέστες τώρα και θέλει προσοχή».

«Ναι... Στην ηλικία της θέλει μεγάλη προσοχή. Έχει πολλή ζέστη εδώ στην πόλη. Πίσω στο χωριό, τέτοιες μέρες, είχαμε αρκετά λιγότερη ζέστη».

«Ε, στην επαρχία είναι διαφορετικά. Εδώ δεν αντέχεται το καλοκαίρι. Κάθε χρόνο και χειρότερα είναι».

«Ξαπλωμένη είναι ή άρχισε πάλι να κάνει δουλειές;»

«Ξαπλωμένη είναι. Μια χαρά είναι! Μην ανησυχείτε. Εσύ είσαι ο Κωστής, σωστά;»

«Ναι», του απάντησα.

«Πώς τα περνάς εδώ; Βαρετά, ε;»

«Ε... Εντάξει...»

«Ξέρω, ξέρω. Πολύ βαρετά. Δεν έχει τίποτα να κάνεις εδώ στην πόλη. Στην ηλικία σου, τέτοιες μέρες δεν έβλεπα την ώρα να φύγω για διακοπές. Έχουμε ένα παλιό σπίτι δίπλα στη θάλασσα. Πηγαίναμε που λες, Κωστή, κάθε χρόνο και πάντα αγόραζα μια καινούργια καλή σφεντόνα. Με τις ώρες έριχνα στα πουλιά. Εδώ στην πόλη, αν δοκιμάσεις να ρίξεις με καμιά σφεντόνα, μόνο τζάμια έχει και αυτό έχει συνέπειες», είπε και γέλασε.

Ακόμα θυμάμαι το γελοίο χαμόγελό του και τη μυρωδιά απ' αυτό το άρωμα που φορούσε για να κάνει τον ωραίο. Είχε δίκιο η κυρία Αργυρώ γι' αυτόν. Δεν αγαπούσε τα ζώα. Τι τον ήθελε να της κάνει τις δουλειές της; Της αρκούσε που δεν την έκλεβε, αλλά εμένα, αυτός μου φαινόταν πολύ κακός άνθρωπος. Ενώ μιλούσε ευγενικά, η στάση του σώματός του, ο τρόπος που κουνούσε τα χέρια του και το ίδιο του το βλέμμα έβγαζαν κάτι το αρνητικό. Μπορούσες εύκολα να διακρίνεις την κακία στα μάτια του. Βέβαια, η κυρία Αργυρώ δεν μπορούσε να δει. Αν μπορούσε, θα τον καταλάβαινε. Ίσως πάλι να ήταν ιδέα μου όλο αυτό, αλλά δε με ενδιέφερε. Εγώ αυτόν δεν τον ήθελα καθόλου.

Ρώτησα τη μάνα μου γιατί δε μου είχε πει τίποτα για την κυρία Αργυρώ και μου απάντησε ότι το έκανε για να μη με στενοχωρήσει. Δε νομίζω ότι έκανε καλά. Βέβαια, εγώ έφταιγα, γιατί τις τελευταίες ημέρες, είχα σχεδόν ξεχάσει την κυρία Αργυρώ. Πριν ανέβουμε στο σπίτι μας, περάσαμε από το διαμέρισμά της. Περιμέναμε αρκετή ώρα για να μας ανοίξει. Μόλις την είδα, δεν κατάλαβα κάποια μεγάλη διαφορά με τις προηγούμενες ημέρες και υπέθεσα ότι συνερχόταν. Είδα τη μάνα μου να κινείται με πολύ άνεση μέσα στο σπίτι της και να γνωρίζει πού βρισκόταν το καθετί. Θα είχε περάσει αρκετές ώρες με τον Παναγιώτη εκεί.

«Κυρία Αργυρώ, δεν αισθανόσασταν καλά;» τη ρώτησα.

«Τώρα είμαι μια χαρά, παιδί μου! Μια χαρά! Δε με βλέπεις;»

«Είπανε ότι δεν ήσασταν καλά».

«Ποιος το είπε;»

«Τώρα το λέγανε έξω η μάνα μου με τον Παναγιώτη».

«Μην τον ακούς αυτόν, παιδί μου. Ώρες-ώρες πιστεύω ότι δεν ξέρει τι του γίνεται. Μια χαρά είμαι. Αδιαθέτησα λίγο λόγω της ζέστης. Όταν φθάσεις στην ηλικία μου, θα καταλάβεις», μου είπε γελώντας.

«Έχω να σας δω τόσες μέρες. Εγώ φταίω. Δεν ήρθα να σας δω...»

«Τι λες, βρε; Αν όποτε αδιαθετώ εγώ, έρχεσαι εσύ εδώ, θα πρέπει να μείνουμε μαζί στο τέλος. Της ηλικίας είναι. Λίγη προσοχή χρειάζεται και όλα θα πάνε μια χαρά».

«Υπόσχεστε ότι θα προσέχετε, κυρία Αργυρώ;» τη ρώτησα και αισθάνθηκα σα να κρεμόμουν από τα χείλη της.

«Το υπόσχομαι, Κωστή μου. Το υπόσχομαι! Δε χρειάζεται ν' ανησυχείς!»

Καθίσαμε λίγο και ανεβήκαμε μετά στο σπίτι μας. Ήθελα να καθίσουμε κι άλλο, αλλά η μάνα μου μου ψιθύρισε πως έπρεπε να την αφήσουμε να ξεκουραστεί. Αν και μας έλεγε συνέχεια ότι ήταν καλά, όσο περνούσε η ώρα, φαίνονταν κάποια σημάδια εξάντλησης στο πρόσωπό της. Όταν επιστρέψαμε στο διαμέρισμά μας, είχα ήδη αρχίσει να φοβάμαι μήπως πέθαινε. Θα ήταν πολύ άδικο. Θα πέθαινε μόλις ήρθε στη ζωή μου; Δεν μπορούσα να ξεστομίσω αυτήν τη λέξη, αλλά έπρεπε να ρωτήσω τη μάνα μου για να βεβαιωθώ.

«Μαμά, η κυρία Αργυρώ μπορεί να πεθάνει;»

«Άκουσε, Κωστή μου. Η κυρία Αργυρώ είναι μεγάλη γυναίκα και πολύ ταλαιπωρημένη στη ζωή της. Είναι φυσιολογικό να μην αντέχει τη ζέστη. Όλοι οι

μεγάλοι άνθρωποι το ίδιο πρόβλημα έχουν, αλλά δεν πεθαίνουν έτσι απλά! Μην ανησυχείς! Ξέρει να προσέχει τον εαυτό της. Την αγαπάς πολύ, ε;»

«Ε... Μαμά, είναι πάρα πολύ καλή».

«Ναι, Κωστή μου. Το ξέρω. Μην ανησυχείς. Μόνο μην την κουράζεις κι εσύ τώρα το καλοκαίρι μ' αυτά τα επιτραπέζια. Έχει ανάγκη από ηρεμία και πολλή ξεκούραση. Ακόμα και οι σκάλες για να έρθει ως εδώ, αν έχει ζέστη, είναι μαρτύριο. Γι' αυτό, θα πηγαίνουμε εμείς περισσότερο εκεί».

«Να πηγαίνουμε συχνά, μαμά!»

«Κάθε μέρα περνούσα. Δε σου έλεγα τίποτα για να μην ανησυχείς».

«Πώς ήταν τότε, μαμά;»

«Ε... Ήταν πιο εξαντλημένη απ' ό,τι σήμερα. Ας τ' αφήσουμε αυτά τώρα όμως. Δυόμισι μήνες πολλής ζέστης είναι και θα περάσουν».

Όλο το βράδυ στριφογύριζα στο κρεβάτι από τις τύψεις. Έπρεπε να είχα ρωτήσει τόσες ημέρες που δεν την έβλεπα. Μπορεί να είχε αισθανθεί άσχημα που την είχα ξεχάσει και απλά να μη μου είπε τίποτα. Δεν είναι σωστό να σκέφτεσαι μόνο τον εαυτό σου και ποτέ δεν πρέπει να ξεχνάς αυτούς που νοιάζονται για σένα. Ελπίζω να μην την είχα στενοχωρήσει.

Την επόμενη ημέρα, όταν η μάνα μου γύρισε από τη δουλειά, έφτιαξε ένα γλυκό για να το πάμε στο σπίτι του Νίκου την Κυριακή. Κορμό έφτιαξε πάλι, αλλά αυτό το γλυκό δε γίνεται να το βαρεθείς με τίποτα. Ήμουν σίγουρος ότι θα του άρεσε και του Νίκου πολύ. Το απόγευμα, επισκεφθήκαμε την κυρία Αργυρώ και της πήγαμε λίγο φαγητό και μια παγωμένη πορτοκαλάδα. Καθίσαμε για αρκετή ώρα. Ήταν πολύ καλύτερα και είχε αρκετή διάθεση για κουβέντα, αλλά μιλούσε περισσότερο με τη μάνα μου. Εγώ καθόμουν και τις άκουγα. Για τη δουλειά έλεγαν, για τον καιρό, γι' αυτά δηλαδή που συζητάνε οι μεγάλοι. Εμένα με ρώτησε μόνο πώς πήγαινε το διάβασμα. Δε συζητήσαμε κάτι άλλο. Ήθελα να της πω για τον Παναγιώτη, αλλά δεν το έκανα. Πολλά ήθελα να της πω, αλλά τελικά, αυτή η αδιαθεσία της μας έκανε λίγο να απομακρυνθούμε. Εγώ έφταιγα που την είχα ξεχάσει τις προηγούμενες ημέρες. Δεν ήταν τυχαίο που μιλούσε λιγότερο μ' εμένα. Όταν επιστρέψαμε στο σπίτι μας, δεν άντεξα και ρώτησα τη μάνα μου.

«Μαμά, η κυρία Αργυρώ είναι καλά;»

«Ναι, Κωστή μου. Καλά είναι».

«Ναι, αλλά γιατί δε μου μιλάει όσο τις άλλες φορές;»

«Βρε, είναι κουρασμένη η γυναίκα. Δεν είπαμε ότι είχε αδιαθετήσει; Δώσε της λίγο χρόνο».

«Μα, τώρα μιλάει περισσότερο μ' εσένα παρά μ' εμένα».

«Δεν είναι κάτι το ανησυχητικό. Λοιπόν, άκου με. Η κυρία Αργυρώ είχε αδιαθετήσει αρκετά. Πριν έρθω εδώ από τη δουλειά, περνούσα από 'κεί, τα λέγαμε και ήρθαμε πιο κοντά. Σα γυναίκα προς γυναίκα δηλαδή. Εσύ είσαι ακόμα μικρός και τώρα, έχεις και το Νίκο, βρε. Σ' αγαπάει πολύ η κυρία Αργυρώ, αλλά χρειάζεται ξεκούραση και δεν πρέπει να της δείχνεις ότι σε απασχολεί κάτι. Ήρθε λίγο ξαφνικά όλο αυτό, αλλά όλα θα πάνε καλά. Βέβαια, να σε προετοιμάσω ότι όλο το καλοκαίρι μάλλον έτσι θα πάει».

«Και πώς θα πάμε διακοπές τότε, μαμά; Πώς θα την αφήσουμε μόνη της; Δε θέλω!»

«Δεν είναι μόνη της. Έχει την κυρία Δήμητρα και τον Παναγιώτη, όπως ήταν πριν έρθουμε εμείς».

«Ο Παναγιώτης δεν είναι καλός».

«Έλα, βρε... Μη βγάζεις βιαστικά συμπεράσματα για τους ανθρώπους. Εγώ που του έχω μιλήσει περισσότερο, δε μου φάνηκε τόσο κακός πια. Έχει κάτι περίεργες απόψεις, αλλά είναι κι αυτός μικρός ακόμα. Ξέρει η κυρία Αργυρώ ποιον βάζει μέσα στο σπίτι της. Μην τα σκέφτεσαι εσύ αυτά».

«Μαμά, είναι αλήτης!»

«Αλήτης; Μη λες τέτοιες κουβέντες! Αν ήταν αλήτης, θα είχε κάνει κακό στην κυρία Αργυρώ. Σου λέω ότι ξέρει ποιον βάζει μέσα στο σπίτι της!»

«Μα, δεν αγαπάει τα ζώα».

«Το ξέρω, βρε. Δε σου είπα ότι είναι φίλος μας. Μα, καλά, τι σ' έπιασε τώρα μ' αυτόν; Τόσο πολύ τον αντιπαθείς;»

«Ε... Δεν τον θέλω! Εσύ τον συμπαθείς δηλαδή;»

«Από τη στιγμή που η κυρία Αργυρώ τον θέλει και τη βοηθά, δε μας πέφτει λόγος. Εντάξει;»

«Εντάξει... Εγώ πάντως στο λέω ξανά, δεν τον θέλω καθόλου αυτόν».

«Κωστή!»

Ένωσα ότι το παράκανα και σταμάτησα. Δε γινόταν να μην ανησυχώ όμως. Η μάνα μου νόμιζε ότι ο Παναγιώτης ήταν καλός. Μακάρι να ήμουν λίγο μεγαλύτερος για να έστελνε εμένα η κυρία Αργυρώ να κάνω τις δουλειές. Εγώ την αγαπούσα. Αυτός για τα

λεφτά που του έδινε το έπαιζε καλός. Τον σιχαινόμουν τον παλιοαλήτη. Οι άσχημες σκέψεις γι' αυτόν σταμάτησαν μόνο όταν ξάπλωσα στο κρεβάτι για να κοιμηθώ, γιατί τότε δεν ήθελα να έχω τίποτα άλλο στο μυαλό μου εκτός από την επίσκεψη στο σπίτι του Νίκου.

Επιτέλους ήρθε η Κυριακή! Το εστιατόριο ήταν κλειστό και αφού οι μανάδες μας δε δούλευαν, ο χρόνος δε μας πίεζε όπως την προηγούμενη φορά που είχαμε βρεθεί. Είχα τόσες ημέρες να τον δω και ανυπομονούσα. Πίεζα τη μάνα μου να φύγουμε όσο πιο νωρίς γινόταν, αλλά δεν ήθελε να βιαστούμε. Επέμενε πως έπρεπε να δώσουμε χρόνο στη μάνα του Νίκου, για να προλάβει να ετοιμάσει το σπίτι της πριν πάμε εμείς. Μ' αυτά και μ' αυτά, αργήσαμε να φύγουμε πολύ. Μετά τις δώδεκα φύγαμε. Και σα να μην έφτανε αυτό, δεν πήραμε λεωφορείο ή κάποιο ταξί και τελικά, κάναμε κοντά μισή ώρα για να φθάσουμε. Είχα νευριάσει αρκετά με τη μάνα μου.

Η πολυκατοικία του Νίκου ήταν πιο καινούργια από τη δικιά μας. Φαινόταν φρεσκοβαμμένη και όλα τα διαμερίσματα είχαν μεγάλα μπαλκόνια. Στο δικό μας, ίσα που χωρούσες να βγεις έξω. Ήταν και η περιοχή κιόλας πιο καλή. Πιο φωτεινή, με περισσότερα χρώματα, με λουλούδια και με ακριβά αυτοκίνητα έξω από τις πολυκατοικίες. Τρόμαξα λίγο με όλα αυτά. Ή μάλλον δεν τρόμαξα, αλλά ένιωσα κάπως περίεργα. Σκέφθηκα πώς θα του είχε φανεί του Νίκου το δικό μας σπίτι. Ντράπηκα.

«Μαμά, κοίτα πόσο ακριβά είναι όλα αυτά εδώ...»

«Το βλέπω, Κωστή μου. Αν πάνε όλα καλά, μια μέρα θα μπορέσουμε να μείνουμε κι εμείς εδώ».

«Το πιστεύεις, μαμά, αυτό;»

«Και βέβαια! Εμείς μόλις ήρθαμε στην πόλη. Πρέπει να κάνεις υπομονή και όλα θα φτιάξουν».

«Αν αλλάξουμε σπίτι, δε θα βλέπουμε την κυρία Αργυρώ;»

«Θα τη βλέπουμε, βρε! Δεν...»

«Μια κυρία μας κοιτάει περίεργα!»

«Ποια κυρία;»

«Να, εκεί στο μπαλκόνι».

Της έδειξα μια γυναίκα, λίγο πιο μεγάλη από την κυρία Αργυρώ, που καθόταν στην άκρη του μπαλκονιού της και είχε καρφώσει το βλέμμα της πάνω μας.

«Μη δείχνεις έτσι τον κόσμο, παιδί μου. Δεν είναι ευγενικό. Έλα εδώ να μη μας βλέπει».

Είχα καθίσει στη μέση του δρόμου και με το χέρι τεντωμένο έδειχνα αυτήν τη γυναίκα στη μάνα μου. Με τράβηξε δίπλα της και σχεδόν κρυφτήκαμε κάτω από το μικρό υπόστεγο της εισόδου της πολυκατοικίας του Νίκου. Ήξερε ποιο κουδούνι έπρεπε να πατήσει. Μετά από λίγο, η πόρτα έκανε έναν χαρακτηριστικό ήχο, την ανοίξαμε και μπήκαμε μέσα. Τότε, έγινε κάτι που δεν μπορώ να το βγάλω με τίποτα από το μυαλό μου. Ο ήχος της πόρτας που έκλεινε καλύφθηκε από ένα τρομαχτικό ήχο σαν κάτι να έσκασε πίσω μας. Μια σκιά να κινείται προς το έδαφος είχα δει μόνο και κοιτώντας πίσω μου, είδα το τζάμι της πόρτας να έχει γεμίσει αμέτρητες μικρές κόκκινες κηλίδες. Λίγο πιο 'κεί, βρισκόταν πεσμένη η γυναίκα που μας κοιτούσε. Το σώμα της είχε παραμορφωθεί και το πρόσωπό της κοιτούσε προς το μέρος μας με τα μάτια ανοιχτά. Η μάνα μου έκλεισε και με τα δυο της χέρια το στόμα της, μάλλον για να κρατήσει ένα πολύ δυνατό ουρλιαχτό. Εγώ καθόμουν ακίνητος και κοιτούσα τη νεκρή γυναίκα μέσα στα μάτια. Είχα κατατρομάξει. Αμέσως, μαζεύτηκε πολύς κόσμος έξω από την πολυκατοικία του Νίκου. Κατέβηκε μια γυναίκα περίπου στην ίδια ηλικία με τη μάνα μου φωνάζοντας και κλαίγοντας δυνατά.

«Μαμά! Μαμά! Τι έκανα, θεέ μου; Τι έκανα;»

Έβλεπα το αίμα να κυλάει από όλο το σώμα της νεκρής γυναίκας. Κατέβηκε και η κυρία Έλενα και είπε στη μάνα μου να με πάει επάνω να κάτσω με το Νίκο, για να μη βλέπω άλλο. Ανεβήκαμε τα σκαλιά και πριν μπούμε μέσα στο σπίτι, ήδη ακούγονταν οι σειρήνες από τα περιπολικά και το ασθενοφόρο που πλησίαζαν. Η μάνα μου ρώτησε το Νίκο που ήταν το μπάνιο, για να ρίξουμε λίγο νερό στο πρόσωπό μας. Εκεί, άνοιξε τη βρύση για ν' ακούγεται το νερό να τρέχει, μου έκανε νόημα να κλείσω την πόρτα και μου μίλησε όσο πιο σιγανά μπορούσε.

«Κωστή μου, δε θέλω να πεις σε κανέναν ότι είδαμε αυτήν την κυρία να μας κοιτάει. Ούτε ότι την έδειχνες. Κατάλαβες;»

«Εντάξει, μαμά, αλλά δεν κάναμε κάτι κακό».

«Το ξέρω, παιδί μου, αλλά θα μας ανακρίνουν πάλι και ξέρεις... Να μην έχουμε πάλι μπλεξίματα με τις αστυνομίες. Δεν είναι ανάγκη να μάθουν όλοι τι είχε γίνει. Ούτε και η αστυνομία εδώ είναι καλό να μάθει ποιοι είμαστε βέβαια».

«Εντάξει, μαμά. Στο υπόσχομαι».

«Θέλω να συμπεριφέρεσαι όσο πιο φυσιολογικά μπορείς. Σα να μην έγινε τίποτα».

Είχε δίκιο και ευτυχώς που είχαμε προλάβει να μπούμε μέσα. Ήλπιζα να μη μας είχε δει κανένας και απ' ό,τι φάνηκε τελικά, κανένας άλλος γείτονας δεν κοιτούσε έξω εκείνη τη στιγμή. Ήταν μεσημέρι και κάθονταν όλοι μέσα. Άρα ίσως και να μας βγήκε σε καλό που αργήσαμε να φύγουμε από το σπίτι μας. Αν φθάναμε νωρίτερα και όλο αυτό ήταν γραφτό να γίνει μπροστά μας, όλο και κάποιος θα καθόταν στο μπαλκόνι του σπιτιού του.

Στο σαλόνι, μας περίμεναν ο Νίκος με τη μάνα του που είχε επιστρέψει στο σπίτι. Μας είχαν σερβίρει δυο πιατάκια με γλυκό καρπούζι μαζί με δύο ποτήρια παγωμένο νερό. Με το που δοκίμασα το γλυκό, απορροφήθηκα τόσο πολύ από τη νοστιμιά του, που άφησα πίσω μου τη γυναίκα που βρισκόταν πεθαμένη έξω από την πολυκατοικία, μέχρι που σχεδόν σταμάτησε να με νοιάζει γι' αυτήν. Ντρέπομαι γι' αυτό που λέω, αλλά έτσι ένιωσα τότε. Μας είπε η κυρία Έλενα ότι η ηλικιωμένη κυρία δεν ήταν καλά ψυχολογικά και ότι την κλείδωναν μέσα στο σπίτι. Η κόρη της ήταν μια πολύ κακιά γυναίκα που της μιλούσε συνεχώς άσχημα και δεν την άφηνε να βγαίνει στο μπαλκόνι. Εκείνη τη φορά, η κόρη της ξέχασε την μπαλκονόπορτα ανοιχτή και η κυρία αυτή βρήκε την ευκαιρία να βγει έξω. Ίσως να ήθελε να μας πει κάτι και προσπαθώντας να μας μιλήσει, έπεσε.

Αφήσαμε τις μανάδες μας στο σαλόνι και πήγαμε στο δωμάτιο του Νίκου. Το δωμάτιό του ήταν απίστευτο! Κάθε παιδί θα ήθελε να έχει ένα τέτοιο δωμάτιο. Μεγάλο, με μια βιβλιοθήκη που έπιανε όλον τον τοίχο, γεμάτη με βιβλία και με αμέτρητα επιτραπέζια. Είχε και μια τηλεόραση και μια συσκευή που έπαιζε κάτι μεγάλες μαύρες κασέτες με ταινίες. Το γραφείο που διάβαζε ήταν μεγάλο και άνετο. Στον τοίχο είχε τεράστιες αφίσες με κάποιους ποδοσφαιριστές. Δεν ήξερα τα ονόματά τους, αλλά σίγουρα ήταν από τους γνωστούς της εποχής. Είχα χάσει τα λόγια μου μ' αυτά που έβλεπα. Ακόμα και εάν είχα ονειρευτεί το τέλειο δωμάτιο, το δωμάτιο του Νίκου θα το ξεπερνούσε. Η βιβλιοθήκη του μου άρεσε περισσότερο και την κοιτούσα για αρκετή ώρα, μέχρι που αφαιρέθηκα. Κάπου, σαν από μακριά, άκουσα τη φωνή του.

«Τελικά, θα σε αφήσει η μάνα σου να έρθεις στο εξοχικό μας;»

«Μάλλον...» του απάντησα προσπαθώντας να συνέλθω.

«Γιατί μάλλον; Δεν είναι σίγουρο δηλαδή;»

«Κοίτα, μου είπε πως αν διαβάσω τα μαθήματα, θα μ' αφήσει».

«Ε, διάβαζέ τα. Σιγά το δύσκολο!»

«Ναι, αλλά θα μου βάλει και κάτι διαγωνίσματα».

«Βρε, αυτά είναι απλά. Διάβασε λίγο και αν σκέφτεσαι ψύχραιμα και λογικά όταν θα γράφεις τα διαγωνίσματα, δε θα έχεις κανένα πρόβλημα. Κι εγώ έτσι κάνω. Μη νομίζεις ότι διαβάζω με τις ώρες. Ωραία! Είμαι σίγουρος ότι θα έρθεις. Θα περάσουμε τέλεια! Θα δεις! Το ποτάμι εκεί είναι όλα τα λεφτά».

«Α... Ξέχασα το δώρο σου. Κάτσε να πάω να το φέρω. Η μάνα μου το έχει».

Επέστρεψα στο σαλόνι, όπου ακόμα μιλούσαν για τη γυναίκα που αυτοκτόνησε. Από την μπαλκονόπορτα που ήταν ανοιχτή ακουγόταν τι γινόταν έξω από το σπίτι. Η πολλή φασαρία είχε σταματήσει και προφανώς θα είχαν πάρει το πτώμα. Κάτι συζητήσεις ακούγονταν μόνο. Ζήτησα από τη μάνα μου τη σακούλα με το δώρο του Νίκου και πήγα πίσω στο δωμάτιό του.

«Σου πήραμε κάτι για το καλοκαίρι», του είπα και του έδωσα τη σακούλα.

«Δεν ήταν ανάγκη να πάρετε κάτι. Αφού ξέρω ότι έχετε οικονομικές δυσκολίες. Μου έχει πει η μάνα μου».

«Εντάξει... Δεν είναι κάτι ακριβό».

«Μια μάσκα! Ευχαριστώ πολύ! Η δική μου έχει παλιώσει».

«Στ' αλήθεια σ' αρέσει;»

«Ναι! Δε θα έπαιρνα φέτος καινούργια, γιατί αυτά τ' αγοράζουμε μαζί με τον πατέρα μου. Τώρα που λείπει, η μάνα μου δεν ασχολείται μ' αυτά. Θα βολευόμουν με την παλιά μου, αλλά τώρα έχω μια ολοκαίνουργια! Εσύ πήρες;»

«Όχι ακόμα. Αν πάνε όλα καλά και έρθω, θα πάρω όμως. Μου το υποσχέθηκε!»

«Αν δεν μπορέσεις τελικά να πάρεις όμως, θα μοιραστούμε αυτήν. Θα έχουμε και την παλιά μου. Θα τις φοράμε εναλλάξ αν είναι».

«Θα πάρω, θα πάρω! Δεν έχουν και πολύ ακριβά άλλωστε».

Έσκυψε κάτω από το κρεβάτι και έβγαλε δυο μικρές μπάλες. Δεν είχα ξαναδεί μπάλες τόσο μικρές. Όπως είναι αυτές του ποδοσφαίρου, αλλά σχεδόν οι μισές σε μέγεθος. Παίζαμε ασταμάτητα μέχρι που ήρθε η μάνα του Νίκου να μας φωνάξει για φαγητό. Του έβαλε τις φωνές, γιατί, ενώ πριν λίγες ημέρες ήταν άρρωστος, είχε πάλι ιδρώσει αρκετά. Μας είπε να πλύνουμε τα χέρια μας και να πάμε στο τραπέζι στο σαλόνι. Περιπάτησα σχεδόν σε όλο το σπίτι και μου έκαναν εντύπωση τα έπιπλα, οι

τηλεοράσεις, το ψυγείο τους και όλα τους τα πράγματα που ήταν πολύ ακριβά. Ο πατέρας του, που ήταν καπετάνιος, έστειλε στο σπίτι πολλά χρήματα μάλλον. Βέβαια, δούλευε και η μητέρα του και έτσι είχαν ακόμα περισσότερα χρήματα. Ακόμα και τα ρούχα τους ήταν καλύτερα από τα δικά μας. Μπορώ να πω ότι ζήλευα λίγο, αλλά με καθόλου κακία. Μάλλον περισσότερο θαύμαζα παρά ζήλευα.

Η κυρία Έλενα είχε μαγειρέψει δυο φαγητά που ήταν πολύ νόστιμα και τα δύο. Το ένα ήταν μακαρόνια με διάφορα τυριά, ζαμπόν και χρωματιστές πιπεριές. Το άλλο ήταν κοκκινιστό κουνέλι με πατάτες τηγανητές. Για γλυκό είχε φτιάξει ένα παγωτό, αλλά είχαμε και τον κορμό της μάνας μου. Έφαγα υπερβολικά πολύ εκείνη την ημέρα. Για πρώτη φορά στη ζωή μου έτρωγα τόσο. Μετά το φαγητό, ένιωσα μια υπνηλία και ήθελα να ξαπλώσω και να κοιμηθώ. Πήγαμε πάλι στο δωμάτιο του Νίκου και κατάλαβα ότι κι αυτός ένιωθε όπως κι εγώ. Τον έβλεπα να κλείνουν τα μάτια του και μου ερχόταν να βάλω τα γέλια. Τελικά, αποκοιμηθήκαμε και οι δύο καθιστοί στο πάτωμα και με την πλάτη στο πλάι του κρεβατιού. Η μάνα μου μας ξύπνησε, όταν ήρθε να μου πει να ετοιμαστώ για να φύγουμε. Με τα μάτια μισάνοιχτα, χαιρετηθήκαμε και οι μανάδες μας γελούσαν μαζί μας.

Όταν βγήκαμε από την πολυκατοικία, δεν ήταν κανένας εκεί έξω. Το μόνο που θύμιζε τι είχε συμβεί ήταν το αίμα στο δρόμο. Ακόμα και το τζάμι της πόρτας το είχαν καθαρίσει. Λογικά, θα καθάριζαν και το δρόμο πιο μετά. Το πηγμένο αίμα μου θύμιζε τι είχε συμβεί. Ένιωσα μια παγωμάρα και σα να ξανάκουσα αυτόν το γδούπο από το σώμα της γυναίκας που έπεσε στο δρόμο. Τότε, ενώ πριν λίγες ώρες είχα αδιαφορήσει, στενοχωρήθηκα πάρα πολύ γι' αυτήν. Κοντοστάθηκα λίγο, κοίταξα τα πηγμένα αίματα και δάκρυσα. Είδα τη μάνα μου να κάνει νόημα σ' ένα ταξιτζή και αυτός σταμάτησε με τις ρόδες του αμαξιού να πατάνε τα αίματα της άτυχης γυναίκας. Μπήκαμε μέσα και καθώς απομακρυνόμασταν, διέκρινα από τον καθρέφτη τα σημάδια που είχαν αφήσει οι ρόδες στα αίματα. Θα μπορούσε να μην τα είχε πατήσει...

9

Είχαμε ήδη φθάσει στα μέσα του Ιούλη. Όσο η μάνα μου ήταν στη δουλειά,

καθόμουν μέσα στη ζέστη και διάβαζα με τις ώρες. Όταν γύριζε, ήταν πολύ κουρασμένη για να με βάλει να γράψω κάποιο διαγώνισμα. Την παρακαλούσα να το κάνει, για να δει την πρόοδό μου και να βεβαιώσω τις διακοπές μου με το Νίκο, αλλά μου το ανέβαλε συνεχώς. Η δουλειά και η τόση ζέστη την εξουθένωναν. Επέστρεφε πάντα με τα μαλλιά της κολλημένα στο πρόσωπό της και δε σταματούσε να πίνει νερό. Είχαμε αγοράσει τρεις ανεμιστήρες και τους είχαμε στην κουζίνα και στα υπνοδωμάτιά μας, αλλά δεν έκαναν τίποτα. Ένιωθα κι εγώ αρκετά άσχημα, αφού ούτε κι εγώ ήμουν συνηθισμένος σ' αυτές τις θερμοκρασίες. Θυμάμαι την απίστευτη ζέστη που είχε ένα απόγευμα που είχα πάει στο σουπερμάρκετ μαζί της, γιατί ήθελε βοήθεια στο κουβάλημα. Έπρεπε να ψωνίσουμε και για την κυρία Αργυρώ, γιατί ο άλλος που τη βοηθούσε είχε φύγει για διακοπές. Δυστυχώς, σύντομα θα γύριζε και πάλι θα τον έβλεπα μπροστά μου. Όταν κατεβαίναμε από το πεζοδρόμιο και πατούσαμε στο δρόμο, η άσφαλτος έκαιγε τόσο πολύ που πίστευα ότι θα λειώσει τα παπούτσια μου και θα μου κάψει τα πόδια. Στο χωριό ήταν διαφορετικά. Το χώμα δεν ήταν τόσο ζεστό και μπορούσες να κάτσεις και κάτω από κάποιο δέντρο για να αισθανθείς καλύτερα. Στην πόλη, σκιά έκαναν τα κτήρια, αλλά η άσφαλτος ήταν τόσο ζεστή που η περισσότερη ζέστη ερχόταν από κάτω και όχι από τον ήλιο. Αργότερα, στο σχολείο, μας το εξήγησαν αυτό και κατάλαβα γιατί γινόταν.

Κι αν εμάς μας ενοχλούσε η ζέστη τόσο πολύ, είναι εύκολο να φανταστεί κανείς πόσο πολύ ενοχλούσε την κυρία Αργυρώ. Όταν της πήγαμε τα ψώνια, τη βρήκαμε ξαπλωμένη στο κρεβάτι, με μια κομπρέσα πάνω στο κεφάλι της. Είχε κλειδιά η μάνα μου και μπήκαμε χωρίς να χτυπήσουμε. Μια ηλικιωμένη γυναίκα, τυφλή και εξαντλημένη από τη ζέστη... Στο πρόσωπό της φαινόταν ξεκάθαρα ότι υπέφερε. Η μάνα μου πήρε την κομπρέσα από το κεφάλι της και της έβαλε μια καθαρή με παγωμένο νερό για να την ανακουφίσει. Την άλλη την έπλυne πρόχειρα και την έβαλε μέσα σε μια πλαστική λεκάνη. Πήρε από την κατάψυξη αρκετά παγάκια, τα έβαλε μέσα στη λεκάνη μαζί με παγωμένο νερό από το ψυγείο και την άφησε δίπλα στην κυρία Αργυρώ.

«Έτσι θα έχετε για πολλές ώρες παγωμένο νερό για την κομπρέσα», της είπε. «Να την αλλάζετε κάθε τόσο, γιατί είστε ζεστή σα να έχετε πυρετό».

«Το ξέρω, κόρη μου. Χάλια είμαι. Κάθε χρόνο και χειρότερα. Να σου πω όμως κάτι, κόρη μου, δεν ξέρω αν φταίω εγώ που κάθε χρόνο ζεσταίνομαι περισσότερο. Μ' αυτά

που ακούω, μπορεί και ο καιρός να ζεσταίνει χρόνο με το χρόνο. Δε θυμάμαι τέτοια ζέστη ποτέ ξανά. Στις ειδήσεις τα λένε. Πρέπει να έχει ζεστάνει ο καιρός και δε με βλέπω ν' αντέχω για πολύ ακόμα».

«Μην το λέτε αυτό! Ένα καλοκαίρι είναι και θα περάσει. Θα δείτε!»

«Κόρη μου, δεν αντέχω τη ζέστη. Δεν μπορώ άλλο. Νιώθω να βράζει όλο μου το σώμα και να χτυπάει το κεφάλι μου».

«Θα συνέλθετε! Πριν λίγες μέρες ήσασταν μια χαρά και πάλι μια χαρά θα γίνετε. Ακόμα κι εγώ με τον Κωστή, μη νομίζετε ότι την αντέχουμε».

«Ο Κωστής; Είναι εδώ ο Κωστής;»

«Εδώ είμαι, κυρία Αργυρώ».

Η κυρία Αργυρώ, που μέχρι πριν λίγο καιρό, παρά το ότι δεν έβλεπε, καταλάβαινε πότε ήμουν δίπλα της, δεν είχε πια αυτήν την έκκτη αίσθηση. Το σώμα της δεν άντεχε τη ζέστη, φαινόταν μπερδεμένη, ανήμπορη και νομίζω ότι είχε πάθει αυτό που λένε «κατάθλιψη». Μου έδινε την εντύπωση πως αν δεν άλλαζε ο καιρός, θα ήταν δύσκολο να ζήσει. Ένιωθα ότι η κυρία Αργυρώ αργοπέθαινε μπροστά στα μάτια μου και δεν μπορούσα να κάνω τίποτα για να τη βοηθήσω.

«Βλέπεις πώς κατάντησα, Κωστή μου; Βλέπεις;»

«Κυρία Αργυρώ, δεν έχετε κάτι. Από τη ζέστη είναι. Θα περάσει!» της απάντησα.

«Πολύ φοβάμαι, παιδί μου, ότι φέτος δε θα περάσει».

«Μην το λέτε αυτό, κυρία Αργυρώ! Μην το λέτε αυτό!» της φώναξε η μάνα μου σα να τη μάλωνε. «Όλα καλά θα πάνε!»

«Θα σας φέρω και το δικό μου ανεμιστήρα» της είπα. «Θα τον βάλουμε δίπλα στο δικό σας και θα έχετε περισσότερη δροσιά».

«Α... Κωστή μου! Σ' αγαπάω πάρα πολύ. Σ' έχω μέσα στην καρδιά μου. Να το ξέρεις αυτό. Δε χρειάζεται να μου φέρεις τίποτα. Λες να μην μπορώ ν' αγοράσω έναν ή και δύο ακόμα; Ο γιατρός μού είπε να μην κάθομαι πολύ ώρα μπροστά σ' αυτά τα μαραφέτια. Θα πιαστώ μου είπε και θα είναι χειρότερα μετά. Εγώ δεν τον σβήνω καθόλου, αλλά όταν έρχεται η φίλη μου η Δήμητρα, τον σβήνω για να μην παραμιλάει. Μαζί είχαμε πάει στο γιατρό και τον είχε ακούσει να το λέει. Ευτυχώς που δεν έρχεται και τόσο συχνά», είπε και ένα ίχνος γέλιου εμφανίστηκε στο πρόσωπό της.

Σίγουρα της είχε κάνει καλό η παρέα μας. Μετά από λίγο, τις άφησα μόνες τους και ανέβηκα με τις δικές μας σακούλες στο σπίτι. Ήθελα να ξεχαστώ με κάτι και

ασχολήθηκα πάλι με τα βιβλία μου. Έπρεπε να τελειώσω κάποια στιγμή με όλα αυτά τα βιβλία και τα διαγωνίσματα. Ερχόταν ο Αύγουστος. Το εστιατόριο θα έκλεινε αρχές Αυγούστου και θα άνοιγε ξανά στο τέλος του μήνα με μειωμένο ωράριο. Από τα μέσα του Σεπτέμβρη είχαν αποφασίσει να λειτουργήσει πάλι κανονικά. Για σχεδόν είκοσι ημέρες, όπως τα υπολόγιζα, η μάνα μου θα είχε άδεια, αλλά αν σκεφτόταν ότι θα με εξέταζε μέσα στον Αύγουστο, τότε ίσως θα έχανα ημέρες από τις διακοπές. Ή έπρεπε να την πιέσω να βρει χρόνο να με εξετάσει πριν μπει ο Αύγουστος ή απλά δεν είχε σκοπό να πάμε διακοπές. Όποτε προσπαθούσα να τη συζητήσω, μου άλλαζε θέμα και αν επέμενα, τελειωνε τη συζήτηση μ' ένα «Καλά, καλά... Θα δούμε» και μ' άφηνε μόνο με την ελπίδα ότι θα πηγαίναμε, χωρίς να μπορούσα να είμαι σίγουρος για τίποτα. Έπρεπε να σκεφθώ κάτι για να την κάνω να ασχοληθεί με το διάβασμά μου, να έβλεπε ότι εγώ είχα κρατήσει το λόγο μου και να αναγκαζόταν να κρατήσει κι εκείνη το δικό της.

Ήξερα ότι θ' αργούσε ν' ανέβει. Μου το είχε πει λίγο πριν φύγω από το σπίτι της κυρίας Αργυρώς. Μέσα στη φρουτιέρα, άφηνε ένα χαρτί που σημείωνε όσα τηλέφωνα θα μπορούσαν να μας φανούν χρήσιμα. Βρήκα το τηλέφωνο του σπιτιού του Νίκου και αφού εμείς δεν είχαμε δικό μας τηλέφωνο, έπρεπε να πάω αλλού για να τηλεφωνήσω. Είχα δει να τηλεφωνούν από ένα περίπτερο. Υπήρχε ένα τηλέφωνο δίπλα στα περιοδικά. Το περίπτερο ήταν λίγα τετράγωνα πιο κάτω από το σπίτι μας και είχα και χρόνο, γιατί όταν έλεγε ότι θ' αργούσε ν' ανέβει, αργούσε πολύ. Χωρίς να το σκεφθώ δεύτερη φορά, έβαλα το χαρτί στην τσέπη μου, κλείδωσα και κατεβαίνοντας τις σκάλες στις μύτες των ποδιών μου, βγήκα από την πολυκατοικία. Με αρκετή προσοχή, για να μη με δει η μάνα μου από κάποιο παράθυρο ή από το μπαλκόνι, έφθασα στο περίπτερο. Ο κύριος που δούλευε εκεί έβαζε κάτι μπουκάλια νερό μέσα στο ψυγείο.

«Γεια σας», του λέω.

«Γεια σου, παλικάρι μου. Τι θα ήθελες; Ένα λαχταριστό παγωτό;»

«Όχι, όχι. Ένα τηλέφωνο θέλω να κάνω».

«Μάλιστα... Η μάνα σου; Ο πατέρας σου; Μόνος σου είσαι;»

«Εδώ δίπλα μένω και θέλω να πάρω τηλέφωνο ένα φίλο μου. Δεν έχουμε τηλέφωνο στο σπίτι».

«Οι γονείς σου το ξέρουν ότι θέλεις να πάρεις τηλέφωνο αυτόν το φίλο σου;»

«Το ξέρουν».

«Βρε, ποιον πας να κοροϊδέψεις; Κοίτα, το τηλέφωνο λειτουργεί με κέρματα».

«Με κέρματα;»

«Ούτε λεφτά έχεις πάνω σου; Καλά, καλά... Επειδή μου φαίνεσαι καλό παιδί, θα σου χαρίσω ένα τηλεφώνημα. Πρώτη και τελευταία φορά όμως. Αν θελήσεις να ξανατηλεφωνήσεις, να έρθεις με τον πατέρα σου ή τη μητέρα σου. Συνεννοηθήκαμε;»

Έριξε ένα κέρμα στο μαύρο τηλέφωνο και μου είπε να πάρω τον αριθμό. Κοιτούσα το τηλέφωνο και ήμουν μπερδεμένος, γιατί, πολύ απλά, δεν ήξερα πώς λειτουργούσαν τα τηλέφωνα. Το κατάλαβε και με βοήθησε να πάρω το νούμερο που ήθελα. Το τηλέφωνο είχε πάνω μια ροδέλα με τρύπες σε δέκα αριθμούς, από το ένα έως το εννιά και στο μηδέν μετά το εννιά. Έβαζες το δάχτυλό σου στην τρύπα με τον κάθε έναν αριθμό και γύριζες τη ροδέλα. Το έκανες αυτό για όλους τους αριθμούς που είχε το τηλέφωνο που ήθελες να πάρεις και, μ' αυτόν τον τρόπο, το καλούσες.

Από την άλλη μεριά του ακουστικού, ακούστηκε η μητέρα του Νίκου.

«Εμπρός!»

«Ναι, γεια σας, κυρία Έλενα. Ο Κωστής είμαι. Μπορώ, σας παρακαλώ, να μιλήσω με το Νίκο; Είναι ανάγκη».

«Μπορείς, Κωστή μου. Έγινε κάτι;»

«Όχι, όχι! Θέλω κάτι να τον ρωτήσω».

«Περίμενε τότε να στον φωνάξω. Μέσα στο σπίτι τριγυρνάει και κλωτσάει μια μπάλα. Ζημιές θέλει να μου κάνει! Ελπίζω να μην κάνεις εσύ τέτοια στη μάνα σου».

Ο Νίκος ήρθε στο τηλέφωνο και μου μίλησε λαχανιασμένος.

«Κωστή; Τι κάνεις;»

«Καλά είμαι! Εσύ;»

«Καλά κι εγώ. Άκου τώρα όμως, γιατί βιάζομαι. Η μάνα μου δεν ξέρει ότι σε πήρα τηλέφωνο. Πες της μάνας σου να μην της πει τίποτα».

«Έγινε! Μ' αρέσουν τα συνωμοτικά».

«Δεν είμαι σίγουρος ότι θα με αφήσει να έρθω στο εξοχικό σας».

«Αλήθεια; Εμείς θα φύγουμε στις έξι του Αυγούστου. Θα τα καταφέρεις μέχρι τότε να την πείσεις; Μου είπε η μάνα μου ότι της είπε η δικιά σου ότι εάν έρθετε, θα πρέπει να κάνετε διάφορα σαν αντάλλαγμα για τη φιλοξενία. Κάτι τέτοια χαζά... Λες να μας χαλάσει τα σχέδια τελικά;»

«Δεν ξέρω. Τώρα που πλησιάζουν οι μέρες, όποτε τη ρωτάω, αποφεύγει να μου πει. Σου έχω πει γι' αυτά τα διαγωνίσματα. Ακόμα δε με έχει βάλει να γράψω ούτε ένα. Εκεί που ήμουν σχεδόν σίγουρος ότι θα έρθουμε στο εξοχικό σας, τώρα έχω μπερδευτεί. Δεν ξέρω...»

«Σοβαρά; Επέμεινε τότε!»

«Μα, επιμένω! Μπορείς να πεις εσύ στη μάνα σου να προσπαθήσει να της μιλήσει και να την πείσει; Κάθε μέρα βλέπονται.»

«Θα της το πω! Τώρα κιόλας.»

«Θυμήσου να της πεις να μην πει στη μάνα μου ότι σας πήρα τηλέφωνο. Κρυφά έχω βγει.»

«Ναι, ναι.»

«Λοιπόν, κλείνω τώρα, γιατί πρέπει να γυρίσω σπίτι γρήγορα για να μη με καταλάβει. Θα τα ξαναπούμε.»

Ο κύριος που δούλευε στο περίπτερο με κοίταξε και γέλασε πονηρά. Σίγουρα με είχε ακούσει. Κάτι ψιθύρισε, αλλά δεν κατάλαβα τι. Του φώναξα ένα «ευχαριστώ» και άρχισα να τρέχω για να γυρίσω σπίτι. Προσεχτικά πάλι, ανέβηκα τα σκαλιά, ξεκλείδωσα και πήγα στο δωμάτιό μου και ξάπλωσα στο κρεβάτι εξαντλημένος από το τόσο τρεχαλητό. Ευτυχώς, η μάνα μου δεν είχε επιστρέψει ακόμα. Σε λίγο θα νύχτωνε και έπρεπε να φάμε και να κοιμηθούμε νωρίς, μιας και ήταν πρωινή την επόμενη ημέρα. Μόλις άκουσα την πόρτα ν' ανοίγει, άρπαξα ένα από τα βιβλία που ήταν δίπλα μου και έκανα ότι διάβαζα. Ήμουν μέσα στον ιδρώτα και της έκανε εντύπωση. Της είπα ότι είχα ιδρώσει τόσο επειδή δεν είχα ανάψει τον ανεμιστήρα. Αναγκαστικά, έκανα μπάνιο και έβαλα καθαρά ρούχα. Εκείνο το βράδυ, προτίμησα να μην της πω απολύτως τίποτα για τις διακοπές.

Η κυρία Έλενα μού έκανε το χατίρι! Όταν η μάνα μου επέστρεψε την επομένη από τη δουλειά, ήταν ολοφάνερο ότι η κυρία Έλενα την είχε επηρεάσει. Βέβαια, για ακόμη μια φορά είχα κάνει κάτι κρυφά από τη μάνα μου. Όμως, εκείνη τη φορά, ήταν και για το δικό της το καλό. Σίγουρα θα περνούσε υπέροχα στο εξοχικό του Νίκου. Μετά από όλα όσα είχε ζήσει, της άξιζαν και με το παραπάνω αυτές οι διακοπές. Θα τη βοηθούσαν να ξεχάσει και θα την ξεκούραζαν κιόλας. Όταν καθίσαμε στο τραπέζι για φαγητό, ενώ τόσες ημέρες απέφευγε όσο μπορούσε να μιλάει για τον Αύγουστο, ήταν η πρώτη φορά που από μόνη της ξεκίνησε τη συζήτηση για τις διακοπές. Εκείνη η

στιγμή ήταν η καταλληλότερη για να ξεκαθαρίσει μια και καλή η κατάσταση.

«Σήμερα μου είπε η Έλενα ότι ο Νίκος την έχει τρελάνει. Της είπε πως αν δεν πας κι εσύ μαζί, δε θα πάει ούτε κι αυτός στο εξοχικό τους. Μάλιστα, μου πρότεινε να φύγουμε όλοι μαζί. Συμφωνήσαμε πάντως πως, εάν πάμε, θα τη βοηθήσω σε κάποιες δουλειές στο σπίτι εκεί».

«Μαμά, καταλαβαίνω ότι δε θες να πάμε, αλλά θα περάσουμε ωραία».

«Δεν είπα ότι δε θέλω. Ότι έχουμε πει ισχύει! Διάβασε εσύ, θα κάνουμε αυτά τα διαγωνίσματα και, αν πάνε όλα καλά, θα πάμε. Δεν έχει αλλάξει κάτι απ' αυτά που σου είχα υποσχεθεί».

«Μα, έτσι όπως πάμε, θα τελειώσει ο μήνας και δε θα έχουμε γράψει κάποιο διαγώνισμα».

«Έξι διαγωνίσματα δεν είναι; Αύριο το μεσημέρι τότε να γράψουμε το πρώτο και το Σάββατο, το δεύτερο. Λίγο μετά το φαγητό αύριο. Θα σ' αφήσω για καμιά ώρα μόνο σου εδώ στην κουζίνα να γράψεις το πρώτο διαγώνισμα. Τα βιβλία και αυτά με τις λύσεις θα τα έχω μαζί μου στο δικό μου δωμάτιο».

«Μα, δε θα έκανα ποτέ ζαβολιά!»

«Το ξέρω. Σε πιστεύω, αλλά θέλω να το κάνουμε λίγο πιο επίσημο», μου είπε γελώντας.

«Και αν πάνε όλα καλά, μαμά, θα φύγουμε μαζί τους όταν πάνε στο εξοχικό;»

«Ε, ναι. Μήπως μπορούμε να κάνουμε κι αλλιώς τώρα;»

«Σ' ευχαριστώ, μαμά!»

«Κωστή! Πρώτα τα διαγωνίσματα και μετά όλα τ' άλλα. Στο χέρι σου είναι. Έχω πει στη μαμά του Νίκου για τη συμφωνία μας. Αν δεν πας καλά στα διαγωνίσματα, δεν έχει διακοπές. Έχεις δώσει κι εσύ το λόγο σου. Μην το ξεχνάς!»

Αγχώθηκα, λες και θα έδινα τίποτα σημαντικές εξετάσεις. Άργησα πολύ να κοιμηθώ, γιατί ξεφύλλιζα ξανά και ξανά τις σελίδες με την ύλη για το πρώτο διαγώνισμα. Το πρωί, ξύπνησα πριν φύγει η μάνα μου και συνέχεια έκανα επανάληψη μέχρι το μεσημέρι. Τα είχα μάθει όλα πάρα πολύ καλά και αυτό φάνηκε και στο διαγώνισμα. Ούτε ένα μικρό-μικρό λαθάκι δεν έκανα! Η μάνα μου χάρηκε και με έβαλε να της υποσχεθώ ότι την ίδια προσπάθεια θα έκανα και στο καινούργιο σχολείο με το που ξεκινούσα, για να δείξω στους δασκάλους πόσο καλός ήμουν. Της το υποσχέθηκα, αλλά, για να πω την αλήθεια, αυτό που με ενδιέφερε περισσότερο από το νέο μου

σχολείο ήταν να βρω κι άλλους φίλους, να παίζουμε και να περνάμε ωραία. Τα μαθήματα με ενδιέφεραν πολύ κι αυτά, αλλά σίγουρα, το πρώτο πράγμα που ήθελα από το νέο μου σχολείο δεν ήταν οι καλοί βαθμοί.

Το επόμενο διαγώνισμα, αυτό του Σαββάτου, μου φάνηκε ακόμα πιο εύκολο από το προηγούμενο. Και σ' αυτό ούτε ένα λάθος δεν έκανα. Ήμουν καλός με τους αριθμούς και τις πράξεις. Κι ακόμα και τώρα, την πιο δύσκολη διαίρεση να μου βάλεις, θα στην κάνω ολόσωστη.

Εν τω μεταξύ, μου είχε δημιουργηθεί η εντύπωση ότι η κυρία Αργυρώ θα άντεχε τη ζέστη, έστω και με αρκετή δυσκολία. Πήγαινα κι εγώ συχνότερα και όποτε με έβλεπε, νομίζω ότι της ανέβαινε λίγο το ηθικό, αν και συνέχιζε να μη μου μιλάει πολύ. Βέβαια, όταν επέστρεψε ο Παναγιώτης, σταμάτησα να πηγαίνω τόσο συχνά, γιατί δεν ήθελα να τον βλέπω καθόλου. Θυμάμαι μια συζήτηση που είχαν κάνει οι τρεις τους με αφορμή μια είδηση που έπαιζε στην τηλεόραση. Η είδηση ήταν ότι το κράτος θα έδινε λεφτά σε τέσσερις φιλοζωικές οργανώσεις, για να μπορέσουν να εξασφαλίσουν για τα αδέσποτα ζωάκια φαγητό και καθαρό και δροσερό νερό για το καλοκαίρι. Στην πόλη εκεί, είχε πολλά αδέσποτα και τα έβλεπες να ξαπλώνουν κάτω σαν πεθαμένα και να ανασαίνουν όσο πιο γρήγορα μπορούσαν. Περνούσαν πάρα πολύ δύσκολα μέσα στους καυτούς δρόμους... Τον Παναγιώτη τον ενοχλούσαν πολύ τα ζώα. Ούτε ο πατέρας μου να ήταν. Αυτός θα ήταν καλός για γιος του. Όχι εγώ. Δεν ήμουν και ποτέ καλός γι' αυτόν άλλωστε.

«Κάθε χρόνο τα ίδια μ' αυτά τα αδέσποτα πια», σχολίασε μ' ένα αηδιαστικό ύφος. «Σκυλιά και γατιά είναι. Τους ανθρώπους δεν τους προσέχουν τόσο. Στους άστεγους είδατε να δίνουν καθόλου φαγητό;»

«Δίνουν, Παναγιώτη μου, δίνουν», του απάντησε η κυρία Αργυρώ.

«Ε, ας δώσουν περισσότερο. Είναι τώρα κατάσταση αυτή; Άνθρωποι να πεινάνε και το ίδιο το κράτος να δίνει στα ζώα φαγητό, αντί να ταΐσει τους ανθρώπους; Μάζεμα και σκότωμα θέλουν».

«Παναγιώτη, μη μιλάς έτσι», του είπε η μάνα μου. «Δεν είναι σωστό. Ψυχή έχουν κι αυτά. Δεν τα λυπάσαι καθόλου;»

«Δεν τα λυπάμαι. Όχι! Αυτά σε λίγο θα μας φάνε».

«Γι' αυτό τα ταΐζουν αγόρι μου», του είπε η κυρία Αργυρώ. «Είναι και αμαρτία να τ' αφήνουν να πεθαίνουν στους δρόμους. Πόσο να κοστίζει πια λίγο φαί και λίγο νερό;»

«Καλά, καλά... Ας είναι. Στην πόρτα μου μόνο να μην έρχονται, γιατί εγώ δε δίνω φαγητό. Μόνο κλωτσιές δίνω».

«Μα γιατί τόσο μίσος, Παναγιώτη;» τον ρώτησε η μάνα μου.

«Ε... Δεν τα θέλω. Μια φορά είχα ένα σκύλο και με είχε δαγκώσει στο πόδι. Η μάνα μου τον έδιωξε από το σπίτι, αλλά αυτός ξαναγύρισε. Τον έδιωχνε, ξαναερχόταν... Μας είχε τρελάνει το παλιόσκυλο. Την τελευταία φορά που ήρθε, τον πήγε σ' ένα βουνό και για να μην ξαναγυρίσει, τον έδεσε σ' ένα δέντρο».

«Μεγάλη αμαρτία αυτό...» σχολίασε η κυρία Αργυρώ.

«Κάποια άλλη λύση θα υπήρχε», του είπε η μάνα μου. «Πώς σε δάγκωσε; Έτσι ξαφνικά;»

«Κοίτα, Δήμητρα, μπάλα έπαιζα στην αυλή και ήρθε το σκυλί και μου άρπαξε το πόδι. Ακόμα έχω το σημάδι στο πόδι μου. Σφάδαζα από τον πόνο κι αυτό έπαιζε με την μπάλα. Δεν τα θέλω καθόλου. Άσε, άσε... Μη μου το θυμίζεις. Μη λερώσω το στόμα μου τώρα μπροστά στην κυρία Αργυρώ και στον Κωστή. Ο πατέρας μου είχε φέρει το σκυλί λίγο πριν πεθάνει. Εμείς δεν το θέλαμε. Όταν πέθανε, μας έμεινε το κοπρόσκυλο. Έψαξε η μάνα μου να το δώσει κάπου, αλλά δεν το ήθελε κανένας κι έτσι το κρατήσαμε μέχρι που με δάγκωσε».

Πολύ το λυπήθηκα εκείνο το σκυλάκι. Να παίζει ήθελε το κακόμοιρο και κατά λάθος τον δάγκωσε. Ένα ατύχημα ήταν... Και η μάνα του Παναγιώτη, ίδια μ' αυτόν ήταν. Άφησε το σκυλάκι στο βουνό να πεθάνει μόνο του. Ήθελε να το ξεφορτωθεί και βρήκε την ευκαιρία να μην έχει και τύψεις κιόλας.

Ήμουν αναγκασμένος να βλέπω τον Παναγιώτη, να τον ακούω και να του μιλάω και αυτό μ' ενοχλούσε αφάνταστα. Πολλές φορές, τον άφηνα να μου μιλάει και προσποιούμουν ότι άκουγα, χωρίς να το καταλαβαίνει κιόλας. Ήταν και χαζός. Ευτυχώς που δε μου έκανε ερωτήσεις, γιατί θα έπρεπε να του μιλάω περισσότερο. Με προβλημάτιζε πολύ που τα πήγαινε καλά με τη μάνα μου. Η παρουσία του δε φαινόταν να την ενοχλεί ούτε λίγο και ώρες-ώρες νόμιζα ότι τον συμπαθούσε. Η δικαιολογία της ήταν ότι δεν ήθελε να μαλώσει μαζί του, γιατί θα μπορούσε να φύγει και να παρατήσει την κυρία Αργυρώ. Πόσο θα 'θελα να του είχα πει έστω τα μισά απ' αυτά που θα του έλεγα αν τον έβρισκα τώρα μπροστά μου.

Είπα στη μάνα μου να με βάλει να γράψω τα δύο επόμενα διαγωνίσματα μαζί, για να γλιτώσουμε χρόνο. Μεσοβδόμαδα τα έκανα και απάντησα πάλι σε όλες τις

ερωτήσεις σωστά. Άλλα δύο έμεναν, αλλά το θέμα των διακοπών είχε τελειώσει πια. Ας έκανα και κάποιο λάθος στα επόμενα, δε θα γινόταν και κάτι. Πλησίαζε το τέλος του μήνα και μέσα σε όλα, έπρεπε να πάμε να ψωνίσουμε πράγματα για τις διακοπές. Είχαμε κανονίσει να πάμε το τελευταίο Σάββατο του Ιούλη, αμέσως μετά τα δύο τελευταία διαγωνίσματα που θα έγραφα. Όμως, την προηγούμενη ημέρα, έτσι ξαφνικά, η κυρία Αργυρώ αρρώστησε πολύ. Είχε πάρα πολλή ζέστη και είπαν στις ειδήσεις ότι η θερμοκρασία εκείνης της Παρασκευής ήταν από τις υψηλότερες των τελευταίων χρόνων. Ενώ όλα έδειχναν ότι πήγαινε καλύτερα, εκεί που καθόμασταν και μιλούσαμε, δεν μπορούσε ν' αναπνεύσει. Θυμάμαι τα μάτια της πόσο γουρλωμένα ήταν και όλη την ένταση που είχε στο πρόσωπό της. Με τα χέρια της έσφιγγε το σεντόνι και το αδυνατισμένο της σώμα χτυπιόταν σαν ψάρι που είχε βγει από το νερό. Η μάνα μου κάλεσε ασθενοφόρο και τηλεφώνησε στον Παναγιώτη και στην κυρία Δήμητρα, τη φίλη της κυρίας Αργυρώς.

Μέσα σε δέκα λεπτά περίπου, η σειρήνα του ασθενοφόρου είχε αναστατώσει όλη τη γειτονιά. Δυο άντρες μ' ένα φορείο ήρθαν μέσα στο σπίτι, της έβαλαν οξυγόνο και την μετέφεραν με το φορείο στο ασθενοφόρο. Όλοι κοιτούσαν από τα μπαλκόνια και στα πρόσωπά τους έβλεπες ότι πραγματικά αγωνιούσαν. Όλοι αγαπούσαν την κυρία Αργυρώ κι ας έλεγε ότι είχε μόνο μία φίλη. Η μάνα μου με έστειλε σπίτι και εκείνη πήγε στο νοσοκομείο. Το βράδυ δε γύρισε, αλλά έστειλε τον Παναγιώτη να μου πει να μην ανησυχώ και ότι όλα θα πήγαιναν καλά. Του είχε δώσει λεφτά να μου πάρει μια πίτσα, την οποία δεν άγγιξα καν. Δεν πεινούσα. Τον ρώτησα σε ποιο νοσοκομείο την είχαν μήπως κατάφερνα να πάω, αλλά τον είχε δασκαλέψει η μάνα μου να μη μου πει, γιατί ήξερε πως ήμουν ικανός να πάω να τις βρω. Δεν κάθισε μαζί μου, γιατί βιαζόταν να πάει στο σπίτι του. Χάρη μου έκανε που έφυγε.

Όλη τη νύχτα δεν έκλεισα μάτι. Περίμενα με μεγάλη αγωνία να ξημερώσει και κόντευα να τρελαθώ. Από πολύ νωρίς το πρωί, περπατούσα μέσα στο σπίτι και μόλις νόμιζα ότι άκουγα κάποιο θόρυβο, άνοιγα την πόρτα για να δω αν ήταν η μάνα μου. Λίγο πριν το μεσημέρι ήρθε και με το που άκουσα τα κλειδιά, της άνοιξα εγώ πριν καν προλάβει να τα βάλει στην κλειδαριά.

«Μαμά! Τι έγινε;»

«Όλα καλά! Μην ανησυχείς! Κάτι αναπνευστικό είπαν οι γιατροί. Της έδωσαν οξυγόνο και συνήλθε. Απλά θέλουν να την παρακολουθήσουν για δυο μέρες. Είναι

καταπονημένη η καημενούλα».

«Θα συνέλθει δηλαδή, μαμά;»

«Βρε; Δεν ακούς τι σου λέω; Συνήλθε λέμε! Τώρα, άσε με να κάνω ένα γρήγορο μπάνιο, γιατί θα ξαναφύγω. Θα μείνω μαζί της και σήμερα, εντάξει;»

«Εντάξει. Εγώ μπορώ να έρθω;»

«Τι να έρθεις να κάνεις, παιδί μου; Α... Έχω να σου πω. Πήρα τηλέφωνο στη δουλειά για να τους πω ότι δε θα μπορέσω να πάω και μου είπαν ότι την Πέμπτη που μας έρχεται θα κάνουν ένα αποχαιρετιστήριο τραπέζι. Το έχουν σαν έθιμο. Κάθε χρόνο, πριν κλείσουν για Αύγουστο, κάνουν ένα τραπέζι μόνο για το προσωπικό. Θα πάμε. Θα είναι και η Έλενα με το Νίκο».

«Να πάμε!»

«Μίλησα και με την Έλενα. Ευτυχώς που το μαγαζί δεν έχει πολλή δουλειά αυτές τις μέρες και δε θα κουραστεί πολύ. Καλύτερα να είμαι με την κυρία Αργυρώ, γιατί πρέπει να έχει κάποιον δίπλα της. Για πες εσύ τώρα, έφαγες την πίτσα;»

«Ε... Όχι. Στο ψυγείο είναι».

«Τι; Δεν έφαγες; Κάτσε να κάνω ένα μπάνιο και μετά θα φάμε. Θα μαγειρέψω και κάτι φασολάκια, για να τα έχεις για μετά αν ξαναπεινάσεις. Τόσο πολύ ανησύχησες, βρε; Κάτι μου έλεγε ότι δε θα έβαζες μπουκιά στο στόμα σου. Έπρεπε να του πω να κάτσει μαζί σου μέχρι να φας. Θα φας κανονικά σήμερα, έτσι;»

«Θα φάω, μαμά».

«Κανόνισε να φας, γιατί θα πω στον Παναγιώτη να περάσει».

«Όχι! Αφού ξέρεις ότι δεν τον θέλω!»

«Αμάν, βρε Κωστή! Αμάν! Ξέρεις πόσο πολύ μας βοήθησε χθες ο Παναγιώτης; Δεν είναι και άγιος, αλλά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί τον μισείς τόσο».

«Μαμά, δε θα του πεις να έρθει, εντάξει;»

«Εντάξει! Πρέπει να ηρεμήσεις όμως. Δε σου έχει κάνει κάτι ο άνθρωπος. Και στο έχω πει τόσες φορές. Βοηθάει την κυρία Αργυρώ!»

«Μα τον πληρώνει!»

«Κωστή! Σε παρακαλώ! Είμαστε τυχεροί που τον έχουμε και προσέχει την κυρία Αργυρώ. Μην το ξεχνάς αυτό και μην το θεωρείς ασήμαντο. Αν έφευγε, έχεις σκεφτεί καθόλου πόσο δύσκολα θα ήταν μετά;»

«Θα βρίσκαμε κάποιον άλλον».

«Κωστή! Σε παρακαλώ πάρα πολύ! Μην το συνεχίζεις!»

«Μυρίζει και απαίσια! Χειρότερα από τον μπαμπά. Βρωμάει!»

«Κωστή! Σταμάτα αμέσως, γιατί θα θυμώσω! Συνεννοηθήκαμε;»

«Καλά...»

«Αυτό που σου είπα! Και δε βρωμάει ο άνθρωπος. Άρωμα φοράει. Όταν μεγαλώσεις κι εσύ, τέτοια θα φοράς».

«Τόσο έντονο; Σιγά να μη γίνω εγώ σαν κι αυτόν!»

«Κωστή! Κόφτο! Επιτέλους, κάνε αυτό που σου λέω!»

«Μα...»

«Τέλος είπα! Τέλος!»

Ούτε τρεις ώρες δεν κάθισε μαζί μου και ήταν και θυμωμένη κιόλας. Δεν άντεχα να παίρνει το μέρος του. Εγώ ήμουν το παιδί της και εμένα έπρεπε να υποστηρίξει. Σίγουρα, αν ψάχναμε, θα βρίσκαμε κάποιον άλλον καλύτερο να προσέχει την κυρία Αργυρώ. Έτσι κι αλλιώς, δεν τη βοηθούσε από την καλή του την καρδιά. Πληρωνόταν και δεν είχα καμία αμφιβολία ότι πληρωνόταν αρκετά καλά. Και αφού η μάνα μου μου έλεγε ότι σα γυναίκα προς γυναίκα, η κυρία Αργυρώ αισθανόταν πιο άνετα μαζί της, ας βρίσκαμε μια γυναίκα να την προσέχει τότε. Τι τον θέλαμε αυτόν; Επειδή μπορούσε να κουβαλάει τις σακούλες από τα μαγαζιά; Κι εγώ μπορούσα να το κάνω. Δεν έκανε και κανένα κατόρθωμα.

Λίγη ώρα αφότου έφυγε η μάνα μου, πήγα στο δωμάτιό μου, ξάπλωσα και άρχισα να σκέφτομαι το μόνο πράγμα που μπορούσε να μου φτιάξει τη διάθεση, τις διακοπές. Τότε, συνειδητοποίησα κάτι που ήταν τόσο πολύ σημαντικό που μπορούσε να τα τινάξει όλα στον αέρα. Στις διακοπές, χρειαζόμουν τη βαλίτσα μου. Ναι, αλλά μέσα σ' αυτήν είχα βάλει τα κοσμήματα και τις λίρες. Έπρεπε να βρω μια άλλη κρυψώνα, μόνιμη και εξίσου αποτελεσματική. Σηκώθηκα και γύρισα όλο το σπίτι. Γρήγορα κατάλαβα ότι θα ήταν λάθος να τα έβαζα κάπου αλλού έξω από το δωμάτιό μου. Μόνο στο δωμάτιό μου θα είχα πρόσβαση σε αυτά όποτε ήθελα, αλλά πού να τα έβαζα; Τα έβγαλα από τη βαλίτσα και τα άφησα με τη σακούλα στο κρεβάτι. Κάτω από το στρώμα δεν ήταν καθόλου καλή λύση. Και να τα στερέωνα κάπως, μπορεί να έπεφταν. Έτσι κι αλλιώς, την είχα απορρίψει αυτήν την κρυψώνα από την αρχή. Άρα, η ντουλάπα ήταν πάλι η μόνη λύση, αλλά όχι στη βαλίτσα και όχι ανάμεσα στα ρούχα, γιατί, ανά πάσα στιγμή, θα μπορούσε να τα βρει. Η ντουλάπα είχε συρτάρια όμως! Είχα

δει στην τηλεόραση κάποιον που είχε κρύψει ένα όπλο στο κάτω μέρος του συρταριού ενός κομοδίνου. Είχε βγάλει το συρτάρι, το είχε γυρίσει ανάποδα και είχε κολλήσει το όπλο με ταινία στο κάτω μέρος. Είχε χώρο να το βάλει και δεν εμπόδιζε το άνοιξη-κλείσε του συρταριού. Άδειασα το δεύτερο συρτάρι από τα πράγματα που είχε μέσα και το έβγαλα από τη θέση του. Το γύρισα ανάποδα και, ευτυχώς, είχε θέση κάτω από τον πάτο του για να κολλήσω τη σακούλα. Το κενό μεταξύ του πάτου και του επόμενου συρταριού ήταν μεγάλο και το μπροστινό ξύλο, αυτό που είχε το πόμολο δηλαδή, μια χαρά θα την έκρυβε. Δεν είχα ταινία για να το κάνω όπως αυτός όμως. Βέβαια, ακόμα και εάν έβρισκα έναν τρόπο να στερέωνα τη σακούλα εκεί, ήταν αρκετά πιθανό να την ακουμπούσε κάποιο ρούχο από το κάτω συρτάρι και να έκανε θόρυβο. Θα της έκανε εντύπωση και θα το έψαχνε. Δεν άργησα να σκεφθώ τη λύση γι' αυτόν το θόρυβο και δεν ήταν άλλη από το ρολό του σχεδόν τελειωμένου χαρτιού της κουζίνας. Μια χαρά θα στριμωχνόταν εκεί μέσα η σακούλα κι αν κάποιο ρούχο τύχαινε ν' ακουμπήσει το ρολό, ο ήχος δε θα της έκανε καμία εντύπωση. Ξετύλιξα το υπόλοιπο χαρτί και έβαλα τη σακούλα με τα κοσμήματα και τις λίρες μέσα στο ρολό και το ζούληξα λίγο για να πιάσει λιγότερο χώρο. Το μόνο που έμενε ήταν να βρω έναν τρόπο να το στερεώσω κάτω από το συρτάρι. Η ταινία ήταν η μοναδική λύση και αφού δεν είχα, έπρεπε να πάω να αγοράσω μία.

Είχε αφήσει κάτι κέρματα στην κουζίνα, αλλά αν τα έπαιρνα, θα το καταλάβαινε. Όμως, δε γινόταν αλλιώς και άρα έπρεπε να βρω μια καλή δικαιολογία. Σκέφθηκα να πετάξω το φαγητό, να έλεγα ότι το έφαγα και ότι αναγκάστηκα να βγω έξω, για να αγοράσω κάτι άλλο γιατί πεινούσα. Πήρα μια σακούλα και τη γέμισα με το φαγητό, έβαλα στην τσέπη μου μερικά κέρματα και βγήκα έξω. Την πέταξα σ' έναν κάδο που βρήκα και ψάχνοντας, βρήκα ένα φιλικατζίδικο που ήταν σχετικά κοντά στο σπίτι μας. Ζήτησα μια ταινία από αυτές που κλείνουν τις κούτες και πήρα και μια από τις σοκολάτες που ήταν δίπλα στο ταμείο. Όμως, δίπλα στο ταμείο ήταν αφημένο και ένα χαρτονόμισμα, σχεδόν κρυμμένο κάτω από κάτι χαρτιά. Το πήρα με τρόπο και μ' αυτό πλήρωσα την ταινία και τη σοκολάτα. Την έφερα στον κύριο που δούλευε εκεί και εκείνος μου έδωσε και ρέστα κιάλας. Αν με καταλάβαινε, θα άρχιζα να τρέχω και για να μη με κυνηγούσε, θα άφηνα τα πράγματα. Στάθηκα πολύ τυχερός. Συμπεριφέρθηκα σα να ήμουν κλέφτης και ντρέπομαι γι' αυτό. Ήταν ένα λάθος που, για να πω την αλήθεια, με είχε ενθουσιάσει τότε, αλλά, εάν γύριζα το χρόνο πίσω, δε

Θα έκανα ποτέ κάτι τέτοιο.

Παραλίγο να χαθώ στους δρόμους, αλλά τελικά, κατάφερα να προσανατολιστώ και να βρω πάλι το σωστό δρόμο για την πολυκατοικία. Καθώς περπατούσα, σκέφθηκα ότι θα ήταν καλό να ξεφορτωνόμουν τα ρέστα. Πήγα στο περίπτερο που είχα πάρει τότε τηλέφωνο το Νίκο, τα έδωσα όλα στον περιπτερά και τον ρώτησα πόσες σοκολάτες μπορούσα ν' αγοράσω μ' αυτά. Μου είπε ότι δεν έφθαναν ακριβώς για δύο, αλλά δεν πείραζε. Έτσι κατάφερα ν' αφήσω όλα τα κέρματα της μάνας μου στη θέση τους και είχα και τρεις σοκολάτες.

Κόλλησα με την ταινία το ρολό κάτω από το συρτάρι αρκετά καλά, έβαλα πάλι τα ρούχα που ήταν μέσα όπως ακριβώς τα είχε η μάνα μου και έβαλα το συρτάρι στη θέση του. Έφαγα τις σοκολάτες και ξαναπήγα έξω για να πετάξω τα περιτυλίγματα και την υπόλοιπη ταινία. Γυρίζοντας σπίτι για δεύτερη φορά, ήξερα ότι είχα τελειώσει μ' αυτήν την ιστορία. Ήταν πάρα πολύ καλά κρυμμένα. Ευτυχώς που ήταν και ένα πολύ ζεστό μεσημέρι Σαββάτου και σχεδόν όλοι ήταν μέσα στα σπίτια τους. Αλλιώς, ίσως να με έβλεπε κάποιος και να το έλεγε στη μάνα μου ή ακόμα και στην κυρία Αργυρώ.

Η μάνα μου επέστρεψε αργά το απόγευμα, αλλά πάλι για λίγες ώρες. Μου είπε ότι θα ερχόταν η κυρία Αργυρώ την επόμενη ημέρα και ότι ήθελε να συμμαζέψει λίγο το σπίτι της. Θα έκαναν ένα μικρό πάρτι για την επιστροφή της και ήδη είχε ψωνίσει κάτι πράγματα. Βιαζόταν πολύ και μου ζήτησε να τη βοηθήσω και πήγα κι εγώ στο διαμέρισμα της κυρίας Αργυρώς. Έβαλα τις πορτοκαλάδες και τα νερά που είχε πάρει στο ψυγείο και καθάρισα λίγο τα τζάμια μ' ένα πανί που μου έδωσε. Τηλεφώνησε και στην κυρία Δήμητρα για να την ειδοποιήσει για το πάρτι. Αφού τελειώσαμε και γυρίσαμε πάλι στο σπίτι μας, άνοιξε το ψυγείο και είδε αφημένα τα δυο άδεια πιάτα από τα φασολάκια. Πρέπει να θύμωσε λίγο, αλλά συγκρατήθηκε.

«Βρε! Τι άφησες τα πιάτα μέσα στο ψυγείο; Καλά, καλά... Ας είναι! Αφού έφαγες τα φασολάκια που δε σου αρέσουν, ας μην πω τίποτα. Όταν τελειώνεις το φαγητό σου όμως, από 'δώ και στο εξής, τα πιάτα που είναι για πλύσιμο να τα βάζεις στο νεροχύτη και να τους ρίχνεις λίγο νερό. Όχι μέσα στο ψυγείο!»

«Εντάξει, μαμά. Δεν το σκέφθηκα».

«Δεν το πιστεύω ότι έφαγες εσύ όλα τα φασολάκια. Σχεδόν έγλειψες τα πιάτα! Σίγουρα τα έφαγες;» με ρώτησε κι έριξε μια ματιά στα σκουπίδια.

«Μα... Ναι! Λες να τα πέταξα; Δε θα πετούσα κάτι που έφτιαξες εσύ, μανούλα».

«Τέλος πάντων. Ας είναι... Θα σου φτιάξω και κάτι άλλο. Τι θες;»

«Ε... Δεν ξέρω... Κάνε ό,τι σ' αρέσει εσένα και θα φάω απ' αυτό. Δεν πεινάω πολύ!»

«Μα, δεν είναι δυνατόν να πεινάς! Σχεδόν μια κατσαρόλα φασολάκια καταβρόχθισες και είχες φάει και πίτσα. Θα τηγανίσω λίγες πατάτες για μένα και θα σου αφήσω κι ένα πιάτο μήπως πεινάσεις πιο αργά».

Πάλι ψέματα της είπα, αλλά πάλι ήταν μονόδρομος το ψέμα. Έφυγε αφού νύχτωσε και μάλιστα, επέστρεψε μετά από μερικά λεπτά, γιατί είχε ξεχάσει να μου πει ότι την Κυριακή θα μου χτυπούσε η κυρία Δήμητρα, για να κατέβω μαζί της κάτω λίγο πριν έρθουν. Είχαν κανονίσει να κάνουμε έκπληξη στην κυρία Αργυρώ. Πήγα στο δωμάτιό της για να δω λίγο τηλεόραση, αλλά ένιωθα τόσο κουρασμένος που την έκλεισα και κοιμήθηκα εκεί.

Είχε μεσημεριάσει όταν ήρθε η φίλη της κυρίας Αργυρώς. Αν και δεν άργησα να της ανοίξω, μου χτύπησε και δεύτερη φορά το κουδούνι και μου φώναξε να βιαστώ γιατί είχαμε αργήσει. Πράγματι, με το που κατεβήκαμε κάτω, ήρθε και ο Παναγιώτης και μετά από λίγο, ήρθαν με ταξί η μάνα μου με την κυρία Αργυρώ. Ακούσαμε και μια κυρία από τη διπλανή πολυκατοικία να την καλωσορίζει. Όταν η μάνα μου άνοιξε την πόρτα του διαμερίσματος, μπήκε γρήγορα-γρήγορα πρώτη μέσα και μόλις φάνηκε η κυρία Αργυρώ, μας έκανε ένα νεύμα και όλοι με μια φωνή την καλωσορίσαμε. Την αγκάλιασα και τη φίλησα. Το ίδιο έκανε και ο Παναγιώτης. Η κυρία Δήμητρα βρήκε την ευκαιρία να την πειράξει.

«Τυχερούλα! Χρόνια έχουν περάσει από τότε που με φίλησε εμένα κάποιος νεαρός».

«Ναι... Τύχη που την έχω, ε; Αν είναι να με φιλάνε νεαροί όποτε κοντεύω να πεθάνω, να μου λείπει», είπε γελώντας.

«Κυρία Αργυρώ, πώς είστε;» τη ρώτησα.

«Συνήλθα, Κωστή μου, συνήλθα! Δύσκολο καλοκαίρι το φετινό. Είναι και τα γεράματα...»

«Μια χαρά είστε» την ενθάρρυνε η μάνα μου. «Αφού τα καταφέρατε μετά απ' αυτό, μη μιλάτε καθόλου!»

«Είναι γερό σκαρί η κυρία Αργυρώ. Μην την ακούτε, απλά θέλει να της το θυμίζουν», σχολίασε ο Παναγιώτης προσπαθώντας να φανεί αστείος.

«Ναι, Παναγιώτη μου, αυτό είναι! Γι' αυτό έπεσα κάτω, για να μου λέτε ότι είμαι

γερό σκαρί. Μ' αρέσει να τ' ακούω», του είπε και όλοι γέλασαν εκτός από μένα, γιατί δεν άντεχα να τον ακούω να μιλάει.

Η κυρία Αργυρώ είχε καλή διάθεση και, παρά το ότι ήταν μαζί μας ο Παναγιώτης, περάσαμε όμορφα εκείνο το απόγευμα. Μας έλεγε ιστορίες από τη ζωή της και από άλλες ξαφνικές επισκέψεις της στο νοσοκομείο. Την είχε πειράξει ξανά η ζέστη αρκετές φορές στο παρελθόν, όχι τόσο όσο τότε όμως. Για πρώτη φορά είχε πιστέψει τόσο πολύ ότι δε θα κατάφερνε να γυρίσει στο σπίτι. Το βράδυ, η μάνα μου αποφάσισε να μείνει εκεί για να την προσέχει. Αν και φαινόταν καλά, ο οργανισμός της δε γινόταν να είχε προλάβει να επανέλθει στα φυσιολογικά του τόσο σύντομα. Σίγουρα, χρειαζόταν κάποιον δίπλα της. Ευτυχώς, παρέμεινε σε καλή και αρκετά ευδιάθετη κατάσταση και τις επόμενες ημέρες, οι οποίες κυλούσαν αργά, πολύ αργά...

Πραγματικά, αυτές οι μετρημένες στα δάχτυλα ημέρες που έμεναν μέχρι να φύγουμε για διακοπές δεν περνούσαν με τίποτα! Την Πέμπτη που ήταν το τραπέζι ήταν τρεις Αυγούστου και στις έξι που θα φεύγαμε ήταν Κυριακή. Την προηγούμενη του τραπέζιού, το μαγαζί ήταν κλειστό. Το πρωί εκείνης της Τετάρτης, αν και αρχικά με έβαλε να γράψω και τα δύο διαγωνίσματα που μας είχαν απομείνει, με σταμάτησε μόλις τελείωσα το πρώτο. Το έλεγξε, πάλι δε βρήκε κάποιο λάθος και μου είπε ν' αφήσουμε το άλλο για μετά τις διακοπές. Θα ήταν κάτι σαν επανάληψη για το σχολείο που θα ξεκινούσε το Σεπτέμβριο. Δίκιο είχε. Αντί να ασχοληθούμε μ' αυτό, πήγαμε στο μαγαζί που είχαμε πάρει τη μάσκα του Νίκου, για ν' αγοράσουμε πράγματα για τις διακοπές.

Έπεισα τη μάνα μου να κάνουμε μια βόλτα σε όλο το κατάστημα, για να δούμε όλα τα παιχνίδια. Συμφώνησε, αλλά με τον όρο ότι δε θα της ζητούσα να μου πάρει κάτι άλλο εκτός από αυτά που έπρεπε να πάρουμε για τις διακοπές. Σα να κάνεις βόλτα σε μουσείο παιχνιδιών ήταν. Και όχι μόνο παιχνιδιών, αφού αυτό το μαγαζί είχε ό,τι μπορούσε να φανταστεί κανείς. Πιο πολύ μου άρεσαν τα τηλεκατευθυνόμενα αυτοκίνητα. Μερικά ήταν πιο μεγάλα και από μένα. Μεγάλες ρόδες, επιθετικό στυλ, μαύρα τζάμια και με απίστευτα χρώματα. Μου υποσχέθηκε ότι θα μου έπαιρνε ένα τέτοιο κάποια στιγμή. Αγοράσαμε μαγιό, δυο σορτσάκια, τρία μπλουζάκια κοντομάνικα και κάτι καλοκαιρινά φορέματα για τη μάνα μου, μια μάσκα πιο φθηνή από αυτήν που είχαμε πάρει του Νίκου και δυο πετσέτες θαλάσσης. Μου φάνηκε αστείο που οι πετσέτες που πήραμε έγραφαν επάνω «πετσέτες θαλάσσης». Εμείς σε

ποτάμι θα κάναμε μπάνιο. Της είπα να παίρναμε και μια μπάλα απ' αυτές που παίζουν μέσα στο νερό. «Θαλάσσης» την έλεγαν κι αυτή. Δε μου πήρε όμως, γιατί μου είπε ότι θα είχε ο Νίκος κι έτσι δεν επέμεινα.

Την Πέμπτη, πήγαμε στο τραπέζι που γινόταν στο εστιατόριο για τους υπαλλήλους και τις οικογένειές τους. Όταν φθάσαμε, ήταν ήδη εκεί ο Νίκος με τη μητέρα του και μας είχαν κρατήσει δυο θέσεις δίπλα τους. Αν και ήταν ακόμα απόγευμα, θ' αργούσαμε πολύ να φύγουμε, γιατί οι μανάδες μας θα έπλεναν τα πιάτα και γενικά θα συμμαζεύαν το μαγαζί για το κλείσιμό του. Οι γυναίκες από την άλλη βάρδια είχαν βοηθήσει στο μαγείρεμα των φαγητών, είχαν πλύνει τα σκεύη της κουζίνας και είχαν αναλάβει να σερβίρουν τα φαγητά κιόλας. Με κλήρωση που είχε κάνει ο ιδιοκτήτης είχε αποφασιστεί ποια βάρδια θα έκανε τη μία δουλειά και ποια την άλλη. Κάθε χρόνο έτσι γινόταν. Εκείνος, εκτός από το ότι μαγείρευε, βοηθούσε και στις δύο βάρδιες. Κουραζόταν περισσότερο από όλους και τα πλήρωνε και όλα από την τσέπη του.

Τα φαγητά ήταν πολλά και νόστιμα και ο κόσμος ήταν κι αυτός αρκετός. Στην αρχή, δε με ένοιαζε που θ' αργούσαμε να φύγουμε, γιατί θα καθόταν και ο Νίκος μαζί μου, αλλά, τελικά, το τραπέζι κράτησε περισσότερο απ' αυτό που αντέχαμε ο Νίκος κι εγώ, με αποτέλεσμα να βαρεθούμε. Δε μπορούσαμε ούτε να μιλήσουμε, γιατί από τις φωνές τους και τα γέλια τους δε μας άφηναν να συνεννοηθούμε. Όταν μείναμε οι πέντε μας στο μαγαζί, συνειδητοποιήσαμε πόσο πολλή δουλειά είχαν να κάνουν οι μανάδες μας και ο μάγειρας. Καθίσαμε σε μια γωνιά του μαγαζιού για να μην ενοχλούμε και επιτέλους, βρήκαμε την ευκαιρία να μιλήσουμε.

«Αγόρασα κι εγώ μια μάσκα», του είπα.

«Μπράβο! Καλά έκανες! Έχουμε δύο καινούργιες τώρα! Είχε και αναπνευστήρα;»

«Α... Όχι. Το ξέχασα. Πω πω... Δεν είχε μέσα το κουτί όπως είχε η δικιά σου. Θα πω στη μάνα μου να πάμε να πάρουμε».

«Κοίτα, δε χρειάζεται. Δηλαδή, αν δεν πάρεις, δεν έγινε και κάτι. Έχουμε το δικό μου τον καινούργιο, τον παλιό και αυτόν του πατέρα μου».

«Ε... Θα δούμε. Θα της πω να πάει καλύτερα».

«Καλά, όπως νομίζεις, αλλά μην αγχώνεσαι για κάτι τέτοιες λεπτομέρειες».

«Να σου πω, μπάλα για να παίζουμε στο ποτάμι έχεις;»

«Κάνω ότι δεν άκουσα αυτήν την ερώτηση. Είναι ποτέ δυνατόν να μην έχω; Μία μόνο;»

«Α... Καλά λες. Αυτό μου είπε και η μάνα μου».

«Μη σε πιάνει άγχος! Θα περάσουμε τέλεια! Θα δεις! Ακόμα και στη διαδρομή, τέλεια θα είναι. Μου είπε η μάνα μου ότι θα έρθετε από το σπίτι μας την Κυριακή το πρωί».

«Ναι! Μ' αρέσει πολύ που θα πάμε μαζί διακοπές! Οι πρώτες μου διακοπές!»

«Θυμάσαι που φοβόσουν μήπως δεν έρθετε;»

«Ναι, αλλά τελικά όλα πήγαν καλά. Με βοήθησες κι εσύ γι' αυτό».

«Ξέρεις τι μου είπε η μάνα μου όμως; Μου είπε ότι η μητέρα σου από την αρχή ήθελε πολύ να έρθετε, αλλά σκεφτόταν τα έξοδα, ότι μπορεί να δημιουργούσατε πρόβλημα και άλλα τέτοια που λένε οι μεγάλοι. Μα, δε θα μας δημιουργήσετε κανένα απολύτως πρόβλημα! Και οι δύο θέλουμε πολύ να έρθετε! Εγώ δε θα είχα και πολλά πράγματα να κάνω εκεί. Όταν είναι ο πατέρας μου μαζί, κάνουμε πράγματα που με τη μάνα μου δεν τα κάνουμε ποτέ. Να φανταστείς, η μάνα μου φοβάται αρκετά το νερό και δεν έχει μάθει ακόμα να κολυμπάει καλά».

«Α... Ούτε κι εγώ ξέρω».

«Θα σου μάθω εγώ! Είμαι πολύ καλός. Θα σου λέω ότι μου έλεγε κι εμένα ο πατέρας μου και θα μάθεις να κολυμπάς σαν κι εμένα. Δεν ξέρεις πόσα πράγματα έχω σκεφθεί να κάνουμε. Βέβαια, κάποια πράγματα πρέπει να τα κάνουμε κρυφά από τις μανάδες μας. Έχουμε και τη βάρκα. Αν τη βγάζαμε έξω χωρίς να μας καταλάβουν...»

«Τη βάρκα; Ναι! Όμως, θα πρέπει και να τη βάλουμε μετά στη θέση της χωρίς να μας καταλάβουν. Θα τα καταφέρουμε;».

«Τα έχω σκεφθεί όλα. Άκου! Τουλάχιστον η δική μου η μάνα, τα μεσημέρια, κάνει κάτι ύπνους που δεν ξυπνάει με τίποτα. Αν και η δικιά σου κοιμάται τόσο βαθιά, ένα μεσημέρι θα βγάλουμε τη βάρκα και θα την πάμε στο ποτάμι. Θα τη χρησιμοποιήσουμε όσα μεσημέρια θέλουμε και ένα άλλο μεσημέρι, θα τη βάλουμε πάλι πίσω στην αποθήκη. Δε θα μας καταλάβουν!»

«Η μάνα σου δεν πάει ποτέ στην αποθήκη;»

«Όχι! Απίστευτο; Είχε δει μια φορά ένα ποντίκι εκεί μέσα και από τότε πήγαινε σπάνια, μέχρι που είδε και κάτι κατσαρίδες. Τώρα, πάει πραγματικά πολύ σπάνια», μου απάντησε γελώντας. «Πέρυσι δεν πήγε ούτε μια φορά! Φέτος, βέβαια, έχουν συνεννοηθεί με τη μάνα σου να την καθαρίσουν. Η μάνα σου της το πρότεινε σαν αντάλλαγμα για τη φιλοξενία. Αυτό που σου είχα πει δηλαδή. Από τη στιγμή που θα

την καθαρίσουν, δεν υπάρχει περίπτωση να ξαναμπούν. Να δούμε αν θα την καθαρίσουν κιόλας, γιατί αν εμφανιστεί κανένα ποντίκι ή καμιά κατσαρίδα, θα το βάλουν στα πόδια. Πίστεψέ με!»

«Ναι... Θα μου μάθεις πρώτα κολύμπι πριν μπούμε στη βάρκα, ε;»

«Ναι, βρε! Εννοείται! Δε μου είπες, η μάνα σου κοιμάται τα μεσημέρια;»

«Κοιμάται, αλλά δεν ξέρω πόσο βαθιά κοιμάται. Βέβαια, έχει κουραστεί τόσο πολύ τον τελευταίο καιρό που, λογικά, αν βρει την ευκαιρία, θα κοιμηθεί όσο μπορεί».

«Δε θα της πεις την αλήθεια όμως. Δεν πρέπει να το μάθουν ποτέ. Μόνο αν μας καταλάβουν».

«Ναι! Λες να μας καρφώσω;»

«Εντάξει, βρε. Δεν ξέρω αν έχεις ξανακάνει κάτι τέτοιο. Θέλω να πω, έχεις κάνει ποτέ κάτι επικίνδυνο χωρίς να το πεις στη μάνα σου ποτέ;»

«Ε... Ναι! Τότε που σε πήρα τηλέφωνο».

«Αυτό είναι το πιο επικίνδυνο, βρε; Εγώ έχω κάνει πολλά επικίνδυνα πράγματα στις διακοπές και καμιά φορά παίζω και μπάλα στο δρόμο, παρόλο που δε μ' αφήνει η μάνα μου».

Σίγουρα είχα κάνει πολύ πιο επικίνδυνα πράγματα, αλλά δεν ήθελα να του τα πω. Όλοι οι άνθρωποι έχουν τα μυστικά τους, ακόμα και από τον καλύτερό τους φίλο. Δεν είχε ιδέα τι είχα κάνει εγώ έως τότε. Συζητούσαμε και δεν είχαμε καταλάβει πώς είχε πέρασε η ώρα, μέχρι που η μάνα μου μας φώναξε να ετοιμαστούμε σιγά-σιγά, γιατί θα φεύγαμε σε λίγο. Τα σκουπίδια έβγαζαν έξω τότε. Ξανακοίταξα το χώρο και εντυπωσιάστηκα από την αλλαγή του. Όλα ήταν πεντακάθαρα και τίποτα δε θύμιζε πια το τραπέζι που είχε γίνει. Και ο Νίκος κοιτούσε κι αυτός δεξιά κι αριστερά να μην πίστευε στα μάτια του. Το μόνο που πρόδιδε ότι είχε γίνει τόση πολλή δουλειά ήταν τα κουρασμένα πρόσωπα των μανάδων μας και του μάγειρα. Όταν βγήκαμε όλοι μαζί από το μαγαζί, εκείνος κλείδωσε, μας ευχήθηκε καλές διακοπές και τον χαιρετήσαμε. Με ταξί γυρίσαμε σπίτι, κάναμε μπάνιο και αμέσως πέσαμε για ύπνο.

Την Παρασκευή, σηκώθηκα νωρίς, για να της πω για τον αναπνευστήρα, αλλά κοιμόταν ακόμα. Άργησε να σηκωθεί και σκέφθηκα να της ετοιμάσω μια έκπληξη. Της έφτιαξα πρωινό και το έβαλα στο ψυγείο. Χάρηκε πάρα πολύ και μου είπε ότι θα μου έπαιρνε κι αυτόν τον αναπνευστήρα που χρειαζόμουν. Το Σάββατο θα πήγαινε να τον αγοράσει και μετά θα πήγαινε σουπερμάρκετ, για να πάρει διάφορα πράγματα για την

κυρία Αργυρώ. Ήθελε να της γεμίσει το ψυγείο, για να μην πηγαίνει ο Παναγιώτης κάθε τόσο για ψώνια. Όμως, αυτή δεν ήταν μια από τις αρμοδιότητές του; Δεν πληρωνόταν για να το κάνει και αυτό; Δεν είπα κάτι πάντως, γιατί πάλι θα θύμωνε. Το μεσημέρι του Σαββάτου, φάγαμε μαζί με την κυρία Αργυρώ στο δικό της διαμέρισμα. Ο Παναγιώτης δεν ήταν εκεί. Καλύτερα, γιατί δεν ήθελα να μου ευχηθεί αυτός καλές διακοπές. Ήταν λίγο στενοχωρημένη που θα φεύγαμε, αλλά μας έλεγε ξανά και ξανά ότι μας άξιζαν αυτές οι διακοπές.

«Να περάσεις πολύ καλά, Κωστή μου! Τέλεια θα είναι και θα δεις ότι θα τις θυμάσαι για πάντα τις πρώτες σου διακοπές».

«Ευχαριστώ, κυρία Αργυρώ. Εσείς θα είστε καλά όμως;»

«Μην ανησυχείς για μένα. Καλά θα είμαι. Αν χρειαστώ κάτι, έχω και τον Παναγιώτη. Θα του πω να έρχεται πιο συχνά τώρα. Άκουσέ με, Κωστή μου. Μη σκέφτεσαι εμένα όταν θα είσαι εκεί, γιατί δε θα περάσεις το ίδιο καλά. Δώσε όλη σου την ενέργεια στις διακοπές σου! Σε ένα μήνα, θα ξεκινήσεις πάλι το σχολείο. Θα έχεις βαρύ πρόγραμμα και πρέπει να μαζέψεις δυνάμεις. Πέρνα όσο πιο καλά μπορείς! Κι εσύ, κόρη μου, να τις χαρείς τις διακοπές!»

«Ε, δε θα καθίσουμε και πάρα πολλές μέρες», της είπε η μάνα μου.

«Μα τι λες, κόρη μου; Θα καθίσετε όσο θέλετε. Μην καταλάβω ότι γυρίσατε νωρίτερα για μένα. Θέλω να μου το υποσχεθείτε αυτό! Και ότι θα προσέχετε εκεί που θα πάτε βέβαια. Εντάξει, Κωστή;»

«Εντάξει, κυρία Αργυρώ».

«Εντάξει, κόρη μου; Γιατί δε μιλάς;» ρώτησε τη μάνα μου γελώντας.

«Εντάξει», της απάντησε. «Καλά θα περάσουμε».

«Το καλό που σας θέλω να περάσετε καλά! Εγώ εδώ θα είμαι και θα σας περιμένω. Και το ξαναλέω, μην τυχόν καταλάβω ότι γυρίσατε πίσω για μένα! Θα με στενοχωρήσετε πολύ. Έλα, Κωστή μου, να σε φιλήσω τώρα, για να πας επάνω να ετοιμάσεις τα πράγματά σου».

Με φίλησε και ένιωσα την αγάπη της για μια ακόμη φορά και σταμάτησα ν' ανησυχώ για το ότι δε μου μιλούσε τόσο πολύ όσο πρώτα. Αυτό το στοργικό φιλί της ήταν γεμάτο αγάπη και καλοσύνη. Η μάνα μου κάθισε κι άλλο μαζί της, για να πουν τα δικά τους, να πλύνει τα πιάτα και να συγυρίσει λίγο. Το απόγευμα γύρισε και με βρήκε να προσπαθώ να βάλω τα πράγματά μου στη βαλίτσα, αλλά να μη χωράνε με τίποτα.

Ακόμα θυμάμαι το πόσο γέλασε. Με βοήθησε και τελικά, όλα χώρεσαν και περίσσεψε και χώρος. Μετά, έκανε κάτι δουλειές και ετοίμασε και τη δική της βαλίτσα. Ήμασταν έτοιμοι!

10

Την Κυριακή, φύγαμε από το σπίτι μας νωρίς το πρωί και όταν φθάσαμε στο σπίτι του Νίκου, ήταν και οι δυο τους ήδη έτοιμοι και σχεδόν αμέσως ξεκινήσαμε για το εξοχικό. Το αυτοκίνητό τους ήταν καινούργιο και μου άρεσε πολύ. Το είχαν αγοράσει λίγο μετά το προηγούμενο καλοκαίρι και ήταν το πρώτο του μεγάλο ταξίδι. Αν πάρω ποτέ μου αμάξι, ένα τέτοιο θα ήθελα κι εγώ. Μεγάλο, με έντονο μαύρο χρώμα, με άνετο χώρο για τις αποσκευές και με πολύ ωραία καθίσματα. Λίγο πριν βγούμε από την πόλη, σταματήσαμε σ' ένα βενζινάδικο, για να του βάλουμε βενζίνη και αέρα στα λάστιχα. Η κυρία Έλενα ζήτησε από τον υπάλληλο να κάνει και ένα γενικό έλεγχο στο αυτοκίνητο, αλλά αυτός, νομίζω, περισσότερο κοιτούσε εκείνη παρά τη δουλειά του. Πράγματι, ήταν όμορφη γυναίκα η κυρία Έλενα και ντυνόταν και πολύ ωραία. Η μάνα μου δεν ντυνόταν με τόσο ωραία ρούχα, αλλά αν είχαμε χρήματα, σίγουρα τέτοια ρούχα θα διάλεγε κι εκείνη. Το μέρος που πηγαίναμε το έλεγαν Ποταμιά και ήταν περίπου τέσσερις ώρες μακριά. Από τον ποταμό είχε πάρει το όνομά του. Αυτός δεν είχε κάποιο δικό του ξεχωριστό όνομα. Ποταμό τον έλεγαν. Έτσι ήταν και στο χάρτη που είχαν στο αυτοκίνητό τους. Ο Νίκος, αφού μου έδειξε την Ποταμιά, με το δάχτυλό του σχημάτισε τη διαδρομή που θα κάναμε πάνω σ' εκείνον τον παλιό χάρτη και παραλίγο να τον σκίσει. Ήμασταν και οι δύο ενθουσιασμένοι και σχεδόν χοροπηδούσαμε μέσα στ' αμάξι, μέχρι που μας έβαλαν τις φωνές.

Στο δρόμο, ακούγαμε μουσική, τραγουδούσαμε και λέγαμε ανέκδοτα. Σχεδόν στα μισά της διαδρομής, κάναμε μια μικρή στάση για να φάμε παγωτό. Καθίσαμε σ' ένα μεγάλο μαγαζί που θύμιζε τα σαλούν των γουέστερν που έβλεπα στην τηλεόραση, αλλά σε πολύ πιο μοντέρνα εκδοχή. Έπαιζε και μουσική και είχε κι ένα μηχάνημα που του έβαζες κέρματα και σου έδινε κάτι μικρά χρωματιστά μπαλάκια, απ' αυτά που τα ρίχνεις κάτω και πηγαίνουν παντού σαν τρελά. Η μάνα του Νίκου έβαλε δυο κέρματα

και μας πήρε δύο απ' αυτά. Όταν κατάλαβα πώς κάνουν όταν τα πετάς κάτω, ήταν αργά. Το είχα χάσει... Ψάχναμε με το Νίκο, αλλά δεν το βρίσκαμε πουθενά. Η μάνα μου μου πήρε άλλο ένα κι έτυχε να είναι ίδιο μ' αυτό του Νίκου. Όπως βγήκε από το μηχάνημα, έτσι το έβαλα στην τσέπη μου. Δεν μπόρεσα να καταλάβω πώς, αλλά όταν πήγα να το βγάλω, είχε εξαφανιστεί. Είχαμε ήδη φύγει τότε. Το είπα σιγά-σιγά στο Νίκο και βάλαμε τα γέλια.

Μετά από εκείνη τη στάση που κάναμε, περάσαμε από πολλές σήραγγες και μέχρι να τις συνηθίσω με τρόμαζαν. Ειδικά όταν αργούσαμε να δούμε πάλι το φως του ήλιου, ένιωθα ότι πνιγόμεν. Ευτυχώς, η διαδρομή που κάναμε την τελευταία ώρα ήταν υπέροχη. Ήταν πραγματικά μέσα στη φύση. Βλέπαμε και τον Ποταμό. Βέβαια, δε συγκρινόταν με τη διαδρομή του τρένου, αλλά ήταν κι αυτή εντυπωσιακή. Ξαναθυμήθηκα τότε και τη διαδρομή και τον εφιάλτη του τρένου και, ξαφνικά, έχασα την αντίληψη του πού βρισκόμουν και άρχισα να βλέπω σκηνές απ' αυτόν τον εφιάλτη. Περνούσαν σα φωτογραφίες από μπροστά μου. Δεν μπορούσα να κλείσω τα μάτια μου, αλλά, παρά το ότι τα είχα ανοιχτά, δεν έβλεπα τίποτα απ' όσα γίνονταν γύρω μου. Κάποια στιγμή, ένιωσα ένα τράνταγμα που μ' έβγαλε απ' αυτό το πράγμα που ήταν σαν ύπνος με τα μάτια ανοιχτά. Ο Νίκος με σκούνταγε.

«Κωστή; Αφαιρέθηκες, βρε; Κωστή! Κωστή! Φωτιά, Κωστή!»

«Ε... Έλα! Φθάσαμε;»

«Φωτιά, Κωστή!»

«Τι; Πού; Φωτιά;»

«Τι φωτιά λες; Δεν καταλαβαίνω», μου απάντησε και τα γέλια του πρέπει ν' ακούστηκαν μέχρι πέρα από το ποτάμι.

«Πλάκα μου κάνεις; Τι έγινε; Φθάσαμε;»

«Δεν ξέρω, αλλά μάλλον ναι», μου απάντησε γελώντας πάλι με τον ίδιο τρόπο. «Πού ταξίδευες;»

«Είναι πολύ ωραία εδώ. Χάζευα τα δέντρα και δεν ξέρω...»

«Το έχω πάθει πολλές φορές αυτό. Κάτσε να δεις και το ποτάμι. Μπορώ να βλέπω με τις ώρες το νερό να τρέχει και να μην καταλαβαίνω τι γίνεται γύρω μου. Ακόμα δεν είδες τίποτα!»

«Ελάτε να μας βοηθήσετε με τα πράγματα!» μας φώναξε η κυρία Έλενα. «Πώς γελάς έτσι, παιδί μου; Στο έχω πει! Δεν είμαστε μόνοι μας εδώ. Έχει κι άλλα σπίτια».

«Και πού είναι αυτά; Εγώ δεν έχω δει κανένα εδώ γύρω τόσα χρόνια».

«Εξυπνάκια! Πίσω από το λόφο».

«Και μ' άκουσαν μέχρι εκεί;»

«Κουφοί είναι λες; Για έλα να κουβαλήσεις τίποτα, γιατί βλέπω ν' αρχίζουμε τις διακοπές με καμιά τιμωρία».

«Μ' απαγορεύεται και να γελάμε;»

«Μμμμ... Για να δω... Απαγορεύεται να πάτε για μπάνιο σήμερα».

«Όχι, βρε μαμά! Γιατί;»

«Δε νομίζω να προλαβαίνουμε να πάμε στο ποτάμι κιόλας. Για ελάτε τώρα να βοηθήσετε. Εμπρός, νεαροί!»

«Κωστή, παιδί μου, δε θα βγεις από το αυτοκίνητο;» με ρώτησε η μάνα μου και όλοι τους έβαλαν τα γέλια.

Το εξοχικό του Νίκου ήταν πανέμορφο και καλοδιατηρημένο. Κολλητά στο ξύλινο σπίτι, υπήρχαν δυο μικροί σκεπαστοί χώροι. Ο ένας ήταν η αποθήκη και ο άλλος το γκαράζ. Εκεί έβαλε η κυρία Έλενα το αυτοκίνητο, αφού βγάλαμε τις βαλίτσες. Είχε μια μεγάλη αυλή και πολλά μεγάλα δέντρα περικύκλωναν και έκρυσαν το σπίτι. Τα πράγματα μέσα ήταν σκεπασμένα με νάιλον για να μη σκονίζονται. Είχε ένα μεγάλο σαλόνι που ήταν ταυτόχρονα και κουζίνα, δύο υπνοδωμάτια, ένα μικρό μπάνιο κι ένα άλλο δωμάτιο που το είχαν σαν αποθήκη μέσα στο σπίτι. Το χρησιμοποιούσαν και σαν ξενώνα καμιά φορά. Εκεί, αφήσαμε αργότερα τις άδειες βαλίτσες. Ήταν ένα πολύ άνετο εξοχικό που δεν του έλειπε τίποτα. Στο ένα υπνοδωμάτιο θα κοιμόμασταν εγώ με το Νίκο και στο άλλο οι μανάδες μας. Το δικό μας υπνοδωμάτιο είχε δύο κρεβάτια και έτσι δεν είχαμε πρόβλημα. Το επιπλέον κρεβάτι υπήρχε γιατί το σπίτι το είχαν αγοράσει επιπλωμένο και οι προηγούμενοι ιδιοκτήτες είχαν δύο παιδιά.

Βοηθήσαμε κι εμείς στο συγύρισμα και μέσα σε λίγες ώρες, το σπίτι είχε αποκτήσει πάλι ζωή. Κι εκεί που νομίζαμε ότι είχαμε τελειώσει για εκείνο το απόγευμα, οι μανάδες μας αποφάσισαν να συνεχίσουμε μέχρι να τελειώσουν και οι καθαριότητες έξω από το σπίτι. Μάζεψαν τα ξερά χόρτα, τα έβαλαν σε σακούλες και μετά, μας είπαν να στρώσουμε το χώρο με κάτι τριγωνικές τσουγκράνες. Όσο εμείς κάναμε αυτήν τη δουλειά, εκείνες καθάριζαν την αποθήκη. Κάθε φορά που έβλεπαν μια κατσαρίδα, ακόμα κι αν ήταν πεθαμένη, ακούγαμε τις φωνές τους. Διαφωνούσαν για το αν ήταν πεθαμένες ή ζωντανές!

Από την ανοιχτή πόρτα της αποθήκης, ρίχναμε κλεφτές ματιές στη βάρκα. Μια ξύλινη κόκκινη βάρκα που έγραφε επάνω «Έλενα». Ο πατέρας του Νίκου είχε δώσει στη βάρκα το όνομα της γυναίκας του. Το είχε γράψει με μεγάλα μπλε γράμματα. Μ' άρεσε πολύ αυτή η βάρκα. Παρά το ότι δεν ήταν κάτι άλλο πέρα από μια απλή μικρή ξύλινη κατασκευή, με το που την είδα, την αγάπησα. Εκείνο το βράδυ, την είδα και στον ύπνο μου. Ταξίδευα στη θάλασσα μόνος μου κάνοντας κουπί αργά-αργά. Πήγαινα προς τον ήλιο που έδυε και έδινε ένα πανέμορφο πορτοκαλί χρώμα στον ουρανό. Βέβαια, η βάρκα δεν έγραφε «Έλενα», αλλά «Δήμητρα», γιατί της είχα δώσει το όνομα της μάνας μου. Όμως, όταν πέρασε λίγη ώρα και κοίταξα ξανά εκεί που έγραφε «Έλενα», είδα τα γράμματα να θολώνουν. Ο ήλιος άρχισε να κι αυτός ξεθωριάζει, μέχρι που χάθηκε τελείως. Το φως του, όμως, δε χάθηκε και ήταν ακόμα μέρα. Το νερό είχε γίνει κόκκινο σαν αίμα και τα κουπιά άρχισαν να κινούνται μόνα τους τόσο γρήγορα όσο γρήγορα ένιωθα την καρδιά μου να χτυπάει. Προς τα πίσω με πήγαιναν. Μετά από λίγο, σκοτείνιασε απότομα και όταν γύρισα να κοιτάξω πίσω μου, είδα κάτι με πολλή αγριότητα να τραβάει τη βάρκα προς το μέρος του. Δεν μπορούσα να καταλάβω τι ήταν αυτό, αν ήταν άνθρωπος ή όχι. Ξαφνικά, ένιωσα ότι με κοιτούσε και τότε, τρόμαξα τόσο πολύ που τινάχτηκα από το κρεβάτι σα να με χτύπησε ρεύμα. Είχα ξυπνήσει. Έξω ήταν ακόμα σκοτάδι και ο Νίκος κοιμόταν.

Ξάπλωσα ξανά και έκλεισα τα μάτια μου προσπαθώντας να ξεχάσω αυτά που είχα δει. Μάταια. Καθόμουν και περίμενα το ξημέρωμα. Ήμουν σε υπερένταση και κάποια στιγμή, σα να άκουσα κάτι έξω. Σηκώθηκα και κοίταξα από το παράθυρο. Δεν μπορούσα να διακρίνω καλά μέσα στο μισοσκοτάδο, αλλά ήμουν σίγουρος ότι κάτι υπήρχε ακριβώς κάτω από το παράθυρο. Ξύπνησα το Νίκο και του είπα τι άκουγα. Ήρθε δίπλα μου και το άκουσε και εκείνος. Δεν υπήρχε καμία αμφιβολία ότι κάτι σερνόταν έξω... Χωρίς να το σκεφθεί καν, είτε από θάρρος είτε από απεισκευψία, άνοιξε το παράθυρο με μια κίνηση. Τότε, το σύρσιμο σταμάτησε για μια στιγμή και μετά, αυτό που πριν σερνόταν σιγά-σιγά άρχισε να σέρνεται με μεγάλη ταχύτητα και να φεύγει μακριά. Ένα μεγάλο μαύρο φίδι ήταν. Το κοιτούσαμε να χάνεται στο δάσος και ο Νίκος μου είπε ότι του έκανε φοβερή εντύπωση, γιατί δεν είχε ξαναδεί φίδι τόσο κοντά στο σπίτι. Έκλεισε το παράθυρο και λίγο πριν ξαπλώσουμε ξανά, είδα το μεγάλο μαύρο φίδι μέσα στο δωμάτιο. Με το κεφάλι του με πλησίασε στο πρόσωπο κι εγώ καθόμουν ακίνητος και έτρεμα από το φόβο μου. Άνοιξε το στόμα του και εκεί

που ήμουν σίγουρος ότι θα με δάγκωνε, ένιωσα ένα τράνταγμα και πάλι ξύπνησα, λουσμένος στον ιδρώτα. Είχα αποκοιμηθεί και πάλι έβλεπα εφιάλτη. Ο Νίκος με ξύπνησε και προσπάθησε να με ηρεμήσει. Με ρώτησε τι είχα δει και του είπα ότι είδα ένα μεγάλο φίδι να έρχεται κατά πάνω μου, χωρίς να του πω κάτι περισσότερο. Ήμουν μπερδεμένος. Οι εφιάλτες μου ήταν τόσο ζωντανοί και τόσο αληθινοί, που περισσότερο έμοιαζαν με αναμνήσεις, παρά με άσχημα όνειρα.

Κι ενώ με το πρώτο φως της ημέρας, είχα σχεδόν πείσει τον εαυτό μου ότι τίποτα από αυτά δεν είχε συμβεί, καθώς ξεκινούσαμε με το αυτοκίνητο, για να πάμε σε μια κοντινή μικρή πόλη για να ψωνίσουμε, είδα από τον καθρέφτη του αυτοκινήτου μια μεγάλη γραμμή στο χώμα που ξεκινούσε κάτω από το παράθυρο του δωματίου μας και πήγαινε προς το δάσος. Γύρισα και κοίταξα από το πίσω τζάμι και η γραμμή είχε εξαφανιστεί. Μα δε γινόταν να υπάρχει αυτή η γραμμή, γιατί και το φίδι εκείνο δε γινόταν να υπήρξε ποτέ! Δεν το σκέφθηκα περισσότερο. Το άφησα πίσω μου όλο αυτό χωρίς να πω τίποτα σε κανέναν.

Δίπλα στο σουπερμάρκετ υπήρχε μια μικρή καφετέρια και σ' αυτήν καθίσαμε για να φάμε κάτι για πρωινό. Είχε αρκετό κόσμο και οι περισσότεροι ήταν άντρες που έπιναν, παρά το ότι ήταν ακόμα πρωί. Αν και, μάλλον, ήταν παντρεμένοι, κοιτούσαν τις μανάδες μας με τρόπο που μ' ενοχλούσε. Δε μου άρεσε που κοιτούσαν τη μάνα μου έτσι και αηδίασα. Ο Νίκος δεν είχε καταλάβει τίποτα. Αυτοί οι αγροίκοι μού θύμισαν τον πατέρα μου. Λογικά κι αυτός θα κοιτούσε έτσι τις γυναίκες όταν έπινε. Μπορεί και όταν δεν έπινε κιόλας. Κάποια στιγμή, ο Νίκος, επιτέλους, κατάλαβε ότι κοιτούσαν επίμονα προς το μέρος μας και το είπε δείχνοντάς τους.

«Αυτοί εκεί μας κοιτάνε περίεργα!»

«Μη δείχνεις, παιδί μου! Τι έχουμε πει; Δε μας βλέπουν συχνά. Γι' αυτό...»

«Α... Εννοείς ότι δε μας θυμούνται δηλαδή;»

«Και να θυμούνται εμάς, το Νίκο και τη Δήμητρα δεν τους έχουν ξαναδεί. Έτσι κάνουν εδώ με τους ξένους».

«Πάντως, μαμά, νομίζω ότι κάτι λένε για μας».

«Συζητάνε μεταξύ τους. Μη δίνεις σημασία».

Κι εγώ είχα αυτήν τη συνήθεια να δείχνω έτσι. Το είχα κάνει και τότε που έπεσε εκείνη η γυναίκα από το μπαλκόνι. Πάντως, ο τρόπος που έδειξε ο Νίκος δεν ήταν τίποτα μπροστά στον τρόπο που κοιτούσαν αυτοί. Η μάνα του σίγουρα είχε καταλάβει

και το πώς και το γιατί μας κοιτούσαν. Δεν έδειχνε να την ενοχλεί και τόσο πάντως, αλλά μας παρότρυνε να τελειώσουμε με το πρωινό μας για να φύγουμε.

«Εσύ, Κωστή, γιατί δεν έφαγες;» με ρώτησε η μάνα μου.

«Μα, τρώω...»

«Μήπως δεν του αρέσει; Να πάρουμε κάτι άλλο αν είναι», είπε η κυρία Έλενα.

«Ποιο; Το παγωτό; Αν του αρέσει λέει! Δε φθάνει που τους κάναμε τη χάρη να τους πάρουμε παγωτό για πρωινό. Κι αυτός επέμενε για παγωτό. Άρα, ας το φάει!»

«Δεν πεινάω πολύ, αλλά θα φάω κι άλλο».

«Δε σου άρεσε;» με ρώτησε ο Νίκος.

«Ε, καλό ήταν. Μου άρεσε... Στ' αλήθεια!»

«Είναι πολύ νόστιμο. Να πάρουμε και για το σπίτι, μαμά!»

«Δε δίνουν εδώ για το σπίτι», του είπε. «Θα πάρουμε από το σουπερμάρκετ».

«Εγώ δε θα μπορέσω να το φάω όλο. Θεε να σου δώσω το μισό;» τον ρώτησα μιας και μου είχε κοπεί τελείως η όρεξη εξαιτίας αυτών των αγροίκων.

«Είσαι σίγουρος; Μόνο αν δεν το θες».

Περισσότερο από το μισό του έδωσα και το υπόλοιπο το έφαγα χωρίς να το θέλω. Παρά τις αντιρρήσεις της κυρίας Έλενας, η μάνα μου πλήρωσε το λογαριασμό και λίγα λεπτά αργότερα, σηκωθήκαμε από το τραπέζι για να πάμε να ψωνίσουμε. Καθώς περνούσαμε από μπροστά από μερικούς απ' αυτούς τους αγροίκους, ένιωθα τα βλέμματά τους να μας ακολουθούν. Πριν βγούμε από την καφετέρια, άκουσα δυο-τρεις να λένε κάτι, αλλά δεν κατάλαβα τι. Το μόνο που ακουγόταν ξεκάθαρα και αρκετά δυνατά ήταν το ποτήρι που χτυπούσαν στο τραπέζι με πολλή δύναμη και με μια μαγκιά που σ' έκανε να ανατριχιάζεις.

Το σουπερμάρκετ δεν είχε πολύ κόσμο, μάλλον λόγω της πρωινής ώρας. Κάποιες λίγες γυναίκες ψώνιζαν που από τα ρούχα τους, καταλάβαινες ότι ήταν ντόπιες. Και το μαγαζί έμοιαζε σα να είχε μείνει αρκετά χρόνια πίσω. Η διακόσμηση, τα χρώματα, ακόμα και τα ψυγεία ήταν όλα μιας άλλης εποχής. Γεμίσαμε αρκετές σακούλες για να μη χρειάζεται να πηγαينوερχόμαστε, γιατί και η απόσταση δεν ήταν και τόσο μικρή. Μόνο ο Νίκος ασχολιόταν με το τι ψώνιζαν. Εμένα δε με ενδιέφερε τόσο και την περισσότερη ώρα, κοιτούσα έξω από τη τζαμαρία προς το μαγαζί που ήμασταν πριν. Ευτυχώς, δε μας ενόχλησε ξανά κανένας απ' αυτούς ούτε και όταν φεύγαμε.

Με το που επιστρέψαμε στο εξοχικό, οι μανάδες μας ξεκίνησαν το μαγείρεμα κι

εμείς πήγαμε μια βόλτα στα δέντρα πίσω από το σπίτι. Ο Νίκος ήθελε να μου δείξει ένα δέντρο που πάνω του είχε χαραξίσει με τον πατέρα του τα αρχικά των ονομάτων τους, το «N» και το «A». Αργύρη έλεγαν τον πατέρα του. Μόλις το είδε από μακριά, άρχισε να τρέχει προς το μέρος του και τον ακολούθησα. Όλα τα δέντρα ίδια μου φαινόταν εμένα και παρά το ότι τα χαραγμένα γράμματα φαινόταν μόνο από πάρα πολύ κοντά, εκείνος το ξεχώρισε αμέσως! Το δέντρο, όπως και τα περισσότερα στην περιοχή, ήταν αρκετά παλιό, αλλά είχε πολλά νέα κλαδιά που ξεπετάγονταν και το κρατούσαν πράσινο ακόμα. Οι χαραγματιές ήταν βαθιές για να μη χαλάσουν ποτέ. Ακούμπησε τα δάχτυλά του πάνω στα γράμματα και τα καθάρισε από το λίγο χώμα που είχαν μαζέψει. Μου είπε να χαραξω κι εγώ το «K». Ανατρίχιασα όταν μου το είπε αυτό. Οι λίγες τρίχες που είχα τότε στα χέρια μου τεντώθηκαν και ένιωσα ένα πάγωμα σ' όλο μου το κορμί. Ήταν μεγάλη τιμή για μένα να βάλω το όνομά μου δίπλα στο δικό του και στον πατέρα του. Βέβαια, το αρχικό γράμμα θα έγραφα μόνο και όχι ολόκληρη τη λέξη, αλλά δεν είχε καμία σημασία αυτό. Ήταν μια κίνηση φιλίας που με έκανε να αισθανθώ πολύ δεμένος με το Νίκο. Σταμάτησα να τον βλέπω σαν έναν απλό φίλο. Ήταν ο αδερφός που δεν είχα. Ήταν ο αδερφός μου!

Ψάξαμε για αρκετή ώρα και βρήκαμε, αρκετά μέτρα πιο μακριά από το δέντρο, μια σκληρή και μυτερή πέτρα. Τόσο μακριά που το δέντρο χανόταν πάλι μέσα στα ίδια γέρικα δέντρα και, τουλάχιστον εγώ, δεν μπορούσα να το διακρίνω. Όσο για το σπίτι, αυτό είχα σταματήσει να το βλέπω πολλή ώρα πριν. Όμως, δε φοβήθηκα ούτε μια στιγμή, γιατί ήμουν σίγουρος ότι ο Νίκος ήξερε τι έκανε και πού πήγαινε. Αν μ' άφηνε μόνο μου, δε θα μπορούσα να βρω με τίποτα το δρόμο της επιστροφής. Όλες οι κατευθύνσεις ίδιες μου έμοιαζαν. Όταν γυρίσαμε στο δέντρο και άρχισα να το σκαλίζω, ακούστηκε η φωνή της μάνας μου. Με φώναζε. Της απάντησα δυνατά για να με ακούσει και, άθελά μου, τρόμαξα αρκετά πουλιά που κάθονταν στα δέντρα εκεί γύρω και τα είδαμε να πετούν όλα μαζί προς την ίδια κατεύθυνση. Η μάνα μου μας ζήτησε να γυρίσουμε πίσω, αλλά δεν υπήρχε περίπτωση να γυρίσουμε πριν τελειώσουμε. Δεν ήταν τόσο εύκολο να χαραξω το «K» και ήθελε αρκετή προσπάθεια για να χαραχτεί το ίδιο βαθιά με τα άλλα δύο γράμματα. Εγώ χάραζα και ο Νίκος μ' ένα μικρό ξυλαράκι καθάριζε τις χαραγματιές και προσπαθούσε να τις κάνει περισσότερο βαθιές. Μετά από λίγο, μας φώναξε ξανά η μάνα μου και αυτήν τη φορά ήταν θυμωμένη. Της φώναξα ότι γυρνούσαμε και τότε άρχισε να μας φωνάζει και η μάνα

του Νίκου. Επιστρέψαμε τρέχοντας στο σπίτι και μόλις τις αντικρίσαμε, τρομάξαμε από τα βλέμματά τους. Η μάνα του Νίκου μας μίλησε πρώτη μιας και η μάνα μου δεν ήταν σε θέση να μιλήσει από τη σύγχυση που φαινόταν πεντακάθαρα στο πρόσωπό της.

«Πού ήσασταν, Νίκο;» τον ρώτησε.

«Εδώ, στο δέντρο...»

«Γιατί δεν είπες τίποτα πριν φύγετε; Θα ερχόμουν μαζί σας αν θέλατε τόσο πολύ να πάτε εκεί».

«Ε... Δεν πήγαμε μακριά».

«Μη μου λες δεν πήγατε μακριά! Μακριά πήγατε! Και μπορεί να είχε συμβεί κάτι».

«Εσύ τι λες, Κωστή; Να μην ξαναγίνει αυτό, γιατί θα φύγουμε! Κατάλαβες; Αν ξαναγίνει αυτό, θα γυρίσουμε πίσω. Τελεία και παύλα! Κατάλαβες, Κωστή;» με ρώτησε η μάνα μου.

«Εντάξει, μαμά».

«Ο Νίκος φταίει!» είπε η μάνα του. «Μην ξαναγίνει κάτι τέτοιο, Νίκο! Θα απομακρύνεστε μόνο μέχρι εκεί που μπορούμε να σας βλέπουμε. Αν ξαναγίνει, θα το πω στον πατέρα σου. Ελάτε τώρα μέσα για φαγητό. Πλύνετε τα χέρια σας και καθίστε στο τραπέζι. Το απόγευμα δε θα πάμε για μπάνιο. Για τιμωρία! Εδώ θα καθίσετε. Αύριο το πρωί θα πάμε».

«Ναι. Αυτό είναι το καλύτερο για να μάθουν ν' ακούνε», συμπλήρωσε η μάνα μου. «Κωστή! Στο ξεκαθαρίζω! Αν το ξανακάνεις αυτό, θα γυρίσουμε πίσω. Να το θυμάσαι!»

«Δε θα το ξανακάνουν! Κατάλαβαν τα παιδιά. Το ελπίζω τουλάχιστον», είπε η κυρία Έλενα με το αυστηρό της βλέμμα καρφωμένο πάνω στο Νίκο.

Στο τραπέζι υπήρχε αμηχανία. Φάγαμε και πήγαμε στο δωμάτιό μας χωρίς να τους μιλήσουμε άλλο. Είχα την ελπίδα ότι ο Νίκος θα προσπαθούσε να πείσει τη μάνα του ν' αλλάξει γνώμη και ότι τελικά θα πηγαίναμε για μπάνιο εκείνο το απόγευμα, αλλά δεν το έκανε. Ήταν πολύ θυμωμένη και όσο και να προσπαθούσε, ήξερε ότι δε θα είχε καμία τύχη. Ίσως και να φοβόταν μια πιο αυστηρή αντίδρασή της και γι' αυτό να μην είπε κουβέντα όλη αυτήν την ώρα. Είχαν δίκιο πάντως και λίγο αργότερα, αποδέχθηκα κι εγώ την τιμωρία, αν και για μια στιγμή ήμουν ένα βήμα πριν μισήσω τη μάνα μου. Μάλλον, τη μίσησα για να πω την αλήθεια, αλλά για λίγο. Μου συνέβη καθώς συζητούσαμε με το Νίκο στο δωμάτιο. Εκεί που μου έλεγε για μια δυνατή βροχή που

τους είχε πετύχει στο ποτάμι την προηγούμενη χρονιά, ένιωσα ένα μίσος που δεν είχα ξαναιώσει ποτέ για τη μάνα μου. Ξαφνικά ήρθε και έτσι ξαφνικά έφυγε. Αν την έβλεπα μπροστά μου όσο κράτησε το περίεργο αυτό μίσος όμως, σίγουρα θα της έκανα κακό. Ευτυχώς, γρήγορα ένιωσα πάλι φυσιολογικά και, μην έχοντας κάτι άλλο να κάνω, ξάπλωσα και συνέχισα να μιλάω με το Νίκο σα να μην είχε συμβεί τίποτα.

Το απόγευμα, βγήκαμε έξω και παίξαμε λίγο με μια παλιά μπάλα. Την κλωτσούσαμε σα να μας είχαν βάλει να παίξουμε με το ζόρι. Θέλαμε να πάμε στο ποτάμι και ας μην κάναμε μπάνιο. Οι μανάδες μας ήταν μέσα στο σπίτι, αλλά δε σκεφθήκαμε να απομακρυνθούμε. Εξάλλου, κάθε τόσο μας φώναζαν για να δουν αν είχαμε φύγει. Μας είχαν νευριάσει απίστευτα. Δεν άκουγαν την μπάλα που χτυπούσε από 'δώ κι από 'κεί; Ήταν ένα απόγευμα βαρετό και το μόνο που θέλαμε ήταν να νυχτώσει, αλλά αυτό άργησε να γίνει, όπως όταν θες κάτι πάρα πολύ κι αυτό δε λέει με τίποτα να έρθει. Το βράδυ ήταν ήσυχο τουλάχιστον, απλά άργησε να με πάρει ο ύπνος, γιατί θυμήθηκα αυτό που είχα νιώσει το μεσημέρι. Ντράπηκα, αλλά κοιμήθηκα νιώθοντας μια γλυκιά αγάπη για τη μάνα μου. Την αγαπούσα όσο τίποτα.

Ξύπνησα μόλις είχε αρχίσει να ξημερώνει. Σε λίγες ώρες θα έκανα το πρώτο μου μπάνιο! Όσο περίμενα το Νίκο να ξυπνήσει, προσπαθούσα κάνοντας κινήσεις με τα χέρια και με τα πόδια να μιμηθώ τον τρόπο που κολυμπούσαν αυτοί που είχα δει στην τηλεόραση, μέχρι που κουράστηκα και σταμάτησα. Κουράστηκα τόσο που με πήρε ο ύπνος πάλι.

«Κωστή! Ξύπνα! Πρέπει να ετοιμαστούμε!» μου φώναξε ο Νίκος προσπαθώντας να με ξυπνήσει.

«Είχα ξυπνήσει, αλλά ξανακοιμήθηκα».

«Γιατί είσαι τόσο ιδρωμένος;»

«Ε... Έκανα κάτι ασκήσεις... Σα να κολυμπάω».

«Θα σου μάθω εγώ, βρε! Είναι πανεύκολο. Πάμε να φάμε κάτι γρήγορα, γιατί η μάνα μου θα θέλει να περάσει αρκετή ώρα μετά το φαγητό για να μας αφήσει να κολυμπήσουμε. Φοβάται, γιατί λέει ότι είναι επικίνδυνο».

«Έχουν ξυπνήσει;»

«Ναι! Τις άκουσα πριν. Στην κουζίνα πρέπει να είναι. Κωστή, να τις πιέσουμε να πάμε γρήγορα στο ποτάμι. Μη μας πουν να μαγειρέψουν πρώτα, γιατί θ' αργήσουμε. Εγώ πήγαινα με τον πατέρα μου κάθε πρωί κι αφήναμε τη μάνα μου πίσω να

μαγειρεύει και μερικές φορές αργούσε πολύ να έρθει στο ποτάμι. Πάμε στην κουζίνα γρήγορα! Καφέ θα πίνουν ακόμα».

Μας περίμεναν και δεν ξαφνιάστηκαν που μας είδαν. Ήταν σίγουρες ότι θα βιαζόμασταν να φύγουμε, εξαιτίας της τιμωρίας της προηγούμενης ημέρας. Μας ετοίμασαν πρωινό, φάγαμε και πήγαμε πίσω στο δωμάτιο, για να βάλουμε τα μαγιό μας και να ετοιμαστούμε. Βάλαμε σε μια μεγάλη τσάντα όλα τα πράγματα που θα μπορούσαμε να χρειαστούμε στο ποτάμι και τα ελέγξαμε δυο φορές, για να βεβαιωθούμε ότι δεν ξεχνούσαμε κάτι. Μετά από μιάνιση ώρα περίπου, ξεκινήσαμε οι τέσσερις μας για το ποτάμι.

Η διαδρομή ήταν μέσα στο δάσος και τα μεγάλα δέντρα γρήγορα έκρυσαν για τα καλά το σπίτι. Κάθε τόσο, έριχνα κλεφτές ματιές πίσω, γιατί φοβόμουν λίγο. Πανέμορφο το τοπίο, αλλά οι δυνατές κραυγές πολλών και διαφορετικών πουλιών και τα συχνά συρσίματα ανάμεσα στα πεσμένα φύλλα, αν δεν ήσουν συνηθισμένος, σε τρόμαζαν αρκετά. Ακούγονταν ακόμα και φωνές από ανθρώπους που βρίσκονταν πολύ μακριά μας και όλα αυτά μαζί έκαναν αυτό το καταπράσινο μέρος κάπως αφιλόξενο. Είχαν δίκιο που φοβήθηκαν για μας την προηγούμενη ημέρα. Βέβαια, το δέντρο ήταν από την αντίθετη μεριά και από 'κεί ήταν αρκετά πιο ήσυχα. Σα να μην έφθαναν αυτά, είδαμε και ένα φίδι. Καφέ ήταν με μαύρες κηλίδες. Ο Νίκος το είδε πρώτος καθώς περπατούσαμε πίσω από τις μανάδες μας και μου το έδειξε. Πήγα να μιλήσω, αλλά μου κράτησε με το χέρι του το στόμα. Μου είπε να μην πω τίποτα, γιατί θα τις τρομάζαμε περισσότερο και θα μας περιόριζαν ακόμα πιο πολύ. Ευτυχώς, το φίδι δεν κινήθηκε προς το μέρος μας. Κοντοστάθηκε λίγο, μας κοίταξε και μετά, σύρθηκε γρήγορα προς την αντίθετη κατεύθυνση.

«Αυτά φοβούνται περισσότερο από εμάς», μου είπε χαμηλόφωνα.

«Δεν είναι επικίνδυνα εδώ;»

«Όχι, δεν είναι! Μη φοβάσαι. Τόσα χρόνια έρχομαι εδώ. Ξέρω τι σου λέω. Πάντα έτσι είναι και δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος. Πίστεψέ με! Ξέρω αυτήν τη διαδρομή απ' έξω. Ακόμα και με κλειστά τα μάτια να περπατούσα, δε θα φοβόμουν απολύτως τίποτα. Πίστεψέ με!»

Τον εμπιστεύθηκα και απόρησα πώς γινόταν οι μανάδες μας να μην αντιδρούν σ' αυτούς τους ήχους. Και ειδικά η μάνα μου που δεν είχε καμία εμπειρία από τέτοια μέρη. Τη θαύμαζα! Τα βήματά της έδειχναν σιγουριά χωρίς ούτε ένα ίχνος φόβου.

Σίγουρα της έκαναν καλό οι διακοπές μας, γιατί είχε βρει την ευκαιρία για μερικές χαλαρές στιγμές, μακριά από τα τόσα προβλήματά μας.

Γύρω στα δεκαπέντα λεπτά περπάτημα ήταν μέχρι να φθάσουμε στο ποτάμι. Καθώς πλησιάζαμε, ακούγαμε όλο και πιο δυνατά τον ήχο του νερού που έρεε. Τα δέντρα έκρυβαν καλά το ποτάμι και όταν φθάσαμε ήταν σα να εμφανίστηκε μπροστά μας από το πουθενά. Το νερό ήταν πεντακάθαρο και μπορούσες να δεις αμέτρητα μικρά ψαράκια να κολυμπούν. Ο Νίκος έβγαλε την μπλούζα του και έπεσε αμέσως στο νερό παρά τις φωνές της μάνας του. Ήταν απίστευτα καλός στο κολύμπι! Εγώ έβαλα τα πόδια μου στο νερό αρκετά διστακτικά. Φοβόμουν, αλλά ο Νίκος με παρακινούσε να μπω πιο βαθιά. Προχώρησα πιο μέσα, αλλά το νερό μου φάνηκε περισσότερο κρύο απ' αυτό που μπορούσα ν' αντέξω και βγήκα πάλι έξω. Όση ώρα καθόμουν και έβλεπα το Νίκο να κολυμπάει, οι μανάδες μας μπήκαν λίγο μέσα στο νερό και μετά βγήκαν. Η μάνα μου δε νομίζω να ήξερε κολύμπι, αλλά ήταν ψηλή και μπορούσε να περπατάει μέσα στο ποτάμι για αρκετά μέτρα μακριά από την όχθη. Ένιωθα λίγο άβολα, αλλά τελικά, βρήκα το θάρρος και μπήκα ξανά στο νερό. Ήρθε ο Νίκος κοντά μου και μου έλεγε τι έπρεπε να κάνω για να κολυμπήσω. Θυμήθηκα και τις πρόβες που είχα κάνει εκείνο το πρωί. Πάνω που τα κατάφερνα, ένιωθα ότι πνιγόμουν και πάλι πατούσα με τα πόδια μου. Με τα πολλά, κάτι κατάφερα, αλλά ήθελα ακόμα αρκετή εξάσκηση για να μάθω να κολυμπάω. Όταν ακουμπούσα τα πόδια μου κάτω, ένιωθα τα μικρά ψαράκια να μου τατσιμπάνε. Άργησα να το συνηθίσω, αλλά όταν το συνήθισα, μου άρεσε κι αυτό! Προσπαθούσα να πιάσω τα ψαράκια με τα χέρια, αλλά πάντα ξεγλιστρούσαν.

Μου έκανε εντύπωση η ζωή που είχε το νερό. Έρεε συνεχώς, ήταν γεμάτο πολύχρωμα ψάρια και ήταν δροσερό και πεντακάθαρο. Ένα θαύμα της φύσης που για πρώτη φορά ήμουν ένα κομμάτι του. Ακόμα και τώρα που είμαι τόσο μακριά, θαμπώνουν τα μάτια μου απ' αυτήν την ομορφιά, σα να τα βλέπω όλα ολοζώντανα μπροστά μου. Βγαίναμε και μπαίναμε στο ποτάμι, παίζαμε με την μπάλα, ρίχναμε πέτρες στο νερό και κάναμε διαγωνισμό για το ποιος θα κατάφερνε να τις κάνει να αναπηδήσουν περισσότερες φορές. Πάντα με κέρδιζε. Δεν τις πετούσα καλά, αλλά επέμενα και παίζαμε ξανά και ξανά μέχρι να καταφέρω να τον κερδίσω. Μάταια όμως, γιατί ήταν πολύ καλός και σ' αυτό!

Οι μανάδες μας είχαν ετοιμάσει πρόχειρο φαγητό και το είχαν φέρει μαζί τους.

Αφού δε μας άφησαν να ξαναμπούμε στο νερό αμέσως μετά το φαγητό, ξαπλώσαμε και μιλώντας, πετούσαμε πέτρες στο νερό, χωρίς να βλέπουμε πού πήγαιναν. Ο Νίκος σταμάτησε πρώτος και αμέσως κατάλαβα ότι είχε αποκοιμηθεί. Εγώ, για αρκετή ώρα, κοιτούσα τον καταγάλανο ουρανό και τα πουλιά που πετούσαν και άκουγα όλους τους ήχους της φύσης. Ακόμα και οι ήχοι που προηγουμένως μου φαίνονταν τρομαχτικοί, τότε είχαν πάψει να με ενοχλούν. Όλα έμοιαζαν να είναι μέρος μιας υπέροχης ορχήστρας. Το καλύτερο που μπορούσα να κάνω ήταν ν' αφήσω τον εαυτό μου να αποκοιμηθεί μέσα σ' αυτήν τη γαλήνη. Αισθανόμουν υπέροχα!

11

Μετά από πέντε-έξι ημέρες, είχα μάθει πια να κολυμπάω και είχα αρχίσει να κάνω και τις πρώτες μου βουτιές. Φορούσαμε τις μάσκες και βάζαμε στοιχήματα για το ποιος θα κρατούσε περισσότερη ώρα την αναπνοή του μέσα στο νερό. Μόνο μια φορά παραλίγο να τον κερδίσω κι αυτό γιατί του ήρθε να βάλει τα γέλια έτσι όπως κοιτιόμασταν κάτω από το νερό. Οι μανάδες μας είχαν αρχίσει να μας εμπιστεύονται και να μη μας ελέγχουν τόσο, αλλά εμείς ήμασταν αρκετά προσεχτικοί, γιατί θέλαμε να τις ξεγελάσουμε. Θέλαμε να βγάλουμε τη βάρκα από την αποθήκη και να την πάμε στο ποτάμι.

Κάθε πρωί, πηγαίναμε για μπάνιο, μετά γυρίζαμε, τρώγαμε και ξαπλώναμε. Τα πρώτα μεσημέρια, δεν κοιμούνταν, γιατί ήθελαν να μας προσέχουν. Όταν σταμάτησαν να μας ελέγχουν τόσο, έπεφταν για ύπνο το μεσημέρι και μόνο τότε μπορούσαμε να πάμε τη βάρκα στο ποτάμι. Γνωρίζαμε καλά ότι θα ήταν κάτι παραπάνω από εξαντλητικό να κάνουμε αυτήν τη δουλειά μέσα στον ήλιο και μάλιστα δυο φορές, ένα μεσημέρι για να την πάμε στο ποτάμι και ένα άλλο για να τη βάλουμε πίσω στη θέση της. Όμως, το θέλαμε πολύ και οι δύο.

Ξεκινήσαμε, λοιπόν, ένα πρωί για το ποτάμι, όπως κάθε μέρα. Είχαμε συμφωνήσει να συμπεριφερόμαστε φυσιολογικά, για να μην υποπτευθούν τίποτα. Παίξαμε όπως κάθε μέρα, κολυπήσαμε όπως κάθε μέρα και κάναμε ακριβώς ό,τι κάναμε κάθε φορά και ακόμη περισσότερα, για να πιστέψουν ότι θα ήμασταν τόσο πολύ εξαντλημένοι

που το μεσημέρι θα κοιμόμασταν οπωσδήποτε. Μας πίστεψαν και μάλιστα, μας φώναζαν να καθίσουμε πιο ήρεμοι. Παίρναμε κάτι κλεφτές ανάσες πίσω από έναν κορμό που επέπλεε και μας έκρυβε, αλλά, ακόμα και τότε, χτυπούσαμε τα χέρια μας στο νερό για να ακούν φασαρία. Όταν γυρίσαμε στο σπίτι, σχεδόν δεν μπορούσαμε να κουνηθούμε, γιατί πραγματικά μας είχε κουράσει όλο αυτό. Όμως, έπρεπε να τα καταφέρουμε. Μετά το φαγητό, ξαπλώσαμε και με το ζόρι προσπαθούσαμε να κρατήσουμε τα μάτια μας ανοιχτά. Λίγη ώρα αφότου κοιμήθηκαν, με όσες δυνάμεις είχαμε, βγήκαμε από το παράθυρο και προσεχτικά-προσεχτικά, πήγαμε στην αποθήκη. Ο Νίκος είχε το κλειδί για την πόρτα.

«Καλά, τότε πήρες το κλειδί;» τον ρώτησα.

«Μετά το φαγητό, καθώς πηγαίναμε στο δωμάτιο. Κανείς σας δε με κατάλαβε!»

«Μπράβο! Είσαι σίγουρος ότι θα τα καταφέρουμε όμως;»

«Ναι! Μην ανησυχείς! Το μόνο που χρειαζόμαστε είναι μια καλή κρυψώνα για τη βάρκα, για να μην τη δει κανένας. Μη μας την κλέψουν, γιατί μετά θα είναι δύσκολα τα πράγματα. Θα πρέπει να κάνουμε την αποθήκη να μοιάζει σα να την έχει διαρρήξει κάποιος».

«Και πού θα βρούμε αυτήν την κρυψώνα;»

«Έχω κάτι στο μυαλό μου, αλλά δεν είμαι σίγουρος. Πρόπερσι, βρήκα τυχαία ένα λάκκο. Είχε κλαδιά από πάνω, δεν κατάλαβα ότι ήταν λάκκος και έπεσα μέσα. Στην αρχή του λάκκου έπεσα, μόνο πάνω στα κλαδιά δηλαδή. Γι' αυτό δεν ξέρω πόσο βαθύς είναι. Δεν το έψαξα, γιατί χτύπησα τότε και γέμισα αίματα».

«Θυμάσαι πού είναι η κρυψώνα;»

«Ναι, βρε!»

«Πέρυσι γιατί δεν πήγες;»

«Μα, δε χρειάστηκε να πάω! Δε μου πέρασε καν από το μυαλό».

Στερεώσαμε τα κουπιά καλά, για να μη χτυπάνε και κάνουν θόρυβο. Βγάλαμε τη βάρκα από την αποθήκη, κλειδώσαμε και ο Νίκος πήγε το κλειδί στη θέση του, περνώντας πάλι από το παράθυρο. Η άδεια θέση στην κλειδοθήκη σίγουρα θα μας πρόδιδε και μάλλον θα κατέστρεφε τις διακοπές μας. Παρά το μικρό της μέγεθος και παρά το ότι ήταν πάνω σε μια κατασκευή με ρόδες, η βάρκα μάς φάνηκε αρκετά βαριά και μας δυσκόλευε. Κάποια στιγμή, ενώ είχαμε προχωρήσει αρκετά μέτρα, γύρισα και κοίταξα πίσω για να δω αν μας έβλεπε κανείς και τότε κατάλαβα κάτι που δεν είχαμε

προσέξει. Οι ρόδες αφήναν σημάδια στο έδαφος. Αυτήν τη συνήθεια να κοιτάω πίσω δεν την εγκατέλειψα ποτέ. Θυμάμαι αυτό το μικρό κεφαλάκι να γυρίζει πίσω και να κοιτάει και για κάποιο λόγο δακρύζω. Τότε, αυτό το κουσούρι μου μας φάνηκε χρήσιμο.

«Νίκο! Κοίτα! Οι ρόδες αφήνουν γραμμές. Θα μας καταλάβουν».

«Ωχ! Ναι! Θα πρέπει να τις σβήνουμε».

«Να σταματάμε κάθε τόσο και να τις σβήνουμε. Μην τις αφήσουμε για μετά. Μην τυχόν κοιτάξουν από το παράθυρο και τις δουν».

«Ναι, καλά λες! Κάτσε να προχωρήσουμε λίγο μέσα στα δέντρα για να μη φαίνεται η βάρκα, την αφήνουμε για λίγο και γυρίζουμε να πατήσουμε τις γραμμές. Θα τις καλύπτουμε με χώμα. Και τα φύλλα και τα κλαδιά που πατάμε, μετά θα πρέπει να τα ξαναστρώνουμε κάπως».

Κάθε τόσο, αφήναμε τη βάρκα και επιστρέφαμε πίσω για να καλύπτουμε τα σημάδια. Μετά από πολλή προσπάθεια, καταφέραμε και φθάσαμε στο ποτάμι. Είχαμε ζαλιστεί από τον καυτό ήλιο, ήμασταν καταϊδρωμένοι και τα μάτια μας έτσουζαν. Πήγαμε εκεί που μου είχε πει και τελικά, ο λάκκος ήταν τεράστιος! Έτσι όπως ήταν καλυμμένος με τα κλαδιά, ήταν σαν παγίδα. Ευτυχώς που ο Νίκος είχε πατήσει στην άκρη, γιατί αν είχε πατήσει λίγο πιο μέσα, θα είχε χτυπήσει πιο σοβαρά. Για μεγαλύτερη σιγουριά, σκάψαμε για αρκετή ώρα το χώμα με τα χέρια και με ό,τι βρίσκαμε εκεί γύρω για να μεγαλώσουμε το λάκκο. Τώρα που το ξανασκέφτομαι, δε νομίζω ότι κάναμε και κάτι σημαντικό με το σκάψιμο. Ήθελε εργαλεία για να μεγαλώσει πολύ. Βέβαια, τότε, με τον παιδικό μας ενθουσιασμό, πιστέψαμε ότι είχαμε καταφέρει να κάνουμε το λάκκο βαθύτερο. Πάντως, μια χαρά χωρούσε η βάρκα και πριν. Κάποιοι τον είχαν φτιάξει παλιότερα, προφανώς για να κρύψουν κάτι. Πιθανότατα μια ίδια μικρή βάρκα, αφού, τελικά, ακόμα και η σιδερένια κατασκευή με τις ρόδες χώρεσε. Καλύψαμε το λάκκο με τα κλαδιά που είχε πριν, αλλά επειδή τα φύλλα τους ήταν ξερά, έπρεπε να βρούμε κι άλλα κλαδιά, νεότερα και με πολλά πράσινα φύλλα. Κάναμε μερικές βόλτες εκεί γύρω και σπάσαμε αρκετά μεγάλα κλαδιά και τα ρίξαμε από πάνω. Μόλις τελειώσαμε, δεν μπορούσαμε ούτε κι εμείς να διακρίνουμε τη βάρκα. Την είχαμε κρύψει τέλεια!

«Λες αυτοί που έσκαψαν το λάκκο να βρουν τη βάρκα;» ρώτησα το Νίκο.

«Μπα, δε νομίζω. Είναι ξερό το χώμα... Αν τον χρησιμοποιούσαν ακόμα, το χώμα θα

ήταν βρεγμένο και σίγουρα θα είχαν βάλει κι αυτοί καινούργια κλαδιά από πάνω».

«Είμαστε πολύ τυχεροί!»

«Να δεις που αν θα ψάξουμε εδώ γύρω, θα βρούμε κι άλλους τέτοιους λάκκους».

«Τώρα;»

«Τι λες, βρε; Όχι τώρα! Τώρα πρέπει να γυρίσουμε πίσω τρέχοντας! Ούτε που ξέρω πόση ώρα έχει περάσει».

Επιστρέψαμε στο σπίτι και μπήκαμε από το παράθυρο όσο πιο ήσυχα μπορούσαμε. Είχαν ξυπνήσει, κάθονταν στην κουζίνα και τις ακούγαμε να γελάνε. Το μόνο που είχαμε να κάνουμε τότε ήταν να δικαιολογήσουμε τον ιδρώτα μας. Αφού βεβαιωθήκαμε ότι δεν υπήρχε περίπτωση να μας δουν, βγήκαμε από το δωμάτιο τρέχοντας, κλωτσώντας την μπάλα και φωνάζοντας. Όταν βγήκαν από την κουζίνα, για να μας πουν να μην κάνουμε καμιά ζημιά μέσα στο σπίτι, ήμασταν ήδη έξω. Τρέχαμε πάνω-κάτω στην αυλή και ιδρώσαμε ακόμα περισσότερο. Και πετύχαμε αυτό που θέλαμε να κάνουμε και είχε και πολύ πλάκα κιόλας.

«Τι ενέργεια έχουν πια αυτά τα παιδιά σήμερα», σχολίασε η μάνα μου.

«Ναι. Τόσες μέρες ήταν ήσυχοι. Αύριο θα κοιμούνται όλη μέρα. Νίκο, να σου πω! Σε λίγο να πάτε να πλυθείτε και ν' αλλάξετε. Θα πάμε για ψώνια».

«Τ' άκουσες, Κωστή;» με ρώτησε η μάνα μου.

«Ναι, μαμά. Τώρα θα πάμε», της απάντησα.

«Θα πάρουμε τηλέφωνο την κυρία Αργυρώ σήμερα».

Πάλι είχα ξεχάσει την κυρία Αργυρώ. Δε γνώριζα αν ήταν καλά και ένιωσα τύψεις, γιατί κόντευαν δυο εβδομάδες από τότε που είχα να της μιλήσω. Μ' έπιασε μια έντονη αγωνία, ένας φόβος μήπως της είχε συμβεί κάτι. Ζήτησα από το Νίκο να σταματήσουμε να παίζουμε, για να ετοιμαστούμε γρήγορα. Σε κάτι λιγότερο από μια ώρα, ήμασταν ήδη μέσα στο αυτοκίνητο.

Καλέσαμε την κυρία Αργυρώ από ένα τηλέφωνο που ήταν έξω από το σουπερμάρκετ και ο Νίκος με την κυρία Έλενα πήγαν μέσα για να ξεκινήσουν τα ψώνια. Πρώτα της μίλησε η μάνα μου και μετά μου έδωσε το ακουστικό. Μόνο όταν άκουσα τη φωνή της μπόρεσα να ηρεμήσω.

«Κωστή! Τι κάνεις, αγάπη μου; Πώς τα περνάς;»

«Καλά, κυρία Αργυρώ. Είναι πολύ ωραία εδώ. Εσείς;»

«Κι εγώ μια χαρά είμαι. Τα καταφέρνω».

«Σίγουρα είστε καλά; Αλήθεια μου λέτε, έτσι;»

«Ναι, βρε Κωστή! Αφού τη γλίτωσα τότε πριν φύγετε, δεν έχω καμία ανάγκη. Σου είπα να μη με σκέφτεσαι όμως! Να σκέφτεσαι μόνο το πώς θα περάσεις όσο πιο καλά γίνεται στις πρώτες σου διακοπές. Εμείς θα τα ξαναπούμε όταν γυρίσετε. Να περνάς καλά και να προσέχεις, εντάξει;»

«Εντάξει, κυρία Αργυρώ».

«Και ν' ακούς τη μαμά σου! Δώσ' τη μου τώρα πίσω να τη χαιρετήσω, για να πάτε στις δουλειές σας. Σ' αγαπάω πολύ και να προσέχεις, παιδί μου!»

Έδωσα το ακουστικό πίσω στη μάνα μου και όση ώρα περίμενα να μιλήσουν, είδα δύο άντρες, απ' αυτούς που είχαμε δει την προηγούμενη φορά, να βγαίνουν από ένα μικρό φορτηγό και να μπαίνουν στη διπλανή καφετέρια. Δε μας έδωσαν σημασία και μάλλον το μόνο που τους ένοιαζε ήταν να πάνε μέσα να πιουν. Απορροφήθηκα κοιτώντας τους και δεν κατάφερα να συγκρατήσω τι έλεγε η μάνα μου στην κυρία Αργυρώ. Όταν επιστρέψαμε στο εξοχικό και μπορέσαμε να μείνουμε για λίγο οι δυο μας, τη ρώτησα τι είχαν συζητήσει. Μου είπε ότι όλα ήταν καλά και ότι απλά της έλεγε πόσο πολύ τη βοηθούσε ο Παναγιώτης. Αμάν αυτός ο Παναγιώτης! Από τον τρόπο που μου μιλούσε πάντως, κατάλαβα ότι μου έλεγε την αλήθεια και σταμάτησα ν' ανησυχώ.

Το επόμενο πρωί δεν καθίσαμε πολύ στο ποτάμι. Τους είπαμε ότι ήμασταν πολύ κουρασμένοι και μας πρότειναν αυτό που θέλαμε, να γυρίσουμε σύντομα σπίτι δηλαδή. Μ' αυτόν τον τρόπο, κρατήσαμε δυνάμεις για μετά και προλάβαμε να ξεκουραστούμε για αρκετή ώρα μέχρι το μεσημέρι που θα μπορούσαμε πάλι να φύγουμε χωρίς να μας καταλάβουν. Όταν ήρθε η ώρα, βγήκαμε από το παράθυρο και πήγαμε στο ποτάμι. Σηκώσαμε τα κλαδιά και η βάρκα ήταν ακριβώς εκεί που την είχαμε αφήσει. Τη σύραμε με προσοχή και τη ρίξαμε στο νερό. Δε χρησιμοποιήσαμε αυτό με τις ρόδες, γιατί θα χάναμε χρόνο, αφού θα έπρεπε να το ξαναβάλουμε στο λάκκο πριν μπούμε στο νερό. Μπήκαμε και οι δύο στη βάρκα και αρχίσαμε να κάνουμε κουπί, ο Νίκος από τη μια μεριά κι εγώ από την άλλη. Ήθελε αρκετή δύναμη για να κινηθεί το κουπί μέσα στο νερό. Με μεγάλη προσπάθεια, προχωρήσαμε μακριά από την όχθη. Μετά, αφήσαμε το ρεύμα να μας πάει εκεί που πήγαινε και δε χρειαζόταν να κάνουμε πολύ κουπί. Αποφασίσαμε να μην απομακρυνθούμε αρκετά για πρώτη φορά και με απίστευτη προσπάθεια, καθώς κάναμε κουπί κόντρα στο ρεύμα, γυρίσαμε πίσω. Οι ώμοι μας πονούσαν πολύ και η βάρκα έμοιαζε ασήκωτη,

αλλά, τελικά, καταφέραμε να τη βάλουμε πάλι στην κρυψώνα.

Κάθε μέρα λοιπόν, επιστρέφαμε από το μπάνιο, βγαίναμε από το παράθυρο, πηγαίναμε ξανά στο ποτάμι, ρίχναμε τη βάρκα στο νερό και όταν κουραζόμασταν αρκετά, γυρίζαμε σπίτι. Οι μανάδες μας δεν είχαν καταλάβει απολύτως τίποτα. Όλα πήγαιναν μια χαρά, μέχρι που ένα ατύχημα μάς ανάγκασε να καταλάβουμε την απεισκευσία μας.

Το ποτάμι είχε αρκετό ρεύμα κι εμείς το αφήσαμε να μας απομακρύνει περισσότερο από τις άλλες φορές. Μερικά μέτρα πριν από μια στροφή, το ρεύμα, που ήδη παρέσερνε με ταχύτητα ένα μεγάλο κορμό πίσω μας μαζί με αρκετά κλαδιά, γινόταν ισχυρότερο. Ο κορμός πέρασε από δίπλα μας και όταν έφθασε στη στροφή, σχεδόν σηκώθηκε στον αέρα από την ορμή του νερού. Αμέσως συνειδητοποιήσαμε ότι μετά τη στροφή, τα πράγματα θα γίνονταν πολύ επικίνδυνα. Αρχίσαμε να κάνουμε κουπί κόντρα στο ρεύμα, αλλά, από το πουθενά, εμφανίστηκε ένας πολύ πιο μεγάλος κορμός και μας χτύπησε. Η βάρκα αναποδογύρισε κι εμείς βρεθήκαμε στο νερό. Καθώς αναποδογύριζε η βάρκα όμως, ο Νίκος έπεσε τελείως άτσαλα και χτύπησε το κεφάλι του πάνω της. Δεν έχασε τις αισθήσεις του, αλλά ήταν τόσο πολύ ζαλισμένος που δυσκολευόταν να κρατήσει το κεφάλι του έξω από το νερό. Το ρεύμα μας παρέσερνε και στη στροφή βρεθήκαμε δίπλα-δίπλα. Η βάρκα είχε μπλέξει σε κάτι κλαδιά λίγα μέτρα πιο κάτω και μπόρεσα να κρατηθώ από πάνω της και την ίδια στιγμή, κατάφερα ν' αρπάξω το Νίκο από το μπράτσο. Μου μιλούσε, αλλά δεν καταλάβαινα τι έλεγε. Ξαφνικά, μερικά κλαριά έσπασαν, η βάρκα κουνήθηκε απότομα και ο Νίκος μου γλίστρησε. Επέπλεε στο νερό με το κεφάλι του μέσα. Θα πνιγόταν. Άφησα τη βάρκα και έπεσα όλος μέσα στο νερό και με αρκετή δυσκολία, καθώς δεν ήξερα και καλό μπάνιο, τον έπιασα και του σήκωσα το κεφάλι έξω από το νερό. Κουνούσα τα πόδια μου σαν τρελός. Κατατρομαγμένος, είδα τη βάρκα να απομακρύνεται και πολλά κλαδιά να έρχονται κατά πάνω μας. Κοιτώντας τα κλαδιά ξανά, παρατήρησα ότι μερικά απ' αυτά σταματούσαν όταν έμπλεκαν σε κάτι ρίζες που εξείχαν και σκέφθηκα ότι αυτό έπρεπε να κάνω κι εγώ. Προσπάθησα μια φορά, αλλά δεν τα κατάφερα. Τη δεύτερη ήμουν τυχερός. Με το ένα χέρι κρατούσα μια ρίζα και με το άλλο το Νίκο. Είχε αρχίσει κάπως να συνέρχεται και γι' αυτό μπορέσαμε να αναρριχηθούμε στην όχθη.

Επιτέλους, ήμασταν έξω από το νερό. Τον άφησα ξαπλωμένο στη σκιά ενός

δέντρου και πήγα να δω τι είχε απογίνει η βάρκα. Για καλή μας τύχη, πάλι είχαν μπλοκάρει την πορεία της κάτι μεγάλα κλαδιά. Δεν έχω ιδέα που βρήκα τόση δύναμη, αλλά κατάφερα να τη σύρω έξω. Τα κουπιά είχαν χαθεί και εμείς, όπως και η βάρκα, ήμασταν στην απέναντι όχθη από αυτήν που ήταν το σπίτι του Νίκου. Ένωσα ζαλισμένος και αναγκάστηκα να καθίσω λίγο κάτω για να μαζέψω δυνάμεις. Ο ήλιος με έκανε να ζαλίζομαι ακόμα περισσότερο και ένιωθα την καρδιά μου να χτυπάει πολύ δυνατά. Δεν ξέρω πόση ώρα κάθισα εκεί. Μόλις ένιωσα ότι μπορούσα πάλι να σταθώ στα πόδια μου, ξεκίνησα να πάω να βρω το Νίκο. Τον είδα από μακριά να κάθεται οκλαδόν και να ρίχνει πέτρες στο νερό και ηρέμησα. Είχε συνέλθει! Του φώναξα ότι η βάρκα ήταν εντάξει και περπάτησα πιο γρήγορα για να πάω κοντά του.

«Κωστή, αν δεν ήσουν εσύ θα είχα πνιγεί... Μου έσωσες τη ζωή!»

«Εντάξει...»

«Τι εντάξει, βρε; Αν δεν ήσουν εσύ, θα είχα πνιγεί σου λέω. Θα είχα πεθάνει! Θα στο χρωστάω για πάντα! Να το θυμάσαι αυτό!»

«Δε μου χρωστάς τίποτα! Κι εσύ το ίδιο θα έκανες για μένα».

«Όταν έπεσα στο νερό και δυσκολευόμουν να κουνηθώ, ήμουν σίγουρος ότι θα πνιγόμουν. Πρώτη φορά ένιωσα έτσι. Και τελικά, με έσωσες και έσωσες και τη βάρκα. Δεν το πιστεύω ότι τη γλιτώσαμε».

«Δεν έχουμε τελειώσει ακόμα όμως. Πρέπει να περάσουμε τη βάρκα απέναντι και να την κρύψουμε πάλι».

«Ναι. Και αύριο ή μεθαύριο το αργότερο, να τη βάλουμε στη θέση της, Κωστή. Δεν είναι καλή ιδέα να τη χρησιμοποιήσουμε ξανά».

«Ναι, δε νομίζω ότι θα είμαστε τυχεροί δεύτερη φορά».

«Κοίτα, λίγο πιο πάνω, στενεύει ο ποταμός και οι όχθες είναι αρκετά κοντά. Είναι ρηχά εκεί και δε θα είναι δύσκολο να την περάσουμε απέναντι. Τα κουπιά είναι το θέμα. Πρέπει να τα βρούμε, αλλά δεν προλαβαίνουμε σήμερα. Πρέπει να γυρίσουμε πριν ξυπνήσουν και μάλλον έχουμε αργήσει».

«Πού θα βρούμε τα κουπιά;»

«Υπάρχει ένα μέρος που μαζεύονται όλα όσα παρασέρνει το νερό. Είναι ένας μικρός καταρράκτης με κάτι μεγάλες πέτρες. Με είχε πάει μια φορά ο πατέρας μου. Είναι μακριά, αλλά αν είμαστε τυχεροί, θα τα βρούμε εκεί. Αύριο αυτό όμως. Σήμερα να κρύψουμε τη βάρκα και πάμε γρήγορα!»

«Σίγουρα μπορείς;»

«Ναι! Ένα καρούμπαλο έχω μόνο», μου είπε πιάνοντας με το χέρι το πίσω μέρος του κεφαλιού του.

Δεν ήταν και τόσο κοντά το σημείο που στένευε το ποτάμι τελικά, αλλά ήταν όντως ρηχά και ήταν σχετικά εύκολο να περάσουμε τη βάρκα απέναντι. Μετά από αρκετή ώρα, η βάρκα ήταν στην κρυψώνα της κι εμείς, ζαλισμένοι και σχεδόν χωρίς δυνάμεις, ξεκινήσαμε για το σπίτι. Ένωθα ότι θα σωριαζόμουν κάτω πριν φθάσουμε, αλλά ευτυχώς τα καταφέραμε και οι δύο. Ο Νίκος πέρασε πρώτος από το παράθυρο και όταν ήρθε η σειρά μου, δυσκολεύτηκα απίστευτα και έσκασα με δύναμη στο πάτωμα. Από το γδούπο που έκανα, μας άκουσαν. Η μάνα μου ερχόταν να δει τι είχε γίνει. Τότε, ο Νίκος πήρε την μπάλα στα χέρια του και μου έκανε νόημα να κάνω ότι παίζω. Μόλις φάνηκε η μάνα μου, μου πέταξε την μπάλα και έπεσα κάτω πιάνοντάς την, ακριβώς όπως κάνουν οι τερματοφύλακες. Ο γδούπος ήταν δυνατός και πόνεσα αρκετά, αλλά την ξεγελάσαμε.

«Τι κάνεις, παιδί μου, εκεί; Πώς πέφτεις έτσι;»

«Παίζουμε, μαμά».

«Το βλέπω, αλλά δεν είναι παιχνίδια αυτά. Θα χτυπήσετε! Πάλι καταϊδρωμένοι είστε; Καθίστε ήρεμα! Θα κάνετε καμιά ζημιά. Γιατί δεν περιμένετε να πέσει λίγο ο ήλιος και να πάτε έξω να παίξετε; Νίκο, παιδί μου, μην τον αφήνεις να σε κάνει ό,τι θέλει!».

«Πάλι μπάλα μέσα στο σπίτι;» φώναξε η μάνα του Νίκου και ήρθε στο δωμάτιο να δει.

«Ναι!» της απάντησε η μάνα μου. «Δεν μπορώ να καταλάβω τι τους πιάνει κάθε τόσο μ' αυτήν την μπάλα».

«Πω πω! Πώς μυρίζεις έτσι αυτό το δωμάτιο πια! Πώς ιδρώνετε τόσο; Μπείτε για ντουζ γρήγορα», μας είπε η κυρία Έλενα. «Εμπρός! Ντους και μετά παγωτό!»

Όταν έφυγαν από το δωμάτιο και έκλεισαν την πόρτα, έτσι όπως ήμουν ακόμα στο πάτωμα, ξάπλωσα κάτω εξουθενωμένος. Ευτυχώς που είχε ξεμείνει ένα μπουκάλι νερό στο δωμάτιο και ξεδιψάσαμε. Πήγαμε για μπάνιο με το ζόρι και μετά, φάγαμε τόσο πολύ παγωτό που σύντομα θα έπρεπε να ξαναπάνε σουπερμάρκετ για να μας αγοράσουν κι άλλο. Το απόγευμα, βγήκαμε για λίγο έξω και αυτό γιατί μας φώναζαν να βγούμε, για να μας χτυπήσει λίγο το δροσερό αεράκι που πάντα φυσούσε τέλη

Αυγούστου εκεί. Το βράδυ κοιμηθήκαμε νωρίς. Έπρεπε να συνέλθουμε και να μαζέψουμε δυνάμεις για την επόμενη ημέρα.

Ακολουθήσαμε πάλι το ίδιο γνωστό πρόγραμμα και αργά το μεσημέρι, ήμασταν στο ποτάμι ψάχνοντας για εκείνον το μικρό καταρράκτη. Περπατήσαμε αρκετά μέχρι να τον βρούμε και ο ήλιος είχε αρχίσει πάλι να μας ζαλίζει. Φθάνοντας στον καταρράκτη, είδαμε το ένα κουπί να στέκεται καρφωμένο ανάμεσα σε δύο πέτρες και όταν πλησιάσαμε να το πάρουμε, είδαμε και το άλλο να είναι μπλεγμένο σε κάτι κλαδιά, μερικά μέτρα παραπέρα. Οι πέτρες γλιστρούσαν και ήταν επικίνδυνα. Όμως, τίποτα δε μας τρόμαζε μετά από όσα είχαμε περάσει. Έχοντας τα δύο κουπιά, γυρίσαμε στην κρυμμένη βάρκα και τα κρύψαμε κι αυτά εκεί. Αποφασίσαμε να μην τη γυρίσουμε στη θέση της εκείνο το απόγευμα, μιας και είχε ήδη περάσει αρκετή ώρα. Επιστρέψαμε σπίτι χαρούμενοι, γιατί τα είχαμε καταφέρει! Η βάρκα και τα κουπιά δεν είχαν πάθει τίποτα! Μόνο ένα καρούμπαλο είχε ο Νίκος, αλλά κι αυτό σε σημείο που δε φαινόταν.

Σχεδόν είκοσι τέσσερις ώρες μετά, η βάρκα επέστρεψε στην αποθήκη. Πριν φύγουμε από το ποτάμι, σκεφθήκαμε να καλύψουμε την κρυψώνα πάλι με τα κλαδιά, για να μην την βρει κανένας άλλος. Μπορεί να τη χρειαζόμασταν ξανά κάποιο από τα επόμενα καλοκαίρια. Κάθε λίγα λεπτά, γυρίζαμε πίσω και καλύπταμε τα σημάδια που άφηναν οι ρόδες. Όταν φθάσαμε έξω από την αποθήκη, ο Νίκος κατάλαβε πως είχε ξεχάσει να πάρει το κλειδί και μπήκε από το παράθυρο για να το φέρει. Όταν άκουσα να πέφτει κάτι μέσα στο σπίτι, φοβήθηκα αρκετά. Ένα μικρό ταψί έπεσε και απ' το θόρυβο ξύπνησαν.

«Νίκο, εσύ είσαι;» φώναξε η κυρία Έλενα.

«Ναι, μαμά», της είπε και μου φάνηκε αγχωμένος από τη φωνή του. «Ένα μπουκάλι νερό ήρθα να πάρω».

«Τι έπεσε;»

«Το ταψί που είχες πάνω στο τραπέζι, βρε μαμά. Το είχες αφήσει άκρη-άκρη. Κατά λάθος έπεσε. Σας ξύπνησα, ε;»

«Δεν πειράζει, δεν πειράζει! Βάλτο όπου θες και θα το φτιάξω όταν σηκωθώ».

Σύντομα, η βάρκα ήταν στη θέση της, ακριβώς όπως την είχε αφήσει ο πατέρας του. Ήθελε τουλάχιστον μια εβδομάδα για να στεγνώσει και αν άνοιγαν την αποθήκη και την έβλεπαν, θα καταλάβαιναν ότι η βάρκα είχε πέσει στο νερό. Δε χρειάστηκε να την

ανοίξουν ποτέ. Ούτε και εμείς ξαναμπήκαμε εκεί μέσα.

12

Οι πρώτες μου διακοπές τελείωναν... Αυτό είχε αποφασίσει η μάνα μου. Μου είχε πει ότι θα φεύγαμε μόνοι μας πριν φύγουν ο Νίκος με την κυρία Έλενα. Όσο και να την παρακαλούσα να καθίσουμε, επέμενε να φύγουμε, γιατί έλεγε ότι μας χρειαζόταν η κυρία Αργυρώ. Τελικά, η λύση βρέθηκε ένα μεσημέρι σε μια συζήτηση που κάναμε την ώρα του φαγητού.

«Πρέπει να επιστρέψουμε, Κωστή. Πρέπει! Μην ξεχνάς την κυρία Αργυρώ», μου είπε η μάνα μου προσπαθώντας να με πείσει ότι είχε δίκιο. «Είναι πολλές οι μέρες που λείπουμε και δεν ξέρω αν πράγματι ο Παναγιώτης τα καταφέρνει καλά».

«Ο Παναγιώτης και ο Παναγιώτης... Αρχίσαμε πάλι μ' αυτόν το βλάκα», της είπα, αρκετά θυμωμένος που άκουγα πάλι το όνομά του.

«Κωστή! Πώς μιλάς έτσι; Δεν ντρέπεσαι;»

«Όχι! Δεν ντρέπομαι καθόλου!»

«Κωστή, είπα! Ηρέμησε!»

«Μη μαλώνετε, Δήμητρα», της είπε η κυρία Έλενα. «Απλά δε θέλει να φύγετε και αντιδρά έτσι».

«Κυρία Δήμητρα, δεν μπορείτε να φύγετε μαζί μας; Στο τέλος της άλλης βδομάδας θα φύγουμε εμείς. Δεν είναι πολλές μέρες», είπε ο Νίκος κοιτώντας μία τη μάνα μου και μία εμένα.

«Νίκο μου, πρέπει! Μακάρι να μπορούσαμε να μείνουμε ακόμη περισσότερο», του απάντησε.

«Άκου, Δήμητρα. Καταλαβαίνω ότι θες να πας στην κυρία Αργυρώ. Κι εγώ αν ήμουν στη θέση σου, μάλλον θα έφευγα. Αν θες όμως, άσε τον Κωστή εδώ. Θα επιστρέψει μαζί μας», της πρότεινε η κυρία Έλενα και αναθάρρησα.

«Ναι, μαμά. Άσε με! Σε παρακαλώ!»

«Ε, δε θέλω να γινόμαστε βάρος...»

«Τι είναι αυτά που λες, βρε Δήμητρα; Άσε το παιδί εδώ να περάσει καλά. Μην

ανησυχείς!»

«Ε... Θέλω να το σκεφθώ. Δεν τον έχω ξαναφήσει μόνο του ποτέ».

«Μόνο του; Εγώ με το Νίκο πού θα είμαστε; Δεν υπάρχει λόγος ν' ανησυχείς!»

Εμπιστευόταν την κυρία Έλενα και δεν έφερε πολλές αντιρρήσεις. Τι άλλο μπορούσε πια να συμβεί; Έτσι κι αλλιώς, αυτό που είχε συμβεί στο ποτάμι και ήταν πράγματι σημαντικό δεν το ήξερε για να την επηρεάσει. Ποτέ δεν της το είπα. Τρεις ημέρες μετά, έφυγε μόνη της. Όμως, μια ημέρα πριν φύγει, η συμπεριφορά των μανάδων μας μου έκανε φοβερή εντύπωση. Ενώ δεν ήθελαν να μας αφήνουν ούτε μια στιγμή χωρίς να μας προσέχουν, αργά το απόγευμα εκείνης της ημέρας, έφυγαν μαζί και γύρισαν το βράδυ. Μας είχαν πει να πέφταμε για ύπνο γιατί θ' αργούσαν και μας είχαν ετοιμάσει και επιπλέον φαγητό μήπως πεινούσαμε. Ήταν καλοντυμένες, φορούσαν άρωμα και είχαν μια περίεργη νευρικότητα. Δεν είχα ξαναδεί τη μάνα μου έτσι ποτέ. Έμοιαζε αρκετά νεότερη και ήταν πάρα πολύ όμορφη. Το ίδιο και η κυρία Έλενα, αλλά για εκείνη, ήξερα ότι ήταν μια πολύ ωραία γυναίκα. Μας είπαν ότι ήθελαν να κάνουν μια βόλτα στην πόλη, γιατί δε θα είχαν την ευκαιρία να το ξανακάνουν εκείνο το καλοκαίρι. Ο Νίκος το πίστεψε και τις δικαιολόγησε, αφού πράγματι η βραδιά αυτή ήταν η τελευταία τους ευκαιρία να βγουν και να διασκεδάσουν λίγο. Όμως, δεν ήταν ανεύθυνο ν' αφήσουν δύο παιδιά μόνα τους σ' ένα απομονωμένο σπίτι λίγο πριν νυχτώσει και μάλιστα για τόσες ώρες; Το μόνο που έκαναν ήταν να κλειδώσουν την πόρτα φεύγοντας.

Δεν μπορούσα να γλυτώσω από τις περίεργες σκέψεις εκείνο το βράδυ και μάλλον δεν ήμουν τόσο ευχάριστη παρέα για το Νίκο. Του έλεγα ότι φοβόμουν μήπως τους συνέβαινε κάτι και ό,τι άλλο μπορούσα να φανταστώ, για να αποφύγω να του πω αυτό που πραγματικά σκεφτόμουν. Κι αυτό δεν ήταν άλλο από εκείνους τους άντρες της καφετέριας. Μήπως ήθελαν να συναντήσουν κάποιους απ' αυτούς; Γι' αυτό είχαν γίνει τόσο όμορφες; Ήμουν σίγουρος ότι θα μπορούσαν να είχαν πάει βόλτα και χωρίς να ήταν τόσο πολύ όμορφες. Όσο περνούσαν οι ώρες και δε γύριζαν, άρχισε να ανησυχί τελικά και ο Νίκος. Κοιτούσαμε συνέχεια έξω από το τζάμι και ηρεμήσαμε μόνο όταν ακούσαμε το αυτοκίνητο να έρχεται. Κλείσαμε τα φώτα και πήγαμε αμέσως στο δωμάτιό μας να ξαπλώσουμε. Μετά από μερικά λεπτά, η μάνα του Νίκου μάς χτύπησε πολύ σιγά την πόρτα και, αφού την άνοιξε, είπε χαμηλόφωνα στη μάνα μου ότι κοιμόμασταν. Αν και δεν είχαμε συνεννοηθεί να καθίσουμε ακίνητοι στα

κρεβάτια μας, μας βγήκε εκείνη τη στιγμή και ήταν ό,τι καλύτερο μπορούσαμε να κάνουμε. Όμως, εγώ είχα κι έναν ακόμα λόγο που έμεινα ακίνητος. Το κρεβάτι το δικό μου ήταν κοντά στην πόρτα και όταν την άνοιξε, μια γνώριμη μυρωδιά με έκανε να παγώσω. Το αλκοόλ... Αυτό που όταν το έπινε ο πατέρας μου δεν ήξερε τι έκανε. Όταν έκλεισε την πόρτα πίσω της, καληνύχτισα το Νίκο και του είπα ψέματα ότι δεν είχα άλλες δυνάμεις και ότι ήθελα να κοιμηθώ. Θυμήθηκα τον πατέρα μου να δέρνει τη μάνα μου και τον ήχο των χεριών του όταν τη χτυπούσαν. Σιχαινόμουν τη μυρωδιά του αλκοόλ, γιατί αυτή ήταν η μυρωδιά του πατέρα μου. Από το σαλόνι ακούστηκε ένα σιγανό γέλιο και ήταν της μάνας μου. Για πρώτη φορά, ενώ μύριζα το οινόπνευμα, η μάνα μου γελούσε. Συνήθως έκλαιγε. Αυτό με χαλάρωσε και κατάφερα να κοιμηθώ.

Το πρωί, με ξύπνησε η φασαρία από το σαλόνι. Τις άκουγα πάλι να γελούν. Μερικές λέξεις κατάφερα να πιάσω, γιατί, όταν δε γελούσαν, ψιθύριζαν και ακουγόταν μόνο ένα βουητό. Σηκώθηκα από το κρεβάτι και πήγα στην πόρτα, για να προσπαθήσω να καταλάβω τι έλεγαν. Πάλι μόνο λέξεις κατάφερα να ακούω. Θυμάμαι ότι τις άκουσα να λένε «πρόβλημα», «αστείο», «ευκαιρία» και «Νίκος». Μόλις άκουσα το όνομά του, γύρισα και τον κοίταξα. Ακόμα κοιμόταν. Προσπάθησα να ανοίξω την πόρτα χωρίς να με καταλάβουν, αλλά ένα μικρό τρίξιμο που ακούστηκε τις έκανε να σταματήσουν. Με είχαν καταλάβει. Βγήκα έξω από το δωμάτιο να μην έτρεχε τίποτα.

«Καλώς τον», μου είπε η μάνα μου. «Τι κάνεις, Κωστή μου; Έλεγα ότι θα ξυπνούσες να καθίσουμε λίγο μαζί πριν φύγω».

«Γι' αυτό σηκώθηκα, μαμά. Σίγουρα δε θέλεις να μείνεις;»

«Τα έχουμε πει αυτά, βρε Κωστή! Πρέπει να πάω στην κυρία Αργυρώ. Αφού το ξέρεις!».

«Ναι... Να της δώσεις χαιρετίσματα και να της πεις να προσέχει».

«Θα της το πω. Έλα τώρα εδώ να σου πω. Κάτσε δίπλα μου».

Μου πέρασε από το μυαλό ότι ίσως μου έλεγε κάτι γι' αυτά που συζητούσαν, αλλά αυτά που ήθελε να μου πει ήταν συμβουλές για τις ημέρες που δε θα ήταν μαζί μου.

«Είναι η πρώτη φορά που θα μείνεις μόνος σου. Θέλω να...»

«Αμάν, βρε Δήμητρα! Πόσες φορές πρέπει να σου πω ότι δε θα είναι μόνος του. Ακόμα δε με εμπιστεύεσαι;» τη ρώτησε η κυρία Έλενα.

«Δεν το εννοούσα έτσι! Ξέρεις τι εννοώ! Σε εμπιστεύομαι, αλλιώς δε θα τον άφηνα εδώ. Λοιπόν, Κωστή, άκου! Θέλω να προσέχεις και να ακούς την κυρία Έλενα. Δε θα

φέρνεις αντιρρήσεις! Μη μου πει ότι δημιούργησες πρόβλημα, γιατί θα της πω να σε βάλει στο επόμενο λεωφορείο. Εντάξει;»

«Εντάξει, μαμά. Δε θα κάνω τίποτα κακό».

«Το ελπίζω! Και εννοείται ότι δε θα φεύγεις μακριά από το σπίτι χωρίς την κυρία Έλενα και ότι θα είσαι πολύ προσεχτικός στο ποτάμι. Αυτά εννοούνται! Και πρόσεξε να μην κάνεις καμιά ζημιά στο σπίτι! Και κάτι άλλο. Αν οποιαδήποτε στιγμή, νιώσεις άβολα, θελήσεις να μιλήσουμε μαζί ή δεν αισθάνεσαι καλά, να το πεις αμέσως στην κυρία Έλενα. Αμέσως! Εντάξει;»

«Εντάξει. Το υπόσχομαι!»

«Κωστή, ετοιμάσου να με υπακούς», είπε η κυρία Έλενα γελώντας. «Ας ξεκινήσουμε από τώρα! Πήγαινε να ξυπνήσεις το Νίκο, για να φάμε πρωινό σε λίγο. Να ντυθείτε κιόλας, γιατί το πολύ σε δυο ώρες θα φύγουμε. Μην τον λυπηθείς. Ξύπνα τον! Ακόμα εδώ είσαι;»

Ήταν αστείος ο τρόπος που μιλούσε και μου έφτιαξε τη διάθεση. Υπέθεσα ότι έλεγαν αστεία προηγουμένως και γι' αυτό γελούσαν. Όταν επέστρεψα στο δωμάτιο, ο Νίκος κοιμόταν ακόμα. Παρά το ότι η πόρτα ήταν μισάνοιχτη, οι φωνές μας δεν τον είχαν ξυπνήσει. Σκέφθηκα να του κάνω κι εγώ μια πλάκα, όπως μου είχε κάνει κι εκείνος την πρώτη ημέρα που είχαμε πάει εκεί. Αν και αρχικά ήθελα να τον σκουντήξω απότομα και να του πω ότι η μάνα του είχε πάθει κάτι, το μετάνιωσα, γιατί κάτι τέτοιο θα ήταν αρκετά βαρύ. Τελικά, αποφάσισα να του πω ακριβώς το ίδιο με αυτό που μου είχε πει κι εκείνος. Έσκυψα από πάνω του και τον σκούντηξα για να ξυπνήσει.

«Νίκο! Ξύπνα! Έχει πιάσει φωτιά το σπίτι! Ξύπνα σου λέω! Φωτιά!»

«Φωτιά; Τι; Φωτιά; Πού;» με ρώτησε και εκτινάχθηκε από το κρεβάτι.

«Στο σαλόνι».

«Μαμά! Φωτιά! Μαμά!»

Εννοείται ότι γέλασα με την ψυχή μου!

«Πλάκα μου κάνεις; Έλα τώρα... Παραλίγο να πάθω τίποτα».

«Μία σου και μία μου».

«Τι έγινε, βρε παιδιά;» μας ρώτησε η κυρία Έλενα που είχε έρθει μαζί με τη μάνα μου στο δωμάτιο, αν και είχε καταλάβει τι είχε γίνει. «Νίκο, παιδί μου, σε τρόμαξε; Αν σε τρόμαξε, ξέρεις... Πολύ καλά σου έκανε! Να μάθεις!»

«Τίποτα, τίποτα... Απλά μου έκανε το κόλπο με τη φωτιά και ξαφνιάστηκα».

«Καλά να πάθεις! Ξέρετε πόσες φορές μου το έχει κάνει εμένα; Καλά του έκανες, Νίκο μου! Πήρες εκδίκηση και για μένα!»

«Δεν τρόμαξα λέω!»

«Όχι, όχι! Γιατί το λες αυτό; Απλά ξαφνιάστηκες», του είπε η μάνα του. «Βλέπεις πόση πλάκα έχει όταν κοιμάσαι και στο κάνουν αυτό;»

Το κόλπο με τη φωτιά... Πλάκα είχε! Θυμάμαι ότι έκανε πολλή ώρα να ξαναβρεί το χρώμα του. Ήταν τρομοκρατημένος, έτρεμε και τα μάτια του για αρκετή ώρα μας κοιτούσαν γουρλωμένα. Τον είχα τρομάξει πάρα πολύ. Άρχισε να αισθάνεται καλύτερα όταν τρώγαμε στην κουζίνα, μέχρι που τελικά έβαλε τα γέλια κι αυτός. Όταν δε μας έβλεπαν, προσπαθούσε να με χτυπήσει με τα χέρια του κάτω από το τραπέζι, αλλά πάντα τον απέφευγα. Το ίδιο έκανε και στο αυτοκίνητο όταν πηγαίναμε στο σταθμό των λεωφορείων. Τότε με πέτυχε μερικές φορές, αλλά μας κατάλαβαν και μας ζήτησαν να σταματήσουμε. Από τη στιγμή που τους κάναμε τη χάρη και σταματήσαμε να παίζουμε, μέχρι να φθάσουμε στο σταθμό, η μάνα μου δεν έπαψε λεπτό να μου λέει τι έπρεπε να κάνω και τι όχι. Δίκιο είχε, αλλά μας είχε όλους κουράσει μ' αυτά.

Στο σταθμό, είδαμε σταματημένα αρκετά πράσινα λεωφορεία. Ήταν διαφορετικά από αυτά της πόλης. Πήγαμε και οι τέσσερις εκεί που έβγαζαν τα εισιτήρια και καθίσαμε στην ουρά. Ήμασταν τυχεροί, γιατί σε μισή ώρα έφευγε το επόμενο λεωφορείο για την Πυλωνίδα. Όση ώρα περιμέναμε, η μάνα μου πάλι μου έδινε συμβουλές. Να προσέχω το ένα, να προσέχω το άλλο... Τώρα τα θυμάμαι με νοσταλγία, αλλά τότε το μόνο που ήθελα ήταν να σταματήσει. Προσπαθούσα να την ηρεμήσω λέγοντάς της ότι δεν μπορούσε να συμβεί τίποτα μέσα σε μια εβδομάδα. Παρόλο που, πραγματικά, μου έσπασε τα νεύρα μέχρι να μπει στο λεωφορείο, όταν με φίλησε για να με αποχαιρετήσει, ένιωσα αρκετά άβολα. Προσπαθούσα να μη με καταλάβει και από τη δύσκολη θέση με έβγαλε ο οδηγός, όταν φώναξε ότι έφευγε σε ένα λεπτό. Δυο άνθρωποι που δούλευαν εκεί μας βοήθησαν να βάλουμε τη βαλίτσα στο χώρο των αποσκευών και της είπαν να βιαστεί να μπει. Μόλις μπήκε, έκλεισε η πόρτα πίσω της. Αφού κάθισε, μας κοίταξε από το τζάμι και μας χαιρέτησε. Τη χαιρέτησα κι εγώ και έμεινα προβληματισμένος να κοιτάω το λεωφορείο που έφευγε. Υπήρχε κάτι που είχα ξεχάσει. Πώς θα μάθαινα ότι το λεωφορείο είχε φθάσει κανονικά;

«Κωστή, είσαι εντάξει;» με ρώτησε η κυρία Έλενα.

«Ε... Εντάξει είμαι, αλλά φοβάμαι για τη μαμά».

«Τι φοβάσαι, βρε; Το λεωφορείο;»

«Ναι... Αν συμβεί κάτι στο δρόμο;»

«Καημενούλη μου! Λες να μην το είχε σκεφθεί η μαμά σου, βρε; Απλά ήθελε να δει αν θα νοιαζόσουν. Θα με ρωτήσει σε λίγες ώρες».

«Πώς θα σας ρωτήσει;»

«Θα την πάρουμε τηλέφωνο βέβαια! Το πολύ σε πέντε ώρες θα έχει φθάσει. Θα τηλεφωνήσουμε στο σπίτι της κυρίας Αργυρώς. Μην ανησυχείς! Θα καθίσουμε εδώ τώρα να παίξετε και θα φάμε και παγωτό πιο μετά. Έχει κάτι ηλεκτρονικά στην καφετέρια. Όταν φύγουμε, θα πάμε σουπερμάρκετ και θα πάρουμε τηλέφωνο από το καρτοτηλέφωνο που υπάρχει εκεί. Είναι όλα κανονισμένα! Δεν ξέρεις πόσο θα χαρεί η μαμά σου που τη σκέφτεσαι! Μπράβο, Κωστή μου! Τ' ακούς εσύ, Νίκο; Αν έφευγα εγώ, θα σ' ένοιαζε κι εσένα τόσο; Κάτι μου λέει όχι και τόσο...»

Προσπάθησε να με καθησυχάσει, αλλά δε σταμάτησα στιγμή να φοβάμαι μήπως συνέβαινε κάποιο ατύχημα στο δρόμο. Δεν μπορούσα να ξεχαστώ ούτε και με όλα αυτά τα ηλεκτρονικά που είχε η καφετέρια. Κάτι μεγάλα έπιπλα με οθόνη που μπορούσες να παίζεις ό,τι ήθελες, απλά ρίχνοντας ένα κέρμα μέσα. Αυτό που μου άρεσε περισσότερο ήταν ένα που είχε τιμόνι και ήταν σα να οδηγούσες αληθινό αυτοκίνητο. Κέρματα μας έδινε η μητέρα του Νίκου και μάλλον ξόδεψε αρκετά χρήματα εκείνη την ημέρα. Τουλάχιστον, πέρασε η ώρα λίγο ευχάριστα. Όχι, όμως, για την κυρία Έλενα, γιατί την περισσότερη ώρα καθόταν και μας έβλεπε χωρίς να κάνει τίποτα. Όταν βαρεθήκαμε να παίζουμε, μας αγόρασε φαγητό και μετά παγωτό. Σχεδόν τέσσερις ώρες καθίσαμε εκεί. Μας πήρε και αρκετή ώρα να φθάσουμε στο σουπερμάρκετ και πριν μπούμε, επιτέλους, πήραμε τηλέφωνο στο σπίτι της κυρίας Αργυρώς. Η μάνα μου ήταν ήδη εκεί και σήκωσε το τηλέφωνο. Πρώτα της μίλησε η κυρία Έλενα.

«Δήμητρα; Έφθασες καλά; Εδώ έχουμε τον Κωστή που μας έχει φάει από την ανησυχία του. Φοβόταν μήπως σου συμβεί τίποτα στο δρόμο. Σ' αγαπάει πολύ! Κάτσε να στον δώσω, γιατί δε βλέπω ν' αντέχει άλλο», της είπε και μου έδωσε το ακουστικό.

«Μάμα! Όλα καλά;»

«Ναι, Κωστή μου. Μια χαρά όλα. Ανησύχησες, βρε;»

«Ε... Φοβόμουν γιατί ήταν και πολλές ώρες το ταξίδι».

«Μωρό μου εσύ! Αγαπάς τη μανούλα δηλαδή; Μια χαρά ήταν το ταξίδι και έφθασα και νωρίτερα απ' αυτό που περίμενα. Έχεις χαιρετίσματα από την κυρία Αργυρώ. Μου είπε να σου πω να κοιτάξεις να περάσεις όσο πιο καλά μπορείς, γιατί μόνο μια βδομάδα έμεινε. Εμείς τα έχουμε πει. Ξέρεις τι πρέπει και τι δεν πρέπει να κάνεις, σωστά;»

«Πάλι τα ίδια... Ξέρω!»

«Έλα, βρε, που έχεις και παράπονο! Δώσε μου τώρα την κυρία Έλενα και όποτε θελήσεις να με πάρεις τηλέφωνο, να της το πεις!»

«Βρε μαμά, σε μια βδομάδα θα τα πούμε από κοντά».

«Ναι... Κάνε μας και το σκληρό τώρα. Θ' αντέξεις μια βδομάδα χωρίς να μιλήσεις στη μανούλα;»

«Θ' αντέξω! Θα δεις!»

«Καλά, καλά... Δώσε μου την κυρία Έλενα τώρα».

Μίλησαν για λίγο ακόμα οι δυο τους και μετά μπήκαμε στο σουπερμάρκετ για να ψωνίσουμε. Μέσα στο μαγαζί, είδα κάποιους από τους άντρες που σύχναζαν στη διπλανή καφετέρια. Πρώτη φορά τους έβλεπα εκεί μέσα. Πέρασαν από δίπλα μας, μας κοίταξαν, αλλά δεν είπαν κάτι. Δε μου άρεσε που τους έβλεπα και προσπαθούσα να είμαι όσο πιο κοντά μπορούσα στην κυρία Έλενα, γιατί τους φοβόμουν. Ακούσαμε έναν απ' αυτούς να μαλώνει με τους υπαλλήλους για τις μπύρες στο ψυγείο. Φώναζε ότι δεν ήταν αρκετά παγωμένες και τους έβριζε. Μιλούσε άσχημα και ακουγόταν σα να ήθελε να χτυπήσει έναν υπάλληλο που του ζητούσε να περάσει έξω. Ένας από τους φίλους του τον ηρέμησε και οι δυο τους βγήκαν έξω, αφήνοντας την υπόλοιπη παρέα μέσα. Όταν βγήκαμε για να πάμε στο αυτοκίνητο, δεν τους είδαμε κάπου έξω αυτούς τους δύο. Μάλλον θα είχαν μπει στην καφετέρια.

Γυρίσαμε αργά το μεσημέρι στο σπίτι και ενώ μας πρότεινε να πάμε στο ποτάμι για μπάνιο, της είπαμε ότι δεν αντέχαμε άλλο και ότι προτιμούσαμε να ξαπλώσουμε. Βέβαια, με τον τρόπο που μας το είπε, δε μας έπεισε ότι ήταν κάτι που το ήθελε, αλλά αν της λέγαμε ναι, θα έβρισκε τις δυνάμεις να μας πάει. Το μόνο που κάναμε ήταν να παίξουμε λίγο ποδόσφαιρο έξω το απόγευμα.

Όταν πέσαμε για ύπνο, ένιωσα λίγο περίεργα. Πρώτη φορά δεν είχα καληνυχτίσει τη μάνα μου. Στριφογύριζα στο κρεβάτι και τη σκεφτόμουν. Ήθελα να τη δω, αλλά

προσπάθησα να πείσω τον εαυτό μου ότι είχα μεγαλώσει πια και ότι δεν έπρεπε να κάνω έτσι. Αποφάσισα να μην πω στην κυρία Έλενα να την πάρουμε τηλέφωνο. Ξημέρωνε Δευτέρα και το Σάββατο θα επιστρέψαμε. Πέντε ημέρες ήταν μόνο. Μπορούσα και έπρεπε να αντέξω. Αλλιώς, θα ήμουν ένα μαμόθρεφτο που δεν μπορούσε χωρίς τη μαμά του. Θύμωσα με τον εαυτό μου εκείνη τη νύχτα. Πώς έκανα έτσι; Μια εβδομάδα μακριά από τη μάνα μου ήταν. Σιγά! Και το πρωί στο σταθμό ήμουν πολύ λάθος. Σίγουρα οι δρόμοι έκρυβαν κινδύνους, αλλά κακώς ήμουν τόσο ανήσυχος. Δεν έπρεπε να το δείχνω τουλάχιστον. Ντράπηκα και ένιωσα ότι είχα γίνει ρεζίλι στα μάτια του Νίκου. Γι' αυτό, η απόφασή μου να μην τηλεφωνήσω στη μάνα μου εκείνη την εβδομάδα ήταν οριστική.

Το επόμενο πρωί, σηκωθήκαμε νωρίς και είχαμε και οι δυο μας μια έντονη λαχτάρα να πάμε στο ποτάμι. Ο Νίκος πίεζε υπερβολικά τη μάνα του να βιαστεί να τελειώσει τις δουλειές της. Τον είχε πιάσει μια ανησυχία που δεν μπορούσα να την καταλάβω. Κι εγώ ήθελα πάρα πολύ να πάμε, αλλά τον θυμάμαι να κάνει σαν τρελός και σα να είχε να πάει στο ποτάμι χρόνια ολόκληρα.

«Πώς κάνεις έτσι, παιδί μου; Ηρέμησε πια! Τελειώνω και φεύγουμε», του είπε η κυρία Έλενα.

«Τελειώνω, βρε μαμά! Τόση ώρα στο λέω. Θέλουμε να πάμε για μπάνιο!».

«Τώρα είπα! Τώρα! Καθίστε δυο λεπτά να βάλω στο ψυγείο το φαγητό και φεύγουμε».

«Τι δυο λεπτά; Αφού δε φοράς ούτε μαγιό».

«Α... Για να σου πω! Έλα να με βοηθήσεις, για να κάνουμε πιο γρήγορα».

«Καλά, καλά».

«Μάλιστα... Δε σου είπαμε να μαγειρέψεις κιόλας! Τέτοια προθυμία μόλις ακούσεις για δουλειές... Και θες να κάνω και γρήγορα!»

«Ε... Δεν πήγαμε εχθές για μπάνιο και θέλουμε να πάμε πιο νωρίς σήμερα», της είπε για να δικαιολογηθεί.

«Λίγη υπομονή και φύγαμε, βρε παιδιά. Λίγη υπομονή!»

Δε σταμάτησε να λέει στη μάνα του να κάνει γρήγορα. Σαν κακομαθημένο έκανε και απορούσα γιατί δεν τον μάλωνε. Όταν φθάσαμε στο ποτάμι και τον είδα να τρέχει σαν παλαβός για να μπει μέσα στο νερό, κατάλαβα ότι έκανε έτσι γιατί αγαπούσε απίστευτα πολύ το κολύμπι. Με φώναζε να μπω κι εγώ μέσα, αλλά ένιωθα περίεργα

που δεν ήταν η μάνα μου μαζί μας. Μου έλεγε ότι μας έμεναν μόνο λίγα μπάνια ακόμα και σχεδόν με παρακαλούσε να μπω μέσα στο νερό για να παίξουμε. Δεν είχα διάθεση, αλλά επειδή δεν ήθελα να με καταλάβουν, άρχισα να κάνω σχεδόν ό,τι έκανε κι εκείνος και να προσποιούμαι ότι το απολάμβανα. Σαν κλόουν αισθανόμουν και όλη μου η προσπάθεια να ξεχάσω τη μάνα μου ήταν άκαρπη. Μου έλειπε πάρα πολύ.

Η μάνα μου έφυγε και άφησε ένα κενό που δεν μπορούσε να γεμίσει ούτε ο Νίκος, ούτε η μάνα του, ούτε οποιοσδήποτε άλλος άνθρωπος. Ίσως να είναι ντροπή να παραδέχομαι ότι είχα τόσο μεγάλη ανάγκη τη μάνα μου. Αυτό, όμως, αφορούσε εμένα και μόνο εμένα. Ήταν αυτό που ένιωθα μέσα μου και που έπρεπε να κρατήσω καλά κρυμμένο. Γι' αυτόν το λόγο, αποφάσισα ξανά ότι δε θα έπαιρνα τηλέφωνο τη μάνα μου εκείνη την εβδομάδα. Έπρεπε! Και γι' αυτόν το λόγο, δεν είπα τίποτα στην κυρία Έλενα όταν, το απόγευμα εκείνης της ημέρας, πήγε πάλι στο σουπερμάρκετ. Μας άφησε πίσω μόνους μας, αλλά μας κλείδωσε μέσα στο σπίτι. Ευτυχώς, γιατί αν μας έπαιρνε μαζί της, θα βρισκόμουν κοντά σ' εκείνο το τηλέφωνο και ήμουν σίγουρος ότι θα έμπαινα στον πειρασμό να της ζητήσω να τηλεφωνήσουμε, αφού αυτό ήταν που ήθελα πραγματικά.

Οι σκέψεις μου για τη μάνα μου με συνόδευαν όλες τις υπόλοιπες ημέρες. Δεν μπορούσα να σκεφθώ τίποτα άλλο, μέχρι που ανακάλυψα κάτι που με έφερε σε αρκετά δύσκολη θέση. Απόγευμα ήταν και παίζαμε. Από μια δική μου στραβοκλωτσιά, η μπάλα βρέθηκε πολύ ψηλά στον αέρα και τελικά έπεσε στο πίσω μέρος του σπιτιού, εκεί που είχε παράθυρο το δωμάτιο που κοιμούνταν οι μανάδες μας. Όταν πήγα να την πάρω, είδα κάτι μεγάλες πατημασιές, μάλλον από αρβύλες, να έρχονται από το δάσος και να καταλήγουν σ' εκείνο το παράθυρο. Φοβήθηκα μήπως είχε μπει κάποιος μέσα στο σπίτι και είχε κάνει κακό στην κυρία Έλενα. Μου έκανε εντύπωση που το παράθυρο ήταν κλειστό, γιατί, λογικά, λόγω της ζέστης θα το είχε αφήσει ανοιχτό. Πλησίασα αργά και προσεχτικά και προσπάθησα να δω τι γινόταν από το άνοιγμα που άφηναν στη μέση οι δύο κουρτίνες. Τότε πάγωσα και ένιωσα το κορμί μου να κοκαλώνει από αυτό που είδα. Η κυρία Έλενα ήταν γυμνή και ένας άντρας την αγκάλιαζε και τη φιλούσε. Όταν είδα το πρόσωπό του, ανατρίχιασα ακόμα περισσότερο. Ήταν ένας απ' αυτούς που σύχναζαν σ' εκείνη την καφετέρια. Ήξερα πολύ καλά τι έκαναν. Είχα δει τέτοιες σκηνές στην τηλεόραση. Η κυρία Έλενα απατούσε τον πατέρα του Νίκου μ' έναν απ' αυτούς τους βρωμιάρηδες. Τη σιχάθηκα

και σκέφθηκα να φωνάξω το Νίκο, αλλά το μετάνιωσα. Τι να του έλεγα; Ότι η μάνα του ήταν μια πόρνη; Αυτή η ανεύθυνη πόρνη! Ήμασταν κι εμείς εκεί και δε δίστασε. Τότε, σταμάτησα να σκέφτομαι τη μάνα μου και μέσα σ' αυτόν τον ελάχιστο χρόνο που μεσολαβούσε μέχρι να πάω πάλι στην μπροστινή μεριά του σπιτιού, έπρεπε ν' αποφασίσω τι θα έκανα. Και τι έκανα; Δεν είπα ποτέ τίποτα σε κανέναν. Το κράτησα κι αυτό μέσα μου. Αν το έλεγα στο Νίκο ή στη μάνα μου, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, θα τον έχανα από φίλο.

Καθώς γύριζα πίσω με την μπάλα, πατούσα πάνω στις πατημασιές του βρωμιάρη για να τις παραμορφώσω. Θα άφηνε κι άλλες όταν θα έφευγε και γι' αυτό όταν μας φώναζε η μάνα του Νίκου να πάμε μέσα, φρόντισα να δώσω άλλη μια στραβοκλωτσιά στην μπάλα, για να τη στείλω πάλι εκεί. Πήγα αρκετά διστακτικά πίσω από το σπίτι τη δεύτερη φορά, γιατί δεν ήθελα με τίποτα να πέσω επάνω του. Βέβαια, δε νομίζω αυτή να μας φώναζε όσο εκείνος ήταν ακόμα εκεί τριγύρω. Παρά το ότι σκοτείνιαζε, οι βαθιές πατημασιές του διακρίνονταν μια χαρά. Τις παραμόρφωσα όλες.

Έπεισα τον εαυτό μου να κάνει πως είχε ξεχάσει αυτά που είδε εκείνο το απόγευμα. Συμπεριφερόμουν φυσιολογικά, με έναν ψεύτικο σεβασμό προς τη μάνα του Νίκου και προσποιούμουν ότι περνούσα υπέροχα. Όμως, μέσα μου τη μισούσα, δεν ήθελα να βρίσκομαι άλλο μαζί τους και μου έλλειπε η μάνα μου περισσότερο από ποτέ. Τέτοια υποκρισία άξιζε βραβείο. Και οι δύο ήμασταν υποκριτές. Και εγώ και αυτή. Μια ζωή να μιλάω καλά σ' αυτούς που μισούσα. Να σέβομαι αυτούς που ήταν σκουπίδια, όπως τη γιαγιά μου και τον πατέρα μου. Να λέω ψέματα, να κρύβω πράγματα και να είμαι ένας υποκριτής. Αλλά ήταν για το καλό μου ή έτσι μου έλεγε η μάνα μου ή το μυαλό μου αυτές τις αμέτρητες φορές που συζητούσα με τον εαυτό μου και αποφάσιζα ποιο ήταν αυτό που έμοιαζε σωστό. Όπως και να 'χει, αν όχι όλοι, τουλάχιστον οι περισσότεροι άνθρωποι αναγκάζονται να γίνουν υποκριτές σε κάποιες στιγμές της ζωής τους. Πολλοί, βέβαια, είναι υποκριτές από τη φύση τους. Θυμάμαι εκείνο το βράδυ την κυρία Έλενα.

«Παιδιά, ελάτε να σας βάλω φρεσκοκομμένα δροσερά φρούτα! Τα ροδάκινα είναι υπέροχα αυτήν την εποχή!»

«Εγώ, μαμά, θέλω και καρπούζι! Και τα ροδάκινα να τα κόβεις σε μικρά κομμάτια! Μόνο έτσι μ' αρέσουν», της είπε ο Νίκος.

«Μάλιστα! Το θυμάμαι, αγάπη μου! Το θυμάμαι! Εσύ, Κωστή; Τα θες κι εσύ κομμένα

σε μικρά κομμάτια;»

«Αν δε σας κάνει κόπο», της είπα κοιτώντας τη για να δω την αντίδρασή της.

«Τι ευγενικό παιδί! Τι κόπο να μου κάνει, βρε;»

«Δε θέλω να σας κουράζω».

«Κωστή μου, δε με κουράζεις καθόλου! Έτσι κι αλλιώς, τόσες ώρες μέσα μόνη μου, είχα το χρόνο να ξεκουραστώ πολύ! Να δω αν θα καταφέρω να κοιμηθώ το βράδυ!»

Τι ψεύτρα! Τουλάχιστον, είχε αρχίσει να μου φαίνεται κάπως αστείο όλο αυτό. Παίζαμε και οι δύο το παιχνίδι μας και ο μόνος που δεν ήξερε τίποτα ήταν ο Νίκος. Τον λυπόμουν για τη μάνα που είχε. Το βράδυ δεν έκλεισα μάτι, γιατί ήθελα να έχω το νου μου μην τυχόν ξαναερχόταν αυτός ο άντρας μέσα στο σπίτι. Δεν ακουγόταν τίποτα όμως. Σηκώθηκα δήθεν για να πάω τουαλέτα και πατώντας στις μύτες, στάθηκα έξω από την πόρτα του δωματίου της. Απόλυτη ησυχία. Άδικο έμεινα ξύπνιος.

Επιτέλους, ξημέρωσε η προτελευταία ημέρα μας εκεί. Ο Νίκος πάλι βιαζόταν να πάμε για μπάνιο, αλλά το ίδιο μ' αυτόν βιαζόταν και η μάνα του, γιατί ήθελε ν' αρχίσουμε να πακετάρουμε μετά. Προφανώς γιατί δεν μπορούσα να κάνω διαφορετικά, πήγα μαζί τους και υποκρινόμουν ότι μου άρεσε και ότι λυπόμουν που ήταν το τελευταίο μας μπάνιο. Η ώρα δεν περνούσε με τίποτα και το μόνο που σκεφτόμουν ήταν η αγκαλιά της μάνας μου. Ευτυχώς που η μάνα του δεν ήθελε να καθίσουμε πολύ. Όταν επιστρέψαμε στο σπίτι, συμφωνήσαμε να κάνουμε όλες τις δουλειές πριν το φαγητό. Τα δικά μου πράγματα δεν ήταν πολλά κι έτσι τα έβαλα στη βαλίτσα γρήγορα και βοήθησα το Νίκο να μαζέψει τα δικά του. Μετά, βοηθήσαμε τη μάνα του στο συγύρισμα του σπιτιού. Πολύ κουραστικό να συμμαζεύεις ένα ολόκληρο σπίτι και ειδικά αν πρέπει να το προετοιμάσεις για να μείνει για μήνες κλειστό. Εμείς καλύψαμε τα έπιπλα με νάιλον, τακτοποιήσαμε το δωμάτιο που κοιμόμασταν και καθάρισαμε μερικά τζάμια. Έπεσα ξερός στο κρεβάτι εκείνη τη νύχτα. Το πρωί μας είχε πει ότι θα φεύγαμε. Ήμουν σίγουρος ότι θα ξυπνούσα λίγο πριν φύγουμε, αλλά έκανα μεγάλο λάθος.

Ένα γνωστό σύρσιμο ακούστηκε στο παράθυρο και με ξύπνησε. Ήταν το σύρσιμο που είχα ακούσει το πρώτο βράδυ που είχα κοιμηθεί εκεί. Μια σκιά είδα να σηκώνεται και σχεδόν να καλύπτει το μισό παράθυρο. Κουκουλώθηκα με το σεντόνι και μόλις κατάλαβα ότι το σύρσιμο απομακρύνθηκε λίγο, κοίταξα με προσοχή. Δε φαινόταν πια η σκιά στο παράθυρο, αλλά το σύρσιμο ακουγόταν ακόμα. Σηκώθηκα και πήγα να

ξυπνήσω το Νίκο, μα λίγο πριν τον σκουντήξω, εκεί που σχεδόν τον ακουμπούσα με το χέρι μου, άκουσα μια φωνή να μου λέει «Κωστή... Κωστή, έλα έξω... Μη φοβάσαι» ξανά και ξανά. Με γυναικεία φωνή έμοιαζε περισσότερο, αλλά ακουγόταν σαν ηχώ. Το περίεργο ήταν ότι δε φοβήθηκα και ότι ένιωσα μια ισχυρή επιθυμία, μια ανάγκη να πάω έξω για να βρω τη σκιά που σερνόταν. Μια εσωτερική δύναμη σα να έλεγχε το σώμα μου και το μυαλό μου δηλαδή, αφού με έκανε να θέλω πολύ να πάω κοντά της, ενώ κανονικά θα έπρεπε να φοβόμουν. Χωρίς πολλή σκέψη, άνοιξα το παράθυρο και βγήκα έξω.

«Κωστή, μη φοβάσαι! Έλα μαζί μου... Έλα... Μην αργείς...»

Η σκιά με καλούσε να την ακολουθήσω μέσα στο δάσος. Άρχισα να τρέχω για να την προλάβω, αλλά αυτή απομακρυνόταν συνεχώς. Πάντα την έβλεπα όμως και πάντα μου φώναζε για να με καθοδηγεί. Έτρεχα και προσπαθούσα να μη σκοντάψω πουθενά, γιατί έβλεπα μόνο όσο μου επέτρεπε το φως του φεγγαριού. Κάποια στιγμή, η φωνή σταμάτησε και σταμάτησα να τρέχω κι εγώ. Η σκιά χάθηκε και νόμισα ότι με είχε αφήσει μόνο μου στη μέση του δάσους, χωρίς να ξέρω το δρόμο της επιστροφής. Περπατούσα πότε από τη μία και πότε από την άλλη, μέχρι που έμπλεξε το πόδι μου σ' ένα τετράγωνο ξύλο και έπεσα κάτω. Το ακούμπησα με τα δάχτυλά μου και είδα ότι έμοιαζε μ' ένα κομμάτι παλιάς πόρτας. Εκεί που καθόμουν σκυμμένος πάνω από το ξύλο, εμφανίστηκε ξανά η σκιά και με κάλυψε. Στιγμιαία φοβήθηκα, αλλά γρήγορα ένιωσα πάλι μια οικειότητα μαζί της. Μου μίλησε ξανά με την περίεργη φωνή της, αλλά αυτήν τη φορά πιο γλυκά.

«Μη με φοβάσαι... Δε θα σου κάνω κακό».

«Πώς σε λένε;» τη ρώτησα.

«Θα μάθεις...»

«Τι θες από μένα; Γιατί με έφερες εδώ. Δε σε φοβάμαι!»

«Το ξέρω ότι δε με φοβάσαι. Εγώ είμαι εσύ...»

«Ε; Τι εννοείς;»

«Θα μάθεις...»

«Τι θα μάθω;»

«Θέλω να κάνεις κάτι για μένα».

«Τι θέλεις να κάνω;»

Όσο της μιλούσα, προσπαθούσα να την κοιτάζω ψηλά στο κέντρο, εκεί που

κανονικά θα είχε κεφάλι αν ήταν άνθρωπος. Βέβαια, ξεχώριζα μια μορφή σαν κεφάλι, αλλά ήταν σκοτεινά και δεν μπορούσα να είμαι σίγουρος για το τι πλάσμα με είχε σκεπάσει.

«Το βλέπεις αυτό το ξύλο; Αυτό που ακουμπούσες λέω... Θέλω να το πάρεις από 'κεί και να το σπάσεις».

Όταν έσυρα λίγο το ξύλο, είδα ότι από κάτω κρυβόταν μια τεράστια τρύπα.

«Πρόσεχε μην πέσεις μέσα. Κλώτσα το δυνατά να σπάσει».

Με πέντε-έξι δυνατά χτυπήματα, το έκανα πολλά μικρά κομμάτια.

«Πέταξε τα κομμάτια μέσα στην τρύπα και φύγε. Πρόσεχε όμως! Όταν τελειώσεις, ακολούθα την άσπρη γραμμή. Θα σε πάει σπίτι».

Καθώς έριχνα τα κομμάτια μέσα στην τρύπα, ακούστηκε κάτι σα σφύριγμα και η σκιά εξαφανίστηκε και βρέθηκα πάλι μόνος μου. Σχεδόν αμέσως μετά απ' αυτόν τον ήχο, εμφανίστηκε μια άσπρη γραμμή που ξεκινούσε ακριβώς μπροστά από τα πόδια μου και χανόταν στο δάσος. Άρχισα να τρέχω γρήγορα ακολουθώντας την. Πίσω μου σβηνόταν και η αρχή της βρισκόταν συνεχώς στα πόδια μου σαν ένα σκοινί που με τραβούσε προς μια κατεύθυνση. Μετά από λίγη ώρα, είδα το σπίτι και τη φωτεινή γραμμή να καταλήγει στο παράθυρο. Όσο πλησίαζα στο παράθυρο, τόσο μειωνόταν, μέχρι που τελικά έγινε μια χοντρή τελεία και έσβησε. Τότε, είχα φθάσει στο παράθυρο που ήταν ακόμα ανοιχτό. Μπήκα μέσα και ξάπλωσα. Περίεργο όνειρο ή περίεργη αλήθεια;

Το πρωί μάς ξύπνησαν κάποιοι σκύλοι που γάβγιζαν. Σηκωθήκαμε από το κρεβάτι και πήγαμε στο παράθυρο να δούμε τι γινόταν έξω από το σπίτι. Ήταν σταθμευμένα στην αυλή αρκετά περιπολικά και κάποια άλλα αυτοκίνητα. Όταν είδαμε τη μάνα του Νίκου να μιλάει με δύο αστυνομικούς, βγήκαμε έξω για να μάθουμε τι είχε γίνει.

«Μαμά, τι έγινε;» τη ρώτησε ο Νίκος.

«Έχει χαθεί ένας άνθρωπος», του απάντησε ξαφνιασμένη που μας είδε.

«Παιδιά, θα σας δείξω μια φωτογραφία και θέλω να μου πείτε αν τον έχετε δει ποτέ τον κύριο αυτόν εδώ γύρω», μας είπε ο αστυνομικός και έδειξε πρώτα τη φωτογραφία στο Νίκο.

«Α, ναι! Μαμά, είναι ένας απ' αυτούς στην καφετέρια».

«Το ξέρω, παιδί μου. Αυτό είπα κι εγώ στον κύριο».

«Εσύ; Τον έχεις ξαναδεί;» με ρώτησε στρέφοντας τη φωτογραφία προς το μέρος

μου.

Όταν είδα το πρόσωπό του, τον αναγνώρισα αμέσως. Ήταν αυτός που είχα δει στο δωμάτιο της μητέρας του Νίκου. Αυτός ήταν! Μου ήρθε στο μυαλό η εικόνα των δυο τους και προσπαθούσα να συγκρατηθώ.

«Ναι! Αυτός από την καφετέρια είναι», του απάντησα. «Νομίζω ότι τον έχουμε δει και μια φορά στο σουπερμάρκετ».

«Έχει κάνει κάτι κακό;» ρώτησε ο Νίκος.

«Νικό! Πάρε τον Κωστή και πηγαίνετε μέσα», του είπε η μάνα του.

«Αφήστε το παιδί να ρωτήσει! Η περιέργεια των παιδιών δεν είναι κακό πράγμα. Η γυναίκα του έχει να τον δει από προχθές και γι' αυτό μας δήλωσε την εξαφάνισή του. Είχε πάει για ψάρεμα μαζί με τρεις φίλους του, οι φίλοι του γύρισαν εχθές το βράδυ στα σπίτια τους, αλλά εκείνος όχι».

Η γυναίκα του; Ήταν παντρεμένος, όπως και η κυρία Έλενα. Μου έκανε εντύπωση η ψυχραιμία της. Ο αστυνομικός τη ρωτούσε διάφορα άσχετα πράγματα, μάλλον για να περάσει η ώρα, μέχρι που ακούστηκε μια φωνή από τον ασύρματό του.

«Αρχηγός; Λαμβάνει; Όβερ».

«Σε λαμβάνω! Όβερ», απάντησε.

«Βρέθηκε πτώμα σε παλιό πηγάδι. Ο αγνοούμενος μάλλον είναι. Χρειαζόμαστε σκάλα. Επικοινωνήστε με πυροσβεστική. Όβερ».

«Καλώ πυροσβεστική άμεσα. Δώσε ακριβή θέση και...» Δεν κατάλαβα τι έλεγε παρακάτω, γιατί περπατούσε προς το περιπολικό, αλλά αυτό δε με ενδιέφερε καθόλου εκείνη τη στιγμή.

Το πηγάδι; Τελικά, η τρύπα υπήρχε και ήταν πηγάδι! Δεν είχα καμία αμφιβολία ότι εκεί μέσα θα είχε πέσει αυτός. Εγώ είχα βγάλει το ξύλο που έκλεινε την τρύπα όμως! Φοβήθηκα ότι τα σκυλιά θα μύριζαν ή εμένα ή τη μυρωδιά του άντρα που θα τα οδηγούσε στο παράθυρο του δωματίου της κυρίας Έλενας. Έτσι κάνουν τα σκυλιά. Ένας κρύος ιδρώτας άρχισε να τρέχει πάνω μου και η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά. Κοίταξα από το παράθυρο του δικού μας δωματίου προς το δάσος, για να δω μήπως φαινόταν τίποτα πατημασιές μου. Δε φαινόταν! Σα να μην είχα βγει ποτέ. Όμως, η μυρωδιά μου θα είχε μείνει. Οι σειρήνες από το πυροσβεστικό και το ασθενοφόρο που έρχονταν και τα άγρια γαβγίσματα των σκύλων που όλο και μας πλησίαζαν με τρέλαιναν. Ένωθα τη γη να χάνεται κάτω από τα πόδια μου και θα έδινα τα πάντα για

να ήταν η μάνα μου εκεί. Κοιτούσα την κυρία Έλενα και διέκρινα στο βλέμμα της μια ανησυχία. Δεν είχε αποκαλυφθεί, αλλά μου φάνηκε ευάλωτη. Όλα θα κρίνονταν από τα σκυλιά που έρχονταν προς το σπίτι σα λυσσασμένα. Και πράγματι, βγαίνοντας μέσα από τα δέντρα, κατευθύνονταν προς το παράθυρό της. Την κοίταξα και ένιωσα το φόβο της. Σκέφθηκα ότι, τουλάχιστον, πήγαιναν στο δικό της παράθυρο. Αν την κατηγορούσαν όμως, τι θα γινόταν μετά;

Και ξαφνικά, αρκετά μέτρα πριν φθάσουν στο σπίτι, τα σκυλιά σταμάτησαν σα να τα τράβηξε κάποιος από την ουρά τους. Έβγαλαν έναν ήχο σαν κλάμα, έσκυψαν το κεφάλι και τρία-τέσσερα απ' αυτά μύριζαν το χώμα. Σα να υπήρχε μια νοητή γραμμή που να μην ήθελαν να την περάσουν. Κάθισαν όλα στα πίσω πόδια τους και φάνηκαν εξαντλημένα. Όσο κράτησε αυτή η περίεργη συμπεριφορά τους, ένιωθα την παρουσία της σκιάς. Δεν την έβλεπα, αλλά την ένιωθα. Ίσως η σκιά να ήταν αυτή που έσβησε τις πατημασιές μου... Πώς να το είχε κάνει αυτό όμως; Αν μπορούσε να πιάσει, αν μπορούσε ν' ακουμπήσει τα πράγματα, δε θα είχε την ανάγκη να σπάσω εγώ το καπάκι του πηγαδιού. Άρα, ποιος έσβησε τις πατημασιές; Ναι, αλλά το σύρσιμο γιατί ακουγόταν; Αν μπορούσε να ακουμπάει στο έδαφος και να σέρνεται πάνω του, θα μπορούσε να ακουμπάει και σε ό,τι άλλο ήθελε. Είχα μπερδευτεί πάρα πολύ και προσπαθώντας να βρω μια λογική σε όλα όσα είχαν συμβεί, κατέληξα στο ν' αμφισβητήσω το ότι βγήκα το προηγούμενο βράδυ έξω από το σπίτι. Η λογική εξήγηση ήταν ότι ο άντρας αυτός προφανώς είχε έρθει στο σπίτι το βράδυ, μετά έφυγε και μόνος του έπεσε στο πηγάδι. Και η σκιά δεν ήταν λογικό να υπάρχει. Ναι, αλλά γιατί σταμάτησαν τα σκυλιά; Μπορεί να είχαν χαθεί οι μυρωδιές. Μπορεί...

Άκουσα την κυρία Έλενα να μιλάει με τον αστυνομικό. Της είπε ότι δεν μπορούσαμε να φύγουμε πριν το απόγευμα. Του ζήτησε το κινητό τηλέφωνό του, για να καλέσει τη μάνα μου για να της πει ότι θ' αργούσαμε. Πήγα κοντά της και μετά από λίγο μου έδωσε το τηλέφωνο.

«Μαμά;»

«Κωστή μου! Τι κάνεις; Πώς είσαι;»

«Καλά, μαμά. Εσύ;»

«Καλά είμαι κι εγώ, παιδί μου. Μην ανησυχείς για ό,τι έγινε. Και δε θέλω να φοβάσαι, εντάξει; Το βράδυ θα κοιμηθείς στο κρεβατάκι σου! Μου έχεις λείψει πολύ!»

«Κι εμένα μου έχεις λείψει, μαμά».

«Σε λίγες ώρες θα είμαστε πάλι μαζί! Κωστή μου, σε χαιρετώ, να μην απασχολούμε και το κινητό του ανθρώπου. Μπορεί να το χρειάζεται!».

Χαιρετηθήκαμε και έκλεισε. Έδωσα το κινητό στον αστυνομικό και εκείνος μου χάρηξε το κεφάλι και μου είπε να μην ανησυχώ. Τότε μίλησα πρώτη φορά σε κινητό τηλέφωνο. Δυσκολευόμουν να το κρατήσω, γιατί ήταν βαρύ και μου έδινε την αίσθηση ότι ήταν πιο μεγάλο από το κεφάλι μου, αλλά μπορούσα ν' ακούω τη μάνα μου καθαρά, όπως στα κανονικά τηλέφωνα.

Μετά από λίγο, αρκετοί άντρες βγήκαν από το δάσος μεταφέροντας σε φορείο το πτώμα. Το είχαν μέσα σε μια πορτοκαλί μεγάλη σακούλα. Πέρασαν μπροστά από τον αστυνομικό και εκείνος είπε σ' εμένα και στο Νίκο να κλείσουμε τα μάτια μας. Αυτό κάναμε και από τον ήχο του φερμουάρ, κατάλαβα ότι άνοιξε τη σακούλα για να δει το πρόσωπο του νεκρού. Μόλις είπε «Αυτός είναι», έκλεισε το φερμουάρ και μας είπε ν' ανοίξουμε πάλι τα μάτια μας. Τον έβαλαν στο ασθενοφόρο και έφυγαν μαζί με δυο περιπολικά.

Άκουσα έναν κύριο να μιλάει στον αστυνομικό και να του λέει πως ήταν ξεκάθαρη περίπτωση ατυχήματος. Αυτός πρέπει να ήταν ιατροδικαστής. Τους ξέρω από τις ταινίες. Μετά τη συζήτησή τους, ο αστυνομικός φώναξε στους συναδέλφους του να ψάξουν καλά την περιοχή μήπως έβρισκαν κάτι ύποπτο. Για δυο ώρες έψαχναν και δε βρήκαν τίποτα. Μας ρωτούσαν και τους τρεις μας ξανά και ξανά μήπως είχαμε ακούσει κάποιο θόρυβο έξω από το σπίτι ή αν υπήρχε κάτι που να μας είχε κάνει εντύπωση. Τους απαντούσαμε αρνητικά. Ο μόνος που δεν τους κορόιδευε ήταν ο Νίκος.

Λίγο μετά το μεσημέρι, τα περιπολικά άρχισαν να φεύγουν και ο αστυνομικός που μας είχε δώσει το κινητό του ήρθε να μας χαιρετήσει.

«Μου κάνει εντύπωση που τριγυρνούσε μόνος του μέσα στο δάσος. Έχουν αυξηθεί οι διαρρήξεις τώρα τελευταία. Δε θέλω να σας τρομάξω και ούτε να τον κατηγορήσω για κάτι βέβαια, αλλά ένα απομακρυσμένο σπίτι είναι πόλος έλξης για τους διαρρήκτες. Και ειδικά αν μένει για πολύ καιρό άδειο. Γι' αυτό, κοιτάξτε να κλειδώσετε καλά. Πάντα να το κάνετε!»

Ατύχημα αποφάσισαν ότι ήταν και μπορεί όντως να θεώρησαν ότι εκείνος ο άντρας είχε σκοπό να διαρρήξει το σπίτι. Κοίταξα τη μάνα του Νίκου. Φαινόταν ανακουφισμένη και μπορώ να πω, χαρούμενη. Πώς μπορούσε να είναι χαρούμενη;

Είχε σκοτωθεί ένας άνθρωπος που είχε έρθει πολύ κοντά της. Τόσο αναίσθητη ήταν πια; Δεν ξέρω. Ίσως το ότι απάτησε το σύζυγό της να ήταν ένα στιγμιαίο λάθος. Ναι, αλλά τι έκανε αυτός ο άνθρωπος εκεί εκείνη τη νύχτα; Αν είχε πάει πάλι στο δωμάτιό της; Και άλλο στιγμιαίο λάθος; Μπορεί μια αδυναμία... Όλοι οι άνθρωποι έχουν αδυναμίες, αλλά πρέπει να προσπαθούν για να αντέχουν. Εκείνη τι προσπάθεια έκανε; Καμιά. Το ήθελε και το έκανε. Ίσως, αυτό να έκανε κάθε φορά που αργούσε να πάει στο ποτάμι για να βρει το Νίκο και τον πατέρα του και το μαγείρεμα να της έδινε μια καλή δικαιολογία.

Βιαστήκαμε να φύγουμε όσο πιο γρήγορα γινόταν. Όταν η μάνα του κλείδωσε την πόρτα του σπιτιού, πριν βγάλει το αυτοκίνητο από το γκαράζ, έκανε μια βόλτα γύρω από το σπίτι, για να βεβαιωθεί ότι ήταν όλα κλειστά. Μάλλον το έκανε για να τη δουν οι αστυνομικοί που ήταν ακόμα εκεί, για να μην τους μπουν υποψίες. Ένας από αυτούς τη βοήθησε κιόλας. Έπαιζε καλά το ρόλο της. Σύντομα, ήμασταν μέσα στο αυτοκίνητο και σιγά-σιγά, αφήσαμε πίσω μας το εξοχικό του Νίκου.

Μετά από καμιά ώρα, σταματήσαμε σ' ένα εστιατόριο για φαγητό. Το ταξίδι της επιστροφής μου ήταν αδιάφορο. Κοιτούσα έξω από το τζάμι, αλλά τα μάτια μου θόλωναν, βυθισμένα κι αυτά στις σκέψεις μου για όσα είχαν γίνει εκείνο το καλοκαίρι. Πλησίαζε η στιγμή που θα ήμουν ξανά στην αγκαλιά της μάνας μου!

13

«Καλώς τους! Ο Κωστής είσαι εσύ, βρε; Πώς μαύρισες τόσο;»

Αυτά ήταν τα πρώτα λόγια της μάνας μου όταν με ξαναείδε και τη θυμάμαι να με κοιτάει έκπληκτη.

«Σιγά, βρε μαμά! Μόνο μια βδομάδα έχεις να με δεις. Πρόλαβα να μαυρίσω κι άλλο;»

«Άκουσέ με που σου λέω! Μαύρισες!»

«Πήρες αρκετό χρώμα, Κωστή μου», μου είπε η κυρία Έλενα. «Κι εσύ και ο Νίκος. Και τώρα που τον βλέπω, σα να παραμαύρισε κι αυτός φέτος. Εκεί, η αλήθεια είναι ότι δε σας φαινόταν τόσο, αλλά εδώ στην πόλη, σας φαίνεται και με το παραπάνω. Βέβαια, είναι και η αντίθεση με τα χρώματα της πόλης που σας κάνει να φαίνεστε

υπερβολικά μαυρισμένοι».

«Μα τι λες, βρε μαμά; Τι χρώματα της πόλης μας λες;»

«Ηλιοκαμένα κορμιά ακούω. Μακάρι να μπορούσα να σας δω», ακούστηκε η κυρία Αργυρώ.

«Κυρία Αργυρώ; Τι κάνετε;» τη ρώτησα μόλις την είδα.

«Έλα να σε πάρω μια αγκαλιά, βρε».

«Γιατί βγήκατε έξω; Δεν έπρεπε να σηκωθείτε!» της είπε η μάνα μου.

Από την εξώπορτα της πολυκατοικίας έβγαινε η κυρία Αργυρώ με το μπαστούνάκι της και ήταν ολοφάνερο πως είχε κάνει μεγάλη προσπάθεια για να έρθει ως εκεί. Πήγα και την αγκάλιασα και με φίλησε τρυφερά στο κεφάλι. Μου είπε ψιθυριστά ότι ήθελε να μάθει ό,τι είχε συμβεί στις διακοπές και της υποσχέθηκα ότι θα της τα έλεγα όλα. Δεν της έλεγα αλήθεια βέβαια. Τα σημαντικότερα που είχαν γίνει ήταν μυστικά έτσι κι αλλιώς.

Σύντομα, μείναμε οι τρεις μας. Με το Νίκο είπαμε ότι θα βρισκόμασταν ξανά μετά από δυο ημέρες. Ανεβήκαμε στο σπίτι της κυρίας Αργυρώς και η μάνα μου της έλεγε συνεχώς να πάει να ξαπλώσει, μέχρι που τελικά εκείνη ξάπλωσε, μάλλον γιατί βαρέθηκε να την ακούει. Από τη μία, με το ζόρι να τη βάλει να ξαπλώσει και από την άλλη, να μου λέει συνεχώς πόσο είχα μαυρίσει, μας ζάλισε η μάνα μου. Όμως, είχε δίκιο και για τα δύο. Κι εγώ τελικά είχα μαυρίσει υπερβολικά και το κατάλαβα όταν η κυρία Αργυρώ μου είπε να κοιταχτώ στον καθρέφτη που είχε στο δωμάτιο που δε χρησιμοποιούσε και ήταν σχεδόν πάντα κλειστό. Άνοιξα την πόρτα και πήγα βιαστικά στον καθρέφτη. Είχα μαυρίσει πάρα πολύ! Δε με είχα ξαναδεί ποτέ έτσι. Το πρόσωπό μου, τα χέρια μου κάτω από τα μανίκια και τα πόδια μου κάτω από τα μπατζάκια του κοντού παντελονιού που φορούσα ήταν αρκετές φορές πιο σκούρα από το υπόλοιπο σώμα μου. Επέστρεψα στο δωμάτιο που κάθονταν και το είπα στη μάνα μου.

«Μαμά, κοίτα! Έχω μαυρίσει πολύ!»

«Ε, τι λέμε τόση ώρα, βρε Κωστή; Ευτυχώς που το κατάλαβες».

«Αχ, Κωστή μου, τι μου θύμισες... Όταν ήμουν μικρή και πηγαίναμε διακοπές, πάντα επέστρεφα μαυρισμένη. Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο μου άρεσε να βλέπω τον εαυτό μου στον καθρέφτη. Κάθε μέρα, έβλεπα σιγά-σιγά το χρώμα να χάνεται και να γίνεται πάλι όπως ήταν πριν. Λοιπόν, ξέρεις κάτι; Πάρε τον καθρέφτη στο δωμάτιό σου. Στον χαρίζω. Εδώ που τα λέμε, τι μου χρειάζεται εμένα;»

«Μα...», ψέλλισε η μάνα μου έτοιμη να αρνηθεί.

«Αμάν, κόρη μου, με τα «μα» πια! Δεν τον δίνω σ' εσένα! Αν δε θες, μην κοιτάζεσαι εσύ», της είπε γελώντας.

«Τι να πω... Μάλλον, ο κύριος από 'δώ πρέπει να πει κάτι», είπε η μάνα μου και με κοίταξε κάνοντάς μου νόημα να ευχαριστήσω την κυρία Αργυρώ για το δώρο που μου έκανε.

«Σας ευχαριστώ, κυρία Αργυρώ! Θα κοιτάζω τον εαυτό μου κάθε μέρα, για να βλέπω το χρώμα να φεύγει, όπως κάνατε κι εσείς!»

«Και τώρα που σε λίγες μέρες ξεκινάει το σχολείο, κάθε πρωί πριν φύγεις, να ρίχνεις μια ματιά στον καθρέφτη. Να βλέπεις αν είσαι ωραίος, νεαρέ! Θα έχει και πολλά κορίτσια το σχολείο και δε θα θες να σε βλέπουν ατημέλητο!»

Με έκανε να κοκκινίσω και η μάνα μου με είδε και γέλασε. Ένωσα περίεργα και σα να μην έφτανε αυτό, η κυρία Αργυρώ με τα επόμενα λόγια της, με έκανε να αισθανθώ πάλι άβολα, από θυμό εκείνη τη φορά όμως.

«Μα πού είναι πια αυτός ο αθεόφοβος; Μόλις έρθει, θα του πω να πάρει τον καθρέφτη και να τον ανεβάσει σε σας. Πες του να τον στερεώσει όπου θες εσύ, Κωστή μου. Όπου σε βολεύει καλύτερα».

Για τον Παναγιώτη έλεγε. Θα έμπαινε στο δωμάτιό μου; Δεν μπορούσα να της αρνηθώ, γιατί θα τη στενοχωρούσα. Πράγματι, ο Παναγιώτης ήρθε λίγο αργότερα και δεν ξέρω γιατί, αλλά ενθουσιάστηκε που θα μου έδινε η κυρία Αργυρώ αυτόν τον καθρέφτη. Την αφήσαμε μόνη της και ανεβήκαμε στο διαμέρισμά μας, για να τον στερεώσουμε κάπου στο δωμάτιό μου. Δίπλα στην ντουλάπα μου τον βάλουμε. Αν και αρχικά είχα ενθουσιαστεί με την ιδέα ότι θα είχα έναν καθρέφτη, δε με ενδιέφερε καθόλου εκείνη τη στιγμή. Με ενόχλησε η οικειότητά του Παναγιώτη με τη μάνα μου. Καμία σχέση με πριν να φύγουμε για τις διακοπές. Αυτό ήταν κάτι που δεν είχα υπολογίσει. Όσο δεν ήμουν εγώ εκεί, οι δυο τους είχαν προλάβει να έρθουν πιο κοντά. Έπρεπε να το είχα σκεφθεί και να είχα επιστρέψει μαζί της. Ήξερα ότι τον συμπαθούσε και όσο εγώ ήμουν μακριά, προέκυψε αυτή η ενοχλητική οικειότητα. Έπρεπε να τη σταματήσω, αλλά πώς; Σε λίγες ημέρες ξεκινούσε το σχολείο και τα πρωινά που δε θα δούλευε θα ήταν μαζί. Δεν ήξερα τι να κάνω...

Με άφησαν στο δωμάτιο και κατέβηκαν κάτω. Ενώ μάλλον θα έπρεπε να πάω μαζί τους, για να εμποδίσω αυτήν τη σχέση που αναπτυσσόταν μεταξύ τους, έμεινα μόνος

μου να κοιτάζω τον καθρέφτη. Κοιτούσα τον εαυτό μου και σκεφτόμουν. Η μάνα μου με είχε αγνοήσει. Ήξερε πάρα πολύ καλά ότι εγώ αυτόν τον σιχαινόμουν. Αυτόν τον αλήτη! Ο μόνος τρόπος για να τον μισήσει ήταν να τον αναγκάσω με κάποιον τρόπο να μου κάνει κακό. Να με χτυπούσε ίσως. Χωρίς να το καταλάβω, είχα χαμηλώσει το βλέμμα μου και κοιτούσα το πάτωμα. Σήκωσα το κεφάλι μου ξανά και είδα ότι ο καθρέφτης είχε θολώσει. Ανοιγόκλεινα τα μάτια μου και έβλεπα τη θολούρα να γίνεται πιο έντονη. Κάποια στιγμή, η λευκή θολούρα άρχισε να μαυρίζει και λίγο πριν γίνει τελείως μαύρη, εμφανίστηκε πάλι το είδωλό μου πεντακάθαρα. Αν και μου φάνηκε περίεργο όλο αυτό, σκέφθηκα ότι τα μάτια μου θα το είχαν κάνει και δεν ασχολήθηκα άλλο. Είχα σημαντικότερα πράγματα να κάνω. Έπρεπε να βρω έναν τρόπο να απομακρύνω αυτούς τους δύο.

Λίγο πριν κοιμηθούμε, έφερα τη συζήτηση στο θέμα του Παναγιώτη με έναν ιδιαίτερο τρόπο, γιατί πολύ απλά είχα ήδη σχεδιάσει τη στρατηγική μου. Θα προσποιούμουν ότι είχα αρχίσει να τον συμπαθώ και σταδιακά, θα έβρισκα τον τρόπο να της βάλω υποψίες για τη συμπεριφορά αυτού του αλήτη. Σταδιακά, αλλά σίγουρα γρήγορα, για να μη με προλάβει το σχολείο.

«Μας βοήθησε με τον καθρέφτη ο Παναγιώτης. Δεν ήταν ανάγκη να το κάνει. Θα έχει καταλάβει ότι δεν τον συμπαθώ».

«Αυτός τα καλύτερα μου λέει για σένα. Τον έχεις αδικήσει πολύ, Κωστή».

«Ε... Δεν ξέρω... Δε μ' αρέσει που μισεί τα ζώα».

«Δε γίνεται ν' αρέσουν σε όλους τους ανθρώπους τα ίδια πράγματα».

Δεν πίστευα στ' αυτιά μου. Τον δικαιολόγησε για το θέμα των ζώων; Τσαντίστηκα πολύ, αλλά δεν της το έδειξα. Πλύση εγκεφάλου της είχε κάνει;

«Το ξέρω, βρε μαμά... Το ξέρω, αλλά δεν είναι ωραίο να μιλάει έτσι».

«Άκουσε, Κωστή μου, όλοι μας λέμε καμιά κουβέντα παραπάνω καμιά φορά. Αυτά είναι λόγια της στιγμής. Θα καταλάβεις όταν μεγαλώσεις».

«Έτσι θα μιλάω κι εγώ όταν μεγαλώσω; Έτσι θα συμπεριφέρομαι;»

«Τι με ρωτάς, βρε; Ελπίζω να μιλάς ευγενικά πάντως. Κátσε να μεγαλώσεις πρώτα...»

«Μεγαλώνω σε λίγα χρόνια!»

«Το ξέρω, Κωστή μου! Το ξέρω! Κοίτα, εσύ πάντα να μιλάς καλά μπροστά σε μεγαλύτερους. Όχι μόνο σε μεγαλύτερους όμως! Και στους ανθρώπους που συναντάς

στο δρόμο, στους συμμαθητές σου, στους καθηγητές σου και αργότερα, στους συναδέλφους σου και... Σε όλους δηλαδή, τώρα που το ξανασκέφτομαι... Έτσι πρέπει!»

«Μαμά, το πας πολύ μακριά! Ποιους συναδέλφους μου;»

«Αργότερα είπαμε! Θα έρθει κι αυτή η στιγμή!»

«Θα έχω συναδέλφους;»

«Ε, ναι, βρε! Ελπίζω μια μέρα να σε δω πίσω από ένα γραφείο, καλοντυμένο, να βγάζεις αρκετά χρήματα και να σε εκτιμούν όλοι!»

«Μόνο όταν βγάζεις αρκετά χρήματα σε εκτιμούν όλοι;»

«Με ξάφνιασες! Όχι, βρε! Βεβαίως και όχι! Δεν είπα ότι ισχύει κάτι τέτοιο! Λοιπόν, πρέπει να γίνεις σπουδαίος και για να γίνει αυτό, θα πρέπει να είσαι καλός μαθητής. Εσύ αυτό να θυμάσαι και όλα τα άλλα θα γίνουν από μόνα τους. Θα είσαι καλός μαθητής, έτσι;»

«Ναι, μαμά! Θα είμαι!»

«Και για να μην ξεχνιόμαστε, σε τέσσερις μέρες ανοίγει το σχολείο. Έχεις ένα διαγώνισμα που πρέπει να γράψεις».

«Πάλι;»

«Τι πάλι, βρε; Δεν έχεις γράψει το τελευταίο διαγώνισμα. Αύριο πρέπει να το κάνεις, για να δούμε αν θα χρειαστείς καμιά επανάληψη αυτές τις μέρες. Να προλάβουμε πριν ξεκινήσουν τα μαθήματα».

«Καλά... Θα το κάνω αύριο».

«Αύριο μέχρι το μεσημέρι που θα έρθω να το έχεις κάνει. Αν χρειαστεί, να ξεκινήσουμε επανάληψη από αύριο κιόλας. Εντάξει;»

«Καλά, καλά...»

«Και μη χάσεις το χρόνο σου ψάχνοντας για τα λυσάρια. Δεν υπάρχει περίπτωση να τα βρεις!»

«Εντάξει!»

«Και τώρα, πάμε γρήγορα-γρήγορα για ύπνο».

«Έλεγα να βλέπαμε λίγο τηλεόραση».

«Μάλιστα... Κωστή, ν' αρχίσεις να κοιμάσαι νωρίς, γιατί θα έχεις κι εσύ πρωινό ξύπνημα από βδομάδα. Τηλεόραση θα βλέπεις μόνο τα σαββατοκύριακα. Εντάξει;»

«Καλά...»

Δεν είχα καμία όρεξη να γράψω αυτό το διαγώνισμα. Ο μόνος τρόπος για να το γλιτώσω ήταν να βρω τα λυσάρια. Μόλις έφυγε για τη δουλειά το πρωί, σηκώθηκα από το κρεβάτι για να τα ψάξω. Ήθελα να ξεμπερδεύω όσο πιο γρήγορα γινόταν, αλλά καθυστερούσα, γιατί μόνο αν ήμουν εξαιρετικά προσεχτικός, δε θα καταλάβαινε ότι είχα ψάξει. Έψαξα όλα τα συρτάρια, σήκωσα τα στρώματα από τα κρεβάτια, ανέβηκα στον πάγκο της κουζίνας και έβαλα το χέρι μου πάνω από τα ντουλάπια, μέχρι και μέσα στην κατάψυξη κοίταξα. Όμως, δεν τα έβρισκα πουθενά. Σκέφθηκα ότι θα ήταν στο σπίτι της κυρίας Αργυρώς και κατέβηκα κάτω και χτύπησα το κουδούνι της. Ήξερα ότι ο Παναγιώτης θα ήταν εκεί. Αυτός άνοιξε.

«Καλημέρα, Κωστή! Όλα καλά;»

«Όλα καλά, αλλά πεινάω πολύ και δε μου άφησε κάτι παραπάνω από το συνηθισμένο».

«Έλα μέσα, έλα! Κάτι θα βρούμε εδώ».

«Πεινάς, Κωστή μου;» με ρώτησε η κυρία Αργυρώ.

«Καλημέρα, κυρία Αργυρώ!»

«Καλημέρα! Έλα να δούμε τι θα φάμε. Τι θα ήθελες δηλαδή;»

«Ε... Δεν ξέρω...»

«Πες μου, βρε, τι θες. Τι λαχταράς περισσότερο;»

«Ε... Μια τυρόπιτα και ένα σοκολατούχο γάλα θα ήθελα, αλλά...»

«Δεν έχει αλλά! Παναγιώτη, άκουσες την παραγγελία; Πρόσθεσε κι άλλη μια τυρόπιτα και πάρε κάτι και για σένα. Πάρε χρήματα από το κουτί».

Μ' αυτόν τον τρόπο κατάφερα να τον διώξω και έμεινα μόνος μου με την κυρία Αργυρώ. Αφού δεν έβλεπε, μου ήταν εύκολο να ψάξω. Ξεκίνησα το ψάξιμο από το δωμάτιο που βρισκόμασταν και της μιλούσα για να καλύπτω το θόρυβο από τα συρτάρια. Μετά, της είπα ότι ήθελα να πάω στην τουαλέτα και έριξα μια γρήγορη ματιά και στα άλλα δωμάτια. Πάλι δε βρήκα τίποτα. Αν ήταν στο σπίτι της κυρίας Αργυρώς, θα τα έβρισκα. Κάπου θα τα είχε αφήσει, μπορεί και πρόχειρα. Σιγά να μην της είχε περάσει από το μυαλό ότι θα έψαχνα εγώ στο ξένο σπίτι. Πήγα στην τουαλέτα βιαστικά και πάτησα το καζανάκι, για να νομίσει ότι όντως ήμουν εκεί.

Μόλις επέστρεψε ο Παναγιώτης, μου πέρασε από το μυαλό ότι θα του τα είχε δώσει. Δεν ήταν και τόσο έξυπνος και ήμουν σίγουρος πως αν προσπαθούσε να μου το κρύψει, θα το καταλάβαινα. Χωρίς να πεινάω, αναγκάστηκα να φάω για να πιστέψουν

ότι πεινούσα. Μετά, έφερα τη κουβέντα στο διαγώνισμα.

«Πρέπει ν' ανέβω πάνω», τους είπα.

«Κάτσε λίγο ακόμα, Κωστή μου! Να κάνεις παρέα και στον Παναγιώτη, να μας πεις και για τις διακοπές σου...»

«Έχω να γράψω ένα διαγώνισμα, κυρία Αργυρώ».

«Διαγώνισμα;» πετάχτηκε ο Παναγιώτης. Τι διαγώνισμα;»

Παραήταν εύκολο. Δε γνώριζε κάτι.

«Ε... Για το σχολείο. Κάνω μια επανάληψη».

«Να πας τότε, Κωστή μου, να πας», μου είπε η κυρία Αργυρώ.

«Θα πάω, γιατί θέλει όταν γυρίσει από τη δουλειά να έχω τελειώσει. Σε λίγες ώρες επιστρέφει. Πάω, γιατί δε θα προλάβω».

Γύρισα στο σπίτι απογοητευμένος. Κάθισα στο τραπέζι της κουζίνας και πήρα να γράψω αυτό το παλιοδιαγώνισμα. Όμως, δεν μπορούσα να συγκεντρωθώ με τίποτα. Νευριασμένος, σηκώθηκα και άρχισα πάλι να ψάχνω, αλλά εκείνη τη φορά δε με ένοιαζε να βάζω τα πράγματα στη θέση τους. Ένα βήμα πριν σπάσω ό,τι έβρισκα μπροστά μου, διαπίστωσα ότι στο συρτάρι κάτω από το ντουλάπι με τα ποτήρια, υπήρχε μια λεπτομέρεια που δεν την είχα προσέξει προηγουμένως. Είχε μέσα κάτι κλειδιά. Σκέφθηκα ότι ένα από αυτά θα ήταν το κλειδί που μας είχε δώσει η κυρία Αργυρώ για την αποθήκη στο υπόγειο. Βγήκα από το διαμέρισμα και όσο πιο σιγά μπορούσα για να μη με ακούσουν, κατέβηκα στο υπόγειο. Δυο πόρτες είχε εκεί. Δοκίμασα ν' ανοίξω τη μεγαλύτερη και τα κατάφερα με την πρώτη. Ήταν σκοτεινά και άφησα την πόρτα ανοιχτή, αλλά έμπαινε ελάχιστο φως. Άρχισα να ψαχουλεύω τους τοίχους μήπως έβρισκα κανένα διακόπτη από κάποιο φως. Φοβόμουν λίγο και δεν μπορούσα να καταλάβω τι μου θύμιζε η μυρωδιά που υπήρχε στο χώρο. Ξαφνικά, άκουσα τον Παναγιώτη να κατεβαίνει τις σκάλες. Έκλεισα την πόρτα για να μην τύχει και με δει και βυθίστηκα μέσα στο απόλυτο σκοτάδι, αρκετά τρομαγμένος θα έλεγα. Αν κοιτούσε προς το υπόγειο, μπορεί να έβλεπε τα κλειδιά. Όταν άκουσα την εξώπορτα της πολυκατοικίας να κλείνει, άνοιξα πάλι και αφού έγεια την πόρτα, ανέβηκα στο σπίτι τρέχοντας. Κάπου είχε σπίρτα η μάνα μου.

Ήθελα να μάθω τι είχε αυτή η αποθήκη μέσα. Καρφί δε μου καιγόταν για τα λυσάρια εκείνη τη στιγμή. Εκεί που είχε αφήσει τα κλειδιά, υπήρχαν τελικά και δυο κουτιά σπίρτα. Πήρα το ένα και σύντομα, ήμουν πάλι μέσα στην αποθήκη. Έβγαλα τα

κλειδιά από την πόρτα, τα έβαλα στην τσέπη μου, άναψα ένα σπύρτο και έκλεισα την πόρτα πίσω μου. Είδα ένα παλιό μεγάλο φωτιστικό που το καλώδιό του κατέληγε σε μια πρίζα δίπλα του. Ένα σπύρτο ακόμα χρειάστηκε για να βρω το διακόπτη και να το ανάψω. Μέσα στο χώρο, υπήρχε ένα παλιό μεγάλο στρώμα στο πάτωμα με καθαρά σεντόνια πάνω του. Δεν ήταν στρωμένα, αλλά σίγουρα είχαν μπει πρόσφατα. Μόλις άρχισαν να δουλεύουν πάλι όλες μου οι αισθήσεις, κατάλαβα τι ήταν αυτό που μου μύριζε. Ήταν το άρωμα του Παναγιώτη. Δε γινόταν να έμενε ή να κοιμόταν εκεί, εκτός εάν του είχε δώσει κλειδί η κυρία Αργυρώ. Πάνω σε μια παλιά καρέκλα, υπήρχαν κάποια βιβλία που κι αυτά κάτι μου θύμιζαν. Τα λυσάρια ήταν... Άρα η μάνα μου χρησιμοποιούσε την αποθήκη. Οι δυο τους έμπαιναν στην αποθήκη και ήταν προφανές το τι έκαναν εκεί μέσα. Ένιωσα το κεφάλι να καίει και έναν πόνο στα μάτια που δεν μπορώ να τον περιγράψω. Σα να μην υπάκουε το σώμα μου στο μυαλό μου... Ήθελα να τον πνίξω και να τιμωρήσω και τη μάνα μου γι' αυτό που έκανε μαζί του. Ήμουν αποφασισμένος να τους κάνω να πληρώσουν. Άκουσα την εξώπορτα της πολυκατοικίας ν' ανοίγει και να κλείνει και μετά ένα γνωστό βηματισμό. Άνοιξα την πόρτα σιγά-σιγά για να επιβεβαιώσω ότι ήταν αυτός. Είχε επιστρέψει και προφανώς πήγαινε στο διαμέρισμα της κυρίας Αργυρώς. Χωρίς να καταλαβαίνω τι κάνω, έτρεξα από πίσω του. Τον πρόλαβα λίγο πριν κλείσει την πόρτα. Σπρώχνοντάς την, τον χτύπησα στο πρόσωπο. Όρμησα και του έπιασα το λαιμό με τα δυο μου χέρια.

«Θα σε πνίξω, ρε αλήτη. Θα σε πνίξω!»

«Τι έπαθες, Κωστή; Σταμάτα αμέσως! Αμέσως! Άσε μου το...»

Δεν μπορούσε να μιλήσει γιατί τον έπνιγα. Με κλώτσησε δυνατά και με απομάκρυνε. Έπεσα στο πάτωμα, αλλά σηκώθηκα αμέσως και του όρμησα πάλι. Παλεύαμε και κάναμε το σπίτι άνω-κάτω. Η κυρία Αργυρώ μάς παρακαλούσε να σταματήσουμε και την άκουσα να μιλάει με το εστιατόριο. Είχε τηλεφωνήσει στη μάνα μου. Αν και ο Παναγιώτης με περνούσε πολλά χρόνια, παλεύαμε σαν ίσος προς ίσο. Έβγαινε από μέσα μου μια δύναμη δυσανάλογη με την ηλικία μου και με το μικρό μέγεθος που είχα σα παιδί. Τον κέρδιζα. Βρεθήκαμε στην κουζίνα και πήρα ένα μαχαίρι που βρήκα πάνω στο τραπέζι για να του το καρφώσω. Εκείνος, τρέχοντας να πάει πάλι στο σαλόνι, μου πέταξε ένα βάζο και παραλίγο να με πετύχει στο πρόσωπο. Όσο και να προσπαθούσε να προστατευθεί όμως, δε θα γλίτωνε εάν δεν έμπαινε η μάνα μου μέσα στο διαμέρισμα. Τον είχα στριμώξει καλά.

«Τι κάνεις, παιδί μου, εκεί; Τρελάθηκες;» με ρώτησε κοιτώντας τρομαγμένη το μαχαίρι που κρατούσα σφιχτά.

«Κλείσε την πόρτα!»

«Τι σου συνέβη, παιδί μου;»

«Σκάσε και κλείσε την πόρτα!»

«Πώς μιλάς έτσι, Κωστή; Κάτσε ακίνητος και δώσε μου το μαχαίρι τώρα. Άκουσες; Τώρα!» μου είπε σπρώχνοντας την πόρτα για να κλείσει. Άρχισε να με πλησιάζει διστακτικά.

«Θα σε σφάξω κι εσένα, ηλίθια!»

«Κωστή, πώς μιλάς έτσι; Σταμάτα αμέσως!» μου φώναξε η κυρία Αργυρώ.

«Θα σκοτώσω την πόρνη και τον εραστή της! Θα πεθάνουν σήμερα και οι δύο! Θα τους σφάξω!»

«Τι εννοείς, Κωστή; Τι λες;» με ρώτησε η κυρία Αργυρώ πολύ αναστατωμένη από αυτό που άκουσε.

«Πηγαίνουν στην αποθήκη και βγάζουν τα μάτια τους».

«Τι; Αλήθεια λέει ο μικρός; Μιλήστε, είπα! Μίλα, Παναγιώτη! Μίλα!»

«Ε, δεν κάναμε κάτι κακό», της απάντησε.

«Άρα έχει δίκιο το παιδί. Κωστή, ηρέμησε! Ηρέμησε! Θα το τακτοποιήσω εγώ... Ααα... Πονάω πολύ... Πονάω...».

«Με το δεξί της χέρι ακούμπησε την καρδιά της και σωριάστηκε στο πάτωμα. Τα 'χασα. Αυτό το κάψιμο που ένιωθα στο κεφάλι σταμάτησε απότομα και άρχισα πάλι να ελέγχω κανονικά το σώμα μου. Μου έπεσε το μαχαίρι από τα χέρια και βρέθηκα πάνω από την κυρία Αργυρώ. Γονάτισα και την παρακαλούσα να σηκωθεί.

«Σηκωθείτε, κυρία Αργυρώ! Σηκωθείτε! Σας παρακαλώ! Σηκωθείτε! Συγγνώμη, δεν το ήθελα».

Ήρθε η μάνα μου και της έλεγξε το σφυγμό.

«Δεν έχει σφυγμό! Δε ζει!»

Εκτινάχθηκα πίσω και βρέθηκα σε μια γωνιά του δωματίου, γονατισμένος και σκυμμένος. Δεν ήξερα τι να κάνω. Κοιτούσα μία την κυρία Αργυρώ, μία τη μάνα μου που έπαιρνε τηλέφωνο για ασθενοφόρο και μία τον Παναγιώτη που στεκόταν σαν άγαλμα στη μέση του δωματίου. Η μάνα μου ήρθε, μ' αγκάλιασε και μου ζητούσε συγγνώμη.

«Κωστή μου, συγχώρεσέ με! Δεν άντεξα... Συγνώμη».

«Μα, γιατί του ζητάς συγνώμη; Δεν κάναμε κάτι κακό», είπε αυτός ο αλήτης.

«Σκάσε, Παναγιώτη! Σκάσε! Εσύ φταις!»

«Εγώ φταίω; Εσύ μου την έπεσες!»

«Εγώ; Τι λες, ρε αλήτη;»

«Ε, ας τα ξεχάσουμε τώρα αυτά».

«Τι να ξεχάσουμε, ρε; Ότι σκοτώσαμε τη γυναίκα;»

«Δεν τη σκοτώσαμε εμείς. Ο μικρός το έκανε!»

«Τι είπες, ρε; Τώρα θα δεις!»

Σηκώθηκε και του επιτέθηκε. Την έσπρωξε και βρέθηκε κι αυτή πεσμένη δίπλα μου. Τώρα, το δειλό άγαλμα είχε αναταρρήσει. Ήρθε από πάνω μας.

«Άκουσε να σου πω, Δήμητρα. Εγώ δε θέλω μπλεξίματα. Η γριά πέθανε. Κανένας μας δεν τη σκότωσε. Η καρδιά της δεν άντεξε. Δε με νοιάζει κιόλας να σου πω την αλήθεια. Ούτε εγώ θέλω να μαθευτεί ότι είχαμε κάτι μεταξύ μας. Θέλω να βρω άλλη γριά να γίνω το παραπαίδι της, καταλαβαίνεις... Αν μαθευτεί, θα 'χω θέμα. Ούτε εσύ θα θες να μαθευτεί κάτι, γιατί θα βρεις τον μπελά σου. Εγώ τώρα φεύγω κι εσύ να κοιτάξεις να συμμαζέψεις λίγο το χώρο. Δεν είναι ανάγκη να μάθει κανείς τίποτα. Κι εσύ, μικρέ, μην τα ξαναβάλεις μαζί μου! Σε προειδοποιώ!»

Αυτά δεν ήταν τα τελευταία του λόγια όμως. Παρά το ότι έφυγε τρέχοντας, μετά από ούτε ένα λεπτό ξαναγύρισε, για να βεβαιωθεί ότι όταν θα ερχόταν το ασθενοφόρο, ο χώρος θα ήταν συμμαζεμένος. Μάζεψε τα μεγάλα κομμάτια από το βάζο που είχαν σπάσει και τα πέταξε στον κάδο της κουζίνας.

«Συγύριζε! Ό,τι είπαμε ισχύει! Καθάρισε λίγο για να μην τους μπουν υποψίες. Τελείωνε είπα!»

Η μάνα μου καθόταν δίπλα μου και τον κοιτούσε χωρίς να κάνει τίποτα. Βρισκόταν σε σύγχυση και φοβόμουν που την έβλεπα έτσι. Την άρπαξε από το χέρι και τη σήκωσε όρθια.

«Άκουσες τι σου είπα; Τελείωνε λέμε!».

Η μάνα μου συνήλθε κάπως, πήρε το φαράσι και τη σκούπα, σκούπισε στα γρήγορα και συμμαζέψε όσο γινόταν το σπίτι, για να σβήσει τα ίχνη του καυγά. Τη βοήθησε κι αυτός και λίγο πριν τελειώσουν, αυτό το βρωμερό ανθρώπινο κατακάθι έφυγε χωρίς να τρέχει εκείνη τη φορά. Όταν ήρθε το ασθενοφόρο να πάρει την κυρία Αργυρώ, το

σπίτι ήταν καθαρό. Πήγε μαζί και η μάνα μου, αλλά ήταν ήδη αργά. Ούτε καν οξυγόνο δεν της έβαλαν. Μας είπαν ότι πέθανε και ότι δεν μπορούσαν να κάνουν κάτι. Με θυμάμαι να βλέπω να βάζουν το σώμα της στο φορείο και τα γερασμένα χέρια της να κρέμονται απ' τις δυο μεριές...

Μόλις μπόρεσα να σκεφθώ καθαρά, δε δυσκολεύτηκα να βρω τι έπρεπε να κάνω. Πήγα στην αποθήκη, έβγαλα τα σεντόνια από το στρώμα, το σήκωσα, το στερέωσα στον τοίχο και έκανα το χώρο να μοιάζει ακατάστατος και σα να είχε να χρησιμοποιηθεί πολύ καιρό. Τα σεντόνια τα πήρα πάνω και τα έβαλα στα άπλυτά μας και το κλειδί το έβαλα εκεί που ήταν. Κατέβηκα στο σπίτι της κυρίας Αργυρώς, έβγαλα τα σκουπίδια από τον κάδο της κουζίνας, του έβαλα μια καινούργια σακούλα και έριξα μέσα της μερικά χαρτιά, για να μην είναι άδεια και κινήσει υποψίες. Μετά, πήγα τα σκουπίδια στο διαμέρισμά μας και τα στρίμωξα στο δικό μας κάδο. Δεν τα έβγαλα έξω, γιατί μπορεί να με έβλεπαν και να το έλεγαν. Μετά, συμμαζέψα όσο γινόταν τα πράγματα που είχα χαλάσει όταν έψαχνα για τα λυσάρια και ξαναγύρισα στο σπίτι της κυρίας Αργυρώς. Έριξα μια τελευταία ματιά και αφού βεβαιώθηκα ότι όλα ήταν εντάξει εκεί, έφυγα κλείνοντας την πόρτα πίσω μου χωρίς να κλειδώσω, μιας και τα κλειδιά δεν ήταν στην κλειδαριά και δεν τα είχα δει και κάπου αφημένα κιόλας. Δεν έψαξα πάντως να τα βρω. Πήγα στο δωμάτιό μου, κουκουλώθηκα με το σεντόνι και έκλαψα όσο δεν είχα κλάψει ποτέ έως τότε. Δεν ξέρω για πόση ώρα έμεινα κάτω από το σεντόνι. Έτσι με βρήκε όταν επέστρεψε.

«Κωστή μου, αγάπη μου, συγγνώμη... Μίλα μου. Σε παρακαλώ...»

Δεν της έλεγα κουβέντα. Ξάπλωσε δίπλα μου, με αγκάλιασε έτσι όπως ήμουν κουκουλωμένος και άρχισε να κλαίει. Με έσφιγγε και ένιωθα την αγάπη της. Είχα ήδη αρχίσει να τη συγχωρώ για ό,τι είχε κάνει μ' εκείνον τον αλήτη, αλλά δεν ήμουν έτοιμος να της μιλήσω. Εξάλλου και η μάνα του Νίκου τα ίδια έκανε. Μάλλον χειρότερα, γιατί αυτή ήταν παντρεμένη. Όμως, η δική μου η μάνα έπρεπε να αντισταθεί, αλλά φαίνεται ότι αυτός ο σαρκικός πόθος είναι η αδυναμία των μεγάλων. Δεν μπορούσα να της κρατήσω κακία γιατί είχε μια αδυναμία και ανάγκασα τον εαυτό μου να αποδεχθεί όσα είχαν γίνει. Δεν ήμουν κιόλας σίγουρος ποιος έφταιγε για το θάνατο της κυρίας Αργυρώς. Μπορεί να έφταιγα εγώ. Δε σταματούσε να κλαίει και έπρεπε να της μιλήσω.

«Μαμά, μην κλαις!»

«Κωστή μου, εγώ φταίω για όλα».

«Εγώ φταίω, μαμά, που έψαχνα τα λυσάρια. Γι' αυτό πήγα στην αποθήκη».

«Δε φταις εσύ! Είχες δίκιο για τον Παναγιώτη. Έπρεπε να σε είχα ακούσει. Κωστή μου, ντρέπομαι πολύ».

«Μαμά, δε χρειάζεται να ντρέπεσαι. Ας τον ξεχάσουμε αυτόν, σε παρακαλώ».

«Πέθανε η κυρία Αργυρώ εξαιτίας μου... Μας είχαν πει οι γιατροί να αποφεύγουμε τις συγκινήσεις... Αν μάθαινε για μένα και τον Παναγιώτη, θα πέθαινε. Και να που έμαθε και πέθανε».

«Μαμά, εγώ φταίω που μίλησα».

«Όχι! Εσύ δε φταις σε τίποτα! Συγχώρεσέ με, Κωστή μου, σε παρακαλώ».

Δεν ήξερα τι να της πω. Όμως, έπρεπε να βρω τη δύναμη να την παρηγορήσω. Για ακόμη μια φορά, έπρεπε να φανώ πιο δυνατός από τη μάνα μου.

«Μαμά, η κυρία Αργυρώ ήταν σε άσχημη κατάσταση, αφού το είχαν πει και οι γιατροί. Δεν άντεξε και μάλλον φταίμε και οι δύο, αλλά να... Μια ακόμη δυσκολία είναι, θα περάσει. Μαζί είμαστε και σ' αυτό. Και οι δύο φταίμε και οι δύο θα το ξεπεράσουμε. Μαζί! Σε παρακαλώ!»

«Κωστή μου, μιλάς σα μεγάλος. Όλα αυτά σε μεγάλωσαν πριν την ώρα σου. Εγώ φταίω και γι' αυτό... Σ' αγαπάω πολύ. Πες μου, σε παρακαλώ, με συγχωρείς, καρδούλα μου; Με συγχωρείς για όλα;»

Την αγκάλιασα, τη φίλησα και της είπα ότι τη συγχωρούσα και ότι δεν υπήρχε λόγος να μου ζητάει συγνώμη. Της είπα και για τα σκουπίδια από το σπίτι της κυρίας Αργυρώς και για την αποθήκη. Άρχισε να κλαίει περισσότερο και κάτι πήγε να μου πει, αλλά σταμάτησε, γιατί ακούστηκε το κουδούνι. Η μητέρα του Νίκου είχε μάθει για το θάνατο της κυρίας Αργυρώς και είχε έρθει να μας βρει. Εγώ δε σηκώθηκα από το κρεβάτι. Έμεινα εκεί, κοιτούσα το ταβάνι και σκεφτόμουν. Πάλι το ταβάνι έγινε σαν οθόνη και πέρασαν από μπροστά μου όσες στιγμές είχα ζήσει με την κυρία Αργυρώ. Μια εικόνα έλειπε μόνο απ' αυτήν την ταινία... Αυτήν της επόμενης ημέρας με το φέρετρο. Η τελευταία. Είχα σταματήσει να κλαίω, όχι γιατί δεν ήθελα, αλλά γιατί τα μάτια μου δεν είχαν πια άλλα δάκρυα.

Ούτε στην κηδεία έκλαψα. Είχε έρθει αρκετός κόσμος και όλοι έλεγαν πόσο καλός άνθρωπος ήταν η κυρία Αργυρώ. Τα συλλυπητήρια τα έλεγαν κυρίως στη φίλη της, την κυρία Δήμητρα, γιατί αυτήν ήξεραν. Εμάς δεν είχαν προλάβει να μας γνωρίσουν όλοι.

Εκεί ήταν και ο κύριος Σταύρος και ο αλήτης ο Παναγιώτης. Η κυρία Δήμητρα σύστηνε τον Παναγιώτη σε κάποιες γιαγιάδες που ήταν εκεί. Ήξερε αυτός τι έκανε. Έψαχνε άλλο θύμα και δε νομίζω ότι θα δυσκολεύτηκε να βρει. Υπήρχαν πολλές χήρες γιαγιάδες άρρωστες που έμεναν μόνες τους.

Το φέρετρο μπήκε μέσα στο μεγάλο λάκκο που ήταν ήδη ανοιχτός και περίμενε να πάρει μέσα του την κυρία Αργυρώ. Όταν είδα να ρίχνουν χώμα με τα φτυάρια, ζήτησα από τη μάνα μου να πάω να ρίξω κι εγώ. Ήθελα να το κάνω. Πλησιάσαμε μαζί έναν από τους κυρίους που έκαναν αυτήν τη δουλειά και του μίλησε.

«Μπορεί ο μικρός να ρίξει λίγο χώμα, παρακαλώ;»

«Μπορεί, μπορεί. Με προσοχή όμως, μη γλιστρήσει και χτυπήσει», της απάντησε.

Μου έδωσε το φτυάρι που κρατούσε εκείνος και, με αδέξιες κινήσεις, το γέμισα με όσο χώμα μπορούσα. Στόχευσα σ' ένα σημείο που είχε καλυφθεί λιγότερο και φαινόταν ακόμα το ξύλο από το φέρετρο. Σχεδόν τα κατάφερα. Μ' αυτόν τον τρόπο, αποχαιρέτησα μια για πάντα την κυρία Αργυρώ.

Μετά την κηδεία, πήγαμε σ' ένα μαγαζί για να πιουν καφέ οι μεγάλοι. Δίπλα στη μάνα μου κάθισε η κυρία Έλενα. Είχε μια τζαμαρία απέναντί μας και καθώς έβλεπα τα πρόσωπά τους να καθρεφτίζονται δίπλα-δίπλα, θέλησα να κάνω μια σύγκριση. Η μάνα μου έκανε έρωτα με τον αλήτη τον Παναγιώτη. Εκείνη έκανε έρωτα στο εξοχικό μ' έναν επικίνδυνο άνθρωπο που είχε γνωρίσει εκεί και μάλλον θα το είχε ξανακάνει. Μπορεί μαζί του, μπορεί με κάποιον άλλον. Ήταν παντρεμένη και ήταν λάθος από όποια πλευρά και να το έβλεπες. Η μάνα μου δεν ήταν παντρεμένη όμως. Και είχε περάσει μια πάρα πολύ δύσκολη ζωή. Μια στιγμή αδυναμίας για τη μάνα μου; Ίσως... Δεν μπορούσα να πω ότι η μάνα μου ήταν υποκρίτρια. Όχι!

14

«Ξύπνα, παιδί μου! Σήκω επιτέλους! Πρέπει να φύγω».

Ήθελε να έχω σηκωθεί πριν να φύγει για τη δουλειά, γιατί φοβόταν ότι θα με έπαιρνε πάλι ο ύπνος. Ντύθηκα μόνος μου και όσο έτρωγα το πρωινό που μου είχε ετοιμάσει, μου έλεγε διάφορες συμβουλές για την πρώτη μου ημέρα στο καινούργιο

σχολείο. Λίγο πριν φύγει, μου έδωσε μια μεγάλη χοντρή σακούλα για τα βιβλία. Στην πέμπτη τάξη έδιναν πολλά βιβλία την πρώτη ημέρα και η σακούλα αυτή θα με έσωνε. Παιδεύτηκα μέχρι να τη χωρέσω στην τσέπη του παντελονιού μου και η φουσκωμένη τσέπη μετά φαινόταν λίγο άσχημα, αλλά δε με ένοιαζε. Σκέφθηκα ότι τα άλλα παιδιά δε θα είχαν τέτοια γερή τσάντα, κι έτσι εγώ θα φαινόμουν πιο έξυπνος. Σε λίγο θα ερχόταν ο Νίκος με την αδερφή της μητέρας του, για να με πάρουν να πάμε στο σχολείο. Στις οχτώ και τέταρτο μου είχαν πει να κατέβω στο δρόμο. Το κουδούνι χτυπούσε στις οχτώμισι.

Λίγο πριν κατέβω, έριξα μια τελευταία ματιά στον καθρέφτη. Θυμήθηκα την κυρία Αργυρώ και δάκρυσα. Στάθηκα μπροστά του και με τη φαντασία μου, αντικατέστησα το είδωλό μου με τη μορφή της κυρίας Αργυρώς. Πλησίασα να τη φιλήσω και λίγο πριν αγγίξω με τα χείλια μου τον καθρέφτη, ένιωσα ότι το είδωλο με κοιτούσε και πάγωσα. Η κυρία Αργυρώ ήταν τυφλή, μα εγώ ήμουν σίγουρος ότι το είδωλο στον καθρέφτη με έβλεπε. Και το χρώμα των ματιών της κυρίας Αργυρώς ήταν διαφορετικό. Άρα αυτό το πράγμα στον καθρέφτη δεν ήταν εκείνη. Τρόμαξα, παραπάτησα και έπεσα. Για αρκετά λεπτά έμεινα αναίσθητος στο πάτωμα και το μόνο που θυμάμαι μετά απ' αυτό είναι οι φωνές του Νίκου.

«Κωστή! Κοιμάσαι ακόμα; Έχουμε αργήσει!» μου φώναζε έξω από την πόρτα του διαμερίσματος.

Τινάχτηκα σαν ελατήριο. Δεν ήξερα πόση ώρα είχε περάσει.

«Εδώ είμαι! Πάμε!» του είπα ανοίγοντας την πόρτα.

«Ήταν ανοιχτά κάτω και μπήκα. Ένα ψυγείο μεταφέρουν. Γιατί δεν απαντούσες;»

«Με είχε πάρει ο ύπνος».

«Σοβαρά, βρε;»

«Ε, έχω ξεσυνηθίσει να σηκώνομαι τόσο πρωί. Γι' αυτό...»

Καθώς βγαίναμε από την πολυκατοικία, μας φώναξε η θεία του.

«Άντε, άντε, παιδιά! Κάντε γρήγορα! Αργήσαμε».

Αυτή η κυρία είχε στον τρόπο της κάτι το αλλόκοτο. Συμπαθητική βέβαια, αλλά λίγο νευρική, λίγο υπερκινητική, πολύ αστεία... Δεν μπορώ να το περιγράψω ακριβώς.

«Εσύ, μικρούλη, πρέπει να είσαι ο Κωστής. Σωστά; Τι κάνεις, αγάπη μου; Την πόρτα την κλείδωσες; Τα φώτα τα έκλεισες; Πώς αισθάνεσαι για την πρώτη σου μέρα στο σχολείο; Είσαι καλός μαθητής;» με ρώτησε κι εγώ την κοιτούσα να έβλεπα

εξωγήινο.

Πόσες ερωτήσεις μου έκανε μόλις με είδε; Καθώς ο Νίκος έκλεινε την πόρτα του αυτοκινήτου, έσκυψε πίσω από το μπροστινό κάθισμα του συνοδηγού και μου έκανε νόημα πως η θεία του ήταν λίγο τρελή. Με ρώτησε και άλλα πράγματα, αλλά ευτυχώς δε με ρώτησε κάτι για το παρελθόν μου. Δε θα ήξερα τι να της απαντήσω και θα με έφερνε σε δύσκολη θέση. Μόλις τέλειωσε με τις ερωτήσεις, άρχισε έναν ατέλειωτο μονόλογο. Ο δρόμος είχε πολλή κίνηση και είχε βρει την ευκαιρία να πει αυτά που ήθελε να πει. Άρχισε να μας λέει για κάποιες διακοπές που είχε πάει όταν ήταν μικρή. Ελάχιστα συγκράτησα απ' αυτά που μας έλεγε. Μας άφησε έξω από τη μεγάλη κόκκινη καγκελόπορτα του σχολείου. Εννιά παρά είχε πάει, αλλά είχε αργήσει να χτυπήσει το πρώτο κουδούνι.

«Έχεις φέρει σακούλα για τα βιβλία;» ρώτησα το Νίκο.

«Όχι. Σιγά! Θα τα πάρω στα χέρια. Μπορώ! Και τι σακούλα μου λες, βρε; Σάκα μάλλον εννοείς. Δεν έχω αγοράσει ακόμα. Θέλω να δω πρώτα τι έχουν πάρει οι άλλοι και θα δω μετά τι θα πάρω εγώ. Δε θέλω να είναι ίδια με κάποια άλλη. Εσύ; Πήρες σάκα;»

Έριξα μια ματιά σε όλα τα άλλα παιδιά. Τα περισσότερα είχαν πολύχρωμες σάκες με διάφορα σχέδια και ζήλεψα. Θα ήταν ντροπή να βάλω τα βιβλία στη σακούλα και δεν την έβγαλα ποτέ από την τσέπη μου.

«Ούτε εγώ έχω αγοράσει ακόμα. Δεν προλάβαμε να πάμε μ' αυτά που έγιναν. Θα πάρω όμως».

«Νίκο! Πού είσαι, ρε άρχοντα; Σε χάσαμε!» του φώναξε ένα παιδί που τον έλεγαν Αλέξη.

«Είχα πάει διακοπές. Εσύ; Τα παιδιά; Όλα καλά;»

«Καλά όλοι. Πέμπτη φέτος, ε; Δύσκολη τάξη λένε».

«Σιγά, ρε Αλέξη, πόσο να δυσκολευτούμε πια;»

«Εσύ δε νομίζω να δυσκολευτείς και πάρα πολύ. Τα καταφέρνεις καλύτερα. Εμένα, να σου πω μεταξύ μας, δε με πολυνοιάζουν τα μαθήματα. Αυτό που θέλω είναι να παίξουμε μια μπαλίτσα με τα παιδιά από την έκτη και να τους πατήσουμε. Πρέπει να δούμε τι θα κάνουμε με την ομάδα του σχολείου! Η περσινή έκτη ήταν για κλάματα και γι' αυτό πήγαμε χάλια. Η φετινή πέμπτη τα σπάει, δικέ μου! Είμαστε δυνατά παικτάκια!»

«Ακόμα δεν ξεκινήσαμε, την ομάδα έχεις στο μυαλό σου;»

«Και οι άλλοι το ίδιο μου έλεγαν πριν. Δεν ξέρω τι λέτε, εγώ θα βάλω πολλά γκολάκια φέτος. Θα δείτε! Ποιο είναι το παιδί; Καινούργιος;»

«Κωστή με λένε».

«Εμένα Αλέξη, όπως άκουσες. Δε σου μίλησε για μένα ο Νίκος; Μάλιστα... Είμαι ο άνθρωπός σου για ό,τι χρειαστείς, αδερφέ».

Ήταν ολοφάνερο πως ο Αλέξης ήταν ο μάγκας της πέμπτης τάξης και απ' αυτά που κατάλαβα παρακολουθώντας τον, μάλλον ο μάγκας όλου του σχολείου ήταν. Είχε άνεση και με τα κορίτσια, ακόμα και με τα κορίτσια από την έκτη τάξη. Δεν μπορώ να πω ότι μου άρεσε ο τρόπος του όμως. Περίεργο που δε μου είχε μιλήσει ο Νίκος γι' αυτόν, γιατί φάνηκε ότι έκαναν παρέα.

Στον αγιασμό, κάθισα πίσω-πίσω με το Νίκο, τον Αλέξη και τα υπόλοιπα παιδιά από την παρέα του Νίκου. Ήθελα να τους γνωρίσω όλους και να μπω στην παρέα. Σκέφθηκα ότι θα με άφηναν κι εμένα να παίζω ποδόσφαιρο μαζί τους. Όσο κράτησε η τελετή και η ομιλία του διευθυντή για τη νέα σχολική χρονιά, πρόλαβα και γνώρισα όλα τα άλλα αγόρια της παρέας. Γνώρισα το Γιώργο, τον Παντελή, τον Πέτρο και τον Ανδρέα. Κανείς τους δεν είχε το ύφος του Αλέξη και φαίνονταν πιο καλά παιδιά. Ούτε ένας από εμάς δεν είχε σχολική τσάντα και όταν ανεβήκαμε στην αίθουσα να μας δώσουν τα βιβλία για να φύγουμε, νομίζω πως όλοι το μετανιώσαμε. Θα μπορούσα να βγάλω τη σακούλα, αλλά θα με κορόιδευαν και δεν το έκανα. Τα βιβλία ήταν πραγματικά πάρα πολλά και βαριά. Όταν πήγαμε στο παρκαρισμένο αυτοκίνητο, η θεία του Νίκου δεν ήταν στο αμάξι και δεν είχαμε ιδέα πού ήταν. Ήρθε μετά από καμιά ώρα, φορτωμένη με αρκετές σακούλες ψώνια, όταν όλοι είχαν φύγει από το σχολείο. Μας είπε ότι νόμιζε πως θ' αργούσαμε να τελειώσουμε.

Τα βιβλία με δυσκόλεψαν απίστευτα όταν ανέβαινα τα σκαλοπάτια. Κλείνοντας την πόρτα πίσω μου, η σκέψη μου πήγε αμέσως σε κάτι που έπρεπε να γίνει οπωσδήποτε. Ο καθρέφτης έπρεπε να φύγει και η δικαιολογία ήταν απλή. Είπα στη μάνα μου ότι μου θύμιζε την κυρία Αργυρώ και ότι με έκανε να αισθάνομαι άσχημα. Δεν τον ξανακοίταξα καθόλου, παρά μόνο μια στιγμή, κατά λάθος, όταν τον κατέβαζε η μάνα μου από τον τοίχο.

«Είσαι σίγουρος;»

«Είμαι, μαμά. Αφού σου είπα! Μου θυμίζει την κυρία Αργυρώ».

«Μα, δεν είναι κακό αυτό...»

«Δεν τον θέλω άλλο σου λέω!»

«Καλά, όπως νομίζεις παιδί μου. Κοίτα, στην αποθήκη θα τον πάω. Αν αλλάξεις γνώμη, τον ανεβάζω ξανά».

«Δε θ' αλλάξω γνώμη!»

«Καλά, βρε παιδί μου! Μην κάνεις έτσι! Απλά, λέω μήπως αλλάξεις γνώμη κάποια στιγμή».

«Δε θ' αλλάξω λέμε!»

«Κωστή! Ηρέμησε!»

«Ήρεμος είμαι!»

«Το βλέπω. Πάω τώρα κάτω τον καθρέφτη και έρχομαι να φύγουμε. Να πάμε για τα σχολικά, να σου αλλάξει λίγο η διάθεση».

Έκανε περισσότερη ώρα απ' όσο λογικά θα χρειαζόταν. Μου πέρασε από το μυαλό μην τυχόν η αποθήκη της ξυπνούσε τίποτα περίεργες αναμνήσεις, αλλά μάλλον απλά θα έψαχνε να βρει μια καλή θέση για τον καθρέφτη, μιας και τότε είχα κάνει άνω-κάτω την αποθήκη. Δεν είδα κάποια περίεργη έκφραση στο πρόσωπό της όταν επέστρεψε πάντως.

Πήγαμε στο μεγάλο μαγαζί με τα παιχνίδια που είχε τα πάντα. Διάλεξα μια τσάντα μαύρη με μια ζωγραφισμένη φλόγα επάνω της. Ωραία ήταν. Βέβαια, υπήρχαν και πιο ωραίες, αλλά ήταν αρκετά πιο ακριβές και έπρεπε να ψωνίσουμε και άλλα πράγματα. Όλο αυτό μου έλεγε. Ειδικά όταν της ζήτησα να πάρουμε μια ωραία κασετίνα που είδα και το αρνήθηκε, με έκανε να θυμώσω, αλλά κάτι άλλο είχε στο μυαλό της και γι' αυτό το αρνήθηκε. Και τι ήταν αυτό; Μια έκπληξη! Όταν γεμίσαμε το καλάθι με όλα αυτά που χρειάζεται ένας μαθητής, με κοίταξε αυστηρά και μου μίλησε με αστείο ύφος κουνώντας το δάχτυλό της.

«Λοιπόν, νεαρέ! Αρκετά με τα σχολικά! Υπάρχει κάτι που δεν πήραμε και είναι σημαντικό. Να δούμε πόσες φορές θα μας κάνει να μαλώσουμε βέβαια, αλλά ας είναι! Δε θα ζητήσεις κάτι άλλο για αρκετό καιρό όμως! Θα μαλώσουμε αν το κάνεις. Και να θυμάσαι ότι είσαι υποχρεωμένος να προσπαθήσεις για το καλύτερο στο σχολείο. Συνεννοηθήκαμε;»

«Ναι, μαμά! Τι θα μου πάρεις;»

«Τι νομίζεις ότι μπορεί να χρειάζεσαι;»

«Ε... Εννοείς κάτι ακριβό;»

«Δεν ξέρω».

«Πολύ ακριβό;»

«Κωστή! Όσο πιο οικονομικό μπορούμε, αλλά δεν το λες και φθηνό».

«Πες μου! Πες μου!»

«Μάντεψε, βρε!»

«Πού θα μου χρησιμεύει;»

«Κοίτα, είναι κάτι που δε θα το χρησιμοποιήσεις αμέσως για τη δουλειά που θα το πάρουμε. Πρώτα θα το συνηθίσεις, θα μάθεις καλά και μετά από λίγες μέρες, βλέπουμε... Ίσως να το χρησιμοποιείς σχεδόν κάθε πρωί και πάντα μαζί με το Νίκο».

«Να μάθω; Μαμά, τι εννοείς; Ποδήλατο;»

«Ακριβώς! Θα πάρουμε ποδήλατο!»

«Θα μ' αφήνεις να πηγαίνω σχολείο με το ποδήλατο;»

«Σκέφτεται η μητέρα του Νίκου να τον αφήνει να πηγαίνει μόνος του με το ποδήλατό του στο σχολείο φέτος και λέω να πηγαίνετε μαζί. Ο μέσα δρόμος δεν έχει καθόλου κίνηση τα πρωινά. Να σου πω την αλήθεια όμως, πρέπει να ευχαριστήσεις την κυρία Έλενα όταν τη δεις. Πάλι μου άλλαξε γνώμη αυτή η γυναίκα. Πρέπει να σ' έχει συμπαθήσει πολύ».

Ο χώρος με τα ποδήλατα ήταν εκπληκτικός! Κάποια πανάκριβα ποδήλατα κρέμονταν με μεγάλες αλυσίδες από το ταβάνι, ακριβώς πάνω από τα κεφάλια μας! Τα κοιτούσα με το στόμα ανοιχτό. Αν είχαμε περισσότερα χρήματα, θα της ζητούσα να αγοράζαμε αυτό που κρεμόταν στο κέντρο του ταβανιού. Ο σκελετός του ήταν μαύρος με κόκκινα σχέδια και τα λάστιχά του έβγαζαν κάτι το επιθετικό. Έλαμπε! Είχε την τριπλή τιμή από αυτό που πήραμε. Ένα σκούρο μπλε ποδήλατο με πορτοκαλί αυτοκόλλητα αγοράσαμε εμείς. Καλό ήταν, αλλά, όπως και να 'χε, δεν είχε καμία σχέση με αυτό που κρεμόταν στο κέντρο του ταβανιού. Δεν μπορούσα να μην είμαι ικανοποιημένος όμως. Από το πουθενά είχα βρεθεί και με ποδήλατο!

Μέχρι να ξαπλώσουμε για να κοιμηθούμε, έκανα συνέχεια δοκιμές μέσα στο σπίτι. Με βοηθούσε και λίγο η μάνα μου και μετά από αρκετές προσπάθειες, κατάφερα να ισορροπήσω χωρίς τη βοήθειά της. Θα ήταν πιο βολικό να είχε βοηθητικές ρόδες, αλλά ήμουν μεγάλος γι' αυτές και θα ήταν λίγο ντροπιαστικό. Δεν ήταν δα και τόσο δύσκολο! Είχα μια λαχτάρα να βγω στο δρόμο να το δοκιμάσω... Δεν έβλεπα την ώρα

να ξαναδώ το Νίκο για να το κανονίσουμε.

Το επόμενο πρωί, ο Νίκος ήρθε πάλι με τη θεία του. Μιλούσαμε συνέχεια μεταξύ μας και εκείνη δεν κατάφερε ν' αρχίσει πάλι τη φλυαρία της.

«Για το ποδήλατο στο κέντρο του ταβανιού λες;» με ρώτησε καθώς του το περιέγραφα.

«Ναι! Δεν έχω ξαναδεί πιο ωραίο ποδήλατο».

«Ξέρω, ξέρω... Ξέρω και ποιος το έχει αγοράσει».

«Ποιος;»

«Ο Αλέξης! Αυτός είναι πρώτος σε όλα αυτά. Στα ποδήλατα, στις κόντρες, στο ποδόσφαιρο... Μόνο στα μαθήματα δεν τα καταφέρνει. Το θέλω κι εγώ αυτό το ποδήλατο. Το δικό μου είχε χαλάσει και το είχαμε στην αποθήκη. Έπεισα τη μάνα μου να το πάει για φτιάξιμο, για να πηγαίνω μ' αυτό στο σχολείο. Της είπα ότι θα μπορούσαμε να πηγαίναμε και μαζί. Της είπα, ξέρεις, να πείσει τη μάνα σου να σου πάρει ποδήλατο. Τώρα έχουμε και οι δύο! Το μεσημέρι θα το έχω το δικό μου σίγουρα. Θα μου το φέρει όταν γυρίσει από τη δουλειά δηλαδή. Να περάσω από το σπίτι σου να κάνουμε καμιά βόλτα;»

«Ναι! Οπωσδήποτε! Να μου δείξεις και κανένα κόλπο!»

Η κυρία Έλενα δεν είχε μόνο έναν τρόπο να πείθει τη μάνα μου, είχε τον τρόπο να κάνει πάντα αυτό που ήθελε. Σκέφθηκα πόσο καλά είχα κάνει που δεν είχα πει τίποτα για τον εραστή της και ότι αφού τον άντρα της κορόιδευε και όχι εμένα, ας έκανε ό,τι ήθελε και με όποιον ήθελε.

Με το Νίκο καθίσαμε μαζί στο προτελευταίο θρανίο της μεσαίας σειράς. Είκοσι δύο παιδιά ήμασταν στην τάξη. Ο Αλέξης με τον Παντελή κάθισαν πίσω μας και τα άλλα παιδιά της παρέας έπιασαν κι αυτοί τα τελευταία θρανία. Ωραία ήταν! Τη δασκάλα της τάξης της έλεγαν Μαρία και ήταν γύρω στα σαράντα. Φορούσε γυαλιά και ήταν ντυμένη αρκετά καθώς πρέπει θα έλεγα. Ήταν φιλική με όλους μας και μάλιστα, ήταν πολύ χαρούμενη όταν με παρουσίασε στα άλλα παιδιά. Όλοι έδειξαν ενδιαφέρον για τον καινούργιο τους συμμαθητή και στο διάλειμμα ήθελαν να μάθουν περισσότερα για μένα. Είπα κάποια πράγματα από αυτά που λέγονταν και μερικά ψέματα. Μάθημα εκείνη την ημέρα δεν έγινε και απλά μιλούσαμε για το πώς είχαμε περάσει το καλοκαίρι. Όταν ήρθε η σειρά μας, είπαμε με το Νίκο για τις διακοπές μας, χωρίς να πούμε όμως απολύτως τίποτα για την περιπέτειά μας με τη βάρκα. Σχολάσαμε πολύ

νωρίς και, επειδή το γνωρίζαμε, το είχαμε πει στη θεία του Νίκου, αλλά ούτε καν το αυτοκίνητό της δεν ήταν έξω από το σχολείο. Αναγκαστικά, την περιμέναμε για αρκετή ώρα πάλι. Η δικαιολογία της ήταν ότι είχε μεγάλη ουρά στο ταμείο ενός μαγαζιού που είχε πάει.

Το απόγευμα, ο Νίκος ήρθε σπίτι μου μόνος του με το ποδήλατό του. Κατέβασα κι εγώ κάτω το δικό μου και αρχίσαμε να κάνουμε βόλτες. Προσπαθούσα να κάνω ό,τι έκανε, για να μάθω κι εγώ να οδηγάω όπως εκείνος. Κάθε τόσο, ερχόταν η μάνα μου να μας δει, γιατί είχε αγχωθεί μήπως χτυπούσα. Όλη την εβδομάδα, κάθε απόγευμα, κάναμε μαζί ποδήλατο έξω από την πολυκατοικία και για αρκετές ώρες για να το συνηθίσω. Την Κυριακή που δε δούλευαν οι μανάδες μας, κάναμε και οι τέσσερις τη διαδρομή προς το σχολείο. Εκείνες με το αυτοκίνητο πηγαίνοντας σιγά-σιγά και εμείς από πίσω τους με τα ποδήλατα. Έτσι πήγαμε και έτσι γυρίσαμε χωρίς κανένα απολύτως πρόβλημα. Το ίδιο κάναμε και την επόμενη Κυριακή. Τη Δευτέρα που ακολούθησε, όταν οι μανάδες μας ήταν πάλι πρωινές, πήγαμε για πρώτη φορά στο σχολείο μόνοι μας. Η εναλλακτική θα ήταν να πάμε με τη θεία του Νίκου από την οποία είχαμε ήδη απαλλαχτεί, μιας και την προηγούμενη εβδομάδα έλειπε σε κάποιο ταξίδι και μας πήγαινε η μητέρα του στο σχολείο. Είχα πάρει πλέον τον αέρα του ποδηλάτου και έκανα και μερικά από τα κόλπα που μου είχε δείξει ο Νίκος. Τα ποδήλατα τ' αφήναμε μέσα στο σχολείο, σ' ένα χώρο ειδικό για ποδήλατα. Κάθε φορά που βλέπαμε το ποδήλατο του Αλέξη, θέλαμε δε θέλαμε, το θαυμάζαμε. Ξεχώριζε από όλα τα άλλα. Ποτέ μου δεν οδήγησα ένα τέτοιο ποδήλατο...

Στο σχολείο είχαν πια αρχίσει τα μαθήματα για τα καλά. Μου άρεσε και τα παιδιά ήταν όλα φιλικά μαζί μου. Καμία σχέση με το προηγούμενο σχολείο. Και η δασκάλα ήταν πάρα πολύ καλή. Μας τα εξηγούσε όλα με τρόπο αρκετά κατανοητό, διάβαζα κι εγώ σπίτι με τη βοήθεια της μάνας μου και όλα πήγαιναν περίφημα. Ο Νίκος ήταν ο πιο καλός μαθητής στην τάξη και προσπαθούσα να τον συναγωνιστώ. Ο χειρότερος μαθητής ήταν προφανώς ο Αλέξης. Το μόνο που τον ένοιαζε ήταν η ομάδα ποδοσφαίρου του σχολείου. Πάντως, ήταν πολύ καλός και είχε σίγουρη θέση στην ομάδα. Όλοι έλεγαν ότι κάποια ημέρα θα γινόταν μεγάλος ποδοσφαιριστής. Δεκαοχτώ παιδιά ήθελε ο γυμναστής και ο Νίκος ήταν από τους υποψήφιους για να μπει στους δεκαοχτώ, αλλά ήταν λίγο δύσκολο, γιατί κυρίως έπαιρναν παιδιά από την έκτη τάξη. Εγώ δεν πήρα καν μέρος στις δοκιμές που έκανε ο γυμναστής. Καθόμουν

και τους έβλεπα. Ο Αλέξης έκανε μαγικά πράγματα όταν έπαιζε και συνεργαζόταν απίστευτα καλά με το Νίκο. Βέβαια, υπήρχαν και άλλα παιδιά που έπαιζαν εξίσου καλά με το Νίκο και γι' αυτόν το λόγο, ο Νίκος δεν είχε καθόλου σίγουρη μια θέση στην ομάδα, παρά τις προσπάθειες του Αλέξη να πείσει το γυμναστή. Πάντως, αν δεν έπαιζε εκείνη τη χρονιά, θα έπαιζε σίγουρα την επόμενη. Εγώ έπαιζα μόνο την ώρα της γυμναστικής. Συνήθως με έβαζαν να κάθομαι στο τέρμα, γιατί όλα τα αγόρια της τάξης ήξεραν να παίζουν καλύτερα από μένα. Όμως, εμένα μου άρεσε η θέση του τερματοφύλακα και προσπαθούσα να είμαι όσο καλύτερος μπορούσα.

Όλα πήγαιναν μια χαρά, μέχρι που ένα μεσημέρι, κατάλαβα πως είχαμε μεγάλο πρόβλημα. Θυμάμαι ότι ήταν Τρίτη, γιατί η μάνα μου δε δούλευε εκείνη την ημέρα, όπως κάθε Τρίτη όταν ήταν απογευματινή. Με το που έφθασα στην πολυκατοικία, άκουσα φωνές. Η μία ήταν της μάνας μου και η άλλη μου ήταν γνωστή, αλλά μου πήρε λίγη ώρα μέχρι να καταλάβω σε ποια άνηκε. Ήταν η φίλη της κυρίας Αργυρώς και μιλούσε άσχημα στη μάνα μου.

«Άκουσε να σου πω! Δεν έχω άλλη υπομονή! Είναι η δεύτερη φορά που έρχομαι. Νομίζεις ότι είσαι πιο έξυπνη από μένα; Έτσι νομίζεις; Ηλίθια είσαι αν νομίζεις ότι θα μένεις τσάμπα εδώ».

«Σου είπα ότι θα σε πληρώσω! Δώσε μου λίγο χρόνο και θα μαζέψω όλα τα χρήματα».

«Μένεις τόσους μήνες εδώ και δεν έχεις πληρώσει τίποτα. Αν έχεις πληρώσει έστω και ένα μήνα, δείξε μου την απόδειξη. Νόμιζες ότι θ' αφήναμε μια χωριάτα να μας εκμεταλλευτεί; Είσαι πολύ γελασμένη! Ξέρεις πόσα μου χρωστάς. Αν δε με πληρώσεις μέχρι το τέλος του μήνα, θα σου κάνω έξωση! Κατάλαβες;»

«Θα σε πληρώσω! Δεν καταλαβαίνω γιατί φέρεσαι έτσι. Είχα συνεννοηθεί με την κυρία Αργυρώ...»

«Χαζή είσαι; Ακόμα να καταλάβεις ότι η Αργυρώ πέθανε; Όλα αυτά είναι δικά μου τώρα! Και πριν πεθάνει, δικά μου ήταν! Εκείνη, απλά, τα διαχειριζόταν. Μου τα είχε γράψει! Δε διάβασες το συμβόλαιο που υπέγραψες; Έχει προβλήματα ο άντρας μου και θέλω τα λεφτά που μου χρωστάς! Δε δίνω δεκάρα για ό,τι συνεννοήθηκες μαζί της. Εγώ κάνω κουμάντο τώρα εδώ!»

Η πόρτα ήταν μισάνοιχτη και μπήκα μέσα στο σπίτι αθόρυβα. Στο διάδρομο στέκονταν κι αυτή ακόμα φώναζε και δε με κατάλαβε ούτε όταν στεκόμουν ακριβώς

πίσω της.

«Κωστή, γύρισες;» με ρώτησε η μάνα μου.

Πριν προλάβω να μιλήσω, αυτή γύρισε την πλάτη μας, με κοίταξε και ξαναμίλησε στη μάνα μου.

«Δεν ήθελα να μας ακούσει ο μικρός, αλλά δική σου δουλειά ήταν να το προσέξεις αυτό. Καλύτερα να μάθει πάντως. Να μη ζητάει ποδήλατα και διάφορα.»

«Δε σου επιτρέπω! Δε θα του πεις εσύ τι θα κάνει!»

«Για πρόσεξε λίγο πώς μιλάς! Μην ξεχνάς ότι από την καλή μου την καρδιά συνεχίζετε και μένετε εδώ! Μην αλλάξω γνώμη και σας διώξω τώρα! Σε παρακαλώ πολύ!»

«Σου είπα ότι θα σε πληρώσω! Τι άλλο θες να κάνω;»

«Αυτό και μόνο αυτό θέλω! Μέχρι το τέλος του μήνα!»

«Σε παρακαλώ, μπορείς να φύγεις τώρα;»

«Από πού με διώχνεις; Ε; Πας καλά;»

«Σε παρακαλώ, μην το συνεχίζεις»

«Με διώχνεις από το σπίτι μου, παλιοχωριάτα; Βρωμιάρα!»

«Γιατί μιλάτε έτσι στη μάνα μου;»

«Σκάσε, χωριατόπαιδο! Σκάσε!»

«Πως μιλάς έτσι στο γιό μου; Εσύ να σκάσεις, παλιόγρια!» της είπε η μάνα μου και την έσπρωξε με δύναμη.

Από τη φόρα που πήρε, χτύπησε στον τοίχο του διαδρόμου με το κεφάλι και μάλλον δυνατά. Ζαλίστηκε και η μάνα μου αμέσως τη βοήθησε να καθίσει σε μια καρέκλα και της έδωσε ένα ποτήρι νερό. Εκείνη, αφού το ήπια, έφυγε παραμιλώντας, χωρίς να καταλαβαίνουμε τι έλεγε. Καταλάβαμε αργότερα όμως, όταν ήρθε σπίτι μας ένας δικηγόρος. Δεν μπήκε μέσα στο σπίτι, στάθηκε έξω από την πόρτα, έδωσε στη μάνα μου ένα χαρτί και μας είπε ότι ενεργούσε εκ μέρους εκείνης της υποκρίτριας.

«Χρωστάτε τα ενοίκια πέντε μηνών και τον έναν από τους δύο μήνες που έπρεπε να δώσετε μπροστά. Πρέπει να πληρώσετε έξι ενοίκια, εκτός αν έχετε να μας δείξετε αποδείξεις για κάποια από αυτά. Έχω ενημερωθεί και για τη βίαιη συμπεριφορά προς την πελάτισσά μου. Μου ζήτησε να σας ενημερώσω πως αν δεν έχετε δώσει τα χρήματα μέχρι την Κυριακή, θα σας γίνει ταυτόχρονα μήνυση και έξωση. Εάν πληρώσετε, δεν έχει πρόβλημα να συνεχίσετε να μένετε εδώ, αλλά με νέο συμβόλαιο

όμως. Θα γίνει μια μικρή αύξηση στο ενοίκιο. Εάν επιχειρήσετε να συναντήσετε την πελάτισσά μου, εννοείται ότι θα σας γίνει μήνυση για την επίθεση και την πρόκληση σωματικής βλάβης, αλλά και ότι θα καταφύγουμε σε ασφαλιστικά μέτρα. Μαζί μου θα μιλάτε από 'δώ και στο εξής. Θα με ξαναδείτε την Κυριακή. Αν έχετε κάποιες απορίες, παρακαλώ να είστε σύντομη γιατί βιάζομαι».

Κοιτούσα μία αυτόν και μία τη μάνα μου που στεκόταν σαν άγαλμα μπροστά του. Δεν τον ρώτησε τίποτα και αυτός έφυγε, αλλά η μάνα μου στεκόταν ακόμα εκεί. Το βλέμμα της ήταν χαμένο, παγωμένο και βυθισμένο μέσα στην απελπισία που ένιωθε εκείνη τη στιγμή. Τη σκούντηξα αρκετές φορές μέχρι να καταφέρω να την κάνω να συνέλθει.

«Κωστή μου, καταστραφήκαμε. Δεν έχω τη δυνατότητα να βρω τόσα χρήματα μέσα σε τέσσερις μέρες. Καταστραφήκαμε...»

«Είναι πολλά τα χρήματα, μαμά;»

«Πάρα πολλά και είχαμε και πολλά έξοδα... Θα μας πάει στην αστυνομία. Πάλι θα έχουμε μπλεξίματα».

Η γυναίκα αυτή μας απειλούσε ξεκάθαρα και άμεσα. Μόνο τέσσερις ημέρες μάς έδινε. Και δεν έπρεπε με τίποτα να μπλέξουμε πάλι με την αστυνομία. Μία λύση υπήρχε μόνο. Έπρεπε να αποκαλύψω τα κοσμήματα και τις λίρες που είχα πάρει από το παλιό μας σπίτι. Δε δίστασα στιγμή. Πήγα στο δωμάτιό μου για να τα φέρω. Ξεκόλλησα το ρολό από το κάτω μέρος του συρταριού και έβγαλα τη σακούλα από μέσα. Επέστρεψα στην κουζίνα και, έτσι όπως καθόταν σκυφτή στην καρέκλα της, δεν πρόσεξε καν ότι κρατούσα κάτι.

«Μαμά, θα την πληρώσουμε μ' αυτά εδώ», της είπα σκίζοντας τη σακούλα και αφήνοντάς τα όλα πάνω στο τραπέζι.

Τα κοίταξε ξαφνιασμένη και μετά από λίγο σηκώθηκε και ήρθε κοντά μου. Μου έριξε ένα σκαμπίλι τόσο δυνατό, που νόμιζα ότι αν έφτυνα, θα έφευγαν όλα μου τα δόντια. Δεν περίμενα να αντιδράσει έτσι. Βέβαια, δεν περίμενα ούτε αυτό που ακολούθησε. Ένιωσα μια φλόγα μέσα μου να ξεκινάει από το κεφάλι μου και να με καίει απ' άκρη σ' άκρη. Τα κλειστά δάχτυλά μου τεντώθηκαν και ήμουν έτοιμος να τη χτυπήσω με όλη μου τη δύναμη, μέχρι που την κοίταξα κατάματα και αυτή η φλόγα υποχώρησε απότομα. Είδα την οργή μου να καθρεφτίζεται πεντακάθαρα στα δυο της κατατρομαγμένα μάτια και συνειδητοποίησα τι πήγαινα να κάνω. Ήταν η μάνα μου,

την αγαπούσα και δε γινόταν να σηκώσω χέρι επάνω της. Μόλις κατάλαβε ότι ηρέμησα, αν και ήταν ακόμα πολύ τρομαγμένη, μου μίλησε.

«Κωστή μου, συγγνώμη... Δεν ήθελα να σε χτυπήσω. Συγχώρεσέ με!»

«Δεν πειράζει. Ξέρω ότι δεν ήταν σωστό που στα είχα κρύψει. Έπρεπε να στο πω».

«Δε σε είχα ξαναχτυπήσει ποτέ... Δεν ξέρω τι μ' έπιασε. Σου κοκκίνισα το μάγουλο. Συγγνώμη...» μου είπε και με φίλησε εκεί που με είχε χτυπήσει.

«Μαμά, φθάνουν αυτά όμως; Αν δε φθάνουν, να πουλήσουμε και το ποδήλατο».

«Δε θα πουλήσουμε το ποδήλατό σου! Έχω και κάποια χρήματα στην άκρη. Αν τα πουλήσουμε, μαζί και μ' αυτά που έχω μαζέψει, θα φθάσουν».

«Θα αλλάξουμε πάλι σπίτι;»

«Κωστή, δε σου είχα πει τίποτα για να μην ανησυχήσεις. Εδώ και λίγες μέρες έχει αλλάξει η συμπεριφορά της. Φταίω κι εγώ βέβαια που δεν είχα προσέξει καλά το συμβόλαιο. Δεν είχα δώσει μεγάλη σημασία σ' αυτά που έγραφε και ούτε και η κυρία Αργυρώ μού είχε πει κάτι».

«Και τι θα κάνουμε τώρα;»

«Θα της δώσουμε όσα θέλει μέχρι να βρούμε κάτι καλύτερο. Πρόλαβα να ρίξω μια ματιά για κάποιο άλλο σπίτι, αλλά είναι πολύ ακριβά όμως. Θα μιλήσω και στη μαμά του Νίκου. Ξέρει την πόλη καλύτερα και ίσως μας βοηθήσει».

«Η μαμά του Νίκου μπορεί να μας δώσει λεφτά;»

«Κωστή, δεν είπα αυτό και ούτε μπορώ να της ζητήσω κάτι τέτοιο. Έτσι κι αλλιώς, τα περισσότερα χρήματα της τα στέλνει ο άντρας της και δε θέλω να υποχρεωθώ κιόλας».

«Ο δικηγόρος είπε ότι το ενοίκιο θα αυξηθεί. Αν μας ζητήσει πολλά περισσότερα, τι θα κάνουμε;»

«Δε θα ζητήσει πολλά».

«Σίγουρα, μαμά;»

«Κωστή, άκουσέ με. Ξέρει πόσος είναι ο μισθός μου και δε γίνεται να μας ζητήσει κάτι που δεν μπορούμε να πληρώνουμε».

«Κι αν μας κάνει μήνυση; Αν θέλει να μας διώξει;»

«Μα, αφού θα πάρει τα λεφτά που θέλει. Και σίγουρα, έστω και την τελευταία στιγμή, θα σεβαστεί λίγο τη μνήμη της κυρίας Αργυρώς».

«Δηλαδή λες ότι θα είναι σα να μας κάνει χάρη;»

«Θα κάνει πίσω σίγουρα, γιατί φοβάται και τι θα πει ο κόσμος. Εάν μας πετάξει έξω με το που πέθανε η κυρία Αργυρώ, δε θα φανεί ωραίο σε κανέναν. Αν την πληρώσουμε, δε θα μας διώξει. Θα δεις!»

Το οικονομικό πρόβλημα που είχαμε ήταν πολύ σοβαρό και τα χρήματα που έβγαζε η μητέρα μου μαζί μ' εκείνο το μικρό επίδομα της Πρόνοιας δεν ήταν αρκετά. Δε θυμάμαι τα ποσά και δεν έμαθα ποτέ πόσο ήταν το ενοίκιο ή το επίδομα ή πόσα έβγαζε η μάνα μου από τη δουλειά της. Δεν ξέρω γιατί δε ρώτησα. Ίσως γιατί τα παιδιά δε ρωτάνε τέτοια πράγματα κι εγώ τότε ήμουν παιδί. Ούτε έμαθα πόσο άξιζαν τα κοσμήματα και οι λίρες. Το μόνο που ήθελα τότε ήταν να ξεχάσω το πώς ένιωσα μετά το χαστούκι. Μπορούσα να της είχα κάνει κακό. Την αγαπούσα και μάλιστα πολύ. Αυτή η αγάπη ήταν που έσβησε τη φλόγα του μίσους που ένιωσα να με καίει και που σταμάτησε τα χέρια μου που ήταν έτοιμα να τη χτυπήσουν.

Ο δικηγόρος ήρθε την Κυριακή όπως μας είχε πει, πήρε τα λεφτά και η μάνα μου υπέγραψε το νέο συμβόλαιο με το αυξημένο ενοίκιο. Τη ρώτησα αν αυξήθηκε πολύ και μου απάντησε πως αυξήθηκε ελάχιστα. Το βράδυ εκείνης της Κυριακής, με πήρε στην αγκαλιά της και μου ψιθύρισε στ' αυτί να μην ανησυχώ για τα χρήματα και ότι δεν υπήρχε περίπτωση να μείνουμε χωρίς σπίτι ποτέ. Έπεισα τον εαυτό μου να την πιστέψει. Κοιμηθήκαμε μαζί μετά από πάρα πολύ καιρό και ξυπνήσαμε και μαζί, για να ετοιμαστούμε, εκείνη για τη δουλειά, εγώ για το σχολείο.

15

Τις ημέρες που ακολούθησαν, ο Νίκος δεν μπορούσε να κάνει πολλή παρέα μαζί μου. Δεν μπορούσε ούτε τα απογεύματα και ούτε και τα σαββατοκύριακα, γιατί προσπαθούσε να μπει στην ομάδα του ποδοσφαίρου. Έπαιζε συνέχεια με τον Αλέξη και τους άλλους, για να γίνει ακόμα καλύτερος και να πείσει το γυμναστή να τον επιλέξει. Του είχε πάρει τα μυαλά ο Αλέξης μ' αυτά που του έλεγε. Ασχολιόταν υπερβολικά με το ποδόσφαιρο και πολύ λίγο με τα μαθήματα. Δε φαινόταν πια ότι ήταν εκείνος ο καλύτερος μαθητής της τάξης και σιγά-σιγά, γινόμουν εγώ ο καλύτερος μαθητής. Διάβαζα καθημερινά και ήμουν πολύ επιμελής. Δεν είχα και κάτι άλλο να

κάνω και έτσι έδινα όλο μου το χρόνο στα μαθήματα. Βέβαια, ήταν ακόμα νωρίς, αλλά τουλάχιστον είχα κάνει τη μάνα μου περήφανη με τα καλά λόγια που της έλεγε η δασκάλα για μένα.

Η χαρά που της έδινα έκρυβε για λίγο από το πρόσωπό της την απόγνωση για τα οικονομικά προβλήματά μας και της έδινε δύναμη για ν' αντέχει. Ό,τι έκανε για μένα το έκανε. Για μένα έτρεμε όσο πλησίαζε η εικοστή ημέρα του μήνα, τότε που ήταν να έρθει ο δικηγόρος να πάρει το ενοίκιο. Αυτός ο κύριος με το κουστούμι που μάλλον δεν τον ένοιαζε αν μπορούσαμε να κάνουμε όσα μας ζητούσε. Τη δουλειά του έκανε βέβαια, αλλά θα μπορούσε να ήταν λίγο πιο καλός όταν μας μιλούσε. Όταν ήρθε για να του πληρώσουμε το πρώτο ενοίκιο με το νέο συμβόλαιο, η μάνα μου, πριν του ανοίξει, μου ζήτησε να πάω στο δωμάτιό μου και να μη βγω μέχρι να φύγει αυτός. Ήθελα να είμαι μπροστά, αλλά έκανα αυτό που μου είπε. Αφού έκλεισα την πόρτα μου, στάθηκα ακριβώς εκεί, για να μπορώ ν' ακούω τι έλεγαν.

«Καλησπέρα σας. Για το ενοίκιο ήρθα. Μπορείτε, σας παρακαλώ, να με πληρώσετε;»

«Ε... Δεν έχω ακόμα τα χρήματα...»

«Αυτό που μου λέτε δεν είναι καθόλου ευχάριστο. Αν θέλετε να συνεχίσετε να μένετε εδώ, είσαστε υποχρεωμένη να έχετε τα χρήματα».

«Το ξέρω και λυπάμαι πολύ, αλλά σας έδωσα τόσα πολλά τον προηγούμενο μήνα. Πήρα προκαταβολή από τη δουλειά μου, δανείστηκα... Μπορείτε να περιμένετε μέχρι να πληρωθώ; Σας παρακαλώ πολύ. Σας παρακαλώ...»

«Μη με παρακαλείτε! Έχω εντολή να πάρω τα χρήματα και εάν δεν τα πάρω, γνωρίζετε τι επιθυμεί η πελάτισσα μου να γίνει. Δεν μπορώ να κάνω κάτι άλλο. Λυπάμαι πολύ».

«Μα, μπορείτε να της εξηγήσετε. Σας παρακαλώ! Λίγες μέρες μόνο θέλω».

«Δε δέχομαι υποδείξεις από εσάς, κυρία μου! Μόνο τις οδηγίες της πελάτισσάς μου ακολουθώ. Αυτές και μόνο αυτές!»

«Δε σας κάνω υποδείξεις... Ακούστε με...»

«Δεν έχω χρόνο ν' ακούσω κάτι περισσότερο. Θα επιστρέψω αύριο τέτοια ώρα. Καλά θα κάνετε να έχετε τα χρήματα. Βρείτε μια λύση οπωσδήποτε!»

Η πόρτα έκλεισε και η μάνα μου άρχισε να κλαίει. Πήγα δίπλα της και την αγκάλιασα. Μου είπε αρκετές φορές ότι δεν υπήρχε πρόβλημα και ότι θα βρίσκαμε τα

χρήματα. Δε με έπειθε με τίποτα και δεν ήξερα τι μπορούσα να κάνω για να μας βοηθήσω. Το μόνο που θυμάμαι από εκείνο το απόγευμα είναι ότι φοβήθηκα πολύ. Δε θυμάμαι κάτι άλλο... Σα να πάγωσε ο χρόνος και να ξεκίνησε ξανά την επόμενη ημέρα, σχεδόν την ίδια ώρα, τότε που ήρθε πάλι αυτός ο δικηγόρος. Η μάνα μου είχε μαζέψει κάποια χρήματα, αλλά ήταν λίγα.

«Τα χρήματα δεν είναι ούτε το μισό του ποσού που συμφωνήθηκε. Η αλήθεια είναι ότι με φέρνετε σε δύσκολη θέση. Μίλησα με την πελάτισσά μου και μου είπε πως αν μου δίνετε έστω ένα μικρό ποσό, θα σας έδινε μια τελευταία ευκαιρία. Ορίστε! Έχετε την ευκαιρία σας τώρα. Την Παρασκευή, περίπου την ίδια ώρα, θα έρθω για το υπόλοιπο ποσό».

«Μέχρι την Παρασκευή μόνο; Μα, πώς θα μαζέψω τόσα χρήματα μέσα σε τρεις μέρες;»

«Αυτή είναι μια απάντηση που πρέπει να τη δώσετε εσείς! Δεν μπορώ να σας βοηθήσω».

«Λίγες μέρες παραπάνω γίνεται;»

«Σε απολύτως καμία περίπτωση! Επίσης, να σας ενημερώσω ότι έχει παρουσιαστεί ένας υποψήφιος ενοικιαστής. Εκ μέρους της πελάτισσάς μου, ενδέχεται να χρειαστεί να του δείξω το σπίτι, εκτός εάν προτιμήσει να έρθει μόνος του. Μάλλον αύριο το απόγευμα θα γίνει αυτό ή το αργότερο μεθαύριο και πάλι απόγευμα, αφού τα πρωινά αυτής της εβδομάδας εργάζεσθε. Εννοείται πως δεν επιθυμούμε να σας δημιουργήσουμε πρόβλημα στην εργασία σας. Τώρα, επειδή δεν έχετε κάποιο τηλέφωνο για να σας ειδοποιήσω, θα σας παρακαλούσα να είσαστε σπίτι μέχρι να έρθει ο κύριος που σας λέω. Αν εμφανιστούν και άλλοι πιθανοί ενοικιαστές, θα βρω έναν τρόπο να σας ειδοποιήσω, ίσως με κάποιο σημείωμα».

«Αφού θα την πληρώσω...»

«Πότε; Ελπίζω την Παρασκευή πάντως. Κοιτάξτε, σας κάνουμε χάρη που δεν προχωρούμε σε άμεση έξωση. Είστε ο ορισμός του κακού ενοικιαστή! Από την αρχή της διαμονής σας εδώ, δημιουργείτε συνεχώς πρόβλημα!»

«Από την αρχή;»

«Προφανώς! Αφού δεν είχατε πληρώσει ενοίκιο τόσους μήνες».

«Μα, είχα κανονίσει με την κυρία Αργυρώ!»

«Δε μας ενδιαφέρουν αυτά και ειδικά όταν είναι πράγματα που δεν αποδεικνύονται

κιάλας. Σας παρακαλώ πια! Δεν έχω άλλο χρόνο. Την Παρασκευή θα έρθω για τα χρήματα. Αν δεν τα έχετε, θ' ακολουθήσει έξωση. Απολύτως νόμιμη! Μην έχετε καμία αμφιβολία γι' αυτό! Καμία!»

Όταν έφυγε, κοίταξα τη μάνα μου και μέσα στα βουρκωμένα της μάτια, είδα ένα τρομαχτικό κενό. Βρήκε, όμως, τη δύναμη να με καθησυχάσει και με έβαλε να της υποσχεθώ ότι εγώ θα κοιτούσα μόνο τα μαθήματά μου. Με προετοίμασε και γι' αυτόν που ίσως ερχόταν να δει το σπίτι. Μου είπε να μην επηρεαστώ καθόλου και ότι όλο αυτό ήταν απλά ένα παιχνίδι της παλιογυναίκας. Ένας κύριος ήρθε τελικά την επόμενη ημέρα και ήταν τελείως ψεύτικο το ενδιαφέρον του για το σπίτι, γιατί ήταν ξεκάθαρο πως ήταν φίλος της. Συνομήλικοι ήταν και κάτι στον τρόπο που περπατούσε μέσα στο σπίτι πρόδιδε ότι είχε ξανάρθει. Μας κοιτούσε περίεργα και προσπαθούσε με πολύ κόπο να κρύψει την απέχθεια που ένιωθε για μας. Λίγο πριν φύγει, μας είπε ότι θα πήγαινε να βρει το δικηγόρο στο γραφείο του, για να συζητήσουν για το ενοίκιο και για το βάψιμο. Πριν μπει, όπως είπε, το σπίτι έπρεπε να βαφτεί. Για να μας τρομάξει τα έλεγε αυτά. Πάντως, περίεργο που δεν το είχαμε βάψει τόσο καιρό. Μάλλον το είχαμε συνηθίσει.

Την Πέμπτη το μεσημέρι, καθώς επιστρέφαμε με το Νίκο από το σχολείο, μου είπε ότι αργά το απόγευμα θα ερχόταν ο πατέρας του. Τόσες ημέρες δε μου είχε πει κάτι γι' αυτό. Σα να μην ήμασταν φίλοι. Σα να μην καθόμασταν στο ίδιο θρανίο. Είχε απορροφηθεί με το ποδόσφαιρο και θυσιάζε τις στιγμές μας, για να μπει στην ομάδα του σχολείου. Τόσο σημαντικό ήταν πια; Ο κύριος Αργύρης θα έμενε μαζί τους για μερικούς μήνες, μέχρι το επόμενό του ταξίδι δηλαδή. Όταν επέστρεψε η μάνα μου στο σπίτι, της το είπα, αλλά το ήξερε ήδη. Τη ρώτησα αν θα μπορούσε ο κύριος Αργύρης να μας βοηθήσει με τα έξοδά μας. Μου είπε να μην ξαναπώ κάτι τέτοιο και ότι δε γίνεται να βασιζόμαστε στους άλλους για να λύνουμε τα προβλήματά μας. Επέμεινα να μου πει πού θα έβρισκε τα χρήματα, αλλά μου ζήτησε για ακόμα μια φορά να μην ασχολούμαι εγώ με αυτά. Με τσάντιζε! Εγώ δεν έμενα εκεί; Μαζί δεν περνούσαμε όλες τις δυσκολίες; Μέσα μου, παρά τις διαφωνίες της μάνας μου, είχα την ελπίδα ότι ο κύριος Αργύρης θα μπορούσε να μας βοηθήσει. Την Κυριακή δε δούλευαν και θα πηγαίναμε σπίτι τους για φαγητό, για να μας γνωρίσει. Θα ήταν κιάλας μια καλή ευκαιρία να ξαναέρθουμε κοντά με το Νίκο. Πριν την Κυριακή όμως, ήταν η Παρασκευή.

Η ανακούφιση που ένιωσα όταν είδα τη μάνα μου να του δίνει τα λεφτά δεν περιγράφεται. Χάρηκα απίστευτα! Εκείνος απογοητεύτηκε και το έδειχνε με το ύφος του. Κακός άνθρωπος σαν κι αυτήν που τον είχε βάλει να μας κάνει τη ζωή δύσκολη. Μπορεί να ήταν συγγενής ή φίλος της και να μην ήταν στην πραγματικότητα πελάτισσά του. Μικρή σημασία είχε, γιατί για έναν ολόκληρο μήνα θα μας άφηνε ήσυχους.

«Βρήκατε τα χρήματα βλέπω... Δε θα πρέπει να ξανασυμβεί κάτι παρόμοιο μελλοντικά όμως. Δεν μπορούμε να είμαστε επιεικείς κάθε φορά. Μα πώς; Πώς καταφέρατε να βρείτε το ποσό;»

«Δε νομίζω ότι είμαι υποχρεωμένη να σας απαντήσω σ' αυτό. Τα χρήματα δε θέλατε εσείς; Ορίστε! Τώρα δεν υπάρχει λόγος να φωνάζετε. Κάθε είκοσι του μήνα θα σας πληρώνω. Επειδή κάποιες φορές θα τυχαίνει να δουλεύω απόγευμα και δε θα μπορείτε να με βρείτε τα απογεύματα εδώ, παρακαλώ δώστε μου μια διεύθυνση και ένα τηλέφωνο, για να έρχομαι εγώ να σας πληρώνω. Μάλλον, για να το πω πιο ξεκάθαρα, θα προτιμούσα να έρχομαι πάντα εγώ να σας πληρώνω και να μην έρχεστε εσείς. Δε θέλω να τύχει να ενοχλήσετε το μικρό για να σας δώσει τα χρήματα. Το ιδανικότερο είναι να έρχομαι στο γραφείο σας. Συμφωνείτε;»

Η μάνα μου είχε αναθαρρήσει και τον αντιμετώπιζε σαν ίση προς ίσο. Δεν τον φοβόταν πια και μάλιστα, είχε πάρει και το πάνω χέρι στην κουβέντα. Τι κάνει το χρήμα τελικά! Δίνει κάποια δύναμη όπως και να το κάνεις. Είχε βρει τη χαμένη της αυτοπεποίθηση και από τα λόγια της αντλούσα κι εγώ θάρρος.

«Συμφωνώ... Αφού εργάζεσθε και απογεύματα... Θα ενημερώσω την πελάτισσά μου ότι είμαστε εντάξει».

«Να της πείτε ότι σκοπεύω να τηρήσω το συμβόλαιο και ότι δε θα έχει κανένα απολύτως πρόβλημα. Και από 'δώ και στο εξής, κύριε, θα σας παρακαλούσα να είστε πιο ευγενικός, εάν χρειαστεί για κάποιο λόγο να έρθετε ξανά εδώ. Πρέπει να το καταλάβετε αυτό!»

«Καλά, καλά... Ορίστε μια κάρτα μου. Έχει όλα τα στοιχεία που χρειάζεστε επάνω. Πρέπει να φύγω τώρα. Θα τα πούμε τον επόμενο μήνα».

Ήταν χαρούμενη ξανά! Πού είχε βρει τα χρήματα όμως; Τη ρώτησα και πίστεψα ότι, μέσα στη χαρά της, θα μου έλεγε, αλλά έκανα λάθος.

«Μαμά, είμαστε εντάξει τώρα;»

«Ναι, Κωστή μου! Πάντα εντάξει θα είμαστε! Πάντα!»

«Τα χρήματα πού τα βρήκες, μαμά;»

«Κωστή! Αμάν πια! Τι έχουμε πει;»

«Μα, γιατί να μη μάθω, βρε μαμά; Κακό είναι να μάθω;»

«Δε θέλω να ασχολείσαι με κάτι άλλο πέρα από τα μαθήματά σου και ειδικά με τα λεφτά. Αυτά πρέπει να απασχολούν μόνο εμένα! Δική μου αρμοδιότητα είναι!»

«Μα, μια ερώτηση έκανα. Τόσο κακό είναι να μάθω πια;»

«Κωστή, θα θυμώσω! Μου τα έδωσαν και πρέπει να τα επιστρέψω. Μην ασχολείσαι είπα όμως!»

«Ποιος;»

«Κωστή!»

«Ο κύριος Αργύρης;»

«Δε συνεχίζω αυτήν την κουβέντα. Σε παρακαλώ πολύ! Δε θέλω να συζητάμε τέτοια θέματα! Στο έχω ήδη ξεκαθαρίσει και στο ξεκαθαρίζω για τελευταία φορά! Και δε θέλω να τα συζητάς ούτε με το Νίκο. Επιτέλους, ξέχνα ό,τι έχει να κάνει με τα λεφτά!»

Υπέθεσα ότι μας είχε βοηθήσει ο πατέρας του Νίκου. Ταίριαζαν όλα, γιατί με το που επέστρεψε, βρήκαμε τα χρήματα που χρειαζόμασταν. Και το ότι μου είπε να μην πω τίποτα του Νίκου, σκέφθηκα ότι μου το είπε για να μη μάθει ο Νίκος ότι μας έδωσαν χρήματα οι γονείς του. Μπορεί και εκείνοι να μην ήθελαν να ασχολείται το παιδί τους με τα οικονομικά της οικογένειας. Αν και το να ξέρει κανείς κάτι, σαν πληροφορία δηλαδή, δε σημαίνει απαραίτητα ότι ασχολείται και μ' αυτό, αλλά δεν μπορούσα να κάνω κάτι για να μάθω την αλήθεια.

Το Σάββατο, η μάνα μου έπρεπε να πάει νωρίς το μεσημέρι στη δουλειά, παρά το ότι ήταν πρωινή όλη την εβδομάδα. Άργησε κιόλας να επιστρέψει αρκετά, αλλά δεν ανησύχησα, γιατί μου το είχε πει. Την Κυριακή το εστιατόριο θα ήταν κλειστό και από Δευτέρα οι μανάδες μας θα ήταν απογευματινές και γι' αυτό πίστευα ότι δε θα υπήρχε κάποιο θέμα με την επίσκεψή μας στο σπίτι του Νίκου. Όμως, καθώς φεύγαμε το μεσημέρι της Κυριακής, μου είπε ότι δε θα καθόμασταν πολλή ώρα, γιατί και ο Νίκος και εγώ θα έπρεπε να προετοιμαστούμε για τα μαθήματα της Δευτέρας. Πριν πάμε στο σπίτι τους, περάσαμε από ένα ζαχαροπλαστείο για να τους πάρουμε κάτι. Είχα μεγάλη αδυναμία στα γλυκά... Οι μυρωδιές και τα χρώματα των γλυκών είναι πράγματα που αιχμαλωτίζουν κάθε παιδί. Με το ζόρι με έβγαλε έξω από 'κεί και

έκανα αρκετά παράπονα μέχρι να φθάσουμε στο σπίτι του Νίκου.

Ο κύριος Αργύρης μάς άνοιξε και μου φάνηκε αμέσως πολύ συμπαθητικός. Λίγο μεγαλύτερος από τη γυναίκα του, με γένια και κάτω από αυτά, ένα χαμόγελο που δεν έλεγε να φύγει από το πρόσωπό του όση ώρα καθίσαμε εκεί. Αγαπούσε το Νίκο πάρα πολύ και έλαμπε όταν μιλούσε γι' αυτόν. Αυτός ήταν πατέρας! Όχι σαν αυτόν που είχα εγώ... Τρώγαμε και το χέρι του ήταν στο πιρούνι, όχι στο ποτήρι, όπως το χέρι του πατέρα μου, που για να φάει ένα πιάτο φαγητό, έπρεπε να πιει κι ένα μπουκάλι κρασί. Ένα ποτήρι κρασί ήπιε κι αυτό όχι ολόκληρο. Απολάμβανε το φαγητό και χαιρόταν που ήταν πάλι με τους δικούς του. Δεν του άξιζε αυτό που του είχε κάνει η γυναίκα του το καλοκαίρι, αλλά δεν ήταν ανάγκη να το μάθει.

Ο Νίκος, ακόμα και την ώρα που τρώγαμε, για την ομάδα του σχολείου έλεγε.

«Πιστεύω πως θα με πάρουν. Έχω βελτιωθεί πάρα πολύ!»

«Θα σε δω το απόγευμα! Πολύ παιχταράς μας λες ότι είσαι!» του είπε ο πατέρας του.

«Ποιο απόγευμα; Το απόγευμα έχει διάβασμα! Τα έχουμε πει αυτά, Αργύρη. Πρώτα τα μαθήματα! Δεν έχει διαβάσει γι' αύριο. Εντάξει, Νίκο;» τον ρώτησε η μάνα του.

«Καλά, βρε μαμά. Καλά...»

«Ό,τι πει η μάνα σου! Δεν ήξερα ότι δεν έχεις τελειώσει τα μαθήματά σου γι' αύριο. Μόλις τελειώσετε με το φαγητό, πάμε κάτω να παίξουμε λίγο τώρα με τον Κωστή. Δεν έχει μπάλα τα απόγευμα! Μόνο τώρα και αυτό χαριστικά και για λίγο».

«Και ο Κωστής έχει διάβασμα! Μπορεί να θέλουν να φύγουν», του είπε.

«Από τώρα, Δήμητρα; Λέω ν' αφήσουμε λίγο τα παιδιά να παίξουν και φεύγετε μετά. Τόσο διάβασμα έχουν γι' αύριο πια;»

«Ε... Δεν πειράζει αν είναι για λίγο», του είπε η μάνα μου γελώντας.

«Λοιπόν, παιδιά, φάγατε; Νίκο, πήγαινε φέρε την μπάλα να πάμε κάτω γρήγορα!»

«Μα, σε λίγο θα φέρω το γλυκό», είπε η μητέρα του Νίκου.

«Αγαπημένη μου γυναίκα, άσε μας λίγο να παίξουμε! Ένα μισάωρο μόνο και θ' ανέβουμε για το γλυκό! Μόλις έφαγαν, δεν πεινάνε άλλο τώρα. Κωστή, σήκω!»

Κατεβήκαμε κάτω και τουλάχιστον για μια ώρα έπαιζαν και λέω «έπαιζαν», γιατί κυρίως ο Νίκος έπαιζε με τον πατέρα του, για να του δείξει πόσο καλύτερος είχε γίνει. Εγώ δεν έβλεπα κάποια διαφορά. Το ίδιο καλός ήταν και τότε που τον γνώρισα. Έπρεπε να με παίξουν κι εμένα... Μόνο ο πατέρας του κλώτσησε την μπάλα προς το μέρος μου μερικές φορές, αλλά συνέχεια ο Νίκος μου ζητούσε να του τη δώσω και το

έκανα. Εγώ ούτε καν ιδρώσα. Είχα την ελπίδα ότι θα ερχόμουν πιο κοντά με το Νίκο, αλλά με την ελπίδα έμεινα. Καθόμουν και τους έβλεπα να παίζουν και κάτι μέσα μου μου έλεγε ότι έχανα το φίλο μου.

Όταν πήγαμε πάλι πάνω, έφαγα με το ζόρι λίγο από το γλυκό και με τρόπο είπα στη μάνα μου να φύγουμε. Την ξάφνιασα και όταν φύγαμε, με ρώτησε αν είχα κάτι. Της είπα ότι πονούσε το στομάχι μου και ότι δεν ήθελα να φάω κάτι άλλο. Θεώρησε ότι ήταν φυσιολογικό, αφού με το που φάγαμε, αρχίσαμε να τρέχουμε και να παίζουμε, αλλά δεν ήξερε την αλήθεια. Μια αλήθεια που τη βίωνα μέρα με τη μέρα όλο και περισσότερο.

Ο Νίκος πιο συχνά μιλούσε με τον Αλέξη που καθόταν πίσω μας παρά μ' εμένα που καθόμουν δίπλα του. Συνέχεια παρατηρήσεις του έκανε η δασκάλα για να μη γυρίζει πίσω, αλλά εκείνος, απτόητος, συνέχιζε και συνέχιζε και όλο αυτό με είχε εκνευρίσει αφάνταστα. Και στα διαλείμματα, άρχισα σιγά-σιγά να νιώθω τη μοναξιά του προηγούμενου σχολείου. Τις πρώτες ημέρες με έκαναν παρέα από περιέργεια μάλλον. Ίσως να έφταιγα κι εγώ. Απαντούσα σε ό,τι με ρωτούσαν, αλλά πολλά πράγματα τα έκρυβα και ίσως να το είχαν καταλάβει και να νόμιζαν ότι δεν ήθελα να τους μιλάω. Μπορεί να ήμουν και βαρετός. Ίσως απλά να ήμουν ο «ξένος». Περπατούσα ανάμεσα στα παιδιά που συζητούσαν, που γελούσαν και έπαιζαν και παρακαλούσα να ξεκινήσει πάλι το μάθημα. Τουλάχιστον, δε με πείραζαν και εκτός απ' αυτό, είχα γίνει πια ο καλύτερος μαθητής της τάξης. Είχα βρει διέξοδο στο διάβασμα, αλλά δε μου έφθανε μόνο το διάβασμα για να αισθάνομαι καλά.

Ένα απόγευμα, η μάνα μου μου αγόρασε μια αλυσίδα για το ποδήλατο. Δεν της άρεσε να το αφήνω μέσα στο σπίτι, γιατί έπιανε χώρο και οι ρόδες έφερναν βρωμιές μέσα. Από τότε το έδενα στην είσοδο της πολυκατοικίας. Είχε κάτι κάγκελα εκεί, αμέσως μόλις μπαίναμε μέσα. Ήταν προστατευμένο, γιατί η αλυσίδα είχε ένα μεγάλο λουκέτο και μόνο εγώ είχα τα κλειδιά. Σκέφθηκα να την έπαιρνα μαζί μου στο σχολείο και της το είπα, αλλά αποφασίσαμε ότι δε χρειαζόταν, γιατί ούτε τα άλλα παιδιά κλείδωναν τα ποδήλατά τους. Θα ήταν κιάλας σα να έδειχνα στους συμμαθητές μου ότι δεν τους εμπιστευόμουν και τότε θα ήταν ακόμα πιο δύσκολο να με κάνουν παρέα και άλλοι εκτός από το Νίκο.

Όταν έφθασε η ώρα της πρώτης εκδρομής με το νέο μου σχολείο, δεν ήξερα τι να κάνω. Από τη μία δεν ήθελα να πάω, γιατί φοβόμουν ότι δε θα μου έδιναν σημασία και

από την άλλη, ήθελα να πάω μήπως γινόταν το αντίθετο. Όταν έδειξα το χαρτί στη μάνα μου, αυτό που έπρεπε να υπογράψει για να πάω εκδρομή δηλαδή, κατάλαβε ότι κάτι με απασχολούσε.

«Γιατί δε χαίρεσαι όμως; Η πρώτη σου εκδρομή με το νέο σου σχολείο! Θα σ' αρέσει πολύ το μουσείο. Θα δεις!»

«Δεν είναι ότι δε χαίρομαι».

«Δεν έχεις ξαναπάει σε μουσείο και είναι ευκαιρία τώρα. Μην τη χάσεις!»

«Δεν ξέρω...»

«Τι φοβάσαι, βρε; Πες μου! Ο Νίκος θα πάει;»

«Μάλλον. Δε μου είπε κάτι. Λίγο πριν σχολάσουμε μας έδωσε το χαρτί η δασκάλα και δεν προλάβαμε να το συζητήσουμε».

«Κωστή, δε σε πιέζω, αλλά πρέπει να πηγαίνεις στις εκδρομές. Είναι ευκαιρία να γνωριστείς με τους συμμαθητές σου. Να τους δεις και εκτός σχολείου εννοώ. Κοίτα, εγώ θα στο υπογράψω το χαρτί για να το έχεις έτοιμο και αποφάσισε μόνος σου αν θα το δώσεις στη δασκάλα ή όχι. Σκέψου το καλά πρώτα πριν αποφασίσεις. Πες μου τώρα όμως, τι σε απασχολεί;»

«Δε με απασχολεί κάτι».

«Δεν περνάς καλά στο σχολείο;»

«Καλά περνάω, αλλά δεν έχω γνωρίσει ακόμα όλα τα παιδιά».

«Ε, γι' αυτό σου λέω να πας στην εκδρομή. Για να τους γνωρίσεις!»

Δεν ήθελα να της πω την αλήθεια για τη μοναξιά που ένιωθα, για να μην τη στενοχωρήσω. Σίγουρα είχε δίκιο σ' αυτά που μου έλεγε, αλλά αν είχα διαλέξει να μην πάω το χαρτί στη δασκάλα, ίσως η ζωή μου να ήταν διαφορετική. Ίσως και όχι. Τώρα που γράφω αυτές τις γραμμές, θέλω να πιστεύω ότι όλα όσα έγιναν ήταν αναπόφευκτα. Ποια δύναμη θα μπορούσε να τα συγκρατήσει άλλωστε;

Στο σιδηροδρομικό μουσείο που είχε ανοίξει στην πόλη την προηγούμενη χρονιά μάς πήγαν. Εκεί ήταν και παιδιά από άλλα σχολεία της πόλης και κάποια στιγμή, φρόντισε ο Αλέξης ν' αρχίσουν οι καυγάδες για το ποδόσφαιρο. Κάθε σχολείο είχε τη δική του ομάδα και κάθε τόσο βρισκόνταν σαν αντίπαλοι. Τους προκάλεσε λέγοντάς τους βρισιές για τα σχολεία τους και κάποιοι απάντησαν με πολύ χειρότερα λόγια. Κανένας δάσκαλος δεν τους άκουγε. Κάποια στιγμή, ένα μεγαλόσωμο παιδί, που άκουσα να λένε ότι ήταν μεγαλύτερος και είχε μείνει δυο φορές στην ίδια τάξη, πέταξε

στον Αλέξη ένα μπουκάλι νερό στο πρόσωπο. Το μπουκάλι ήταν γεμάτο, τον χτύπησε στη μύτη και άρχισε να τρέχει αίμα. Το σκούπισε γρήγορα-γρήγορα, αλλά πριν προλάβει να πάρει τα χέρια από το πρόσωπό του, το ξένο παιδί τον είχε ήδη πιάσει από το λαιμό και σχεδόν τον σήκωσε στον αέρα. Δεν τον χτύπησε όμως και έτσι όπως τον κρατούσε, του μίλησε σιγανά.

«Η ομάδα σας είναι ένα μπουρδέλο. Να βάλετε στην ομάδα και το γιο της πόρνης της σερβιτόρας από το Νηροχώρι. Αυτής που παρακαλάει να πάει με κανέναν, μπας και βγάλει κανά φράγκο. Να πεις στο μπασταρδάκι ότι και ο αδερφός μου τακτοποίησε τη μάνα του. Πολλά της έδωσε να του πεις. Βάλτε κι αυτήν στην ομάδα, για να είστε μπουρδέλο με τα όλα του. Θα σας σκίσουμε, κατάλαβες; Θα σας σκίσουμε, ρε!»

Όσοι ήμασταν δίπλα ακούσαμε μια χαρά τα λόγια του. Και το μπασταρδάκι ήταν εκεί και άκουσε. Προφανώς, εγώ ήμουν το μπασταρδάκι και η πόρνη από το Νηροχώρι δεν ήταν άλλη από τη μάνα μου. Δε μου κάνει εντύπωση που την ήξεραν, αφού δούλευε ίσως στο πιο γνωστό εστιατόριο της πόλης. Θόλωσα και έσκασα κάτω. Ο Νίκος φέρθηκε όπως κάθε αληθινός φίλος. Ήρθε δίπλα μου, πήρε το μπουκάλι που είχε πετάξει το άλλο παιδί στον Αλέξη και μου έριξε νερό με τη χούφτα του στο πρόσωπό μου. Όταν πλησίασε ένας δάσκαλος από το δικό μας σχολείο, είχα συνέλθει κάπως και του είπα ότι γλίστρησα και έπεσα.

Στο λεωφορείο της επιστροφής, δε μου μίλησε κανένας, μόνο με κοιτούσαν και μάλιστα όλοι, γιατί το νέο είχε κυκλοφορήσει. Ντρεπόμεν πολύ και ήθελα να κρυφτώ κάπου, αλλά δεν μπορούσα να κάνω κάτι μέσα στο λεωφορείο. Παρασκευή ήταν και το θυμάμαι σα να ήταν εχθές. Όσο πλησιάζαμε στο σχολείο, ένιωθα το κεφάλι μου να καίει και να είναι έτοιμο να εκραγεί. Αισθανόμουν μια έντονη πίεση στα μάτια που δε με άφηνε να τα κλείσω τελείως. Βλέποντας μέσα από τις βλεφαρίδες, παρακαλούσα να γινόταν κάτι και να εξαφανιζόμουν. Ντρεπόμεν απίστευτα. Μόλις κατεβήκαμε από το λεωφορείο, έτρεξα να πάρω το ποδήλατό μου, για να πάω όσο πιο γρήγορα γινόταν στο σπίτι. Ήταν νωρίς ακόμα και αφού η μάνα μου δε θα είχε επιστρέψει από τη δουλειά, ήμουν βέβαιος ότι θα είχα το χρόνο να σκεφθώ τι έπρεπε να κάνω. Ένιωθα μια ανάγκη να τη χτυπήσω αλύπητα. Αυτή έφταιγε που είχα γίνει ρεζίλι και όσο περνούσε η ώρα, η ανάγκη μου να την τιμωρήσω μεγάλωνε.

Το ποδήλατο μού έκανε καλό και κατάφερα να ηρεμήσω κάπως. Όταν έφθασα

σπίτι, κλείστηκα στο δωμάτιό μου, κουκουλώθηκα με τα σκεπάσματα και προσπάθησα να βάλω σε τάξη το μυαλό μου. Είχε περάσει ο πόνος και αυτό με βοηθούσε. Μου είχε φύγει η ανάγκη να τη χτυπήσω και είχαν αρχίσει να υποχωρούν όλα τα άσχημα συναισθήματα που ένιωθα για τη μάνα μου. Κατάλαβα ότι το έκανε για μένα και θεώρησα τον εαυτό μου υπεύθυνο. Όμως, με το που άκουσα την πόρτα ν' ανοίγει, αμέσως επέστρεψαν όλα όσα ένιωθα πιο πριν. Σιγά να μην έφταιγα εγώ! Εκείνη ήταν η μάνα και δικιά της δουλειά ήταν να ξεχωρίζει το σωστό από το λάθος. Έμεινα κάτω από τα σκεπάσματα και της φώναξα.

«Έλα εδώ!»

«Τι έγινε, Κωστή; Γιατί έχεις κλειστή την πόρτα σου, παιδί μου; Δεν είσαι καλά;»

«Έλα εδώ είπα! Κουνήσου!»

«Πώς μιλάς έτσι, Κωστή;»

«Τέλειωνε! Κουνήσου!»

«Κωστή!»

Ήρθε βιαστικά στο δωμάτιο και με βρήκε να κάθομαι οκλαδόν κάτω από τα σκεπάσματα. Πάλι άρχισε να πονάει δυνατά το κεφάλι μου και όσο την άκουγα να μιλάει, ο πόνος γινόταν ισχυρότερος.

«Γιατί κάθουσαι έτσι, παιδί μου;» με ρώτησε με τρεμάμενη φωνή.

«Γιατί; Γιατί είσαι μια πόρνη!»

Της όρμησα χωρίς να πετάξω τα σκεπάσματα από πάνω μου και προσπάθησα να την πιάσω από το λαιμό. Τα κατάφερα. Με έσπρωχνε, αλλά ήταν τελείως αδύναμη μπροστά στη δύναμη που είχα εγώ. Το κατάλαβε και σταμάτησε να προσπαθεί να με απωθήσει και με παρακαλούσε να την αφήσω.

«Κωστή, σε παρακαλώ! Άσε με. Σε ικετεύω... Σκέψου, ψυχή μου, τι θα κάνεις μετά μόνος σου. Τι θα σου κάνουν... Σκέψου! Σε παρακαλώ!»

Η κουβέρτα είχε πέσει στο πάτωμα κι εγώ ήμουν ακόμα καλυμμένος με το σεντόνι. Μόνο τα χέρια μου εξείχαν και την έσφιγγαν όλο και περισσότερο. Γονατισμένη και σχεδόν στραγγαλισμένη, με παρακαλούσε ξανά και ξανά να την αφήσω. Έσκυφα από πάνω της φέρνοντας το καλυμμένο με το σεντόνι πρόσωπό μου μπροστά από το δικό της. Ήθελα απίστευτα να πεθάνει μπροστά μου. Διέκρινα τα μάτια της και ξαφνικά, χαλάρωσα λίγο και με όση δύναμη της είχε απομείνει, μου τράβηξε το σεντόνι από το πρόσωπο. Τότε, την κοίταξα κατάματα και χαλάρωσα κι άλλο το σφίξιμο, μέχρι που,

τελικά, πήρα τα χέρια μου από πάνω της. Ήταν η μάνα μου και δεν μπορούσα να τη σκοτώσω. Κοιτώντας τη στα μάτια, δεν υπήρχε αμφιβολία πως την αγαπούσα όσο τίποτα. Την αγκάλιασα και καθίσαμε στο πάτωμα, δίπλα στην πόρτα του δωματίου. Αποκοιμήθηκα στην αγκαλιά της. Ήμουν εξαντλημένος και είχα ανάγκη την αγκαλιά της μάνας μου. Ξύπνησα νωρίς το άλλο πρωί και, παρόλο που είχαν περάσει τόσες ώρες, δεν είχε φύγει ούτε για ένα λεπτό από κοντά μου. Κοιμόταν και ακόμα έτρεχαν δάκρυα από τα μάτια της. Τα σκούπισα και φίλησα τη βρεγμένη χούφτα μου. Φίλησα τα δάκρυα της μάνας μου, γιατί την αγαπούσα με όλη μου την ψυχή. Αυτά τα δάκρυα ήταν και δικά μου.

Καμία αλλαγή στο πρόγραμμα του Σαββάτου. Πήγε στη δουλειά της κανονικά κι εγώ έκανα τα μαθήματά μου σα να ήταν ένα φυσιολογικό Σάββατο. Δεν είπαμε κουβέντα για όσα είχαν γίνει. Ούτε συγνώμη της ζήτησα, αλλά ούτε και εκείνη μου ζήτησε. Προσποιηθήκαμε ότι δεν είχε συμβεί απολύτως τίποτα. Ήξερα ότι από τη Δευτέρα όλα θα άλλαζαν, αλλά δεν είχα ιδέα τι θ' ακολουθούσε. Δεν ήθελα να πάω σ' εκείνο το σχολείο ξανά. Ήταν μεγάλο λάθος που δεν το συζητήσαμε. Αλλά και πάλι, τι θα άλλαζε;

16

Δευτέρα πρωί... Η μάνα μου δούλευε απόγευμα και ήταν στο σπίτι. Καθόταν στην καρέκλα της στην κουζίνα χωρίς να λέει κουβέντα. Ήταν ολοφάνερο ότι φοβόταν για μένα. Φοβόταν για το πώς θα μου συμπεριφέρονταν τα άλλα παιδιά αν πήγαινα σχολείο. Εγώ είχα έτοιμη τη σάκα μου από την προηγούμενη ημέρα, αλλά δεν υπήρχε περίπτωση να φύγω από το σπίτι αν δε μου το ζητούσε. Κάθισα στο τραπέζι της κουζίνας απέναντι της και ένιωσα την απόγνωση της. Ήθελα ν' ακούσω τη φωνή της να με συμβουλεύει, αλλά ίσως και εκείνη να ήθελε ν' ακούσει τη δική μου. Δεν ήξερα τι να πω, δε μίλησα. Προσπαθούσα μόνο να κρατάω τα δάκρυά μου. Τη σιωπή έσπασε μια φωνή από το δρόμο.

«Κωστή!»

Ο Νίκος ήταν. Δεν περίμενα να έρθει. Για μια στιγμή πίστεψα ότι έκανα λάθος,

αλλά η ίδια φωνή ακούστηκε ξανά.

«Κωστή! Ο Νίκος είμαι! Θα κατέβεις; Θ' αργήσουμε!»

«Έρχομαι...» του απάντησα μέσα από τα δόντια μου και ίσα που με άκουσε η μάνα μου.

Με κοίταξε και μου μίλησε κι αυτή ψιθυριστά.

«Πήγαινε, αγόρι μου, πήγαινε».

Πήρα τη σάκα μου και κατέβηκα κάτω τρέχοντας. Ανέβηκα στο ποδήλατο και ξεκινήσαμε για το σχολείο κάνοντας πετάλι όσο πιο γρήγορα μπορούσαμε, γιατί είχαμε αργήσει αρκετά. Ήδη στο δρόμο είχε περισσότερη κίνηση απ' αυτήν που συναντούσαμε συνήθως. Ήταν η ώρα που όλοι πήγαιναν στις δουλειές τους. Προσπαθήσαμε να ανταλλάξουμε λίγες κουβέντες, αλλά δε γινόταν να συνεννοηθούμε και σταματήσαμε να μιλάμε. Κάποιοι μας φώναζαν και πρέπει να μας έβριζαν κίολας που περνούσαμε τόσο γρήγορα από μπροστά τους. Είχα αφεθεί σ' αυτήν τη μικρή περιπέτεια και για λίγο, δε με απασχολούσε τίποτα άλλο εκτός απ' αυτόν τον αγώνα ταχύτητας. Μια όαση ξεγνοιασιάς μεταξύ όσων είχαν γίνει και όσων θα ακολουθούσαν.

Επέστρεψα στην πραγματικότητα όταν αρχίσαμε ν' ανεβαίνουμε τα σκαλιά για να πάμε στην τάξη μας. Τότε, η σβελτάδα χάθηκε και επιβράδυνα. Φοβήθηκα και δεν ήμουν σίγουρος για το αν θα έπρεπε να μπω στην αίθουσα, αλλά ο Νίκος δε μου έδωσε χρόνο να το σκεφτώ. Χτύπησε την πόρτα, την άνοιξε, μπήκε και με περίμενε να μπω. Έκλεισα την πόρτα πίσω μου και ένιωθα όλα τα βλέμματα καρφωμένα πάνω μου. Κάτι είπε ο Αλέξης, αλλά το είπε ψιθυριστά και δεν κατάλαβα τα λόγια του. Σίγουρα κάτι άσχημο ήταν. Η δασκάλα μάς έκανε παρατήρηση που αργήσαμε και μας ζήτησε να μην κάνουμε θόρυβο. Μετά από λίγο, χτύπησε το κουδούνι για το πρώτο διάλειμμα. Το μοναδικό πράγμα που άκουσα από τη στιγμή που κάθισα στο θρανίο μου. Δεν άκουγα ούτε τη δασκάλα, ούτε τα παιδιά που μιλούσαν, ούτε κάποιον άλλον ήχο απ' έξω. Μόνο το κουδούνι κι αυτό σα να είχε χτυπήσει από πολύ μακριά. Η αίθουσα άδειασε κι εγώ έμεινα μέσα μόνος μου. Δε σηκώθηκα από την καρέκλα μου καθόλου.

Λίγο πριν τελειώσει το διάλειμμα, με επισκέφθηκαν τρία μεγαλύτερα παιδιά, για να με κοροϊδέψουν και να γελάσουν μαζί μου και με τη μάνα μου. Δεν ξαφνιάστηκα, γιατί ήμουν σίγουρος ότι κάποιοι θα έρχονταν.

«Εσύ δεν είσαι ο Κωστής του μουσείου;» με ρώτησε ένας απ' αυτούς.

Δεν απάντησα και απέφευγα να τους κοιτάω. Το ίδιο παιδί με ρώτησε ξανά.

«Εσύ δεν είσαι; Εσύ είσαι! Γιατί δεν απαντάς;»

Πάλι δεν απάντησα. Κοιτάχτηκαν μεταξύ τους και συνεννοήθηκαν να μου κάνουν κάτι, αλλά χτύπησε το κουδούνι και τους χάλασε τα σχέδια. Πριν φύγουν για να πάνε στην τάξη τους όμως, αυτός που μου έκανε τις ερωτήσεις με πλησίασε περισσότερο, έσκυψε από πάνω μου και μου ξαναμίλησε.

«Ξέρεις τι μου είπε ο πατέρας μου; Μου είπε να μην ασχοληθώ μαζί σου, γιατί δεν αξίζεις τίποτα ούτε εσύ ούτε και η μάνα σου. Ο αδερφός μου πάντως θέλει κάτι από σένα. Το τηλέφωνο της μάνας σου. Μπορείς να μου το δώσεις;»

«Τι είναι αυτά που του λες; Γιατί το κάνεις αυτό;» τον ρώτησε ο Νίκος που είχε ήδη επιστρέψει στην αίθουσα μαζί με τα άλλα παιδιά.

«Άκουσε, Νικολάκη! Ένα πράγμα θα σου πω. Αν θες να μπεις στην ομάδα, να ξεκόψεις απ' αυτόν τον τελειωμένο. Αυτός δεν έχει καμία θέση εδώ. Δεν είναι φίλος μας. Αν συνεχίσεις να κάνεις παρέα μαζί του, ξέχασέ τα όλα. Ούτε εσύ θα είσαι φίλος μας πια. Κατάλαβες; Κι εσένα, Αλέξη, θα σε φάει ο πάγκος. Αν μπεις...»

Έφυγε μόλις είδε τη δασκάλα να έρχεται στην τάξη. Ο Νίκος κάθισε δίπλα μου και μου είπε να μη φοβάμαι. Κάτι μέσα του του είπε να με υποστηρίξει. Κάτι μέσα του του είχε πει να έρθει δίπλα μου όταν ήμουν πεσμένος στο μουσείο, όπως και να έρθει εκείνο το πρωί στο σπίτι. Δεν το έκανε από συνήθεια. Η φιλία μας ήταν ακόμα ζωντανή, αλλά με όλα αυτά που γίνονταν δεν μπορούσα να χαρώ.

Τα παιδιά από την έκτη τάξη δεν τα ξαναείδα εκείνη την ημέρα. Η δασκάλα είχε καταλάβει ότι ήταν πολύ πιθανό να γίνει κάτι κακό και στα διαλείμματα είτε έμενε μέσα στην τάξη είτε έφευγε για λίγο και ξαναγύριζε. Μάλλον γι' αυτό δε με ξαναενόχλησαν. Φοβόμουν ότι θα έκαναν ζημιά στο ποδήλατό μου, αλλά ευτυχώς το βρήκα άθικτο και μπόρεσα να γυρίσω σπίτι. Καθώς βγαίναμε από την καγκελόπορτα του σχολείου, ο Αλέξης με κοίταξε περίεργα. Ήξερα τι τον απασχολούσε. Θα προτιμούσε να δει να με ξεφτιλίζουν με το χειρότερο τρόπο παρά να ρισκάρει τη συμμετοχή του στην ομάδα. Και ήθελε να έχει μαζί του και το Νίκο. Του δημιουργούσα πρόβλημα στα σχέδιά του και περίμενα την αντίδρασή του.

Δεν είπα τίποτα στη μάνα μου από όσα έγιναν στο σχολείο. Ούτε εκείνη μου είπε κάτι και όσο κι αν ήθελα να μάθω τι είχαν συζητήσει με την κυρία Έλενα, δεν υπήρχε

περίπτωση να τη ρωτήσω. Ίσως ο Νίκος να μην είχε πει τίποτα στη μάνα του, όπως κι εγώ δεν είπα ποτέ στη μάνα μου τι έκανε η κυρία Έλενα μ' εκείνον τον άντρα στο εξοχικό. Ναι, αλλά δεν θα το είχε μάθει από αλλού;

Η αντίδραση που περίμενα από τον Αλέξη ήρθε το επόμενο πρωί. Ενώ εμείς είχαμε ξεκινήσει κανονικά για το σχολείο, λίγο αργότερα ακούσαμε πίσω μας τον Αλέξη να μας φωνάζει να σταματήσουμε. Ήταν μαζί με δυο παιδιά από την έκτη τάξη, απ' αυτούς τους τρεις που είχαν έρθει να με βρουν στο διάλειμμα. Μόνο εκείνος που μου είχε μιλήσει δεν ήταν μαζί τους.

«Τι είναι, Αλέξη;» του φώναξε από μακριά ο Νίκος.

«Έλα λίγο να σου πω!»

Συναντήθηκαν σχεδόν στα μισά της απόστασής που είχαμε μεταξύ μας. Εγώ και τα άλλα δύο παιδιά δε μετακινηθήκαμε. Δεν ήμουν τόσο κοντά για να μπορώ ν' ακούω καθαρά τι έλεγαν. Όταν, όμως, ο Αλέξης ανέβασε τον τόνο της φωνής του, ακουγόταν πεντακάθαρα. Τον άκουσα να του λέει ότι δεν έπρεπε να ρισκάρουν τη συμμετοχή τους στην ομάδα και ότι τον είχε ανάγκη να παίζει μαζί του, γιατί συνεργάζονταν άψογα. Του είπε ακόμα ότι εκείνος ήταν ο καλύτερός του φίλος και ότι δεν ήξερε τίποτα για μένα και για το παρελθόν μου, ότι έπρεπε να πάω μαζί με την πόρνη τη μάνα μου από 'κεί που ήρθαμε και άλλα τέτοια. Τον έπιανε από τους ώμους και προσπαθούσε, ταρακουνώντας τον με δύναμη, να τον κάνει να συνέλθει, όπως του φώναζε.

«Σύνελθε! Σύνελθε! Ξέχνα τον και πάμε στο σχολείο χωρίς αυτόν! Θα τον διώξουν έτσι κι αλλιώς από το σχολείο. Θα μιλήσει η μάνα μου στο διευθυντή σήμερα. Ακούς τι σου λέω; Είναι τελειωμένος! Ξέχνα τον!»

Τότε, μου φώναξε ένα από τα άλλα παιδιά με πολύ επιθετικό ύφος.

«Εσύ δεν είσαι ο γιος της;»

Δεν του απάντησα.

«Μίλα, ρε γελοίο! Εσύ δεν είσαι ο γιος της πόρνης; Εσύ δεν είσαι ο γιος της; Απάντα, ρε! Εκτός από μπάσταρδος, είσαι και κουφός;» με ρώτησε και όλοι, εκτός από το Νίκο, άρχισαν να γελάνε δυνατά.

Χωρίς δεύτερη σκέψη, έβαλα τα πόδια μου στα πετάλια και ξεκίνησα για το σχολείο μόνος μου. Τον άκουσα να μου φωνάζει να σταματήσω και κατάλαβα ότι με κυνηγούσε. Άρχισα να κάνω πετάλι όσο πιο γρήγορα μπορούσα και ακολούθησα άλλη

διαδρομή μήπως τον ξεγελούσα, αλλά μάταια. Το ποδήλατό του ήταν καλύτερο από το δικό μου και πάντα με έβλεπε όταν έστριβα, μέχρι που με πλησίασε και ήταν απλά θέμα χρόνου να με κάνει να σταματήσω. Ο κόσμος μάς έβλεπε, αλλά μάλλον κανείς δεν κατάλαβε ότι κινδύνευα. Ξαφνικά, ενώ με είχε φθάσει και πηγαίναμε πλάι-πλάι, με το δεξί του πόδι έριξε μια δυνατή κλωτσιά στο ποδήλατό μου, τόσο δυνατή που με έκανε να χάσω την ισορροπία μου, να πέσω κάτω και να συρθώ για αρκετά μέτρα. Το ποδήλατο σταμάτησε όταν χτύπησε σε ένα σκουπιδοτενεκέ και ακούστηκαν αρκετά «κρακ». Το ποδήλατό μου είχε πάθει ζημιά, τα ρούχα μου είχαν σκιστεί κι εγώ είχα γεμίσει γρατζουνιές από το σύρσιμο ακόμα και στο πρόσωπο. Πονούσα πολύ. Πλησίασε κόσμος και εκείνος έφυγε για να μην τον πιάσουν. Πριν φύγει όμως, με κοίταξε με αηδία, με έφτυσε και με απείλησε.

«Σε ρώτησα κάτι και δεν απάντησες. Αν είχες απαντήσει, δε θα 'σουν τώρα σ' αυτό το χάλι. Γελοίο! Μην τολμήσεις να πατήσεις το πόδι σου ξανά στο σχολείο. Θα το μετανιώσεις!»

Οι περαστικοί στέκονταν από πάνω μου και με κοιτούσαν. Ένας με πλησίασε και με ακούμπησε στην πλάτη, αλλά τον απώθησα. Έκλαιγα και σιγά-σιγά, με κυριέυε ένα απίστευτο μίσος. Και το κεφάλι μου άρχισε πάλι να πονάει δυνατά. Τα δάκρυα σκέπαζαν τα μάτια μου και δε με άφηναν να δω καθαρά. Σήκωσα το πρόσωπό μου από το δρόμο και με τα μικρά μου χέρια, που ήταν μέσα στις πληγές, προσπάθησα να σταθώ όρθιος. Δεν μπόρεσα. Έκατσα γονατιστός και ένιωσα το κεφάλι μου να βράζει. Το ακούμπησα με τα χέρια μου και το πίεζα να προσπαθούσα να σπρώξω τον πόνο. Δεν ήθελα να με βλέπουν σ' αυτήν την κατάσταση. Προσπάθησα ξανά και ξανά να σταθώ στα πόδια μου για να φύγω από 'κεί, αλλά δεν τα κατάφερα, μέχρι που ένιωσα πάλι μια πανίσχυρη δύναμη μέσα μου, ίδια μ' αυτήν που ένιωσα όταν παραλίγο να σκοτώσω τη μάνα μου. Αυτή η δύναμη με σήκωσε από το δρόμο. Θαρρείς πως είχε πάρει τον πλήρη έλεγχο του σώματός μου. Τα δάκρυά μου είχαν στεγνώσει και μπόρεσα να δω το μισοδιαλυμένο ποδήλατό μου δίπλα στο σκουπιδοτενεκέ. Και αυτή η δύναμη έκανε ένα μικρό παιδί να μπορέσει να σηκώσει στα χέρια το ποδήλατό του και να το πετάξει μέσα στο σκουπιδοτενεκέ. Με αυτόν τον τρόπο αποχαιρέτησα το πρώτο μου και μοναδικό ποδήλατο. Η δύναμη γινόταν όλο και πιο ισχυρή καθώς πλησίαζα στο σχολείο. Είχα αποφασίσει να τιμωρήσω αυτόν που μου διάλυσε το ποδήλατο, τον άλλον που μου μίλησε άσχημα στο διάλειμμα και τον Αλέξη. Είχα

αποφασίσει να τους κάνω κακό και είχα τη δύναμη για να το κάνω.

Όταν έφθασα στο σχολείο, υπέθεσα ότι ήταν λίγη ώρα πριν από το διάλειμμα και δεν έκανα λάθος. Πήγα στις βρύσες να ρίξω λίγο νερό στο πρόσωπό μου να ξεθολώσω και άφησα τη σάκα μου σε μια γωνιά εκεί δίπλα. Στάθηκα σ' ένα τέτοιο σημείο που θα τους ήταν εύκολο να με δουν αμέσως μόλις έβγαιναν στην αυλή. Ούτε ένα λεπτό δεν πέρασε από τη στιγμή που ακούστηκε το κουδούνι και ο Αλέξης, ο Νίκος, οι άλλοι της παρέας μαζί και με τα παιδιά από την έκτη τάξη βγήκαν σχεδόν ταυτόχρονα. Ο Νίκος με είδε πρώτος και ξεκίνησε να έρθει προς το μέρος μου, αλλά ο Αλέξης τον συγκράτησε και μ' ένα νεύμα του έδειξε στο παιδί που με είχε ρίξει κάτω από το ποδήλατο ότι ήμουν εκεί. Αυτός ο χαζός αλήτης ήρθε να μου μιλήσει.

«Τι κάνεις εδώ, ρε; Δε σου είπα να μην ξαναπατήσεις εδώ; Ξέρεις τι θα πάθεις τώρα;»

«Μη μου κάνεις κακό. Σε παρακαλώ!»

«Θα φας τόσο ξύλο όσο δεν σ' έχει δείρει ποτέ κανένας».

«Σε παρακαλώ, όχι. Σε ικετεύω». Το κάψιμο που ένιωθα φούντωνε μέσα μου και ήμουν πανέτοιμος να τους κάνω να πληρώσουν.

«Θα σε λιώσω, ρε!»

«Σε παρακαλώ, όχι... Μη με χτυπήσεις! Όχι εδώ... Όχι μπροστά σε όλους. Πάμε κάπου αλλού. Πάμε στις τουαλέτες. Όχι εδώ. Σε ικετεύω!»

«Αυτό σε νοιάζει, ρε; Να μη σε δουν; Ακούσατε τι θέλει; Θέλει να πάει στις τουαλέτες! Είναι και χαζός. Δεν καταλαβαίνεις, ρε βλαμμένη, ότι εκεί μας βολεύει; Αλλά αφού το θες τόσο, πάμε!»

«Αφήστε τον! Μην τον χτυπήσετε!» Ο Νίκος προσπάθησε να με υπερασπιστεί, αλλά ο Αλέξης τον συγκράτησε ξανά.

«Νίκο! Μην ασχολείσαι! Πάμε κι εμείς στις τουαλέτες να βλέπουμε. Αν δε θες, μην μπεις εσύ. Έχει έρθει η ώρα να ξεμπερδεύουμε μ' αυτόν. Δε θα ξανάρθει στο σχολείο και θα είμαστε πάλι όπως πριν. Άσε τα παιδιά να κάνουν τα δικά τους».

Με έσπρωχναν για να προλάβουν να με δείρουν πριν χτυπήσει ξανά το κουδούνι. Οι τουαλέτες ήταν σε ένα δωμάτιο δίπλα στις βρύσες. Ένα μικρότερο παιδί, μάλλον από την πρώτη τάξη, που είχε μπει μέσα λίγο πριν μπούμε εμείς, το ανάγκασαν με τη βία να περάσει έξω. Έτσι όπως τον έσπρωξαν, παραλίγο να χτυπήσει στην εξώπορτα. Δεν περίμενα να γυρίσει να κοιτάξει πίσω, αλλά το έκανε, ρίχνοντάς μου ένα βλέμμα

κατανόησης και λύπης. Πίστευε ότι θα μου έκαναν κακό. Στα μάτια του είδα ότι ήταν ένα πάρα πολύ καλό και ευαίσθητο παιδί. Σκέφθηκα ότι ίσως να πήγαινε και να έλεγε κάτι στους δασκάλους, αλλά μάλλον φοβήθηκε και δεν το έκανε. Νομίζω ότι βούρκωσε καθώς έκλεινε την πόρτα. Να είναι καλά όπου κι αν είναι τώρα. Ελπίζω να μη μετάνιωσε για κάτι. Δεν ήταν δική του η μάχη έτσι κι αλλιώς.

Με γρήγορα βήματα, άλλαξα θέση και στάθηκα μπροστά στην πόρτα, για να μην μπορεί να βγει κανένας τους έξω. Ήταν καλή επιλογή οι τουαλέτες, γιατί και τους είχα όλους συγκεντρωμένους σ' ένα χώρο, αλλά και γιατί, κρατώντας κλειστή την πόρτα σε συνδυασμό και με τις φωνές των παιδιών που έπαιζαν στην αυλή, θα ήταν δύσκολο ν' ακούσουν τις φωνές τους. Η δύναμη που είχα μέσα μου ήταν έτοιμη να απελευθερωθεί. Τους παραξένεψε η συμπεριφορά μου και πρώτος με πλησίασε αυτός που μου είχε μιλήσει τότε στο διάλειμμα. Με άρπαξε από τα σκισμένα μου ρούχα και με το κεφάλι μου του κατάφερα ένα δυνατό χτύπημα στο πρόσωπο. Τον ξαναχτύπησα αλύπητα με δυνατές γροθιές. Γέμισε αίματα, ζαλίστηκε και έπεσε κάτω. Τότε, ήρθαν κάποιοι άλλοι από την έκτη πάνω μου και με απίστευτη οργή τους χτυπούσα κι εκείνους. Δεν ασχολήθηκα πολύ μαζί τους όμως, γιατί ο επόμενος στόχος μου ήταν αυτός που με είχε ρίξει από το ποδήλατο. Με πολύ γρήγορες κινήσεις του έπιασα το κεφάλι και το χτυπούσα με δύναμη στον τοίχο ξανά και ξανά. Σωριάστηκε κάτω και τον κλώτσησα όπως κλωτσούσε ο πατέρας μου τη μάνα μου. Ο Νίκος μ' έπιασε από πίσω και μου φώναζε να σταματήσω. Τον έσπρωξα και χτύπησε τον ώμο του στον τοίχο. Δεν ήθελα χτυπήσει όμως, γιατί αυτός ήταν φίλος μου. Ο Αλέξης, αφού συνήλθε από το σοκ, προσπάθησε να βγει έξω. Άνοιξε την πόρτα, αλλά την έκλεισα ξανά με δύναμη. Προσπάθησε να αντιδράσει, αλλά δεν είχε καμία ελπίδα. Όταν τελείωσα, όλοι τους ήταν στο πάτωμα και μόνο ο Νίκος στεκόταν όρθιος. Με κοιτούσε κατατρομαγμένος. Δεν του είπα κάτι. Άνοιξα την πόρτα και βγήκα στην αυλή. Στάθηκα έξω από τις τουαλέτες με το αίμα τους να στάζει από τα χέρια μου. Και το πρόσωπό μου και τα ρούχα μου ήταν μέσα στα αίματά τους. Τα παιδιά σταμάτησαν να παίζουν μόλις με είδαν και πολλά απ' αυτά άρχισαν να ουρλιάζουν και να τρέχουν σαν παλαβά. Μέσα στις κραυγές τους, ακούστηκε και το κουδούνι, αλλά δεν είχε καμία σημασία.

Όταν το μυαλό μου άρχισε να καθαρίζει, ήταν πολύ αργά. Οι δάσκαλοι με είχαν περικυκλώσει και μου φώναζαν να ηρεμήσω. Μια δασκάλα είχε στην αγκαλιά της το

Νίκο και από μακριά ακούγονταν οι σειρήνες από τα περιπολικά και τα ασθενοφόρα που έφθαναν στο σχολείο. Μόλις είδα τον Αλέξη και αυτούς τους δύο που είχα χτυπήσει περισσότερο να τους παίρνουν πάνω σε φορεία, ήμουν σχεδόν βέβαιος ότι τους είχα σκοτώσει. Οι άλλοι βγήκαν σε άσχημη κατάσταση, υποβασταζόμενοι, αλλά ευτυχώς όρθιοι. Άρχισα να ζητάω συγνώμη από όλους και να φωνάζω ότι δεν ήμουν εγώ που τα είχα κάνει αυτά, αλλά η δύναμη μέσα μου. Δε με πίστεψε κανείς και οι αστυνομικοί μου έβαλαν χειροπέδες και με στρίμωξαν σ' ένα περιπολικό, σα να ήμουν απ' αυτούς τους εγκληματίες που έβλεπα στις ταινίες. Ένα παιδί ήμουν όμως... Τους έλεγα ξανά και ξανά ότι η δύναμη που ένιωθα μέσα μου έφταιγε, αλλά μου ζητούσαν επίμονα να σταματήσω. Μόλις το αυτοκίνητο ξεκίνησε, με ακινητοποίησαν για να μη χτυπιέμαι. Με πονούσαν και οι φωνές μου είχαν γίνει πια μουγκρητά.

Σχεδόν με έσυραν για να με πάνε μέσα στο τμήμα. Δεν αντιδρούσα, είχα εξαντληθεί και δεν είχα δυνάμεις ούτε για να μιλήσω. Μια περίεργη υπνηλία ένιωθα μόνο και δεν μπορούσα να καταλάβω τι μου έλεγαν, τι μου φώναζαν μάλλον. Γρήγορα, οι φωνές τους σκεπάστηκαν από τις φωνές της μάνας μου που ήρθε να με βρει. Ξαφνιαστήκα, γιατί, για λίγο, σα να είχα ξεχάσει ότι δεν ήμουν μόνος μου. Είχα τη μάνα μου και μόλις την είδα, άρχισαν πάλι να γεννιούνται μέσα μου αγνά, όμορφα συναισθήματα που πήγαζαν από την αγάπη που είχα γι' εκείνη.

«Πώς του μιλάτε έτσι; Σας το απαγορεύω! Δεν ξέρετε!»

«Καθίστε, κυρία μου! Σας παρακαλώ πολύ! Μη φωνάζετε μέσα στο τμήμα!» της απάντησε ο γηραιότερος αστυνομικός.

«Δε σας επιτρέπω!»

«Αφήστε τα τώρα αυτά. Καθίστε να σας ενημερώσω και να μου πείτε και τι είναι αυτό που δεν ξέρω».

Η μάνα μου είχε μάθει τι είχα κάνει, αλλά δεν της είχαν πει ότι με είχαν συλλάβει και γι' αυτό είχε περάσει πρώτα από το σχολείο. Στο τμήμα την έφερε ένας από τους αστυνομικούς που συνάντησε εκεί. Ο άντρας που της είχε μιλήσει προηγουμένως ζήτησε με αυστηρό ύφος απ' αυτόν τον αστυνομικό να επιστρέψει στο σχολείο και να περιμένει νέες οδηγίες του. Μετά, απευθύνθηκε πάλι στη μάνα μου.

«Ο κανακάρης σας από 'δώ έστειλε τρεις στην εντατική και άλλους δύο στο νοσοκομείο με σοβαρά τραύματα. Θα είναι απίστευτα τυχερός αν δεν πεθάνει κάποιος από τα κακόμοιρα τα παιδιά που χαροπαλεύουν στην εντατική. Το αντιλαμβάνεστε

αυτό, έτσι; Απ' τα καλύτερα παιδιά του σχολείου! Δεν ξέρω για ποιο λόγο το έκανε. Έχετε κάποια ιδέα εσείς; Αυτά τα παιδιά είναι από τις καλές οικογένειες εδώ. Ελπίζω να ζησουν. Κι εσείς να το ελπίζετε αυτό!»

«Θέλετε να μου πείτε ότι ένα παιδί έδειρε μόνο του πέντε-έξι παιδιά; Αυτά τα λένε οι γονείς τους!»

«Εγώ κάνω τις ερωτήσεις εδώ! Συνεννοηθήκαμε; Και μη με αμφισβητείτε! Ξέρω καλά τι σας λέω. Σας ρώτησα αν υπήρχε κάποιος λόγος για να τους επιτεθεί;»

«Αφήστε το παιδί ήσυχο και κατηγορείστε εμένα. Εγώ φταίω!»

«Τι εννοείτε;»

«Τα παιδιά κάτι θα του είπαν για μένα».

«Τι του είπαν δηλαδή; Γίνεται λίγο πιο συγκεκριμένη, παρακαλώ».

«Με κατηγορούν ότι πλάγιασα με κάποιον για να βγάλω χρήματα».

«Αλήθεια είναι;»

«Δε σας επιτρέπω!»

«Είναι παράνομο αυτό αν το κάνετε! Εκτός αν έχετε άδεια για να εργάζεστε ως ιερόδουλη».

«Δεν είμαι ιερόδουλη, κύριε!»

«Πλαγιάσατε με κάποιον για να σας δώσει χρήματα;» τη ρώτησε αρκετά θυμωμένος.

«Γι' αυτό με κατηγορούν!»

«Δεν απαντάτε σ' αυτό που σας ρωτάω. Εργάζεσθε ή, έστω, εργασθήκατε ως ιερόδουλη; Απαντήστε, σας παρακαλώ πολύ!».

«Όχι! Δεν μπορείτε να με κατηγορείτε για κάτι τέτοιο. Δεν είμαι πόρνη!»

«Προσέξτε λίγο το λεξιλόγιο σας, παρακαλώ! Δηλαδή κάποιος σας έδωσε χρήματα για να κοιμηθείτε μαζί του;»

«Δε σας επιτρέπω!»

«Καλά, καλά! Κατάλαβα τι έγινε. Δε θ' ασχοληθώ άλλο μ' αυτό τώρα. Στο κάτω-κάτω, δεν έχω τη διάθεση να ασχοληθώ με φιλοδωρήματα ή με χρήματα που μπορεί να σας έδωσε κάποιος γιατί σας λυπήθηκε. Γενικά όμως, προσέχετε με ποιον τρόπο βγάξετε τα χρήματά σας. Θα θυμάμαι τη συζήτηση αυτή! Σχετικά με τα τρέχοντα τώρα, δεν ξέρω και τι θα γίνει και μ' εσάς. Ίσως σας αποδοθούν ευθύνες».

«Το παιδί μου το κατηγορείτε άδικα!»

«Δε θέλω υποδείξεις, κυρία μου. Δε θέλω υποδείξεις! Ακούστε με, γνωρίζω για εσάς. Έχω ειδοποιήσει και αύριο το πρωί θα έρθουν από τη Διρβένη. Θα έρθει και μια ψυχολόγος. Δε συγκράτησα το όνομά της, αλλά σας γνωρίζει μου είπαν. Έχω μάθει και για την πυρκαγιά. Ήταν ύποπτος πάλι ο μικρός, δεν ήταν;»

«Το παιδί μου δεν έκανε τίποτα! Δεν έχει κατηγορηθεί για τίποτα!»

«Το ότι δεν κατηγορήθηκε για κάτι δε σημαίνει ότι δεν το έκανε. Μην κάνετε τη χαζή και αφήστε στους ειδικούς τα κατηγορητήρια. Ο γιος σας πριν λίγες ώρες παραλίγο να σκοτώσει τους συμμαθητές του! Καταλάβετε το επιτέλους!»

«Πείτε μου τι θα του κάνετε. Πείτε μου!»

«Δε θα το αποφασίσω εγώ αυτό και δεν μπορώ να το γνωρίζω από τώρα κιόλας. Αναμορφωτήριο, ψυχιατρείο, θα δείξει... Δικηγόρο έχετε;»

«Όχι».

«Όχι; Ούτε πριν είχατε;»

«Όχι! Δεν είχαμε κάνει κάτι!»

«Και πώς τη γλιτώσατε με την πυρκαγιά χωρίς δικηγόρο; Τέλος πάντων. Όπως σας είπα, δεν είναι δική μου δουλειά ν' αποφασίζω. Αν δεν έχετε την οικονομική δυνατότητα, σας παρέχει το κράτος δικηγόρο δωρεάν. Θέλετε να αξιοποιήσετε αυτήν τη δυνατότητα; Σας το προτείνω, όπως το προτείνω σε όλους όσους δεν μπορούν να πληρώσουν δικηγόρο».

«Θέλω. Πείτε μου τι χρειάζεται να κάνω;»

«Τίποτα. Θα το ρυθμίσω εγώ».

«Μπορώ να πάρω το παιδί σπίτι;»

«Σε καμία περίπτωση! Σε καμία! Μήπως θέλετε να σας βγάλω και δυο εισιτήρια για το εξωτερικό; Αν είναι δυνατόν!»

«Εδώ θα τον κρατήσετε; Θα μείνω μαζί του!»

«Προφανώς θα μείνετε. Δεν μπορώ να κρατήσω το παιδί αλλιώς, γιατί δεν έχουμε εδώ ούτε χώρο για ανήλικους ούτε και ειδικό προσωπικό. Στο κρατητήριο θα πάτε και αν το χρειαστώ αργότερα, θα δούμε τι θα κάνουμε. Δε θα βάλω άλλον μαζί με το παιδί πάντως. Θα σας έλεγα να καθίσετε σε κάποιο δωμάτιο εδώ να μιλήσετε με το μικρό, αλλά, όπως καταλαβαίνετε, υπάρχει περίπτωση να έρθουν οι γονείς των παιδιών και δε θέλω τώρα φασαρίες. Οπότε, πηγαίνετε στο κρατητήριο και βλέπουμε. Περιμένω οδηγίες κι εγώ. Πηγαίνετε κι εγώ θα ειδοποιήσω να στείλουν δικηγόρο άμεσα».

Μας οδήγησαν στο κρατητήριο στο υπόγειο. Ρώτησαν τη μάνα μου αν ήθελε να μην κλειδώσουν την πόρτα, αλλά τότε θα έμενε ένας απ' αυτούς απ' έξω. Τους είπε να κλειδώσουν και έτσι δε χρειαζόταν να μας βάλουν φρουρό. Ένα μικρό κρεβάτι είχε το κρατητήριο και τίποτα άλλο. Καθήσαμε και με πήρε αγκαλιά.

«Γιατί το έκανες αυτό; Δεν έπρεπε!»

«Μαμά, δεν το ήθελα... Κάτι μέσα μου με έκανε να το κάνω. Όπως τότε και μ' εσένα».

«Σςςςς! Μην ξαναπείς τέτοιο πράγμα εδώ μέσα! Εμένα ποτέ δε μου έκανες τίποτα! Κατάλαβες;»

«Μα...»

«Δεν έχει μα! Θα τη βρούμε την άκρη. Εμένα θα κυνηγήσουν λογικά. Είσαι ανήλικος. Μη σε νοιάζει τι θα γίνει. Θα περάσει κι αυτό χωρίς να το καταλάβουμε».

«Δε θέλω να σου κάνουν κακό!»

«Κωστή! Όλα καλά θα πάνε, αρκεί να προσέχεις τι θα λες. Πρέπει να προσέχεις όπως πρόσεχες και τότε στη Διρβένη. Και να θυμάσαι! Ποτέ δε μου έκανες κακό εμένα! Ποτέ! Και όταν με το καλό τελειώσουν όλα αυτά, εάν χρειαστεί, θα πάμε να μείνουμε αλλού».

«Θα μείνουμε αλλού;»

«Μάλλον...»

«Μα, εδώ... Ο Νίκος;»

«Κωστή μου, χτύπησες και το Νίκο. Το θυμάσαι έτσι;»

«Κατά λάθος! Δεν το ήθελα!»

«Κωστή μου, συγχώρεσέ με για όλα. Εγώ φταίω...»

Κλαίγοντας, μου είπε ότι δε θα ξανάβλεπα το Νίκο. Του είχα βγάλει τον ώμο και οι γονείς του δεν ήθελαν να κάνουμε πια παρέα. Ένιωσα ένα κενό μέσα μου και πάγωσα ολόκληρος. Συνέχισε να μου μιλάει, αλλά δεν μπορούσα να την ακούσω. Την έβλεπα ν' ανοιγοκλείνει το στόμα της, αλλά δεν άκουγα απολύτως τίποτα. Ζαλίστηκα και ένιωσα το κεφάλι μου να γυρίζει. Ένας έντονος πόνος στο στομάχι με λύγισε και έμεινα σκυφτός. Μόλις με ακούμπησε, επανήλθε η ακοή μου, αλλά δεν έδινε σημασία σ' αυτά που έλεγε. Τελικά δεν ήταν η μπάλα που μου πήρε το φίλο μου μακριά, η μάνα μου ήταν μ' αυτά που έκανε, αλλά δεν είχα δυνάμεις να την κατηγορήσω. Δεν έπρεπε να την κατηγορήσω! Γιατί για μένα έκανε ό,τι έκανε. Έφταιγε χωρίς να φταίει...

Περίεργο ακούγεται αυτό, αλλά αλήθεια είναι.

«Δεν ήθελα να κάνω κακό στο Νίκο...»

«Κωστή μου, ο Νίκος χτύπησε σε σημείο που είχε χτυπήσει και πιο παλιά».

«Έπαθε ζημιά;»

«Θα συνέλθει, αλλά ο πατέρας του δε θέλει να ξανακάνετε παρέα».

«Μίλησες με τον πατέρα του;»

«Ναι, Κωστή μου. Ναι... Ούτε σ' αυτό το σχολείο μπορείς να ξαναπάς. Λυπάμαι, αγάπη μου, λυπάμαι πολύ. Εγώ φταίω για όλα».

Για ακόμη μια φορά, βρεθήκαμε ενάντια σε όλους. Πάλι έπρεπε να πάρουμε κουράγιο ο ένας από τον άλλον και πάλι εγώ έπρεπε να φανώ πιο δυνατός. Έπρεπε από κάπου ν' αντλήσω άμεσα δύναμη. Πίστεψα ότι μπορούσα να ξανακερδίσω το φίλο μου, έστω κι αν αυτό χρειαζόταν χρόνο. Δεν ήθελα να το βάλω στα πόδια ξανά και ν' αφήσω κάτι σημαντικό πίσω. Την προηγούμενη φορά ήταν η Μαυρούκο. Τότε, έπρεπε να είναι ο Νίκος; Δεν έπρεπε να το βάλω στα πόδια πάλι...

Ο δικηγόρος που μας βρήκαν δεν άργησε να έρθει. Ένας κύριος λίγο πάνω από τα σαράντα ήταν και τον έλεγαν Παντελή. Ήταν ντυμένος μ' ένα γκρι κουστούμι, κρατούσε μια ωραία καφέ τσάντα και ήταν πολύ φιλικός. Δεν είχε καμία σχέση με το δικηγόρο της φίλης της κυρίας Αργυρώς. Φαινόταν στα μάτια του ότι ήταν καλός άνθρωπος και ότι ήθελε πραγματικά να μας βοηθήσει. Η μάνα μου, όμως, του μιλούσε διστακτικά, σα να μην ήθελε να τον εμπιστευθεί. Δεν πρέπει να της είχε κάνει καλή εντύπωση και μάλλον τον είχε ήδη αντιπαθήσει, αλλά η μάνα μου έκανε συχνά λάθος με τους ανθρώπους. Εγώ άκουγα με προσοχή όσα μας έλεγε ο δικηγόρος και συμφωνούσα με ό,τι κι αν έλεγε. Μου άρεσε και ο τρόπος που μιλούσε. Τον ζήλεψα λίγο.

«Είναι ιδιαιτέρως σύνθετη η περίπτωσή σας. Ενημερώθηκα για τα παιδιά και ευτυχώς, θα ζήσουν. Είτε το θέλουμε είτε όχι, θα γίνει έλεγχος για ψυχιατρικά προβλήματα. Αν ο Κωστής κατηγορηθεί για απόπειρα δολοφονίας χωρίς να διαπιστωθεί κάποια ψυχιατρική αιτία, οι επιπτώσεις μπορεί να είναι μη ελέγξιμες. Θα αποδοθούν ευθύνες και σε εσάς τότε, λόγω της μικρής ηλικίας του και αυτό δε θα είναι καθόλου καλό για το μέλλον του παιδιού. Μη με παρεξηγήσετε, αλλά βάσει έγκυρων στατιστικών μελετών, η συντριπτική πλειοψηφία πολύ βίαιων συμπεριφορών από ανήλικα άτομα αφορά περιπτώσεις με ψυχιατρικά προβλήματα. Πρωτόγνωρο για την

πόλη μας, αλλά σας μιλάω βάσει διεθνών στατιστικών. Πρέπει να μου πείτε αν υπήρχε κάποια προηγούμενη βίαιη συμπεριφορά. Είναι σημαντικό να μου πείτε την αλήθεια. Δε θα το αποκαλύψω αν δε θέλετε, αλλά εγώ πρέπει να το γνωρίζω, για να σας υπερασπιστώ με τον καλύτερο δυνατό τρόπο».

«Ο Κωστής μου είναι ήρεμο παιδί».

«Σας παρακαλώ, πρέπει να μου πείτε την αλήθεια. Δε γίνεται ένα ήρεμο παιδί να προκάλεσε τέτοια ζημιά. Πρέπει να μάθω. Πιστέψτε με! Εάν ο Κωστής είχε και προηγουμένως εμφανίσει κάποιο πρόβλημα στη συμπεριφορά του, θα πρέπει να μου το πείτε. Μην ντραπείτε να το παραδεχθείτε! Στις μέρες μας, δε θεωρείται ντροπή να έχει κανείς κάποιο πρόβλημα ψυχιατρικής φύσης. Ειδικά αν το παραδεχθεί και ζητήσει βοήθεια, έχει μεγάλες πιθανότητες να γιατρευτεί. Και, επίσης, τα περισσότερα παιδιά με βίαια ξεσπάσματα, αν δεχθούν ιατρική βοήθεια, αποκτούν πάλι φυσιολογική συμπεριφορά. Η καταδίκη για απόπειρα ανθρωποκτονίας θα είναι πάρα πολύ χειρότερη. Πρέπει να με εμπιστευθείτε και να βοηθήσετε τον Κωστή και εσάς βέβαια».

«Θα βοηθήσω το παιδί μου αν πω ότι είναι τρελό;»

«Δε σας είπα κάτι τέτοιο. Προς Θεού!»

«Ακούστε με, κύριε! Εκτιμώ το ενδιαφέρον σας, αλλά δεν υπάρχει περίπτωση να πω ότι παιδί μου έχει ψυχιατρικά προβλήματα. Καλύτερα να μην ασχοληθείτε άλλο με την υπόθεσή μας. Γίνεται να οριστεί κάποιος άλλος στη θέση σας;»

«Γιατί είσαστε τόσο εχθρική; Το παιδί θα εξεταστεί για ψυχιατρικά προβλήματα έτσι κι αλλιώς και εάν όντως υπάρχει κάποιο πρόβλημα, θα το βρουν οι ειδικοί. Το θέμα είναι να προλάβουμε κάποιες καταστάσεις ή να τις οδηγήσουμε εκεί που θέλουμε εμείς. Καταλαβαίνετε τι εννοώ και κακώς σας το είπα αυτό εδώ μέσα. Πρέπει να φτιάξω ένα σχέδιο υπεράσπισης, αλλά για να είναι αποτελεσματικό, πρέπει να μάθω κάθε λεπτομέρεια. Βέβαια, εάν επιθυμείτε να αποσυρθώ, θα πρέπει να σεβαστώ την επιθυμία σας».

«Το παιδί μου ήταν σε αυτοάμυνα. Δεν μπορείτε να το πείτε αυτό και να μη συμβεί τίποτα;»

«Εννοείται ότι και αυτό θα το αναφέρουμε, αλλά ήδη οι αστυνομικοί θεωρούν πως ήταν όλα προσεχτικά μελετημένα, δηλαδή ότι ο Κωστής τούς οδήγησε στις τουαλέτες επίτηδες. Μετά, είναι και τέτοια τα τραύματα των άλλων παιδιών που δείχνουν μια έντονη βιαιότητα που δύσκολα δείχνει κάποιος ευρισκόμενος σε αυτοάμυνα. Σας

ξαναλέω ότι δεν υπάρχει περίπτωση να αποφύγετε τον έλεγχο για ψυχιατρικά προβλήματα. Εάν διαπιστώσουν κάτι, θα ήταν προς το συμφέρον μας, αυτό να ταιριάζει με πληροφορίες που θα τους έχουμε ήδη δώσει εμείς οι ίδιοι», είπε χαμηλόφωνα και συνέχισε μετά κανονικά. «Είναι προς το συμφέρον μας να αναφέρουμε κάποια περιστατικά, εάν αυτά έχουν όντως συμβεί, γιατί η ύπαρξη κάποιας ψυχιατρικής αστάθειας είναι ίσως και η μοναδική αποτελεσματική γραμμή υπεράσπισης που έχουμε στα χέρια μας. Και σας το τονίζω! Εάν υπάρχουν τέτοιου τύπου προβλήματα, ο Κωστής θα νοσηλευθεί σε ειδικό κέντρο με πάρα πολύ καλούς γιατρούς και με εξαιρετικές πιθανότητες να γιατρευτεί. Και, βεβαίως, εσείς δε θα επιβαρυνθείτε με έξοδα νοσηλείας, καθώς τα αναλαμβάνει όλα το κράτος. Πρέπει να με πιστέψετε!»

«Τελειώσατε; Δε θα παραδεχθώ ότι το παιδί μου έχει ψυχιατρικά προβλήματα! Είναι απαράδεκτο να τα λέτε αυτά μπροστά στο παιδί».

«Ο Κωστής θα περάσει πολλές δοκιμασίες αυτές τις μέρες. Πρέπει να προετοιμαστεί! Θα προτιμούσα να μιλούσαμε πρώτα σε κάποιο χώρο οι δυο μας, αλλά δε γίνεται αυτό εδώ μέσα. Και δεν έχουμε και την πολυτέλεια του χρόνου. Από νωρίς αύριο το πρωί, θα ξεκινήσουν διαδικασίες αρκετά δύσκολες, τις οποίες το παιδί, εάν δεν προετοιμαστεί, δε θα μπορέσει να τις διαχειριστεί. Η προετοιμασία του Κωστή είναι δική μου δουλειά. Μη με υποτιμάτε, σας παρακαλώ! Μαζί με τον Κωστή πρέπει να βρούμε τη λύση. Αν δεν οργανωθούμε, θα μας προλάβουν οι εξελίξεις και θα είναι όλα αποκλειστικά στο χέρι τους. Μέσα σ' αυτές τις λίγες ώρες που μας μένουν, πρέπει να δουλέψουμε πολύ. Μακάρι να υπήρχε άλλη λύση, αλλά δεν υπάρχει!»

«Φύγετε, σας παρακαλώ! Ξέρω πώς να υπερασπιστώ το παιδί μου!»

«Εάν κρίνετε ότι πρέπει να φύγω, δεν μπορώ να κάνω διαφορετικά. Κάνετε λάθος όμως που...»

«Να μη σας νοιάζει τι κάνω!»

«Μα, μαμά!»

Έπρεπε να μιλήσω γιατί καταλάβαινα ότι η μάνα μου θα έκανε πάλι ένα τεράστιο λάθος. Ήμουν σίγουρος ότι θα είχαν τον τρόπο να καταλάβουν για το κάψιμο που ένιωθα στο κεφάλι και για όλο αυτό που μου συνέβαινε λίγο πριν τα βίαια ξεσπάσματα. Θα ήταν επομένως καλό να τους κατευθύνουμε. Είχε δίκιο ο δικηγόρος. Δε μ' ενοχλούσε και να μου έλεγαν ότι ήμουν τρελός. Ίσως να μπορούσαν να με

γιατρέψουν κιόλας.

«Πάψε, Κωστή!»

«Μαμά, όχι! Πρέπει να του πούμε!»

«Κωστή! Μη μιλάς άλλο!»

«Μαμά! Κάνεις λάθος! Πάλι λάθος κάνεις, βρε μαμά. Άκουσέ με! Σε παρακαλώ...»

Ζήτησε από το δικηγόρο να μας αφήσει μόνους μας και αυτός φώναξε σε κάποιον να του ανοίξει και βγήκε από το κρατητήριο χωρίς να μας πει κάτι άλλο. Καθώς έβγαινε όμως, με κοίταξε σα να μου έδινε κουράγιο και αυτό ισχυροποίησε την απόφασή μου να τον εμπιστευτώ και να προσπαθήσω ν' αλλάξω γνώμη στη μάνα μου. Έπρεπε πάλι να πάρω τον έλεγχο, όπως τότε. Παρά την προσπάθειά της να το κρύψει, φαινόταν αδύναμη και η απόφασή της να αρνηθεί τη βοήθεια του δικηγόρου θα ήταν καταστροφική. Της είπα ότι ακόμα και εάν εκείνη έκρυβε την αλήθεια, εγώ θα τα έλεγα όλα. Στο κάτω-κάτω, δική μου ήταν η ζωή. Συμφώνησε, αλλά δεν ξέρω αν όντως την έπεισα ή αν απλά αναγκάστηκε να αποδεχθεί την απόφασή μου. Την αγκάλιασα και τη φίλησα, λέγοντάς της ότι θα με έκαναν καλά. Έκλαιγε και μου ζητούσε συγγνώμη, γιατί έφταιγε. Έφταιγε... Ήταν η μάνα μου όμως. Την αγαπούσα όσο τίποτα και έπρεπε να την προστατέψω. Αν δε με γιάτρευαν, κάποια στιγμή μπορεί να τη σκότωνα. Ας έκανε λάθη, δεν πειράζει. Αναγκάστηκε να πάρει αποφάσεις σε στιγμές αδυναμίας και πίεσης χωρίς να έχει πολλές επιλογές. Η μάνα μου δεν ήταν πόρνη, αλλά και να ήταν, δε με ένοιαζε. Αυτή ήταν η μάνα μου κι εγώ ήμουν ο γιος της. Ναι, αυτός ήμουν, αυτός είμαι ακόμα και αυτός θα είμαι για πάντα. Ο γιος της! Ήταν καθήκον μου να την προστατεύσω από τον μεγαλύτερό της κίνδυνο που δεν ήταν άλλος από μένα. Κι αυτοί που έπρεπε να πληρώσουν, πλήρωσαν κι εγώ ήμουν έτοιμος να δεχθώ τις συνέπειες. Ήμουν έτοιμος να αναζητήσω αυτήν τη θεραπεία που θα με έσωνε. Και σκέφθηκα ότι εάν γινόμουν καλά, ίσως να με άφηναν να κάνω παρέα ξανά με το Νίκο. Τώρα, αυτό που είχε κάνει η μάνα μου ίσως να το ξεχνούσαν ή θα το αρνιόταν συνεχώς και κάποια στιγμή μπορεί να τους έπειθε.

Το ότι δεχθήκαμε τη βοήθεια του δικηγόρου ήταν ό,τι καλύτερο μπορούσαμε να κάνουμε εκείνη τη στιγμή. Θυμάμαι, όταν βγήκαμε από το τμήμα την επόμενη ημέρα, είχαν μαζευτεί αρκετοί έξω και μας έβριζαν. Ο δικηγόρος έμπαινε πάντα μπροστά και προσπαθούσε να μας προστατέψει. Τουλάχιστον ήταν κάποιος εκεί με το μέρος μας. Πηγαίναμε εκεί που θα με εξέταζαν και όταν θα τελειώναμε, θα επιστρέφαμε πάλι στο

κρατητήριο, αφού εκεί είχαν αποφασίσει να με κρατήσουν προσωρινά, μιας και δεν υπήρχε κάποιος ειδικός χώρος για ανήλικους κρατούμενους στην πόλη.

Όταν συνάντησα την παιδοψυχολόγο κι έναν άλλον κύριο που μάλλον ήταν γιατρός, ακολούθησα τις συμβουλές του δικηγόρου και τους είπα για τον πόνο στο κεφάλι που με έπιανε λίγο πριν απ' αυτά τα ξεσπάσματα και διάφορα άλλα που μου είχε πει να πω. Ήθελε να τους τονίσω ότι τα ξένα παιδιά στο μουσείο κορόιδεψαν εμένα και τη μάνα μου και ότι οι συμμαθητές μου είχαν αρχίσει να με ενοχλούν στο σχολείο. Με είχε προετοιμάσει και για τις ερωτήσεις που μου έκαναν. Τα είχε σκεφθεί όλα!

Μέσα στις επόμενες τρεις ημέρες, με είδαν αρκετοί γιατροί και τελικά, όλοι όσοι με εξέτασαν ήταν βέβαιοι πως είχα ψυχιατρικό πρόβλημα και πως έπρεπε να νοσηλευτώ. Μάλλον, πριν καν με εξετάσουν, ήταν ήδη βέβαιοι και σ' αυτό είχαμε συνεισφέρει κι εμείς. Τους άκουσα να με χαρακτηρίζουν επικίνδυνο ακόμα και για την ίδια μου τη μάνα. Αλήθεια ήταν αυτό όμως. Δεν άργησα να καταλάβω ότι στις προθέσεις κάποιων ήταν να με κατηγορήσουν και για την πυρκαγιά στο παλιό μου σπίτι, αλλά ο δικηγόρος το απέτρεψε, γιατί δεν είχαν τα στοιχεία που χρειαζόνταν. Με ρωτούσαν ξανά και ξανά για την πυρκαγιά και εκείνος τους έλεγε να σταματήσουν. Με ρώτησαν και αν μου έλειπε το παλιό μου σπίτι. Τους είπα ότι μου έλειπαν πολύ ο πατέρας μου και η γιαγιά μου. Με ρώτησαν αν ήθελα να γυρίσω πίσω. Τους είπα ότι δεν μπορούσα να γυρίσω πίσω, γιατί όλα εκεί θα μου θύμιζαν τον πατέρα μου και τη γιαγιά μου και θα ήμουν δυστυχισμένος. Ο δικηγόρος μού είχε πει να το πω κι αυτό, γιατί έτσι δικαιολογούσαμε πλήρως το ότι αλλάξαμε τόπο διαμονής τόσο γρήγορα μετά την πυρκαγιά.

Δεν άργησαν ν' αποφασίσουν για την τύχη μου. Μακάρι να είχαν καθυστερήσει όμως, γιατί εκεί στο κρατητήριο, εκεί στη μοναξιά μου, έβρισκα κάποιες στιγμές ξεγνοιασιάς. Καθόμουν και περίμενα τη μάνα μου και όταν ερχόταν, χαιρόμουν, γιατί όση ώρα περνούσε μαζί μου, ήταν κι αυτή προστατευμένη από τις βρισιές και τις κακές προθέσεις όσων μας έβριζαν έξω. Δεν τη ρώτησα για τη δουλειά της, αλλά ποια δουλειά της; Πόρνη την έλεγαν και ποιος θα ήθελε μια πόρνη στη δουλειά του; Ανησυχούσα για το αν θα με έπαιρναν μακριά της. Πώς να αισθανόταν εκείνη άραγε; Κινδύνευε από όλους, ακόμα και από τον ίδιο της το γιο... Αν γύριζε ο χρόνος πίσω, θα μπορούσα να κάνω πολλά. Θα μπορούσα να διορθώσω πολλά απ' αυτά που είχαν

συμβεί, αλλά το παρελθόν δεν αλλάζει. Μένει πάντα ίδιο και μας καθορίζει σαν ένα είδος ταυτότητας. Και η δική μου ταυτότητα, τουλάχιστον τότε, εκτός από ορφανός, επικίνδυνος και τόσα άλλα, έγραφε και ψυχιατρικά ασταθής, «τρελός», όπως φώναζαν κι αυτοί εκεί έξω. Σε ένα ψυχιατρικό νοσοκομείο ανηλίκων με έστειλαν. Και είπαν πολλές φορές ότι ήταν για το καλό μου.

17

Μια βαριά σιδερένια πόρτα που πάνω της ήταν στερεωμένη μια παλιά, σχεδόν σάπια, ξύλινη πινακίδα που έγραφε «Άγιος Γεώργιος» άνοιγε αργά-αργά και έβγαζε έναν τρομαχτικό ήχο σαν τσιριχτό. Δεν ξέρω γιατί δεν την πέταγαν αυτήν την πινακίδα, αφού υπήρχε μια καινούργια ακριβώς πάνω από τη σιδερένια πόρτα. Η καινούργια έγραφε ότι επρόκειτο για ψυχιατρικό νοσοκομείο ανηλίκων, λες και είχε κανέναν αμφιβολία γι' αυτό. Λίγο έξω από το κέντρο της πόλης ήταν και όχι πολύ μακριά από το σπίτι μας. Μου είχαν πει ότι εκεί υπήρχαν κι άλλα παιδιά, αλλά στο προαύλιο δεν έπαιζε κανένα. Δύο αστυνομικοί και ο δικηγόρος μάς συνόδευσαν και οι αστυνομικοί έφυγαν μόλις εμφανίστηκε η διευθύντρια μαζί με κάποιους από τους άντρες της ασφάλειας του νοσοκομείου. Αυτοί οι άντρες με κοιτούσαν συνέχεια σα να ήταν σίγουροι πως κάτι θα έκανα. Δε θυμάμαι να ήθελα να κάνω κάτι πάντως. Δεν ήμουν θυμωμένος, στενοχωρημένος ήμουν. Προσπαθούσα να σκεφθώ αν είχα πράξει σωστά που συμφώνησα σε όλο αυτό, γιατί μόλις αντίκρισα το χώρο, ένιωσα αρκετά άβολα. Έφταιγα κι εγώ, γιατί στο μυαλό μου, το ψυχιατρείο για παιδιά έμοιαζε με μια παιδική χαρά σε μια πιο αυστηρή εκδοχή της. Γελοία σκέψη μου φαίνεται τώρα.

«Κωστή, εδώ θα είναι όλα μια χαρά! Θα σ' αρέσει!» μου είπε η διευθύντρια καθώς περπατούσαμε στους διαδρόμους του νοσοκομείου.

«Μα, γιατί δε βλέπω άλλα παιδιά;» τη ρώτησα.

«Πριν λίγο έφαγαν και τώρα έχουν ξαπλώσει για μεσημέρι και κοιμούνται. Υπάρχει ένα πρόγραμμα εδώ που ακολουθούν όλα τα παιδιά».

Μόλις μπήκαμε στο γραφείο της, με ρώτησε αν πεινούσα και της είπα ναι. Κάλεσε κάποια κυρία από το τηλέφωνο που ήταν πάνω στο γραφείο της και μετά από λίγο, η

κυρία αυτή ήρθε και μου έφερε ένα δίσκο με φαγητό. Κοτόπουλο με ρύζι, σαλάτα, ψωμί και ένα ποτήρι πορτοκαλάδα. Όλα όμορφα τακτοποιημένα μέσα στο δίσκο, αλλά δε μου άρεσε τίποτα. Δοκίμασα, αλλά με το ζόρι κατάπινα τις μπουκιές. Τι φαγητό ήταν αυτό που μου έδωσαν πια; Ανησύχησα ακόμα περισσότερο και είχαν αρχίσει να με κυριεύουν έντονες αμφιβολίες για τη συναίνεσή μου να κλειστώ σ' αυτόν το χώρο.

«Έχετε πολλά παιδιά εδώ;» τη ρώτησε η μάνα μου.

«Εξήντα τέσσερα παιδιά με τον Κωστή. Από το απόγευμα θα τρως μαζί με τα άλλα παιδιά στην τραπεζαρία, Κωστή. Θα σ' αρέσει!».

«Δηλαδή έχετε πολλά παιδιά», σχολίασε ο δικηγόρος. «Περίμενα αρκετά λιγότερα, γιατί ο χώρος είναι λίγο μικρός. Φαντάζομαι θα δυσκολεύεστε να τα καταφέρετε».

«Όχι, όχι. Καθόλου! Όσο υπάρχει πρόγραμμα, τα καταφέρνουμε όλα και μάλιστα στην ώρα τους. Όλα είναι θέμα προγράμματος. Δεν υπάρχει λόγος να ανησυχείτε για τίποτα. Μπορούμε να φιλοξενήσουμε ακόμα και περισσότερα από εκατό παιδιά».

«Πόσο καιρό θα μείνω εδώ;»

Ήθελα όσο τίποτα να κάνω αυτήν την ερώτηση και σχεδόν μόνη της βγήκε από τα χείλη μου. Με κοίταξαν όλοι τους σα να ξαφνιάστηκαν, αλλά η ερώτησή μου ήταν πολύ λογική και απόρησα που τους έκανε εντύπωση. Από τη διευθύντρια περίμενα την απάντηση και για να σπάσω τη σιωπή τους, ξαναρώτησα.

«Θα καθίσω πολύ;»

«Κωστή, δεν μπορούμε να το ξέρουμε. Από σένα εξαρτάται. Πρέπει να προσπαθήσεις κι εσύ. Να είσαι συνεργάσιμος και να μας ακούς. Αν τα κάνεις αυτά, δε θ' αργήσεις να επιστρέψεις στο σπίτι σου», μου απάντησε αυτή η γυναίκα με μια καλοσύνη που έμοιαζε ψεύτικη.

«Πόσο καιρό μπορεί να κρατήσει αυτό;» ξαναρώτησα μιας και η απάντησή της δε με ικανοποίησε.

«Κωστή μου, δε γίνεται να σου το απαντήσει αυτό η κυρία. Πρέπει να κάνεις υπομονή! Και να είσαι συνεργάσιμος βέβαια! Το υπόσχεσαι, έτσι;» με ρώτησε η μάνα μου.

«Ναι, μαμά. Θα τους ακούω».

Μετά από λίγο, με άφησαν μόνο μου με τους φύλακες και απομακρύνθηκαν, για να μιλήσουν χωρίς να τους ακούω. Φαίνεται η διευθύντρια είχε να δώσει απάντηση

στην ερώτησή μου, αλλά δεν έπρεπε να την ακούσω εγώ. Όταν επέστρεψαν, ο δικηγόρος με χαιρέτησε και έφυγε και για πολύ λίγο μείναμε στο γραφείο μόνο η μάνα μου κι εγώ. Τη ρώτησα τι είχαν συζητήσει και κατάλαβα ότι ήθελε να μου κρύψει πολλά από αυτά τους είχε πει. Επέμεινα, αλλά μάταια.

«Δηλαδή το παιδί που έχει μείνει περισσότερο καιρό εδώ, πόσο έμεινε;»

«Κωστή, δεν ξέρω. Μη με ρωτάς πράγματα που δεν μπορώ να σου απαντήσω».

«Το παιδί που έχει μείνει λιγότερο;»

«Κωστή! Και να τα γνωρίζαμε αυτά, δε θα είχε καμία σημασία. Μην παιδεύεις τον εαυτό σου με τέτοιες ερωτήσεις. Δε σου κάνει καλό!»

«Μα, δε γίνεται να μη σας είπε κάτι γι' αυτό!»

«Κωστή! Σε παρακαλώ, αγόρι μου! Μην το κάνεις πιο δύσκολο. Μόνο όταν πουν οι γιατροί ότι έγινες καλά, θα μπορέσεις να φύγεις από 'δώ».

«Δεν έχω κάτι!»

«Κωστή! Σε παρακαλώ πολύ! Ξέρεις πολύ καλά ότι έκανες κακό στα παιδιά στο σχολείο. Άκουσέ με, είναι για το καλό σου. Κάποια μέρα θα καταλάβεις. Εδώ εγώ που είχα τόσες αντιρρήσεις, τώρα είμαι σίγουρη ότι όλο αυτό θα μας βγει σε καλό. Υπομονή, αγάπη μου, υπομονή και θα δεις. Όλα θα πάνε μια χαρά. Το μόνο που θέλω είναι να είσαι ήρεμος και να κάνεις ό,τι σου λένε».

«Κι αν δε θέλω;»

«Α... Τι έπαθες σήμερα, βρε Κωστή; Δεν τα είχαμε συζητήσει αυτά; Αν δε θες, θ' αργήσεις να βγεις. Αυτό θες δηλαδή; Εμένα δε με σκέφτεσαι;»

«Σε σκέφτομαι...»

«Ε, τότε ν' ακούς τους ανθρώπους εδώ! Ξέρουν αυτοί! Εντάξει, αγάπη μου;»

«Εντάξει».

Με έσφιξε στην αγκαλιά της και μου ψιθύρισε ότι θα τα καταφέρναμε. Δάκρυσε και της έδωσα το λόγο μου ότι θα έκανα ακριβώς ό,τι μου ζητούσαν αυτοί και ότι δε θα τους δημιουργούσα κανένα πρόβλημα.

Η διευθύντρια μαζί με μια νοσοκόμα μάς έδειξαν το δωμάτιό μου και η μάνα μου έμεινε μαζί μου μέχρι λίγο πριν το βραδινό φαγητό. Ένα πολύ μικρό δωμάτιο ήταν με μια ζωγραφιά στη μέση του τοίχου που ήταν απέναντι από το κρεβάτι. Ένα μικρό παιδί έδειχνε που κρατούσε στο ένα χέρι τη μητέρα του και στο άλλο τον πατέρα του. Το μόνο παράθυρο που είχε το δωμάτιο ήταν το μικρό παραθυράκι στην πόρτα. Είχε

και μια λεκάνη τουαλέτας και ένα νιπτήρα. Πολύ αφιλόξενο, αλλά έτσι ήταν. Ούτε στη μάνα μου άρεσε, αλλά μου είπε ότι αυτά τα πράγματα δεν έπρεπε να μας ενδιαφέρουν, γιατί στο κάτω-κάτω, δωμάτιο νοσοκομείου ήταν και όχι κάποιου ξενοδοχείου. Όμως, είχαν αποφασίσει ότι θα έμενα εκεί για πάρα πολύ καιρό και το δωμάτιο αυτό ήταν σα φυλακή. Λίγο πριν μ' αφήσει μόνο μου, μου είπε ότι θα ερχόταν πάλι το επόμενο απόγευμα, μετά το μεσημεριανό ύπνο του προγράμματος, τότε δηλαδή που, βάσει του κανονισμού του νοσοκομείου, μπορούσαν να έρχονται οι επισκέπτες. Όταν βγήκε από το δωμάτιο και ένας φύλακας έκλεισε την πόρτα, κοιταχτήκαμε από το παράθυρο. Εγώ δεν έφτανα καλά και προσπαθούσα να κρατηθώ στις μύτες των ποδιών μου όσο περισσότερο μπορούσα. Μου έστειλε ένα φιλί με τα χέρια της και έφυγε. Κρατιόμουν να μη βάλω τα κλάματα, αλλά μόλις σταμάτησα να βλέπω την πλάτη της, τα δάκρυα βγήκαν μόνα τους από τα μάτια μου. Λύγισα εκείνη τη στιγμή και κουλουριάστηκα στο κρεβάτι κοιτώντας τη ζωγραφιά. Με τη φαντασία μου έσβησα τον πατέρα και το παιδί κρατούσε μόνο τη μητέρα του. Το παιδί ήμουν εγώ και η μητέρα του ήταν η μάνα μου και τρέχαμε οι δυο μας σ' ένα καταπράσινο λιβάδι μια ανοιξιάτικη ημέρα. Τρέχαμε με προσοχή, για να μην πατήσουμε τα ανθισμένα λουλούδια. Και όλο τρέχαμε και τρέχαμε, μέχρι που ένιωσα ένα σπρώξιμο και, ανοίγοντας με δυσκολία τα μάτια μου, είδα μια νοσοκόμα να προσπαθεί να με ξυπνήσει. Αυτή που μας είχε δείξει το δωμάτιο μαζί με τη διευθύντρια ήταν.

«Κοιμήθηκες, αγόρι μου; Έχει έρθει η ώρα του βραδινού φαγητού. Έλα να σε πάω στην τραπεζαρία».

«Ε... Δεν πεινάω...»

« Έλα, βρε, που δεν πεινάς. Σήκω, σήκω! Έχει πίτσα σήμερα και δε θα μείνει τίποτα!»

Θα προτιμούσα να έμενα στο δωμάτιό μου και να έβλεπα τα άλλα παιδιά το επόμενο πρωί, αλλά δεν υπήρχε περίπτωση να το αποφύγω. Σηκώθηκα και πήγαμε μαζί στην τραπεζαρία. Ένας τεράστιος χώρος ήταν με πολλά τραπέζια που πάνω τους ήταν ήδη τοποθετημένοι οι δίσκοι με το φαγητό. Τέσσερις νοσοκόμες, μαζί με εκείνη που με ξύπνησε, έβαζαν τα παιδιά στις καρέκλες με τη σειρά που έφταναν στο δωμάτιο.. Σαν στρατιωτάκια τις υπάκουγαν και χωρίς να μιλούν, ξεκινούσαν να τρώνε. Δύο άντρες από την ασφάλεια του νοσοκομείου κάθονταν στην πόρτα της

τραπεζαρίας και άλλοι τέσσερις κάθονταν στις τέσσερις γωνίες της αίθουσας και παρακολουθούσαν με προσοχή ό,τι γινόταν. Χωρίς να φέρω αντίρρηση, κάθισα κι εγώ στη θέση που με έβαλαν και αμέσως τα μάτια μου έπεσαν σε δύο λευκά χαπάκια που ήταν δίπλα στο ποτήρι μου. Δεν πεινούσα πολύ, αλλά με το που τα είδα, μου κόπηκε τελείως η όρεξη. Η ίδια νοσοκόμα, αυτή που είχε έρθει στο δωμάτιό μου, με παρότρυνε να φάω κάτι και σχεδόν με το ζόρι, ξεκίνησα να τρώω ένα κομμάτι πίτσα που μου έβαλε στο πιάτο μου. Ήταν πάρα πολύ νόστιμη τελικά και μόλις τη δοκίμασα, σα να άλλαξε λίγο η διάθεσή μου, αλλά δεν πρόλαβα να χαρώ.

«Εντάξει, δεν πειράζει που δεν πεινάς άλλο», μου είπε αυτή η νοσοκόμα, παρόλο που πριν λίγα λεπτά με πίεζε να φάω. «Τώρα, θέλω να πάρεις αυτά τα δύο χαπάκια. Πρώτα το ένα, μετά το άλλο».

«Μα, θέλω κι άλλο πίτσα...»

«Τώρα πρέπει να γυρίσεις στο δωμάτιό σου».

«Μα, πεινάω».

«Δεν πεινάς, βρε! Αφού είχες φάει πριν κοτόπουλο με ρύζι. Απλά, μάλλον σου φάνηκε νόστιμη η πίτσα».

«Ένα κομμάτι ακόμα μόνο και θα πάω».

«Δεν κάνει, αγόρι μου! Δεν κάνει να φας άλλο. Άκουσέ με, δεν πεινάς άλλο».

«Μα...»

«Πάρε τα χαπάκια τώρα, να πάμε στο δωμάτιό σου».

«Πρέπει να τα πάρω;»

«Οπωσδήποτε! Είναι για το καλό σου».

«Η μαμά μου μου δίνει χάπια μόνο αν έχω φάει καλά πριν».

«Έχεις φάει, βρε παιδί μου, είπαμε. Δε χρειάζεται να τα έχεις φάει όλα για να πάρεις ένα χαπάκι».

«Δύο είναι...»

«Μικρά είναι! Πόσο παραπονιάρης είσαι πια; Πάρε τα χαπάκια, να πας κι εσύ στο δωμάτιό σου όπως τα άλλα παιδιά. Σου είπα ότι είναι για το καλό σου».

Θυμήθηκα που είχα υποσχεθεί στη μάνα μου ό,τι θα έκανα ότι μου έλεγαν εκεί και πήρα τα χάπια. Συνήθως παιδευόμουν όταν ήταν να καταπιώ κάποιο χάπι, αλλά αυτά ήταν πολύ μικρά και τα κατάπια πανεύκολα. Σα να έπινα σκέτο το νερό ήταν. Με πήγε πίσω στο δωμάτιό μου και μετά με άφησε μόνο μου. Τα άλλα παιδιά πήγαιναν στα

δωμάτιά τους χωρίς να τα συνοδεύει κάποιος. Τα άλλα παιδιά... Δεν είχα μιλήσει με κανένα. Δε μου έδωσαν καμία σημασία σα να μη με είχαν προσέξει. Έριξα μια ματιά από το παραθυράκι της πόρτας και είδα ένα φύλακα να περπατάει στο διάδρομο και να κοιτάει από τα παραθυράκια μέσα στα δωμάτια των άλλων παιδιών. Όταν πλησίαζε στο δικό μου, πήγα και ξάπλωσα στο κρεβάτι για να με δει ξαπλωμένο. Κατάλαβα τα βήματά του να σταματάνε έξω από την πόρτα για αρκετή ώρα. Δεν τον έβλεπα, αλλά ένιωθα τα μάτια του καρφωμένα πάνω μου και αυτό με φόβισε λίγο. Στα άλλα δωμάτια δεν είχε κοιτάξει τόσο, αλλά αναμενόμενο ήταν, γιατί εγώ ήμουν ο καινούργιος εκεί. Δε θυμάμαι ν' άκουσα ξανά τα βήματά του πάλι, γιατί, έτσι όπως ήμουν ξαπλωμένος, με πήρε ο ύπνος.

Δεν ξέρω τι ώρα ήταν όταν ξύπνησα. Είχα έναν τρομερό πονοκέφαλο και ανοίγοντας τα μάτια μου, είδα μια κόκκινη λάμψη μπροστά στο πρόσωπό μου. Τα έκλεισα πάλι και τα κρατούσα συνεχώς κλειστά, αλλά η λάμψη ήταν ακόμα εκεί. Τ' αυτιά μου βούιζαν και δεν μπορούσα ν' ακούσω τίποτα άλλο εκτός απ' αυτό το ενοχλητικό βουητό. Η κόκκινη λάμψη χωρίστηκε σε δύο κύκλους που μίκραιναν συνεχώς, μέχρι που έγιναν σα μεγάλες τελείες με υπερβολικά έντονο κόκκινο χρώμα. Ασυναίσθητα, τα μάτια μου άνοιξαν πάλι και τότε, είδα αυτούς τους μικρούς κύκλους να απομακρύνονται λίγο, να σταματούν και να ξεκινούν να έρχονται προς το πρόσωπό μου με μεγάλη ταχύτητα. Τις ένιωσα να τρυπούν τα μάτια μου και να μπαίνουν στο κεφάλι μου. Το σώμα μου άρχισε να τρέμει ολόκληρο και είδα μια σκιά να έρχεται κατά πάνω μου. Με τα τρεμάμενα χέρια μου προσπαθούσα να καλύψω το πρόσωπό μου και της φώναζα να φύγει. Από τις φωνές μου, ήρθαν στο δωμάτιο ένας φύλακας και δυο νοσοκόμες. Μόλις άνοιξαν το φως, η σκιά εξαφανίστηκε, αλλά ακόμα άκουγα το βουητό στ' αυτιά μου και δεν μπορούσα να καταλάβω τι μου έλεγαν. Πήρα τα χέρια μου από το πρόσωπό μου και ακουμπώντας το κρεβάτι, κατάλαβα ότι είχα λερώσει. Ντράπηκα πολύ... Κανείς δεν μπορεί να φανταστεί πόσο πολύ ήθελα τη μάνα μου εκείνη τη στιγμή. Το τελευταίο πράγμα που θυμάμαι από εκείνο το βράδυ είναι μια βελόνα να με τρυπάει στο αριστερό μου μπράτσο.

Το επόμενο πρωί, ήρθε πάλι η ίδια νοσοκόμα, που προφανώς της είχαν αναθέσει να με προσέχει, να με πάρει να πάω στην τραπεζαρία για πρωινό. Πεινούσα πολύ και για καλή μου τύχη, το πρωινό ήταν αρκετά νόστιμο και δεν υπήρχαν χάπια. Μετά το φαγητό, βγήκαμε όλα τα παιδιά για λίγο στην αυλή. Εγώ δεν πρόλαβα να καθίσω ούτε

δέκα λεπτά εκεί έξω, γιατί ήρθε πάλι αυτή η ίδια γυναίκα και μου είπε να πάω μαζί της. Με πήγε σ' ένα δωμάτιο όπου εκεί με περίμεναν η διευθύντρια, δύο άντρες από την ασφάλεια του νοσοκομείου και ένας ηλικιωμένος κύριος που τον έβλεπα για πρώτη φορά. Εκείνος μου έκανε τις ερωτήσεις και η διευθύντρια κρατούσε σημειώσεις. Ήθελαν να μάθουν για το προηγούμενο βράδυ.

«Πώς αισθάνεσαι σήμερα, Κώστα;»

Κώστας... Όχι Κώστας. Κωστής! Μόνο η θεία του πατέρα μου με φώναζε έτσι. Δεν του είπα τίποτα όμως. Δε φαινόταν άνθρωπος που σήκωνε και πολλές αντιρρήσεις. Παραήταν αυστηρό το βλέμμα του.

«Καλά είμαι».

«Θες να μας μιλήσεις για αυτό που συνέβη εχθές;»

«Ε... Είδα ένα εφιάλτη».

«Εφιάλτη; Αφού μου είπαν ότι ήσουν ξύπνιος. Δεν ήσουν;»

«Ήμουν...»

«Άρα δεν ήταν εφιάλτης. Εφιάλτη βλέπουμε μόνο όταν κοιμόμαστε, όχι όταν είμαστε ξύπνιοι. Δε συμφωνείς; Πες μου τώρα, τι ήταν αυτό που σε έκανε να φοβηθείς».

«Έβλεπα μια κόκκινη λάμψη και τ' αυτιά μου βούιζαν».

«Και τρόμαξες τόσο;»

«Η λάμψη χωρίστηκε σε δύο κόκκινες τελείες και τις ένιωσα να μπαίνουν στο κεφάλι μου και...».

«Πόνεσες;»

«Δε νομίζω... Έτρεμα πολύ όμως».

«Είδες τίποτα άλλο;»

«Είδα κάτι σα σκιά να έρχεται κατά πάνω μου κι αυτό με τρόμαξε».

«Κατάλαβα, κατάλαβα. Εντάξει, δεν είναι ανάγκη να τα θυμόμαστε άλλο αυτά». Έκανε μια μικρή παύση, ξερόβηξε και συνέχισε: «Για πες μου τώρα, σου αρέσει που είσαι εδώ;»

«Δεν έχω ακόμα γνωρίσει τα άλλα παιδιά...»

«Άκουσέ με, Κώστα. Κάθε ένα παιδί εδώ ακολουθεί τη δική του θεραπεία και κάθε μία περίπτωση είναι τελείως διαφορετική από την άλλη. Γι' αυτόν το λόγο, δεν είμαστε σαν ένα σχολείο ή σαν έναν παιδικό σταθμό. Σίγουρα, κάποια στιγμή, θα

μιλήσεις με τα άλλα παιδιά και θα γίνετε όλοι φίλοι. Κάτι τέτοιο δεν επιτρέπεται αυτήν τη στιγμή όμως. Θα επηρεάσει τη θεραπεία σου και τη θεραπεία των άλλων παιδιών και αυτό δεν το θέλουμε. Εσύ αυτό που πρέπει να κάνεις είναι να μας ακούς και όταν χρειάζεσαι κάτι, να μας το λες αμέσως. Εμείς θέλουμε πάντα μόνο το καλό σου και το καλό όλων των παιδιών που φιλοξενούμε. Για το καλό σου λοιπόν, θα ήθελα να κάνουμε κάποιες εξετάσεις. Λέω να τις κάνουμε αύριο. Να μιλήσουμε πρώτα και με τη μαμά σου το απόγευμα. Σου λείπει η μαμά;»

«Μου λείπει... Δε γίνεται να έρχεται συχνότερα και να κάθεται λίγο περισσότερο;»

«Κώστα μου, εδώ ακολουθούμε πιστά ένα πρόγραμμα. Γίνεται να έρχεται κάθε απόγευμα. Θα συνηθίσεις σε λίγες μέρες και θα σου λείπει όλο και λιγότερο. Θα δεις! Τώρα, μπορείς να πας να παίζεις με τα άλλα παιδιά. Να θυμάσαι, όμως, ότι δεν πρέπει να τα ενοχλείς».

Η γνωστή νοσοκόμα με οδήγησε σ' ένα από τα δωμάτια που έβαζαν τα παιδιά για να παίζουν. Τέσσερα τέτοια μεγάλα δωμάτια είχε το νοσοκομείο και ήταν το ένα δίπλα στο άλλο. Τα παιχνίδια τα είχαν τοποθετήσει πάνω στα τραπέζια, ακριβώς όπως τους δίσκους με το φαγητό στην τραπεζαρία. Κάθε ένα παιδί καθόταν σε μια καρέκλα και, είτε ήταν αγόρι είτε κορίτσι, είχε μπροστά του τα ίδια παιχνίδια με το διπλανό του παιδί. Όλα τα παιχνίδια ήταν βαρετά και πάνινα, για να είναι ακίνδυνα. Κάποια παιδιά έπαιζαν και κάποια απλά κάθονταν σκυφτά. Είδα αρκετά μεγάλα παιδιά να παίζουν με τα πολύ παιδικά παιχνίδια και από τις κινήσεις τους κατάλαβα ότι δεν ήταν καλά. Με μια πρώτη ματιά, ελάχιστα ήταν τα παιδιά που σου έδιναν την εντύπωση, τη λανθασμένη προφανώς εντύπωση, ότι ήταν στα λογικά τους. Στο δωμάτιο ήταν και δυο φύλακες, ο ένας στην πόρτα και ο άλλος ακριβώς απέναντί του.

Κάθισα στη θέση που με έβαλε, ανάμεσα σε δύο αγόρια πιο μικρά από μένα. Τ' ακούμπησα τα παιχνίδια, τα κουνούσα κάθε τόσο με τα δάχτυλά μου, αλλά δεν ήθελα να κάνω κάτι άλλο. Τα σιχαινόμουν κιόλας, γιατί μερικά ήταν αρκετά παλιά και φαίνονταν βρώμικα. Σ' αυτό το δωμάτιο καθίσαμε μέχρι το μεσημεριανό φαγητό και όλη την ώρα προσπαθούσα να μην κοιτάω πουθενά αλλού εκτός από τα παιχνίδια μπροστά μου. Το ίδιο έκαναν όλα τα παιδιά, αλλά σ' εκείνα, αυτό έβγαινε αβίαστα. Είχαν συνηθίσει. Ποιος ξέρει πόσο καιρό ήταν φυλακισμένα σ' αυτό το δήθεν ψυχιατρικό νοσοκομείο. Σκυθρωπά παιδιά, κάθε ένα μία ιστορία που δεν έμαθα ποτέ. Μου είχαν πει να μην τους μιλήσω, αλλά ούτε και κάποιο από αυτά είδα να έχει τη

διάθεση να μου πει κάτι. Παιδικές ταλαιπωρημένες ψυχές. Όλες μαζί και όλες χώρια, γιατί κάποιοι έλεγαν ότι ήθελαν το καλό τους...

Με το μεσημεριανό φαγητό, πήρα πάλι ένα από αυτά τα μικρά άσπρα χαπάκια. Πήγα μόνος μου στο δωμάτιό μου εκείνη τη φορά. Η νοσοκόμα που με πρόσεχε με κοιτούσε διακριτικά. Πήγα και ξάπλωσα και πριν προλάβω να χαλαρώσω και να ξεχαστώ λίγο, μ' έπιασε ένα έντονο άγχος που γινόταν ακόμα πιο έντονο καθώς περνούσε η ώρα. Με βασάνιζαν οι σκέψεις για το τι θα έλεγαν αυτοί στη μάνα μου, αλλά και για το τι θα της έλεγα εγώ. Ήθελα πολύ να τη δω, αλλά αν με ρωτούσε πώς τα περνούσα, πώς να της έλεγα ότι εκεί ήταν χάλια; Πώς να της έλεγα ότι λέρωσα το κρεβάτι μου; Δεν ήθελα να τη στενοχωρήσω, αλλά είχα ανάγκη τη βοήθειά της. Δεν κατάφερα να κοιμηθώ, αλλά η ώρα πέρασε γρήγορα όμως. Το απόγευμα δεν ήρθαν πολλοί γονείς και τα περισσότερα παιδιά τα έβαλαν πάλι στα δωμάτια με τα παιχνίδια. Οι γονείς έβλεπαν τα παιδιά στα δωμάτιά τους πάντα υπό την επίβλεψη ενός ατόμου από το προσωπικό, συνήθως κάποιου από την ασφάλεια. Η μάνα μου ήρθε στο δωμάτιό μου μαζί με ένα φύλακα, αλλά σχεδόν αμέσως ήρθε ένας κύριος και της είπε να πάει στο γραφείο της διευθύντριας μόνη της. Δεν είχα προλάβει να της πω τίποτα και θα μάθαινε για την κρίση που με είχε πιάσει από αυτούς εκεί. Όταν επέστρεψε, περίμενα ότι θα ήταν αναστατωμένη, αλλά δεν ήταν.

«Κωστή μου, είχες ανήσυχη βραδιά... Αισθάνεσαι καλά τώρα;»

«Ναι, μαμά. Φοβήθηκα αρκετά εχθές».

«Ναι, μου είπαν ότι όλα σταμάτησαν όταν άναψαν το φως. Θα σου αφήσουν ανοιχτό το μεγάλο φως απόψε και για λίγες μέρες ακόμα, μέχρι να συνηθίσεις να κοιμάσαι εδώ δηλαδή. Ήταν όπως τότε στο σχολείο;»

«Όχι. Ήταν διαφορετικά».

«Πρώτη φορά ένιωσες έτσι δηλαδή;»

«Ναι. Ένιωσα και ένα βουητό στ' αυτιά».

«Τέλος πάντων, δεν κάνει να τα συζητάμε αυτά ξανά και ξανά. Δε σου κάνει καλό να τα θυμάσαι».

«Εντάξει...»

«Κωστή, αύριο θα είσαι συνεργάσιμος όταν θα πας για τις εξετάσεις. Να κάνεις ό,τι σου ζητήσουν. Είναι σημαντικό ν' ακούς τους γιατρούς».

«Θα έρθεις κι εσύ, μαμά, αύριο;»

«Κωστή, τους ρώτησα και μου είπαν ότι δεν επιτρέπεται να έρχονται γονείς άλλες ώρες εκτός από αυτές του επισκεπτηρίου. Δεν υπάρχει λόγος να φοβάσαι, βρε!»

«Δε φοβάμαι, απλά ρώτησα».

«Είναι φυσιολογικό κάποια πράγματα να σε φοβίζουν. Το ξέρω ότι είναι δύσκολο όλο αυτό που περνάς, αλλά ξέρω και ότι θα τα καταφέρεις!»

«Μαμά, δυσκολεύεσαι κι εσύ πολύ... Πες μου πώς τα περνάς;»

«Εγώ; Μη σε νοιάζει, βρε, για μένα. Όλα καλά!»

«Αλήθεια μου λες;»

«Αλήθεια! Έχουν δείξει πολλή κατανόηση όλοι».

«Δε μας βρίζουν πια;»

«Αυτά πέρασαν, Κωστή. Οι περισσότεροι απ' αυτούς που μας έβριζαν κατάλαβαν ότι μας είχαν αδικήσει και σταμάτησαν. Θα ξεχαστούν όλα με τον καιρό. Κι εσύ πρέπει να ξεχάσεις».

«Με τη μητέρα του Νίκου μιλάτε; Έμαθες τίποτα για το Νίκο; Έγινε καλά;»

«Ε... Έχουμε αρκετές μέρες να μιλήσουμε. Σου έχω εξηγήσει, βρε Κωστή. Καλά είναι πάντως».

«Ακόμα θυμωμένος είναι ο πατέρας του;»

«Κωστή μου, σε παρακαλώ, ξέχασε τα όλα και κάνε μια καινούργια αρχή εδώ».

«Δε θα ξαναδώ το Νίκο;»

«Κωστή, μη με στενοχωρείς. Σε παρακαλώ, αγόρι μου. Προσπάθησε εσύ με όλες σου τις δυνάμεις να γίνεις καλά και όλα θα φτιάξουν».

«Αν γίνω καλά, θα ξανακάνω παρέα με το Νίκο;»

«Δεν ξέρω, αγάπη μου, δε νομίζω... Σε παρακαλώ, προσπάθησε να ξεχάσεις το παρελθόν. Μόνο έτσι θα βοηθήσεις τον εαυτό σου».

Επέμενε πολύ να ξεχάσω. Μου το είπε πολλές φορές και με έβαλε να της υποσχεθώ ότι θα προσπαθούσα ν' αφήσω πίσω μου το παρελθόν. Και όταν έφευγε, οι τελευταίες λέξεις που μου είπε ήταν «Ξέχνα, Κωστή, ξέχνα!». Ακόμα τη θυμάμαι με τα μάτια της βουρκωμένα να μου ζητάει το ακατόρθωτο. Πώς γινόταν να ξεχάσω τη ζωή μου; Πώς γινόταν να ξεχάσω το Νίκο; Είχαμε περάσει τόσα μαζί... Μπορούσα να προσποιούμαι, αλλά με τα ψέματα γιατρεύεται κανείς; Το παρελθόν μου δεν είχε γραφτεί μ' ένα μολύβι, για να πάρω μια γόμμα να το σβήσω. Το παρελθόν μου είχε γραφτεί με αίμα. Το αίμα δεν είναι νερό να κυλάει, να φεύγει, να εξατμίζεται. Το αίμα

πήζει και μένει εκεί.

Μετά το βραδινό φαγητό και τα χάπια, ξάπλωσα στο κρεβάτι και κοίταζα πάλι εκείνη τη ζωγραφιά. Ήμουν ξύπνιος όταν κατάλαβα ότι όλα τα μεγάλα φώτα των δωματίων έκλεισαν, εκτός από το δικό μου βέβαια. Το κατάλαβα από τα φώτα του διαδρόμου που χαμήλωσαν πολύ και άλλαξαν χρώμα, όταν ακούστηκε ένας χαρακτηριστικός ήχος σαν κάτι να έκανε «κρακ». Αυτό το «κρακ» το είχα ακούσει και το προηγούμενο βράδυ, ακριβώς τη στιγμή που έσβησε το φως στο δωμάτιο. Μια ζαλάδα που ένιωθα δε με άφηνε να κοιμηθώ και το αναμμένο φως με εμπόδιζε να χαλαρώσω. Με νευρίασε πολύ αυτό το φως. Κάποια στιγμή, σηκώθηκα από το κρεβάτι και, μέσα στα νεύρα, έριξα το μαξιλάρι πάνω του. Για κακή μου τύχη, άρχισε να τρεμοπαίζει. Προφανώς το κατάλαβαν, γιατί το φως που αναβόσβηνε φαινόταν από το παραθυράκι της πόρτας και έστειλαν έναν κύριο με μια μπλε φόρμα εργασίας για να το φτιάξει. Πριν έρθει, έβαλα το μαξιλάρι στη θέση του και ξάπλωσα. Όταν μπήκε στο δωμάτιο, κλείδωσε την πόρτα πάλι. Κάτι στο πρόσωπό του δε μου άρεσε. Είχε φέρει μια σκάλα μαζί του και ανέβηκε πάνω της για να φθάσει τη λάμπα. Έβγαλε το καπάκι που είχε το φως και όπως κουνήθηκε πάνω στη σκάλα, του έπεσε ένα κατσαβίδι. Δεν κατέβηκε να το πιάσει και ασχολήθηκε με τη λάμπα. Τη στερέωσε καλύτερα και σταμάτησε να τρεμοπαίζει. Έβαλε στη θέση του το καπάκι και καθώς κατέβαινε, με κοίταξε. Τον κοίταξα κι εγώ στα μάτια και ένιωσα ότι ήθελε να με βρίσει. Από το πρόσωπό του φαινόταν ότι ήταν κακός. Ήμουν σίγουρος ότι κάτι θα μου έκανε. Είχα δει στην τηλεόραση μεγαλύτερους που είχαν βιάσει παιδιά. Τινάχτηκα από το κρεβάτι και χωρίς να το καταλάβω, βρέθηκα με το κατσαβίδι στα χέρια μου. Του το κάρφωσα με δύναμη στο μπράτσο του δεξιού του χεριού, που ακόμα κρατούσε τη σκάλα. Έβγαλε μια κραυγή, με έσπρωξε και έπεσα κάτω. Το κατσαβίδι είχε κολλήσει στο χέρι μου και έτσι όπως με έσπρωξε, ξεκαρφώθηκε από το μπράτσο του. Και πεσμένος κάτω που ήμουν, ακόμα στο χέρι μου ήταν. Έχω πεντακάθαρη την εικόνα στο μυαλό μου. Με θυμάμαι να σηκώνομαι από το πάτωμα και να του ορμάω ξανά, καταφέρνοντάς του πολλά χτυπήματα. Θυμάμαι τα μικρά μου ποδαράκια να πατάνε ξυπόλυτα πάνω στο αίμα του και αυτόν να είναι νεκρός και πεσμένος μπροστά μου σα σακί. Το κατσαβίδι το κρατούσα ακόμα όταν μπήκε ένας φύλακας στο δωμάτιο και σ' αυτό το σημείο, τελειώνουν οι αναμνήσεις μου από εκείνο το βράδυ.

Ξύπνησα το επόμενο πρωί σ' ένα άλλο δωμάτιο. Ξάπλωμένος σ' ένα στενό κρεβάτι

και δεμένος με λουριά. Μόνος μου. Πεινούσα πολύ, αλλά δε νομίζω ότι αυτό ενδιέφερε κανέναν. Όταν αποφάσισαν να έρθουν να με δουν, πρώτα μπήκαν μέσα τρεις άντρες από την ασφάλεια του νοσοκομείου. Έξω από το δωμάτιο ήταν η μάνα μου και την άκουγα να φωνάζει, φανερά αναστατωμένη εκείνη τη φορά. Δεν την άφηναν να μπει μέσα όμως. Αφού βεβαιώθηκαν ότι είχα ηρεμήσει, αποφάσισαν να με λύσουν και να της επιτρέψουν να μπει. Μαζί της μπήκαν η διευθύντρια και δύο νοσοκόμες. Η μάνα μου έτρεξε και με αγκάλιασε και μου έλεγε πάλι τα δικά της, ότι όλα θα πήγαιναν καλά δηλαδή.

«Μαμά, δεν το ήθελα».

«Το ξέρω, ψυχή μου, το ξέρω...»

«Ήθελε να μου κάνει κακό».

«Ησύχασε, μωρό μου, ησύχασε».

«Τι θα γίνει τώρα, μαμά;»

Δε μου απάντησε. Οι άλλοι μας κοιτούσαν και δεν έλεγαν το παραμικρό, σα να μην ήξεραν ούτε κι αυτοί τι να πουν ή τι να κάνουν. Φαινόταν στο πρόσωπό τους ότι ήταν ανίκανοι να διαχειριστούν οτιδήποτε παρέκκλιε από το ηλίθιο πρόγραμμά τους. Κι αυτοί οι φύλακες, άχρηστοι ήταν. Τόσοι πολλοί και δεν κατάφεραν να προστατέψουν έναν άνθρωπο. Αν και δε θα προλάβαιναν να κάνουν πολλά, τουλάχιστον κάτι θα μπορούσαν να κάνουν. Θυμάμαι ότι το πάτωμα πρόλαβε να γίνει όλο απ' άκρη σ' άκρη κόκκινο μέχρι να έρθει ένας απ' αυτούς. Αγκάλιασα τη μάνα μου σφιχτά και κάθισα στην αγκαλιά της για αρκετή ώρα χωρίς να μιλάμε. Είχα συμβιβαστεί με την ιδέα ότι θα με τιμωρούσαν. Για μερικά λεπτά υπήρχε απόλυτη ησυχία εκεί μέσα, μέχρι που εμφανίστηκε ο δικηγόρος.

«Γιατί αφήσατε να συμβεί αυτό;» ρώτησε θυμωμένος τη διευθύντρια.

«Δε σας επιτρέπω, κύριε! Εμείς δε φταίμε!» του απάντησε εκείνη.

«Πώς δε φταίτε; Πώς έφτασε το κατσαβίδι στα χέρια του παιδιού;»

«Ακούστε, κύριε, έπρεπε να γίνει μια επισκευή. Ο μικρός παρουσίασε έντονη επιθετικότητα».

«Το ξέρατε καλά ότι το παιδί είναι επιθετικό!» τη διέκοψε και την κοίταξε μ' ένα πολύ αυστηρό ύφος.

«Δεν μπορούμε να ξέρουμε τι...»

«Δεν μπορείτε να ξέρετε;» τη διέκοψε πάλι. «Είναι δουλειά σας να ξέρετε!»

Τότε, πήρε το λόγο αυτός που μου έκανε τις ερωτήσεις το προηγούμενο πρωί. Μόλις είχε έρθει στο δωμάτιο και παραήταν ψύχραιμος μετά από όσα είχαν συμβεί.

«Δε χρειάζεται να δημιουργούμε εντάσεις μπροστά στο παιδί. Να είστε σίγουρος, κύριε, ότι θα κάνουμε το καλύτερο για τον Κώστα. Να μην έχετε καμία αμφιβολία γι' αυτό. Ήδη έχω κάνει κάποιες ενέργειες. Μη μας αμφισβητείτε, σας παρακαλώ. Ήταν μια άτυχη στιγμή και σας διαβεβαιώνω προσωπικά ότι θα αποδοθούν ευθύνες εκεί που πρέπει να αποδοθούν. Ο Κώστας έχει ηρεμήσει τώρα και αυτό με χαροποιεί ιδιαίτερα. Είναι εξαιρετικά ήρεμος μετά από μια πάρα πολύ ανήσυχη βραδιά. Ας καθίσει εδώ το παιδί να δουν οι νοσοκόμες μήπως χρειάζεται κάτι και ας πάμε εμείς στο γραφείο μου να συζητήσουμε».

Ήταν ξεκάθαρο πως αυτός ήταν που έκανε κουμάντο και όχι η διευθύντρια. Τον ακολούθησαν στο γραφείο του και στο δωμάτιο μαζί μου έμειναν οι δύο νοσοκόμες και δύο φύλακες. Η μία νοσοκόμα ήρθε και μου ζήτησε να γύρω το κεφάλι μου πίσω. Κοίταξε μ' ένα μικρό φακό μέσα στα μάτια μου.

«Σ' ενοχλεί το φώς;» με ρώτησε.

«Με θαμπώνει λίγο μόνο».

«Τι βλέπεις όταν σου ρίχνω το φως;»

«Ένα λευκό χρώμα με κάτι κόκκινες κηλίδες».

«Ωραία, όλα μια χαρά. Για να δούμε και τ' αυτιά τώρα».

Με έσφιξε λίγο περισσότερο, αλλά μπορεί να ήταν ιδέα μου κιόλας. Αντέδρασα και αμέσως κουνήθηκε ένας από τους φύλακες και εκείνη με το χέρι της του έκανε νόημα να μην κάνει κάτι. Όταν τελείωσε, ήρθε η άλλη νοσοκόμα και μου μέτρησε την πίεση. Δε μου είπε κάτι, απλά σημείωσε μερικές λέξεις σ' ένα χαρτί και το έδωσε στην προηγούμενη νοσοκόμα ζητώντας της να το πάει στο γραφείο εκείνου του άντρα. Όταν επέστρεψε, οι δυο τους άρχισαν να μιλούν πρώτα μεταξύ τους και να γελούν και μετά, στη συζήτηση πήραν μέρος και οι φύλακες. Ο ένας από τους δύο άντρες ήταν ιδιαίτερα εκφραστικός. Με ξάφνιασε, γιατί δεν περίμενα ν' ακούσω κάποιο φύλακα, απ' αυτούς που πάντα κάθονταν σαν κολώνες, να συμπεριφέρεται σα χαζοχαρούμενος. Ίσως να λύγισε μπροστά στα γυναικεία μάτια. Περίμενα υπομονετικά, μέχρι που βαρέθηκα και ξάπλωσα. Σημασία δε μου έδωσαν, αλλά μόλις άκουσαν τους άλλους να επιστρέφουν, σοβάρεψαν απότομα. Εγώ ανασηκώθηκα και, καθιστός στο κρεβάτι, κοιτούσα την πόρτα με την καρδιά μου να έχει ήδη αρχίσει να

χτυπάει δυνατά. Θα μου έλεγαν τι θα μου έκαναν. Η μάνα μου κάθισε δίπλα μου, με αγκάλιασε και χαμηλόφωνα μου είπε ότι θα φεύγαμε απ' αυτό το νοσοκομείο.

«Το νοσοκομείο που θα πάμε είναι πιο καινούργιο και είναι από τα καλύτερα της χώρας. Εκεί δουλεύει ένας γιατρός που είναι διάσημος για τις μεθόδους του και στο εξωτερικό. Του μίλησα κι εγώ στο τηλέφωνο και μας περιμένει. Θα μας βοηθήσει. Σήμερα κιόλας θα πάμε! Θα στείλει ένα αυτοκίνητο να έρθει να μας πάρει. Σε δυόμισι, το πολύ τρεις ώρες θα είναι εδώ».

«Γιατί τόσες πολλές ώρες, μαμά;»

«Είναι λίγο μακριά».

«Κι εσύ πώς θα έρχεσαι τότε;»

«Με λεωφορείο, βρε Κωστή. Μην ανησυχείς. Λίγο έξω από την πόλη είναι. Σιγά!»

«Θα έρχεσαι κάθε μέρα;»

«Ναι!»

«Το υπόσχεσαι δηλαδή;»

«Το υπόσχομαι».

Η λύση ήταν να με στείλουν σ' ένα άλλο ψυχιατρείο. Έτσι με ξεφορτώνονταν και έστελναν το πρόβλημα σε άλλους. Αν και είχα αρκετούς λόγους να αμφισβητώ την αισιοδοξία της μάνας μου, την πίστεψα. Ένιωσα μια σιγουριά ότι στο καινούργιο νοσοκομείο θα μπορούσαν να με κάνουν καλά. Αν με άφηναν εκεί, δεν υπήρχε περίπτωση να συνέλθω. Αποθήκη παιδικών ψυχών ήταν. Παιδιά που ήταν καταδικασμένα να μη βρουν ποτέ γιατρεία. Παιδιά που απλά τα κρατούσαν μακριά από τον υπόλοιπο κόσμο. Ελπίζω να τους έχουν κλείσει τώρα.

Η μάνα μου, ο δικηγόρος κι εγώ πήγαμε στο δωμάτιο που κοιμόμουν και περιμέναμε μέχρι να μας φωνάξουν να κατέβουμε. Έξω από την πόρτα έκανε βόλτες ένας φύλακας, αλλά πολύ διακριτικά. Κουλουριασμένος στη ζεστή αγκαλιά της μάνας μου, περίμενα να έρθει η στιγμή που θα έφευγα απ' αυτήν τη φυλακή.

Μόνο τη διευθύντρια ξαναείδαμε και αυτό επειδή ήταν αναγκασμένη να μας συνοδεύσει μέχρι το αυτοκίνητο που είχε έρθει να μας πάρει. Ένα άσπρο φορτηγάκι ήταν με καθίσματα πίσω. Στη μια πλευρά έγραφε «Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Παίδων, ο Άγιος Ιωάννης». Ένα ακόμα νοσοκομείο με όνομα αγίου. Είναι πολύ συνηθισμένο αυτό. Πρώτοι μπήκαμε εγώ με τη μάνα μου, μετά ήρθε ο δικηγόρος κρατώντας κάτι χαρτιά και αφού βεβαιώθηκε ότι είχε πάρει ό,τι χρειαζόταν, ξεκινήσαμε. Λίγο πριν

φθάσουμε στην πύλη, είδα έναν άντρα με κοντομάνικο να κατεβαίνει από ένα άλλο μικρό φορτηγό και να κρατάει μια βαλίτσα με εργαλεία στο αριστερό του χέρι. Στο δεξί του μπράτσο είχε έναν επίδεσμο και μάλλον γι' αυτό χρησιμοποιούσε το αριστερό. Στην αρχή δεν έδωσα σημασία, αλλά μετά αναρωτήθηκα πώς γινόταν να φοράει κάποιος κοντομάνικο με τέτοιο καιρό και τον κοιτούσα. Είχε πολύ κρύο εκείνη την ημέρα εκεί. Ξαφνικά, έστριψε το κεφάλι του και μας κοίταξε. Τότε είδα το πρόσωπό του. Ήταν αυτός που είχα σκοτώσει. Μάλλον, ήταν αυτός που νόμιζα ότι είχα σκοτώσει... Τα 'χασα. Όλα αυτά τα είχα φανταστεί; Όλο αυτό το αίμα ήταν στη φαντασία μου; Τον κοιτούσα ξανά και ξανά μέχρι να βγούμε από την πύλη του νοσοκομείου και κάθε φορά επιβεβαίωνα ότι ήταν αυτός. Πάγωσα και άρχισα να φοβάμαι πολύ για το τι συνέβαινε μέσα στο μυαλό μου. Δε με κατάλαβε κανείς. Δεν είπα τίποτα σε κανέναν.

18

Άλλη μια σιδερένια πόρτα έκλεισε πίσω μου. Εκείνη τη φορά όμως, μπροστά μου έβλεπα ένα όμορφο πράσινο τοπίο και έναν πεντακάθαρο μικρό δρόμο που περνούσε μέσα από μεγάλα δέντρα. Τα δέντρα έκρυβαν το νοσοκομείο και αυτό φάνηκε μόνο όταν φθάσαμε μπροστά του. Το κτήριο ήταν πιο καινούργιο, πιο καθαρό και πολύ πιο φιλόξενο από το προηγούμενο νοσοκομείο. Μια μεγάλη επιγραφή έγραφε κάτι που με παραξένεψε μόλις το είδα, γιατί δεν ήξερα τι σήμαινε. Δε μας το είχε πει κάποιος δάσκαλος στο σχολείο και ούτε το είχα διαβάσει σε κάποιο βιβλίο. Έγραφε τη λέξη «Πρότυπο». Σκέφθηκα να ρωτήσω τη μάνα μου, αλλά άκουσα παιδικά γέλια και ξεχάστηκα. Λίγα μέτρα πιο 'κεί, δύο παιδιά έπαιζαν με μια μπάλα και γελούσαν. Δεν έπαιζαν καλά και φαινόταν ότι είχαν κάποιο πρόβλημα, αλλά το ευχαριστιόντουσαν με την ψυχή τους. Πού και πού, συμμετείχαν στο παιχνίδι και κάποιοι από τους φύλακες που βρίσκονταν εκεί γύρω. Θα τολμήσω να πω ότι τα παιδάκια αυτά ήταν κάτι παραπάνω από απλώς χαρούμενα. Καμία σχέση δεν είχαν με τα παιδιά του άλλου νοσοκομείου, που ήταν φυλακισμένα και αιχμάλωτα ενός ηλίθιου προγράμματος. Ακόμα και τους φύλακες, τους έβλεπα και αναρωτιόμουν αν ήταν στ' αλήθεια

φύλακες, μιας και δε θύμιζαν σε τίποτα τους άλλους τους αγροίους.

Δεν άργησε να μας υποδεχθεί ο υπεύθυνος του νοσοκομείου. Ένας νεαρός άντρας ήταν, το πολύ τριάντα πέντε χρόνων. Από τον τρόπο που μιλούσε, καταλάβαινες ότι ήταν παθιασμένος με τη δουλειά του. Είχε και κάτι στο βλέμμα του που με έκανε να τον συμπαθήσω αμέσως.

«Κώστας ή Κωστής; Ο πατέρας μου λέγεται Κωνσταντίνος και θέλει να τον φωνάζουμε Κωστή, όχι Κώστα. Εσένα πώς σ' αρέσει να σε φωνάζουν;» με ρώτησε με ένα ενδιαφέρον που ήταν σίγουρα αληθινό.

«Κωστή».

«Κωστής κι εσύ λοιπόν! Εμένα, Κωστή, με λένε Ανδρέα. Χαίρομαι πολύ που ήρθες! Θα περάσεις πάρα πολύ ωραία εδώ! Θα γνωρίσεις και τα άλλα παιδιά και όλα θα πάνε μια χαρά! Μόνο ο Ορέστης και ο Πέτρος είναι τώρα έξω. Μανία με το ποδόσφαιρο αυτά τα παιδιά!»

«Εκεί που ήμουν πριν δεν παίζαμε μπάλα».

«Ε... Εντάξει... Κοίτα, εδώ δουλεύουμε διαφορετικά από τα άλλα κέντρα. Είμαι σίγουρος ότι θα καταλάβεις αμέσως τη διαφορά».

«Πράγματι, είναι πολύ διαφορετικά. Πρέπει να παραδεχθώ ότι περίμενα κάτι πιο αυστηρό», του είπε η μάνα μου.

«Πιο αυστηρό; Όχι! Σε καμία περίπτωση! Εδώ βασιζόμαστε σε ένα οικογενειακό κλίμα, τα παιδιά κοιμούνται στο ίδιο δωμάτιο, παίζουν μεταξύ τους και, το σημαντικότερο, δεν τα υποβάλλουμε σε κάποια θεραπεία με αχρείαστα φάρμακα. Ξέρετε, πιστεύω ότι τα παιδιά κρύβουν μέσα τους μια δύναμη ακατέργαστη που ακόμα δεν την έχουν γνωρίσει. Σ' αυτήν τη δύναμη μπορούν να ψάξουν και να βρουν τη γατρεία. Η δύναμη τους είναι αμόλυντη, ασχέτως από το λόγο που ήρθαν εδώ. Είναι τόσο ισχυρή που μπορεί να τα βοηθήσει να κάνουν ένα καινούργιο ξεκίνημα, μια νέα αρχή στη ζωή τους. Τα φάρμακα θεωρώ ότι καταπνίγουν αυτήν τη δύναμη. Αφήστε που δεν κάνουν πάντα καλό. Είναι αρκετά επαναστατικός ο τρόπος που εργαζόμαστε εδώ και σας διαβεβαιώνω ότι βλέπουμε αποτελέσματα».

«Αν και δεν έχω μεγάλη πείρα πάνω στο αντικείμενο, πρέπει να ομολογήσω ότι δεν πίστευα ότι είχαμε στη χώρα ένα τέτοιο κέντρο. Δεν έχει καμία σχέση με ό,τι έχω δει έως τώρα», σχολίασε ο δικηγόρος. «Σας αξίζουν συγχαρητήρια. Πόσα παιδιά φιλοξενείτε;»

«Δώδεκα παιδιά με τον Κωστή».

«Δώδεκα; Μόνο δώδεκα;» τον ρώτησε η μάνα μου ξαφνιασμένη.

«Χώρο έχουμε για να φιλοξενήσουμε και άλλα παιδιά. Η αλήθεια είναι, όμως, ότι η διαδικασία για να έρθει ένα παιδί εδώ απαιτεί μια αρκετά ιδιαίτερη γραφειοκρατία και σχεδόν όλα τα παιδιά έχουν περάσει πρώτα από κλασικά ψυχιατρικά νοσοκομεία και, δυστυχώς, είχαν μερικές τραυματικές εμπειρίες. Το θέμα είναι ότι πρέπει να μας εμπιστευτούν και οι ίδιοι οι γονείς και να πιέζουν, ώστε να έρχονται τα παιδιά τους σ' εμάς. Βέβαια, αντικειμενικά, είναι ιδανικό να διατηρούμε ένα μικρό αριθμό παιδιών ανά κέντρο, για να μπορούμε να ασχοληθούμε περισσότερο με κάθε ένα παιδί ξεχωριστά. Όμως, το θέμα είναι ότι δεν έχουμε στη χώρα άλλο κέντρο σαν αυτό. Κάνουμε ότι μπορούμε για ν' ανοίξει τουλάχιστον ένα νέο κέντρο ακόμα, αλλά είναι αρκετά δύσκολο. Είναι πολύ μπερδεμένη η κατάσταση με τις χρηματοδοτήσεις. Ελπίζω ν' αλλάξουν όλα αυτά σύντομα».

Από τα λεγόμενά του, είχα ήδη καταλάβει τι σημαίνει αυτή η λέξη «Πρότυπο». Κάτι που είναι πάρα πολύ καλό, μάλλον πολύ αποτελεσματικό και που πρέπει οι άλλοι να το μιμηθούν. Χαιρόμουν πολύ μ' αυτά που άκουγα! Έριχνα κλεφτές ματιές στη μάνα μου και καταλάβαινα ότι και εκείνη ήταν ικανοποιημένη και χαιρόμουν ακόμα περισσότερο!

Καθώς προχωρούσαμε, μια κυρία ερχόταν προς το μέρος μας και μόλις ο κύριος Ανδρέας την είδε, της ζήτησε να με πάει να μου δείξει το κρεβάτι μου. Οι τρεις τους πήγαν στο γραφείο του για να πουν τα δικά τους κι εγώ πήγα μαζί με την κυρία. Μαρία την έλεγαν, ήταν τουλάχιστον εξήντα χρονών και είχε κοντά μαλλιά. Ήταν η πρώτη γυναίκα που γνώρισα με κοντά μαλλιά. Με πήγε σ' ένα δωμάτιο με πολλά κρεβάτια, με μία καρέκλα δίπλα στην πόρτα και μ' ένα μεγάλο ρολόι στη μέση του απέναντι τοίχου. Η πόρτα ήταν ακριβώς απέναντι από το δεύτερο κρεβάτι της πρώτης σειράς κρεβατιών. Δεκατέσσερα κρεβάτια ήταν, βαλμένα σε δύο σειρές, από εφτά η κάθε μία. Στην πρώτη σειρά ήταν και τα εφτά πιασμένα και στη δεύτερη, το πρώτο ήταν άδειο και τα επόμενα τρία και το έκτο πιασμένα. Μου είπε να διαλέξω ένα από τα άδεια κρεβάτια για να μου το στρώσει. Το πέμπτο της δεύτερης σειράς ήταν αυτό που διάλεξα. Μου άρεσε που ήταν μακριά από την πόρτα και που θα είχα κάποιον δίπλα μου και από αριστερά και από δεξιά. Μόλις της είπα ποιο ήθελα, άνοιξε μια ντουλάπα, έβγαλε από μέσα καθαρά σεντόνια, μια κουβέρτα κι ένα μαξιλάρι και άρχισε να

φτιάχνει το κρεβάτι.

«Είσαι δίπλα σε μια πάρα πολύ γλυκιά κοπέλα».

«Πώς τη λένε;»

«Νεφέλη».

«Σε ποιο κρεβάτι κοιμάται;»

«Στο προτελευταίο της μέσα σειράς, στ' αριστερά σου όπως θα ξαπλώνεις. Θα έχει κάποιον δίπλα της τώρα!»

«Τα άλλα παιδιά πού είναι;»

«Όλα τα παιδιά έχουν μια ασχολία. Άλλα διαβάζουν, άλλα παίζουν ποδόσφαιρο, άλλα βλέπουν ντοκιμαντέρ...».

«Ντοκιμαντέρ; Έχετε και τηλεόραση;»

«Έχουμε, έχουμε. Εσένα τι σ' αρέσει να κάνεις;»

«Ε... Μ' αρέσει να παίζω ποδόσφαιρο».

Ήρθαν στο μυαλό μου εικόνες με το Νίκο και τον Αλέξη να παίζουν ποδόσφαιρο και αμέσως άλλαξα την απάντησή μου.

«Περισσότερο μ' αρέσει να διαβάζω!»

«Σ' αρέσει η λογοτεχνία δηλαδή;»

«Τα μαθήματα μ' αρέσουν. Αυτά που κάνουμε στο σχολείο».

«Κατάλαβα. Είσαι καλός μαθητής;»

«Είμαι!»

«Τι τάξη πας;»

«Πέμπτη».

«Ωραία! Έχεις τα βιβλία σου;»

«Η μαμά μου ξέρει, αλλά η σάκα πρέπει να έμεινε στο σχολείο... Σίγουρα έχω μερικά στο σπίτι».

«Μην ανησυχείς! Θα τα βρούμε όλα τα βιβλία σίγουρα».

Χάρηκα πολύ που θα με άφηναν να διαβάζω. Μόλις ήρθε η μάνα μου με το δικηγόρο να δουν το δωμάτιο που θα κοιμόμουν, είπα αμέσως στη μάνα μου να μου φέρει τα βιβλία και έβαλαν τα γέλια και οι τρεις τους. Η κυρία Μαρία τούς έδειξε το κρεβάτι μου και, αφού θύμισε με αστείο τρόπο στη μάνα μου να φέρει τα βιβλία, έφυγε βιαστικά.

Η μάνα μου γελούσε μετά από πάρα πολύ καιρό! Μου είπε ότι η σάκα ήταν στο

σπίτι μας και ότι θα μου την έφερνε την επόμενη ημέρα. Όλα ήταν μια χαρά! Και ο δικηγόρος ήταν χαρούμενος και από το βλέμμα του θαρρείς πως είχε φύγει ένα τεράστιο βάρος. Δεν κάθισε μαζί μας πολλή ώρα και λίγο πριν φύγει, σχολίασε ότι μας άφηνε σε καλά χέρια εκείνη τη φορά, τονίζοντας τις τελευταίες του λέξεις. Ίσως να θεωρούσε ότι έφταιγε και εκείνος που με είχαν στείλει στο προηγούμενο νοσοκομείο. Εγώ δε νομίζω ότι έφταιγε.

Η κυρία Μαρία ήρθε πάλι στο δωμάτιο, για να με ρωτήσει αν ήθελα να φάω κάτι. Της είπα όχι, αν και πεινούσα, γιατί ήθελα να φάω πιο μετά, μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά για να τα γνωρίσω. Μίλησε για λίγο η μάνα μου μαζί της και από τη συζήτησή τους έμαθα τους κανόνες του επισκεπτηρίου. Θα μπορούσε να με επισκέπτεται όποια ώρα θέλαμε, γιατί το επισκεπτήριο λειτουργούσε διαφορετικά από το άλλο νοσοκομείο. Δεν είχε κάποια συγκεκριμένη ώρα, αλλά οι γονείς δε γινόταν να κάθονται μαζί με τα παιδιά τους πάνω από τρεις ώρες την ημέρα. Εάν το επιθυμούσαν βέβαια, μπορούσαν και να παρακολουθούν τις ατομικές συνεδρίες των παιδιών τους, όποτε αυτές γίνονταν, χωρίς ο χρόνος αυτός να αφαιρείται από τις τρεις ώρες. Συνήθως δύο φορές την εβδομάδα έκαναν ατομικές συνεδρίες και άλλες δύο φορές ομαδικές. Τις ομαδικές απαγορευόταν να τις παρακολουθούν οι γονείς, για να μην μαθαίνουν για τα άλλα παιδιά. Όλα ήταν πολύ σωστά οργανωμένα και δεν είχαν καμία σχέση με το ηλίθιο πρόγραμμα του προηγούμενου νοσοκομείου.

Μιας και ήταν η πρώτη μου ημέρα εκεί, επέτρεψαν στη μάνα μου να καθίσει περισσότερο από τις τρεις ώρες και τελικά, έφυγε τη στιγμή που θα έπρεπε να πάω στην τραπεζαρία για το βραδινό φαγητό. Δε μου ήρθε να κλάψω, γιατί μου άρεσε που με άφηνε σ' έναν τόσο όμορφο χώρο με τόσο συμπαθητικούς ανθρώπους. Ειδικά όταν πήγα στην τραπεζαρία, αισθάνθηκα απίστευτα όμορφα. Έντεκα χαμογελαστά προσωπάκια με κοιτούσαν με ενδιαφέρον και βιάστηκα να συστηθώ και να τους γνωρίσω όλους. Τη Νεφέλη, τον Αλέξανδρο, τον Ορέστη, το Δημήτρη, το Νίκο, το Γιώργο, τον άλλο Γιώργο, τη Δέσποινα, τη Σοφία, τον Πέτρο και το Γιάννη. Η μόνη που δε φαινόταν με την πρώτη ματιά ότι είχε κάποιο πρόβλημα ήταν η Νεφέλη. Κι εγώ βέβαια. Ήταν ένα πολύ όμορφο, μελαχρινό κοριτσάκι με μεγάλα εκφραστικά μάτια.

Μόλις τους είπε ο υπεύθυνος ότι θα έμενα μαζί τους, χειροκρότησαν και η χαρά τους ήταν σίγουρα αληθινή. Έτρωγαν, μιλούσαν, γελούσαν και ο χώρος ήταν γεμάτος ζωή. Τα παιδιά που τα είχα δει να παίζουν μπάλα, ο Ορέστης και ο Πέτρος δηλαδή, με

ανάγκασαν με το ζόρι να τους υποσχεθώ ότι το επόμενο πρωί θα έπαιζα μαζί τους! Όλοι, εκτός από τη Νεφέλη, μου έκαναν ερωτήσεις που δεν είχα ξανακούσει από παιδιά της ηλικίας μου. Αν είχα δει αστέρι να πέφτει, αν είχα δει ελάφι από κοντά, αν είχα πάει ποτέ για ψάρεμα, πόση ώρα μπορούσα να πατάω μόνο στο ένα πόδι και άλλες ασυνήθιστες, τουλάχιστον για μένα, ερωτήσεις. Το από πού ερχόμουν και τι τάξη πήγαινα δεν τους ενδιέφερε καθόλου. Η Νεφέλη μου είχε μιλήσει ελάχιστα τότε, αλλά με κοιτούσε με προσοχή όποτε απαντούσα στις ερωτήσεις των άλλων παιδιών.

Μετά το φαγητό, κάναμε όλοι μαζί ένα περίπατο έξω και μόλις άρχισε να νυχτώνει, μας πήγαν στο δωμάτιο για να ξαπλώσουμε. Όλη αυτήν την ώρα ήταν μαζί μας η κυρία Μαρία μαζί με άλλες δύο κυρίες. Η μία από αυτές, όταν ξαπλώσαμε, έμεινε στο δωμάτιο και κάθισε στην καρέκλα που ήταν δίπλα στην πόρτα. Κάτι έγραψε σ' ένα χαρτί που ήταν μέσα σε μια θήκη πάνω στην πόρτα και μετά, σηκώθηκε για να σβήσει τα μεγάλα φώτα και ν' ανάψει ένα άλλο, πολύ πιο μικρό. Βέβαια, το φωτάκι αυτό δε χρειαζόταν ακόμα, γιατί δεν είχε νυχτώσει τελείως έξω και έμπαινε φως από τα παράθυρα.

Δεν μπορούσα να κοιμηθώ κι αυτό ήταν πολύ φυσιολογικό, μιας και ήταν η πρώτη μου νύχτα εκεί. Στριφογύριζα λίγο ανήσυχος πάνω στο κρεβάτι και κοιτούσα τότε τον Ορέστη στα δεξιά μου και τότε τη Νεφέλη στ' αριστερά μου. Για να πω την αλήθεια, περισσότερη ώρα τη Νεφέλη κοιτούσα και αναρωτιόμουν τι μπορούσε να έχει αυτό το πανέμορφο κοριτσάκι και ήταν καταδικασμένο να ζει μακριά από τον υπόλοιπο κόσμο. Κάποια στιγμή, κοιτώντας τη φιγούρα της πια, μιας και είχε σκοτεινιάσει, είδα τα λαμπερά της μάτια ν' ανοίγουν και να με κοιτούν. Ανατρίχιασα, αλλά εκείνη τη φορά δεν ήταν από φόβο.

«Αγοράκι, γιατί κουνιέσαι συνέχεια; Δε βολεύεσαι στο κρεβάτι σου;»

«Βολεύομαι, απλά νιώθω λίγο περίεργα. Δεν έχω συνηθίσει ακόμα».

«Δεν πειράζει! Θα συνηθίσεις. Θες να σου πω κάτι;»

«Πες μου».

«Θα σου πω, αλλά μη μιλάς τόσο δυνατά και μας ακούσει η κυρία. Δε θέλει να μιλάμε το βράδυ. Εντάξει;»

«Εντάξει! Τώρα είναι καλύτερα;» τη ρώτησα χαμηλώνοντας πολύ τη φωνή μου.

«Ναι! Μπράβο! Θα σου πω ένα μυστικό. Δε θα το πεις σε κανέναν όμως, εντάξει;»

«Το υπόσχομαι!»

«Άκου με προσεχτικά! Μπορώ να κάνω κάτι που λίγοι άνθρωποι μπορούν. Μπορώ να πετάω όπως τα πουλιά. Μπορώ να πετάω πολύ ψηλά και να πηγαίνω όπου θέλω. Μ' αρέσει πολύ ο ουρανός! Αυτό το μπλε χρώμα του είναι πραγματικά υπέροχο. Εσένα σ' αρέσει;».

«Κι εμένα. Μα, αφού δεν έχεις φτερά, πώς μπορείς να πετάς;»

«Μα, έχω! Να!» Άρχισε να κουνάει τα χέρια της ρυθμικά κάτω από τα σκεπάσματα να πετούσε. «Ξέρω να πετάω, αλλά για να πετάξω, πρέπει να πάω σ' ένα ψηλό μέρος. Τα παράθυρα εδώ τα έχουν συνέχεια κλειστά και πάντα κάποιος μας προσέχει. Πρέπει να πάω στην ταρατσα και τότε θα τους αποδείξω ότι μπορώ να πετάω. Να είχα τα κλειδιά της πόρτας για την ταρατσα... Πάντα κλειδωμένη την έχουν. Μια μέρα θα τα καταφέρω όμως! Θα πάω άκρη-άκρη και θα πηδήξω όσο πιο μακριά μπορώ κουνώντας τα φτερά μου. Τότε θα δουν όλοι ότι ξέρω να πετάω και θα σταματήσουν να μη με πιστεύουν».

«Τους το έχεις πει;»

«Ναι, αλλά σου λέω ότι δε με πιστεύουν και κάθε φορά που τους το λέω, με προσέχουν ακόμα πιο πολύ. Έχω πάρα πολλές μέρες να τους το πω πάντως. Μην πεις τίποτα εσύ! Εντάξει, αγοράκι;»

«Εντάξει».

«Θέλω να με βοηθήσεις!»

«Να σε βοηθήσω; Πώς να σε βοηθήσω;»

«Θέλω να με βοηθήσεις να πάω στην ταρατσα. Πρέπει να πάρουμε τα κλειδιά».

«Δεν ξέρω αν μπορώ να το κάνω αυτό...»

«Μόνο εσύ μπορείς να με βοηθήσεις. Τα άλλα παιδάκια δεν είναι σαν κι εσένα. Εσύ είσαι πολύ πιο έξυπνος. Και εάν τους πω κάτι, θα το πουν αμέσως και χωρίς να το θέλουν κιόλας. Δεν τους κατηγορώ, αλλά είμαι σίγουρη πως θα το κάνουν. Σου λέω δεν είναι σαν εσένα! Εσύ κι εγώ κακώς βρισκόμαστε εδώ. Κοίτα έναν καθρέφτη και δες πόσο διαφορετικοί είμαστε. Δεν ανήκουμε εδώ!»

«Μα, δεν μπορώ να κάνω κάτι τέτοιο. Αν δεν τα καταφέρεις να πετάξεις, θα χτυπήσεις πολύ άσχημα. Μπορεί να μην μπορέσεις να περπατήσεις ξανά ή μπορεί και να σκοτωθείς».

«Δε με πιστεύεις ούτε εσύ! Ξέρω σου λέω! Και η μαμά μου ξέρει να πετάει. Εκείνη με έμαθε! Πρέπει να πετάξω, γιατί μόνο έτσι θα μπορέσω να την ξαναδώ. Μόλις αγγίξω

τον ουρανό, θα με πάει στη μαμά μου».

«Πού είναι η μαμά σου τώρα;»

«Κάπου μακριά έχει πάει. Μια μέρα, άνοιξε την μπαλκονόπορτα, βγήκε στο μπαλκόνι και πέταξε. Έλεγγχε κάθε απόγευμα αν η μπαλκονόπορτα ήταν ανοιχτή και πάντα την έβρισκε κλειδωμένη μ' ένα περίεργο λουκέτο που είχε βάλει ο μπαμπάς. Εκείνη τη μέρα όμως, ο μπαμπάς είχε ξεχάσει το κλειδί πάνω στο λουκέτο. Η μαμά μου ξεκλείδωσε και βγήκε έξω. Την είδα να πηγαίνει άκρη-άκρη και να πετάει μακριά. Πήγα να βγω στο μπαλκόνι για να της φωνάξω να γυρίσει πίσω, αλλά με κράτησε πολύ σφιχτά ο μπαμπάς και δεν μπόρεσα. Δεν την είδα να πετάει, αλλά μου είχε πει ότι ήξερε να πετάει καλά. Ο κόσμος που την έβλεπε φώναζε. Κανείς τους δεν είχε ξαναδεί άνθρωπο να πετάει».

«Ο μπαμπάς σου τι κάνει;»

«Είμαι σίγουρη ότι πήγε να βρει τη μαμά μου και ότι τώρα θα είναι κάπου μαζί και θα με περιμένουν. Αν με είχαν αφήσει να πετάξω, θα είχα πάει να τους βρω. Ο μπαμπάς μου στενοχωρήθηκε πάρα πολύ που η μαμά μου δε μας πήρε μαζί της. Αργούσε να γυρίσει σπίτι και όταν γυρνούσε ήταν περίεργος. Μιλούσε περίεργα, μύριζε άσχημα και μερικές φορές με έσπρωχνε δυνατά. Μια φορά, με έσπρωξε τόσο δυνατά που παραλίγο να μου σπάσει τα φτερά. Ευτυχώς, δεν έπαθαν τίποτα και τον συγχώρεσα. Δεν το έκανε επίτηδες. Ήταν έτσι, γιατί κατηγορούσε τον εαυτό του που έφυγε η μαμά. Ένα βράδυ, μια κυρία μού είπε ότι ο μπαμπάς έφυγε και ότι δε θα ξαναγυρνούσε. Πρέπει να πάω να βρω τη μαμά μου και τον μπαμπά μου. Εσύ μπορείς να με βοηθήσεις! Μόνο εσύ! Θα με βοηθήσεις, έτσι;»

«Θα σε βοηθήσω».

«Αλήθεια λες; Γιατί και η κυρία που σου λέω μου είχε πει ότι θα με βοηθούσε, αλλά με πήγε σ' ένα νοσοκομείο για άρρωστα παιδιά. Εκεί δεν ήταν καθόλου καλά. Με ανάγκαζαν να παίρνω και κάτι χάπια. Αυτά μου έκαναν κακό. Όταν το κατάλαβα, άρχισα να τα φτύνω κρυφά. Ξέρεις, αυτά τα χάπια σε κάνουν να αισθάνεσαι διάφορα. Μια μέρα, με έδιωξαν από εκεί και πήγα σ' άλλο νοσοκομείο. Εκεί ήταν καλύτερα, αλλά κάποια παιδιά με πείραζαν και τελικά, με έφεραν εδώ. Εδώ είναι καλά. Εδώ, αν κάποιος με βοηθήσει, μπορώ να πετάξω. Θα με βοηθήσεις είπες, έτσι; Το είπες! Το υποσχέθηκες!»

«Θα σε βοηθήσω».

Μόνο ψέματα μπορούσα να της πω, γιατί μόνο έτσι θα κέρδιζα την εμπιστοσύνη της. Με το ζόρι έβγαιναν οι λέξεις από το στόμα μου και ευτυχώς που το σκοτάδι έκρυβε τα δάκρυά μου. Είχα στενοχωρηθεί πολύ γι' αυτήν την ταλαιπωρημένη ψυχούλα. Το ότι αποφάσισε να μου μιλήσει και μάλιστα από την πρώτη ημέρα φανέρωσε το πόσο απελπισμένη ήταν. Βοήθεια χρειαζόταν. Βοήθεια όχι για να πεθάνει, αλλά βοήθεια για να ξεχάσει. Ήταν και πάρα πολύ έξυπνη. Είχε δίκιο για τα χάπια. Κι εμένα το ίδιο μου έκαναν. Αυτή η εξυπνάδα, η σπιρτάδα στο βλέμμα της, δεν υπήρχε περίπτωση να μη συνδυαζόταν με μια εσωτερική δύναμη τεράστια, ακριβώς αυτήν τη δύναμη που έλεγε ο κύριος Ανδρέας. Η Νεφέλη έπρεπε να βρει μέσα της τη δύναμη που θα την έσωνε κι αυτό, εκείνη τη νύχτα, έγινε και δική μου ευθύνη. Με το βάρος αυτής της ευθύνης, αλλά και με την ικανοποίηση που μου πρόσφερε η επιδίωξη ενός ακόμα σημαντικού στόχου, έκλεισα τα μάτια μου και άρχισα να πάλι να κάνω σχέδια, μέχρι που αποκοιμήθηκα.

Την επόμενη ημέρα, ήταν πολύ νωπά στη μνήμη μου όσα μου είχε πει η Νεφέλη και δε γινόταν να σκέφτομαι κάτι άλλο. Το πρωί, έπαιζα μπάλα με τα δυο παιδιά που τους το είχα υποσχεθεί και τα μάτια μου ήταν συνέχεια πάνω της. Και το απόγευμα που ήμουν στην αυλή με τη μάνα μου, καθόμασταν σε μέρος που μπορούσα να τη βλέπω. Μέχρι που κάποια στιγμή, εκεί που ελέγχαμε με τη μάνα μου αν ήταν μέσα στη σάκα όλα τα βιβλία, είδα τη Νεφέλη να σηκώνεται απότομα από εκεί που καθόταν και να πηγαίνει ξανά μέσα. Άφησα τη μάνα μου και έτρεξα να τη ρωτήσω πού πήγαινε. Μου είπε ότι πήγαινε στη βιβλιοθήκη για να διαβάσει, όπως έκανε κάθε απόγευμα. Και τα πρωινά συνήθιζε να πηγαίνει, αν δε γινόταν κάποια συνεδρία, αλλά εκείνο το πρωινό δεν πήγε, γιατί μου είπε ότι ήθελε να με δει να παίζω ποδόσφαιρο. Δεν την ακολούθησα και επέστρεψα στη μάνα μου, για να αντιμετωπίσω την αδιακρισία της.

«Ποια είναι η κοπελίτσα, Κωστή;»

«Μια φίλη μου».

«Πώς τη λένε;»

«Νεφέλη τη λένε, αλλά εσένα τι σε νοιάζει;»

«Καλά, βρε Κωστή, πότε προλάβετε και γίνετε φίλοι;»

«Σου λέω είμαστε φίλοι! Αυτό!»

«Καλά! Ξέρεις να μου πεις για ποιο λόγο είναι εδώ το κοριτσάκι; Μου φαίνεται αρκετά καλά...»

«Να μη σε νοιάζει! Δεν έχει τίποτα!»

«Μάλιστα... Δε θες να μου πεις μάλλον».

«Η μαμά της δε ζει και ο πατέρας της δεν ξέρω... Μόνη της είναι».

«Αλήθεια; Δεν έχει κάποιον να έρχεται να τη βλέπει;»

«Δεν ξέρω. Νομίζω πως όχι».

«Α, την καημένη! Πες μου τίποτα άλλο για το κοριτσάκι, βρε. Από ενδιαφέρον ρωτάω».

«Να μη σε νοιάζει σου είπα!»

«Καλά, καλά...»

Ανησυχούσα μήπως η Νεφέλη είχε κάνει κακό στον εαυτό της και έριχνα κλεφτές ματιές στην ταρατσα. Ηρέμησα μόνο όταν την είδα να βγαίνει πάλι στην αυλή. Εμείς καθίσαμε όλη την ώρα έξω, γιατί ο καιρός ήταν αρκετά καλός για την εποχή και η μάνα μου προτίμησε την αυλή. Πιο ωραία ήταν έξω βέβαια, αρκεί να ήταν και η Νεφέλη έξω όμως. Για να πω την αλήθεια, προτιμούσα να έφευγε νωρίτερα η μάνα μου, για να έκανα περισσότερο παρέα με τη Νεφέλη, αλλά δεν μπορούσα να της ζητήσω κάτι τέτοιο. Ντρέπομαι που δεν ήθελα τη μάνα μου μαζί μου εκείνο το απόγευμα, αλλά έτσι είναι η ζωή. Μεγαλώνοντας, θέλουμε οι δικοί μας να μην είναι συνέχεια μαζί μας. Άλλο μαζί μας, άλλο δίπλα μας.

Πριν φύγει, μου είπε ότι την επόμενη ημέρα θα ερχόταν από το πρωί, γιατί τότε θα έκανα την πρώτη μου ατομική συνεδρία. Αγχώθηκα λίγο όταν μου το είπε, αλλά, όπως και να 'χε, δε θ' αργούσε η πρώτη μου εξέταση. Το επόμενο πρωί θα εξέταζαν μερικούς από εμάς μόνους μας και το μεθεπόμενο, όλα τα παιδιά μαζί. Είχα περιέργεια ν' ακούσω τι θα έλεγε η Νεφέλη στην ομαδική συνεδρία, αλλά πρώτα έπρεπε να δω τι θα έλεγα εγώ στη δική μου συνεδρία. Το βράδυ, αφού έδειξα τη σάκα μου στη Νεφέλη και της είπα ότι θα πήγαινα κι εγώ στη βιβλιοθήκη για να διαβάσω μαζί της, της ζήτησα να μου πει τι γινόταν στις ατομικές συνεδρίες. Μου είπε κάποιες από τις ερωτήσεις που συνήθιζαν να κάνουν και ότι πάντα έδειχναν σε όλα τα παιδιά ένα βιβλίο με εικόνες και τα ρωτούσαν τι έβλεπαν. Με προειδοποίησε ότι αυτές οι εικόνες είχαν κάτι το περίεργο που σε μπέρδευε, αλλά θεώρησα ότι ήταν ιδέα της και ότι δε θα με μπέρδευαν εμένα.

Όλα αυτά τα έζησα για πρώτη φορά μέσα σε μια μικρή αίθουσα, ειδικά διαμορφωμένη για τις ατομικές συνεδρίες. Απέναντι μου, στο μπροστινό τραπέζι, είχα

τον υπεύθυνο, τον κύριο Ανδρέα δηλαδή, μία κυρία και άλλον έναν κύριο. Από πίσω τους κάθονταν η μάνα μου, μια νοσοκόμα και ένας κύριος, μάλλον από την ασφάλεια του νοσοκομείου. Το κλίμα ήταν πολύ φιλικό και δε μ' ενοχλούσε που τους είχα όλους αυτούς απέναντί μου.

«Πώς σου φαίνονται οι πρώτες σου μέρες εδώ, Κωστή;» με ρώτησε ο κύριος Ανδρέας.

«Ε... Καλά...»

«Να υποθέσω ότι υπάρχει κάτι που δε σ' αρέσει;»

«Όχι. Είναι πολύ καλά.»

«Θα προτιμούσες να ήταν κάτι έστω και λίγο διαφορετικό; Πρέπει να μας το λες αν υπάρχει κάτι που πιστεύεις ότι μπορεί να βελτιωθεί.»

«Όχι. Όλα είναι εντάξει.»

«Δεν υπάρχει κάτι που να σε προβληματίζει δηλαδή;»

«Όχι, όχι...»

«Χαίρομαι, Κωστή! Για πες μου τώρα, τα βράδια κοιμάσαι καλά;»

«Ναι.»

«Αν δεις κάποιον εφιάλτη και ξυπνήσεις, να το πεις αμέσως στην κυρία που κάθεται στην πόρτα. Εντάξει, Κωστή; Τώρα θέλω να μιλήσεις λίγο με τη συνάδελφό μου.»

Τη συνάδελφό του την έλεγαν Ειρήνη και ήταν κι αυτή στην ηλικία του. Μια πολύ όμορφη κοπέλα με λίγα παραπανίσια κιλά. Μου ζήτησε να καθίσουμε σ' ένα άλλο τραπέζι στο δωμάτιο και ακούμπησε πάνω σ' εκείνο το τραπέζι ένα βιβλίο και ένα σημειωματάριο. Το βιβλίο ήταν αυτό που μου είχε πει η Νεφέλη. Το ξεφύλλιζε σελίδα-σελίδα, με ρωτούσε να της πω τι έβλεπα και κρατούσε σημειώσεις. Η πρώτη εικόνα ήταν ένα περίεργο σύνολο από γραμμές που πράγματι σε μπερδευε όταν το κοιτούσες. Σα να ξεχώριζα και κάτι άλλο στο βάθος, αλλά δεν μπορούσα να καταλάβω τι ήταν. Της είπα ότι έβλεπα γραμμές και κάτι στο βάθος. Η δεύτερη ήταν ένα μικρό γατάκι που είχε ένα πολύ χαριτωμένο, αλλά λίγο θλιμμένο προσωπάκι. Της είπα ότι το γατάκι ήταν στενοχωρημένο, γιατί ήθελε παρέα. Της είπα ακόμη ότι ήμουν σίγουρος ότι μόλις έβρισκε τη μανούλα του ή τ' αδερφάκια του θα ήταν πάλι χαρούμενο. Η τρίτη εικόνα ήταν ένα λουλούδι. Της είπα ότι ήταν ένα λουλούδι μαραμένο και ότι αυτό με στενοχωρούσε κάπως. Περίεργο... Ένα μαραμένο λουλούδι να με κάνει να

αισθανθώ άσχημα; Με ρώτησε από πού κατάλαβα ότι ήταν μαραμένο. Της εξήγησα ότι τα χρώματά του δεν ήταν ζωηρά. Η τέταρτη εικόνα ήταν μια ζωγραφιά με αστέρια, ένα φεγγάρι μέσα σ' έναν κίτρινο κύκλο, αρκετά μικρά σπιτάκια κι ένα περίεργο φυτό που έφτανε στον ουρανό. Τότε, δεν ήξερα ότι αυτή η ζωγραφιά ήταν πάρα πολύ διάσημη. Τη συνάντησα χρόνια μετά σ' ένα βιβλίο. «Έναστρο νύχτα» ήταν το όνομά της και ήταν έργο ενός διάσημου ζωγράφου που τον έλεγαν Βίνσεντ βαν Γκογκ. Μάλιστα, το συγκεκριμένο έργο το είχε ζωγραφίσει όταν ήταν κι αυτός σε κάποια ψυχιατρική κλινική. Με το που αντίκρισα την εικόνα αυτή για πρώτη φορά, ανατρίχιασα. Οι ζωγραφισμένες δίνες στον ουρανό ήταν παρόμοιες με τις δίνες που είχα δει στον εφιάλτη τότε στο τρένο. Και τα χρώματά τους ήταν σχεδόν ίδια με τα σημάδια που άφηνε το χρυσό ραβδί όταν έφυγε σαν τρελό από τα χέρια μου.

Η κυρία Ειρήνη κατάλαβε ότι κάτι με ενόχλησε και θέλησε να μάθει τι ήταν αυτό. Της είπα μόνο ότι ήθελα να σταματήσουμε. Κοίταξε τον κύριο Ανδρέα, εκείνος της έγνεψε θετικά και σταματήσαμε. Λίγα δευτερόλεπτα πιο μετά, έκλεισε το βιβλίο, αλλά εγώ, ασυναίσθητα, συνέχιζα να κοιτάω στη θέση που ήταν η εικόνα. Μου χάιδεψε το χέρι και μου είπε τρυφερά ότι τελειώσαμε. Δεν είχαμε τελειώσει, κυρία Ειρήνη. Μόλις ξεκινούσαμε κι εγώ έπρεπε να βρω έναν τρόπο να μη με επηρεάζουν οι εικόνες σου. Σκέφθηκα ότι σίγουρα η Νεφέλη θα είχε βρει μια λύση.

Μετά, ότανμίλησα με τη μάνα μου, δεν της είπα γιατί ενοχλήθηκα όταν είδα αυτήν τη ζωγραφιά. Της είπα μόνο ότι δεν άντεξα άλλο όλο αυτό με τις εικόνες. Κάθισε μαζί μου και τις τρεις επόμενες ώρες και όταν έφυγε, μπόρεσα επιτέλους να πάω στη βιβλιοθήκη, για να βρω τη Νεφέλη. Πήγα πρώτα στο δωμάτιο να πάρω τη σάκα μου και μετά πήγα εκεί τρέχοντας, γιατί πλησίαζε η ώρα του φαγητού και δεν είχαμε πολύ χρόνο. Ανοίγοντας την πόρτα της βιβλιοθήκης, εντυπωσιάστηκα! Ήταν πεντακάθαρα, πολύ τακτοποιημένα όλα, τα μεγάλα τραπέζια ταίριαζαν απίστευτα στο χώρο και είχε πραγματικά πάρα πολλά βιβλία. Ήταν και άλλα παιδιά εκεί και μια γυναίκα που τα πρόσεχε. Κάθισα στο τραπέζι που καθόταν η Νεφέλη μόνη της. Ευτυχώς που ήταν μόνη της, γιατί αλλιώς θα ήταν δύσκολο να μπορέσουμε να συζητήσουμε αυτά που ήθελα.

«Τι θα διαβάσεις εσύ;» με ρώτησε κοιτώντας επίμονα τη σάκα μου.

«Θα κάνω μια επανάληψη στα μαθηματικά μάλλον».

«Είσαι καλός μαθητής;»

«Ε... Νομίζω πως ναι».

«Κι εγώ ήμουν καλή μαθήτρια, αλλά όταν έφυγε η μαμά, σταμάτησα το σχολείο. Δε σταμάτησα το διάβασμα όμως. Διάβαζα μόνη μου στο σπίτι. Έχω μάθει πάρα πολλά και ξέρω και καλή ορθογραφία».

«Θες να μου δείξεις τι διαβάζεις τώρα;»

«Διαβάζω για τη θάλασσα, για τα ψάρια και για άλλα πλάσματα που ζουν στη θάλασσα».

«Σ' αρέσει η θάλασσα, ε;»

«Όχι! Εμένα μ' αρέσει ο ουρανός!»

«Και γιατί δε διαβάζεις κάποιο βιβλίο για τον ουρανό;»

«Μα, αφού θέλω να τους ξεγελάσω! Παρακολουθούν τι διαβάζουμε εδώ και θέλω να νομίζουν ότι δε με ενδιαφέρει πια ο ουρανός. Διάβαζα βιβλία για τα πουλιά και σχεδόν τα έπαιρναν από τα χέρια μου. Τώρα θέλω να τους καθησυχάσω. Είναι μέρος του σχεδίου μου. Κατάλαβες;»

«Κατάλαβα...»

«Κι εσύ, αν θες μια μέρα να φύγεις από 'δώ, μόνο αν τους ξεγελάσεις θα τα καταφέρεις».

«Να σου πω κάτι; Μου έδειξαν σήμερα το βιβλίο με τις εικόνες».

«Κάθε φορά θα στο δείχνουν».

«Κάποιες εικόνες με έκαναν να αισθάνομαι άσχημα».

«Καταλαβαίνω τι λες, αγοράκι. Πρέπει να συνηθίσεις να μη λες όλα αυτά που βλέπεις και πρέπει και να κρατάς μέσα σου αυτά που αισθάνεσαι. Αυτοί καταλαβαίνουν ακόμα και από τα μάτια σου. Είναι πολύ πονηροί και το βιβλίο έχει πάρα πολλές εικόνες. Μπορεί να μη σου δείχνουν κάθε φορά τις ίδιες. Γι' αυτό, πρέπει να μάθεις να κάνεις αυτό που σου είπα, ανεξάρτητα από το αν έχεις δει ξανά μια εικόνα ή όχι».

«Μα, αφού μου ζητούν να περιγράψω τις εικόνες, πώς δε θα τους λέω αυτά που βλέπω;»

«Όλα αυτά που βλέπουν τα παιδιά εδώ, αυτοί δεν τα βλέπουν. Δεν μπορούν να καταλάβουν. Να λες αυτά που βλέπουν όσοι λένε για τους εαυτούς τους ότι είναι φυσιολογικοί. Αν είναι ένα σπίτι, να λες ένα σπίτι. Όχι ένα σπίτι μέσα στη βροχή!»

«Ακόμα κι αν φαίνεται η βροχή;»

«Τα σπίτια είναι ακίνητα. Η βροχή είναι σταγόνες που πέφτουν, που κινούνται. Οι ζωγραφιές δεν είναι σαν την οθόνη της τηλεόρασης. Εσύ να λες αυτά που δεν κινούνται, τα άλλα να μην τα λες. Αν η βροχή δεν κινείται, πες ότι φαίνεται και η βροχή. Και να μη σχολιάζεις. Αν σου δείξουν έναν άνθρωπο, να πεις ένας άνθρωπος. Όχι ένας χαρούμενος άνθρωπος, γιατί θα σου κάνουν κι άλλες ερωτήσεις μετά».

«Είσαι σίγουρη γι' αυτά που μου λες;»

«Ναι! Είμαι! Και θα σου πω και κάτι άλλο. Αν βλέπεις κάτι που σε βάζει σε σκέψεις για το αν πράγματι υπάρχει στην εικόνα που σου δείχνουν, δεν υπάρχει γι' αυτούς. Αυτοί δεν το βλέπουν. Κατάλαβες;»

«Κατάλαβα...»

Τι ήταν αυτό που είχα καταλάβει; Ήταν ότι δεν έπρεπε να τους είχα πει γι' αυτό που έβλεπα στο βάθος της εικόνας με τις γραμμές, ούτε για το θλιμμένο γατάκι, ούτε για το μαραμένο λουλούδι. Τα είπα αυτά στη Νεφέλη και με καθυσύχασε λέγοντάς μου ότι εκείνη είχε πάει χειρότερα στην πρώτη της συνεδρία. Δεν είχε καταφέρει να περιγράψει την τρίτη εικόνα. Μου είπε ότι δε θυμόταν ποια ήταν αυτή η εικόνα, αλλά είμαι σίγουρος ότι θυμόταν και δεν ήθελε να μου πει. Δεν επέμεινα. Κι εγώ της έκρυψα όσα αισθάνθηκα όταν είδα την εικόνα με τη ζωγραφιά. Δε χρειαζόταν να ξέρει.

19

«Κωστή, πιάσε!»

Ο Δημήτρης μού πέταξε την μπάλα και μόλις που κατάφερα να την πιάσω. Ήταν η σειρά μου να μιλήσω. Έπρεπε να πω αν μου άρεσε το φαγητό τις προηγούμενες ημέρες. Αυτή ήταν η πρώτη ερώτηση του κύριου Ανδρέα. Ένα απλό «ναι» ήταν αρκετό. Πέταξα την μπάλα στον Ορέστη και ήταν η σειρά του ν' απαντήσει. Και εκείνος, όπως και όλοι οι υπόλοιποι, δεν είχε να πει κάτι αρνητικό.

Καθόμασταν σ' έναν κύκλο και ο κύριος Ανδρέας, αφού έκανε την πρώτη ερώτηση, έδινε την μπάλα σε κάποιον από εμάς και του ζητούσε ν' απαντήσει πρώτος. Μετά, το παιδί που απαντούσε διάλεγε κάποιο άλλο παιδί για να του πετάξει την μπάλα και εκείνο έπρεπε να δώσει τη δική του απάντηση. Όταν απαντούσαμε όλοι μια ερώτηση,

ο κύριος Ανδρέας έκανε μια καινούργια και απαντούσε πρώτος αυτός που κρατούσε την μπάλα, δηλαδή αυτός που είχε απαντήσει τελευταίος την προηγούμενη ερώτηση. Έτσι γίνονταν οι ομαδικές συνεδρίες.

Η δεύτερη ερώτηση εκείνη την ημέρα ήταν αν είχαμε κάποιο παράπονο από το προσωπικό. Κανένας δεν παραπονέθηκε για τίποτα. Η τρίτη ερώτηση ήταν αν είχαμε ενοχληθεί από τη συμπεριφορά κάποιου άλλου παιδιού. Όλοι απαντήσαμε αρνητικά. Η τέταρτη ήταν αν θέλαμε να μοιραστούμε κάτι με την υπόλοιπη ομάδα. Δεν περίμενα ότι τα παιδιά θα απαντούσαν με τόσο μεγάλο ενθουσιασμό σ' αυτήν την ερώτηση.

Ο ένας Γιώργος που έπρεπε ν' απαντήσει πρώτος είπε ότι ξεκίνησε να διαβάσει ένα βιβλίο και πέταξε την μπάλα στον άλλο Γιώργο. Πάντα ο ένας Γιώργος στον άλλο Γιώργο την έριχνε. Δεν ξέρω πώς είχε ξεκινήσει αυτό, αλλά είχε γίνει κανόνας και δεν άλλαζε με τίποτα. Ο άλλος Γιώργος είπε ότι κατάφερε να κάνει ένα κόλπο με την μπάλα που ήθελε από μικρός και δεν τα κατάφερνε. Μετά, ο Γιάννης είπε ότι είδε ένα όνειρο στο οποίο ήταν μεγάλος επιστήμονας και είχε πάρει ένα βραβείο. Δε θυμάμαι με ποια σειρά μίλησαν οι υπόλοιποι, αλλά θυμάμαι τι είπαν. Ο Δημήτρης μοιράστηκε μαζί μας κάτι που διάβασε σ' ένα βιβλίο και το ίδιο έκαναν η Σοφία και η Δέσποινα. Ο Πέτρος μάς είπε ότι είδε ένα μυρμήγκι που κουβαλούσε ένα σπόρο τουλάχιστον δέκα φορές όσο το μέγεθός του. Ο Ορέστης μάς είπε ότι βρήκε ένα πεταμένο κέρμα εκεί που έπαιζε. Ο Αλέξανδρος είπε ότι έφτιαξε ένα μικρό αεροπλάνο από χαρτί και ο Νίκος ότι ήθελε να κάνει ένα μεγάλο ταξίδι με καράβι. Την προηγούμενη ημέρα το είχε αποφασίσει και ήταν πολύ ενθουσιασμένος, γιατί ήταν σίγουρος ότι θα τα κατάφερνε. Αν ονειρεύεται ακόμα εκείνο το ταξίδι, ελπίζω να καταφέρει να το πραγματοποιήσει, γιατί μερικά όνειρα πρέπει να τα πραγματοποιούμε, αλλιώς μπορεί να είμαστε δυστυχισμένοι, όπως και όταν δεν κάνουμε όνειρα. Εγώ απάντησα μετά το Δημήτρη, όπως είχα κάνει και στην πρώτη ερώτηση. Τους είπα μόνο ότι μου άρεσε πολύ που ήμουν εκεί μαζί τους. Η Νεφέλη, αν θυμάμαι καλά, απάντησε μετά τη Σοφία. Μίλησε αρκετή ώρα και περιέγραψε με κάθε λεπτομέρεια ένα είδος ψαριού που κινδύνευε να εξαφανιστεί. Το είχε διαβάσει σ' ένα βιβλίο στη βιβλιοθήκη. Ήξερε καλά τι έκανε και μάλιστα ο κύριος Ανδρέας, αγνοώντας προφανώς το σκοπό της, έδειχνε εντυπωσιασμένος από τις γνώσεις της. Κι εμένα, αν ήμουν στη θέση του, σίγουρα θα με είχε ξεγελάσει. Πέμπτη ερώτηση δε μας έκανε. Σε καμία ερώτηση δεν πέταξα την μπάλα στη Νεφέλη, γιατί καθόταν δίπλα μου και δε θα φαινόταν ωραίο στα άλλα

παιδιά.

Τις επόμενες ημέρες, πήγαινα στη βιβλιοθήκη τις ίδιες ώρες που πήγαινε και η Νεφέλη. Μου άρεσε που διάβαζα μαζί της. Βέβαια, την περισσότερη ώρα έκανα ότι διάβαζα, γιατί δεν μπορούσα να πάρω τα μάτια μου από πάνω της. Αυτή η σπιρτάδα στο βλέμμα της... Έλαμπε! Μα, πώς ήταν δυνατό να πιστεύει ότι μπορούσε να πετάξει; Της μιλούσα και της ζητούσα συνεχώς συμβουλές για το πώς θα τα κατάφερνα στις συνεδρίες και από αυτά που μου έλεγε, φαινόταν πόσο απίστευτα έξυπνη ήταν. Δεν ήταν λογικό να πιστεύει σε κάτι τόσο παράλογο.

Ένα άλλο πράγμα που μου έκανε εντύπωση στη Νεφέλη ήταν κάποιες εμμονές που είχε, που δεν τις έλεγες και λίγες. Όσες και να ήταν όμως, εμένα δε με πείραζαν καθόλου. Την έκαναν ακόμα πιο γλυκιά! Μία από αυτές ήταν η μανία της να τακτοποιεί μ' ένα συγκεκριμένο τρόπο τα βιβλία πάνω στο τραπέζι. Τα έβαζε σε μια στοίβα μπροστά της και δε σταματούσε να τα φτιάχνει μέχρι να ευθυγραμμιστούν οι ράχες τους. Τα έβαζε με τη σειρά από το μεγαλύτερο προς το μικρότερο και κάθε φορά που χρειαζόταν κάποιο και το έβγαζε από τη στοίβα, ευθυγράμμιζε ξανά τις ράχες των άλλων βιβλίων με την ίδια επιμέλεια. Το ίδιο έκανε και όταν έβαζε πίσω στη στοίβα κάποιο βιβλίο. Δεν τακτοποιούσε μόνο τα βιβλία τόσο σχολαστικά όμως. Μερικές φορές, έφτιαχνε και το κρεβάτι της μόνη της με τον ίδιο ζήλο. Όταν την προλάβαινε η κυρία Μαρία ή κάποια άλλη κυρία και της το έφτιαχνε, όπως γινόταν συνήθως, το κοιτούσε επιμελώς μετά και πάντα έκανε κάποιες διορθώσεις. Την προλάβαιναν, γιατί με το που ξυπνούσε, πήγαινε στο μπάνιο να πλυθεί και αργούσε να επιστρέψει. Είχε εμμονή και με την καθαριότητα! Τα χεράκια της ειδικά, τα έπλενε και τα ξαναέπλενε, μέχρι που τα κοκκίνιζε. Αρκετές ήταν και οι φορές που κρατούσε ένα πολύ, μα πολύ μικρό σκουπιδάκι στο χέρι της και δεν ηρεμούσε μέχρι να το πετάξει σε κάποιον κάδο και αν ο κοντινότερος κάδος ήταν γεμάτος, έψαχνε άλλον γι' αυτό το τόσο μικρό σκουπιδάκι που θα χωρούσε οπουδήποτε.

Ίσως ήταν λίγο υπερβολικά όλα αυτά, αλλά ποιος ορίζει τι είναι φυσιολογικό και τι υπερβολή; Κι εγώ είχα εμμονές. Κι ακόμα έχω. Δεν είναι πάντα πρόβλημα να έχεις εμμονές. Νομίζω ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν, άρα μπορεί να είναι φυσιολογικό.

Την ημέρα της επόμενης ατομικής συνεδρίας, αν και έβρεχε υπερβολικά πολύ, η μάνα ήρθε στο νοσοκομείο. Για να είμαι ειλικρινής, θα προτιμούσα να μην είχε έρθει, γιατί είχα αποφασίσει να τους ξεγελάσω και εκείνη μπορεί να υποψιαζόταν ότι έλεγα

ψέματα. Ήξερα ότι αυτό που ήθελα να κάνω δεν ήταν σωστό, αλλά ήμουν σίγουρος ότι ήταν αυτό ακριβώς που έπρεπε να κάνω.

Η κυρία Ειρήνη, αφού έριξε μια ματιά στο σημειωματάριό της, άνοιξε το βιβλίο με τις εικόνες. Στην αρχή, μου έδειξε τις ίδιες εικόνες με την προηγούμενη φορά και με την ίδια σειρά κιόλας.

«Κάτι γραμμές βλέπω μόνο», της είπα μόλις μου ζήτησε να περιγράψω την πρώτη εικόνα.

«Δε βλέπεις κάτι άλλο;»

«Όχι! Λέτε για την προηγούμενη φορά που έβλεπα κάτι στο βάθος;»

«Ναι. Έτσι δε μου είχες πει; Δε βλέπεις τώρα κάτι άλλο δηλαδή;»

«Όχι! Μα, δεν υπάρχει κάτι άλλο να δω! Τότε, κάτι είχε μπλέξει στις βλεφαρίδες μου και με μπέρδευε. Το κατάλαβα λίγο πιο μετά που μπήκε στο μάτι μου. Με πονούσε αρκετά και γι' αυτό ήθελα να σταματήσουμε».

«Και γιατί δε μου το είπες;»

«Ε... Δεν ξέρω... Ντράπηκα... Δεν ήθελα να νομίσετε ότι το λέω επίτηδες».

«Ό,τι σε απασχολεί να μας το λες. Εμείς σ' αγαπάμε και θέλουμε το καλό σου. Για να δούμε τώρα μια άλλη εικόνα».

«Α! Το γατάκι!»

«Ναι! Το θλιμμένο γατάκι».

«Εντάξει, δεν ξέρω αν είναι θλιμμένο. Μάλλον δεν είναι...»

«Δεν είναι θλιμμένο; Σήμερα δεν είναι θλιμμένο;»

«Νομίζω ότι δε γίνεται να ξέρω με σιγουριά αν το γατάκι είναι θλιμμένο ή όχι».

«Από την έκφρασή του στο πρόσωπο τι καταλαβαίνεις;»

«Μπορεί να είναι θλιμμένο, μπορεί χαρούμενο, μπορεί και να μην αισθάνεται ούτε θλίψη ούτε χαρά. Μπορεί και να δείχνει θλιμμένο, για να του κάνουν κάποια χάρη. Δεν μπορούμε να καταλάβουμε πολλά από μια φωτογραφία αν δεν το ξέρουμε το γατάκι».

«Μάλιστα. Δεν έχεις άδικο. Για πες μου τώρα κάτι άλλο. Το λουλούδι το θυμάσαι από την προηγούμενη φορά; Θυμάσαι που ήταν μαραμένο;» με ρώτησε και κοιτούσε μία την εικόνα με το λουλούδι και μία εμένα.

«Το θυμάμαι! Σίγουρα είναι μαραμένο! Εγώ είμαι από χωριό και στο χωριό μου έχουμε πολλά λουλούδια και δεν είναι έτσι τα χρώματά τους. Όταν δεν είναι

μαραμένα, τα χρώματα είναι πολύ πιο ζωντανά», της είπα, δικαιολογώντας την απάντηση που είχα δώσει στην προηγούμενη συνεδρία.

«Πάλι δίκιο έχεις, Κωστή! Τώρα, τι βλέπεις εδώ;» με ρώτησε δείχνοντάς μου την εικόνα με τη ζωγραφιά.

«Βλέπω σπίτια, ένα φεγγάρι, αρκετά αστέρια, ένα μεγάλο φυτό και κάτι σχήματα στον ουρανό. Μ' αρέσει αυτή η ζωγραφιά, αλλά όταν μου τη δείξατε την προηγούμενη φορά, με μπέρδευσε λίγο. Τώρα, είμαι σίγουρος ότι δεν μπερδεύομαι».

«Μάλιστα. Χαίρομαι, Κωστή! Δυο εικόνες θα δούμε ακόμα μόνο και δε θα σε κουράσω άλλο».

Αφού συμβουλευτήκε το σημειωματάριό της ξανά, μου έδειξε την πρώτη άγνωστη εικόνα που ήταν ένα δέντρο μέσα σ' ένα καταπράσινο δάσος. Τα κλαδιά του και το πυκνό φύλλωμά του επέτρεπαν μόνο σε λίγες ακτίνες του ήλιου να περνούν και να φθάνουν στο χώμα. Ήταν πανέμορφο! Μια απλή περιγραφή του δέντρου της έκανα, χωρίς να της πω κάτι άλλο. Βέβαια, με φαντάστηκα να κάθομαι από κάτω του και να βλέπω τις φωτεινές ακτίνες να έρχονται και να φεύγουν. Όταν δυνάμωνε ο αέρας και κουνούσε τα κλαδιά, χάνονταν και επέστρεφαν πάλι όταν κόπαζε. Κάποιες ακτίνες φώτισαν το γέρικο κορμό του και αμέσως θυμήθηκα το χαραγμένο «Κ» στο δέντρο που είχαν χαράξει τα δικά τους αρχικά ο Νίκος και ο πατέρας του. Άρχισε να με επηρεάζει όλο αυτό και πάλευα να το πνίξω μέσα μου. Αμάν πια! Είχα ζήσει τόσα πολλά με το Νίκο που αναγκαστικά υπήρχαν και τόσα πολλά πράγματα να μου τον θυμίζουν. Δε νομίζω ότι κατάλαβε κάτι η κυρία Ειρήνη και γι' αυτό και προχώρησε στην επόμενη εικόνα.

Ένα τρένο μου έδειξε. Αυτή η εικόνα, όπως η τελευταία εικόνα κάθε ατομικής συνεδρίας, είχε ένα σκοπό. Ήταν μια αφορμή για μια μικρή συζήτηση πάνω στο παρελθόν μου. Με αφορμή το τρένο λοιπόν, συζητήσαμε για τα ταξίδια και από τα ταξίδια με τα τρένα περάσαμε στα λεωφορεία, γιατί τα λεωφορεία την ενδιέφεραν περισσότερο εκείνη την ημέρα. Βέβαια, θα μπορούσε να αναρωτηθεί κανείς γιατί δε μου έδειξε από την αρχή ένα λεωφορείο. Ίσως γιατί το ταξίδι με το τρένο είχε κι αυτό τη σημασία του ή πολύ απλά, γιατί στο βιβλίο με τις εικόνες μάλλον δεν υπήρχε κάποιο λεωφορείο.

«Εσύ τι προτιμάς περισσότερο; Τα τρένα ή τα λεωφορεία;» με ρώτησε κλείνοντας το βιβλίο.

«Δεν έχω κάνει κάποιο ταξίδι με λεωφορείο για να ξέρω».

«Ναι, αλλά το λεωφορείο δεν το χρησιμοποιούμε μόνο για ταξίδια. Το χρησιμοποιούμε και για μικρές αποστάσεις. Έχεις μπει σε λεωφορείο, σωστά;»

«Ναι!»

Τα 'χασα και παραλίγο να μπερδευτώ μόνος μου. Σκέφθηκα, κάνοντας λάθος βέβαια, πως μόνο μία φορά είχα μπει σε λεωφορείο, τότε που είχα πάει κρυφά στο καμένο σπίτι. Πάγωσα, αλλά, χωρίς να ξέρω πώς, τα χείλη μου δικαιολόγησαν την απάντηση που έδωσα.

«Στην εκδρομή με το σχολείο!»

Ήταν μία από τις φορές εκείνες που το μυαλό δίνει αμέσως μια απάντηση και σε βγάζει από τη δύσκολη θέση ή, όπως συμβαίνει πιο συχνά, σε βάζει σε περιπέτειες.

«Ακριβώς! Σου άρεσε;»

«Ε... Το λεωφορείο ναι, αλλά στο μουσείο δεν ήταν καλά».

«Ναι... Στενοχωρήθηκες πολύ στο μουσείο δηλαδή;»

«Ε... Κάποια παιδιά είπαν άσχημα πράγματα για μένα και τη μητέρα μου».

«Δεν είσαι ακόμα θυμωμένος γι' αυτά όμως, έτσι;»

«Δεν είμαι θυμωμένος, στενοχωρημένος είμαι... Μακάρι να μην είχα κάνει κακό στους συμμαθητές μου. Δεν έπρεπε...»

«Είναι πολύ καλό που καταλαβαίνεις το λάθος σου. Μπράβο, Κωστή μου! Νομίζω ότι τελειώσαμε για σήμερα! Σ' ευχαριστώ πολύ!»

Εκεί ήθελε να πάει τη συζήτηση. Στο συμβάν στο μουσείο. Αυτήν τη μέθοδο χρησιμοποιούσαν. Δεν ήθελαν να ξεχάσω, ήθελαν να θυμηθώ και να ξεπεράσω. Την επόμενη φορά, η κυρία Ειρήνη μου έδειξε στο τέλος μια οικογένεια και με ρώτησε για την οικογένειά μου, αλλά στο παραμύθι αυτό είχα ήδη εξασκηθεί πολλούς μήνες πιο πριν και δε δυσκολεύτηκα καθόλου να πω για μια ακόμη φορά πόσο πολύ αγαπούσα τον πατέρα μου και τη γιαγιά μου. Τη μεθεπόμενη φορά, η τελευταία εικόνα ήταν ένα σχολικό θρανίο. Πάντα αυτό γινόταν και δεν έχει μεγάλη σημασία να γράψω τώρα τι μου έδειχνε κάθε φορά, εκτός από εκείνη τη φορά που μου έδειξε ένα ποτάμι και με ρώτησε για τις διακοπές μου. Πάλι θυμήθηκα το Νίκο και πάλι έκανα τεράστια προσπάθεια να κρύψω τα συναισθήματά μου, αλλά εκείνη τη φορά δάκρυσα. Της είπα ότι θυμήθηκα τις διακοπές που είχα πάει και με καθησύχασε λέγοντάς μου ότι ήταν φυσιολογικό.

Ήθελαν να βρουν την αιτία της επιθετικής συμπεριφοράς μου και να την καταπολεμήσουν. Πολύ λογική μου φαίνεται η προσέγγισή τους και μπράβο τους που προσπαθούσαν με τόση υπομονή. Τους ευχαριστώ μέσα από την καρδιά μου. Όμως, αν και μου άρεσε ο τρόπος που προσπαθούσαν να με γιατρέψουν, δε νομίζω ότι θα είχε αποτέλεσμα σ' εμένα. Εξάλλου, όλο αυτό το έβλεπα σαν ένα παιχνίδι. Τους κορόιδευα και δε με καταλάβαιναν. Ίσως αυτή η μέθοδος σε άλλα παιδιά όντως να έπιανε. Ίσως να έκανε καλό και σ' εμένα, εάν είχα συνεργαστεί περισσότερο. Ούτε εσύ, μανούλα, κατάλαβες ότι έλεγα ψέματα. Συγγνώμη.

Η Νεφέλη μού έλεγε ότι δεν τη ρωτούσαν πράγματα για το παρελθόν της, αλλά ποτέ δε μου είπε κάποια από τις τελευταίες ερωτήσεις που της έκαναν. Μάλλον ψέματα μου έλεγε, γιατί δεν ήθελε να μάθω. Αχ, Νεφέλη μου... Σε μια από τις επόμενες ομαδικές συνεδρίες, η συμπεριφορά της και τα λόγια της μ' έβαλαν σε σκέψεις που με ταλαιπωρούν ακόμα. Ο κύριος Ανδρέας, γεμάτος ενθουσιασμό, μας είπε ότι θα έκαναν βελτιώσεις στο κτήριο την εβδομάδα που ερχόταν, μιας και, επιτέλους, είχαν βρει χρήματα για μια πολύ μικρή ανακαίνιση. Ήθελε να του πούμε τη γνώμη μας για το τι θα μπορούσε ν' αλλάξει. Η Σοφία απάντησε πρώτη και είπε ότι ήθελε ν' αγοράσουμε καινούργιες καρέκλες για την τραπεζαρία και πέταξε την μπάλα στη Δέσποινα. Εκείνη είπε ότι ήθελε μια καινούργια καρέκλα για την κυρία που καθόταν στην πόρτα του δωματίου μας. Η Νεφέλη ήταν η επόμενη και τον ρώτησε αν θα μπορούσαν να φέρουν περισσότερα βιβλία για τη βιβλιοθήκη.

«Μα, αυτό δεν είναι ανακαίνιση! Στην ανακαίνιση, Νεφέλη μου, αλλάζουμε τα έπιπλα, τα χρώματα και βελτιώνουμε το χώρο», της απάντησε.

«Ναι, αλλά δεν μπορώ να βρω όλες τις πληροφορίες που θέλω για τα ψάρια και για τα υπόλοιπα ζώα που ζουν στη θάλασσα», του είπε εκείνη, μένοντας πιστή στο παραμύθι της.

«Ναι... Ίσως να πρέπει ν' αγοράσουμε μια μεγαλύτερη εγκυκλοπαίδεια τελικά».

«Ναι! Μπορείτε;»

«Σου υπόσχομαι ότι θα κάνω ό,τι μπορώ. Δε θα γίνει όμως άμεσα-άμεσα. Προέχει η ανακαίνιση τώρα! Λοιπόν, σας έχω και μια έκπληξη ακόμα. Όταν έρθουν οι εργάτες να βάψουν το χώρο και να κάνουν τις αλλαγές, εμείς θα πάμε εκδρομή!»

«Εκδρομή;» ρώτησε η Νεφέλη κοιτώντας τον με γουρλωμένα μάτια.

«Ναι! Στο αρχαιολογικό μουσείο! Όμως, για μια στιγμή! Για πες μου κάτι, Νεφέλη

μου. Ξέρω ότι χρησιμοποιείς τη βιβλιοθήκη περισσότερο από κάθε άλλον εδώ μέσα. Για πες ένα χρώμα που θα ήθελες να δεις στους τοίχους. Μπορούμε να πούμε στους εργάτες να βάψουν άλλο χρώμα τη βιβλιοθήκη».

«Ε... Δεν ξέρω... Εκδρομή είπατε, ε;»

«Ναι. Δε με πιστεύεις; Καλά, δε χαίρεστε; Ούτε ένας δε χαίρεται;»

Τον κοιτούσαμε χωρίς να λέμε τίποτα. Εμένα μου άρεσε που θα πηγαίναμε κάπου, αλλά τα άλλα παιδιά αισθάνθηκαν άβολα στην ιδέα ότι θα έχαναν για λίγο την προστασία που τους πρόσφερε ο χώρος που είχαν συνηθίσει. Φοβάμαι ακόμα και να προσπαθήσω να φανταστώ τι είχαν περάσει πιο παλιά. Και όχι μόνο στα άλλα νοσοκομεία, αλλά ακόμα και στις γειτονιές τους και στα ίδια τους τα σπίτια.

«Θα δείτε! Θα σας αρέσει πολύ! Για πες μου τώρα, Νεφέλη μου, πώς σου φαίνεται το ανοιχτό γκρι;»

«Ε...»

«Κατάλαβα... Το κίτρινο σ' αρέσει;»

«Ε... Καλό είναι...»

«Δε σου αρέσει και τόσο μάλλον. Το μπλε;»

«Μπλε; Με τίποτα!»

«Το πορτοκαλί σ' αρέσει;»

«Μ' αρέσει».

«Κι εμένα μ' αρέσει το πορτοκαλί! Άρα, βρήκαμε το χρώμα!»

Πορτοκαλί; Έλεγε αλήθεια ή ψέματα για το μπλε τελικά; Αν έλεγε αλήθεια ότι δεν της άρεσε, τότε είχε πει σ' εμένα ψέματα για τον υπέροχο μπλε ουρανό που θα άγγιζε και θα την πήγαινε στη μητέρα της. Κάτι στο βλέμμα της σα να πρόδιδε ότι για πρώτη φορά εκεί μέσα έλεγε την αλήθεια.

Τα υπόλοιπα παιδιά τα πίεσε πολύ ο κύριος Ανδρέας για να μιλήσουν. Κανένα δε ζήτησε ν' αλλάξει κάτι. Στο άκουσμα της εκδρομής, άλλαξε η διάθεσή τους τελείως και δεν τους ενδιέφερε πια η ανακαίνιση. Όταν τελειώσαμε τη συνεδρία, περίμενα να βγει ο κύριος Ανδρέας από την αίθουσα και μετά μίλησα στη Νεφέλη.

«Δε χαίρεσαι που θα πάμε εκδρομή;»

«Να πάμε πού; Έξω από εδώ δε μας συμπαθεί κανένας. Δεν το ξέρεις; Δεν το έχεις ζήσει;»

«Μη φοβάσαι... Θα μας προσέχουν!»

«Δεν είναι τόσο απλό! Σκέψου! Τα βλέμματα όλων θα είναι συνέχεια πάνω μας. Οι μισοί θα μας λυπούνται και οι άλλοι μισοί θα μας βρίζουν ή θα γελάνε με τα άλλα παιδιά που δεν είναι σαν εσένα κι εμένα. Δεν το καταλαβαίνεις;»

«Έχετε ξαναπάει εκδρομή;»

«Όχι βέβαια!»

«Πώς μπορείς και είσαι τόσο σίγουρη τότε;»

«Μπορώ, γιατί ξέρω! Αυτό που δεν ξέρω είναι τι τον έπιασε τώρα αυτόν. Ανακαινίσεις, εκδρομές, βαψίματα και άλλες τέτοιες βλακείες».

«Μα...»

Ήθελα να της πω για το μπλε χρώμα, αλλά δεν το έκανα, γιατί φοβήθηκα την αντίδρασή της. Ήταν ήδη αρκετά θυμωμένη. Μου πέρασε από το μυαλό ότι δε θα ήθελε να κάναμε πια παρέα, εάν όντως μου έλεγε ψέματα τόσο καιρό και διαπίστωνα ότι την είχα καταλάβει. Μου έλεγε ψέματα όμως; Η πιθανότητα να με κορόιδευε πράγματι ήταν μεγάλη. Μήπως τελικά δεν ήθελε να πετάξει; Μήπως τελικά ήξερε καλά ότι έτσι θα σκοτωνόταν και αυτό ήθελε να κάνει; Ναι, αλλά γιατί δεν το έκανε με άλλον τρόπο; Μόνο πηδώντας από την ταρατσα θα τα κατάφερνε; Ίσως να ήθελε να κάνει αυτό ακριβώς που έκανε και η μητέρα της. Ίσως αυτός ο τρόπος θανάτου να πίστευε ότι θα την έφερνε πιο κοντά σ' εκείνη. Δεν ξέρω.

Όταν ήρθε η μάνα μου, θέλησα να μάθω την άποψή της για την εκδρομή. Της είχε πει ο κύριος Ανδρέας ότι θα πηγαίναμε στο αρχαιολογικό μουσείο, αλλά δεν της είχε μιλήσει για την άρνηση των άλλων παιδιών.

«Εσύ να τα προσέχεις τα άλλα παιδιά και να μη φοβάσαι!»

«Δε φοβάμαι, μαμά, αλλά είναι σωστό να πάνε κάπου τα παιδιά ενώ δε θέλουν;»

«Κωστή μου, μόνο εάν πάνε, θα καταλάβουν ότι φοβούνται χωρίς λόγο. Να δεις που θα τους αρέσει και μετά θα ζητάνε κι άλλες εκδρομές».

«Ναι... Ίσως να έχεις δίκιο».

«Λοιπόν! Άκου με τώρα! Ο γιατρός μου είπε ότι τα πας περίφημα! Είμαι πολύ χαρούμενη! Είδες πόσο καλά είναι εδώ;»

«Ναι! Μας προσέχουν πολύ!»

«Να δεις πώς μου το είπε ο γιατρός... Είναι λέει και το εξωτερικό περιβάλλον που δημιουργεί θετικά ή αρνητικά ερεθίσματα. Εδώ έχεις όλες τις κατάλληλες συνθήκες για να γίνεις τελείως καλά! Είσαι πολύ τυχερός που βρέθηκε αυτός ο γιατρός να μας

βοηθήσει. Δεν υπάρχουν άλλα κέντρα σαν αυτό εδώ».

«Το ξέρω...»

«Θέλω να σου πω κάτι τώρα, αλλά δε θέλω να στενοχωρηθείς».

«Τι έγινε, μαμά; Κάτι κακό;»

«Όχι. Να... Αυτές τις μέρες είχα άδεια από τη δουλειά και τώρα πρέπει να επιστρέψω. Δε γίνεται διαφορετικά. Δε θα μπορώ να έρχομαι κάθε μέρα».

«Δεν πειράζει, μανούλα. Εδώ είναι καλά. Κάθε πότε θα έρχεσαι δηλαδή;»

«Δύο φορές την εβδομάδα σίγουρα. Θα προσπαθώ να έρχομαι τρεις πάντως».

«Στο εστιατόριο δουλεύεις, μαμά, έτσι;»

«Ναι, βρε! Πού αλλού;»

«Μαζί με τη μαμά του Νίκου;»

«Όχι. Δε δουλεύει πια εκεί η Έλενα. Έχουν φύγει από την πόλη».

«Και από το σχολείο;»

«Τι με ρωτάς, βρε Κωστή; Γίνεται να έφυγαν από την πόλη και να πηγαίνει ο Νίκος στο ίδιο σχολείο; Έμαθα ότι πήγαν στο πατρικό σπίτι του πατέρα του Νίκου. Εδώ και χρόνια ήταν άδειο και σκέφτονταν να μετακομίσουν κάποια στιγμή. Μου το είχε πει η Έλενα το καλοκαίρι».

«Δεν έπρεπε να φύγουν...»

«Ίσως να είναι καλύτερα έτσι. Θα ήταν πολύ δύσκολο αν δουλεύαμε μαζί».

«Δεν μπορούσατε ν' αλλάξετε βάρδιες;»

«Κωστή, δεν εξαρτώνται αυτά από μένα. Ίσως να έχεις δίκιο και αυτό να ήταν μια καλή λύση. Όπως και να 'χει όμως, τώρα δουλεύω με μια άλλη κοπέλα. Έχουν αλλάξει μερικά πράγματα στο μαγαζί, αλλά είναι όλα καλά πάλι».

«Σου λέει κανείς τίποτα περίεργο;»

«Κωστή, ο κόσμος ξεχνάει. Μη σε απασχολούν εσένα αυτά. Μια χαρά τα καταφέρνω εγώ».

«Σίγουρα ξεχνάνε;»

«Ξεχνάνε σου λέω. Ξεχνάνε!»

Ξεχνάνε; Μπορώ να πω ότι την πίστεψα τότε, αλλά τώρα έχω άλλη γνώμη. Κανείς δεν ξεχνάει τίποτα. Απλά, κάποια πράγματα παύουν να τον ενοχλούν. Συμβιβάζεται, τα κλείνει μέσα του. Πρόσωπα ξεχνάς, πράγματα που σου έκαναν ή έκανες εσύ ο ίδιος σε άλλους δεν μπορείς να τα ξεχάσεις. Ακόμα κι αν ξεχάσεις το πρόσωπο αυτού που

σε έβλαψε ή αυτού που εσύ έβλαψες, η ίδια η πράξη σε στοιχειώνει όσα χρόνια κι αν περάσουν. Σαν τα παιδιά του κέντρου. Υπήρχαν πράξεις που είχαν αφήσει ανεξίτηλα μαύρα σημάδια στην ψυχή τους. Υπήρχαν άνθρωποι που είχαν φερθεί σ' αυτά τα παιδιά σα να ήταν σκουπίδια στους δρόμους. Ακόμα κι αν τα παιδιά είχαν ξεχάσει τα πρόσωπά αυτών των, ας πούμε, ανθρώπων, θυμούνταν πώς ένιωθαν εκείνες τις στιγμές. Γι' αυτό δεν ήθελαν να βγουν εκεί έξω ούτε καν για λίγες ώρες. Δε γινόταν αλλιώς όμως. Κάποια στιγμή θα έπρεπε να βγουν. Είμαι σίγουρος ότι μπορούσαν να ξεπεράσουν το φόβο τους, να κάνουν αυτό το μεγάλο βήμα. Αφού, όμως, η συμπεριφορά τους είχε αλλάξει τόσο πολύ, ο κύριος Ανδρέας θα έπρεπε να είχε αναβάλλει την εκδρομή. Εάν το είχε κάνει αυτό, θα είχε το χρόνο να τα προετοιμάσει καλύτερα, μιας και ήταν ολοφάνερο, ακόμα και για τον πιο αφελή, ότι τα παιδιά δεν ήταν καθόλου έτοιμα για κάτι τέτοιο. Ειδικός ήταν, έπρεπε να το είχε καταλάβει. Ούτε και η Νεφέλη ήταν έτοιμη. Κι αφού εκείνη δεν είχε διάθεση ούτε για να κάνουμε παρέα, καθόμουν και περίμενα υπομονετικά να έρθει η ώρα της εκδρομής να ξεμπερδεύουμε. Ευτυχώς που το Σάββατο πριν την εκδρομή, ήρθε να με δει η μάνα μου κι έτσι μπόρεσα να πω μια κουβέντα μ' έναν άλλον άνθρωπο εκτός από την κυρία Μαρία και την κυρία Ειρήνη με τις περίεργες εικόνες της.

Στην επόμενη ομαδική συνεδρία, ο κύριος Ανδρέας προσπάθησε όσο μπορούσε να πείσει τα παιδιά ότι η εκδρομή θα τους έκανε καλό. Η άρνησή τους ήταν τόσο έντονη που ώρες-ώρες μου φαινόταν παράλογη. Από την άλλη όμως, σκεφτόμουν ότι ίσως να μην είχαν άδικο τα παιδιά για το μουσείο. Σ' ένα μουσείο είχαν ξεκινήσει άλλωστε και τα δικά μου βάσανα στο καινούργιο σχολείο. Τελικά, αγχώθηκα κι εγώ και το ένστικτό μου άρχισε να με προειδοποιεί ότι όλη αυτή η άρνηση των παιδιών, όλος αυτός ο φόβος τους, κάτι κακό θα δημιουργούσε. Μακάρι να μην είχε γίνει ποτέ η εκδρομή.

20

«Κωστή! Κοιμάσαι; Κωστή!»

Ξύπνησα μέσα στο σκοτάδι και είδα τη σκιά της Νεφέλης από πάνω μου.

«Η κυρία στην καρέκλα κοιμάται. Μη μιλάς δυνατά, για να μην την ξυπνήσεις».

«Εντάξει. Έπαθες κάτι;»

«Κωστή, δεν πρέπει να γίνει αυτή η εκδρομή. Πρέπει να τη σταματήσουμε!»

«Τι εννοείς; Αφού το πρωί φεύγουμε... Τι μπορούμε να κάνουμε τώρα;»

«Έχω σκεφθεί κάτι, αλλά θα πρέπει να με βοηθήσεις».

«Πες μου!»

«Θα σου πω μόνο αν μου υποσχεθείς ότι θα με βοηθήσεις, αλλιώς δε θα σου πω. Το υπόσχεσαι ότι θα με βοηθήσεις;»

«Ε...»

Δίστασα να της πω αμέσως ναι. Όμως, είχε δίκιο για το ότι η εκδρομή αυτή έπρεπε οπωσδήποτε να ακυρωθεί. Λίγες ώρες έμεναν μέχρι να ξημερώσει και σκέφθηκα ότι το σχέδιο που είχε στο μυαλό της η Νεφέλη ήταν η μοναδική μας ελπίδα.

«Θα σε βοηθήσω!»

«Μου δίνεις το λόγο σου ότι θα με βοηθήσεις;»

«Ναι!»

«Ο μόνος τρόπος για να μη γίνει η εκδρομή είναι να συμβεί κάτι εντυπωσιακό και αυτό μπορεί να γίνει! Είναι ευκαιρία τώρα. Ο φύλακας έξω κοιμάται τέτοια ώρα».

«Πώς το ξέρεις ότι κοιμάται;»

«Κι εχθές κοιμόταν. Είχα βγει έξω χθες το βράδυ, πήγα στο δωματιάκι και τον είδα».

«Τι έκανες; Αυτό ήταν πολύ επικίνδυνο!»

«Ξέρω εγώ τι κάνω! Κωστή, εκεί φυλάνε όλα τα κλειδιά! Δεν μπόρεσα όμως να φθάσω τα κλειδιά της ταράτσας. Εσύ είσαι πιο ψηλός και μπορείς να τα φθάσεις. Αν έβαζα την καρέκλα, θα με άκουγε και θα ξυπνούσε. Πρέπει να πας και να τα φέρεις. Έχει σκοτάδι έξω και δε θα σε δει κανένας. Ένα άσπρο μπρελόκ είναι που γράφει «ταράτσα». Είναι πολύ εύκολο να το ξεχωρίσεις από τα υπόλοιπα».

«Νεφέλη, ξέρεις τι μου ζητάς;»

«Ξέρω! Κι εσύ υποσχέθηκες ότι θα με βοηθήσεις! Αν με δουν να πετάω, θα εντυπωσιαστούν και θ' ασχοληθούν μαζί μου και τότε η εκδρομή δε θα γίνει. Κατάλαβες; Έχω πάρα πολύ κακό προαίσθημα γι' αυτήν την εκδρομή. Τα άλλα παιδιά δεν ξέρουν πώς να συμπεριφέρονται μακριά από εδώ. Δεν είναι σαν κι εμάς».

«Μα... Αν δεν τα καταφέρεις, θα σκοτωθείς».

«Θα τα καταφέρω! Πίστεψέ με! Θα πας να τα φέρεις; Το υποσχέθηκες!»

«Μα... Αν δεν τα καταφέρεις, θα σκοτωθείς σου λέω!».

«Κι εγώ σου λέω ότι θα τα καταφέρω! Πήγαινε! Το υποσχέθηκες!»

«Δεν μπορώ να πάω!»

«Μπορείς. Λες ψέματα!»

«Δεν μπορώ!»

«Ψεύτη! Είσαι ένας ψεύτης! Μόνο ψέματα ξέρεις να λες».

«Νεφέλη, άκουσέ με, σε παρακαλώ! Δεν μπορώ να κάνω αυτό που μου ζητάς! Θα σκοτωθείς!»

«Εσύ να σκοτωθείς! Αν δεν πας, δεν πρόκειται να σου ξαναμιλήσω ποτέ ξανά! Κατάλαβες;»

«Μα...»

«Άσε με! Να πας να σκοτωθείς! Σε μισώ!»

Πήγε και ξάπλωσε στο κρεβάτι της και άρχισε να κλαίει. Με το σεντόνι στο στόμα της προσπαθούσε να καλύπτει τον ήχο από τα κλάματα, αλλά εγώ ήμουν δίπλα της και την άκουγα. Σε κάθε δυνατό κλάμα της, ένα μαχαίρι μου τρυπούσε την καρδιά. Δεν γινόταν να τη βοηθήσω όμως. Είμαι σίγουρος ότι κατά βάθος το ήξερε, αλλά έκανε αυτό που είπε και δε μου ξαναμίλησε σα να ήμασταν ξένοι.

Όταν μπήκαμε στο μικρό λεωφορείο που θα μας πήγαινε στο μουσείο, προσπάθησα να καθίσω δίπλα της, αλλά με έσπρωξε, διώχνοντάς με από κοντά της. Δεν επέμεινα. Κάθισα σε άλλη θέση μόνος μου. Μόνη της και μόνος μου. Τα υπόλοιπα παιδιά ήταν πάρα πολύ φοβισμένα και κοιτούσαν συνέχεια με αγωνία γύρω τους, σα να περίμεναν να συμβεί κάτι από στιγμή σε στιγμή. Ο κύριος Ανδρέας, η κυρία Μαρία και άλλες δύο γυναίκες που ήταν μαζί μας προσπαθούσαν μάταια να μας φτιάξουν το κέφι. Κάποια στιγμή, αρκετά λεπτά αφότου ξεκινήσαμε, η κυρία Μαρία άρχισε να τραγουδάει, αλλά της ζήτησε η Νεφέλη να σταματήσει, με έναν τρόπο που με τίποτα δεν μπορούσες να τον πεις ευγενικό.

«Αμάν πια! Σταματήστε επιτέλους! Αφού βλέπετε ότι δε χαίρεται κανένας μ' αυτήν την παλιοεκδρομή. Βλακείες τώρα...»

«Γιατί το λες αυτό, κοριτσάκι μου;» τη ρώτησε ξαφνιασμένη.

«Γιατί το λέω; Δε βλέπετε; Δεν το καταλαβαίνετε;»

«Ηρέμησε, αγάπη μου, ηρέμησε. Όλα καλά θα πάνε. Άδικα ανησυχείτε! Δεν υπάρχει λόγος να φοβάστε».

«Καλά... Εγώ σας το είπα πάντως. Δε φταίω εγώ που είστε ξεροκέφαλη! Το κρίμα στο λαιμό σας για ό,τι γίνει!»

«Μα, γιατί τα λες αυτά τα πράγματα, Νεφέλη;» τη ρώτησε ο κύριος Ανδρέας.

«Έτσι!»

Η απόλυτη ησυχία ήταν τελικά χειρότερη από το τραγούδι της κυρίας Μαρίας. Και η σιωπή, τελικά, έσπασε ίσως με τον πιο δυσάρεστο τρόπο. Ο Δημήτρης έγινε έξαλλος με κάποιον που τον κοιτούσε έξω από το παράθυρο.

«Μη με κοιτάς, ρε! Μη με κοιτάς!»

Κόλλησε το πρόσωπό του στο τζάμι και το χτυπούσε με δύναμη βρίζοντας τον άνθρωπο που σαστισμένος τον κοιτούσε απ' έξω. Ο ξένος άνθρωπος δεν καταλάβαινε τι του έλεγε, αλλά σίγουρα καταλάβαινε ότι τον έβριζε. Δε μιλούσε και απλά κοιτούσε το Δημήτρη και τις χειρονομίες που του έκανε.

«Να πας στο διάολο! Μη με κοιτάς σου λέω! Είσαι κακός και κάνεις κακά πράγματα. Φύγε από μπροστά μου! Παλιάνθρωπε!»

Αν ο ξένος άνθρωπος είχε αντιδράσει, αν είχε κάνει κάτι και είχε σταματήσει το λεωφορείο, ίσως να αναγκάζονταν να μας γυρίσουν πίσω. Ίσως να γύριζαν το Δημήτρη πίσω. Αυτό μάλλον θ' αρκούσε. Αντί γι' αυτό όμως, η κυρία Μαρία νόμιζε ότι βρήκε τη λύση, τραβώντας την κουρτίνα στο παράθυρο του Δημήτρη και παρηγορώντας τον. Σχεδόν ταυτόχρονα, όλες οι κουρτίνες έκλεισαν, εκτός από τη δική μου. Δεν ήθελα να την κλείσω. Δε φοβόμουν και μου άρεσε να βλέπω έξω. Όμως, λίγο αργότερα, ο Δημήτρης, αν και ήταν φανερά πιο ήρεμος, ήρθε και την έκλεισε και, χωρίς να το περιμένω, με χαστούκισε. Δεν αντέδρασα. Δεν ήξερα πώς ν' αντιδράσω κιόλας. Ο Δημήτρης δεν ήταν καλά και ήταν ολοφάνερο ότι αυτή η σχετική ηρεμία του ήταν προσωρινή. Από τη στιγμή που κατεβήκαμε από το λεωφορείο, η κυρία Μαρία τον κρατούσε συνέχεια από το χέρι.

Το μουσείο δεν είχε καμία σχέση με αυτό που είχαμε πάει με το σχολείο. Ήταν πολύ πιο μεγάλο και εντυπωσιακό και είχε τόσα πολλά εκθέματα που δεν ήξερες ποιο να το πρωτοθαυμάσεις. Είχε καθημερινά αντικείμενα και όπλα που χρησιμοποιούσαν στην αρχαιότητα, αγάλματα ανθρώπων και ζώων, αμέτρητα χρυσά αντικείμενα όλων των μεγεθών και αναπαραστάσεις από σκηνές μάχης. Μου άρεσε τόσο πολύ να περπατάω στους διαδρόμους του και να θαυμάζω αυτά τα υπέροχα εκθέματα, που για λίγο αισθάνθηκα πολύ τυχερός που τελικά έγινε αυτή η εκδρομή. Περισσότερο μου

άρεσαν τα λευκά αγάλματα που είχαν σωθεί ολόκληρα. Έμοιαζαν ζωντανά και τα μάτια τους νόμιζες ότι σε κοιτούσαν. Μακάρι να μπορούσαν να μιλήσουν... Έτσι θα μαθαίναμε πολλά πράγματα για την εποχή τους και δε θα χρειαζόταν να διαβάζουμε τόσα βιβλία. Στάθηκα ακίνητος μπροστά από το πιο ωραίο άγαλμα που είδα, έκλεισα τα μάτια μου και φαντάστηκα ότι μιλούσα μαζί του.

«Πώς σε λένε, μικρέ επισκέπτη;»

«Κωστή. Εσένα;»

«Λαέρτη. Πόσο χρονών είσαι, Κωστή;»

«Έντεκα. Ε... Δώδεκα σχεδόν. Εσύ;»

«Εγώ σε λίγες μέρες κλείνω τα τριάντα»

«Σε πόσες μέρες δηλαδή;»

«Σε τέσσερις».

«Κι εγώ!»

«Τι; Έχεις κι εσύ γενέθλια σε τέσσερις μέρες;»

«Ναι! Γίνομαι δώδεκα χρονών!»

Πράγματι είχα τα γενέθλιά μου σε τέσσερις ημέρες.

«Τι ωραία που γιορτάζουμε και οι δύο την ίδια μέρα! Από πού είσαι, Κωστή;»

«Από ένα μέρος που βρίσκεται πολύ μακριά. Εσύ;»

«Κι εγώ! Βέβαια, ήμουν πολύ μικρός όταν φύγαμε με τη μητέρα μου από το χωριό μας. Πατέρα έχεις εσύ; Ο δικός μου έχει πεθάνει εδώ και πάρα πολλά χρόνια».

«Κι εμένα!»

Το είπα με ευχαρίστηση και μετά έπρεπε να το μαζέψω κάπως για να δικαιολογηθώ. Πολύ αστείο όλο αυτό, γιατί στην πραγματικότητα έπρεπε να δικαιολογηθώ στον ίδιο μου τον εαυτό, όχι στο Λαέρτη! Λαέρτης... Στο σχολείο το είχα ακούσει αυτό το όνομα και μου άρεσε.

«Ναι... Πριν ένα χρόνο, πέθανε ο πατέρας μου μαζί με τη γιαγιά μου όταν κάηκε το σπίτι που μέναμε. Από τότε περνάω δύσκολα», του είπα.

«Τι κρίμα... Εμένα η γιαγιά μου πέθανε πρόσφατα. Είχε πρόβλημα με τα μάτια της και δεν έβλεπε καλά η καημένη».

Καθώς συνεχιζόταν αυτή η συζήτηση, για μια στιγμή πίστεψα ότι όλο αυτό ήταν κάτι το φυσιολογικό. Σα να μπερδεύτηκα κάπως... Μαζεύοντας σκόρπια στοιχεία από τις εμπειρίες μου, το υποσυνείδητό μου είχε δώσει ζωή στο άψυχο μαρμάρينو σώμα.

Το άγαλμα δεν ήταν πια άγαλμα, ήταν ένας νέος άντρας που απολάμβανε την παρέα μου και που είχε μεγάλη διάθεση να μου μιλήσει. Για αρκετή ώρα μιλούσαμε και λέγαμε διάφορα που δεν τα θυμάμαι όλα. Θυμάμαι, όμως, ότι μιλήσαμε και για το Νίκο.

«Τα άλλα παιδιά είναι φίλοι σου;»

«Ναι!»

«Πηγαίνετε στο ίδιο σχολείο;»

«Ε... Δεν είναι σχολείο. Ένα πρότυπο κέντρο είναι για παιδιά που έχουν κάποια προβλήματα».

«Άρα δεν έχετε μαθήματα και έχετε περισσότερο χρόνο για παιχνίδι! Σωστά;»

«Ε... Παίζουμε, αλλά όχι πολύ».

«Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι;»

«Το ποδόσφαιρο! Ήμουν πολύ καλός και έπαιζα μ' ένα φίλο μου, το Νίκο».

«Ο Νίκος πού είναι τώρα;»

«Δεν ξέρω. Δεν είμαστε πια φίλοι».

«Γιατί; Τι συνέβη;»

«Μάλλον του έκανα κακό»

«Πόσο κακό του έκανες πια; Δε σε συγχώρεσε;»

«Δεν ξέρω. Δεν είμαστε πια φίλοι».

«Πώς ξέρεις τότε ότι δεν είσατε πια φίλοι; Το ότι δε βλέπετε δε σημαίνει ότι δεν είσατε πια φίλοι. Αν ερχόταν τώρα εδώ, θα του ζητούσες συγγνώμη;»

«Μα, βέβαια!»

«Τότε, όταν τελειώσουν όλα αυτά, να πας να τον βρεις! Μέχρι να έρθει εκείνη η στιγμή όμως, μπορείς να τον ψάχνεις στην καρδιά σου! Εκεί βρίσκονται όλοι όσοι αγαπάμε!»

«Δεν ξέρω αν πρέπει να τον ξαναδώ».

«Αυτό θα το αποφασίσεις όταν έρθει η ώρα. Δε θα ήταν κακή ιδέα πάντως και νομίζω ότι θα το κάνεις. Πρέπει να σκεφθείς και το πώς αισθάνεται κι εκείνος. Μπορεί να έχει λυπηθεί πάρα πολύ που δεν κάνετε πια παρέα. Για πες μου τώρα, τι άλλα παιχνίδια ξέρεις να παίζεις;»

«Έπαιζα τυφλόμυγα στο παλιό μου σχολείο».

«Τυφλόμυγα; Το αγαπημένο μου παιχνίδι! Ξέρεις, μια φορά, εκεί που παίζαμε...»

Ένας δυνατός ήχος μ' ανάγκασε ν' ανοίξω τα μάτια μου και να επιστρέψω στην πραγματικότητα με το χειρότερο τρόπο. Το σώμα του Λαέρτη είχε γίνει κομμάτια μπροστά στα πόδια μου. Το μόνο που ξεχώριζε ολόκληρο από τις μικρές πέτρες και τις σκόνες ήταν το κεφάλι του. Ο Δημήτρης ήταν πεσμένος κάτω και μου φώναζε με όλη του τη δύναμη:

«Κωστή, πρόσεχε! Μην κοιτάς τους άσπρους ανθρώπους! Θέλουν να μας κάνουν κακό!»

Είχα κλειστά τα μάτια μου και δεν τον είχα δει να πέφτει πάνω στο Λαέρτη. Ξέφυγε από την κυρία Μαρία που τον κρατούσε, αλλά μάλλον εγώ ήμουν αυτός που έφταιγε περισσότερο. Αν δεν είχα κλείσει τα μάτια μου, θα τον είχα σταματήσει. Για μένα το έκανε. Με είδε να στέκομαι μπροστά στο άγαλμα και νόμισε ότι ο Λαέρτης θα με έβλαπτε. Δύο άντρες από την ασφάλεια του μουσείου προσπαθούσαν να τον ακινητοποιήσουν, αλλά χτυπιόταν τόσο δυνατά στο πάτωμα που τους ξέφυγε. Πήρε το κεφάλι του Λαέρτη, το σήκωσε ψηλά και το πέταξε κάτω με όλη του τη δύναμη φωνάζοντάς του να σταματήσει να μας κοιτάει. Όλο το άγαλμα είχε πια καταστραφεί.

Οι επισκέπτες και το προσωπικό του μουσείου είχαν όλοι συγκεντρωθεί γύρω μας. Δεν μπορούσα να σκεφθώ τίποτα εκείνη τη στιγμή. Ούτε ν' ακούσω μπορούσα πάλι. Ένωσα ότι θα λιποθυμούσα και προσπαθούσα ν' αντισταθώ στη θολούρα που πήγαινε να μου στερήσει προσωρινά και την όρασή μου. Ο υπεύθυνος του μουσείου ήταν σε έξαλλη κατάσταση και φώναζε στο δικό μας υπεύθυνο, τον κύριο Ανδρέα. Δεν μπορούσα να καταλάβω τίποτα απ' αυτά που έλεγαν, μέχρι που κατάφερα τελικά να συγκεντρωθώ και να αναγκάσω τις αισθήσεις μου να λειτουργήσουν πάλι κανονικά.

«Μας είχατε διαβεβαιώσει ότι δεν υπήρχε απολύτως κανένας κίνδυνος! Είχατε εγγυηθεί προσωπικά γι' αυτό! Ξέρετε τι ζημιά κάνατε τώρα; Δεν άντεξε τόσα χρόνια για να το καταστρέψουν μια χούφτα τρελόπαιδα!»

«Δε σας επιτρέπω, κύριε! Πώς μιλάτε έτσι;»

«Όπως θέλω θα μιλάω! Θα σας κλείσω! Ακούς; Θα σας κλείσω! Θα σας πάρει ο διάολος! Ακούς;»

«Θα σας μηνύσω γι' αυτόν το χαρακτηρισμό!»

«Μηνύστε με! Σας προκαλώ!»

«Θα τα πούμε στο δικαστήριο, κύριε! Όλοι άκουσαν πώς χαρακτηρίσατε τα παιδιά».

Η κυρία Μαρία έπιασε τον κύριο Ανδρέα από τον ώμο και του ζητούσε κλαίγοντας να σταματήσει τη λογομαχία μ' εκείνον τον άντρα.

«Φθάνει, φθάνει, σε παρακαλώ!» του έλεγε ξανά και ξανά.

«Τώρα θα σου τα πάρουν τα τρελόπαιδα!» συνέχισε με πολύ προκλητικό ύφος ο υπεύθυνος του μουσείου. «Εσύ, κυρία μου, ποια είσαι; Ευθύνεσαι κι εσύ γι' αυτό που έγινε! Όλοι σας ευθύνεστε! Όλοι σας!»

«Το ξέρω, κύριε. Εγώ φταίω. Εγώ έπρεπε να προσέχω το παιδί. Εγώ πρέπει να τιμωρηθώ».

«Όλους θα σας τιμωρήσω, ακούς; Όλους! Δεν έπρεπε να βγαίνουν αυτά τα παιδιά έξω. Είναι άκρως επικίνδυνα! Δεν μπορούσα να ξέρω σε τι κατάσταση ήταν πριν σας επιτρέψω να μπείτε εδώ μέσα, γιατί, απ' ό,τι φαίνεται, μου είχατε αποκρύψει στοιχεία για την κατάστασή τους. Αυτά τα παιδιά είναι πάρα πολύ επικίνδυνα και σίγουρα το γνωρίζετε».

Μια άγνωστη γυναίκα από το πλήθος προσπάθησε να μας υπερασπιστεί:

«Σταματήστε επιτέλους, κύριε! Δεν είναι σωστό να μιλάτε μ' αυτόν τον τρόπο. Ας αποφασίσει η αστυνομία τι πρέπει να γίνει και τι όχι».

«Θα πληρώσουν και μάλιστα πολύ ακριβά για ό,τι έκαναν! Και δεν αναφέρομαι μόνο στα χρήματα, εάν υποθέσουμε βέβαια ότι μπορεί να εκτιμηθεί η αξία του έργου που κατέστρεψαν. Θα κάνω τα πάντα για να τους κλείσω!» της είπε και μετά απευθύνθηκε πάλι σ' εμάς. «Τ' ακούσατε; Τελειώσατε σήμερα!»

Οποιοσδήποτε καλός άνθρωπος θα είχε σίγουρα αηδιάσει με τον τρόπο που μας μιλούσε αυτός. Οποιοσδήποτε καλός άνθρωπος... Ναι... Πόσοι όμως να ήταν οι καλοί άνθρωποι εκεί; Γιατί δε μας έβριζε μόνο αυτός. Το «τρελόπαιδα» ακούστηκε αρκετές φορές μέσα στο πλήθος αυτών που μας κοιτούσαν σα να ήμασταν απόβλητα της υγιούς τους κοινωνίας, μιας κοινωνίας που ήταν γεμάτη δολοφόνους, βιαστές, μέθυσους και ό,τι άλλο μπορούσες να φανταστείς. Ακούστηκαν πολλές βρισιές που θέλω να ξεχάσω. Σίγουρα είχαμε κάνει μεγάλη ζημιά και ίσως κανείς να μην μπόρεσε ποτέ να υπολογίσει σε χρήματα την αξία της καταστροφής, αλλά δεν ξέρω... Τι να πω... Ίσως να είχαν και δίκιο. Ίσως πράγματι να ήμασταν μια χούφτα τρελόπαιδα που έπρεπε να τα κρατάνε φυλακισμένα, για να νιώθουν εκείνοι ασφαλείς. Κάπου εκεί, ανάμεσα σε όλους, στεκόταν και η Νεφέλη. Έκλαιγε και κοιτούσε ψηλά. Τα άλλα παιδιά στέκονταν κι αυτά ακίνητα, μ' ένα βλέμμα τρομοκρατημένο, στραμμένο προς

τα κάτω. Αν και περίμενα ότι θα άρχιζαν να συμπεριφέρονται πολύ περίεργα, δεν το έκαναν. Δεν αντέδρασαν ακόμα και όταν ήρθε η αστυνομία. Έβλεπες στο πρόσωπό τους ότι είχαν γυρίσει χρόνια πίσω. Είχαν κλειστεί στον εαυτό τους και η θεραπεία τους είχε πια αχρηστευθεί.

Ο Δημήτρης και ο κύριος Ανδρέας πήγαν μαζί με τους αστυνομικούς κι εμείς γυρίσαμε πίσω στο μισοβαμμένο νοσοκομείο, που μέσα έμοιαζε με παρατημένο εργοτάξιο. Οι εργάτες δεν είχαν προλάβει να τελειώσουν το βάψιμο και τις άλλες δουλειές, αλλά τους είχαν ειδοποιήσει να φύγουν. Ποτέ δεν τον ξαναείδα από τότε το Δημήτρη. Αν δεν είχα σταθεί μπροστά σ' εκείνο το άγαλμα, ίσως να είχε γλιτώσει, αλλά όσο σκέφτομαι αυτά τα άπειρα «ίσως», νιώθω το μυαλό μου να σπάει σε χίλια κομμάτια σαν το σώμα του Λαέρτη. Ευθύνομαι για το Δημήτρη. Ευθύνομαι για πολλά... Αυτές ήταν οι σκέψεις μου και το βράδυ εκείνης της ημέρας και τότε πάλι ξεκίνησαν τα ίδια. Ένιωσα το κεφάλι μου να καίει υπερβολικά και τα μάτια μου να πονάνε και να θολώνουν. Ήθελα να κάνω κακό σε κάποιον, μα δεν ήξερα σε ποιον. Έπρεπε να είχα κάνει κακό στον εαυτό μου. Κρατούσα με τα χέρια μου το κεφάλι και προσπαθούσα να συνέλθω μόνος μου μέσα στο σκοτάδι. Μόνος ανάμεσα σε ξένους, γιατί τα παιδιά είχαν γυρίσει άλλοι άνθρωποι από το μουσείο και η Νεφέλη δε μου μιλούσε πια.

Κάποια στιγμή, είδα το προσωπάκι της και αμέσως άρχισα να ηρεμώ. Αμέσως! Ήταν τόσο γλυκό και τόσο στενοχωρημένο που κοιτώντας το, ακόμα και μέσα στο μισοσκοτάδο που δε σε άφηνε να το δεις καθαρά, παραμέριζες ό,τι σε βασάνιζε και νοιαζόσουν μόνο για εκείνη. Έτσι κατάφερα να ξεχαστώ και όλο αυτό που ένιωθα ξεθώριασε μπροστά σ' αυτό το μικρό, γλυκό προσωπάκι. Είχε κλειστά τα μάτια της, αλλά δε νομίζω ότι κοιμόταν. Ξαφνικά, ένιωσα μια ανάγκη για μια αγκαλιά, αλλά στην καρέκλα στην πόρτα του δωματίου δεν καθόταν κάποια κυρία εκείνο το βράδυ. Θα είχαν μαζευτεί για να συζητήσουν. Δεν κατάφερα να κοιμηθώ. Χρειαζόμουν τη μάνα μου... Σε χρειαζόμουν.

Το επόμενο πρωί, όπως ήταν ήδη προγραμματισμένο, είχαμε ομαδική συνεδρία. Ο κύριος Ανδρέας μάς είπε ότι ο Δημήτρης θα πήγαινε σε ένα άλλο νοσοκομείο και ποιο ήταν το όνομα αυτού του νοσοκομείου; Άγιος Γεώργιος... Δεν μπορούσα να το πιστέψω. Ο Δημήτρης θα έπαιρνε τη θέση μου σ' εκείνο το κολαστήριο, χάνοντας κάθε ελπίδα να σωθεί. Δεν είπα κάτι. Μόνο ο κύριος Ανδρέας γνώριζε ότι εγώ είχα

έρθει από εκεί. Τους κοιτούσα όλους και έβλεπα μόνο μάτια ν' ανοιγοκλείνουν. Δε μιλούσε κανείς. Μια συνεδρία χωρίς την μπάλα, χωρίς τις ερωτήσεις, χωρίς το Δημήτρη... Η άδεια καρέκλα του ήταν εκεί για να μας τον θυμίζει.

«Θα είναι αυστηρά εκεί που θα πάει ο Δημήτρης;» ρώτησε ξαφνικά η Νεφέλη.

Δεν της απάντησε με λόγια. Της έγνεψε καταφατικά και μέσα στην αμηχανία του, θαρρείς πως έτρεμε. Φοβόταν, όχι μόνο για το Δημήτρη, αλλά για όλους μας. Μετά από αρκετά λεπτά ησυχίας που καθόταν και μας κοιτούσε προβληματισμένος, έκανε μια αποτυχημένη προσπάθεια να μας προετοιμάσει για όσα θα ακολουθούσαν.

«Παιδιά μου, δεν μπορείτε να φανταστείτε πόσο πολύ λυπάμαι... Μετά από αυτό που έγινε εχθές, θα δεχθούμε έντονες πιέσεις. Λένε ότι είσαστε μόνο έντεκα παιδιά και δεν είναι λογικό να μένετε μόνα σας σ' ένα τόσο μεγάλο κτήριο. Βρίσκουν πολλά τα έξοδα. Ή θα κλείσουν το νοσοκομείο ή θα έρθουν άλλα παιδιά εδώ. Δεν έχουν αποφασίσει ακόμα τι θα κάνουν».

Μιλούσε και στο βλέμμα του φαινόταν η απόγνωση. Έκανε μια μεγάλη παύση, ξεφύσησε και συνέχισε:

«Κι εδώ να μείνετε όμως, θ' αλλάξουν πολλά πράγματα... Όλα θ' αλλάξουν, όλα... Και γι' αυτό φταίω μόνο εγώ».

Πολύ καλός άνθρωπος ο κύριος Ανδρέας και πολύ καλός γιατρός, αλλά έκανε τεράστια λάθη. Δεν έπρεπε να μας πάει στο μουσείο και αντί μετά να μας δώσει θάρρος, για να αντιμετωπίσουμε τα δικά του λάθη, αποφάσισε να μοιραστεί την απόγνωσή του μαζί μας. Βέβαια, αν εξαιρούσες τη Νεφέλη κι εμένα, τα άλλα παιδιά δε νομίζω ότι καταλάβαιναν πολλά απ' αυτά που έλεγε. Δεν αντιδρούσαν και απορώ κιόλας πώς είχαν έρθει μόνα τους στο δωμάτιο της συνεδρίας. Εγώ και η Νεφέλη τα είχαμε καταλάβει όλα όμως. Φαινόταν στο πρόσωπό της ότι φοβόταν. Δεν άντεχα άλλο σ' εκείνο το δωμάτιο. Ευτυχώς που διέκοψε τη συνεδρία η κυρία Μαρία, για να του πει ότι τον ζητούσαν δύο αστυνομικοί.

Νωρίς το απόγευμα είχαν ήδη έρθει κάποιοι γονείς. Η μάνα μου αργούσε να έρθει και είχα αρχίσει ν' ανησυχώ. Όσο οι ώρες περνούσαν και δε φαινόταν από πουθενά, γινόμουν όλο και πιο νευρικός. Καθόμουν έξω και κοιτούσα το δρομάκι και κάθε φορά που έβλεπα κόσμο να πλησιάζει, είχα την ελπίδα ότι θα την έβλεπα. Είχα ανάγκη την αγκαλιά της. Είχα ανάγκη τις συμβουλές της, παρόλο που δεν ήταν τόσο καλή σε αυτό. Δεν είχε σημασία. Ακόμα και η φωνή της μάνας σα συμβουλή είναι. Μια συμβουλή που,

όμως, δεν την άκουσα εκείνη την ημέρα... Αρνήθηκα να φάω, αν και πεινούσα αρκετά. Λίγο πριν ξαπλώσουμε, η κυρία Μαρία μού είπε να μην ανησυχώ και ότι απλά η μάνα μου δε γινόταν ν' αφήσει τη δουλειά της για να έρθει. Δε γινόταν ν' αφήσει τη δουλειά της για μένα; Ψέματα μου έλεγε. Κάτι είχε συμβεί. Για δεύτερο συνεχόμενο βράδυ, δεν μπόρεσα να κοιμηθώ.

Όταν σηκωθήκαμε το πρωί, η αστυνομία ήταν ήδη εκεί. Είχαν έρθει και κάποιοι κύριοι με μεγάλες καπαρντίνες και συζητούσαν με τον κύριο Ανδρέα. Μάλλον του υποδείκνυαν τι έπρεπε να κάνει, γιατί εκείνος δε μιλούσε πολύ. Δεν μπορούσα ν' ακούσω τι του έλεγαν, αλλά καταλάβαινα ότι εκείνος απαντούσε μόνο με «ναι» ή «όχι». Δεν ήταν σε θέση να διαχειριστεί την κατάσταση μόνος του. Χρειαζόταν βοήθεια. Ποιος να τον βοηθούσε όμως; Η κυρία Μαρία; Δεν αρκεί μόνο να έχεις καλή καρδιά. Πρέπει και να μπορείς. Και κανένας από το προσωπικό του δικού μας κέντρου δεν μπορούσε. Κανένας! Κι εγώ αβοήθητος ήμουν χωρίς τη μάνα μου, χωρίς εσένα, μανούλα. Ούτε εκείνη την ημέρα ήρθες και η αντίδρασή μου ήταν πάλι να μη φάω απολύτως τίποτα. Προσπαθούσε η κυρία Μαρία να μου δώσει με το ζόρι να φάω κάτι, αλλά δεν υπήρχε περίπτωση ν' αγγίξω ούτε ένα μικρό κομμάτι ψωμί. Καθόμουν μόνος μου στο δωμάτιο που κοιμόμασταν και μόλις έμπαινε κάποιος μέσα, πεταγόμουν από το κρεβάτι μην τυχόν ήσουν εσύ, μέχρι που δεν είχα άλλες δυνάμεις να σηκώνομαι να κοιτάω. Η Νεφέλη, κλεισμένη όλη μέρα στη βιβλιοθήκη της, σημασία δε μου έδινε. Τα άλλα παιδιά περνούσαν την περισσότερη ώρα στην τραπεζαρία, αλλά οι καρέκλες και τα τραπέζια ήταν πιο ζωντανά απ' αυτά. Η κυρία Μαρία μάς είπε ότι δε θα γίνονταν συνεδρίες τις επόμενες ημέρες. Μάλλον είχε στο μυαλό της ότι δε θα ξαναγίνονταν ποτέ, αλλά δεν τολμούσε να το πει.

Σε είχα ανάγκη. Ρωτούσα για σένα. Αρνιόμουν να φάω, πιστός στην απόφασή μου να σε αναγκάσω μ' αυτόν τον τρόπο να έρθεις να με δεις. Αισθανόμουν απαίσια και το κεφάλι μου ώρα με την ώρα με έσφιγγε όλο και περισσότερο. Αυτό το κακό που είχα μέσα μου ήταν πάλι έτοιμο να φανερωθεί. Είχα αρχίσει να βλέπω θολά και αν είχα δυνάμεις να ελέγξω το σώμα μου, δεν ξέρω τι θα έκανα. Δεν άντεχα.

21

Δεν μπορώ να μην παραδεχθώ ότι θα ήταν πολύ καλύτερα αν δεν είχα γεννηθεί. Δεν μπορώ να μην παραδεχθώ ότι θα ήταν πολύ καλύτερα αν είχα άλλη οικογένεια. Προφανώς θα ήταν καλύτερα, αλλά δε με νοιάζουν αυτά τα «αν», όπως δε με ένοιαζαν και τότε. Αν είχα άλλη οικογένεια, θα είχα και άλλη μάνα. Δε θα άλλαζα τη μάνα μου με καμία άλλη όμως, ακόμα και εάν αυτή η άλλη είχε πάρει κάποιο βραβείο μητρότητας. Ίσως να ήταν καλύτερα αν είχα άλλο πατέρα, αλλά τότε δε θα ήμουν εγώ. Τα βιώματά μας είναι το καλούπι που μας φτιάχνει. Και ναι, πόνεσα πολύ στη ζωή μου. Ναι, ζήλεψα τις άλλες οικογένειες. Ναι, υπήρξαν στιγμές που ντράπηκα ακόμα και για τον ίδιο μου τον εαυτό. Όμως, όταν κλείνω τα μάτια μου, για κάποιο λόγο νιώθω ικανοποιημένος. Όλα όσα έζησα έγιναν εμπειρία και η εμπειρία είναι κάτι το ανεκτίμητο. Οι άλλοι δεν ξέρουν όσα ξέρω εγώ. Μεγάλωσα νωρίς, αλλά, έτσι κι αλλιώς, θα μεγάλωνα κάποια στιγμή.

Είχαν φθάσει τα πρώτα μου γενέθλια χωρίς να είσαι μαζί μου. Τα πρώτα μου γενέθλια χωρίς τη μάνα μου... Όλοι μου ευχήθηκαν χρόνια πολλά. Ακόμα και οι δυο υπάλληλοι του υπουργείου που είχαν έρθει για να μας ελέγξουν, ακόμα κι αυτοί, χρόνια πολλά μου είπαν. Φοβόμουν για το τι είχες απογίνει. Ήμουν σίγουρος ότι δεν υπήρχε περίπτωση να είχες ξεχάσει τα γενέθλιά μου. Δε θα το έκανες ποτέ αυτό. Και πράγματι δεν το έκανες. Εκεί που καθόμουν ξαπλωμένος στο κρεβάτι, διπλωμένος από την πείνα, είδα το δικηγόρο να μπαίνει στο δωμάτιο. Λίγο μετά το μεσημέρι ήταν. Κρατούσε ένα μπλε τετράδιο και πάνω του ήταν στερεωμένο ένα στυλό. Ένα τετράδιο εκατό φύλλων ήταν, απ' αυτά που αγόραζα για το σχολείο. Κάθισε στο κρεβάτι της Νεφέλης και δίπλα του κάθισε η κυρία Μαρία. Κρεμόμουν από τα χείλη του.

«Κωστή, χρόνια σου πολλά από τη μητέρα σου κι εμένα».

«Πού είναι;» τον ρώτησα ξεψυχισμένα.

«Καλά είναι».

«Πού είναι ρώτησα, όχι τι κάνει. Θέλω να μάθω!»

Κοίταξε την κυρία Μαρία και εκείνη του έγνεψε να μου πει.

«Κωστή, η μητέρα σου είναι μια χαρά στην υγεία της. Δεν υπάρχει λόγος ν'

ανησυχείς. Έχει κάποια προβλήματα με κάτι έξοδα και...»

«Στη φυλακή είναι; Λέγε, ρε!»

«Κωστή, ηρέμησε, αγόρι μου!» μου είπε η κυρία Μαρία.

«Ε... Ναι, αλλά στο υπόσχομαι ότι θα βγει σύντομα», μου απάντησε ο δικηγόρος.

«Τι έκανε;»

«Δεν υπάρχει λόγος ν' ανησυχείς! Σου στέλνει κι αυτό εδώ το δώρο. Ένα τετράδιο μαζί με ένα στυλό, για να γράφεις όλα όσα θα της έλεγες αν ήταν...»

«Γιατί δε μου λες τι έκανε; Λέγε, ρε άτιμε! Τι έκανε η πόρνη; Λέγε που να σε πάρει ο διάολος! Πάλι έτσι βρήκε χρήματα η βρωμιάρα;» τον ρώτησα προσπαθώντας να ελέγξω τη ζαλάδα που ένιωθα.

«Κωστή! Ηρέμησε! Καλύτερα να φύγετε, κύριε», είπε η κυρία Μαρία και μου κράτησε τα χέρια, για να σταματήσω να χτυπιέμαι.

Εκείνος μάλλον τρόμαξε που με είδε να κάνω έτσι και έφυγε χωρίς να πει κάτι άλλο. Αν είχα δυνάμεις, θα μετάνιωνε που με είχε επισκεφθεί. Αν μπορούσα, θα χτυπούσα και την κυρία Μαρία. Χρειαζόμουν δυνάμεις και γι' αυτό έπρεπε να φάω.

«Άσε με. Άσε με σου λέω», της είπα σχεδόν μέσα από τα δόντια μου.

«Όλα θα πάνε καλά, αγόρι μου. Πρέπει να ηρεμήσεις...»

«Άσε με και φέρε μου να φάω! Φέρε φαγητό σου λέω! Κατάλαβες; Να φάω θέλω. Τώρα!»

«Θα σου φέρω, αγόρι μου, θα σου φέρω».

«Πήγαινε λέω! Πόρνη!»

«Κωστή!»

Με άφησε και πήγε να μου φέρει φαγητό. Έπιασα στα χέρια μου το τετράδιο. Το πέταξα στον τοίχο και έτσι όπως σύρθηκε πάνω του μέχρι να καταλήξει στο πάτωμα, είδα ότι υπήρχε κάτι γραμμένο μέσα. Έπρεπε να το διαβάσω. Προσπάθησα να σηκωθώ από το κρεβάτι, αλλά με το που πήγα να στερεωθώ στα πόδια μου, σωριάστηκα κάτω. Σύρθηκα μέχρι τον τοίχο και το πήρα πάλι στα χέρια μου. Το άνοιξα και είδα ότι η πρώτη σελίδα ήταν σχεδόν όλη γραμμένη. Ήμουν θολωμένος και δεν μπορούσα να διακρίνω τα γράμματα. Ανοιγόκλεισα τα μάτια μου και τα έτριβα, μέχρι που, τελικά, κατάφερα με δυσκολία να διαβάσω τι έγραφε. Κλείνω τα μάτια μου και βλέπω πάλι τη σελίδα όπως την είχες γράψει, μανούλα.

«Κωστή μου, αγάπη μου, χρόνια σου πολλά! Σ' αγαπάω πάρα πολύ! Θέλω να φανείς δυνατός. Είσαι μεγάλο παιδί και θα καταλάβεις. Η μαμά πρέπει να περάσει κάποιες μέρες στη φυλακή. Έκανε κάτι κακό και πρέπει να τιμωρηθεί. Να μη σε νοιάζει αυτό εσένα όμως. Εσύ να κοιτάξεις μόνο τη θεραπεία σου. Εγώ είμαι μια χαρά στην υγεία μου και εδώ μου φέρονται καλά. Μη σκέφτεσαι εμένα! Έχω μάθει ότι δεν τρωσ και αυτό που κάνεις είναι λάθος. Πάντα ήσουν πιο δυνατός από μένα και το ίδιο πρέπει να κάνεις και τώρα. Να ξέρεις ότι μάλλον εσύ θα με επισκεφθείς πρώτος. Άρα πρέπει να 'σαι δυνατός, ώστε να μπορέσεις να έρθεις. Πρέπει ν' ακούς τους γιατρούς και να κάνεις τα πάντα για να συνέλθεις. Ξέρω τι έγινε στο μουσείο και ξέρω ότι θα γίνουν κάποιες αλλαγές. Θέλω να είσαι συνεργάσιμος και ήρεμος. Ο δικηγόρος μας θα κάνει ό,τι πρέπει για να μην έχεις πρόβλημα, ακόμα κι αν χρειαστεί να πας σε άλλο νοσοκομείο. Δε θέλω να φοβάσαι. Δεν πρέπει να φοβάσαι! Να προσέχεις και τη Νεφέλη. Σ' αγαπάω πολύ! Χρόνια σου πολλά, καρδιά μου! Είναι η πρώτη και η τελευταία φορά που δεν είμαι μαζί σου στα γενέθλιά σου. Σου υπόσχομαι ότι δε θα ξανασυμβεί αυτό. Ξέρω ότι θες να μου πεις πολλά. Γι' αυτό σου στέλνω το τετράδιο και το στυλό. Μπορείς να γράφεις όσα σκέφτεσαι και όλα όσα θα μου έλεγες αν ήμουν εκεί. Μπορείς, αν θες, να μου στείλεις και κάποιο γράμμα. Μη μου θυμώσεις, ψυχή μου. Σ' αγαπάω όσο τίποτα στον κόσμο.

Η μανούλα»

Λύγισα. Ο θυμός έδωσε τη θέση του στην αγάπη που ένιωθα και που ακόμα νιώθω για τη μάνα μου. Μια αγάπη τεράστια, μια αγάπη που άλλαξε αμέσως το μίσος με δάκρυα, που έπεσαν πάνω στη σελίδα και την έβρεξαν. Μόλις τα δάκρυά μου πότισαν το χαρτί, το μελάνι άρχισε σιγά-σιγά να ξεθωριάζει. Χάιδευα τα γράμματα και το βρεγμένο χαρτί έλειωνε και σκιζόταν. Έσφιγγα μέσα στις μικρές μου γροθιές τη σελίδα και, χωρίς να το θέλω, την έσκισα τελείως. Τα γράμματα και οι λέξεις της μάνας μου δεν υπήρχαν πια...

Η κυρία Μαρία με βοήθησε να σηκωθώ, με έβαλε στο κρεβάτι και άρχισε να με ταΐζει. Μετά από μερικά λεπτά, άρχισα να αισθάνομαι κάπως καλύτερα. Κοίταξα στην πόρτα και είδα το προσωπάκι της Νεφέλης. Δεν ξέρω πόση ώρα στεκόταν εκεί. Μπήκε μέσα στο δωμάτιο και πήγε κατευθείαν στο πεσμένο τετράδιο, το σήκωσε και το έφερε σ' εμένα. Στο κρεβάτι το άφησε και δε μου μίλησε καθόλου. Πολύ πείσμα! Μετά, μάζεψε τα τριμμένα χαρτιά από το πάτωμα και τα πέταξε στον κάδο που

είχαμε στο δωμάτιο. Τη θυμάμαι να σκύβει και να κοιτάει το πάτωμα επίμονα μην τυχόν της είχε ξεφύγει κάποιο ίχνος χαρτιού. Αυτή ήταν η Νεφέλη! Πείσμα και εμμονή με την καθαριότητα! Όταν τέλειωσε, γύρισε και με κοίταξε άλλη μια φορά και βγήκε από το δωμάτιο. Μ' αυτήν την εικόνα αποκοιμήθηκα στην αγκαλιά της κυρίας Μαρίας.

Μόλις άνοιξα τα μάτια μου το επόμενο πρωί, είδα τη Νεφέλη να με κοιτάει. Χάρηκα πολύ και της είπα ένα αμήχανο «γεια», αλλά εκείνη μου γύρισε την πλάτη. Το πείσμα της σύντομα θα σταματούσε σκέφθηκα και καθυσύχασα τον εαυτό μου. Ήταν νωρίς ακόμα και τα άλλα παιδιά κοιμούνταν, αλλά κι αυτά ξύπνησαν λίγο αργότερα από κάποιες άγνωστες αντρικές φωνές. Αν και ήταν ακόμα αρκετά νωρίς, η κυρία Μαρία ήρθε και μας είπε να πάμε γρήγορα στην τραπεζαρία για το πρωινό, γιατί ήθελαν να μπουν στο δωμάτιο δύο κύριοι να ελέγξουν το χώρο και γιατί έπρεπε και εμείς να προετοιμαστούμε για την εξέτασή μας από μια ομάδα αξιολογητών. Έτσι τους έλεγαν. «Αξιολογητές». Δεν είχαμε καμία ελπίδα.

Έναν-έναν μας εξέταζαν στο ίδιο δωμάτιο που κάναμε τις ατομικές συνεδρίες. Όταν ήρθε η σειρά μου, μπήκα μέσα και αντίκρισα τέσσερις πολύ προβληματισμένους ανθρώπους, τρεις άντρες και μία γυναίκα. Το βλέμμα τους δεν ήταν καθόλου φιλικό και μου έδωσαν την εντύπωση ότι ήθελαν να ξεμπερδεύουν όσο πιο γρήγορα γινόταν. Είχαν αλλάξει θέσεις στα τραπέζια και στις καρέκλες και τα είχαν φτιάξει όπως τους βόλευαν. Μόλις κάθισα σε μια καρέκλα απέναντί από τους δύο μεγαλύτερους άντρες, η ματιά μου έπεσε στο βιβλίο της κυρίας Ειρήνης. Το είχε στα χέρια της εκείνη η γυναίκα και ξεφυλλίζοντας τις σελίδες μαζί με τον άλλον άντρα, θαρρώ πως το χλεύαζαν. Δεν το περίμενα, αλλά αυτό με ενόχλησε αρκετά. Με κάποιον περίεργο τρόπο είχα δεθεί μ' αυτό το βιβλίο και τις εικόνες του. Δεν άργησαν να καταλάβουν ότι κάτι με είχε ενοχλήσει.

«Υπάρχει κάτι που δε σου αρέσει; Κάτι που να σε ενοχλεί;» με ρώτησε ένας απ' αυτούς που κάθονταν απέναντί μου.

«Ε... Όχι».

«Θέλουμε να μας πεις την αλήθεια», μου είπε ο διπλανός του κοιτώντας με στα μάτια, για να με πείσει να μιλήσω.

«Δε μ' αρέσει εδώ».

«Τι εννοείς; Εδώ στο νοσοκομείο γενικά ή στην αίθουσα που βρισκόμαστε τώρα;» συνέχισε ο ίδιος κοιτώντας με πάλι στα μάτια.

«Στην αίθουσα, εδώ».

«Γιατί;» με ρώτησε εκείνος πάλι και με τον τρόπο που με κοιτούσε ένιωθα να μου τρυπάει το μυαλό.

«Επειδή δε σας ξέρω».

«Νιώθεις άβολα επειδή δε μας ξέρεις;» με ρώτησε η γυναίκα που χλεύαζε το βιβλίο με τις εικόνες.

«Ναι».

«Νιώθεις άβολα με όλους όσους δεν ξέρεις;» με ρώτησε ξανά αυτή αφήνοντας το βιβλίο από τα χέρια και παίρνοντας ένα πιο σοβαρό ύφος.

«Ναι», της απάντησα χαμηλόφωνα και χωρίς καν να το σκεφθώ.

«Άρα ένιωθες άβολα και στην εκδρομή που πήγατε πριν λίγες μέρες», μου είπε κοιτώντας όλους τους συναδέλφους της με νόημα. «Συνάντησες πολλούς ανθρώπους που δε γνώριζες».

«Ε...»

Κατάλαβα ότι είχα κάνει μεγάλη βλακεία. Της είχα δώσει την ευκαιρία να καταλήξει σ' ένα συμπέρασμα που τη βόλευε, που όλους εκεί τους βόλευε. Θα μπορούσα να της έλεγα για το βιβλίο, αλλά αν μου έδειχνε κάποιες εικόνες όπως η κυρία Ειρήνη; Δεν ήμουν σε κατάσταση να το διαχειριστώ.

Ο άντρας που καθόταν δίπλα σ' αυτήν τη γυναίκα σηκώθηκε και, παραμένοντας όρθιος για την υπόλοιπη ώρα, μου έκανε τις επόμενες ερωτήσεις. Με το ύφος του σε ανάγκαζε να τον προσέχεις, ακόμα και αν δεν το ήθελες.

«Θες να μας πεις αν σου αρέσει που βρίσκεσαι σ' αυτό το νοσοκομείο;»

«Μ' αρέσει».

«Είναι καλύτερα από το προηγούμενο νοσοκομείο;»

«Πολύ καλύτερα. Εδώ περνάω καλά».

«Η μητέρα σου έρχεται συχνά;»

«Δεν μπορεί να έρχεται τώρα, αλλά μέχρι πριν λίγες μέρες ερχόταν κάθε μέρα».

«Το γνωρίζω αυτό. Νιώθεις μοναξιά;»

«Όχι».

«Δε σου έχει λείψει η μαμά δηλαδή;»

«Μου έχει».

«Άρα, πώς δε νιώθεις μοναξιά; Δε θες να τη δεις μήπως; Της έχεις θυμώσει για

κάτι;»

«Δεν είπα αυτό! Θέλω να τη δω!»

«Μα, τα υπόλοιπα παιδιά δεν είναι τόσο ομιλητικά όσο εσύ. Πώς δε νιώθεις μοναξιά τότε; Μήπως δε θες να μας πεις την αλήθεια;»

«Να μη σας νοιάζει!»

«Δε χρειάζεται να θυμώνεις. Ηρέμησε! Εμείς το καλό σου θέλουμε μόνο».

«Νομίζω, Κωστή, πως τελειώσαμε για την ώρα», είπε ο άντρας που μου είχε μιλήσει πρώτος. «Μπορείς να περάσεις έξω και εάν χρειαστούμε κάτι άλλο, θα σε φωνάξουμε».

«Να σηκωθείτε και να φύγετε από εδώ! Να πάτε στο διάολο!» Δεν μπόρεσα να συγκρατήσω τα νεύρα μου. «Δε σας θέλει κανένας μας!»

Έτσι όπως καθόμουν στην καρέκλα, έσκυψα και σχεδόν πέφτοντας, γονάτισα στο πάτωμα. Ένιωθα ότι θα γινόταν έκρηξη μέσα στο μυαλό μου και έβαλα τα χέρια μου στο κεφάλι προσπαθώντας να τη σταματήσω. Τα μάτια μου πάλι άρχισαν να θολώνουν. Οι δύο άντρες που κάθονταν απέναντί μου προσπάθησαν να με σηκώσουν, αλλά πάλεψα και τους ξέφυγα. Πήγα μπροστά στη γυναίκα που χλεύαζε το βιβλίο και της φώναξα μπροστά στο πρόσωπό της:

«Είσαι πόρνη!»

Πήρα το βιβλίο και το έσφιξα στην αγκαλιά μου και άρχισα να τρέχω προς την πόρτα. Με σταμάτησαν και μπροστά στη θέα της τεράστιας βελόνας που κρατούσε ένας απ' αυτούς, τρομοκρατήθηκα. Μου έπεσε το βιβλίο από τα χέρια και, κοιτώντας τη βελόνα να με πλησιάζει, τους παρακαλούσα να μη με τρυπήσουν, να μη με πονέσουν.

«Σας παρακαλώ! Σας παρακαλώ! Δε θα το ξανακάνω! Το υπόσχομαι! Θα πονέσω! Όχι...»

Καθώς έβλεπα τη βελόνα να μου τρυπάει τη σάρκα και να προχωράει μέσα μου, έκλαιγα και ζητούσα συγνώμη, αλλά δεν τους ένοιαζε. Δεν ξέρω αν ο τόσος πόνος που ένιωσα ήταν αληθινός ή αν όλο αυτό μεγάλωσε στο μυαλό μου. Μετά από λίγο, αν και ήμουν ξύπνιος, ήταν σα να κοιμόμουν με τα μάτια ανοιχτά. Έβλεπα ακόμα θολά και δεν αντιδρούσα σε τίποτα. Με άφησαν σε μια καρέκλα έξω από την αίθουσα. Μόλις με είδε σ' αυτό το χάλι η κυρία Μαρία, τους έβαλε τις φωνές, αλλά εκείνοι συνέχισαν τη δουλειά τους σα να μην είχε γίνει απολύτως τίποτα. Δεν μπορούσα να κουνηθώ και

κάθισα εκεί μαζί της. Σαν παρατημένο σακί ήμουν. Το μόνο που έκανα ήταν να βλέπω την πόρτα ν' ανοιγοκλείνει και να μπαινοβγαίνουν τα υπόλοιπα παιδιά. Η Νεφέλη κάθισε εκεί μέσα μόλις για λίγα λεπτά και όταν βγήκε έξω, την είδα να κλαίει. Πέρασε από μπροστά μου τρέχοντας, για να φύγει μακριά τους όσο πιο γρήγορα γινόταν. Η κυρία Μαρία έτρεξε πίσω της, αλλά της φώναξε κάποιος απ' αυτούς και σταμάτησε.

«Μπορείτε να φέρετε το επόμενο παιδί μέσα, παρακαλώ;»

Η Δέσποινα ήταν η επόμενη και ήταν και η τελευταία που θα εξέταζαν. Καθόταν κι αυτή σε μια καρέκλα και κοιτούσε το πάτωμα. Δε νομίζω ότι καταλάβαινε τι γινόταν.

«Τι κάνετε πια στα παιδιά και βγαίνουν όλα άρρωστα; Δεν ντρέπεστε;» τους ρώτησε νευριασμένη η κυρία Μαρία.

«Ξέρουμε τι κάνουμε, κυρία μου! Αντίθετα με εσάς! Σας παρακαλώ πολύ, φέρτε την κοπέλα μέσα».

Δεν είπε κάτι άλλο η κυρία Μαρία και έκανε αυτό που της ζήτησε. Σήκωσε τη Δέσποινα από την καρέκλα και με μικρά βήματα κατάφερε να τη βάλει στην αίθουσα. Το μικροκαμωμένο κοριτσάκι δε σήκωνε το βλέμμα του από το πάτωμα. Όπως μπήκε, έτσι και βγήκε, υποβασταζόμενη αυτήν τη φορά από τη γυναίκα που χλεύαζε τις εικόνες. Δε νομίζω να κατάφεραν να της πάρουν κουβέντα. Αφού δεν υπήρχαν άλλα παιδιά να εξετάσουν, να βλάψουν μάλλον για να το πω πιο σωστά, έκλεισαν στην πόρτα, για να συζητήσουν μεταξύ τους και να βγάλουν τα συμπεράσματά τους. Η κυρία Μαρία με άφησε για λίγο μόνο μου και επέστρεψε μαζί με έναν από τους φύλακες. Εκείνος με πήρε αγκαλιά και με πήγαν στο κρεβάτι μου. Έμεινα εκεί, κουλουριασμένος, να κοιτάω δεξιά-αριστερά μήπως ερχόσουν...

Δίπλα στο μαξιλάρι μου ήταν το τετράδιο και πάνω του το στυλό. Το κοιτούσα, αλλά δεν μπορούσα να τ' αγγίξω. Με όσες δυνάμεις είχα, κατάφερα να συρθώ και να το πλησιάσω. Ακούμπησα το κεφάλι μου πάνω στο τετράδιο και άρχισα να το μυρίζω. Ξεγέλασα τον εαυτό μου ότι μύριζε όπως η αγαπημένη μου μυρωδιά, η δική σου. Αυτή που πάντα μύριζα όταν βρισκόμουν στην αγκαλιά σου. Μόνο τότε κατάφερα να ηρεμήσω κάπως, να κλείσω τα μάτια μου και να ξεκουραστώ. Η κυρία Μαρία με ξύπνησε αργά το μεσημέρι, για να πάω κι εγώ για φαγητό. Με ρώτησε αν ήθελα να με βοηθήσει να σηκωθώ και της απάντησα όχι, γιατί είχα σχεδόν συνέλθει. Μόνο ένα μούδιασμα ένιωθα.

Περπατώντας αργά-αργά, πήγαμε μαζί στην τραπεζαρία. Τα άλλα παιδιά ήταν ήδη

όλα στις θέσεις τους και κοιτούσαν επίμονα το πιάτο τους χωρίς να τρώνε. Έτσι νόμισα στην αρχή, μέχρι που κάθισα στη θέση μου και είδα τι πραγματικά κοιτούσαν. Δίπλα στα πιάτα τους, πάνω σε μια λευκή χαρτοπετσέτα, υπήρχε ένα χάπι... Ολόιδιο μ' αυτά που έπαιρνα κι εγώ στο άλλο νοσοκομείο. Πάλι τα ίδια. Αποφάσισα να το βάλω στο στόμα μου και να το φτύσω μετά, αλλά η κυρία Μαρία είχε σκεφθεί ότι μπορεί να το κάναμε αυτό και δεν τα κατάφερα. Μην μπορώντας να κάνουμε διαφορετικά και μετά από τις τόσες πολλές παραινέσεις της κυρίας Μαρίας και άλλης μιας κυρίας από το προσωπικό, φάγαμε και πήραμε όλοι τα χάπια. Φοβόμουν για το τι θα ακολουθούσε και βιάστηκα να πάω στο δωμάτιο να κουκουλωθώ, μήπως και κατάφερα να ελέγξω τον κακό εαυτό μου.

Δυστυχώς, δεν ένιωσα πολλά, ώστε να καταλάβουν και να προλάβουν. Κουκουλωμένος κάτω από τα σκεπάσματα, περίμενα υπομονετικά ένα ξέσπασμα, αλλά δεν ερχόταν. Τραβούσα τα σκεπάσματα από πάνω μου, για να δω στο φως αν είχαν θολώσει τα μάτια μου, αλλά τίποτα. Σκέφθηκα να προσποιηθώ κάτι βίαιο, αλλά δεν κατάφερα να βρω έναν τρόπο να το κάνω. Ένα μέτριο κάψιμο ένιωσα που δεν ήταν αρκετό για μια ακόμη κρίση.

Η δόση από το ένα χάπι ήταν μικρή. Τα δύο χάπια, όμως, που ήθελαν να πάρουμε μετά το βραδινό φαγητό, δεν υπήρχε καμία αμφιβολία ότι θα ήταν κάτι παραπάνω από αρκετά. Γι' αυτό προσπάθησα να μην τα πάρω, αλλά η κυρία Μαρία ήταν πάλι εκεί και επέμενε. Αν ήξερε πόσο λάθος έκανε...

«Κυρία Μαρία, δεν τα θέλω τα χάπια».

«Κωστή, πρέπει να τα πάρεις. Πρέπει να κάνουμε ότι μας λένε».

«Μα, αν τα πάρω, θα πάθω κακό».

«Μη φοβάσαι! Αν ήταν να πάθεις κακό, δε θα στα έδιναν».

«Το πιστεύετε στ' αλήθεια αυτό;»

«Το πιστεύω».

«Όταν έπαιρνα πάλι αυτά τα χάπια, κάτι συνέβαινε!»

«Δεν είναι τα ίδια, Κωστή μου».

«Πώς το ξέρετε; Εμένα ίδια μου φαίνονται!»

«Κοίτα, πάρε τα χάπια σήμερα και εάν συμβεί κάτι, θα τους το πούμε αύριο και δε θα τα ξαναπάρεις. Σε παρακαλώ, άκουσέ με. Πρέπει να κάνουμε ότι μας λένε».

«Δεν πρέπει να τα πάρω!»

«Κωστή, σε παρακαλώ! Πρέπει να τα πάρεις. Σκέψου ότι αν δεν έπρεπε, δε θα άφηνε ο κύριος Ανδρέας να στα δώσουν».

«Αφού δε θα τον ρώτησαν καν».

«Κωστή! Εμπιστεύσου με!»

«Αν τα πάρω, δεν πρέπει να κοιμηθώ μαζί με τα άλλα παιδιά. Θα τους κάνω κακό!»

«Κωστή, δε θα κάνεις κακό σε κανέναν! Πάρε τα χάπια, παιδί μου, να τελειώνουμε!»

Είχε νευριάσει και μου μίλησε απότομα. Έβαλα τα χάπια στο στόμα μου και πίνοντας νερό, προσποιήθηκα ότι τα κατάπια. Ήταν τόσο πολύ θυμωμένη μαζί μου που με πόνεσε αρκετά όταν άνοιξε το στόμα μου για να βεβαιωθεί ότι όντως τα είχα καταπιεί. Θύμωσε περισσότερο όταν τα είδε και δε μου άφησε άλλη επιλογή. Αφού βεβαιώθηκε ότι τα κατάπια, κάτι ψιθύρισε και συνέχισε με τον Ορέστη που καθόταν δίπλα μου. Εκείνος τα κατάπια με την πρώτη και το ίδιο έκανε και η Νεφέλη. Περίμενα κάποια αντίδρασή της, αλλά μάλλον προτίμησε να τα πάρει για να ξεμπερδεύει. Την κοιτούσα συνέχεια, αλλά δε μου έδινε σημασία.

Όταν ξάπλωσα εκείνο το βράδυ, κουκουλώθηκα ξανά με τα σκεπάσματα και τα έσφιγγα με τις γροθιές μου περιμένοντας το σίγουρο ξέσπασμα. Δεν κατάλαβα πότε έσβησαν τα φώτα, γιατί, έτσι όπως ήμουν κουκουλωμένος, έβλεπα μόνο μια μαυρίλα. Πάλι αποκοιμήθηκα χωρίς να το καταλάβω, αλλά ξύπνησα κάποια στιγμή μέσα στη νύχτα. Δεν αισθανόμουν μεγάλη διαφορά σε σχέση με το μεσημέρι. Ένα λίγο πιο έντονο κάψιμο στο κεφάλι μόνο. Κοίταξα έξω από τα σκεπάσματα και πάλι έβλεπα μια μαυρίλα. Δεν ήταν καθόλου φυσιολογικό αυτό όμως, γιατί πάντα υπήρχε αναμμένο ένα μικρό φως. Κι αν η λάμπα του είχε καεί και δεν είχαν άλλη να βάλουν, θα άφηναν ανοιχτό το φως του διαδρόμου, όπως είχαν ξανακάνει. Ποτέ δεν ήταν τελείως σκοτάδι μέσα στο δωμάτιο. Κοιτούσα γύρω μου για να βρω κάτι φωτεινό. Παντού μαυρίλα όμως. Πάγωσα... Πέταξα τα σκεπάσματα στο πάτωμα και άρχισα να φωνάζω.

«Φως! Φως! Ανάψτε το φως!»

Η κυρία που καθόταν στην καρέκλα και μας πρόσεχε άναψε τα φώτα. Δεν ήταν η κυρία Μαρία εκείνο το βράδυ. Μια άλλη κυρία ήταν που δε θυμάμαι το όνομά της. Μόλις άναψε τα μεγάλα φώτα, είδα μια λάμψη και αμέσως μ' έπιασε ένας πολύ δυνατός πονοκέφαλος. Ένιωθα το κεφάλι μου να πιέζεται και τ' αυτιά μου να

βουίζουν και να πονάνε απίστευτα. Τα ένιωσα υγρά και ακουμπώντας τα, ένα πηχτό υγρό κύλισε στα χέρια μου. Αίμα ήταν. Άρχισα ν' αναπνέω πολύ γρήγορα και η καρδιά μου χτυπούσε σαν τρελή. Όρμησα στη γυναίκα που στεκόταν στην πόρτα νομίζοντας ότι ήταν η κυρία Μαρία. Μια φιγούρα διέκρινα μόνο και αφού είχαν τον ίδιο σωματότυπο, ήταν πολύ εύκολο να τις μπερδέψω.

«Θα σε σκοτώσω! Τ' ακούς; Εσύ φταις για όλα! Πόρνη! Εσύ δεν πρόσεχες το Δημήτρη! Εσύ μας έδωσες τα χάπια! Εσύ! Θα πεθάνεις!»

Την είχα αρπάξει από το λαιμό και την έπνιγα. Ένωθα πολύ δυνατός και όσο και να με έσπρωχνε, δεν μπορούσε να κάνει τίποτα. Τη σκότωνα σχεδόν γονατιστή μπροστά μου, αλλά μερικά δευτερόλεπτα πριν πεθάνει, ένας άντρας κατάφερε να με ξεκολλήσει από πάνω της. Ο κύριος Ανδρέας ήταν. Σίγουρα ήταν πιο δυνατός απ' αυτήν, αλλά όχι πιο δυνατός από μένα εκείνη τη στιγμή. Του όρμησα και τον κλώτσησα με όλη μου τη δύναμη και από τη φωνή του κατάλαβα ότι πόνεσε αρκετά. Βρήκε τη δύναμη όμως και με άρπαξε από τα χέρια προσπαθώντας να με ακινητοποιήσει. Με το κεφάλι μου τον χτύπησα στο θώρακα και σπρώχνοντάς τον, έπεσε με φόρα στον τοίχο. Αμέσως μετά, ένιωσα μια δυνατή σουβλιά στην πλάτη. Κάθισα για λίγα δευτερόλεπτα ακίνητος για να συνέλθω από τον πόνο και καθώς γύριζα να κοιτάξω πίσω που, σωριάστηκα κάτω. Μια υπνηλία με έπιανε και λίγο πριν κλείσω τα μάτια μου, η όραση μου επανερχόταν και είδα ποιος μου είχε κάνει την ένεση. Η κυρία Μαρία ήταν. Παραδίπλα, καθιστή στο πάτωμα, μια άλλη γυναίκα είχε κοκκινίλες στο λαιμό και φαινόταν πολύ τρομοκρατημένη.

Ξύπνησα το επόμενο πρωί και δίπλα μου καθόταν η κυρία Μαρία. Μόλις κατάλαβε ότι είχα ξυπνήσει, μου χάιδεψε το κεφάλι και μου μίλησε:

«Κωστή, συγχώρεσέ με, ψυχή μου. Δεν μπορούσα να φανταστώ ότι θα γινόταν κάτι τέτοιο. Ήξερες τι μου έλεγες, αγόρι μου».

Την κοίταξα στα μάτια και είδα μια γυναίκα που πραγματικά με αγαπούσε. Παρόλο που είχα εκφράσει ξεκάθαρα την επιθυμία μου να τη σκοτώσω, όχι μόνο δε φοβόταν, αλλά και δεν ήταν καθόλου θυμωμένη μαζί μου. Τα χάπια έφταιγαν έτσι κι αλλιώς.

«Δεν πειράζει, κυρία Μαρία. Πείτε μου, έκανα σε κάποιον κακό;»

«Μην ανησυχείς, Κωστή».

«Δεν ήθελα να κάνω κακό σε κανέναν».

«Το ξέρω, Κωστή μου. Το ξέρω... Τα χάπια φταίνει. Όχι εσύ! Όχι εσύ, αγόρι μου!»

«Δεν πρέπει να μου δώσετε ξανά αυτά τα χάπια».

«Δε θα στα ξαναδώσει ποτέ κανένας! Έχεις το λόγο μου. Ούτε στο άλλο νοσοκομείο θα στα δίνουν».

«Στο άλλο νοσοκομείο; Θέλουν να με διώξουν δηλαδή;»

«Κωστή μου, το νοσοκομείο θα κλείσει... Μην ανησυχείς όμως».

«Φταίω κι εγώ που θα κλείσει το νοσοκομείο;»

«Μην το ξανακούσω αυτό! Εσύ δε φταις σε τίποτα!».

«Πώς λέγεται το άλλο νοσοκομείο; Άγιος Γεώργιος;»

«Δε μας έχουν πει ακόμα. Δε νομίζω να επιστρέψεις εκεί, Κωστή. Θα ήταν τεράστιο λάθος αν το κάνουν αυτό».

«Ούτε στα άλλα παιδιά πρέπει να δίνουν αυτά τα χάπια. Τους κάνουν κακό».

«Το ξέρω...»

«Εκεί που θα πάμε θα είμαστε όλοι μαζί; Θα είσατε κι εσείς και ο κύριος Ανδρέας;»

«Κωστή μου, δεν μπορώ να τα γνωρίζω αυτά».

«Σίγουρα δε θα μου δίνουν χάπια στο άλλο νοσοκομείο;»

«Σίγουρα! Θα τους μιλήσει ο κύριος Ανδρέας σήμερα και θα καταλάβουν».

«Αν δεν καταλάβουν;»

«Θα καταλάβουν! Δε γίνεται να μην καταλάβουν».

«Η μαμά μου πότε θα έρθει;»

«Δεν ξέρω πότε, αλλά σύντομα θα τη δεις. Ίσως της επιτρέψουν να σε συνοδεύσει στο άλλο νοσοκομείο. Αχ, Κωστή μου... Μη σου πω κάτι που δεν ισχύει όμως».

«Πότε θα φύγουμε;»

«Πολύ σύντομα. Έτσι μας είπαν».

«Αυτός ο δικηγόρος μπορεί να μας βοηθήσει. Αυτός μπορεί να τους πει να μη μου ξαναδώσουν τα χάπια. Θα του το πείτε έτσι;»

«Ο δικηγόρος είναι πολύ καλός άνθρωπος και σ' αγαπάει. Το βλέπω από τον τρόπο που ρωτάει για σένα. Σίγουρα θα μας βοηθήσει».

«Η μαμά μου έμαθε για εχθές;»

«Κωστή, δεν είναι τόσο εύκολη η επικοινωνία με τη μαμά σου, γιατί δεν της το επιτρέπουν. Πολύ κακώς, αφού πρόκειται για σένα, αλλά έτσι είναι οι κανόνες εκεί. Σήμερα θα μιλήσει ο κύριος Ανδρέας με το δικηγόρο».

«Εγώ μπορώ να μιλήσω με τη μαμά μου στο τηλέφωνο;»

«Αγόρι μου, πρέπει να καταλάβεις ότι είναι αρκετά αυστηρά τα πράγματα εκεί που είναι η μαμά σου. Ακόμα κι ένα τηλεφώνημα λίγων λεπτών δεν το επιτρέπουν εύκολα. Λοιπόν, νομίζω ότι έχει έρθει η ώρα να πάμε για πρωινό. Πάμε, πάμε!»

Με πήρε από το χέρι και πήγαμε στην τραπεζαρία. Εκεί, είδα τα άλλα παιδιά να κοιτούν πάλι το τραπέζι μπροστά τους σαν αγάλματα. Μου έκανε εντύπωση, γιατί όταν κάθισα στη θέση μου, δεν είδα να υπάρχει κάποιο χάπι. Κοίταξα στους διπλανούς μου και ούτε και σ' εκείνους υπήρχε. Από συνήθεια το έκαναν. Είχαν κιόλας προλάβει να συνηθίσουν! Το πονεμένο μυαλό αυτών των παιδιών είχε εγκλωβιστεί σε μια συμπεριφορά τόσο γρήγορα, που τρόμαζες από το πόσο ευαίσθητη και ψεύτικη ήταν αυτή η ηρεμία που είχαν τόσο καιρό. Ξεκίνησα να τρώω και σιγά-σιγά, αντιγράφοντάς με, ξεκίνησαν να τρώνε κι αυτά. Όλα, εκτός από τη Νεφέλη. Εκείνη κοιτούσε ακόμα το πιάτο μπροστά της, βυθισμένη στις σκέψεις της. Η κυρία Μαρία τη σκούντηξε και την τρόμαξε. Την έβλεπα μετά να τρώει και μερικές φορές, έβαζε το πιρούνι στο στόμα της χωρίς αυτό να έχει φαγητό επάνω του. Τι να σκεφτόταν άραγε; Δεν άντεχα να τη βλέπω έτσι και αποφάσισα να σηκωθώ από το τραπέζι και να κάνω μια βόλτα να ξεχαστώ. Σηκώθηκα, αλλά κάθισα πάλι στη θέση μου σχεδόν αμέσως, γιατί ακούστηκαν φωνές έξω από την τραπεζαρία. Ο κύριος Ανδρέας μάλωνε με έναν από τους ξένους που είχαν σκοπό να μας κλείσουν.

«Δεν υπάρχει περίπτωση σας λέω! Εγώ αποφασίζω για τη φαρμακευτική αγωγή!» Δεν τον είχα ακούσει ξανά να φωνάζει τόσο δυνατά.

«Τα παιδιά έχουν ανάγκη τα φάρμακα!» του είπε ο ξένος το ίδιο δυνατά.

«Έτσι νομίζετε εσείς!»

«Κοιτάξτε, συμφωνούμε να μη δώσετε στο ένα παιδί, αλλά τα άλλα παιδιά πρέπει να τα πάρουν. Είστε υποχρεωμένος να τους τα δώσετε».

«Δεν υπάρχει περίπτωση! Είναι καθήκον μου να κάνω το καλύτερο γι' αυτά τα παιδιά! Δικοί μου ασθενείς είναι!»

«Δεν έχει νόημα αυτή η συζήτηση. Δε θα είναι για πολύ ακόμα δικοί σας ασθενείς. Για το καλό της καριέρας σας, θα σας δώσουμε μια ευκαιρία να επαναπροσδιορίσετε τη στάση σας. Ελπίζω αύριο να έχετε λογικευτεί».

«Να μην ξαναπατήσετε το πόδι σας εδώ!»

«Πάμε να φύγουμε», είπε στους συναδέλφους του και μετά απευθύνθηκε πάλι στον κύριο Ανδρέα. «Περιμένω να μου εκφράσετε τη μεταμέλειά σας για τη σημερινή

απαράδεκτη συμπεριφορά σας».

Συνέχισε να λέει διάφορα στα άτομα του προσωπικού που συναντούσε μέχρι να βγει από το κτήριο, αλλά δεν κατάφερα να καταλάβω τίποτα από όσα έλεγε, γιατί απομακρυνόταν συνεχώς. Πάντως για καλό δεν ήταν. Δε νομίζω ότι του μίλησε κανείς από το προσωπικό. Ήταν ανεπιθύμητος, όπως όλοι οι ξένοι που ήθελαν το κακό μας.

Η υπόλοιπη μέρα κύλισε ήρεμα και για μεγάλη μου ανακούφιση, λίγο πριν το βραδινό φαγητό, με επισκέφθηκε ο δικηγόρος. Είχα προβληματιστεί που δεν είχε έρθει νωρίτερα, γιατί είχα προφανώς συνδέσει την επίσκεψή του με το αν είχες μάθει αυτό που είχα κάνει ή όχι. Ήθελα να ξέρεις, μανούλα, γιατί χρειαζόμουν τη βοήθειά σου. Με που τον είδα, έτρεξα κοντά του, για να μάθω όσο πιο γρήγορα γινόταν νέα σου.

«Η μαμά μου τι κάνει; Είναι καλά;»

«Καλά είναι!»

«Θα έρθει να με δει;»

«Κωστή, προσπαθώ να βρω έναν τρόπο να πάμε μαζί να τη δεις. Αυτό είναι πιο εύκολο».

«Πότε θα πάμε;»

«Ελπίζω σύντομα».

«Έμαθε γι' αυτό που έκανα; Στενοχωρήθηκε;»

«Μην ανησυχείς! Έχει ενημερωθεί για όλα η μητέρα σου».

«Και για τα χάπια; Αυτά φταίνει! Να της το πείτε, εντάξει;»

«Το ξέρει, το ξέρει. Μου είπε να σου πω ότι σου υπόσχεται πως κανένας δε θα σου ξαναδώσει αυτά τα χάπια! Έχω ήδη μιλήσει στους υπεύθυνους και θα ετοιμάσω ένα χαρτί για να το στείλω στο υπουργείο. Δε θέλω να φοβάσαι».

«Αυτοί οι ξένοι θέλουν να μας κάνουν κακό. Θέλουν να μας διώξουν».

«Αν η απόφασή τους ότι θα πρέπει να μεταφερθείτε σε άλλο νοσοκομείο είναι οριστική, να είσαι σίγουρος ότι δεν υπάρχει περίπτωση να επιτρέψουμε να πας κάπου που δε θα είναι καλά».

«Είναι οριστική! Μου το είπε η κυρία Μαρία».

«Κωστή, μέχρι να δούμε τα επίσημα έγγραφα, τίποτα δεν είναι οριστικό».

«Ούτε τα άλλα παιδιά πρέπει να παίρνουν τα χάπια. Να τους το πείτε και αυτό!»

«Κωστή, να είσαι σίγουρος ότι θα γίνει μεγάλη φασαρία γι' αυτά τα χάπια».

«Θέλω να σας πω και κάτι άλλο... Θέλω να σας ζητήσω συγγνώμη που σας φώναξα όταν είχατε...»

«Δε χρειάζεται να ζητάς συγγνώμη! Εγώ είμαι φίλος σου και σε καταλαβαίνω. Για πες μου τώρα, έγραψες τίποτα στο τετράδιο, για να το πάω στη μαμά σου;»

«Ε... Όχι, αλλά δώστε μου μισό λεπτό».

Πήρα το τετράδιο και ζωγράφισα με το στυλό μια καρδιά. Έγραψα από κάτω: «Μανούλα, σ' αγαπάω πολύ! Θα τα καταφέρουμε μαζί! Μου λείπεις!» και έσκισα προσεχτικά τη σελίδα και του την έδωσα.

«Αυτό να το της το δώσετε και να της πείτε ότι είμαι καλά. Με βλέπετε ότι είμαι καλά. Έτσι δεν είναι;»

«Ναι, βρε! Τώρα, Κωστή, πρέπει να μιλήσω λίγο ακόμα με τον κύριο Ανδρέα, γιατί θα πρέπει να φύγω σε μισή ώρα. Αν είχα καταφέρει να έρθω πιο νωρίς, θα είχαμε περισσότερο χρόνο, αλλά είχα βαρύ πρόγραμμα σήμερα».

Με χαιρέτησε και έφυγε από το δωμάτιο. Μου είχε κάνει καλό η συζήτηση μαζί του. Ήταν ό,τι πιο κοντινό είχα στη μητέρα μου εκείνη τη στιγμή. Ήταν καλός άνθρωπος σαν την κυρία Αργυρώ και πολύ σπάνια συναντάς τέτοιους ανθρώπους.

Οι σελίδες του τετραδίου τελειώνουν... Πρέπει ν' αρχίσω να γράφω πιο μικρά γράμματα, ίσως και δυο σειρές ανά γραμμή. Με κάποιο τρόπο πρέπει να χωρέσουν όλα. Μου είχες πει να σου γράψω τις σκέψεις μου. Οι σκέψεις μου είναι η ιστορία μου. Γράφω και πράγματα που δεν τα ξέρεις, πράγματα που στα είχα κρύψει γιατί έπρεπε. Τελικά, το γράψιμο αποδείχθηκε πιο δύσκολο απ' όσο περίμενα. Είναι κι αυτά τα δάκρυα που μουσκεύουν το χαρτί και με παιδεύουν.

22

Η κυρία Μαρία μάς ξύπνησε πολύ νωρίτερα από το συνηθισμένο και μας ζήτησε να βιαστούμε να πάμε στην τραπεζαρία. Βγαίνοντας από το υπνοδωμάτιο, είδα τον κύριο Ανδρέα να μιλάει με μία δημοσιογράφο. Κάτι μεγάλο θα γινόταν, αλλά σ' εμάς δεν είχαν πει ακόμα τίποτα. Είχαν έρθει και αρκετοί συγγενείς και κάθισαν μαζί μας στην

τραπεζαρία. Αφού φάγαμε πρωινό, εκείνοι παρέμειναν στην τραπεζαρία κι εμείς πήγαμε στην αίθουσα που γίνονταν οι ομαδικές συνεδρίες. Ο κύριος Ανδρέας έκλεισε την πόρτα πίσω μας και πριν καλά-καλά προλάβουμε να καθίσουμε, είχε ήδη ξεκινήσει να μας μιλάει.

«Παιδιά μου, ξέρω ότι τα πράγματα πήγαν πάρα πολύ άσχημα. Ευθύνομαι γι' αυτό και είμαι έτοιμος να υποστώ τις συνέπειες. Εγώ να υποστώ τις συνέπειες όμως, όχι εσείς! Σας υπόσχομαι ότι δε θα σας πειράξουν! Κανείς δε θα κλείσει το νοσοκομείο! Θα δείτε ότι στο τέλος της μέρας, θα είμαστε όλοι πολύ χαρούμενοι. Δεν ξέρουν, γι' αυτό τα κάνουν. Ακούστε με! Υπάρχει κόσμος που έχει έρθει εδώ σήμερα για εμάς, για εσάς! Και δεν αναφέρομαι μόνο στους γονείς σας. Πολύς κόσμος βρίσκεται στην πύλη και έχει έρθει για να μας υποστηρίξει. Όλοι αυτοί σας νοιάζονται! Σας αγαπάνε! Πιστεύουν στη δουλειά που κάνουμε τόσο καιρό εδώ και θα μας βοηθήσουν. Θα τα καταφέρουμε!»

Το βλέμμα των σκυθρωπών παιδιών άλλαξε καθώς τον άκουγαν και μέσα σε λίγα λεπτά, έπαψαν να είναι σκυθρωπά. Ίσως κάτι στα λόγια του, ίσως κάτι στο ύφος του να τους έδωσε αυτό που χρειάζονταν για να βρουν λίγο θάρρος. Ακόμα κι εγώ πίστεψα ότι είχαμε ελπίδες να σωθούμε. Όχι, βέβαια, εξαιτίας μόνο όσων μας είπε ο κύριος Ανδρέας, αλλά και γιατί είδα τα ματάκια της Νεφέλης να λάμπουν ξανά. Από εμάς τι περίμενε ο κύριος Ανδρέας όμως; Δε μας είπε. Ούτε προλάβαμε να τον ρωτήσουμε, γιατί έφυγε βιαστικός, για να πάει στην πύλη να βρει αυτούς που μας υποστήριζαν. Εμείς μείναμε μόνοι μας στην αίθουσα, μέχρι που ήρθε η κυρία Μαρία και μας ζήτησε να πάμε πάλι στην τραπεζαρία.

Από την πύλη του νοσοκομείου ακούγονταν συνθήματα και βρισιές. Ακούγαμε και τις φωνές των ανθρώπων που μας υποστήριζαν. Ήταν αρκετά λιγότεροι βέβαια, αλλά, όπως μας είχε πει ο κύριος Ανδρέας, ήταν εκεί για εμάς και αυτό τουλάχιστον εκείνου του έδινε δύναμη. Όταν γύρισε από την πύλη, έδειχνε αποφασισμένος και ήταν έξαλλος μ' αυτούς που ήθελαν να μας κλείσουν. Μίλησε για λίγο με την κυρία Μαρία και μετά πήγε στο γραφείο του και τηλεφώνησε σε κάποιον απ' αυτούς. Μιλούσε τόσο πολύ δυνατά που τον ακούγαμε πεντακάθαρα.

«Δεν υπάρχει περίπτωση να περάσουν όσο επιμένουν σε φαρμακευτικές αγωγές που υπνωτίζουν τα παιδιά! Δεν έχω κάτι προσωπικό μαζί τους και ούτε και μαζί σας, κύριε. Θέλω να αναγνωριστεί η πρόοδος στην υγεία των παιδιών και να μ' αφήσουν να

κάνω τη δουλειά μου. Τα παιδιά είναι πολύ καλύτερα από τότε που ήρθαν εδώ. Όλες οι εξετάσεις του κέντρου μας αυτό δείχνουν. Έκαναν τώρα κάποιες αστείες εξετάσεις στα παιδιά και με τα συμπεράσματά τους ακυρώνουν τόσα χρόνια δικής μας δουλειάς. Δεν καταλαβαίνουν ότι τώρα είναι το γεγονός που επηρέασε τα παιδιά; Ας τιμωρηθώ εγώ στο κάτω-κάτω. Εγώ ευθύνομαι γι' αυτήν την εκδρομή».

Άδικα προσπαθούσε να τον πείσει.

«Μα, σας λέω, κύριε, ότι έχω και δικές μου έρευνες! Γιατί δε με πιστεύετε; Πολύ εύκολα αμφισβητείτε τη δουλειά μου! Δώστε μου λίγο χρόνο και μετά εξετάστε τα παιδιά ξανά».

Ο κύριος Ανδρέας θύμωσε ακόμα περισσότερο και δε συγκρατήθηκε.

«Είστε ένας ηλίθιος γραφιάς! Δεν ξέρετε τίποτα! Δεν ενδιαφέρεστε για το μέλλον αυτών των παιδιών. Μην τολμήσετε να πατήσετε το πόδι σας εδώ!»

Το ακουστικό μπορεί να έσπασε από τη μανία που το έβαλε στη θέση του. Ήρθε τρέχοντας στην τραπεζαρία, μας είπε ότι η αστυνομία θα άνοιγε την πύλη από λεπτό σε λεπτό και ζήτησε από την κυρία Μαρία να μας βγάλει έξω στην αυλή σε λίγη ώρα. Θα έρχονταν οι ξένοι που ήθελαν το κακό μας και ήθελε εμείς να τα βάλουμε μαζί τους... Πόσο χαζό ήταν αυτό που είχε στο μυαλό του; Τόσο αφελής ήταν πια; Τότε ήταν που έχασα τον όποιο ενθουσιασμό είχα στην αρχή. Για ποιους μας είχε περάσει; Μπορούσαμε εμείς να τα βάλουμε μαζί τους; Μια χούφτα απελπισμένοι γονείς, δυο παιδιά κάπως καλά και τα υπόλοιπα στην κατάσταση που ήταν;

Όταν βγήκαμε στην αυλή, τα περιπολικά με τις σειρήνες τους που δεν έλεγαν να σωπάσουν και ο κόσμος που φώναζε πλησίαζαν το κτήριο. Δεν τους βλέπαμε ακόμα, αλλά τους νιώθαμε. Έρχονταν... Καθόμασταν όλοι ακίνητοι και κοιτούσαμε προς το μέρος τους. Μόλις φάνηκαν, μόνο η Νεφέλη κι εγώ δεν επιστρέψαμε μέσα. Τα άλλα παιδιά άρχισαν να ουρλιάζουν τρομαγμένα και να τρέχουν να μπουν στο κτήριο όσο πιο γρήγορα μπορούσαν. Δεν ήταν σε θέση να το διαχειριστούν όλο αυτό και ο κύριος Ανδρέας έπρεπε να το ξέρει. Έφταιγε.

Ανάμεσα στον κόσμο που είχε έρθει για να μας υποστηρίξει, ήταν και η γυναίκα που μας είχε υπερασπιστεί στο μουσείο. Κρατούσε ένα αυτοσχέδιο πλακάτ που έγραφε «Σκεφθείτε τα παιδιά!» και φώναζε με όλες της τις δυνάμεις. Ξαφνικά, είδα τη Νεφέλη να περπατάει προς τον κόσμο με αργά βήματα. Κατευθυνόταν προς εκείνη τη γυναίκα και λίγο πριν φθάσει δίπλα της, η κυρία αυτή απομακρύνθηκε. Δεν το έκανε

επίτηδες, απλά δεν είδε το μικροκαμωμένο κοριτσάκι που την πλησίαζε. Ελάχιστα δευτερόλεπτα αργότερα, πέρασαν δίπλα από τη Νεφέλη πέντε-έξι εξαγριωμένοι άντρες που μας έβριζαν ασταμάτητα. Το βλέμμα μου τους ακολούθησε και όταν ξανακοίταξα εκεί που βρισκόταν η Νεφέλη, δε στεκόταν πια σ' εκείνο το σημείο. Κοιτούσα συνεχώς δεξιά-αριστερά, αλλά δεν την έβλεπα κάπου. Άρχισα να περπατάω μέσα στον κόσμο και να τη φωνάζω. Αν και οι σειρήνες είχαν σταματήσει, οι δυνατές φωνές των τόσων ανθρώπων κάλυπταν την παιδική φωνή μου και ήταν πάρα πολύ δύσκολο να μ' ακούσει. Ξαφνικά, είδα δύο αστυνομικούς να τραβούν τον κύριο Ανδρέα, να του φορούν χειροπέδες πισώπλατα και να τον βάζουν σ' ένα περιπολικό. Την ίδια στιγμή, η σειρήνα του περιπολικού άρχισε πάλι ν' ακούγεται και προστέθηκε σε όλον αυτόν το χαμό από τις φωνές, τα συνθήματα και όλα αυτά που και καλά να ήσουν, μπορεί να έχανες τα λογικά σου αν τα έβρισκες μπροστά σου.

Η Νεφέλη δε φαινόταν πουθενά... Έπρεπε να τη βρω οπωσδήποτε! Έτρεξα και μπήκα μέσα στο κτήριο. Έψαξα στην τραπεζαρία, στο δωμάτιο που κοιμόμασταν, στη βιβλιοθήκη, στους διαδρόμους, αλλά ήταν εξαφανισμένη. Βγήκα πάλι έξω, για να ψάξω ανάμεσα σ' όλους αυτούς. Ένα μικρό λευκό φορτηγάκι είχε έρθει στην αυλή. Στην πλαϊνή μεριά έγραφε με μεγάλα γράμματα «Αγία Σκέπη» και κάτω απ' αυτό έγραφε ότι ήταν ψυχιατρείο ανηλίκων. Ένας άντρας έβγαλε απ' αυτό το φορτηγάκι μια μεγάλη βαλίτσα και μόλις είδα τι είχε η βαλίτσα μέσα της, πάγωσα. Ήξερα τι ήταν αυτές οι άσπρες μπλούζες. Ζουρλομανδύες ήταν και αυτοί είχαν έρθει για να μας πάρουν. Έτρεξα μακριά τους, γιατί έπρεπε οπωσδήποτε να τους ξεφύγω. Υπήρχε κάτι που έπρεπε να κάνω, μια εκκρεμότητα... Είχα δώσει μια υπόσχεση που νόμιζα ότι δε θα την τηρούσα ποτέ. Είχα πει ψέματα και, όπως μας έλεγε μια δασκάλα στο παλιό σχολείο, όποιος λέει ψέματα παθαίνει πάντα κάτι κακό. Ίσως τα ψέματα που γίνονται αλήθειες να είναι η μεγαλύτερη τιμωρία όσων τα λένε. Εκείνη τη στιγμή, μέσα σ' αυτό το χάος, έπρεπε να βρω το κουράγιο να κάνω αυτό που είχα υποσχεθεί, να κάνω το ψέμα μου αλήθεια.

Τρέχοντας, κατάφερα να πάω πολύ γρήγορα στο δωμάτιο που κάθονταν οι φύλακες. Άδειο ήταν κι έτσι μπόρεσα να μπω μέσα. Δε δυσκολεύτηκα να βρω τα κλειδιά της ταράτσας. Άρχισα πάλι να τρέχω ανάμεσα στο πλήθος και να φωνάζω τη Νεφέλη. Είδα τον Πέτρο, τυλιγμένο μ' αυτό το αηδιαστικό άσπρο πράγμα, να χτυπιέται σαν ψάρι έξω από το νερό. Σχεδόν σέρνοντάς τον, τον έβαλαν μέσα στο

λευκό φορτηγάκι. Φοβήθηκα μήπως είχαν πιάσει και τη Νεφέλη. Πήγα κοντά στο φορτηγάκι και τη φώναξα. Απάντηση δεν πήρα και δεν υπήρχε περίπτωση να μη μου μιλάει εξαιτίας του πείσματος που την είχε πιάσει τις προηγούμενες ημέρες. Αναρωτήθηκα πού θα μπορούσε να είχε πάει. Κι αν ήταν εκεί; Κι αν με περίμενε εκεί;

Μπήκα πάλι μέσα στο κτήριο και καθώς έτρεχα να πάω στις σκάλες, είδα δύο απ' αυτούς να σέρνουν τη Δέσποινα. Τυλιγμένη κι αυτή μ' αυτό το πράγμα, με κοίταξε στιγμιαία και έκλεισε τα μάτια της, έχοντας αποδεχθεί ό,τι της συνέβαινε. Δεν προσπάθησα να τους σταματήσω, γιατί σίγουρα θα έπιαναν κι εμένα. Ανέβηκα τις σκάλες όσο πιο γρήγορα μπορούσα και σταμάτησα απότομα μόλις είδα τη Νεφέλη να στέκεται μπροστά στην πόρτα που οδηγούσε στην ταράτσα.

«Σε περίμενα», μου είπε και κοκάλωσα.

Δεν ήξερα τι να της πω. Μόνο την κοιτούσα.

«Δε χρειάζεται να πεις κάτι. Ξέρεις γιατί το κάνεις. Τα κλειδιά δεν έφερες;»

Δεν της απάντησα, αλλά άπλωσα διστακτικά το δεξί μου χέρι που κρατούσε τα κλειδιά και της τα έδειξα. Έτρεμα και παραλίγο να μου πέσουν. Κατέβηκε τα λίγα σκαλιά που μας χώριζαν, στάθηκε μπροστά μου και έκλεισε στα δυο μικρά της χέρια την παλάμη μου μαζί με τα κλειδιά. Το χέρι μου άρχισε να τρέμει ακόμα περισσότερο. Πήρε τα κλειδιά και με κοίταξε στα μάτια.

«Σ' ευχαριστώ! Θα σε θυμάμαι για πάντα. Κι εσύ να με θυμάσαι! Φύγε τώρα και πήγαινε κάτω. Δεν πρέπει να μάθουν ότι εσύ μου έδωσες τα κλειδιά. Δεν πρέπει! Ποτέ δε θα τους πεις ότι εσύ μου τα έδωσες. Στο ζητάω σαν τελευταία χάρη. Θέλω να νομίσουν ότι εγώ τα πήρα. Μόνη μου! Μόνη μου πήρα τα κλειδιά!»

Συνέχισα να την κοιτάω με τα μάτια μου τόσο πολύ ανοιχτά που είχαν αρχίσει να πονάνε. Δεν είχα το κουράγιο να της πω κάτι...

«Φύγε τώρα! Πήγαινε έξω και περίμενε!» μου είπε σπρώχνοντάς με.

Δεν ήθελα να φύγω από δίπλα της. Με κοίταξε στα μάτια και τότε μου είπε κάτι που δε θα το ξεχάσω ποτέ στη ζωή μου.

«Θα σ' αγαπάω για πάντα».

Πήγα να της μιλήσω, να της πω έστω ένα «κι εγώ», αλλά με έσπρωξε ακόμα πιο δυνατά.

«Φύγε! Πρέπει να φύγεις!»

Έκανα αυτό που μου ζήτησε και άρχισα να τρέχω για να βγω έξω. Παραλίγο να με

σταματήσει ένας απ' αυτούς, αλλά τον κλώτσησα και του ξέφυγα. Όσο έτρεχα, το μυαλό μου είχε πάρει φωτιά από τις σκέψεις. Γιατί δεν είχε πάει μόνη της να πάρει τα κλειδιά; Μήπως δεν ήταν τόσο σίγουρη; Μήπως είχα κάνει λάθος που της τα έδωσα; Αν δεν το έκανα όμως, δε θα κατέληγε δυστυχισμένη; Δυστυχισμένη, αλλά ζωντανή... Βέβαια, της το είχα υποσχεθεί κάποτε, αλλά δεν το εννοούσα. Ίσως να είχε την ελπίδα ότι θα κρατούσα το λόγο μου και γι' αυτό με περίμενε. Ίσως να ήταν καλά στο μυαλό της και μ' αυτόν τον τρόπο να ήθελε να ξεφύγει από όλα αυτά που τη βασάνιζαν, αλλά και από αυτά που θα έρχονταν. Τις ίδιες σκέψεις κάνω και τώρα όταν τη σκέφτομαι. Πάντα τις ίδιες σκέψεις θα κάνω. Όμως, απάντηση δεν πρόκειται να πάρω ποτέ.

Όταν βγήκα έξω, η Νεφέλη ήδη στεκόταν στην άκρη της ταράτσας. Κάποια γυναίκα από το πλήθος την έδειξε φωνάζοντας δυνατά και τότε όλοι σταμάτησαν ό,τι έκαναν και κοιτούσαν το κοριτσάκι στην άκρη της ταράτσας. Κι αυτό, άνοιξε τα χεράκια του και πέταξε. Μα, δεν πήγαινε μπροστά. Μόνο κάτω πήγαινε, αλλά είχε συνέχεια τα χεράκια του τεντωμένα και τα κουνούσε σα να ήταν αληθινά φτερά. Μέχρι που τα φτερά του έσπασαν μια για πάντα. Δε φώναζε καθόλου. Δε φοβήθηκε καθόλου. Έτρεξαν όλοι να πάνε εκεί που είχε πέσει. Εγώ δεν πήγα. Δεν ήθελα να δω το σωματάκι της μέσα στα αίματα. Στεκόμουν ακίνητος και μόνο κοιτούσα προς τα εκεί. Τα μάτια μου θόλωσαν κι έβλεπα μόνο χρώματα, το ένα δίπλα στο άλλο, από τα ρούχα που φορούσαν όλοι αυτοί που είχαν μαζευτεί πάνω από τη Νεφέλη. Ασυναίσθητα, τίναξα το κεφάλι μου δεξιά-αριστερά και ξεθόλωσα. Κοίταξα ψηλά και φαντάστηκα πώς θα ήταν αν πραγματικά μπορούσε να πετάξει. Θα είχε πάει πολύ μακριά και θα έκλεινε τα στόματα όλων εκείνων που δεν την πίστευαν. Τουλάχιστον γλίτωσε... Και ο Δημήτρης έφυγε, αλλά πήγε κάπου πολύ χειρότερα. Και τα άλλα τα παιδιά τα είχαν τυλίξει με ζουρλομανδύες και ήταν έτοιμοι να τα μεταφέρουν αλλού. Καλύτερα νεκρός, παρά σ' ένα νοσοκομείο σαν το «Άγιος Γεώργιος», σκέφθηκα. Σ' αυτό το νοσοκομείο που το έλεγαν «Αγία Σκέπη» θα μας πήγαιναν όλους; Πώς θα ήταν εκεί άραγε; Θα μου έδιναν χάπια; Μου πέρασε από το μυαλό να κάνω το ίδιο. Η πόρτα της ταράτσας ήταν ανοιχτή. Ευκαιρία ήταν... Μόνο η σκέψη της μάνας μου με σταμάτησε. Δεν μπορούσα να σε αφήσω μόνη σου.

Το περιπολικό που είχε φύγει με τον κύριο Ανδρέα επέστρεψε έχοντας σβηστή τη σειρήνα του εκείνη τη φορά. Ο κύριος Ανδρέας βγήκε από μέσα αναστατωμένος και φώναζε να του βγάλουν τις χειροπέδες. Μετά από λίγο, ήρθε και ένα ασθενοφόρο για

να πάρει τη Νεφέλη. Όσο την κουβαλούσαν πάνω στο φορείο, θα μπορούσα να τη δω αν ήθελα, αλλά δεν ήθελα και γύρισα από την άλλη. Η καρδιά μου χτυπούσε πάρα πολύ δυνατά. Μόλις άκουσα την πόρτα του ασθενοφόρου να κλείνει, τα 'χασα... Γύρισα απότομα να κοιτάξω. Την έπαιρναν μακριά μου. Η σειρήνα του μου τρύπησε τ' αυτιά, αλλά σχεδόν αμέσως σταμάτησα να την ακούω. Έβλεπα μόνο τα φώτα της ν' αναβοσβήνουν. Ούτε τον κόσμο γύρω μου άκουγα. Φώναζαν, αλλά εγώ έβλεπα πάλι μόνο στόματα ν' ανοιγοκλείνουν. Πιο κοντά μου ήταν ο πατέρας της Σοφίας. Διαβάζοντας τα χείλη του, κατάλαβα ότι αποκαλούσε δολοφόνους τους ξένους. Κοιτώντας τον, τα μάτια μου έκλειναν και έχανα την ισορροπία μου. Δε θυμάμαι κάτι άλλο από εκείνο το πρωί.

Ξύπνησα στην αγκαλιά της κυρίας Μαρίας, αρκετές ώρες αργότερα. Για μια στιγμή πίστεψα ότι όλα τα προηγούμενα ήταν ένας κακός εφιάλτης. Όμως, ενώ τα άλλα παιδιά ήταν κι αυτά ξαπλωμένα, το κρεβάτι αριστερά μου ήταν άδειο. Κοίταξα την κυρία Μαρία και τα δακρυσμένα της μάτια μού επιβεβαίωσαν όλα όσα είχαν συμβεί. Μέσα στη σύγχυσή μου, αρνήθηκα να το πιστέψω και βγήκα τρέχοντας έξω. Ακόμα μέρα ήταν. Η αυλή ήταν γεμάτη πεταμένα πλακάτ, μπουκάλια, σκισμένα ρούχα, πέτρες και καδρόνια. Λίγο πιο πέρα ήταν πεταμένο και το πλακάτ που κρατούσε εκείνη η άγνωστη γυναίκα που δεν είχε προσέξει ότι η Νεφέλη την πλησίαζε. Ίσως να την έσωνε απ' αυτούς. Ίσως και όχι. Πηγαίνοντας προς τα εκεί που είχε πέσει η Νεφέλη, πάτησα κάτι γυαλιά μυωπίας. Τότε θυμήθηκα ποιανού ήταν. Ήταν ένας απ' αυτούς που είχα δει να περνούν μπροστά από τη Νεφέλη. Βεβαιώθηκα ότι τα έκανα χίλια κομμάτια και συνέχισα να περπατάω προς τα εκεί. Είδα τις πρώτες κόκκινες κηλίδες και κοντοστάθηκα. Πηγμένο αίμα ήταν, της Νεφέλης μου... Προχώρησα κι άλλο και έβλεπα το κόκκινο να γίνεται περισσότερο. Δεν άντεξα. Έβγαλα μια κραυγή που πρέπει ν' ακούστηκε μέχρι πάρα πολύ μακριά. Δεν ήταν μία από τις κρίσεις μου. Θρήνος ήταν. Το αίμα της ακόμα δεν είχε πήξει τελείως. Το κατάλαβα όταν γονάτισα και το ακούμπησα.

Τα δάκρυά μου ήταν τόσα πολλά που κατάφεραν να δώσουν ζωή σ' ένα μικρό κόκκινο ρυάκι. Το έβλεπα να κινείται και άρχισα να το τρίβω με μανία για να σταματήσει. Τα χέρια μου μάτωσαν και μ' αυτόν τον τρόπο, τα δυο αίματα ενώθηκαν... Ακόμα κι αν έπλεναν το χώμα, το αίμα της δε θα χανόταν ποτέ, γιατί θα κυλούσε μέσα μου. Έσκυφα και φίλησα το ματωμένο χώμα και της ζητούσα

χαμηλόφωνα να με συγχωρέσει. Ένας από τους φύλακες με τράβηξε να σηκωθώ και, έτσι όπως ήταν σκυμμένος από πάνω μου, του έριξα μια γροθιά στο πρόσωπο. Το χέρι μου έριξε τη γροθιά, όχι το μυαλό μου. Δεν το ήθελα. Έφυγα από δίπλα του και μάζεψα τις πέτρες και ό,τι άλλο έβρισκα μπροστά μου και τα πετούσα χωρίς να στοχεύω κάπου συγκεκριμένα. Αυτός ήταν ο τρόπος μου να θρηνήσω. Είχα στενοχωρηθεί και για την κυρία Αργυρώ, αλλά για τη Νεφέλη ήταν ακόμα πιο έντονο. Μπήκα μέσα στο κτήριο και ξέσπασα στις καρέκλες και στα κάδρα που είχαν στους τοίχους. Πήγα στη βιβλιοθήκη και με το που άνοιξα την πόρτα, η ματιά μου έπεσε εκεί που συνήθιζε να κάθεται η Νεφέλη. Πήρα την καρέκλα της και την πέταξα με όλη μου τη δύναμη σ' αυτούς που έτρεχαν από πίσω μου. Άρχισα να πετάω κάτω τα βιβλία και όσο με πλησίαζαν, τόσο πιο πολύ εξαγριωνόμουν.

«Εσείς φταίτε! Σας ξεγέλασε! Έπρεπε να είχατε καταλάβει ότι ήθελε ν' αυτοκτονήσει! Είστε ηλίθιοι! Μακάρι να σας κλείσουν!» τους φώναξα.

Δε δυσκολεύτηκαν ιδιαίτερα να με ακινητοποιήσουν και, κρατώντας με σφιχτά, μου έκαναν μια ένεση στο μπράτσο. Αν ήταν μια κρίση απ' αυτές που με έπιαναν, θα είχαν δυσκολευτεί πολύ και σίγουρα θα τους είχα κάνει μεγάλο κακό. Δεν ήθελα να βλάψω κάποιον τότε. Θρηνούσα... Βίαιες και οι δυο μου συμπεριφορές, αλλά δεν ήταν το ίδιο. Όταν με έπιαναν οι κρίσεις, ήταν σαν κάτι άλλο να ελέγχει το μυαλό μου και το σώμα μου.

Ξύπνησα το επόμενο πρωί, αδύναμος, πεινασμένος και με πληγές στα χέρια. Με είχαν καθαρίσει από τα αίματα της Νεφέλης και τα χρώματα και μου είχαν φορέσει καθαρά ρούχα. Τα άλλα παιδιά δεν ήταν στο δωμάτιο. Πήγα και τα βρήκα στην τραπεζαρία και μόλις με είδε η κυρία Μαρία, μου έφερε αμέσως φαγητό. Από την πείνα μου και από τη βιασύνη μου να φάω, δεν κοιτούσα τι γινόταν στην αίθουσα. Κάποια στιγμή, σήκωσα το κεφάλι μου και είδα το δικηγόρο να μιλάει με τον κύριο Ανδρέα. Αμέσως πήγα και διέκοψα τη συζήτησή τους, γιατί καιγόμουν να μάθω για τη μάνα μου. Ο κύριος Ανδρέας με είδε πρώτος.

«Κωστή; Τι κάνεις; Είσαι καλύτερα, αγόρι μου;»

«Καλώς τον Κωστή!» μου είπε ο δικηγόρος.

«Η μαμά μου τι κάνει;»

«Καλά είναι και σε περιμένει. Σου έχω καλά νέα, Κωστή! Την άλλη βδομάδα θα μπορέσεις να την επισκεφθείς. Αυτό συζητάω με τον κύριο Ανδρέα τώρα».

«Κύριε Ανδρέα, θα μπορέσω να επισκεφθώ τη μητέρα μου;»

«Εννοείται! Δεν υπάρχει κάτι για να σ' ανησυχεί τώρα πια. Ούτε εσένα ούτε τους φίλους σου! Οι κύριοι αυτοί δε θα ξανάρθουν κι εγώ θα συνεχίσω να είμαι ο μόνος υπεύθυνος εδώ για πολύ καιρό ακόμα».

«Δε θα σας διώξουν; Ούτε εμείς θα φύγουμε από εδώ δηλαδή;»

«Όχι! Αναγκάστηκαν να καταλάβουν τα λάθη τους και ν' αλλάξουν γνώμη».

«Και πώς άλλαξαν γνώμη; Επειδή πέθανε η Νεφέλη;»

«Κωστή μου, έκαναν πολλά λάθη», συνέχισε ο κύριος Ανδρέας με δάκρυα στα μάτια. «Κι έπειτα, εκτός από την ευθύνη είναι και οι ενοχές, οι τύψεις... Όταν μεγαλώσεις, είμαι σίγουρος ότι θα καταλάβεις. Και είμαι σίγουρος ότι όταν μεγαλώσεις, εσύ θα φύγεις και θα φτιάξεις τη ζωή σου εκεί έξω. Θα τα καταφέρεις, Κωστή!»

«Κωστή, άκου τον κύριο Ανδρέα. Πίστεψέ το και θα γίνεις καλά! Με το που ηρεμήσουν τα πράγματα, θα ηρεμήσεις κι εσύ».

«Δηλαδή αυτοί οι άνθρωποι ένιωσαν τύψεις για το θάνατο της Νεφέλης;»

«Ε... Κωστή, κοίταξε... Όταν οι μεγάλοι παίρνουν μια απόφαση, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους όλα όσα έχουν συμβεί. Μόνο τότε αποφασίζουν σωστά», μου απάντησε ο δικηγόρος.

Και πότε αποφασίζουν οι μεγάλοι σωστά; Αναρωτήθηκα από μέσα μου. Μόνο αν πεθάνει κάποιος αποφασίζουν σωστά; Αυτοί που τόσο πολύ ήθελαν να μας κλείσουν άλλαξαν γνώμη μέσα σε μόλις λίγες ώρες; Δε νομίζω ότι πρόλαβαν να νιώσουν τύψεις. Μάλλον φοβήθηκαν την κατακραυγή του κόσμου για το θάνατο της Νεφέλης. Ίσως να βοήθησε σ' αυτό και η παρουσία της δημοσιογράφου. Και ποιος λέει ότι αποφάσισαν σωστά; Ποιος λέει ότι σωστά παρέμεινε στη θέση του ο κύριος Ανδρέας; Καλός γιατρός ήταν, αλλά δε νομίζω ότι ήταν έτοιμος να έχει το ρόλο ενός υπεύθυνου σ' ένα τέτοιο νοσοκομείο. Από την εκδρομή του είχαν ξεκινήσει όλα άλλωστε. Έκανε πολλά λάθη, λάθη που διόρθωσε η Νεφέλη με το θάνατό της. Δε θέλω να μιλάω άσχημα για τον κύριο Ανδρέα, γιατί με βοήθησε όσο κανένας, αλλά δεν μπορώ να γράφω ψέματα.

Χάρηκα απίστευτα όταν έμαθα ότι η ημέρα που θα σε έβλεπα ξανά ήταν τόσο κοντά. Ο δικηγόρος, λίγο πριν φύγει, μου είπε ότι θα ερχόταν ξανά όταν θα ήταν να με πάει εκεί που βρισκόσουν εσύ τότε. Μου έδωσε το λόγο του ότι μόλις τον ενημέρωναν

για το πότε θα μπορούσα να σε επισκεφθώ, θα το έλεγε την ίδια στιγμή στον κύριο Ανδρέα και θα το μάθαινα αμέσως. Τότε, συνειδητοποίησα ότι δεν ήξερα τι ημέρα ήταν. Ντράπηκα να τους ρωτήσω και, αναγκαστικά, ρώτησα μετά την κυρία Μαρία και μου είπε ότι ήταν Πέμπτη.

Όλες τις επόμενες ημέρες, δε βγήκα καθόλου έξω στην αυλή. Ήξερα ότι την είχαν καθαρίσει, αλλά κάτι με κρατούσε μέσα. Είχα ανάγκη την αγκαλιά σου και είχα τόσα πολλά να σου πω. Χαιρόμουν πολύ που θα σε έβλεπα, αλλά και θρηνούσα ταυτόχρονα. Δεν περνούσε λεπτό που να μην παλεύουν μέσα μου αυτά τα δύο τόσο αντίθετα συναισθήματα. Πολλές φορές μάλιστα, έπιανα τον εαυτό μου να έχει ένα ηλίθιο ύφος. Δεν μπορούσα να συγκρατήσω ούτε το χαμόγελο από τη χαρά μου, αλλά ούτε και τα δάκρυά μου για τη Νεφέλη, όταν αυτά τα δύο έρχονταν μαζί και με μπέρδευαν.

Την Κυριακή, κάναμε την πρώτη μας συνεδρία μετά από όλα όσα είχαν συμβεί. Μια ομαδική συνεδρία που έγινε με τον παλιό τρόπο, με την μπάλα που πετούσαμε ο ένας στον άλλον. Δεν ήταν πολύ εύκολο στην αρχή. Ο κύριος Ανδρέας χρειάστηκε να πετάξει τρεις φορές την μπάλα στον ένα Γιώργο, τον πιο αδύνατο, μέχρι εκείνος ν' αποφασίσει να την πιάσει. Τα παιδιά ήταν αρκετά καλύτερα, αλλά σε όλους μας μας έλειπαν πολύ η Νεφέλη και ο Δημήτρης. Αυτό είπαμε όταν μας ήρθε η μπάλα για πρώτη φορά. Εγώ τους είπα και ότι θα σε έβλεπα. Ο Πέτρος ρώτησε για το αν θα επέστρεφε ο Δημήτρης και ο κύριος Ανδρέας του είπε, μάλλον ψέματα, ότι υπήρχε μια περίπτωση να επιστρέψει. Όταν έριξε την μπάλα στον καλύτερό του φίλο, τον Ορέστη, τον ρώτησε αν ήθελε να ξαναπαίξουν μπάλα στη αυλή, όπως συνήθιζαν να κάνουν τον προηγούμενο καιρό. Εκείνος του έγνεψε θετικά και ο κύριος Ανδρέας τούς τόνισε με κάπως αστείο ύφος ότι θα τους άφηνε μόνο εάν ο καιρός ήταν καλός. Κάπως έτσι επιστρέψαμε σιγά-σιγά στην κανονικότητά μας. Τόσο αηδιαστικά απλό και γρήγορο ήταν τελικά. Για να διορθωθούν τα λάθη του κύριου Ανδρέα, έπρεπε να πεθάνει ένα αθώο μικρό παιδάκι. Ένα κομμάτι από την καρδιά μου χάθηκε και φταίει αυτός. Πάλι ευθύνες του αποδίδω...

Μανούλα, θέλω να σου πω κάτι που δεν κατάφερα να κάνω. Στο γράμμα σου, μου είχες ζητήσει να προσέχω τη Νεφέλη, αλλά δεν τα κατάφερα. Δε σου είχα πει το πρόβλημά της και τι ήθελε να κάνω για να τη βοηθήσω. Ίσως να μου έδινες μια συμβουλή. Όμως, μανούλα, έκανα αυτό που ήθελε. Οτιδήποτε άλλο θα ήταν αυτό που

θα ήθελα εγώ και όχι αυτό που ήθελε εκείνη. Και είμαι σίγουρος ότι εκείνη δεν ήθελε μόνο να φύγει μακριά. Ήθελε και το καλό μας και λυτρώνοντας τον εαυτό της, μας έδινε μια ευκαιρία να σωθούμε. Δεν ξέρω αν θα τα κατάφερνες εσύ να με προστατεύσεις από αυτούς. Ξέρω ότι θα προσπαθούσες, αλλά θα ήταν πάρα πολύ δύσκολο.

23

Σηκώθηκα από το κρεβάτι και πήγα έξω περπατώντας αθόρυβα για να μην ξυπνήσω κανέναν. Η κυρία που καθόταν στην πόρτα του δωματίου είχε αποκοιμηθεί και δε με κατάλαβε. Στάθηκα εκεί που είχα δει τη Νεφέλη να πέφτει και κοίταξα στην άκρη της ταρατσας. Κάποιος ήταν εκεί και κοιτούσε συνεχώς μπροστά. Στεκόταν ακριβώς στο ίδιο σημείο που στεκόταν και η Νεφέλη. Ήταν σκοτεινά και μόνο μια φιγούρα μπορούσα να διακρίνω. Ήταν πιο ψηλή από τη Νεφέλη και από κάθε άλλο παιδί και γι' αυτό υπέθεσα ότι ήταν κάποιος από το προσωπικό του νοσοκομείου. Μόλις συνήθισαν τα μάτια μου στο λίγο φως, κατάλαβα ότι ήταν γυναίκα. Πλησίασα πιο κοντά και σταμάτησα εκεί που σταματούσε το ρυάκι με το πηχτό αίμα. Παρά το ότι ήταν σχεδόν σκοτάδι, δε δυσκολευόμουν να διακρίνω το κόκκινο χρώμα του αίματος πάνω στο χώμα. Κοίταξα πάλι ψηλά.

«Ε! Εσείς! Φύγετε από 'κεί!»

Καμία απάντηση.

«Εδώ κάτω! Κοιτάζτε κάτω!»

Πάλι καμία απάντηση. Το κεφάλι της κοιτούσε συνεχώς μπροστά. Σήκωσα ένα πετραδάκι από κάτω και το έριξα προς το μέρος της φωνάζοντάς της ξανά. Ούτε τότε αντέδρασε. Ξαφνικά, είδα κάτι πιο μαύρο ακόμα και από το ίδιο το σκοτάδι να πετάει ψηλά και να πηγαίνει κατά πάνω της. Αυτό το κατάμαυρο πράγμα το γνώριζα! Ήταν η σκιά... Η σκιά που είχα ακολουθήσει τότε μέσα στο δάσος. Τύλιξε τη φιγούρα και την παρέσυρε στο κενό. Έπεφταν μαζί και η φιγούρα δεν αντιδρούσε καθόλου. Κατέληξαν στο έδαφος σα να είχε πετάξει κάποιος από ψηλά ένα μαύρο σακί. Η σκιά ξετυλίχθηκε από το σώμα που είχε κλείσει μέσα της, πέταξε πάλι ψηλά και εξαφανίστηκε

απότομα. Λίγο πριν χαθεί όμως, με κοίταξε. Είχε πρόσωπο! Δεν μπόρεσα να διακρίνω κάποια χαρακτηριστικά, γιατί φαινόταν πάρα πολύ αγνά και μόλις που διέκρινες τα μάτια αυτού του εξωπραγματικού πλάσματος.

Το κεφάλι της φιγούρας ήταν στραμμένο προς το χώμα και μου ήταν αδύνατο να καταλάβω αν γνώριζα ή όχι αυτήν τη γυναίκα. Έβλεπα το κόκκινο, φρέσκο αίμα της να κυλάει πάνω στα ίδια ρυάκια που είχε χαράξει το αίμα της Νεφέλης. Πλησίασα και γύρισα το σώμα της γυναίκας για να δω το πρόσωπό της.

«Μαμά;»

Το ουρλιαχτό μου ήταν τόσο δυνατό που τους ξύπνησα όλους. Τινάχτηκα σαν ελατήριο από το κρεβάτι και κοίταζα τρομαγμένος δεξιά-αριστερά, για να βεβαιωθώ ότι όλο αυτό ήταν ένας εφιάλτης. Είχα τρομάξει πάρα πολύ. Τα χέρια μου έτρεμαν και με δυσκολία μπορούσα να τα κατευθύνω. Το σώμα μου το ένιωθα να μη με υπακούει και η αναπνοή μου ακουγόταν σε όλο το δωμάτιο. Η κυρία που καθόταν στην καρέκλα ήρθε γρήγορα να με ηρεμήσει. Με αγκάλιασε και με χάιδεψε συμπονετικά, αλλά θα προτιμούσα να ήταν η κυρία Μαρία στη θέση της εκείνη τη νύχτα.

«Αγόρι μου, ένας εφιάλτης ήταν και πέρασε. Εσύ χλόμιασες... Τι είδες και ανησύχησες τόσο;»

«Είδα τη μαμά μου να πέφτει από την ταρατσα.»

«Καημένο μου παιδί, πόσα έχεις περάσει...»

«Νόμιζα ότι ήταν αλήθεια.»

«Έτσι είναι οι εφιάλτες. Μας ξεγελάνε. Έχεις ιδρώσει πολύ. Πρέπει ν' αλλάξεις ρουχαλάκια και να κοιμηθείς πάλι. Πρέπει να 'σαι ξεκούραστος όταν θα πας στη μαμά σου.»

Δεν είχα καταφέρει ούτε για ένα λεπτό να καθίσω ήρεμος από τη στιγμή που μου είπε ο κύριος Ανδρέας ότι το επόμενο πρωί θα πήγαινα στη φυλακή να δω τη μάνα μου. Δυσκολεύτηκα πολύ να κοιμηθώ, αλλά καλύτερα να μην είχα κοιμηθεί. Αυτός ο εφιάλτης ήταν τόσο αληθινός... Ξημερώματα Τετάρτης ήταν και έμεναν αρκετές ώρες μέχρι να φύγω. Ύπνος δε με έπιανε και ούτε να σηκωθώ μπορούσα, γιατί η κυρία αυτή θα μου έλεγε να ξαπλώσω πάλι. Κάθε τόσο αναρωτιόμουν τι ώρα ήταν, αλλά το λίγο φως που είχαμε στο δωμάτιο δεν έφθανε για να δω το ρολόι και αυτό μου έσπαγε τα νεύρα ακόμα πιο πολύ. Ένας αιώνας μου φάνηκε μέχρι να δω το πρώτο φως του ήλιου να περνά από τα παράθυρα.

Θυμάμαι με τι λαχτάρα μπήκα μέσα στο γυαλιστερό μαύρο αυτοκίνητο του δικηγόρου. Εκείνος οδηγούσε και συνοδηγός ήταν ένας άλλος κύριος, λιγομίλητος και πολύ σοβαρός. Μαζί μ' εμένα μπήκε και ο κύριος Ανδρέας. Οι τέσσερις μας, λοιπόν, ξεκινήσαμε μετά το πρωινό, γιατί ο κύριος Ανδρέας ήθελε πρώτα να φάω και μετά να φύγουμε. Επέμενε, γιατί, όπως μου είπε τρεις φορές, η διαδρομή ήταν μεγάλη και δεν έπρεπε να φύγω νηστικός. Ο κύριος που δεν είχα ξαναδεί μου μίλησε λίγο στην αρχή και μετά μιλούσε μόνο με το δικηγόρο και τον κύριο Ανδρέα κι αυτό όχι πολύ συχνά.

«Εσύ είσαι ο Κωστής;»

«Ναι».

«Εγώ είμαι ο Αλέξανδρος, φίλος και συνάδελφος του Παντελή».

«Χάρηκα».

«Κι εγώ. Θα 'ναι μεγάλο το ταξίδι, φιλαράκο. Θα ήταν καλό να κοιμηθείς».

Από το άγχος μου δεν υπήρχε περίπτωση να μπορέσω να κοιμηθώ, αλλά έκλεινα τα μάτια μου συχνά, γιατί τον έβλεπα να με κοιτάει πότε από τον καθρέφτη και πότε με την άκρη του ματιού του. Δε φαινόταν κακός, αλλά είχε μια περίεργη σοβαρότητα που έβγαζε κάτι το αυστηρό από μόνη της. Η διαδρομή ήταν όλη μέσα από πόλεις με μεγάλους δρόμους και αρκετή κίνηση, εκτός από το τελευταίο μέρος της που η ασφαλτος ήταν σα να χώριζε στη μέση κάτι απέραντα χωράφια. Δυο ονόματα πόλεων κατάφερα να δω, αλλά δε θυμάμαι τώρα πώς τις έλεγαν.

Πάνω από τέσσερις ώρες χρειάστηκαν για να φθάσουμε στη φυλακή. Σταματήσαμε μπροστά από μια μεγάλη σιδερένια πύλη και μερικοί αστυνομικοί ήρθαν να μας μιλήσουν. Βγήκαμε από το αυτοκίνητο όλοι, αλλά ο φίλος του δικηγόρου μπήκε ξανά μέσα, στη θέση του οδηγού εκείνη τη φορά, γιατί έπρεπε να μετακινηθεί το αυτοκίνητο από εκεί. Του υπέδειξαν πού έπρεπε να παρκάρει και εμείς προχωρήσαμε μέσα χωρίς αυτόν. Μόλις πέρασα την πύλη, ένιωσα την καρδιά μου να χτυπάει πολύ δυνατά, αλλά γρήγορα επέστρεψε σ' ένα ρυθμό που μπορούσε ν' αντέξει το σώμα μου. Όλα εκεί έμοιαζαν παγωμένα, νεκρά. Ακόμα κι αυτό το άσπρο χώμα που πατούσαμε πεθαμένο ήταν. Είχε κάτι μεγάλες ρωγμές και ήταν σα να πατάς πάνω σ' ένα τεράστιο ξεραμένο σφουγγάρι. Τα βαριά βήματα των αστυνομικών που μας συνόδευαν ήταν το μόνο πράγμα που ακουγόταν. Με τρόμαζε ο τρόπος που περπατούσαν.

Αν και το κτήριο έμοιαζε εγκαταλελειμμένο, ήξερα ότι μέσα του έκρυβε δεκάδες

γυναίκες φυλακισμένες και μαζί τους τη μάνα μου. Κοιτούσα στα παράθυρα και δεν έβλεπα τίποτα άλλο εκτός από κάγκελα, μέχρι που, λίγο πριν μπούμε μέσα στο κτήριο, είδα μια γυναίκα να μας κοιτάει και ν' αρπάζει με τα χέρια της τα κάγκελα. Δεν πρόλαβα να δω κάτι άλλο, γιατί ήμασταν ήδη μέσα. Το κτήριο στο εσωτερικό του ήταν αρκετά βρώμικο, σα να είχε να καθαριστεί μήνες. Ούτε καλό φωτισμό είχε και κάποιο φως αναβόσβηνε κιάλας σ' ένα μακρύ διάδρομο που έπρεπε να τον περπατήσουμε για να φθάσουμε στο δωμάτιο που θα συναντούσαμε τη μάνα μου. Το φως αυτό μ' ενοχλούσε και, χωρίς να το ελέγχω, άρχισα ν' ανοιγοκλείνω τα μάτια μου στο ρυθμό του. Μετά από μερικά βήματα, ένιωσα να παγώνει το κορμί μου και δεν μπορούσα άλλο να περπατάω με την ίδια ευκολία. Κάτι αλλόκοτο συνέβαινε στο κεφάλι μου και η καρδιά μου άρχισε να δουλεύει με τόσο τρελό ρυθμό που νόμιζα ότι θα γινόταν έκρηξη μέσα μου. Ο αστυνομικός που περπατούσε μπροστά άνοιξε μία από τις πόρτες και μας είπε να περάσουμε μέσα και ότι θα περίμενε εκεί έξω μέχρι να τελειώσει το επισκεπτήριο. Εγώ και ο κύριος Ανδρέας μπήκαμε μόνο. Ο δικηγόρος δεν μπήκε, γιατί ένας από τους άλλους αστυνομικούς που μας συνόδευαν του ζήτησε να πάει να υπογράψει κάτι χαρτιά.

Το δωμάτιο ήταν μικρό και ήταν χωρισμένο στη μέση με ένα παχύ τζάμι που ήταν σα να έκοβε στη μέση το τραπέζι που υπήρχε εκεί, αφήνοντας το μισό στη μια μεριά και το άλλο μισό στην άλλη. Σε κάθε χώρο, υπήρχαν ακόμα δύο καρέκλες και ένα τηλέφωνο. Μόνο με το τηλέφωνο μπορούσες ν' ακούσεις και ν' ακουστείς στην άλλη μεριά, όπως σε κάτι ταινίες που είχα δει πιο παλιά. Δεν ήταν καθόλου άνετα και ούτε εκεί μέσα υπήρχε αρκετό φως. Καθήσαμε στις καρέκλες και περιμέναμε. Μετά από λίγο, άνοιξε η πόρτα από την άλλη μεριά και μπήκε μέσα μόνη της μια γυναίκα που έμοιαζε ελάχιστα στη μάνα μου...

«Μαμά;» της φώναξα, αλλά δε με άκουγε.

Κάθισε γρήγορα και σήκωσε το ακουστικό. Αμέσως άρπαξα κι εγώ το δικό μου ακουστικό και από τη βιασύνη μου παραλίγο να μου πέσει.

«Μαμά; Τι κάνεις, μαμά;»

«Κωστή μου! Πόσο μου έλειψες, αγάπη μου... Καλά είμαι».

«Μαμά, δεν είσαι καλά, αφού σε βλέπω».

Τα μαλλιά της ήταν κουρεμένα κοντά και το πρόσωπό της ήταν χτυπημένο. Ήταν πολλές φορές χειρότερα από τότε που την έδερνε ο πατέρας μου. Φαινόταν και

άρρωστη. Στα μάτια της διέκρινες τον πόνο, το μαρτύριο που ζούσε. Και το σώμα της φαινόταν πολύ κουρασμένο. Σίγουρα θα είχε κι αυτό σημάδια, αλλά τα ρούχα τα έκρυβαν.

«Καλά είμαι, αγάπη μου».

«Μανούλα, μη λες ψέματα. Σε χτύπησαν;»

«Όχι, όχι...»

«Αφού το βλέπω ότι σε χτύπησαν! Αυτοί που μας έβριζαν σε χτύπησαν;»

«Όχι».

«Και τότε ποιος σε χτύπησε;»

«Κωστή μου, λυπάμαι, λυπάμαι πολύ... Θα μείνω για αρκετό καιρό εδώ».

«Γιατί, μανούλα; Πες μου, σε παρακαλώ! Έκανες εσύ κακό σε κάποιον;»

«Κωστή μου, η μαμά σου έκανε κάτι κακό, αλλά αναγκάστηκε να το κάνει. Δεν είχε άλλη επιλογή», μου είπε ο κύριος Ανδρέας και μου ζήτησε να του δώσω το τηλέφωνο.

Δεν του το έδωσα.

«Σκότωσες κάποιον, μαμά;»

«Ναι», μου απάντησε διστακτικά μετά από μια μεγάλη παύση.

«Μα, αφού ήθελε να σου κάνει κακό! Δεν καταλαβαίνουν ότι θα σε σκοτώνε εκείνος;»

«Αγάπη μου, δεν έχει σημασία αυτό τώρα. Αυτό που έχει σημασία είναι εσύ να γίνεις καλά. Εσύ και μόνο εσύ!»

«Έχει σημασία! Τι περίμεναν να κάνεις δηλαδή; Να κάτσεις να σε σκοτώσει;»

«Κωστή, θα βγω από 'δώ γι' αυτόν το λόγο, αλλά είναι αρκετά πιο σύνθετο και θα μας πάρει χρόνο. Κωστή μου, πρέπει να καταλάβεις. Συγχώρεσέ με...»

«Καλά του έκανες!»

«Μη λες τέτοια πράγματα εδώ μέσα, παιδί μου!»

«Καλά σου λέει, Κωστή. Πρέπει να προσέχουμε τι λέμε», μου είπε χαμηλόφωνα ο κύριος Ανδρέας.

«Μαμά, γιατί έχουν τζάμι ανάμεσά μας;»

«Έτσι κάνουν εδώ. Υπάρχουν κανόνες...» μου απάντησε και ακούμπησε το χέρι της στο τζάμι.

«Οι κανόνες δε μ' αφήνουν να σ' αγκαλιάσω; Σ' αγαπάω πολύ, μανούλα», της είπα κλαίγοντας και ακούμπησα κι εγώ το χέρι μου στο ίδιο σημείο που είχε το δικό της.

«Κι εγώ, αγάπη μου, κι εγώ... Δε μου επιτρέπουν να σ' αγγίξω...»

«Μα, αφού δε θες να μου κάνεις κακό».

Τέντωσα όσο μπορούσα τα δάχτυλά μου πάνω στο τζάμι, γιατί η μικρή μου παλάμη δεν έφθανε για να καλύψει όλη την παλάμη της μάνας μου. Κοιτώντας τα χέρια μας πάνω στο παγωμένο τζάμι, δάκρυσα. Ένα δυνατό τράνταγμα ταρακούνησε ξαφνικά το μυαλό μου και μου έκοψε την αναπνοή για λίγα δευτερόλεπτα. Τ' αυτιά μου βούιζαν και με πονούσαν και τα μάτια μου άρχισαν να θολώνουν. Ο πόνος στο στήθος έγινε απίστευτα έντονος και ένιωθα ότι έχανα τον έλεγχο σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από κάθε άλλη προηγούμενη φορά.

«Πώς τον σκότωσες;» τη ρώτησα εξαγριωμένος τραβώντας το χέρι μου απότομα από το τζάμι.

«Κωστή, τι με ρωτάς;»

«Θέλω να μάθω πώς τον σκότωσες!»

«Κωστή, πρέπει να ηρεμήσεις, αλλιώς θα μας πουν να φύγουμε», μου είπε ο κύριος Ανδρέας.

«Ψυχή μου, σε παρακαλώ... Μην το κάνεις πιο δύσκολο. Πες μου για σένα τώρα».

«Θέλω να μάθω πώς τον σκότωσες! Τον κάρφωσες με μαχαίρι; Πού;»

«Κωστή!» μου είπαν και οι δύο με μια φωνή.

«Θα μου πεις! Για λεφτά είχες πάει μαζί του και σε χτύπησε; Έτσι συμπεριφέρονται στις πόρνες. Ακούς;» Δεν μπορούσα να ελέγχω αυτά που έλεγα.

Ο κύριος Ανδρέας μου ζητούσε να ηρεμήσω ξανά και ξανά. Γύρισα προς τη μάνα μου και εκείνη με κοίταξε κατατρομαγμένη. Δε φώναζε, δεν έκανε κάποια κίνηση. Μόνο με κοιτούσε στα μάτια. Κάτι έβλεπε μέσα τους. Άρχισα να βήχω και το στήθος μου ήταν έτοιμο να σκιστεί. Συνέχισα να της μιλάω, αλλά δεν ήμουν εγώ...

«Σκύλα! Βρώμικη πόρνη! Θα πεθάνεις τώρα από τα χέρια του ίδιου σου του παιδιού».

«Κωστή!» μου φώναξε ο κύριος Ανδρέας.

Τον χτύπησα πολύ δυνατά με το χέρι μου και σωριάστηκε κάτω. Δε λιποθύμησε, αλλά σίγουρα ήταν πολύ ζαλισμένος. Σηκώθηκα και τον κλώτσησα στο πρόσωπο, όπως κλωτσούσε ο πατέρας μου τη μάνα μου στην κοιλιά, για να μην προλάβει να φωνάξει τον αστυνομικό που καθόταν απ' έξω. Έχασε τις αισθήσεις του αμέσως και δεν ασχολήθηκα άλλο μαζί του. Η μάνα μου καθόταν ακόμα στην καρέκλα και δεν

αντιδρούσε, δε σηκωνόταν, δε φώναζε... Αυτό που είχε δει στα μάτια μου την είχε κάνει να στέκεται αμίλητη και να περιμένει. Το τέλος της περίμενε και το είχε αποδεχθεί.

Ξέρω, μανούλα, ότι τα γνωρίζεις αυτά και ότι ίσως δε μας κάνει καλό που τα θυμόμαστε, αλλά εγώ πρέπει να τα γράψω, όσο σκληρά κι αν είναι. Αν δεν είσαι ακόμα έτοιμη να τα διαβάσεις, προχώρα λίγες σελίδες παρακάτω και όταν νιώσεις έτοιμη, επέστρεψε και διάβασέ τα μόνα τους.

Το στόμα μου άνοιξε τόσο πολύ που άρχισε να τρέχει αίμα από τις άκρες. Η σκιά που είχα δει το προηγούμενο βράδυ στον εφιάλτη βγήκε από μέσα μου σα μαύρος καπνός σηκώνοντας ένα δυνατό αέρα στο δωμάτιο. Πέρασε μέσα από το τζάμι, στάθηκε μπροστά στη μάνα μου για λίγο και επέστρεψε σ' εμένα. Καθώς περνούσε πάλι από το τζάμι όμως, είδα καθαρά το πρόσωπό της για πρώτη φορά. Η σκιά είχε το πρόσωπό της... Μαύρο βέβαια, αλλά με όλα τα χαρακτηριστικά που είχε το άσχημο πρόσωπο της παλιόγριας.

Με τύλιξε και την ένιωσα να μπαίνει μέσα στις φλέβες μου και να κυλάει σε όλο μου το σώμα. Προσπαθούσε να πάρει τον έλεγχο του κορμιού μου και με πονούσε. Αντιστεκόμουν, αλλά ήταν πολύ πιο δυνατή από μένα και δεν μπορούσα να κάνω τίποτα. Άρχισα να τρέμω ολόκληρος. Έπεσα από την καρέκλα και χτυπιόμουν στο πάτωμα, δίπλα στον κύριο Ανδρέα. Το τρέμουλο δεν κράτησε πολύ. Σταμάτησε ξαφνικά και για κάποιο λόγο που δεν μπορώ να εξηγήσω, ένιωθα μια μεταλλική γεύση στο στόμα.

Μόλις ο αστυνομικός κατάλαβε ότι κάτι συνέβαινε, προσπάθησε ν' ανοίξει την πόρτα, αλλά ούτε για λίγα χιλιοστά δεν μπόρεσε να τη σπρώξει. Ο αέρας είχε γίνει τόσο πολύ δυνατός που την κρατούσε κλειστή. Δοκίμασε ν' ανοίξει την πόρτα από τη μεριά της μάνας μου και μια σπίθα πετάχτηκε από ένα άσπρο κουτί που βρισκόταν στο πάνω μέρος εκείνης της πόρτας. Αν και αέρας δεν υπήρχε από την άλλη μεριά για να εμποδίζει το άνοιγμά της, αυτό που συνέβη στο άσπρο κουτί την είχε μπλοκάρει και την κρατούσε κι εκείνη κλειστή. Ήρθαν και άλλοι συνάδελφοί του και όσο και να προσπαθούσαν, δεν μπορούσαν ν' ανοίξουν καμία από τις δυο πόρτες. Τους άκουγα να φωνάζουν, αλλά οι φωνές τους γρήγορα χάθηκαν, μιας και ο αέρας που δυνάμωνε συνεχώς τις κάλυπτε. Η μάνα μου τους άκουγε κανονικά, αφού το τζάμι δεν άφηνε το βουητό του αέρα να φθάσει στην άλλη μεριά. Δεν τους απάντησες. Ήθελες να μπει ένα

τέλος σ' αυτήν την ιστορία και γι' αυτό το έκανες.

Η σκιά, που έλεγχε πια το σώμα μου, με πέταξε με δύναμη πάνω στο τζάμι, ραγίζοντάς το. Από μόνη της δεν μπορούσε να το σπάσει και είχε ανάγκη το σώμα μου. Με ξαναπέταξε με πολύ περισσότερη δύναμη και το τζάμι άρχισε να σπάει κι εγώ γέμισα μικρά γυαλιά και αίματα. Από τα πολλά σπασίματα στο τζάμι, ο αέρας βρήκε διέξοδο και πέρασε στη μεριά της μάνας μου. Πονούσα παντού και τη δεύτερη φορά που έπεφτα κάτω, χτύπησα το χέρι μου στην άκρη του τραπεζιού και το άκουσα να σπάει. Ήμουν στο πάτωμα, δίπλα στον κύριο Ανδρέα που ήταν ακόμα αναισθητός. Η σκιά με σήκωσε και με πήγε κοντά στο τζάμι. Πατούσα στο έδαφος, αλλά εκείνη με κρατούσε όρθιο. Δεν είχα δικές μου δυνάμεις.

«Εσύ σκότωσες το παιδί μου! Παλιογύναικο!» της είπε η σκιά με τη δική μου φωνή και συνέχισε περισσότερο αγριεμένη: «Ήθελα να υποφέρεις πολύ και να πεθάνεις από τα χέρια του ίδιου σου του παιδιού. Αυτή είναι η τιμωρία που σου αξίζει! Όμως, η ηλίθια η αγάπη του για σένα, τον σταματούσε. Δεν αξίζεις να σ' αγαπάνε! Τ' ακούς; Είχα κι άλλες ευκαιρίες να σε σκοτώσω, αλλά ήθελα να κατηγορηθεί το παλιόπαιδο. Δε με είχες καταλάβει, ε; Δε σου πήγε το μυαλό σ' εμένα, χαζή. Όμως, πάντα εκεί ήμουν και περίμενα την κατάλληλη στιγμή! Μόνο εκείνη η γυναίκα στο μπαλκόνι με είδε και γι' αυτό έπρεπε να πεθάνει. Τώρα ήρθε η δική σου η ώρα! Θα μπορούσα να σε κάνω να υποφέρεις κι άλλο και να σε σκοτώσω πιο μετά, αλλά έτσι όπως σε βλέπω, είσαι ικανή να πεθάνεις από μόνη σου και θα τη γλιτώσει το μπαστάρδιο. Τώρα, ο γιος σου θα σαπίσει στη φυλακή! Και πίστεψέ με! Ήδη έχει λερωμένα χέρια. Έχει ξανασκοτώσει! Αυτός ξεσκέπασε το πηγάδι και για να μην ξεχνιόμαστε, αυτός έδωσε τα κλειδιά της τaráτσας...»

«Ωστε εσύ ήσουν!»

«Νομίζεις!» της είπε γελώντας δυνατά. «Αυτός και μόνο αυτός φταίει για τη μικρή».

«Εσύ τρέλαινες το παιδί μου! Παλιόγρια! Δε θα σου κάνω τη χάρη!»

Η μάνα μου, αν και ήταν από την άλλη μεριά του τζαμιού, ακουγόταν πια κανονικά. Μοναδικό εμπόδιο ήταν το βουητό του αέρα που παρέμενε αρκετά ισχυρός, παρόλο που είχε μοιραστεί και στις δυο μεριές του δωματίου.

«Και τι θα κάνεις; Δεν υπάρχουν εδώ μπουκάλες γκαζιού, βρωμιάρα. Δε θα μπορέσεις να μας ανατινάξεις πάλι. Ηλίθια! Πότισες το παιδί μου ναρκωτικά και το σκότωσες. Ήρθε η ώρα σου!»

«Δε θα σου κάνω τη χάρη!»

Η σκιά με σήκωσε ψηλά και ήταν σα να με κρατούσε κάποιος αόρατος άνθρωπος. Ο κύριος Ανδρέας συνήλθε εκείνη τη στιγμή και με είδε να βρίσκομαι με την πλάτη σχεδόν κολλημένη στο ταβάνι. Η μάνα μου έπιασε το καλώδιο από το ακουστικό και το τύλιξε στο λαιμό της και η αντίδραση της παλιόγριας ήταν να με πετάξει με απίστευτη φόρα πάνω στο τζάμι, σπάζοντάς το πολύ περισσότερο, αλλά όχι όλο ακόμα. Με ξανασήκωσε ψηλά για το τελευταίο χτύπημα που θα το έσπαγε τελείως.

«Κωστή, πες τους ότι προσπαθήσατε να σπάσετε το τζάμι γιατί με βλέπατε ν' αυτοκτονώ. Κύριε Ανδρέα, αυτό να πείτε. Μόνο έτσι θα σας πιστέψουν!»

Με όση δύναμη της είχε απομείνει, τραβούσε από τη μία το καλώδιο και πνιγόταν μπροστά στα μάτια μας. Έσβηνε μπροστά μου και δεν μπορούσα να κάνω τίποτα. Ταυτόχρονα, ένιωθα τη γριά μέσα μου να αποδυναμώνεται. Γινόμουν πάλι εγώ. Η μάνα μου πέθαινε κι εγώ ξαναγεννιόμουν... Λίγο πριν πέσει κάτω, με κοίταξε ξανά στα μάτια και αμέσως το βλέμμα της έλαμψε και ένα χαμόγελο φάνηκε στα χείλη της. Κατάλαβε ότι η γριά δε με έλεγχε πια. Έκανε αυτό που ήθελε. Με έσωσε. Η σκιά βγήκε από το στόμα μου και έπεσε πάνω στο τζάμι μην μπορώντας να περάσει από την άλλη μεριά. Εγώ βρέθηκα άτσαλα στο πάτωμα με το χέρι μου να πονάει απίστευτα. Το σώμα της σκιάς εξαφανίστηκε και μόνο το κεφάλι της έμεινε να κοιτάει πότε τη μάνα μου και πότε εμάς.

«Όχι! Όχι!» φώναζε η γριά με ξεψυχισμένη φωνή.

Το μαύρο πρόσωπό της φαινόταν εξαγριωμένο πάνω στο μισοσπασμένο τζάμι και όσο η φωνή της έσβηνε, το πρόσωπό της εξαφανιζόταν και ο αέρας στο δωμάτιο υποχωρούσε. Το βουητό σταματούσε κι αυτό κι ακούγονταν πια πεντακάθαρα οι φωνές των αστυνομικών απ' έξω. Όταν μπήκαν μέσα στο δωμάτιο, η σκιά ήταν ήδη παρελθόν.

«Μαμά! Μαμά!»

Τη φώναζα και προσπαθούσα με τα ματωμένα χέρια μου να βγάλω τα σπασμένα γυαλιά και να πάω δίπλα της. Τρεις αστυνομικοί με τράβηξαν μακριά από το τραπέζι και προσπαθούσαν να με κρατήσουν ακίνητο.

«Τι συνέβη εδώ; Γιατί δεν μπορούσαμε ν' ανοίξουμε τις πόρτες;» ρώτησε ένας απ' αυτούς τους τρεις.

Ο κύριος Ανδρέας τούς είπε αυτά που έπρεπε να πει, αυτά που θα πίστευαν, αυτά

που ήθελε η μάνα μου να πούμε. Εγώ δεν τους μίλησα καθόλου.

«Η μητέρα του Κωστή προσπαθούσε ν' αυτοκτονήσει και χτυπούσαμε το τζάμι για να σπάσει. Αν έπεφτε το τζάμι, θα την προλαβαίναμε».

«Με τι χτυπούσατε το τζάμι; Με τα σώματά σας;» ρώτησε ο ίδιος αστυνομικός.

«Εσείς γιατί δεν μπαίνατε μέσα τόση ώρα;»

«Δεν άνοιγε η πόρτα!» του απάντησε νευριασμένος.

«Και τι θέλετε να πείτε; Ότι την κρατούσαμε εμείς κλειστή; Γιατί δεν μπαίνατε από την άλλη;»

«Κύριε, οι πόρτες αυτές δουλεύουν με ηλεκτρονικό μηχανισμό και είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Αν η μία δεν ανοίγει, δεν ανοίγει ούτε και η άλλη», είπε και πήρε στα χέρια του τον ασύρματο κάνοντας νόημα στους άλλους δύο να με κρατήσουν πιο σφιχτά.

«Δεν μπορούσατε να τις σπάσετε;»

«Το προσπαθήσαμε, κύριε, αλλά δεν τα καταφέραμε», του απάντησε και μετά ζήτησε από τον ασύρματο να ελέγξουν τις πόρτες του Α5.

Αυτό ήταν το δωμάτιο που ήμασταν μέσα και σχεδόν αμέσως από την άλλη μεριά του ασυρμάτου ακούστηκε: «Βλάβη στο Α5. Οι πόρτες δεν κλειδώνουν. Ενημερώνω για επιδιόρθωση». Ο αστυνομικός τού είπε ότι δε χρειαζόταν και μετά του ζήτησε να στείλει ένα γιατρό και κάποιους άλλους άντρες. Σχεδόν αμέσως ήρθαν αυτοί και μαζί τους ήρθε και ο δικηγόρος. Ο γιατρός έσκυψε πάνω από τη μάνα μου και επιβεβαίωσε το θάνατό της. Δε μ' άφηναν να πάω από την άλλη μεριά. Πονούσα παντού και οι δυνάμεις μου τελείωναν. Όταν είδα να καλύπτουν μ' ένα σεντόνι το άψυχο κορμί της μάνας μου, λιποθύμησα.

Ξύπνησα στο νοσοκομείο της φυλακής. Ένας μεγάλος χώρος ήταν με μερικά κρεβάτια και κάποιες πόρτες. Η μία μάλιστα είχε αυτό το μεγάλο σήμα που σε προειδοποιεί ότι υπάρχει ακτινοβολία από την άλλη μεριά. Από το μοναδικό παράθυρο που υπήρχε, κατάλαβα ότι έξω ήταν σκοτάδι. Έμπαινε μόνο λίγο φως από τους προβολείς που είχαν στην αυλή. Πονούσα σ' όλο μου το σώμα και στο δεξί μου χέρι είχαν βάλει γύψο. Δίπλα μου ήταν ο κύριος Ανδρέας. Καθόταν σε μια καρέκλα, είχε γείρει στο κρεβάτι μου και είχε αποκοιμηθεί. Ανασηκώθηκα και άθελά μου τον ξύπνησα.

«Κωστή; Ξύπνησες; Πώς είσαι;»

«Καλά είμαι. Πονάω λίγο μόνο».

«Το χέρι πρέπει να σε πονάει περισσότερο. Σε ενάμιση μήνα που θα βγάλεις το γύψο, θα είσαι μια χαρά. Εγώ θα στον βγάλω. Το είχα κάνει και στον Ορέστη».

«Εσείς πώς είστε, κύριε Ανδρέα;»

«Εγώ καλά είμαι. Λίγο ζαλισμένος, αλλά καλά».

«Η μητέρα μου;» τον ρώτησα, παρόλο που ήδη ήξερα την απάντηση.

«Κωστή, μακάρι όλα αυτά να ήταν ένας ακόμα εφιάλτης. Λυπάμαι πάρα πολύ...»

«Δε μ' αρέσει εδώ. Πού είμαστε;»

«Στο νοσοκομείο της φυλακής. Κωστή, είναι ευκαιρία να μιλήσουμε τώρα που δε μας ακούει κανείς. Σε λίγο ξημερώνει και δε θα είμαστε μόνοι. Άκουσέ με και μη μιλάς δυνατά. Αυτά που έγιναν στο δωμάτιο πρέπει να μείνουν μεταξύ μας. Δεν υπάρχει περίπτωση να μας πιστέψει ούτε ένας. Εγώ είδα το πρόσωπο της γυναίκας και ξέρω».

«Η γιαγιά μου ήταν».

«Πιο σιγά, βρε! Δεν πρέπει να μας ακούσουν! Λοιπόν, είναι πολλά αυτά που πρέπει να σου πω. Άκουσέ με προσεχτικά. Είμαι σίγουρος ότι δεν έχεις κάποιο πρόβλημα όπως τα άλλα παιδιά. Αυτό το πράγμα που ήταν μέσα σου έφταιγε για όλα. Όμως, δεν πρέπει να το πούμε αυτό σε κανέναν. Ούτε στο δικηγόρο. Ούτε στην κυρία Μαρία να πεις κάτι. Σε κανέναν! Πρέπει να τους ξεγελάσουμε όλους. Μην ξεχνάς ότι είσαι υποχρεωμένος να περάσεις κάποια χρόνια μέσα στο νοσοκομείο για να γιαιτρευτείς. Αυτή ήταν η τιμωρία σου. Αν καταλάβουν ότι είσαι καλά, θα σε διώξουν από το νοσοκομείο και θα σε στείλουν σε κάποια φυλακή ανηλίκων. Το ψυχιατρικό πρόβλημα που νομίζουν ότι έχεις είναι αυτό που σε κρατάει έξω από τη φυλακή. Σου υπόσχομαι ότι όταν έρθει η ώρα να φύγεις, θα αποδείξουμε μια δήθεν γιαιτρεία και θα φύγεις. Όμως, αυτό αργεί ακόμα πολύ, γιατί πρέπει να γίνει την κατάλληλη στιγμή, ώστε να μην καταλήξεις ούτε και σε κάποιο ορφανοτροφείο. Σου υπόσχομαι ότι θα τα καταφέρουμε και θέλω να με βλέπεις σαν πατέρα σου. Εγώ θα είμαι ο πατέρας σου από εδώ και στο εξής! Θέλεις να προσπαθήσουμε;»

«Θέλω! Νιώθω πολύ καλά μαζί σας».

«Ωραία! Θα πρέπει να είμαστε προσεχτικοί. Δε θα πιστέψουν ότι γιαιτρεύτηκες από τη μια μέρα στην άλλη. Θα πρέπει να σε πιάνει πού και πού κάποια κρίση και να μαλακώνεις όσο περνάει ο καιρός. Θα τα καταφέρουμε, απλά πρέπει να συνεργαστούμε. Θα διαβάζεις κιόλας και δε θα σου λείψει τίποτα. Σου αξίζει μια

καλύτερη ζωή. Αυτό ήθελε η μαμά σου και γι' αυτό έδωσε τη ζωή της».

«Δηλαδή θα πρέπει να προσποιούμαι ότι δεν είμαι καλά;»

«Ακριβώς! Δεν υπάρχει καμία περίπτωση να πιστέψει κανείς ότι η γιαγιά σου είχε... Όλο αυτό που δεν μπορώ να εξηγήσω. Ούτε κι εγώ θα το πίστευα, αν δεν το έβλεπα με τα ίδια μου τα μάτια. Λοιπόν, ποτέ δεν πρέπει να μάθει κανένας τίποτα για ό,τι έγινε εδώ και για ό,τι συζητήσαμε. Ούτε στις ατομικές συνεδρίες θα με ρωτάς κάτι γι' αυτά. Και το παραμικρό λάθος μπορεί να μας δημιουργήσει τεράστια προβλήματα, Κωστή. Και αρκετά μιλήσαμε τώρα!»

Τον κοίταξα και είχα βουρκώσει. Εκεί, μέσα στο μισοσκόταδο, κάναμε μια συμφωνία ζωής. Για πρώτη φορά τότε ένιωσα ότι είχα πατέρα. Αυτός που είχε παντρευτεί τη μάνα μου δεν ήταν πατέρας. Αλήτης ήταν.

«Κύριε Ανδρέα, στ' αλήθεια θα τα κάνετε όλα αυτά για μένα;»

«Κωστή, μην αμφιβάλλεις γι' αυτό. Θα τα καταφέρουμε και μια μέρα όλα όσα πέρασες θα είναι μια άσχημη ανάμνηση».

«Θέλω να σας ζητήσω συγγνώμη που σας χτύπησα. Σας χτύπησα πολύ δυνατά», του είπα κοιτώντας τα σημάδια από την κλωτσιά μου στο πρόσωπό του.

«Δε με χτύπησες εσύ, Κωστή! Δεν ήσουν εσύ! Ποτέ δεν ήσουν εσύ όταν έκανες κακό σε κάποιον. Δεν πρέπει να ζητάς συγγνώμη!»

«Πότε θα γυρίσουμε σπίτι; Ε... Στην κλινική ήθελα να πω».

«Σπίτι σου είναι! Καλά το είπες. Λογικά μεθαύριο. Πρώτα θα γίνει η κηδεία της μητέρας σου και μετά. Δε νομίζω ότι θα χρειαστεί να πάμε σε άλλο νοσοκομείο για το χέρι. Οπότε, μετά την κηδεία, θα επιστρέψουμε στο σπίτι μας. Κωστή, είσαι πολύ τυχερός που είσαι μόνο με το γύψο και λίγα ράμματα. Πολύ τυχερός...»

Ήμουν τυχερός; Όσο τυχερό μπορούσε να ήταν ένα παιδί που είχε χάσει τη μητέρα του... Βέβαια, τα πράγματα θα ήταν αρκετά χειρότερα αν είχαν ακούσει τη συζήτηση της μάνας μου με την παλιόγρια. Θα μάθαιναν την αλήθεια για τη Νεφέλη και για εκείνον τον άντρα στο δάσος. Και θα μπορούσα κιόλας να είχα χτυπήσει πολύ περισσότερο, αλλά δε θα με σκότωνε. Με ήθελε ζωντανό, για να με κατηγορήσουν για το φόνο της μάνας μου. Όμως, δεν τα κατάφερε, γιατί η αγάπη για ακόμα μια φορά αποδείχθηκε πιο δυνατή. Και η πιο δυνατή αγάπη που υπάρχει είναι η αγάπη της μάνας. Ήταν ταλαιπωρημένη, προσπαθούσε ακόμα και για να μιλήσει, αλλά βρήκε τη δύναμη που είχε κρύψει μέσα της για μένα. Θυσιάστηκε για να με προστατεύσει. Για

να μου δώσει μια ευκαιρία, ένα δώρο που είχε προσπαθήσει να μου κάνει πολύ καιρό πριν. Δεν είχε πεθάνει τότε και ίσως είχε πιστέψει ότι στο τέλος θα τα καταφέρναμε μαζί. Γι' αυτό πάλεψε όσο μπορούσε.

Δε μιλήσαμε άλλο με τον κύριο Ανδρέα εκείνη τη νύχτα. Έκλεισα τα μάτια μου, έκανα πως κοιμόμουν και σκεφτόμουν. Τότε στην εντατική, κάτι μου έκανε η γριά λίγο πριν ξεψυχήσει και μπήκε μέσα μου η βρώμικη ψυχή της. Δε νομίζω ότι υπήρχε περίπτωση να σκοτώσω εγώ τη μάνα μου ποτέ, γιατί θα την κοιτούσα στα μάτια και πάλι θα σταματούσα. Όμως, ήταν πολύ εύκολο να με αναγκάσει να τη χτυπήσω αρκετά και να τη σκοτώσει εκείνη μετά με κάποιον άλλον τρόπο. Όλοι θα πίστευαν ότι το είχα κάνει εγώ και θα είχε πετύχει αυτό που ήθελε. Η παλιόγρια και ο γιος της έφαγαν τη μάνα μου, αλλά η μάνα μου ήταν πιο δυνατή απ' αυτούς. Τους νίκησε. Ας πέθανε, τους νίκησε! Μ' έσωσε και αυτή ήταν η νίκη της. Μια νίκη που δεν πρέπει να είναι η τελευταία της. Της χρωστάω μια νίκη ακόμα. Πρέπει να κάνω κάτι στη ζωή μου, κάτι που θα την έκανε περήφανη. Και θα παλέψω με όλες μου τις δυνάμεις για να τα καταφέρω.

Μια ακόμα τυπική διαδικασία ήταν γι' αυτούς η κηδεία της μάνας μου. Μεσημέρι έγινε σ' ένα κοντινό νεκροταφείο. Αν και ήταν πολύ κοντά στη φυλακή, ένας λόφος το έκρυβε και μόνο όταν πλησιάσαμε αρκετά μπόρεσα να το δω. Με τα πόδια πήγαμε εκεί και αυτοί που κουβαλούσαν το άψυχο κορμί της μάνας μου μας ζητούσαν να κάνουμε πιο γρήγορα. Ντροπή τους. Ο κύριος Ανδρέας και ο δικηγόρος συνεχώς τους ζητούσαν να είναι πιο ευγενικοί και πιο προσεχτικοί στον τρόπο που μετέφεραν το φέρετρο. Όσο περπατούσαμε μέσα στο νεκροταφείο για να φθάσουμε στο σημείο που θα έθαβαν τη μάνα μου, μόνο ονόματα γυναικών έβλεπα γραμμένα στους τάφους και, αν όχι όλες, σίγουρα οι περισσότερες ήταν από τις φυλακισμένες. Στον τάφο της μητέρας μου υπήρχε και άλλο φέρετρο μέσα. Αναμενόμενο ήταν, γιατί δεν υπήρχε τάφος που να μην είχε τουλάχιστον δύο ονόματα χαραγμένα πάνω του.

Λίγο πριν βάλουν τη μάνα μου στο λάκκο, άνοιξαν το φέρετρο για να την αποχαιρετήσουμε. Βλέποντας το πρόσωπό της για τελευταία φορά, βλέποντας το χαμόγελο που είχε μείνει στα χείλη της, σήκωσα δυο πέτρες και τις έβαλα μέσα στο φέρετρό της. Από μέσα μου, της είπα να μου φυλάξει αυτές τις πέτρες και να μου τις δώσει ξανά όταν θα πάω πάλι δίπλα της. Η μία ήταν για τον πατέρα μου και η άλλη για τη μάνα του. Θα τους χτυπούσα, όπως πάντα ήθελα να κάνω, αλλά δεν έκανα ποτέ. Η

απόφασή μου να βάλω τις πέτρες στο φέρετρο θα τους φάνηκε τουλάχιστον περίεργη, αλλά δε με ενδιέφερε η γνώμη τους και δεν τους έδωσα καμία σημασία. Μετά από λίγο, ο λάκκος έκλεισε μέσα του τη μάνα μου και τότε συνειδητοποίησα ότι την έχασα για πάντα. Εκεί, σ' ένα άγνωστο μέρος, μακριά από εκεί που γεννήθηκε και μεγάλωσε. Μακριά από εκεί που με μεγάλωσε. Μακριά από το σπίτι μας, αν και είχαμε πράγματι σπίτι; Σα φιλοξενούμενοι ήμασταν... Υπηρέτες τους ήμασταν. Γονάτισα στο χώμα και έκλαιγα. Μου μιλούσαν, αλλά δεν απαντούσα σε κανέναν. Μόνο έκλαιγα. Ένωσα τι σημαίνει απώλεια της μάνας. Ένας πόνος που νιώθεις μια φορά στη ζωή σου πάρα πολύ δυνατά και που δεν περνάει ποτέ. Κάποια στιγμή, όμως, συνηθίζεις να ψάχνεις τη μάνα σου μόνο μέσα σου.

Υπάρχει και κάτι άλλο. Δε θυμάμαι πού είναι ο τάφος της μάνας μου. Δεν ξέρω πώς να πάω. Θα μπορούσα να ρωτήσω τον κύριο Ανδρέα, αλλά κάτι μέσα μου μου λέει ότι η μάνα μου δε θα ήθελε να ξαναπάω σ' αυτό το μέρος. Δε ρωτάω, γιατί αν μάθω, μάλλον θα θελήσω να πάω και δεν είμαι σίγουρος ότι θα μπορέσω να σταθώ μπροστά στον τάφο της μάνας μου. Θα λυγίσω και δεν πρέπει.

24

Πένθος. Τι άλλο να γράψω; Θυμάμαι πώς αισθανόμουν, αλλά δεν μπορώ να το πω με λόγια. Μπορώ να το αισθάνομαι πού και πού όμως. Αν προσπαθήσω να το περιγράψω, θα γράφω, θα μουτζουρώνω, θα γράφω ξανά, θα μουτζουρώνω πάλι... Οι λίγες σελίδες που απομένουν θα γεμίσουν με μουτζούρες και δε θα καταφέρω να σου πω αυτά που πρέπει να σου πω και αυτά που θα θελήσω να σου πω και δεν τα ξέρω ακόμα, μανούλα. Ας πούμε μόνο ότι αισθανόμουν άσχημα και ότι αυτό φαινόταν στη συμπεριφορά μου. Δε θέλω να γράψω κάτι άλλο γι' αυτήν την περίοδο της ζωής μου. Δε θέλω να μάθεις.

25

Είχαν ήδη περάσει αρκετές εβδομάδες, αλλά ο χρόνος είχε παγώσει για μένα. Έκλεινα τα μάτια μου και βρισκόμουν σ' εκείνο το νεκροταφείο. Τα άνοιγα πάλι και για μερικά λεπτά βρισκόμουν ακόμα εκεί.

«Σταμάτα να κλαις, αγόρι μου. Η μανούλα σε βλέπει από ψηλά. Δε θέλει να σε βλέπει έτσι! Είσαι ολόκληρος άντρας τώρα πια!» μου είπε η κυρία Μαρία, μία από τις πολλές φορές που με παρηγορούσε στην αγκαλιά της.

«Μου λείπει...»

«Το ξέρω. Όμως, έκλαψες, αγάπη μου, πάρα πολύ... Δεν μπορείς να κλαις συνέχεια».

«Θέλω να έρθει πίσω!»

«Δε γίνεται αυτό... Μην κλαις άλλο, σε παρακαλώ».

«Γιατί έπρεπε να πεθάνει;»

«Κωστή, σκέψου τι θα ήθελε η μανούλα σου. Ξέρεις ότι θα ήθελε να σταματήσεις να κλαις, να συνεχίσεις τη θεραπεία σου και μια μέρα να γίνεις καλά. Μην παραιτείσαι! Δεν τρως κανονικά, δεν κοιμάσαι... Θ' αρρωστήσεις! Ακόμα και το γύψο με το ζόρι στον βγάλαμε».

«Δεν μπορώ...»

«Μπορείς και πρέπει να συνέλθεις! Για τη μανούλα σου! Πρέπει να συνεχίσεις τη θεραπεία σου. Αυτό δε θα την έκανε ευτυχισμένη; Έχεις πάρα πολύ καιρό να πας σε κάποια συνεδρία, αγόρι μου».

Κυρία Μαρία, δεν μπορούσα να σου πω την αλήθεια, γιατί δε θα καταλάβαινες. Είχα συνέλθει από την αρρώστια που δεν ήταν κιόλας πραγματική αρρώστια. Γι' αυτό άλλωστε η μάνα μου έφυγε από τη ζωή μ' ένα χαμόγελο χαράς. Και ναι, εγώ έπρεπε πια να προχωρήσω στη ζωή μου, αλλιώς η θυσία της θα έχανε την αξία της. Μου πήρε πάρα πολύ καιρό να το συνειδητοποιήσω αυτό. Πώς κατάφερα να συνέλθω; Βρήκα διέξοδο στο διάβασμα, στα βιβλία της ξεχασμένης σάκας μου. Σιγά-σιγά, η καθημερινότητά μου έγινε πιο υποφερτή, σταμάτησα να κλαίω συνέχεια, άρχισα να προσαρμόζομαι στη νέα πραγματικότητα και ξεκίνησα να πηγαίνω στις ομαδικές

συνεδρίες.

Μία από τις λίγες φορές που βρεθήκαμε μόνοι μας στο γραφείο του, ο κύριος Ανδρέας μού είπε ότι η κυρία Ειρήνη είχε αρχίσει να τον ρωτάει διάφορα και να τον πιέζει, για να ξεκινήσω ξανά και τις ατομικές συνεδρίες. Δε μου είπε μόνο αυτό όμως. Μου είπε όλο το σχέδιό του.

«Κωστή, δε γίνεται να παίρνεις μέρος μόνο στις ομαδικές συνεδρίες. Το καθυστέρησα όσο γινόταν, αλλά δεν μπορώ άλλο. Πρόσεχε όμως! Δεν πρέπει να καταλάβει κάτι η κυρία Ειρήνη. Θυμάσαι τι της έλεγες και πώς συμπεριφερόσουν όταν ήσουν μαζί της; Τα ίδια πρέπει να κάνεις και τώρα».

«Θυμάμαι... Για να είμαι ειλικρινής, δεν της έλεγα την αλήθεια. Άλλα έβλεπα και άλλα της έλεγα».

Θυμήθηκα τη Νεφέλη να μου λέει πώς να τους ξεγελάω με τις εικόνες και παραλίγο να δακρύσω. Συγκρατήθηκα, γιατί θα του έκανε εντύπωση αν με έβλεπε να κλαίω και θα έπρεπε να βρω μια καλή δικαιολογία, για να μην αποκαλύψω ένα από τα μυστικά της Νεφέλης.

«Μάλιστα... Γι' αυτό μου είχε κάνει εντύπωση που τα πήγαινες τόσο καλά. Άσε, άσε... Δε θέλω να ξέρω. Λέγε αυτά που έλεγες και τότε, για να μην υπάρχει κάποια διαφορά που θα τη βάλει σε σκέψεις».

«Μα, αφού όλα τα άλλα γύρω μου τα έβλεπα κανονικά, πώς γινόταν να με μπερδεύουν αυτές οι εικόνες;»

«Όλο αυτό που σου συνέβαινε επηρέαζε τη λογική και τα συναισθήματά σου. Και πέρα απ' αυτό, δεν είναι απλές οι εικόνες. Κάποιες είναι βέβαια, αλλά οι περισσότερες είναι ειδικά κατασκευασμένες. Τέλος πάντων, δε θέλω να στο εξηγήσω ακριβώς, γιατί αν μάθεις, είναι πολύ πιθανό να σε καταλάβει η κυρία Ειρήνη. Ας πούμε μόνο ότι πάλι θα βλέπεις κάποια περίεργα πράγματα. Μην ανησυχείς όμως. Εσύ λέγε ό,τι έλεγες πριν και όλα θα πάνε καλά. Λοιπόν, Κωστή, άκου τώρα κάτι άλλο. Πρέπει να προσποιηθείς κάποιες κρίσεις, αλλά επειδή θα πρέπει να αξιολογώ την πρόοδό σου γραπτώς με ημερομηνίες και τα σχετικά, θέλω να τις κάνεις αφού θα σου λέω. Θα φτιάξω ένα πρόγραμμα, αλλά θα το έχω μόνο στο μυαλό μου. Όχι σε χαρτί, μην τυχόν το δει κάποιος άλλος. Το θέμα είναι πώς θα συνεννοούμαστε».

«Να βρούμε ένα σινιάλο!» του είπα ενθουσιασμένος.

«Ναι... Μάλλον δύο σινιάλα, για να μην υπάρχει περίπτωση να μας καταλάβουν».

«Κάθε πότε θα πρέπει να κάνω τις κρίσεις;»

«Κάθε μερικές εβδομάδες στην αρχή, κάθε μερικούς μήνες πιο μετά, θα δούμε... Πάντα βράδυ και όχι όταν κάθεται στην καρέκλα η ίδια νοσοκόμα. Λοιπόν, άκου! Το ένα σινιάλο θα είναι να έρχομαι το πρωί στο πρωινό και να πίνω ένα ποτήρι νερό. Μην μπερδευτείς όμως. Έρχομαι συχνά στο πρωινό, αλλά δεν πίνω πάντα νερό. Αυτό θα είναι το ένα σινιάλο μας. Το άλλο τώρα...»

Σταμάτησε να μιλάει για λίγο για να σκεφθεί.

«Μα, ναι! Υπάρχει κάτι πολύ πιο απλό. Συνήθως έχω ένα στυλό στην τσέπη της ρόμπας που φοράω. Όποια μέρα δεις δύο στυλό, το βράδυ εκείνο κάνε κάτι. Τώρα, για να είσαι πιο πειστικός, κάποιες φορές πρέπει να γίνεσαι λίγο βίαιος. Για να χρειαστεί να κάνουμε και καμιά ένεση το λέω».

«Ένεση;»

«Μην ανησυχείς, βρε! Δε θα 'χει φάρμακο μέσα. Λίγο μετά την ένεση όμως, θα πρέπει να πέφτεις κάτω και να κάνεις ότι κοιμάσαι».

Σαν παιχνίδι το είδα και στην αρχή μου άρεσε. Την πρώτη δήθεν κρίση, αποτυχημένη θα τη χαρακτήριζα μάλλον, καθώς η γυναίκα που καθόταν στην καρέκλα και μας πρόσεχε δεν τρόμαξε καθόλου. Σηκώθηκα από το κρεβάτι και πέταξα τα σκεπάσματα κάτω και τα κλωτσούσα παριστάνοντας το θυμωμένο. Εκείνη δεν τρόμαξε, ήρθε, μ' αγκάλιασε και μου ζητούσε τρυφερά να ηρεμήσω. Τι να έκανα έτσι όπως με είχε αγκαλιάσει; Να τη χτυπούσα; Δεν υπήρχε περίπτωση να κάνω κάτι τέτοιο και δέχθηκα την τρυφερότητά της. Η δεύτερη κρίση που προσποιήθηκα ήταν στην κυρία Μαρία, περίπου δύο μήνες μετά την πρώτη. Της είχα περισσότερη άνεση και μου ήταν πιο εύκολο. Έκανα ότι ξύπνησα μέσα στη νύχτα, σηκώθηκα από το κρεβάτι, σήκωσα το μαξιλάρι ψηλά και το πέταξα προς το μέρος της.

«Φύγε από εδώ! Φύγε! Δε σε θέλει κανένας!» της είπα δυνατά.

Κλώτσησα το κρεβάτι και προχώρησα προς εκείνη κοιτάζοντάς την απειλητικά. Φώναξε να έρθει κάποιος και, ας πούμε από το πουθενά, εμφανίστηκε ο κύριος Ανδρέας με μια ένεση. Του όρμησα δίνοντάς του τη δυνατότητα να με τρυπήσει στο μπράτσο. Πόνεσα λίγο και παραπατώντας, έπεσα κάτω. Με σήκωσε με τα χέρια του και με πήγε στο κρεβάτι. Έκατσα έτσι ακριβώς όπως με είχε αφήσει, μέχρι που είδα το πρώτο φως της ημέρας να μπαίνει από το παράθυρο. Είχα πιαστεί πολύ, αλλά άξιζε τον κόπο, γιατί είχαμε δώσει μια τέλεια παράσταση! Και η μεθεπόμενη κρίση στην

κυρία Μαρία ήταν και πάλι τα καταφέραμε μια χαρά. Όμως, μερικούς μήνες αργότερα, όταν η κυρία Μαρία μάς είπε ότι θα έβγαινε στη σύνταξη στο τέλος εκείνης της χρονιάς, αισθάνθηκα τύψεις που της είχα πει να φύγει και μάλιστα δύο φορές. Θα μπορούσα να της είχα πει κάτι άλλο... Το είπα στον κύριο Ανδρέα και με καθυσάχασε λέγοντάς μου ότι η κυρία Μαρία τα απέδιδε όλα αυτά στη δήθεν αρρώστια μου. Του ζήτησα να μην ξανακάνω κάτι τέτοιο σ' εκείνη και συμφώνησε. Τελικά, μετά από μερικές ακόμα κρίσεις, σταμάτησε να μου αρέσει αυτό το παιχνίδι, γιατί είχα γίνει η αιτία να νιώσουν άσχημα όλες οι νοσοκόμες.

Καθώς περνούσαν οι μήνες, οι κρίσεις μου γίνονταν αραιότερες και πολύ πιο ήπιες, μέχρι που σταμάτησαν τελείως. Είχα καλύτερα πράγματα να κάνω! Διάβαζα! Και διάβαζα πολύ. Τα βιβλία του σχολείου που είχα στη σάκα μου τα τελείωσα πολύ γρήγορα και ο κύριος Ανδρέας μου αγόρασε βιβλία από τις επόμενες τάξεις μέχρι και τη δεύτερη τάξη του γυμνασίου. Περνούσα και πολλές ώρες με τα βιβλία της βιβλιοθήκης, όπως έκανε η Νεφέλη. Άπειρες ώρες διαβάσματος και άπειρες γνώσεις. Έμαθα και πολλές καινούργιες λέξεις που μπροστά τους, η λέξη «πρότυπο» έμοιαζε παιχνιδάκι. Καθόμουν στο κρεβάτι μου το βράδυ, κουκουλωνόμουν με τα σκεπάσματα, σκεφτόμουν προτάσεις μ' αυτές τις καινούργιες λέξεις και γελούσα όσο πιο ήσυχα μπορούσα. Πόσο είχα αλλάξει, πόσο άλλαξα... Μια πρόταση απ' αυτές που έφτιαχνα τη θυμάμαι ακόμα, γιατί ακόμα δεν έχω καταφέρει να πραγματοποιήσω αυτήν την τόσο, μα τόσο απλή επιθυμία.

«Λαχταρώ να γευτώ ένα ασυναγώνιστα γλυκό έδεσμα!»

Στο νοσοκομείο τα γλυκά δεν είναι πραγματικά γλυκά. Σαν περίεργο φαγητό μου φαίνονται. Και ξέρεις τι θυμήθηκα τώρα, μαμά; Θυμάσαι μια φορά στο χωριό, όταν ζούσαν οι άλλοι, που είχες ετοιμάσει ένα γλυκό που δεν είχε σοκολάτα, αλλά ήταν τόσο νόστιμο που αν με άφηνες, θα το έτρωγα όλο; Βέβαια, κάποιοι είχαν προτεραιότητα. Όμως, όσα κομμάτια περίσσεψαν τα έφαγα με τη μία. Μου έβαλες τις φωνές και σου απάντησα ότι γλυκό που δεν έχει σοκολάτα, δεν είναι γλυκό, φαγητό είναι! Δυστυχώς, τα γλυκά του νοσοκομείου και σπάνια έχουν σοκολάτα και σπάνια είναι κάπως νόστιμα.

Μου έλειπες πολύ... Όσο μου λείπεις και τώρα και όσο πάντα θα μου λείπεις. Τα χρόνια πέρασαν, μανούλα. Και όλα αυτά τα χρόνια, δε διάβαζα μόνο, έγραφα κιόλας! Σ' αυτό το τετράδιο που μου έδωσες γράφω την ιστορία μου. Δεν ξέρω αν θα το

διαβάσει ποτέ κανείς, αλλά εγώ δεν το έγραφα γι' αυτό. Ούτε το έγραφα για να το διαβάζω και να θυμάμαι όσα έγιναν. Έτσι κι αλλιώς, είναι τόσο βαθιά χαραγμένα όλα μέσα μου, που δεν υπάρχει περίπτωση να ξεχάσω ποτέ τίποτα. Για σένα τα γράφω, μανούλα, γιατί ένιωσα την ανάγκη να σου πω την ιστορία μας έτσι όπως την έζησα εγώ. Οι σελίδες του τετραδίου τελειώνουν και σίγουρα θα προτιμούσα να είχε περισσότερες. Όμως, δεν ξέρω αν όντως χρειάζονται περισσότερες σελίδες, γιατί, σιγά-σιγά, κλείνει αυτή η περίοδος της ζωής μου. Ίσως συνεχίσω σε κάποιο άλλο τετράδιο κάποτε. Κάποτε και κάπου αλλού βέβαια, μιας και ένα απόγευμα, ο κύριος Ανδρέας με ανάγκασε να βρεθώ μπροστά σε μια νέα πραγματικότητα, με μάλλον αρκετά απότομο τρόπο.

«Κωστή, έχεις κλείσει τα δεκαοχτώ και έχει έρθει η ώρα να φύγεις από 'δώ. Μην ξεχνάς ότι η μητέρα σου πέθανε για να ζήσεις εσύ μια καλύτερη ζωή. Της το χρωστάς! Εδώ μέσα δεν μπορείς να φτιάξεις τη ζωή σου. Είσαι μια χαρά και είναι καιρός να τους το πούμε».

«Μα, αν φύγω, πού θα πάω;»

«Αυτό πρέπει να το αποφασίσεις εσύ. Μόνος σου! Δεν μπορώ να σου πω εγώ πού θα πας. Θα πας εκεί που θες εσύ να πας. Δεν πρέπει να συνεχίσεις να ζεις μέσα σε ψυχιατρικά νοσοκομεία, αφού δεν έχεις απολύτως τίποτα. Μην το κάνεις αυτό στον εαυτό σου».

«Δεν έχω κάπου να πάω όμως. Μπορούμε να μείνουμε μαζί;»

«Κωστή, εγώ σχεδόν όλη μέρα είμαι εδώ και δεν είναι μόνο αυτό. Ήσουν ένας από τους ασθενείς μου και αν μέναμε μαζί, φαντάσου τι θα έβρισκαν να μου πουν. Θα με κατηγορούσαν ότι σε πρόσεξα περισσότερο από τα άλλα παιδιά και για άλλα πολλά που δε θέλω ούτε να τα σκέφτομαι. Κωστή, είναι σημαντικό να καταλάβεις ότι πρέπει να φύγεις μακριά από όλα αυτά και να κάνεις μια καινούργια αρχή. Πρέπει να προσπαθήσεις, να μάθεις, να γνωρίσεις άλλα πράγματα, να πάρεις τη ζωή στα χέρια σου!»

«Δεν ξέρω αν θα τα καταφέρω».

«Τι λες, βρε; Εννοείται ότι θα τα καταφέρεις. Λοιπόν, άκουσέ με τώρα. Εγώ θα ετοιμάσω τα χαρτιά που χρειάζεσαι για να φύγεις. Όμως, αυτοί έχουν την τελική απόφαση για το αν έχεις γιατρευτεί ή όχι. Έχουν ένα καινούργιο μηχάνημα με κάτι μικρά καλώδια που σου τα βάζουν στο κεφάλι, σε ρωτάνε διάφορα και κοιτάνε σε μια

οθόνη κάποιους αριθμούς που αλλάζουν ανάλογα με τις αντιδράσεις σου. Αν σε βρουν εντάξει, θα μου επιτρέψουν να σ' αφήσω να φύγεις. Να σου πω και κάτι άλλο... Όλα τα παιδιά είστε μεγάλα. Η Δέσποινα είναι ήδη είκοσι δύο χρονών και με ειδική άδεια που ζήτησα μένει ακόμα εδώ. Δεν μπορεί να συνεχιστεί αυτό, γιατί όλοι είστε ενήλικες πια».

«Πρέπει να πάμε αλλού δηλαδή;»

«Εσύ είπαμε ότι πρέπει να φύγεις! Για τα άλλα παιδιά τώρα, θα προσπαθήσω να μη φύγει κανένα. Ήδη συζητάω με το υπουργείο για ορισμένες αλλαγές, αλλά αυτά τα πράγματα θέλουν χρόνο. Ίσως να μπορούσε να μετατραπεί ένα τμήμα του νοσοκομείου σε ψυχιατρείο ενηλίκων, για να μην αλλάξουν περιβάλλον τα παιδιά δηλαδή. Εσύ δεν υπάρχει κανένας λόγος να μπλέξεις μ' αυτήν την ιστορία, γιατί είσαι καλά! Κατάλαβέ το! Και για να είμαι ειλικρινής, πρέπει να σου πω ότι περίμενα πρώτα να ενηλικιωθείς για να απαιτήσω κάποια πράγματα από το υπουργείο. Θα δουν ότι είσαι καλά, θα πιστέψουν ότι γιατρεύτηκες κι έτσι θα δείξουν εμπιστοσύνη και στο κέντρο και σ' εμένα. Θα μου επιτρέψουν να βοηθήσω κι άλλα παιδιά! Εσύ ήσουν ο τελευταίος που ανέλαβα και από τότε έχουν περάσει πολλά χρόνια. Τώρα, πιστεύω ότι ήρθε η κατάλληλη ώρα για να γίνουν αυτά που πρέπει να γίνουν. Αν είχα προσπαθήσει να φέρω άλλα παιδιά πιο πριν, ίσως να μου το επέτρεπαν, αλλά θα γινόταν οπωσδήποτε έλεγχος προηγουμένως. Έναν-έναν θα σας εξέταζαν για να δουν την κατάστασή σας, γιατί, σα γιατρός που είμαι, μόνο έτσι μπορούν να με αξιολογήσουν. Όταν θα εξέταζαν εσένα, θα καταλάβαιναν ότι εσύ γιατρεύτηκες και θα σε έκλειναν σε κάποιο ίδρυμα».

«Θα με έκλειναν σε ίδρυμα;»

«Ε, ναι! Αφού θα ήσουν ανήλικος. Το θέμα είναι, Κωστή, ότι τώρα και μπορείς να φύγεις χωρίς να πας σε ίδρυμα, αλλά και να βοηθήσεις τα παιδιά. Θα πιστέψουν ότι έγινες καλά μέσω της θεραπείας που υποτίθεται ότι ακολούθησες και θα μ' αφήσουν να δουλεύω με μεγαλύτερη άνεση. Δεν είναι παράλογο, ίσως λίγο ανήθικο. Ίσως αρκετά ανήθικο... Όμως, δες τα παιδιά και πες μου. Δεν είναι ευτυχισμένα; Πού αλλού θα ήταν ευτυχισμένα; Πίστεψέ με! Έτσι θα μπορέσουμε επιτέλους ν' ανοίξουμε και ένα νέο κέντρο ανηλίκων, για να βοηθήσουμε ακόμα περισσότερα παιδιά».

Συμφώνησα μ' αυτά που έλεγε και μακάρι αυτή η δήθεν γιατρεία μου να αποδειχθεί χρήσιμη για τα παιδιά. Είναι φίλοι μου και αφού μπορώ να τους βοηθήσω,

πρέπει να το κάνω. Έτσι κι αλλιώς, δε γίνεται να μένω άλλο εδώ, αφού ήδη έχω σταματήσει ακόμα και να παριστάνω ότι έχω πρόβλημα. Όλο το προσωπικό έχει πιστέψει ότι γιατρεύτηκα λόγω της θεραπείας που μου έκανε ο κύριος Ανδρέας και μόνο στις ομαδικές συνεδρίες πηγαίνω κι αυτό από συνήθεια. Και για να πω την αλήθεια, κι εγώ έχω αρχίσει να πιστεύω ότι, αργά ή γρήγορα, θα ερχόταν από μόνη της εκείνη η μέρα που θα ήθελα να δω τον υπόλοιπο κόσμο, να κάνω διαφορετικά πράγματα και να ζήσω σα φυσιολογικός άνθρωπος.

Μίλησε σ' αυτούς στο υπουργείο για μένα κι ένα πρωί ήρθαν να με εξετάσουν. Έφεραν κι αυτό το περίεργο μηχάνημα με την οθόνη και τα καλώδια. Μου έκαναν ερωτήσεις και κοιτούσαν την οθόνη. Δύο ημέρες ήρθαν και με εξέτασαν με αυτόν τον τρόπο. Η πρώτη φορά κράτησε τρεις ώρες και η δεύτερη σχεδόν μία ώρα παραπάνω. Με τις ερωτήσεις τους, κάλυψαν όλη τη διαδρομή μου από το σπίτι στο χωριό έως εκείνη τη στιγμή. Δεν έδιναν σημασία, όμως, τόσο σ' αυτά που έλεγα όσο σ' αυτά που έδειχνε η οθόνη. Για μένα, αφού πράγματι ήμουν καλά, ήταν σχετικά εύκολο να κρατάω την ψυχραιμία μου ακόμα και όταν οι ερωτήσεις δυσκόλευαν. Βέβαια, στα μισά της δεύτερης εξέτασης, όταν μου ζήτησαν να τους μιλήσω για το θάνατο της μητέρας μου, για το θάνατό σου, μαμά, αγχώθηκα αρκετά, αλλά αυτή η ανησυχία τούς φάνηκε λογική. Η ανάμνησή σου με πόνεσε, αλλά, παρά τη συναισθηματική φόρτιση εκείνης της στιγμής, έπρεπε να τα καταφέρω και να τους κρύψω όσα δε θα τους φαίνονταν λογικά. Αν τους έλεγα ότι η γιαγιά μου ήταν μέσα στο σώμα μου, το πιθανότερο ήταν να με έκλειναν σε κάποιο ψυχιατρείο για όλη μου τη ζωή. Αγχώθηκα όταν τα θυμήθηκα αυτά και φοβήθηκα μην τυχόν μπερδεύομαι και μου ξέφευγε κάτι. Μόλις τέλειωσαν, μου ζήτησαν να περάσω έξω. Μίλησαν με τον κύριο Ανδρέα για αρκετή ώρα. Όταν έφυγαν, με χαιρέτησαν και μου ευχήθηκαν «καλή τύχη» και αμέσως κατάλαβα ότι τα είχαμε καταφέρει.

Αφού πήραμε τη συγκατάθεσή τους, έπρεπε να μιλήσουμε στα παιδιά για να τα προετοιμάσουμε. Ήθελαν το χρόνο τους για να συνηθίσουν στην ιδέα ότι δε θα ήμουν πια μέρος της καθημερινότητάς τους. Τους το ανακοινώσαμε στην αμέσως επόμενη ομαδική συνεδρία, περίπου δύο μήνες πριν τη σημερινή μέρα. Μόλις τελείωσε ο κύριος Ανδρέας με τις κλασικές ερωτήσεις και πήρε την μπάλα στα χέρια του πάλι, έκανε τη δύσκολη αρχή.

«Παιδιά, θέλω να σας πω κάτι. Έχετε μεγαλώσει τώρα πια και πρέπει να

καταλάβετε ότι έχει έρθει η ώρα να γίνουν κάποιες αλλαγές. Η πιο σημαντική αλλαγή είναι ότι ο Κωστής θα φύγει».

«Θα φύγει;» ρώτησε ο Πέτρος και όλοι με κοίταξαν αμέσως.

«Πρέπει να φύγει. Πρέπει να κάνει κάποια πράγματα μακριά από εδώ και δεν μπορούμε να τον κρατήσουμε άλλο».

«Θα έρθουν να τον πάρουν;» Ακούστηκε η φωνή της Σοφίας που σπάνια μιλούσε.

«Όχι! Μόνος του θα φύγει».

«Μόνος του; Κωστή, γιατί θες να φύγεις; Δε σ' αρέσει εδώ;» με ρώτησε ο Πέτρος, αλλά ήταν να σα να τους άκουγα όλους μαζί.

Δεν ήμουν σίγουρος ότι είχα τη σωστή απάντηση. Ο κύριος Ανδρέας με κοίταξε και με παρότρυνε να πω κάτι. Αγχώθηκα και οι εκφράσεις στα πρόσωπά τους το έκαναν ακόμα πιο δύσκολο.

«Δεν είναι ότι θέλω να φύγω. Είμαι αναγκασμένος να το κάνω, γιατί... Γιατί κάποιος με περιμένει και πρέπει να πάω να τον βρω».

Από το βλέμμα του κύριου Ανδρέα κατάλαβα ότι του άρεσε η απάντησή μου. Ένα ψέμα πολλές φορές πονάει λιγότερο από την αλήθεια, σκέφθηκα και γι' αυτό το συνέχισα.

«Έχει κάνει πολλή υπομονή και δεν είναι σωστό να τον αφήνω να με περιμένει. Με αγαπάει πολύ και δεν μπορώ να μην πάω».

«Ποιος είναι αυτός;» με ρώτησε η Σοφία.

«Ο παππούς μου».

«Έχεις παππού;» με ρώτησε ο ένας Γιώργος, ο πιο αδύνατος.

«Ναι. Είναι αρκετά μεγάλος και μένει πολύ μακριά από εδώ. Πρέπει να πάω να τον βρω, γιατί με έχει ανάγκη».

«Ο παππούς του είναι πολύ άρρωστος και ο Κωστής πρέπει να πάει να τον δει όσο πιο σύντομα γίνεται», συμπλήρωσε ο κύριος Ανδρέας.

«Και γιατί δε θα ξαναγυρίσει;» ρώτησε τον κύριο Ανδρέα ο Γιάννης.

«Μα, όταν πεθάνει ο παππούς του, θα μπορεί να ξαναέρθει. Έτσι δεν είναι;» αναρωτήθηκε η Δέσποινα.

Δεν περίμενα ότι θα άκουγα κάτι τέτοιο, αλλά σίγουρα η ερώτησή της ήταν λογική.

«Ε... Ο παππούς του έχει ένα σκύλο, μια βάρκα, το σπίτι του... Κάποιος πρέπει να τα προσέχει αυτά. Δε γίνεται αλλιώς», τους απάντησε ο κύριος Ανδρέας.

Από το πουθενά βρέθηκα με παππού, μια δικαιολογία που απλοποίησε τη διαδικασία. Τις επόμενες ημέρες, με ρωτούσαν για εκείνον και ήμουν αναγκασμένος να τους λέω κι άλλα ψέματα. Ήθελαν να τους πω ιστορίες που είχα ζήσει μαζί του, ιστορίες με τη βάρκα του, με το σκύλο του και με ό,τι μπορούσε να φανταστεί κανείς. Δεν ήταν εύκολο όλο αυτό βέβαια και χρειαζόταν πολλή προσοχή, για να μην μπερδευτώ και λέω άλλα στον έναν και άλλα στον άλλον. Μου είχε πει ο κύριος Ανδρέας να τους μιλάω αργά για να περνάει ο χρόνος και με κάποια τεχνάσματα ν' αλλάζω θέμα. Έπιανε μερικές φορές, όχι συχνά όμως. Πάντως, ο κύριος Ανδρέας προετοίμασε τα παιδιά με τον καλύτερο τρόπο για την αποχώρησή μου. Τους μιλούσε για μένα πολύ και στις ατομικές συνεδρίες τους και τελικά κατάφερε να τα συμφιλιώσει με την ιδέα ότι θα έφευγα. Το κατάλαβα όταν σταμάτησαν πια να με ρωτούν γιατί θα έφευγα και άρχισαν να με ρωτούν πότε θα γινόταν αυτό. Πολύ σύντομα τους απαντούσα, αν και δεν ήξερα ακόμα το πότε.

Το πού έχω αποφασίσει να πάω το έχω πει στον κύριο Ανδρέα και δεν του αρέσει τόσο η ιδέα μου, αλλά δε μου έχει προτείνει κάτι άλλο. Κι εσύ, μανούλα, μάλλον την ίδια άποψη με τον κύριο Ανδρέα θα είχες. Όμως, εκείνος μου λέει ξανά και ξανά ότι αυτό είναι κάτι που πρέπει να το αποφασίσω αποκλειστικά εγώ, γιατί μόνο εγώ ξέρω ποιο είναι το καλύτερο για μένα. Το μόνο που θέλει είναι να το σκεφθώ καλά, γιατί, όπως λέει, είναι μια απόφαση ζωής. Κάθε φορά που με ρωτάει, του λέω ότι είμαι σίγουρος για την απόφασή μου και ότι δε θα την αλλάξω.

26

Έφθασε η στιγμή που έπρεπε να φύγω και απ' αυτό το σπίτι μου. Αν και δεν ήξερα ούτε πού θα περνούσα το βράδυ, αν και δεν το ήθελα, έπρεπε να φύγω. Δεν ήμουν έτοιμος γι' αυτήν την απότομη αλλαγή στη ζωή μου και ο κύριος Ανδρέας το ήξερε καλά αυτό, αλλά επέμενε ότι δεν υπήρχε άλλος τρόπος. Η παραμονή μου εκεί ήταν ένα κεφάλαιο που έπρεπε να κλείσει. Πριν κατηφορίσω μαζί του για την πύλη, τους χαιρέτησα όλους έναν-έναν. Τα παιδιά στενοχωρήθηκαν, έκλαψαν και το ίδιο ήθελα να κάνω κι εγώ. Έπρεπε να συγκρατηθώ όμως, γιατί εγώ ήμουν πιο δυνατός. Θα

ήθελα να ήταν εκεί και η κυρία Μαρία, για να την έβλεπα για τελευταία φορά και να της έλεγα ένα ευχαριστώ που ποτέ δεν της είπα. Καθώς περπατούσαμε προς την πύλη, ζήτησα από τον κύριο Ανδρέα να της πει για μένα.

«Θέλω να της πείτε ότι τα κατάφερα».

«Θα της το πω, Κωστή! Μιλάμε καμιά φορά στο τηλέφωνο και με ρωτάει για σένα. Ξέρει».

«Κύριε Ανδρέα, σας ευχαριστώ πολύ για όλα».

«Δε χρειάζεται να μ' ευχαριστείς, Κωστή! Μαζί τα καταφέραμε!»

«Και την κυρία Μαρία δεν την ευχαρίστησα για...»

«Αμάν πια μ' αυτά τα ευχαριστώ! Όχι άλλα!» μου είπε γελώντας.

«Θα ξανάρθω».

«Όχι! Δε θα ξανάρθεις εδώ! Τελείωσες εσύ μ' αυτά!»

«Μα...»

«Κωστή! Πρέπει να προχωρήσεις στη ζωή σου. Εγώ θα προσπαθήσω να γίνουν όλες οι αλλαγές που έχουμε πει. Μακάρι να τα καταφέρω και να μείνουν τα παιδιά εδώ. Όπως και να 'ρθουν τα πράγματα όμως, δε θα τους κάνει καλό να σε ξαναδούν. Θα θέλουν να μείνεις μαζί τους, αλλά εσύ τότε θα θες να φύγεις και να επιστρέψεις στη ζωή που θα έχεις φτιάξει έξω. Θα είναι πολύ δύσκολο όλο αυτό».

«Ναι... Μακάρι να μη φύγουν».

«Πάρε αυτόν το φάκελο. Έχει μέσα την ταυτότητά σου, διάφορα έγγραφα που πρέπει να έχεις και χρήματα. Κωστή, τα χρήματα είναι πολλά και πρέπει να τα προσέχεις».

«Μα... Πώς θα σας τα επιστρέψω;»

«Δε θέλω να μου τα επιστρέψεις! Στα χαρίζω. Μέσα σου έχω γράψει σ' ένα χαρτί και το τηλέφωνό μου».

Με αγκάλιασε και μου ευχήθηκε καλή τύχη. Λίγο πριν μπω στο ταξί που με περίμενε έξω από την πύλη, έριξα μια ματιά πίσω μου και τον χαιρέτησα. Είχα βουρκώσει. Μπήκα μέσα στο ταξί και βυθίστηκα στις σκέψεις μου. Δεν ξανακοίταξα πίσω μου. Μου είχε πει ότι ήταν πατέρας μου και αναγνωρίζω ότι έκανε πολλά για μένα. Όμως, νιώθω ότι με εγκατέλειψε. Και το δικηγόρο είχα χρόνια να τον δω. Με επισκέφθηκε μια φορά μετά την κηδεία και μετά δεν τον ξαναείδα. Ίσως να φταίω κι εγώ που δεν τον αναζήτησα. Ίσως και οι δυο τους τελικά να με είδαν μόνο σα μια

ακόμα δουλειά. Μόνος μου είμαι, αλλά δε φοβάμαι. Είμαι δυνατός! Δυνατός, αλλά μόνος... Δεν ξέρω. Έπρεπε να με αφήσει έτσι ο κύριος Ανδρέας; Ήθελα κάτι πολύ παραπάνω από τα χρήματα και το τηλέφωνό του. Δεν ξέρω αν θα του τηλεφωνήσω ποτέ. Ίσως μετά από πάρα πολύ καιρό...

Με επανέφερε στην πραγματικότητα ο οδηγός ζητώντας μου να του πω πού ήθελα να με πάει. Στην Πυλωνίδα του είπα, βάζοντας το φάκελο στη σάκα μου. Εκεί ήταν ήδη το τετράδιο, αλλά μόνο το τετράδιο, γιατί όλα μου τα βιβλία τα άφησα στη βιβλιοθήκη, για να τα έχουν τα άλλα παιδιά. Η διαδρομή ήταν μεγάλη και σχεδόν σε όλη τη διάρκειά της κοιμόμουν. Όταν φθάσαμε στην Πυλωνίδα, ο οδηγός με ξύπνησε και με ρώτησε πού ήθελα να μ' αφήσει. Του ζήτησα να με πάει στο δημοτικό σχολείο. Εκεί ήθελα να πάω, αλλά δεν ήξερα να του πω πού ακριβώς ήταν. Μόνο από το σπίτι ήξερα πώς να πηγαίνω στο σχολείο, αλλά δεν ήθελα να πάω πρώτα στο σπίτι. Σταματήσαμε και ρώτησε έναν περαστικό.

«Έχει τέσσερα δημοτικά σχολεία η πόλη, κύριε», του είπε εκείνος. «Σε ποιο ακριβώς θέλετε να πάτε;»

Με κοίταξαν και οι δύο, σκέφθηκα λίγο και του απάντησα.

«Σ' αυτό με τα κόκκινα κάγκελα».

«Με τα κόκκινα κάγκελα; Μόνο αυτό ξέρεις, παιδί μου; Κοίτα, το πιο κοντινό πάντως έχει μπλε κάγκελα».

«Μήπως τα έβαψαν;» αναρωτήθηκα.

«Μπα... Από τότε που με θυμάμαι, μπλε είναι. Μια ζωή περνάω από 'κεί. Τα άλλα τρία σχολεία είναι μακριά από 'δώ».

«Να σας ρωτήσω κάτι άλλο», του είπα. «Έχω ακούσει για ένα εστιατόριο. Το ζεστό τσουκάλι, αν δεν κάνω λάθος».

«Α! Αυτό ξέρω πού είναι. Λοιπόν, στρίψτε αριστερά στο φανάρι, μετά όλο ευθεία και μετά το πρώτο περίπτερο που θα συναντήσετε, κάντε δεξιά και συνεχίστε μέχρι το τέλος του δρόμου. Αν δεν κάνω μεγάλο λάθος, θα το βρείτε ακριβώς μπροστά σας».

Τον ευχαριστήσαμε και ξεκινήσαμε να κάνουμε τη διαδρομή που μας υπέδειξε.

«Στο εστιατόριο θες να σ' αφήσω τελικά;» με ρώτησε ο οδηγός.

«Το εστιατόριο είναι κοντά στο σχολείο που θέλω να πάμε. Αν ρωτήσουμε κάποιον εκεί, θα ξέρει».

«Σωστή η σκέψη σου, παλικάρι».

Οι οδηγίες που μας έδωσε ήταν ολόσωστες και έτσι φθάσαμε στο εστιατόριο χωρίς καμία δυσκολία. Ρωτήσαμε ένα κοριτσάκι κι εκείνο μας είπε ότι το πιο κοντινό σχολείο ήταν το δικό της. Μας έδειξε με το χεράκι της προς τα πού έπρεπε να πάμε και αυτό ήταν κάτι παραπάνω από αρκετό. Μόλις είδα τα πρώτα κόκκινα κάγκελα και αναγνώρισα το σχολείο, ένιωσα την καρδιά μου να χτυπάει δυνατά. Σταματήσαμε, τον πλήρωσα και κατέβηκα. Το σχολείο δεν είχε αλλάξει καθόλου. Κοιτώντας την αυλή, πέρασαν μπροστά από τα μάτια μου όλα όσα είχαν γίνει εκεί. Δεν πήγα στο σχολείο όμως για να θυμηθώ. Πήγα, γιατί έπρεπε να κάνω τη διαδρομή που δεν είχα κάνει εκείνη την ημέρα. Έπρεπε να γυρίσω στο σπίτι. Τότε, μόνο είχα πάει στο σχολείο, δεν είχα επιστρέψει στο σπίτι μας. Και ο κύκλος αυτός από το παρελθόν μου έπρεπε να κλείσει και να κλείσει σωστά.

Δεν είχε περάσει πολλή ώρα από το σχόλασμα των παιδιών. Τέτοια ώρα γύριζα κι εγώ σπίτι μαζί με το Νίκο. Περπατούσα και τα δάκρυα κυλούσαν στο πρόσωπό μου. Πρωί έφυγα για το σχολείο και μεσημέρι επέστρεφα, αλλά με μια τεράστια παρένθεση τόσων χρόνων, τόσο πόνου... Αυτήν τη διαδρομή τη θυμόμουν καλά και σα να μας είδα με την άκρη του ματιού μου να τρέχουμε με τα ποδήλατά μας. Μια ματιά πίσω στο χρόνο, στο χρόνο που έτρεχε κι αυτός, μάλλον πιο γρήγορα από μας όμως.

Έφθασα στην πολυκατοικία πιο γρήγορα απ' όσο υπολόγιζα. Φαινόταν φρεσκοβαμμένη και υπήρχαν παιδιά έξω που έπαιζαν με μια κίτρινη μπάλα, μαυρισμένη από τις πολλές κλωτσιές. Η εξώπορτα ήταν ανοιχτή και μπήκα μέσα. Ανεβαίνοντας τις σκάλες, είδα την πόρτα του διαμερίσματος της κυρίας Αργυρώς να είναι κι αυτή ανοιχτή. Από μέσα ακουγόταν μουσική. Κοντοστάθηκα λίγο, αλλά φοβήθηκα μην τυχόν έβγαινε κάποιος από την ανοιχτή πόρτα και συνέχισα ν' ανεβαίνω τις σκάλες. Πήγα και στάθηκα έξω από την πόρτα του διαμερίσματος που μέναμε. Άκουσα φασαρία και σχεδόν κόλλησα τ' αυτί μου στην πόρτα, για να καταλάβω τι γινόταν. Μια μητέρα μάλωνε το παιδί της, επειδή έβλεπε πολλές ώρες τηλεόραση και δε διάβαζε όσο θα έπρεπε. Ένωσα ενοχές που, έστω και για τόσο λίγο, παραβίασα την ιδιωτική τους ζωή και κατέβηκα τις σκάλες τρέχοντας, για να βγω όσο πιο γρήγορα γινόταν από την πολυκατοικία.

Μετά, έπρεπε να διορθώσω ένα λάθος που είχα κάνει πριν από αρκετά χρόνια. Τότε που έκλεψα ένα χαρτονόμισμα από εκείνο το ψιλικατζίδικο. Θυμόμουν πού ήταν και πήγα ν' αγοράσω ένα μεγάλο μπουκάλι νερό. Κρατούσα στο χέρι μου ένα ίδιο

χαρτονόμισμα μ' αυτό που είχα κλέψει και κάτι κέρματα για το νερό. Ο υπάλληλος ήταν ο ίδιος με τότε. Εκείνος δε με αναγνώρισε, αλλά εγώ τον θυμόμουν καλά. Πλήρωσα το νερό και του ζήτησα αν είχε μια σακούλα να μου δώσει, για να το κουβαλάω πιο εύκολα. Έτσι όπως μου κρατούσε τη σακούλα για να βάλω το μπουκάλι, έριξα με τρόπο το χαρτονόμισμα από τη μέσα μεριά του ταμείου. Τον ευχαρίστησα και έφυγα.

Υπήρχε και ένα ακόμα μέρος που ήθελα να πάω. Στο σπίτι του Νίκου. Δεν είχα πιστέψει τη μάνα μου όταν μου είπε ότι είχαν αλλάξει πόλη. Δεν είχε κάνει κάτι, δεν έφταιγε σε κάτι. Επομένως, για ποιο λόγο να είχε φύγει; Δεν είχα σκοπό να του μιλήσω ή να μπω μέσα στην πολυκατοικία, απλά ήθελα να κάτσω κάπου εκεί έξω και να περιμένω μέχρι να τον δω. Μόνο να τον δω ήθελα. Βέβαια, θα μπορούσε να είχε μετακομίσει πολύ πιο μετά από το συμβάν και για οποιονδήποτε άλλο λόγο, αλλά κάτι μου έλεγε ότι σήμερα θα τον έβλεπα. Έφθασα εδώ όπως την πρώτη φορά που είχα πάει στο σπίτι του. Χωρίς ταξί ή λεωφορείο κι ας ήταν μακριά. Έτσι είχα χρόνο να βάλω τη σκέψη μου σε τάξη.

Για καλή μου τύχη, έχει ανοίξει μια μικρή καφετέρια στην απέναντι μεριά του δρόμου, σε σημείο που μπορώ να βλέπω μια χαρά την είσοδο της πολυκατοικίας. Και οι καφετέριες δεν πουλάνε μόνο καφέδες. Πουλάνε και γλυκά! Τα είδα στη βιτρίνα. Μπήκα μέσα, κάθισα και έχω ήδη παραγγείλει μια πάστα σοκολάτας με σιρόπι καραμέλας και φράουλες! Η κοπέλα που ήρθε να με εξυπηρετήσει μου είπε ότι το γλυκό αυτό είχε τελειώσει και ότι θα το έφεραν πάλι από το ζαχαροπλαστείο σε μια ώρα περίπου. Δεν ήθελα να παραγγείλω κάποιο άλλο γλυκό και της είπα ότι θα περιμένω να το φέρουν. Μια πορτοκαλάδα πήρα τώρα μόνο. Μ' αρέσει πολύ αυτή η καφετέρια! Οι αφίσες στους τοίχους είναι όλες από ταινίες του παλιού κινηματογράφου και είναι όλα τόσο όμορφα και ζεστά που με κάνουν να μη θέλω να γράψω άλλο τώρα. Περιμένοντας το γλυκό πάντως, έχω ήδη γράψει αρκετές γραμμές.

Μόλις μου έκανε νόημα η κοπέλα ότι έφεραν τα γλυκά από το ζαχαροπλαστείο. Την ευχαρίστησα νιώθοντας λίγο αμήχανα. Επιτέλους, θα καταφέρω να ικανοποιήσω αυτήν την απλή επιθυμία μου για κάτι τόσο νόστιμο. Θ' αφήσω το τετράδιο για λίγο, για να το απολαύσω με την ησυχία μου.

Κάθε τόσο κοιτάζω έξω μήπως φανεί ο Νίκος και κάθε φορά που ανοίγει η πόρτα της πολυκατοικίας για να βγει κάποιος, νομίζω ότι είναι αυτός και παγώνω ολόκληρος.

Έχω αγχωθεί αρκετά και ανησυχώ μήπως περιμένω άδικα. Γράφω, μουτζουρώνω, ξαναγράφω... Δε μου είναι εύκολο κιάλας να γράφω για το παρόν, γιατί καθώς γεμίζουν οι γραμμές, το παρόν γίνεται κι αυτό παρελθόν και με μπερδεύει. Με προβληματίζουν και οι λίγες σελίδες που έχουν απομείνει, αν και δεν υπάρχει λόγος, γιατί τα έχω υπολογίσει. Καλύτερα πάντως να κλείσω το τετράδιο και να συνεχίσω κάποια άλλη στιγμή.

Αυτός ήταν! Είχα δίκιο! Δεν ήταν μόνος του όμως... Περπατούσε μαζί με μια κοπέλα και έναν άλλον και οι τρεις τους μπήκαν στην πολυκατοικία γελώντας δυνατά. Ολόιδιος ήταν! Κοίταξα κι εμένα στο τζάμι και θυμήθηκα τον εαυτό μου στον καθρέφτη της κυρίας Αργυρώς. Δε θύμιζα σε τίποτα εκείνον τον Κωστή. Είμαι αρκετά διαφορετικός, αλλά έτσι είναι οι άνθρωποι. Ό,τι ζούμε χαράζεται στο πρόσωπό μας. Αν μεγαλώνουμε πιο γρήγορα από τους άλλους, αυτό κρύβει πόνο. Κι όσο πιο γρήγορα μεγαλώνουμε από τους άλλους, τόσο πιο πολύ πονάμε και τόσο πιο πολύ φαίνεται αυτό στο πρόσωπό μας. Ο Νίκος δε γίνεται να έχει ξεχάσει το μικρό Κωστή που κάποτε του έσωσε τη ζωή. Μπορεί να μη θέλει να με θυμάται όμως ή απλά να μη θέλει να δει το μεγάλο Κωστή. Μπορεί και να έχει σβήσει το χαραγμένο «Κ». Με αντικατέστησε μ' αυτόν που περπατούσε δίπλα του... Ποιος να ήταν άραγε; Δε θέλω να πιστέψω ότι ήταν ο Αλέξης... Δεν ξέρω, δεν μπορώ να είμαι σίγουρος. Δε μου έκανε καλό που είδα το Νίκο, αλλά έπρεπε να τον δω. Όπως έπρεπε να κάνω και τη διαδρομή από το σχολείο στο σπίτι. Βγήκα από την καφετέρια και έψαξα να βρω ένα ταξί, για να με πάει στο σταθμό των τρένων. Η Πυλωνίδα είχε τελειώσει πια για μένα.

Το τρένο για τη Διρβένη έφευγε στις έντεκα το βράδυ και έφθανε στις εννιά το επόμενο πρωί. Ήταν πολύ νωρίς ακόμα, αλλά τουλάχιστον δε χρειαζόταν να περάσω τη νύχτα στο σταθμό. Όλα τα βαγόνια ήταν με κρεβάτια και έτσι θα είχα την ευκαιρία να ξεκουραστώ. Για να περάσει η ώρα, περπατούσα πάνω-κάτω και κοιτούσα πότε τα τρένα, πότε τους ανθρώπους με τις βαλίτσες τους και πότε τα μαγαζιά που πουλούσαν ό,τι μπορούσε να φανταστεί κανείς. Εγώ αγόρασα μόνο ένα καινούργιο στυλό και δύο μεγάλα πάκα μπισκότα.

Όταν άρχισε να νυχτώνει, κρύωνα αρκετά. Είχε μαζευτεί κόσμος και απ' αυτά που άκουγα να λένε, κατάλαβα ότι το τρένο θα ερχόταν μια ώρα πριν την αναχώρησή του. Πράγματι, λίγο πριν τις δέκα έφθασε στο σταθμό. Μπήκα στο τέταρτο βαγόνι κι έψαχνα το κρεβάτι που έλεγε το εισιτήριό μου. Αγχώθηκα λίγο, αλλά το βρήκα εύκολα

τελικά. Στην καμπίνα ήταν ήδη μέσα δύο κύριοι, ο ένας ηλικιωμένος και ο άλλος στην ηλικία του κύριου Ανδρέα.

«Παλικάρι, μαζί θα ταξιδέψουμε;» με ρώτησε ο ηλικιωμένος κύριος.

«Ε... Ναι. Νομίζω ότι είμαι στη σωστή καμπίνα».

«Για να δω, φιλαράκο», μου είπε ο άλλος κύριος αρπάζοντάς το εισιτήριο από τα χέρια μου. «Σωστά! Εδώ είσαι. Στο κρεβάτι πάνω από τον κύριο Θωμά. Εμένα με λένε Διονύση. Εσένα, πιτσιρικά;»

«Αλέξανδρο».

Σκέφθηκα ότι αφού μου ήταν άγνωστοι, δε χρειαζόταν να ξέρουν ποιος είμαι. Απέφυγα να τους μιλήσω περισσότερο, γιατί θα μου έκαναν συνέχεια ερωτήσεις. Ποτέ δεν ξέρει κανείς τι μπορεί να του συμβεί αν μιλάει πολύ σε αγνώστους. Μερικά λεπτά πριν ξεκινήσει το τρένο, μπήκε στην καμπίνα κι ένας άλλος κύριος, στην ηλικία του κύριου Ανδρέα κι αυτός. Τον έλεγαν Παύλο και κάτι είχε στο παρουσιαστικό του που σε έκανε να τον συμπαθήσεις αμέσως.

«Τι δουλειά κάνεις;» τον ρώτησε ο καθόλου διακριτικός κύριος Διονύσης.

«Δάσκαλος είμαι».

«Δάσκαλος; Εσύ και τουλάχιστον οι άλλοι μισοί επιβάτες! Λες και τα τρένα φτιάχτηκαν για σας», σχολίασε ο κύριος Διονύσης γελώντας. «Σχεδόν κάθε φορά που ταξιδεύω, πέφτω πάνω σε δάσκαλο. Δυο-τρεις ερωτήσεις να έκανα στον καθένα, τώρα θα 'χα πάρει κι εγώ κάποιο πτυχίο!»

«Δίκιο έχετε. Έχει τύχει να ταξιδεύω και με τρεις συναδέλφους στην ίδια καμπίνα. Όπως θα γνωρίζετε, τα πρώτα χρόνια διοριζόμαστε μακριά από τον τόπο κατοικίας μας και, επομένως, τα τρένα τα τιμούμε και με το παραπάνω».

Πριν προλάβει να τακτοποιηθεί ο κύριος Παύλος, είχαμε ήδη φύγει από το σταθμό. Λίγο πιο μετά, ήρθε ο ελεγκτής να δει τα εισιτήριά μας και καθώς έφευγε, μας έκλεισε την πόρτα λέγοντάς μας ότι σε μισή ώρα θα έσβηναν τα φώτα.

«Ωρα να κοιμηθούμε δηλαδή», είπε ο ηλικιωμένος κύριος. «Ευτυχώς που είχε κάτω κρεβάτι. Αν δεν είχε μείνει κανένα, δε θα ταξίδευα. Δεν μπορώ ν' ανεβαίνω αυτήν τη σκάλα. Στην ηλικία σας, βέβαια, ζητούσα τα πάνω κρεβάτια. Πέρασαν τα χρόνια...»

«Μια χαρά είσαι, παππού!» τον εμπύχωσε ο κύριος Παύλος. «Μακάρι να φθάσουμε στα χρόνια σου και να έχουμε το κουράγιο σου να ταξιδεύουμε ακόμα».

«Καλά του λες! Εγώ δεν ξέρω πού βρήκα τις δυνάμεις για να 'ρθω μέχρι το σταθμό.

Όσο για τη σκάλα, είδες ότι με παίδεψε κι ας έχω τα μισά του χρόνια. Τώρα, επιτρέψτε μου να σας προειδοποιήσω. Ροχαλίζω! Έτσι μου λένε τουλάχιστον», είπε ο κύριος Διονύσης και αμέσως μετά μας καληνύχτισε.

Εμένα η σκάλα μού φάνηκε παιχνιδάκι, αλλά δεν είχε νόημα να το πω. Τα φώτα έσβησαν, είπαμε όλοι από μια καληνύχτα και ο δάσκαλος άναψε ένα μικρό φως που είχαν όλα τα κρεβάτια λίγο πάνω από το μαξιλάρι. Κρατούσε ένα βιβλίο στα χέρια του και ήθελε να διαβάσει. Άναψα κι εγώ αυτό το φως αρκετή ώρα μετά. Από το παράθυρο δεν μπορούσες να δεις τίποτα και μου άρεσε το φως που ερχόταν από τη μικρή λάμπα πάνω από το κεφάλι μου. Κρατούσα στην αγκαλιά τη σάκα μου και σκέφθηκα να βγάλω το τετράδιο να γράψω λίγο. Κάθισα μπρούμυτα και άρχισα να γράφω.

«Αλέξανδρε;»

Είχα ξεχαστεί και δεν απάντησα.

«Αλέξανδρε, κοιμήθηκες;»

Τίποτα πάλι. Άκουγα το δάσκαλο να λέει αυτό το όνομα και δεν αντιδρούσα. Κάποια στιγμή, ανασηκώθηκα και τον κοίταξα.

«Αλέξανδρε;»

Με κοίταξε στα μάτια και τότε κατάλαβα ότι μιλούσε σ' εμένα.

«Ε... Συγγνώμη, δεν κατάλαβα».

«Καλά κάνεις. Δε χρειάζεται να λες ποιος είσαι σε αγνώστους. Μπράβο σου! Μικρός είσαι ακόμα. Για πες μου, το σχολείο το έχεις τελειώσει;»

«Δεν πήγα σχολείο... Δεν το τελείωσα θέλω να πω».

«Γιατί; Συνέβη κάτι;»

«Ε...»

«Άσε, άσε... Λάθος μου που ρώτησα. Βλέπεις, είναι άτιμη αυτή η περιέργεια. Δε χρειάζεται να μου πεις. Σου άρεσε το σχολείο;»

«Πολύ! Ήμουν καλός μαθητής».

«Το ξέρεις ότι μπορείς να συνεχίσεις από εκεί που σταμάτησες;»

«Μπορώ να ξαναπάω σχολείο;»

«Εννοείται! Και αφού σου άρεσε τόσο, αυτό πρέπει να κάνεις!»

«Μπορώ να πάω σχολείο και να σπουδάσω όπως τα άλλα παιδιά;»

«Βέβαια! Πόσο χρονών είσαι;»

«Δεκαοχτώ».

«Μέχρι ποια τάξη πήγες;»

«Σταμάτησα πριν τα μισά της πέμπτης δημοτικού».

«Ναι... Αν το πιστέψεις, εφτά-οχτώ χρόνια δεν είναι τίποτα πάντως. Μπορείς να επιστρέψεις στο σχολείο αν το θες».

«Πρέπει να πάω πάλι στην πέμπτη τάξη;»

«Εκεί δε σταμάτησες; Εκεί πρέπει να πας τότε».

«Μα, ξέρετε, εγώ όλα αυτά τα χρόνια διάβαζα. Έχω διαβάσει όλα τα βιβλία της πέμπτης και της έκτης τάξης του δημοτικού, της πρώτης γυμνασίου και της δευτέρας».

«Αλήθεια; Διάβαζες παρά το ότι δεν πήγαινες σχολείο; Μπράβο σου! Και πάλι μπράβο σου! Μάλλον, δε θα ήταν επιλογή σου να μην πηγαίνεις σχολείο. Δε θέλω να μου πεις το λόγο, αλλά θα σου πω κάτι σημαντικό. Είναι πολύ πιθανό να μην έχεις χάσει τόσα χρόνια, γιατί, αν αξιολογηθούν οι γνώσεις σου, μπορεί μέσα σε μια χρονιά να τελειώσεις, για παράδειγμα, δυο τάξεις μαζί».

«Και τι πρέπει να κάνω για να γίνει αυτό;»

«Να το ζητήσεις βέβαια! Μπορείς να πας σε όποιο σχολείο θες και, απλά, να τους πεις ότι θέλεις να συνεχίσεις. Εκεί θα σου πουν τι χρειάζεται να κάνεις».

«Σε δημοτικό πρέπει να πάω ή σε γυμνάσιο;»

«Καλή ερώτηση. Λίγο δύσκολο να πας κατευθείαν στο γυμνάσιο πάντως. Ίσως να υπάρχει μια μικρή πιθανότητα όμως... Μόνο με εξετάσεις μπορεί να φανεί αυτό. Λοιπόν, άκου. Πρέπει να πας πρώτα στο υπουργείο τότε, αλλά μάλλον δεν ξέρεις απ' αυτά...»

«Εσείς που ξέρετε μπορείτε να με βοηθήσετε;»

«Βεβαίως! Και μπορώ και θέλω, αλλά θα πρέπει να με εμπιστευτείς. Να μου πεις το όνομά σου, την ιστορία σου. Καταλαβαίνεις...»

«Θα σας τα πω όλα, αλλά όχι τώρα. Μπορώ να έρθω να σας βρω κάποια άλλη στιγμή; Υπάρχουν κάποια πράγματα που πρέπει να κάνω πρώτα».

«Να κάνεις αυτά που θες και όταν θα είσαι έτοιμος, να έρθεις να με βρεις. Να μην αργήσεις όμως, γιατί, αν και είσαι ακόμα μικρός, θα ήταν καλό να μη χάσεις κι άλλα χρόνια».

«Θα βιαστώ! Θα τελειώσω αυτά που πρέπει να κάνω όσο πιο σύντομα γίνεται. Κι ελπίζω να καταφέρω να βρω και κάποια δουλειά. Δε γίνεται διαφορετικά».

«Δεν έχεις οικογένεια;»

«Ε... Όχι. Μόνος μου είμαι».

«Κατάλαβα... Μπορείς να δουλεύεις το πρωί και να πηγαίνεις σχολείο το απόγευμα».

«Το απόγευμα να πηγαίνω σχολείο;»

«Ναι! Υπάρχουν και απογευματινά σχολεία. Δεν το ήξερες;»

«Όχι... Αλήθεια μου λέτε έτσι;»

«Ναι! Κάτι μου λέει ότι εσύ θα τα καταφέρεις! Έχω δει τόσα και τόσα παιδιά. Ξέρω τι σου λέω. Μπορείς να σπουδάσεις!»

«Κτηνίατρος θέλω να γίνω».

«Σου εύχομαι να τα καταφέρεις. Θα τα καταφέρεις! Θα δεις!»

«Πού θα έρθω να σας βρω;»

«Κάτσε να βρω ένα χαρτί να σου γράψω τη διεύθυνσή μου».

«Έχω εγώ!»

Έβγαλα από τη σάκα το τετράδιο και έσκισα το μισό τελευταίο φύλλο. Μου έμενε ακόμα λιγότερος χώρος για να γράψω τα δικά μου, αλλά δε με ενόχλησε καθόλου. Ήρθε δίπλα μου και μου έγραψε τα στοιχεία του. Το όνομά του ολόκληρο, το σχολείο που δούλευε, το τηλέφωνο του σχολείου και το τηλέφωνο του σπιτιού του.

«Θα σε περιμένω. Να το ξέρεις!»

Αυτά ήταν τα τελευταία του λόγια. Ξάπλωσε, έσβησε το φως και μάλλον κοιμήθηκε. Εγώ έσκισα και την υπόλοιπη μισή σελίδα και αντέγραψα τα στοιχεία του, για να είμαι σίγουρος ότι δε θα τα χάσω. Το ένα χαρτί το έβαλα σε μια εσωτερική τσέπη της σάκας και το άλλο στη δεξιά τσέπη του μπουφάν που είχε φερμουάρ. Μετά, συνέχισα να γράφω στο τετράδιο.

Το τελευταίο φύλλο του τετραδίου που μου έκανες δώρο είναι το εισιτήριο μου για να κάνω όλα αυτά που θέλαμε, όλα αυτά που ήθελες κι εσύ τόσο... Μανούλα, σ' αγαπάω πολύ! Θα τα καταφέρουμε, μαμά! Ίσως ο κύριος Παύλος να μπορεί να με βοηθήσει να βρω και κάποια δουλειά. Στη Ροδοτσάνη μένει και διδάσκει σε ένα δημοτικό. Θα κατέβει τρεις στάσεις πριν τη Διρβένη και μετά θα πάρει λεωφορείο. Τον άκουσα να το λέει στον παππού που κοιμάται από κάτω μου. Φαίνεται καλός άνθρωπος και είμαι σίγουρος ότι θα με βοηθήσει. Δε θ' αργήσει η μέρα που θα πάω να τον βρω. Στο υπόσχομαι. Θέλω να σου πω και κάτι άλλο όμως. Το τετράδιο έχει

σχεδόν γεμίσει και δεν μπορώ να γράψω πολλά ακόμα. Θα πάρω άλλο κάποια στιγμή, αλλά πολύ πιο μετά. Τώρα, θα σταματήσω να γράφω, για να προλάβω να κοιμηθώ λίγο.

«Ξύπνα, παλικάρι! Φθάσαμε!» Ο παππούς προσπαθούσε να με ξυπνήσει.

Τινάχθηκα από το κρεβάτι και κοίταξα γύρω μου. Μόνο εμείς οι δύο ήμασταν στην καμπίνα. Από το παράθυρο έβλεπα ανθρώπους ν' αγκαλιάζονται και να κάνουν πολύ φασαρία. Ο παππούς ετοίμασε τα πράγματά του και πριν φύγει, ήρθε δίπλα μου και, ξαφνιάζοντάς με, με φίλησε στο μέτωπο.

«Άκουσα αυτά που έλεγες με το δάσκαλο. Δεν ξέρω τι μαρτύριο κουβαλάς και τι πρέπει να κάνεις για να μπορέσεις να ξεκινήσεις τη ζωή σου απ' την αρχή, αλλά πρέπει να κάνεις αυτήν την αρχή οπωσδήποτε. Και να βιαστείς, γιατί τα χρόνια περνούν. Μικρός είσαι βέβαια ακόμα, αλλά μου φαίνεσαι από τους ανθρώπους που θέλουν να κάνουν πολλά στη ζωή τους. Γι' αυτό δεν το έβαλες κάτω, παιδί μου. Δούλεψε σκληρά και θα τα καταφέρεις! Σου εύχομαι όταν φθάσεις στην ηλικία μου, να κοιτάς πίσω και να νιώθεις ικανοποιημένος».

Με κοίταξε άλλη μια φορά πριν βγει από την καμπίνα και μου ευχήθηκε καλή τύχη. Σε δύο-τρία λεπτά, ήμουν κι εγώ έξω από το τρένο και προσπαθούσα να προσανατολιστώ μέσα σ' όλον αυτόν τον κόσμο. Είδα μια ταμπέλα που έγραφε «Πληροφορίες» και πήγα εκεί να ρωτήσω τι έπρεπε να κάνω για να πάω στο Νηροχώρι. Μου είπαν να πάω στο σταθμό των λεωφορείων και από εκεί να πάρω το Χ457. Αυτό είχα πάρει και τότε. Αποφάσισα να πάω περπατώντας, γιατί δεν ήταν πολύ μακριά.

Το μόνο που είχε αλλάξει από την τελευταία φορά που βρέθηκα σ' αυτήν την πόλη ήταν η κίνηση στο δρόμο. Τότε ήταν λιγότερη και τα δίκυκλα ήταν μετρημένα στα δάχτυλα. Αν και πήγαινα από το δρόμο που μου είχαν πει, όλος αυτός ο χαμός με μπερδεψε. Με βοήθησε ένας περαστικός και, τελικά, δεν άργησα να φθάσω στο σταθμό. Έβγαλα εισιτήριο για το επόμενο λεωφορείο που έφευγε σε δέκα λεπτά. Είχε μαζευτεί πάρα πολύς κόσμος εκεί που ήταν σταθμευμένο. Αφού κάθισαν και οι τελευταίοι, ο οδηγός έκλεισε την πίσω πόρτα και πέρασε από τις θέσεις μας, για να ελέγξει τα εισιτήριά μας. Δευτερόλεπτα πριν βάλει μπρος, του φώναξε ένας κύριος από το εκδοτήριο να περιμένει. Έβαλαν ένα μεγάλο καφέ κιβώτιο στο χώρο των

αποσκευών και μετά ξεκινήσαμε. Μισή ώρα, το πολύ τριανταπέντε λεπτά διαδρομή ήταν.

Από ένα σημείο και μετά, προφανώς η διαδρομή ήταν η ίδια μ' αυτήν που είχα κάνει τότε. Καθώς περνούσαμε από τη στάση που είχε ανέβει εκείνος ο άντρας με τα τατουάζ και τη νεκροκεφαλή στην μπλούζα, έκλεισα τα μάτια και σα να ένιωσα το βλέμμα του πάνω μου ξανά. Ζούσα την ίδια εμπειρία. Το λεωφορείο δε σταμάτησε σ' εκείνη τη στάση, αλλά σταμάτησε εκεί που είχα κατέβει για να τον ξεγελάσω, για να μπουν δύο κυρίες και ένα μικρό παιδί. Το δροσερό αεράκι που φύσηξε μόλις άνοιξε η μπροστινή πόρτα με βοήθησε να συνέλθω.

Ας έχουν περάσει τόσα χρόνια, τα πάντα τα θυμάμαι σα να έγιναν εχθές. Ίσως το να θυμάμαι τόσο καλά να είναι κάτι που μου χάρισε η φύση, έτσι να γεννήθηκα δηλαδή. Ίσως, όμως, όλα να ήταν τόσο έντονα που όποιος και να ήταν στη θέση μου δε θα μπορούσε να τα ξεχάσει. Αναρωτήθηκα αν θα με αναγνώριζε κανείς. Αν με έβλεπαν στο σπίτι, μπορεί και να καταλάβαιναν ποιος είμαι. Μπορεί και να φώναζαν την αστυνομία και τότε σίγουρα θα μαθευόταν ποιος είμαι. Και το παλιό μου σπίτι πώς θα ήταν άραγε; Ένα καμένο ερείπιο ή θα το είχαν φτιάξει;

Θυμόμουν πού έπρεπε να κατέβω. Περπατούσα διστακτικά παριστάνοντας κάποιον που δεν ήξερε τίποτα από την περιοχή. Αν συναντούσα κάποιον και μου μιλούσε, θα του έλεγα ότι είχα χαθεί. Αν με πίστευε, θα γλίτωνα τους μπελάδες. Αν δε με πίστευε, δεν είχα αποφασίσει τι θα έπρεπε να κάνω. Μόλις φάνηκε το σπίτι, διαπίστωσα ότι ήταν σε πολύ χειρότερη κατάσταση απ' αυτήν που το είχα αφήσει. Αν και δεν το περίμενα, στενοχωρήθηκα. Δεν το είχαν φροντίσει καθόλου. Το περικύκλωναν ψηλά ξεραμένα χόρτα και έμοιαζε τρομαχτικό κάτω από το μαυρισμένο ουρανό. Ήδη ψιχάλιζε και έτρεξα να πάω στο μόνο μέρος που είχε σκεπή. Στην αποθήκη δηλαδή, εκεί που περνούσα ώρες ολόκληρες μαζί με τη Μαυρούκο μου. Τη γάτα που δεν πίστεψε κανείς ότι είχα.

Κάθομαι δίπλα στο μπαούλο και γράφω. Εδώ είναι το μπαούλο ακόμα! Σε θυμήθηκα και πάλι έβρεξα με δάκρυα τούτο εδώ το τετράδιο. Σε λίγο θα το κλείσω και θα κρατήσει μέσα του αυτά τα τελευταία δάκρυα σ' αυτό εδώ το σπίτι, εδώ που ξεκίνησαν όλα. Μανούλα, σε λίγο θα φύγω από 'δώ και δε θα ξαναγυρίσω. Πάλι ήρθα χωρίς να στο πω. Το έχω ξανακάνει αυτό. Θυμάσαι; Και είμαι σίγουρος ότι πάλι δε θα ήθελες να είμαι εδώ. Έπρεπε να έρθω όμως. Αυτήν τη φορά δεν θα πάρω κάτι, αλλά θ'

αφήσω κάτι. Μόλις τώρα το αποφάσισα! Δεν ξέρω γιατί, αλλά αισθάνομαι ότι εδώ ανήκει το τετράδιο. Σίγουρα μπορεί να το βρει κάποιος και να μάθει για μένα. Ναι, αλλά αυτό το ήξερα πριν ξεκινήσω να γράφω. Δεν μπορούσα να πω ψέματα όμως. Εσύ, όποιος κι αν είσαι, εσύ που ίσως βρήκες αυτό το τετράδιο, αν θες κράτα την ιστορία για σένα. Αν πάλι θες να πεις και σε άλλους την ιστορία μου, αποφάσισε εσύ αν θα πρέπει ν' αλλάξεις τα ονόματα, αν θα πρέπει να σβήσεις κάποια πράγματα, αλλά ένα πράγμα μην κάνεις: Μην πεις ποτέ ψέματα!

Το τετράδιο μου έπεσε απ' τα χέρια... Η καρδιά μου άρχισε να χτυπάει δυνατά. Αναρωτήθηκα αν είχα ακούσει καλά. Καλά είχα ακούσει! Νιαούρισμα ήταν. Μια μαύρη γερασμένη γάτα ήρθε όσο πιο γρήγορα μπορούσε δίπλα μου. Μου έγλειφε τα χέρια, κουνούσε την ουρά της από χαρά και τριβόταν πάνω μου. Η Μαυρούκο μου! Η γατούλα μου! Πόσο πολύ χάρηκα δεν μπορώ να το περιγράψω. Δεν έφυγε ποτέ από το σπίτι της. Βέβαια, τότε με τη φωτιά και με όλη αυτήν τη φασαρία θα απομακρύνθηκε αρκετά, αλλά επέστρεψε, δεν έφυγε. Με περίμενε! Τη χάιδεψα πολύ για να διώξω από πάνω της τις σταγόνες της βροχής. Την πήρα αγκαλιά, αλλά γρήγορα κατέβηκε από πάνω μου, πήγε στο μπαούλο και έσκαβε με τα ποδαράκια της στη βάση του. Έσκαβε και νιαούριζε. Κοίταξα στο πάτωμα και είδα ότι είχε σκάψει κι άλλες φορές έτσι. Το σήκωσα να δω μήπως υπήρχε κάτι από κάτω. Μόνο τα αλουμινόχαρτα ήταν εκεί. Μα, αυτά ακριβώς ήθελε να μου δείξει! Πεινούσε και μ' αυτόν τον τρόπο ήθελε να μου το πει. Την τάισα με τα μπισκότα που είχα στη σάκα μου και της έδωσα νερό από τη χούφτα μου. Και ναι, μανούλα, θα την πάρω μαζί μου. Θα τη βάλω στη σάκα μου και αύριο θα πάω να της αγοράσω ένα απ' αυτά τα σπιτάκια που τα κουβαλάς μαζί σου όπου πας. Ελπίζω μόνο να μην την ενοχλήσει η σάκα και να καθίσει ήρεμη. Είμαστε οι δυο μας τώρα. Εγώ και η Μαυρούκο!

Παίζοντας μαζί της, με πήρε ο ύπνος και όταν ξύπνησα, τη βρήκα να κοιμάται σκαρφαλωμένη επάνω μου. Γουργούριζε και η χαρά της φαινόταν στο γερασμένο προσωπάκι της. Σε λίγο νυχτώνει και πριν μερικά λεπτά πέρασε ένα λεωφορείο κάνοντας τη διαδρομή που μ' έφερε κι εμένα εδώ. Στην επιστροφή πρέπει να το πάρω για να φύγω. Πρέπει να βιαστώ. Δε νομίζω να έχει άλλο δρομολόγιο μετά και είναι ευκαιρία τώρα που έχει σταματήσει η βροχή.

Μάνα, ήρθε η ώρα. Θα σηκώσω το μπαούλο και θ' αφήσω το τετράδιο από κάτω. Δεν έχει άλλες σελίδες και μόνο λίγες γραμμές έμειναν. Δε χρειάζεται να γράψω πολλά

ακόμα όμως. Αυτές οι λίγες γραμμές αρκούν.

Σ' αγαπάω πολύ και θέλω να ξέρεις ότι ήμουν, είμαι και για πάντα θα είμαι ο γιος σου. Σ' ευχαριστώ που δε σταμάτησες να μ' αγαπάς. Σ' ευχαριστώ που πάλεψες για μένα. Σου υπόσχομαι ότι θα σε κάνω περήφανη. Θα τα καταφέρω! Θα τα καταφέρουμε!

Ο γιος σου

Η ψυχή του σημαδεμένη σαν το σώμα της μάνας του. Ένας πατέρας βίαιος, μια γιαγιά αυταρχική, μια σειρά θανάτων ορφανή από ενόχους και μια ζωή καταδικασμένη στον πόνο, στο αίμα και στα αμέτρητα γιατί. Ο μικρός Κωστής παύει να είναι παιδί και κουβαλώντας τις σκιές του παρελθόντος, παλεύει με τους εφιάλτες του. Περπατώντας σε εχθρικά μεταφυσικά μονοπάτια, αναζητά τη λύτρωση με μοναδική πυξίδα την αγάπη για τη μάνα του. Πώς και πού θα καταλήξει το παιδί με τα αιματοβαμμένα χέρια;

© Σωτήριος Γ. Μάιπας, Αθήνα, 2018

publishing.onpodium.gr/o-gios-tis/

publishing@onpodium.gr

epub ISBN 978-618-00-0041-2